

ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯಶಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ : ೬

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ನಿಜಗುಗಳ ಶಿವಯೋಗಿ ವಿರಚಿತ

ವಿವೇಕ ಜೀಂತಾಮಣಿ

ಪ್ರಧಾನ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ,
ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು : ಡಾ. ಎಂ. ಎಂ. ಕಲಬುಗ್ರೀ
ಸಂಪಾದಕರು : ಡಿ. ಎ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ

ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ವಿರಚಿತ
ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ

ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ : ೬

ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ವಿರಚಿತ
ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ

ಪ್ರಥಮ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗ್ರಿ

ಸಂಪಾದಕರು
ಜಿ.ಎ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ

ಕನ್ನಡ ಪ್ರಸ್ತುತ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨.

Viveka Chintamani – An Ancient Kannada Prose-classic

by Nijaguna Shivayogi

Edited by Sri G.A. Shivalingaiah

Published by B.H. Mallikarjuna

Administrative Officer, Kannada Pustaka Pradhikara,
Kannada Bhavana. J.C. Road, Bangalore-560 002.

First Impression	2012
Pages	XL + 242 = 282
Copies	1000
Price	₹ 200/-

© ಈ ಆವೃತ್ತಿಯ ಗ್ರಂಥಸ್ವಾಮ್ಯ :	ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು.
ಮೊದಲ ಮುದ್ರಣ :	೨೦೧೨
ಪುಟಗಳು :	x1 + ೨೫೨ = ೨೭೨
ಪ್ರತಿಗಳು :	೧೦೦೦
ಬೆಲೆ :	₹ ೨೦೦/-

ಸಂಪಾದಕರು :

ಶ್ರೀ ಜ.ಎ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ

ಪ್ರಕಾಶಕರು

ಬಿ.ಹೆಚ್. ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ

ಆಡಳಿತಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳು, ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜಿ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೨.

ಮುದ್ರಕರು :

ಸತ್ಯಶ್ರೀ ಶ್ರಿಂಟರ್ ಪ್ರೈ. ಲ್.

ನಂ. ೧೬/೧, ೨ನೇ ಮುಖ್ಯರಸ್ತ, ೩ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ತ

ಕಮ್ಮಾರಿಬಾ ನಗರ, ಮೈಸೂರು ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೨೯

ದೂರವಾಣಿ : ೦೮೦-೨೫೬೬ ೮೮೧೧; ಮೋ : ೯೬೪೧೨೫ ೬೪೬೬೧

*

ಸಲಹಾಮಂಡಳಿ

ಪ್ರಫಾನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲೀಂಗಯ್ಯ

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗೀರ್

ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣರುಮಾರ್
ಡಾ. ಕೆ. ಮರಳಸಿದ್ದಪ್ಪ
ಪೈಠಿ. ಸುಧಾಕರ
ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಗಣೇಶ್
ಪೈಠಿ. ಸಿ.ವಿ. ಕೆರಿಮನಿ
ಎ.ಕೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ

ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳು
ಬಿ.ಹೆಚ್. ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ

*

ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆಯ ಕೃತಿಗಳು

ಕೃತಿ ಶೀರ್ಷಿಕೆ

ಸಂಪಾದಕರು

೧. ಆರಾಧನಾ ಕಣಾರಿಟಿಕೊ (ವಡ್ಡರಾಧನೆ):	ಡಾ. ಶಾಂತಿನಾಥ ದಿಬ್ಬದ
೨. ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣಂ	: ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ
೩. ಕಣಾರಿಟಿಕ ಪಂಚತಂತ್ರಂ	: ಡಾ. ಪಿ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ
೪. ಧರ್ಮಾರ್ಥಮೃತಂ	: ಶ್ರೀ ಶುಭಚಂದ್ರ
೫. ಕನ್ನಡ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು	: ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗ್ರಿ
೬. ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀ	: ಶ್ರೀ ಜಿ.ಎ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ
೭. ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯ ವಂಶಾವಳಿ	: ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ನಾಗರಾಜರಾವ್
೮. ಮುದ್ರಾಮಂಜೂಷಾವು	: ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರೀ
೯. ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆ	: ಡಾ. ರಾಮೇಗೌಡ
೧೦. ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಂ	: ಡಾ. ಗಾಯತ್ರಿ ನಾವಡ

*

ಅಧ್ಯಕ್ಷರ ಮಾತ್ರ

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕೋದ್ಯಮದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸಾಫ್ಟ್‌ಪೀಸಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಜನಪ್ರಿಯ ಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ, ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಸುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಾಜನಶೀಲ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚಿಲ್ಲವಾದರೂ, ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವವರ್ಮು ಮೌಲಿಕವಾದದ್ವಾಗಿದೆ. ಉಳಿದಂತೆ ಏಮರ್ಚ್, ಜೀವನಚರಿತ್ರೆ, ಶಾಸ್ತ್ರವಿಷಯ ಕುರಿತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸಮಾಜಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತೆರಲಾಗಿದೆ. ಹಳಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಕುವಾರವ್ಯಾಸ ಭಾರತವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಇತರೆ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಲೀ, ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಾಗಲೀ ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದಂತಿಲ್ಲ. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಾಚೀನಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಈವರೆಗೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ರಾಜ್ಯದ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೇ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಕೃತಿಗಳು ಸುಲಭ ದರದಲ್ಲಿ, ಪರಿಶುದ್ಧ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಮೊರೆಯಬೇಕಂಬ ಆಶಯದಿಂದ ಹಳಗನ್ನಡ. ನಡುಗನ್ನಡದ ಹತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದ್ದೇಶಿಸಲಾಯಿತು. ನಾಡಿನ ಹಿರಿಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗಿರ್ ಅವರು ಈ ಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದನಕಾರ್ಯದ ನೇತ್ಯತ್ವ ವಹಿಸಲು ಒಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಚ್ಚುಕಟ್ಟಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಮಾಲಿಕೆಯ ಸಂಪಾದನ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಾದ ಡಾ. ಸಿ.ಪಿ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಡಾ. ಕೆ. ಮರುಳಸಿಧಿಪ್ಪ, ಡಾ. ಕೆ.ಆರ್. ಗಣೇಶ್, ಶ್ರೀ ಸುಧಾಕರ, ಪ್ರೌ. ಸಿ.ವಿ. ಕೆರಿಮನಿ, ಶ್ರೀ ಎ.ಕೆ. ರಾಮೇಶ್ವರ, ಇವರಿಗೆ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಈ ಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳಿಗೆ ಆಭಾರಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಮಾಲೆಯನ್ನು ಹೊರತೆರುವಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ
ಶ್ರೀ ಬಿ.ಹೆಚ್. ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ, ನನ್ನ ಆಪ್ತ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಯಾದ ಶ್ರೀ ಕೆ.
ಮುಹಂದನ್ ಹಾಗೂ ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿ ಎಲ್ಲ ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಸಿಭೂಂದಿ ವರ್ಗದವರಿಗೆ
ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು. ಕನ್ನಡ ವಾಚಕವ್ಯಂದ ನಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಯೋಜನನ್ನು ತಂಬುಹೃದಯದಿಂದ
ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತದೆಂದು ಆಶಿಸುತ್ತೇನೆ.

ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ
ಅಧ್ಯಕ್ಷರು

*

ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರ ಮಾತು

ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗಿರ್

ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಧಾನ ಪಟ್ಟ; ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಗೌರಣಾಥನ್. ವಸ್ತು ಸ್ಥಿತಿ ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಹೆಚ್ಚಿನದಾಗಿ ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಯಾಳಿತ್ವಕ್ಕೆ ಆಶಿಕ್ತರಾಗಿ, ಅಂದಿನ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಟನೆ- ಅಧ್ಯಯನಗಳನ್ನು ಅವಗಾಳಿಸುತ್ತ ಬಂದರು. ಇದರಿಂದಾಗಿ ಮೂಲಿಗೆ ಸರಿದಿರುವ ಈ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಹಿನಿಗೆ ತರುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಕನ್ನಡ ಮುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ 'ಪಾಚೀನ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ' ಹೆಸರಿನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಂಡು, ಹತ್ತು ಮುಖ್ಯಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಭಾವನೆ, ಚಿಂತನೆಗಳು ಭಾಷೆಯ ಮೂಲಕ ತಮ್ಮ ಸರೆ ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಭರಣದಲ್ಲಿ ಅವಲಂಬಿಸುವ ಮುಖ್ಯ ಮಾರ್ಗಗಳು ಎರಡು: ಗದ್ಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಯ. ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಲಯ ಕೂಡಿದರೆ ಪದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಆಗ ಅದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸೌಂದರ್ಯ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಒದಗಿ ಒರುವ ಲಯಸೌಂದರ್ಯದ ಸವಲತ್ತು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ಪದ್ಯವು ಕವಿತ್ವದ ಕೊರತೆಯನ್ನು ತುಂಬಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ ಎಂಬ ವಾದವನ್ನು ಮಂಡಿಸಿ, 'ಗದ್ಯಂ ಕವೀನಾಂ ನಿಕಷಂ ವದಂತಿ' ಅಂದರೆ ಗದ್ಯವೇ ಕವಿಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ನಿಜವಾದ ಒರ್ಗಲ್ಲು ಎಂದು ಗದ್ಯಕವಿಗಳು ಸಾರುತ್ತ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಇದು, ಈ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಕಾರದ ಸೃಜನಕ್ಕಿಯೆಯು ಒಂದು ಆಹಾನವೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದರೆ, ಕನ್ನಡದ ಮುದ್ರಣನ 'ಗದ್ಯಂ ಹೃದ್ಯಂ ಪದ್ಯಂ ವದ್ಯಂ' ಎಂಬ ಮಾತು ಅದರ ಶ್ರೇಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಸಾರುತ್ತದೆ.

ಗದ್ಯವೇ ಇರಲಿ, ಪದ್ಯವೇ ಇರಲಿ, ಕವಿಯ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯವಾಗುವುದರಲ್ಲಿ ಅದರ ಸಾಫ್ರಕತೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಾಫ್ರಕತೆಯನ್ನು ಭಾಷೆಯ ಸಂಕ್ಷೇಪೀಕರಣ ಕಲೆಯಾದ ಪದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಸುಲಭ, ವಿಶದೀಕರಣ ಕಲೆಯಾದ ಗದ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಾಧಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಹೀಗಿರುತ್ತು ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡದ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ಇದನ್ನು ಆಹಾನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಜಯಶಾಲೀಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಒಂದು ರಚನೆ ಅಭಿವೃತ್ತಿ (Expression) ಯೆಂದೂ, ನಿರೂಪಣೆ (Narration)ಯೆಂದೂ ಎರಡು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಸೇನಪಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕವಿಯೊಬ್ಬನ ಗದ್ಯದ ಸಾಲು ಇಲ್ಲವೆ ಪದ್ಯದ ಸಾಲುಗಳೇ ಅಭಿವೃತ್ತಿ. ಅದು ತನ್ನ ಸ್ವಜನತೀರ್ಥ ಗುಣದಿಂದಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಹೇರಾರುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸುಂದರ ಅಭಿವೃತ್ತಿತ್ವವನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಮಹತ್ವವನಿಸುವ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಕೃತಿಗಳ ಪ್ರಕಟನ ಯೋಜನೆಯಿದು.

ದಂಡಿಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ಕಾವ್ಯದರ್ಶವು ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಗದ್ಯ, ಪದ್ಯ, ಮಿಶ್ರ (ನಾಟಕ)ವೆಂದು ಮೂರು ಬಗೆಯಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸಿದೆ. ಇದರ ಆದರ್ಶದಲ್ಲಿ ಆಕಾರ ಪಡೆದ ಕನ್ನಡ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗವು ಪದ್ಯ, ಗದ್ಯಕಥಾ ಎಂದು ಎರಡು ಬಗೆಯಾಗಿ ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ಬಹುಶಃ ಅಂದು ಮಿಶ್ರ(ನಾಟಕ)ವು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ದೃಶ್ಯ ಪಾತಳಿಯಿಂದ ವಾಚನಪಾತಳಿಗೆ ಇಳಿದ್ದರೆ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಅದು ಇನ್ನೊಂದು ದೃಶ್ಯಪಾತಳಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತೆದ್ದುದೇ ಹೀಗೆ ಹೇಳಲು ಕಾರಣವಾಗಿರಬೇಕು. ಅದೇನೇ ಇರಲಿ, "ಅಗಣಿತ ಗುಣ ಗದ್ಯಪದ್ಯಗಳ ಮಿಶ್ರಣರೂಪದ 'ಗದ್ಯಕಥಾ' ಹೆಸರಿನ ಗದ್ಯಪ್ರಕಾರವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಚಿರಂತನಾಚಾರ್ಯರು ರಚಿಸಿರುವರು" ಎಂದು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಇದು ಚಂಪಾವನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದೆಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುವವರಾದರೂ ಗದ್ಯಪ್ರಧಾನ ಪದ್ಯಗೌಣವಾಗಿರುವ ಆರಾಧನಾ ಕಣಾಟಕ ಟೀಕಾ(ವಡ್ಡರಾಧನೆ)ದಂಥ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುವುದೆಂದು ಬಹುಜನ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಒಪ್ಪಿದ್ದಾರೆ.

ಸಂಸ್ಕೃತ ಆಲಂಕಾರಿಕ ಭಾಮಹನು ಗದ್ಯವನ್ನು ಆಶ್ವಾಸಿಸಿ, ಕಥಾ ಎಂದು ವರ್ಗೀಕರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಆಶ್ವಾಸಿಸಿ ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ, ಕಥಾ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿರಬಹುದೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮುಂದುವರಿದು ದಂಡಿಯು ಈ ಕಥೆಯಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಮುಂತಾದ ವೃತ್ತಗಳು ಪ್ರಮೇಶ ಪಡೆಯುವವೆಂದು ತಿಳಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರ ತಿಳಿಸುವ 'ಗದ್ಯಕಥಾ' ಇಲ್ಲಿಯ 'ಕಥಾ' ಪ್ರಕಾರವೇ ಆಗಿದೆ. ಈ 'ಗದ್ಯಕಥಾ'ಯು ಬಾಣ ಕಾದಂಬರಿಯಿಂತೆ ಅವಿಂಡವೂ ಬೃಹತ್ಕಥಿಯಿಂತೆ ಬಿಡಿ ಕಥಾಹೋಶವೂ ಆಗಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ಮುಂದುವರಿದು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಕಾರನು ಗದ್ಯಕಥೆಯು ಸಕಲಕಲಾಭೂಯಿಷ್ಠವಾಗಿರಬೇಕು, ಉತ್ಸಾಹ ಭಾವಾಶ್ಯಲಿಯಲ್ಲಿ ಎರಕೆಗೊಂಡಿರಬೇಕು, ಲೋಕ ಮತ್ತು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಣಿನಾನಿಷ್ಠಕ್ಕಾಗಿರಬೇಕು, 'ಪ್ರಕಟತರ ವಸ್ತುವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿರಬೇಕೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.

ಒಟ್ಟನಲ್ಲಿ, ಪ್ರಾಚೀನ ಕನಾಟಕದ 'ಗದ್ಯಕಥಾ'ಪ್ರಕಾರದ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ಹೀಗೆ ಹೇಳಬಹುದು. ೧. ಗದ್ಯ ಪ್ರಧಾನ, ಪದ್ಯ ಗೌಣಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ೨. ಅವಿಂಡ ಕಥೆ, ಇಲ್ಲವೆ ಬಿಡಿ ಕಥಾಗುಷ್ಠ ರೂಪದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ. ೩. ಸಕಲಕಲಾಭೂಯಿಷ್ಠವೂ ಉತ್ಸಾಹ ಭಾವಾಶ್ಯಲಿಯದೂ, ಲೋಕ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಣಿನಾ ನಿಷೇಕ್ತವೂ

ಪ್ರಕಟತ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಉಗೋಂಡುದೂ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇ. ಇನ್ನೂ ಒಂದು ಲಕ್ಷಣವೆಂದರೆ ಈ ಗದ್ಯವನ್ನು 'ಕಥಾ' ಎಂದು ಕರೆದಿರುವುದರಿಂದ 'ಕಥಾ ಮರಾಠಾಸಂಬದ್ಧಾ' ಎಂಬ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇದು, ಲೌಕಿಕ(ಚರಿತ್ರೆ) ವಸ್ತುವನ್ನಲ್ಲ, ಹೊರಾಟೆ ವಸ್ತುವನ್ನೂ ಉಗೋಂಡಿರುತ್ತದೆ.

ಇಂಥ ಲಕ್ಷಣದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆದವರು ವಿಮಲೋದಯ, ನಾಗಾಜುರ್ನ, ಜಯಬಂಧು, ದುರ್ವಿನೀತ ಮೊದಲಾದವರೆಂದು ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗ ಹೇಳುವುದಾದರೂ ಇವರು ಒಂದೂ 'ಗದ್ಯಕಥಾ' ಲಭ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇವರಲ್ಲಿ ದುರ್ವಿನೀತನು ಬಹುಶಃ ಗಂಗ ಅರಸಸಾರಿದ್ದು, ಶಾಸನಗಳಲ್ಲಿ ಇವನು ರಚಿಸಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಲಾಗಿರುವ ಕಿರಾತಾಜು-ನೀಯದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಿ ಸರ್ಕ್ಯು ಟೀಕೆ, ಶಭ್ದಾವತಾರಗಳನ್ನು ಹೊರ ತುಪಡಿಸಿ. ಒಂದು ಕಥಾ (ವದ್ದು ಕಥಾ) ಅದ್ದು ಗದ್ಯ ಕಥಾಗೆ ಉದಾಹರಣೆಯಾಗಿರಬೇಕೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಗುಣಾಧ್ಯನ ಪ್ರಶಾಬಿಭಾಷಾಕೃತಿಯ ದಾಣಿಕಾತ್ಮಕವಾರವೆಂದೂ, ಇದನ್ನು ಆರ್ಥರಿಸಿ ತಮಿಳನ ಪೆರುಂಗಡ್ಯ ಹುಟ್ಟಿದೆಯೆಂದೂ, ಇದು ಒಂದಿಷ್ಟು ಜ್ಯೇಷ್ಠಾಯಾಗಿರೆಯೆಂದೂ ವಿದ್ಯಾಂಸರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈವರೆಗಿವ ವಿವರಣೆ ಕಳೆದುಹೋದ ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತುದಾಗಿದೆ.

ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗೋತ್ತರ ಕಾಲೀನ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಷ್ಟು ಕಾಣುವ ಕೆಳಗಿನ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತ ಯೋಜನೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಣೆಗೆ ಆಯ್ದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

೧. ಆರಾಧನಾ ಕಣಾರ್ಟಿಕೋ (ವದ್ದುರಾಧನೆ): ಡಾ. ಶಾಂತಿನಾಥ ದಿಬ್ಬದ
೨. ಚಾವುಂಡರಾಯ ಪುರಾಣಂ : ಡಾ. ಎಂ.ಎ. ಜಯಚಂದ್ರ
೩. ಕಣಾರ್ಟಿಕ ಪಂಚತಂತ್ರಂ : ಡಾ. ಪಿ.ವಿ. ನಾರಾಯಣ
೪. ಧರ್ಮಾರ್ಥುತಂ : ಶ್ರೀ ಶುಭಚಂದ್ರ
೫. ಕನ್ನಡ ಶರ್ಚಾರ ಕಥೆಗಳು : ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗ್ರಿ
೬. ವಿವೇಚ ಚಿಂತಾಮನೀ : ಶ್ರೀ ಹೆ.ಎ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ
೭. ಚಿಕ್ಕದೇವರಾಯ ವಂಶಾವಳಿ : ಶ್ರೀ ಹೆಚ್.ಎಂ. ನಾಗರಾಜರಾವ್
೮. ಮುದ್ರಾಮಂಜೂರು : ಡಾ. ಟಿ.ವಿ. ವೆಂಕಟಾಚಲಶಾಸ್ತ್ರಿ
೯. ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆ : ಡಾ. ರಾಮೇಗೌಡ
೧೦. ರಾಮಾಶ್ವರಮೇಧಂ : ಡಾ. ಗಾಯತ್ರಿ ನಾವಡ

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲಿನ ನಾಲ್ಕು ಹಳಗನ್ನಡಕ್ಕೆ, ಆಮೇಲಿನವು ನಡುಗನ್ನಡ-ನಡುಗನ್ನಡೋತ್ತರಾಷ್ಟ್ರಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿವೆ. ಪ್ರಾಚೀನ ಪದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿದ ಹಳಗನ್ನಡ - ನಡುಗನ್ನಡ- ನಡುಗನ್ನಡೋತ್ತರ ಪ್ರಾಚೀನ ಭಾಷಾವಿಕಾಸದ ಸ್ವಷ್ಟ

ಹೀಜ್ ಗುರುತುಗಳು ಈ ಗದ್ಯಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತೆಲ್ಲವುದು ವಿಶೇಷ. ಹೀಗಾಗೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಚರಿತ್ರೆಯನ್ನು ಬರೆಯುವಲ್ಲಿ ಪದ್ಯಕೃತಿಗಳಿಗಿಂತ ಗದ್ಯಕೃತಿಗಳೇ ಹೆಚ್ಚು ನೆರವಾಗುತ್ತವೆ. ಇಲ್ಲಿಯ ಆರಾಧನಾ ಕಣಾರ್ಟಿಟೀಕಾ, ಕಣಾರ್ಟಿಪ ಪಂಚತಂತ್ರ, ಧರ್ಮಾರ್ಥಗಳನ್ನು ಕಥಾಕೋಶಗಳೆಂದು; ಕನ್ನಡ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು, ಒಿಕ್ಕದೇವರಾಯವಂಶಾವಳಿ, ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆ, ಮುಖ್ಯಾಮಂಜೂಪಗಳನ್ನು ಚರಿತ್ರೆಗಳೆಂದು; ತ್ರಿಷ್ಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶಲಾಕಾ ಮರಾಟ, ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧಗಳನ್ನು ಪುರಾಣಗಳೆಂದು; ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಜ್ಞಾನಕೋಶವೆಂದು ಕರೆಯಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಈ ಮಾಲೆಯ ಕೃತಿಗಳು ವೈವಿಧ್ಯಮೂರ್ಚಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ಸೂಳಗೊಂಡಿವೆ. ಗದ್ಯಶೈಲಿಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಆರಾಧನಾ ಕಣಾರ್ಟಿಟೀಕಾ, ಕನ್ನಡ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು, ರಾಮಾಶ್ವಮೇಧ ವಿಶ್ವ ಗದ್ಯ ಚಹರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿವೆ.

"ವದ್ವಾರಾಧನೆಯೆಂಬುದು ಕೃತಿಯ ಹೇಸರಲ್ಲಿ, ಶಿವಕೋಟ್ಯಾಚಾರ್ಯನೆಂಬುದು ಕವಿಯ ಹೇಸರಲ್ಲಿ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತ, ಈ ಕೃತಿನಾಮ ಆರಾಧನಾ ಕಣಾರ್ಟಿಟೀಕಾ. ಕವಿನಾಮ ಭ್ರಾಜಿಷ್ಠಿ ಎಂದು ಐಲ್ಲಿರಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಹೇಳಿದ್ದ ಮಾತು, ಇಂದು ಹೊಸ ಆಧಾರ ಲಭಿಸಿ ನಿಜವಾಗುತ್ತಲ್ಲಿರುವುದರಿಂದ 'ಆರಾಧನಾ ಕಣಾರ್ಟಿಟೀಕಾ' ಎಂಬ ಹೊಸ ಶಿಂಘಿಕೆಯನ್ನು - ಭ್ರಾಜಿಷ್ಠಿವೆಂಬ ಹೊಸ ಕವಿನಾಮವನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಟೀಕಾರಚನೆ ಕವಿರಾಜಮಾರ್ಗಮೂರ್ಚಿಸಾಹಿತ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇದರ ಕಾಲ ಅಪ್ಪು ಹಿಂದೆ ಇರಬಹುದಾದರೂ, ಶ್ರೀ. ಎಲ್ಲಿಂ ಎಂದು ವಿದ್ವಾಂಸರು ಭಾವಿಸಿದ್ದಾರೆ. ದೇಶೀಯ ಗದ್ಯಶೈಲಿ, ಮನೋಜ್ಞ ಕಥನಕಲೆ, ವಿಶ್ವ ಕಥಾತಂತ್ರ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಜೀವನಪ್ರಜ್ಞ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಂದಾಗಿ ಇದು ಕನ್ನಡದ ಸರ್ವಶೈಲ್ಯ ಕಥಾಕೋಶವನ್ನಿಸಿದೆ. ಈ ಗದ್ಯದ ಒಡಲಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಉದ್ದ ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪದ್ಯಗಳು ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಅಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ತೋರುವ ವೈರಿಕ - ಜೈನ ಧರ್ಮಾಣಿಗಳು ಆ ಕಾಲದ ಧಾರ್ಮಿಕ ಸಂಪರ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ. ಜೈನ ಶಾವಕವರ್ಗ ಮತ್ತು ಮುನಿವರ್ಗ, ರಾಜವರ್ಗ, ಜೈನೇತರ ಸಾಮಾಜಿಕ ವರ್ಗಗಳಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಾಮುದಾಯಿಕ ಬದುಕು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಖಾಡಿ, ಇದು ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕೃತಿಯ ಆಕಾರ ಪಡೆದಿದೆ.

ತ್ರಿಷ್ಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶಲಾಕಾ ಮರಾಟ (೬೯೮) ಜೈನ ಈ ಶಲಾಕಾಮರುಪರನ್ನು ಕುರಿತ ಕೃತಿ. ಜಿನಸೇನ ಗುಣಭದ್ರದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಮರಾಣವನ್ನಾಧರಿಸಿ ಮುಟ್ಟದ ಇದರ ಕರ್ತೃ ಗಂಗಮಂತ್ರಿ ಡಾವುಂಡರಾಯ. ಈ ಕೃತಿಯ ಗದ್ಯ ಮಾಗಿರ್ಯಯ ಶೈಲಿಯದು. ಮದ್ಯ ಮಧ್ಯ ಪ್ರಾಕೃತ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಉದ್ದ ತಿಗಳವೆ. ವದ್ವಾರಾಧನೆ ಬಿಡಿ ಕಥಾಕೋಶವಾಗಿದ್ದರೆ ಇದು ಬಿಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಅಭಿಂದಶ್ರಮನ್ನೂ ಸೂಳಗೊಂಡ

ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿದ್ದೂ ಇದರ ಅವಿಂದ ಶಿಲ್ಪಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಸಮನ್ವಯದ ಚೈತ್ಯ
ಬಂದಿವೆ.

ಹುಗಸಿಂಹನ ಕಣಾಟಕ ಪಂಚತಂತ್ರ ಅನುಪಲಭ್ಧ ವಸುಭಾಗಭಟ್ಟನ ಸಂಸ್ಕೃತ
ಕಥಾಪರಂಪರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದೆ. ಮೂಲತಃ ಪಂಚತಂತ್ರ ವೈದಿಕ
ಕಥಾಕೋಶವಾಗಿದ್ದರೂ, ಇದರಲ್ಲಿ ಜೈನೀಯ ಅಂಶಗಳಿರುವುದು ವಿಶೇಷ. ವಾಗಿರ್ಯ ಯಾಗಿ ಕೃತಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಸೊಗಸಾದ ಕಥಾಶೈಲಿ, ದೇಶೀ
ಒಲವುಗಳನ್ನೂ ಲಗೊಂಡಿದೆ. ಉಖಿಲ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಳರಪ್ಪು ಕಂದಗಳಿವೆ.
ಮಿಕ್ಕಪ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರವೃತ್ತದ ಜೊತೆ ಪದ್ಯಾಳಿ, ಅಕ್ಷರ, ಪಿರಿಯಕ್ಕಾರ, ತ್ರಿಪದಿಗಳೆಂಬ
ದೇಶೀ ಬಂಧಗಳಿರುವುದೂ ಒಂದು ವಿಶೇಷ. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ರಾಜನೀತಿ
ಗ್ರಂಥವಾಗಿರುವುದರಿಂದ ರಾಜ್ಯಾಡಿತಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದ್ದರೂ, ಸಂಸಾರ
-ಸಮಾಜ ಸಂಬಂಧಿ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಜೀವನ ಚಿತ್ರಗಳೂ ಇಲ್ಲಿ ಎಡಪಡೆದಿವೆ.

ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಒಂದಿಪ್ಪು ಭಿನ್ನ
ರೀತಿಯ ಜೈನಕಥಾಕೋಶವನಿಸಿದೆ, ನಯನೇನನ (ಗೊಂ) ಧರ್ಮಾರ್ಥ.
ಒಳ ಆಶ್ವಸಗಳಲ್ಲಿ ಒಳ ಕಥೆಗಳನ್ನೂ ಲಗೊಂಡ ಈ ಕೃತಿ ಮಾರ್ಗಿರ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ
ದೇಶೀಯ ಒಲವು ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನಾಣ್ಯಾಡಿಯ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ, ಇದಕ್ಕಿರತ
ವೆಗ್ಗಳವಾಗಿ ಬಳಸಿರುವ ಉಪವೆಗಳಲ್ಲಿ ಇವನ ವಿಶೇಷತೆ ಅಡಗಿದೆ.
ಮಾಲೋಪಮೆಯೆಂದು ಹೇಳುವವ್ವರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅವು ಮಾಲೆಮಾಲೆಯಾಗಿ
ಬರುವುದರಿಂದ ವಿದ್ಬಾಂಸರು ಇವನನ್ನು ಉಪಮಾಲಂಪಟನೆಂದು ಕರೆದು
ಸೂಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಳಸವಿಟ್ಟಂತೆ ವಿದಂಬನೆ ಈ ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದ್ದು,
ವೈದಿಕ ಬೌದ್ಧಗಳ ದೋಷವನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಇದು ಸಾಧನಕ್ಕೆ ಪಡೆದಿದೆ.
ಇವೆಲ್ಲ ಮೇಳವಿಸುವಲ್ಲಿ ಅವನ ವೈವಿಧ್ಯಮಾರ್ಗ ಜೀವನಾನುಭವ ಅಳ್ಳರಿ
ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ದುಗ್ಂಸಿಂಹನಂತೆ ಮಾರ್ಗಿರ್ಯ ಕವಿಯಾಗಿದ್ದರೂ ಅವನಿಗಂತ
ಹೆಚ್ಚು ಜಾನಪದೀಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ.

'ಕನ್ನಡ ಶರಣರ ಕಥೆಗಳು' ಹೆಸರೇ ಸೂಚಿಸುವಂತೆ ಕಣಾಟಕಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ,
ಗದ್ಯ - ಪದ್ಯ ಮಿಶ್ರಿತ ರೂಪದ ರಗಳಿಗೆ ವಸ್ತುವಾಗಿರುವ, ಶರಣರ
ಕೃತಿಗಳನ್ನೂ ಲಗೊಂಡಿದೆ. ಶರಣರ ವಚನಗಳ ಗದ್ಯವನ್ನು ಶುದ್ಧಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಳವಡಿಸಿದ
ನಡುಗನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಆದಿಕವಿಯಾಗಿದ್ದಾನೆ, ಹರಿಹರ (ಗೆಂನೆಯ ಶತಮಾನ).
ಭಕ್ತಿಕೇಂದ್ರಿತ ಆಶಯ, ಸ್ಥಾಯಿ ಶರಣಚಿರತ್ತನಿಷ್ಪತ್ತ ವಸ್ತು, ರಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಕಾರ,
ನಡುಗನ್ನಡ ಭಾಷೆ ಇತ್ಯಾದಿ ಹೊಸ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಶೋಧಿಸಿ, ಸೃಜನಶೀಲತೆಯಲ್ಲಿ
ಎರಕಹೊಯ್ದವನಿತೆ. ಭಾಷೆಯ ಲಾಲಿತ್, ಶೈಲಿಯ ಉತ್ಸಾಹ, ಲಯಬದ್ಧವಾಕ್ಯ,
ವೈವಿಧ್ಯಮಾರ್ಗ ಕಲ್ಪನೆ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಂದಾಗಿ ಇವನ ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಈ ಮೊದಲು
ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಹೊಸ ಸೊಬಗು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿದೆ. ವಡ್ಡಾರಾಧನೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ

ಕನ್ನಡ ಗದ್ಯವನ್ನು ಹೊಸ ಬಗೆಯಲ್ಲಿ ಹದಗೊಳಿಸಿದ ಕೀರ್ತಿ ಹರಿಹರನಿಗೆ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಳ ಗದ್ಯ, ಒಂದು ಸ್ಥಳ ರಗಳೆಯಂಬ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ರಗಳೆಯೇ ಗದ್ಯವಾದ, ಗದ್ಯವೇ ರಗಳೆಯಾದ ಅನುಭವ ಓದುಗನಿಗೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಹೇಳಲೇಬೇಕಾದ ಇನ್ನೊಂದು ಅಂಶವೆಂದರೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಭಾವಗೀತ ಕವಿಯಾಗಿರುವ ಈತ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಥಮ ಸಂತಕವಿ. ಹೀಗಾಗೆ ಇವನ ಬರಹ ಮನೋಪಾಠಳಿಗೆ ನಿಲ್ಲಿದೆ, ಆತ್ಮಪಾಠಳಿಯಲ್ಲಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತದೆ, ವಿರಮಿಸುತ್ತದೆ.

ನಿಜಗುಣಶಿವಂತೋಗಿ ಶೈವದಲ್ಲಿಯೇ ಶಾಂತಪರಂಪರೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿರಬಹುದಾಗಿದ್ದು (ಇಂಶತಮಾನ). ಕವಿತ್ವ - ಅನುಭಾವಗಳ ಸಂಗಮವಾಗಿರುವ ಇವನ ಏಷೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀ' ವಿಶ್ವಕೋಶ ಪ್ರಕಾರದ ಗದ್ಯಕೃತಿ. ಈ ಹಿಂದಿನ ಗದ್ಯಕೃತಿಗಳು ಕವಿತ್ವವನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ, ಇದರಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರಯೋಗ್ಯ ನಿರೂಪಣಾಗದ್ಯ ನೆಲೆ ಪಡೆದಿದೆ. ಈ ಗುಣದಿಂದಾಗಿ ಈ ಗದ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಚೀನ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಾಫಾನ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವಕೋಶವರ್ಗದ ಇದು ಸಹಜವಾಗಿಯೇ ಬದುಕಿನ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತನ್ನೊಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಮೈಸೂರು ಒಡೆಯರ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪದ್ಯ ಹಿಂದು ಬಿಡ್ಡ, ಗದ್ಯ ವಿಮುಲ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪ್ರದರ್ಶನದ ಹಂಬಲ, ನಡುಗನ್ನಡ - ಹೊಸಗನ್ನಡ ಮಿಶ್ರಶೈಲಗಳಿಂದಾಗಿ ಒಂದು ಬಗೆಯ ಮಧ್ಯಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಈ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ನಿದರ್ಶನವನೆನ್ನಿಸುವ ಚಿಕದೇವರಾಯ ವಂಶಾವಳಿ, ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆ, ಮುದ್ರಾಮುಂಜಾಷಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು. ಚಿಕದೇವರಾಯ ವಂಶಾವಳಿಯ ಕರ್ತೃ ತಿರುಮಲಾಯ (೧೯೪೫-೧೯೯೦) ಮೈಸೂರು ಚಿಕದೇವರಾಯನ ಸಚಿವ. ಧಾರ್ಮಿಕ ಮುಖಿವಾಡದಲ್ಲಿ ತಮಿಳುನಾಡಿನಿಂದ ಕನಾರಾಟಕವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದ ಶ್ರೀವೈಷಣವರು, ಈ ಹೊತ್ತಿಗೆ ರಾಜಕೀಯವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಬಲರಾಗಿ, ತಮ್ಮ ಶ್ರೀವೈಷಣವ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವಷ್ಟಿಸಲು ಉರಂಭಮಾಡಿದ ಕಾಲಫಟ್ಟದ ಕೃತಿಯಿದು. ಅನ್ಯರಾಜ್ಯದಿಂದ ಬಂದ ಇವರಿಗೆ ಒಂದು ಕಡೆ ತಮ್ಮ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರವೂ, ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆ ರಾಜನ ಪ್ರೀತಿಸಂಪಾದನೆಯೂ ಅಗತ್ಯವಾಗಿದ್ದ ಕಾರಣ, ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ಕೃತಿಗಳೊಂದಿಗೆ ರಾಜಸುತ್ತಿ ಕಾವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಬರೆದರು. ಈ ಮನೋಧರ್ಮ ಕಾರಣವಾಗಿ ಈ ಗದ್ಯಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ರಾಜವಂಶಾವಳಿ, ಶ್ರೀವೈಷಣವರ್ಥಮ್ ಪ್ರಶಂಸೆಯೊಂದಿಗೆ ಇವನ ವಂಶಾವಳಿಯೂ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನತೆಗಿಂತ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯ ಒಲವು ಈ ಗದ್ಯದ ಲಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ.

ದೇವಚಂದ್ರನ (೧೯೯೦-೧೯೯೧) ರಾಜಾವಳಿ ಕಥೆ ಮೆಕೆಂರಿಯು ಸೂಚನೆಯಂತೆ ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿಯಾಗಿದೆ. ಸಮಕಾಲೀನ ಮುಖ್ಯ ಘಟನೆಗಳನ್ನು, ಅವುಗಳ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ತಂಬ ವಿವರವಾಗಿ ಬಿಂಬಿಸುವ ಇದು ಚರಿತ್ರೆ, ಮರಾಠಾ,

ದಂತಕಥೆಗಳ ಮಿಶ್ರಣವಾಗಿದ್ದು, ಹೊಬ್ಬಿಕ ಇತಿಹಾಸದ ಸ್ವರೂಪ ಪಡೆದಿದೆ. ಜ್ಯೇಷಧರ ಧೋರಣೆಯ ರಾಜಕೀಯ, ಧಾರ್ಮಿಕ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಇದರ ಗಡ್ಡಶೈಲಿ ಆಧುನಿಕತೆಯಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದಿದೆ.

ನಂದವಂಶೀಯರ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ರಾಕ್ಷಸನನ್ನು ಮೌರ್ಯವಂಶೀಯರ ಮಂತ್ರಿ ಜಾಣಕ್ಯನು ಒಲಿಸಿಕೊಂಡ ಕಥೆಯನ್ನು ಮುದ್ರಾಪುಂಜಾಪ್ತ ಹೆಸರಿನಿರದ ರಚಿಸಿದವ, ಕೆಂಪನಾರಾಯಣ (ಗಿರಿನೆಯ ಶತಮಾನ). ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಐತಿಹಾಸಿಕ ವಸ್ತುವನ್ನು ಸಮಕಾಲೀನ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಎರಕಹೊಯ್ದಿದ್ದು, ಶೈಲಿಯಲ್ಲಿ ಹಳಗನ್ನಡ-ಹೊಸಗನ್ನಡಗಳ ಮಿಶ್ರಣ ವಿದ್ದುಕಾಣುತ್ತದೆ.

ಮೈಸೂರು ಅರಸರ ಕಾಲದ ಗ್ರಂಥಸ್ಥ ಅರಬಿಂದ ಗಡ್ಡಕ್ಕೆ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ, ಮುದ್ರಣನ ರಾಮಾಷ್ಟ್ರಮೇಧ ಗಡ್ಡ. "ಗಡ್ಡಂ ಹೃದ್ಯಂ" ಎನ್ನುತ್ತ ಅವನು ಆಧುನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯದ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಗಡ್ಡಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಾಗಿಲನ್ನೇ ತೆರೆದನು. ಮೋಡ ಮುಸುಕಿದ ವಾತಾವರಣದಿಂದ ಆರಂಭವಾಗಿರುವ ಈ ಶೈಲಿ, ಆ ಕಾಲದ ಕನ್ನಡದ ಮೇಲೆ ಮುಸುಕಿದ್ದ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಸಂಕೇತಿಸುತ್ತದೆ. ಇಂಥ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪಿತ ಪಾಠ್ಯವಾಗಿ ಬರುವ ಹೆಂಡತಿ ಹೊಸ ಭಾಷೆ, ಹೊಸ ವಸ್ತು, ಹೊಸ ಬಗೆಯ ನಿರೂಪಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನಾಗಳಿಗೆ ನೀಡಿದ ಉತ್ತರಗಳಿಂದ ಮುಂದುವರಿಯುವ ಇದು, ಆಧುನಿಕ ಗಡ್ಡಯಿಗಕ್ಕೆ ನಾಂದಿ ಹಾಡಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮುದ್ರಣನನ್ನು ನವೋದಯದ ಮುಂಗೋಳಿಯೆಂದು ಕರೆದುದು ನ್ಯಾಯವಾಗಿದೆ.

ಹೀಗೆ ಒಂದು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಗಡ್ಡ ಸಾಹಿತ್ಯೇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮೈಲಿಗಲ್ಲ ಎನಿಸಿದ ಱಂ ಶೈಲಿಗಳು ಒಂದು ಮಾಲೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ಪ್ರಕಟವಾಗುತ್ತಲಿವೆ. ಇವು ಒಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಮ್ಮ ಗಡ್ಡ ಸಾಗಿಬಂದ ಹಾದಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಕೈಮರಗಳಾಗಿವೆ.

ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು :

ಸಂಪಾದಕನಾಗಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಮೂರ್ಯಸುವ ಹೊಣೆಯನ್ನು ನನಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಕನ್ನಡ ಮಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರಿಗೂ, ಕನ್ನಡದ ಮೇಲಿನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಈ ಗಡ್ಡಶೈಲಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಎಲ್ಲ ವಿದ್ವಾಂಸ ಮಿಶ್ರಿಗೂ, ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಬ್. ಮಲ್ಲಿಕಾಜುನ ಅವರಿಗೂ, ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಸದಸ್ಯರಿಗೂ ಕೃತಜ್ಞತೆಗಳು.

ಉಮೋದಾತ

ಶ್ರೀಮನ್ನಿಷಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ದಾರ್ಶನಿಕರು, ದಾರ್ಶನಿಕ ಕವಿಗಳೂ ಅಹುದು. ಮೈಸೂರು ಜಿಲ್ಲೆ ಕೊಳ್ಳಬಾಲ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಚಿಲಕವಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಬಳಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕಂಭುಲಿಂಗನ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಹಾವಾಸಿಗಳಾಗಿ ತಮೋನಿರತರಾಗಿದ್ದು, ವೇದ ಆಗಮ ಮರಾಣಾದಿ ಅನೇಕ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳನ್ನು ತಲಸ್ಪರ್ಶಿಯಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡಿ ವಿದ್ಯೆಯ ಪರಿಶಯೇ ಆಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ರಚಿಸಿರುವ 'ಕೃವಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿ' ಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ಇವರು ಏಿರಶೈವರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲ. ಸಪ್ತಕಾವ್ಯಗಳ ಕರ್ತೃ ಸುರಬಸವನಾದರೆ (೧೪೨೦), ಅಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳ ಕರ್ತೃ ನಿಜಗುಣಾಶಿವಯೋಗಳು. ಇವರ ಕೃತಿಗಳು:

ಮರಾತನರ ತ್ರಿವಿಧಿ
ಕೃವಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿ
ಪರಮಾನುಭವ ಚೋಧ
ಪರಮಾಧರ್ಥಗೀತೆ
ಅನುಭವಸಾರ
ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ
ಪರಮಾಧರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆ
ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿ ಚೀಕೆ (ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯ ಅನುಭವ ಮುಕುರದಲ್ಲಿನ
ಮಹಾವಾಕ್ಯಾಂಡಕೃ ಬರೆದ ಚೀಕೆ)

ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿರುವ ಕೃತಿಗಳು ಕೃವಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿ ಮತ್ತು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ. 'ಮರಾತನರ ತ್ರಿವಿಧಿ' ಮತ್ತು 'ಸ್ವರೂಪ ಸಿದ್ಧಿ' ಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಆರು ಕೃತಿಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಹೀಗಾಗಿ 'ಷಟ್ಕಾಶಾಸದ ನಿಜಗುಣಪ್ರ' ಅಥವಾ 'ನಿಜಗುಣಪ್ರಾಣ ಷಟ್ಕಾಶಾಸತ್ತಗಳು' ಎಂದೇ ಇವರೆಡು ಹೆಸರುಗಳು ಕನ್ನಡ ಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಚಿತವಾಗಿವೆ.

ನಿಜಗುಣ, ನಿಜಗುಣಾರಾಧ್ಯ, ನಿಜಗುಣಾಯೋಗಿ, ನಿಜಗುಣಾಶಿವಯೋಗಿ ನಿಜಗುಣದೇಶಿಕೇಂದ್ರ -ಹೀಗೆ ಖಾತ್ಮಿವೆತ್ತ ನಿಜಗುಣರು ಮಾವಾರ್ಶಮುದಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದು, ಆ ಪ್ರಾಂತ್ಯಕ್ಕೆ ದೊರೆಗಳಾಗಿದ್ದರೆಂದೂ, ಅವರ ಪತ್ತಿಯು ಜಂಗಮಾರಾಠನೆಯಲ್ಲಿ ನಿರಾಸಕ್ತರಾಗಿದ್ದುದರಿಂದಲೂ ಹಾಗೂ ಆಹ್ವಾನಿಸಿದ್ದ ಜಂಗಮರಿಗೆ ಅವಿಧೇಯಾಗಿ ನಡೆದುಕೊಂಡುದರಿಂದಲೂ ಬೇಸತ್ತು ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತೋರೆದು, ಸಂಸಾರವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ ವಿರಾಗಿಗಳಾದರೆಂಬುದು ಪ್ರತೀಕಿ. ತಮ್ಮ ಮಾವಾರ್ಶಮುದ ಬಗೆಗಾಗಲೀ ತಮ್ಮ ಗುರುಗಳ ಬಗೆಗಾಗಲೀ ತಮ್ಮ ವಿದ್ಯಾಜ್ಞನೆ ಬಗೆಗಾಗಲೀ ಇವರು ಸಾಸಿವೆಯಷ್ಟು ಸುಳಿವು ನೀಡಿಲ್ಲ, ತಮ್ಮ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ. ಬಹುಶಃ 'ನಿಜಗುಣ' ಎಂಬ ನಾಮಾಂಕಿತವೂ ಹೂಡ ದೀಕ್ಷಾಕಾಲದಲ್ಲಿ ಅವರ ಗುರುವಿನಿಂದ ಉಭ್ಯವಾಗಿರಬಹುದೇ ಹೂರತು ಅವರ ಮಾವಾರ್ಶಮುದ ಹೆಸರಲ್ಲ. ಇದೆಲ್ಲವೂ

ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಏನೆಲ್ಲವೂ ಕಾಲಗಭದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿ ಹೋಗಿದೆ. ಇಂತಹ ದೃವೀಪರುವಷಣನ್ನು ಕುರಿತು ಸಮಕಾಲೀನರಾರೂ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡದೆ ಇರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಅಜ್ಞರಿಯಾಗಿದೆ.

ಇವರ ಕಾಲದ ಬಗೆಗೆ ವಿಚಾರ :

- ೧) ಕವಿಚರಿತ್ರಾಕಾರರು ನಿಜಗುಣರ ಕಾಲವು ಕ್ರಿ.ಶ.೧೫೦೦ ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ೨) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರಾಕಾರರಾದ ರಂ.ಶ್ರೀ. ಮುಗಳಿಯವರು, ಕವಿಚರಿತ್ರಾಕಾರರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತಾತ್ಕಾಂತಿಕ ಉಂಟೆ ಎಂದು ಹೇಳಿ, ತಾವು ಮಾತ್ರ ಅವರ ಕಾಲದ ಬಗೆಗೆ ಏನೂ ಹೇಳಿಲ್ಲ.
- ೩) ಹಿರಿಯ ವೀರಶೈವಕವಿಗಳನ್ನು ಗ್ರಂಥಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಸ್ತುತಿಸುವ ಪರಂಪರೆ ಭೀಮ ಕವಿಯಿಂದ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿರಬೇಕಂದು ಉಂಟಿಸಿ, ಹರಿಹರ ರಾಘವಾಂಕ ಹಾಗೂ ಕೆರೆಯ ಪದ್ರೂಪರ ಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಸ್ತೋತ್ರ ಬಂದಿಲ್ಲವಾದ್ದರಿಂದ ಶ್ರೀ ನಿಜಗುಣರು ಇಂನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದುದೇ ಇದಕ್ಕೆಲ್ಲ ಕಾರಣವೆಂದು ಶ್ರೀ ಬಿ. ಶಿವಮೂರಿ ಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು ಉಂಟಿಸಿದ್ದಾರೆ.
- ೪) ನಿಜಗುಣರ ವೀರಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯನ್ನು ಶಾಂತಲೀಂಗಕವಿಯ ಮರಾತಿ ಭಾಷೆಗೆ ಅನುವಾದ ಮಾಡಿರುವುದರಿಂದ ಆ ಶಾಂತಲೀಂಗ ಕವಿಯ ಕಾಲ ಇಂಜಿನೀಯರು ಮುಂದೂ ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ಪಂಡಿತ ಅವಳಿಕರರು (ಮರಾತಿ ವಿದ್ವಾಂಸರು) ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ೫) ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯತಿಯು ಇಂಜಿನೀರಲ್ಲಿ 'ಅನುಭವಮುಕುರ'ವೆಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಇದು ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತವನ್ನು ಬೋಧಿಸುವ ಗ್ರಂಥ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬರುವ 'ಮಹಾವಾಕ್ಯಾಕಾಂಡ'ಕ್ಕೆ 'ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿ' ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣರ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿಜಗುಣರು ಇಂಜಿನೀಯರು ಅಂತರಾಂತರಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
- ೬) ಇಂನೇ ಶತಮಾನದ ಶೌನಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕನ್ನಡಕ್ಷಾಣ(ಕನ್ನಾಜ್)ಧಿಪತಿ ಜಯಿಂತಚಂದ್ರನ ಆಸ್ಥಾನಕವಿ ಹಷಟ ಮಿಶ್ರನ ಹೆಸರನ್ನು ವೀರೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯಲ್ಲಿ ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುವುದರಿಂದಲೂ, ನಿಜಗುಣಾತ್ಮಿವಯೋಗಿಯ ವೀರೇಕಚಿಂತಾಮನೀಯು ಶಾಂತಲೀಂಗನಿಂದ ಶಕ್ತಿ ಇಂಟಿರಲ್ಲಿ ಮರಾತಿಗೆ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅದಕ್ಕೂ ಸೂರಾರು ವರ್ಷ ಹಿಂದೆಯಾದರೂ ವೀರೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯು ರಚಿತವಾಗಿರಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ, ನಿಜಗುಣಾತ್ಮಿವಯೋಗಿಗಳು ಇಂನೇ ಶತಮಾನದಿಂದ ಈಚೆಗೆ ಇದ್ದಿರಲಾರು ಎಂದು ತಮ್ಮ ಶರಣ ಚರಿತಾಮೃತದಲ್ಲಿ (ಪುಟ ೫೬೨, ೮೬೬೪ರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತ) ಸಿದ್ಧಂತ ಪುರಾಣಕರು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಒ) ಕವಿ ಷಡಕ್ಕರದೇವನು 'ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸ'ದಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣರ ಹೆಸರನ್ನೆತ್ತಿದ್ದಾನೆ.
(ಆ.ರ. ಪದ್ಯ ೧೬) ರಾಜಶೇಖರ ವಿಳಾಸವು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ ಕಾಲ
ಒಟ್ಟಿಗೆ ಜನವರಿ ಗಂಗೆಯ ದಿನಾಂಕ ಬುಧವಾರವಾಗುತ್ತದೆಂದು, ಗೋಪಿಂದ
ಪ್ಯಾಗಳು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ನಿಜಗುಣರು ಗಂಟಿಗಿಂತ ಮೊದಲಿನವರೆಂಬುದು
ಖಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ.

ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರದ ಸಂತ ಕವಿಯಾದ
ಶಾಂತಲಿಂಗಕವಿಯು ಶ್ರೀ. ಗಂಗಾರಾಜ್ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯನ್ನು ಭಾಷಾಂತರ
ಮಾಡಿ ಮುಗಿಸಿದ ಕಾಲವೂ ನಿರ್ಧಾರವಾಗಿದೆ.^೫ ನಿಜಗುಣರು ಈ ಕಾಲಕ್ಕಿಂತ ಮೊದಲೇ
ಇದ್ದರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುವಾನವಿಲ್ಲ. ಇವರಿಬ್ಬಿಗೂ ಎರಡು ತಲೆವಾರು
ಅಂತರವಿರುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ನಿಜಗುಣರು ಸು.ಶ್ರೀ. ಗಂಭೀರಾಲ್ಲಿ
ಇದ್ದಿರಬಹುದೆಂದು ತೀಮಾರ್ಫಿನಿಸಬಹುದು.

ಇವರ ಕೃತಿಗಳ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಚಯ :

- ೧) ಪುರಾತನರ ತ್ರಿವಿಧಿ: ತಮಿಳು ನಾಡಿನ ಶಿವಭಕ್ತರಾದ ನಾಯನಾರರುಗಳು,
ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಬಸವಾದಿ ಶರಣರಿಗೆ 'ಪುರಾತನರು' ಎಂಬುದಾಗಿ
ಭಕ್ತಮಾರ್ವಕವಾಗಿ ಪರಿಚಿತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇವರು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ೯೩ ಮಂದಿ.
ಇವರುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಲಘು ಪರಿಚಯಿಸುತ್ತಕವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು ತ್ವರಿತಿಯಲ್ಲಿ
ಸ್ತುತಿಯ ದ್ವಾರಾ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ೨೮ ತ್ವರಿತಿಗಳಿವೆ.
- ೨) ಕ್ಷೇತ್ರದ ಪದ್ಧತಿ : ಏರಶೈವರಿಗೆ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯವಾದ ಕೃತಿಯಾಗಿರುವ ಇದು
ಹಾಡಿನ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಾನವಾಗಿ ಇದು ಸ್ತುಲಗಳಿವೆ. ಅವು:
ಶಿವಕಾರುಣ್ಯ ಸ್ತುಲ, ಜೀವಸಂಭೋಧನ ಸ್ತುಲ, ನೀತಿಕ್ರಿಯಾಚರಣ ಸ್ತುಲ, ಯೋಗ
ಪ್ರತಿಪಾದನ ಸ್ತುಲ, ಜ್ಞಾನಪ್ರತಿಪಾದನ ಸ್ತುಲಗಳು. ಮೊದಲ ಎರಡು ಭಕ್ತಸ್ತುಲವನ್ನು
ಮೂರನೆಯದು ಮಾಹೇಶಸ್ತುಲವನ್ನು, ನಾಲ್ಕನೆಯದು ಪ್ರಾಣಲಿಂಗಸ್ತುಲವನ್ನು
ಇದನೆಯದು ಶರಣ ಹಾಗೂ ಪಕ್ಷಸ್ತುಲವನ್ನು ಬಹುಮಟ್ಟಿಗೆ ಹೋಲುತ್ತವೆ.
ಈ ಪಂಚ ಸ್ತುಲಗಳಲ್ಲಿ (೨೧+೨೨+೨೩+೨೪+೨೫)ಗಳಿಂದ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ರೂಪಿತಿಯಲ್ಲಿದೆ.
"ಏರಶೈವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿನ ಪರಂಪರೆ ಬಸವೇಶ್ವರನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮೊದಲಾಗಿ
ಮತ್ತ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯ ಕಾಲಕ್ಕೆ ತಲೆ ಎತ್ತಿತು. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಪ್ರಮಾದ
ಭಾವಶಾಂತಿ ಇದೆ" ಎಂದು ರಂ.ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

೦. ಡಾ. ಅವಳೀಕರ ಅವರ 'ಕನಾರ್ಟಿಕ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಸಾಹಿತ್ಯ'
ಅನು. ಎಸ್.ಪಿ. ಪಾಟೀಲ್. ಪ್ರಕಾಶನ : ಕನಾರ್ಟಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ. ೧೯೮೮

- ೩) ಪರಮಾನುಭವ ಬೋಧ : ಉಪನಿಷತ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಡೆದ ಒಂದು ಅಪೋಹವಾದ ಜ್ಞಾನಾರ್ಥಕ್ಯಾಯ ಬೋಧನಾ ಘಟನೆಯನ್ನು ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಬಹಳ ಸುಂದರವಾಗಿ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು "ಶ್ರೀ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಯರು ತಮ್ಮ ಸತಿ ಮೃತ್ಯೇಯಿಗೆ ಪೇಣ್ಣದನೊಯಾರದಿಂದ ವರ್ಣಿಸುವೆನು" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭದ ಹೀರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನದ ವಿಶ್ವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ದೇಸೀಯ ಚೌಪದಿ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸರಳವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಧಿ, ಇಲ್ಲಿ ಸೂತ್ರ, ಉಲ್ಲಿಖಿತ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ವದಿಜಾಸ್ ಅಥವಾ ಬ್ರಹ್ಮದೇಜಾಸ್ಯಯನ್ನು ಅಜ್ಞಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.
- ೪) ಪರಮಾರ್ಥ ಗೀತೆ : ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಹನ್ಮೌಂದು ಗತಿ (ಅಧ್ಯಾತ್ಮ)ಗಳಿವೆ. ಒಂದೊಂದು ಗತಿಯಲ್ಲಿ ಎಂಟೆಂಟು ಪಾದಗಳ ಹನ್ಮೌಂದು ಸರಳ ರಗಳಿಗಳಿವೆ. ಉಪನಿಷತ್ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಶಿಷ್ಠಾದಿ ಮುಖಿಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಈ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದೂ ಸಹ ಉಪರೇಶ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.
- ೫) ಅನುಭವ ಸಾರ : ಗುರು-ಶಿಷ್ಯರ ಪ್ರಶ್ನೋತ್ತರ ಸರಣಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಕೃತಿಯ ಮೈದಾಲಿದೆ. ಸತ್ಯ- ಚಿತ್ತತುಗಳ ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದ ಅತ್ಯಮೂಲ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳ ಮೂಲಕ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಗೆ ಇದು ಆದರ್ಶವಾಗಿದೆ; ಇದರಲ್ಲಿ ಈ ಸಂಧಿಗಳು, ಇಂತಹ ಸೂತ್ರಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಶಿಪದಿಗಳಿವೆ. ಶಿಪದಿಗಳ ಓಟ ನಿರಗಳವಾಗಿದೆ.
- ೬) ಪರಮಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆ : ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ 'ಶಿವಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕೆ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಚನ್ನಸದಾಶಿವಯೋಗಿಯ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕಾಮಿಕಾದಿ ಶಿವಾಗಮಗಳು ಮತ್ತು ಭುಷಂಡ-ವಾಮದೇವ-ಶೈತ-ದಮನರೆಂಬ ಯೋಗಸಿಧ್ರರ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಮಾರ್ಗಂಗಳನು ಲೇಸಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿ, ಆ ಸಮಸ್ತವನು ಸಂಕೋಚಿಸಿ ಸುಗಮವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಕೃತಿ.^೨ ಇದು 'ಪರಮಾರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಿಕೆ' ಎಂಬ ಶಿರೋನಾಮೆಯಲ್ಲಿ ಅಜ್ಞಗನ್ನಡ ಗಡ್ಡ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ. ಇದೂ ಸಹ ಉಪರೇಶ ರೂಪದಲ್ಲಿದೆ.
- ೭) ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ : ಮುಂದೆ ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ೮) ಸ್ವರೂಪಸಂಧಿ ಟೀಕೆ : ಇಳಿಖಿತಲ್ಲಿದ್ದ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯು 'ಅನುಭವ ಮುಕುರ' ಎಂಬ ಕೃತಿಯನ್ನು ಶಿಪದಿಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.^೩ ಇದು ಅದ್ವೈತ ವೇದಾಂತವನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಗ್ರಂಥ. ಇದು ಮೂರ್ವಕಾಂಡ (ಸಾಧನ ವಿವೇಕ), ಉತ್ತರಕಾಂಡ

^೨ ನಿಜಗುಣರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳು.ಭಾಗ ೨ ಸಂ. ದಾ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ. ಪ್ರಕಾಶಕರು: ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಕನ್ನಾರ್ಕ ಸರ್ಕಾರ. ಇಂದ್ರಾ ಪುಣ.೨೪೨

^೩ 'ಅನುಭವ ಮುಕುರ' ಸಂ.ಕೆ.ಆರ್. ಶೇಷಗಿರಿ. ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ. ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ. ೧೯೭೮

(ಅನುಭವ ವಿವೇಕ). ಮಹಾವಾಕ್ಯಾಂಡ (ಅನುಭವ ಮುಕುರ) ಎಂಬ ಮೂರು ಕಾಂಡಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರೆ. ಮೂರನೆಯ ಭಾಗವಾದ ಮಹಾವಾಕ್ಯ ಕಾಂಡಕ್ಕೆ ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಗಳು 'ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿ' ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಟೀಕೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಇದು ಗದ್ಯಕೃತಿ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೇರು ಕೈತ್ತಿ. ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಗಳು ತಮ್ಮ ಸಂಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನಸಂಪತ್ತಿನ್ನು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಹೀಗೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿರುವಾಗ ಜೀಚಿತ್ಯಜ್ಞಾನದಿಂದ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಇದರಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಆಯುವೇರ್ದ ಮತ್ತು ಅದರ ಬಗೆಗಳು, ಪಾಕಶಾಸ್ತ್ರ, ಚಿತ್ರಾರ್ಥೋಗ, ತಸ್ತರ ಶಾಸ್ತ್ರ, ಇಂದ್ರಜಾಲ, ಅಭಿಚಾರಂಯೋಗಾದಿಗಳನ್ನು ಸೇರುವೊಳಿಸಿಲ್ಲ. ಅವರೇ ಹೇಳಿರುವಂತೆ "ಸಾರತರಮಾದ ಸತ್ಯಾರ್ಥಂಗಳನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುನ್ನಳ್ಳ ಮಸಿಮಂಜಮಂ ರಂಜನೆಗಿಯ್ಯ ತರವಿರಿದು ಸರಂಗೊಳಿಸಿ ನವೀನ ಕಂತಾಭರಣವೆನಿಸುವೆಂತೆ ಮುಮುಕ್ಷುಜನಂಗಲೇ ಈ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ವಿತಿಗಳಿಗಳಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಹವೆಂದರಸಿ ಬಳಲದಂತೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಮಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲೀಲೆಯಿಂದರಿದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಲೆಂದು ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿ ಬೆಳುಗನ್ನಡಮಾದ ವಚನ ರಚನೆಗಳಿಂ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯಂಬ ಪ್ರಕರಣಮಂ ಹೇಳುನ್ನಾ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯೆ ಎಂಬುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ಯಾರ್ಥಂಗಳನ್ನೇ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ಒಂದು ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಮಧುಕರವ್ಯತ್ತಿ. ಮಧುಕರನು ತಾನು ಯಾವ ಯಾವ ಹೂವುಗಳಿಂದ ಮಧುವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅದು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ಮಧುವನ್ನು ಸವಿದು ಚಪ್ಪರಿಸಿದರೆ ಸಾಕು. ಅದರಂತೆ ನಿಜಗುಣರು ತಾವು ಇದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದೆ ಎಂಬುದರ ಪಟ್ಟಿಯನ್ನು ಕೊಡಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹುಡುಕುವ ಶ್ರಮ ಬೇಡವೆಂದು ಮಾರ್ಮಿಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೂ ನವಮ ಪರಿಜ್ಞೇದದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಪಿಂಡೋತ್ತತ್ವ ವಿವರಣೆಯಲ್ಲಿ ಇದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಗಭೋರವನಿಷ್ಠೆನ್ನು ಹೆಸರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ವಿಷಯಂಗಳ ಸುಸ್ಥಿರಿಯೂ ಇದೆ. ಲೌಕಿಕರು ಇದನ್ನು ತಿಳಿದು ಅಭರಿಗೊಳ್ಳಲಿ ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ಅರೆಲ್ಲವನ್ನು ವಿವರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯು ಒಂದು ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಿಕ್ಕೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಿತ್ತೇನ್ನಿಬಹುದು; ಇದು ಸಂಸ್ಕತ, ಮರಾಟ, ತಮಿಖ, ತೆಲಗು ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಅನುವಾದವಾಗಿರುವುದು ಕನ್ನಡಿಗಿರುತ್ತೇಯೆಯ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಸಾಹಿತಿ ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯು ನಿಜಗುಣರ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಿಗೆ. ಕನ್ನಡ ಜನಕ್ಕೆ ಅವರು ನೀಡಿದ ಜ್ಞಾನಭಾಂಡಾರ. ಬೆಳುಗನ್ನಡಮಾದ ವಚನ ರಚನೆಗಳಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಈ

ಉದ್ದಿಂಧ ಒಂದು ಮತದ ಇಲ್ಲವೆ ತತ್ತ್ವದ ಜ್ಞಾನಕೋಶವಲ್ಲ. ಮತಾತೀತವಾದ ಸರ್ಕಲ ಜ್ಞಾನಕೋಶವೆಂಬ ಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಇದು ಕನ್ನಡ ವಾಜ್ಯಯದಲ್ಲಿ ಅಳ್ಳಿತೀಯವಾದ ಗದ್ಯಗ್ರಂಥ - ಎಂದು ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಮರಾಠಿಕರು ಶ್ರುತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಬಿ. ಲೂಯಿ ರೈಸ್, ಇ.ಎ. ರೈಸ್ ಮತ್ತು ಎಫ್. ಕಿಟೆಲೋರವರು ಮೆಟ್ಸುಗೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಇ.ಎ. ರೈಸ್ ನಿಜಗುಣರಂಗೀ ಅಡಿರುವ ಮಾತುಗಳು ಇಂತಿವೆ: "He was a great scholar and a prolific writer. He was the ruler of the country round Sambhulinga hill near Yelandur, and finally retired to that hill and lived there was a Siva-Yogi. In all his works he extols Sambhulinga. He did not write like the others, in shatpadi, but employed tripadi, sangatya, ragale and prose. One work is a commentary on the Sanskrit Siva-yoga-pradipika, written especially for the benefit of those ignorant of Sanskrit who desire emancipation. But his best know work is the Viveka-chinatamani, a very useful encylopaedia of Sanskrit terms and Virasaiva lore,"¹

ಹೀಗೆ ಅನೇಕ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಕೃತಿಗೆ ನಿಷ್ಕರ್ಷಪಾಠವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮೆಟ್ಸುಗೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಚಿಂತಾಮಣಿಗಳಿವೆ. ಒಂದು ಶಿವತತ್ತ್ವಚಿಂತಾಮಣಿ, ಮತ್ತೊಂದು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿ. ಶಿವತತ್ತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಕರ್ತೃ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದಂಡೇಶ, ವಿದ್ವಾನಗರ (ವಿಜಯನಗರ)ದ ಇಮ್ಮಡಿ ಪೌರಿದೇವರಾಯನಲ್ಲಿ ದಂಡನಾಯಕನಾಗಿದ್ದನು. ಕಾವ್ಯರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ

ವಿತತ ವೇದಾಗಮ ಮರಾಠನೋಕ್ತಿಗಳ ಸ
ಮೃತದ ಸಾರಾಯ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ
ಕೃತಿಯ ವಿಸ್ತರಿಸುವೆಂ ಶಿವಭಕ್ತತತ್ತ್ವ ಕೇಳು ಮೆಟ್ಸೆ ಕೃತಕೃತ್ಯವಹುದು ॥
॥ಪಲ್ಲವಿ, ಸಂಧಿ ೧ ॥

ಲಕ್ಷ್ಮಿ ದಂಡೇಶನೂ ಶಿವಭಕ್ತ, ವಿದ್ವಾಂಸ. ವೇದ ಆಗಮ ಮರಾಠಾದಿಗಳನ್ನು ಇವನು ತಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡಿದ್ದಾನೆ. ಅವುಗಳೆಲ್ಲದರ ಸಾರವನ್ನೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲು ಹೊರಟಿದ್ದಾನೆ. ಇವನಿಗೂ ವೇದ ಆಗಮ ಮರಾಠಾಗಳೇ ಪ್ರಸಾಂತ್ಯಯಗಳು. ಈ ಕೃತಿಯು ವೀರಕೃತಿವರಿಗೋಸ್ಕರವೇ.

¹ ಓ ಉಫಿಷಿಯಲ್ ಡಿಫಿಂಟಿಷನ್ ಅಂಡ್ ಸಿಸ್ಟಮ್ ಅಂಡ್ ಇ.ಎ. ಎಂಬಿಜ

ಎರಡನೆಯದಾದ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯು ವೀರಶೈವರಿಗೂ ವೀರಶೈವೇಶರಿಗೂ ಅಗತ್ಯವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ. ಇದು ಪ್ರಕರಣ ಗ್ರಂಥವಾದರೂ ಪ್ರಫುಸಮೃತದಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳು ರಚಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

"ವೇದ ಮರಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರದೊಳಗ್ನೆ ನೇಮಿಸಿ ತೋಪ್ರ ವಿಶ್ವ ವಿಷಯಂಗಳ ಸುಸ್ಥಿಯಂ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯಂದ್ದು ಸಲ್ಲಿ ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಮಹಾಕವಿತಾ ಪ್ರಬಂಧಮಂ ಪ್ರೇಮದೆ ಪೇಣ್ಣ ನಾ, ಇದನೆ ನೀನೊಲಿಮ ಆಲಿಸು ಶಂಭುಲಿಂಗವೆ" ಎಂದು ತಮ್ಮ ಈ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಕೃತಿಯನ್ನು ತಮ್ಮ ಇಷ್ಟದ್ವೇವಕ್ಕೆ (ಶಂಭುಲಿಂಗಕ್ಕೆ)ಒಪ್ಪಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಲೋಕರೂ ತಿಳಿದು ಅಷ್ಟುರಿಗೊಳ್ಳಲ್ಲಿ ಎಂದು ಇದರಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವದ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಚಿಂತಾಮನೆ ಎಂದರೆ ಬಯಸಿದುದನ್ನು ಕೊಡುವ ಒಂದು ಅನಘ್ಯವಾದ ಮಣಿ. ಲಕ್ಷಣದಂಡೇಶನ ಚಿಂತಾಮನೆಯು ಶಿವತತ್ತ್ವವನ್ನು ಕೊಡುವುದಾದರೆ, ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯ ಚಿಂತಾಮನೆಯು ಶಿವತತ್ತ್ವದ ಜೊತೆಗೆ ಸಂಶಯ ಉಂಟಾಗದಂತೆ ವಿವೇಕವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ. ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ ಎಂಬ ಮಥುವು ನಮ್ಮೆದುರಿಗೆ ಇರುವಾಗ 'ಬಳಲದಂತೆ' ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿ ನಮಗೆ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಎಚ್ಚರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ, ಸಲ್ಲಿಲೆಯಂದರಿದು ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಿ ಎಂದೂ ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕೆಲವು ವೀರಶೈವ ಅನುಭಾವಿಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ (೧) ಸಂಪಾದನೆಯ ಸಿದ್ಧವೀರಣಾಯ (೨) ಶಾಂತದೇವ ಮುಂತಾದವರು ತಾವು ಸಂಕಲನಗೈದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾವ ಆಕರ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಉಪಕೃತರಾಗಿದ್ದೇವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಗ್ರಂಥದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಂಪಾದನೆ ಸಿದ್ಧವೀರಣಾಯರ ಅನಾದಿ ವೀರಶೈವ ಸಾರಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಅಂಳಿ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಿವಿದೆ. ಅವು ವೇದ ಆಗಮ ಮರಾಣ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಾಗಿವೆ. ಅಂತಹೇ ಶಾಂತದೇವರ ಷಟ್ಕಾರ ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ಏಲ ಗ್ರಂಥಗಳ ಉಲ್ಲೇಖಿವಿದೆ. ಇವು ಕೇವಲ ಅನುಭಾವಿಕ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಮೀಸಲಾದ ಕೃತಿಗಳು. ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಇನ್ನೂ ಅನೇಕ ಕೃತಿಗಳ ಆಧಾರದಿಂದ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯನ್ನು ರಚಿಸಿ, ಕೃತಕೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಪರಿಷ್ಕೇದಗಳಿವೆ. ಇಷ್ಟದ್ವೇವವಾದ ಶಂಭುಲಿಂಗದ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯ ನಂತರ ಕೃತಿಯ ಆರಂಭಗೊಂಡಿದೆ.

ಒಂದನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ವೇದಾದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥಗಳ ಪರಿಚಯ, ವೇದ ಉಪನಿಷತ್ತ ವಣಾಶ್ರಮಗಳು, ಪ್ರಚಲಿತವಿರುವ ದರ್ಶನ ಸ್ತುರೂಪವಿವೇಚನೆ, ಶಂಕರಾದ್ವೈತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಚಾರಗಳು, ಗುರು-ಶಿಷ್ಯ, ಪಂಚೀಕರಣ, ಜೀವನ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಗಳು, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ, ಪಂಚಾವಸ್ಥೆಗಳು, ಅಹಂಕಾರ, ತತ್ತ್ವಮಸಿ, ಆನಂದೋಪಾಧಿಭೇದ ಇತ್ಯಾದಿ ಅತಿ ಗಮನವಾದ ವ್ಯಾದಿಕ ವಿಷಯಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸ್ವಟ್ಟಿವೆ.

ಎರಡನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಆಗಮ ಪ್ರಧಾನವಾದ ಶೈವಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಕಿಸಿಲೋಡೆದ ಶೈವಭೇದಗಳನ್ನು ವಿಶದವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಪ್ಪತ್ತಿಂಟು ಆಗಮಗಳು ಅವಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಉಪಾಗಮಗಳು, ಅವುಗಳ ನಾಮೋಲ್ಲೇಖಿ, ಆಗಮಗಳ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗಳಾದ ಕ್ರಿಯಾಪಾದ ಚಯಾರ್ಥಪಾದ ಯೋಗಪಾದ ಜ್ಞಾನಪಾದಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಶುದ್ಧಶೈವಲಕ್ಷ್ಯ ಮತ್ತು ಏರಿಶೈವ ಲಕ್ಷ್ಯ, ಆಚರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಆಗಮರೀತ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಆಗಮದ ಪ್ರಕಾರ "ಏರಶೈವನು ಚರಮಶರೀರ, ಸಮಸ್ತರೋಳಿಗೆ ಇವನು ವಿಶಿಷ್ಟ ಇತರರಂತೆ ಕ್ರಿಯಾಭಾಹುಳ್ಳದಿಂದ ಅಲ್ಪಪಲವನ್ನು ಗಳಿಸದೆ, ಅಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಯಿಂದ ಅನಂತಪಲವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ.

ಮೂರನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಶುದ್ಧಾದ್ವಯತ ತತ್ತ್ವಗಳೇ ಮೊದಲಾದ ತತ್ತ್ವಗಳ ವಿಷಯ ಪರಿಚಯ, ಪಂಚೀಕರಣ, ಎಂಬತ್ತನಾಲ್ಕು ಜೀವರಾಶಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯ, ಸೃಷ್ಟಿಯ ವಿಚಾರ, ನರಕಗಳ ವರ್ಣನೆ, ಪಾಪಸ್ತರೂಪಗಳ ನಿರೂಪಣೆ.

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಭೂಲೋಕ, ಜಂಬುದ್ವೀಪ, ಮಹಾಮೇರು, ಅರಣ್ಯ ನದಿಗಳು, ಸರೋವರ, ವ್ಯಾಕ್, ಮೃಗಜಾತಿಗಳ ನಿರೂಪಣೆ, ರಾಜ, ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನ, ರಾಜಸಭೆಯ ಕರೀ ಗಮಕಿ ಜ್ಯೋತಿಷಿ, ಸಂಗೀತ ನೃತ್ಯ ಕಾವ್ಯ ಸ್ವರೂಪಾದಿಗಳು. ಸಂಗೀತ ಶಾಸ್ತ್ರ, ರತ್ನಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಲೋಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಅತಿರೇಕವಿಲ್ಲದೆ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಬಂಡನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಬಗೆಬಗೆಯ ಸಮುದ್ರಗಳು ಸಪ್ತದ್ವೀಪಗಳು ತಮೇಭೂಮಿ, ಭೂಲೋಕದ ಯೋಜನಸಂಚಯ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ನಿರೂಪಣೆ.

ಉರನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಜ್ಯೋತಿಷಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾದ ಲಿಗೋಳಪರಿಚಯ, ಅಲ್ಲಿನ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಾದಿ ನವಗ್ರಹಗಳ ಸ್ಥಾನ, ಖಂಡಗಳ ಸ್ಥಾನ, ಇವೆಲ್ಲವನ್ನು ವಾಯು ಸೂಕ್ತದಿಂದ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿರುವ ಧ್ರುವ ಮತ್ತು ಅವನ ಲೋಕ ಅಳ್ಳರಿಪಡುವಂತೆ ವಿವರಿಸಿರುತ್ತಾರೆ.

ಒಳನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಪಂಚಭೂತಗಳೇ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಮಾಯಾತತ್ತ್ವದ ವರೀಗಿನ, ರುದ್ರಪ್ರಪಂಚ ವಿವರಗಳನ್ನೂ ವಿಶದವಾಗಿ ನಿರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಎಂಟನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಶುದ್ಧ ವಿದ್ಯಾತತ್ತ್ವ ಯದ್ರಿರಂದ ಪ್ರಾರಂಭಸಿ ಶಕ್ತಿತತ್ತ್ವ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಹೊನೆಗೆ ಸರ್ವಾಶ್ರಯ ಶ್ರೀಶಂಭುಲಿಂಗದ ನಿತ್ಯಸತ್ಯವನು ವಿವರಿಸಿದೆ.

ಒಂಬತ್ತನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ನಾಸ್ತಿಕ ಜನರನ್ನು ಖಂಡಿಸಿ ಸತ್ಯದ ವಿಚಾರದಿಂದ ಆಸ್ತಿಕ ಬುದ್ಧಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವುದು. ಹಿಂದೋತ್ಸತ್ತಿ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು, ಹೊನೆಗೆ ಸಮಯಾಂತರಾಭಿಮಾನಿಗಳ ಗತಿಭೇದ ವಿಚಾರ.

ಹತ್ತನೆಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ : ಕಾಲಸ್ತರೂಪದ ಭೇದಗಳು, ಯುಗಭೇದ, ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಭೇದ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಪರಿಮಿತಿ, ಮಹಾಸಂಹಾರಕ್ರಮ, ಈ ಕೃತಿಯ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಿಗೆ ಘಳಸಿದ್ದಿ, ಗ್ರಂಥೋಪಸಂಹಾರ ಮಂಗಳಾಚರಣೆ.

ಇದಿಷ್ಟ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯ ಪಕ್ಷಿನೋಟ. ಇನ್ನು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯ ಕೆಲವು ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಬಹುದು.

೧) "ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ ಬೆಳುಗನ್ನಡವಾದ ವಚನರಚನೆಗಳಿಂ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯಿಂಬ ಪ್ರಕರಣಮಂ ಹೇಳಣನು" - ಎಂದಿದ್ದಾರೆ. ನಮಗೆ ಮಾರ್ವರ ಹಳಗನ್ನಡ, ನಂಡಗನ್ನಡ, ಹೊಸಗನ್ನಡ ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿಷಯ. ನಿಜಗುಣರು ಇವುಗಳ ಜೊತೆಗೆ ಬೆಳುಗನ್ನಡ ಎಂಬ ಬೇರೊಂದು ಕನ್ನಡವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇದು ವಿಚಾರಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದುದು.

ಬೆಳುಗನ್ನಡವನ್ನು ಬಿಳುಪಾದ + ಕನ್ನಡ ಎಂಬುದಾಗಿ ಬಿಡಿಸಬಹುದು. ಬೆಳ್ಗಿರುವ ಕನ್ನಡವೆಂದೂ, ಬೆಳಕಿನಂತಿರುವ ಕನ್ನಡವೆಂದೂ ಈ ಸಮಾಸಪದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೊಡುತ್ತದೆ. ಭಾಷಾಗೆ ಯಾವುದೇ ಬಳಿಲ್ಲ, ಆದುದರಿಂದ ಬಿಳುಪಾದ ಕನ್ನಡ ಎಂಬುದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಿ, ಬೆಳಕಿನಂತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಎಂಬುದನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ವಿಚಾರ ಮಾಡಬಹುದು.

ಶ್ರೀಧರಾಚಾರ್ಯರು (೧೦೫೦) ತಮ್ಮ ಜಾತಕತ್ತಿಲಕದಲ್ಲಿ "ಜ್ಯೋತಿಜ್ಞಾನವಿದೆಂತನೆ ಕತ್ತಲೆಮನೆಯ ವಸ್ತುಗಳಂ ತೋರ್ವ ಸೋದರ ಬೆಳಕಿನ ತರದಿಂ" ಎಂದು ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಎಂದರೆ, "ಜ್ಯೋತಿಪಟ್ಟಣವು ಕತ್ತಲೆ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಕಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಡುವ ದೀಪದ ಬೆಳಕಿನಂತೆ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಜ್ಯೋತಿಶಾಸ್ತರದ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಸೋದರ ಬೆಳಕಿನಿಂದ ಕತ್ತಲೆ ಓಡಿ ಮನೆಯಲ್ಲಿರುವ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳು ದೃಗ್ಂಜರವಾಗುತ್ತವೆ. ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು ಹೇಳಿರುವ ಬೆಳುಗನ್ನಡ ಎಂದರೆ, ಬೆಳಕಿನಂತೆ ಇರುವ (ಇವರ) ಕನ್ನಡಭಾಷೆಯು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೃದ್ಯಂಜರವಾಗುವಂತೆ ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಫಲವಾಗಿರುವ ಕನ್ನಡವೆಂದು ಅರ್ಥವೇ ಹೊರತು. ಇದು ಮಾರ್ವರ ಹಳಗನ್ನಡ ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಬರುವುದಿಲ್ಲ.

೨) "ಪೇದಮುರಾಣ ಶಾಸದೋಳ ನೇಮಿಸಿತೋರ್ವ ವಿಶ್ವವಿಷಯಂಗಳ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಂ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯಿಂದೆ ಸಲ್ಲ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಮಹಾ ಕವಿತಾಪ್ರಬಂಧಮಂ ಪ್ರೇಮದಿಂ ಹೇಳ್ಣಿ" ಎಂದು ಪ್ರಾರಂಭವಾಗುವ ಈ ಕೃತಿಯು "ಮಹಾಕವಿತಾ ಪ್ರಬಂಧವಲ್ಲ, ಮಹಾಜ್ಞಾನವಿಧಿ ಎಂಬುದು ಖಂಡಿತ" ಎಂದು ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿಯವರು ತಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದುದು 'ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮನೀಯು ಕಾವ್ಯಪ್ರಬಂಧವಲ್ಲ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬಂಧ. ಅನೇಕ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಇದನ್ನು "ಇಕ್ಕೆಮೆಟ್ಟಿ"ದ ಬೇರಾವುದಾದರೂ ಗ್ರಂಥ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಇದೆಯೆ' ಎಂದರೆ 'ಇಲ್ಲ' ಎಂಬ ಉತ್ತರ ಸಿದ್ಧಾಂತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ಇದು ಮಹತ್ವಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರಬಂಧವೇ ಆಗಿದೆ.

೩) ಚಿದಾನಂದ ಅವಧಾರೆತರ 'ಜ್ಞಾನಸಿಂಥು', ಮಹಲಿಂಗರಂಗನ 'ಅನುಭವಾಮೃತ' ಎಂಬ ಈ ಎರಡು ಕೃತಿಗಳು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವಿಷಯವನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಕಾವ್ಯಗಳು.

ಇವುಗಳು ಕನ್ನಡನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿತವಾಗಿವೆ. ಇವಕ್ಕೆ ಗದ್ಯಾನುವಾದವೂ ಆಗಿದೆ. 'ಮಗನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಸಿಂಧು ತೋರಿಸಬೇಡ, ಅಳಿಯನಿಗೆ ಕಳಾಶಾಸ್ತ್ರ ತೋರಿಸಬೇಡ' ಎಂಬ ನಾಣ್ಯಾಡಿಯೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಿದೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕೆಲವೈ ವಿಷಯಗಳು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯಿಂದಲೂ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಏಕೆ ಇನ್ನೂ ಕೆಲವು ಕವಿಗಳು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯಿಂದ ಉಪಕೃತರಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಜ್ಞಾನಸಿಂಧು ಮತ್ತು ಅನುಭವಾಮೃತಕಾವೃಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಹೇರಳ ದೊರಕುತ್ತವೆ. ಇದೇರೀತಿ "ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯನ್ನು ಪದ್ಧಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಮತ್ತು ಗದ್ಯಗ್ರಂಥವಾಗಿ ಎರಡೂ ಪ್ರಕಾರಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿದ್ದರೆನ್ನಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿರಲು ಪದ್ಯವೃತ್ತಿಗಿಂತ ಗದ್ಯವೃತ್ತಿಯೇ ಪ್ರಚುರವಾಗಿ ಪದ್ಯರೂಪ ಗ್ರಂಥವು ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿರಬೇಕು-ಪ್ರತಿಮಾಡವರಿಲ್ಲದೆ" ಎಂದಿದ್ದಾರೆ, ಡಾ. ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು ಅವರು. ಪದ್ಯರೂಪದ ಜ್ಞಾನಸಿಂಧು ಮತ್ತು ಅನುಭವಾಮೃತಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಿದ ಕನ್ನಡಿಗ ಪ್ರತಿಕಾರರು ಪದ್ಯಾತ್ಮಕವಾದ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯನ್ನು ಪ್ರತಿಮಾಡಲಾರದವ್ಯು ನಿರಭಿಮಾನಿಗಳಲ್ಲ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಪದ್ಯಾತ್ಮಕ ಆವೃತ್ತಿ ಇದ್ದಿದ್ದರೆ ಅತ್ಯಂತ ಮಾಜ್ಯಭಾವದಿಂದ ಪ್ರತಿಮಾಡುವವರಿಂದಾಗಿ ಇಲ್ಲಿಯವರಗೆ ಅದರ ಸಂತಾನಗಳು. ಅನೇಕವಿರಬಹುದಿತ್ತ.

ಉ) "ಶಾಸ್ತ್ರ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಬಹುಶಃ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಯಷ್ಟವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದಲೂ, ಕೆಲವುಕಡ ಬರಿ ಪಾರಿಭಾಷಿಕಗಳ ಪಟ್ಟಿಯೇ ಇರುವುದರಿಂದಲೂ ಬೆಳುಗನ್ನಡ ವಚನ ರಚನೆ ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿಲ್ಲ" ಎಂದು ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿಯವರು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಲ್ಲಿನ ಭಾಷೆಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಯಷ್ಟವಾಗಿಲ್ಲ. ಉದಾ: ಅಧ್ಯಾಸ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಸ ಎಂದೂ. ಜಹಲ್ಲುಕೆಂ, ಅಜಹಲ್ಲುಕೆಂ, ತತ್ತ್ವಂ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಹೇಳಿ ಅವಗಳಿಗೆ ವಿವರಕೆ ಕೊಡಬೇಕು, ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದರಲ್ಲಿಯ ಗದ್ಯರಚನೆ ಸಂಯುಕ್ತ ಪದಗಳಿಂದಲೂ, ಕೆಲವು ಕಡೆ ಸಂಕೀರ್ಣವಾಕ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿದೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಅದು ಬೆಳುಗನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೇಳಿ ಮಾಡಿಸಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಉದಾ : (೧) ಪ್ರಮಾಣಮೆನಿಸಿದಾಗಮಾಮ್ಯಾಯ >

ಪ್ರಮಾಣಮೆನಿಸಿದ ಆಗಮ ಆಮ್ಯಾಯ

(೨) ವೃರಾಗ್ನೋಪರತಿಗಳಿಲ್ಲದಿರಲಾತಂಗ >

ವೃರಾಗ್ನ ಉಪರತಿಗಳು ಇಲ್ಲದಿರಲು ಆತಂಗ

(೩) ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶತ್ತಯಿಂಗಳನನುಸಂಧಾನಂಗ್ಯಾಪುದ >

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶ ತ್ರಯಿಂಗಳನು ಅನುಸಂಧಾನಂಗ್ಯಾಪುದ

ಹೀಗೆ ಇಂತಹ ಇನ್ನೂ ಕ್ಷಿಪ್ತಕರವಾದ ಸಂಕೀರ್ಣಪದ ಮತ್ತು ಸಂಯುಕ್ತ ಪದಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿ (ಬರೆದು ಸಂಪಾದಿಸಿದರೆ) ಓದಿಕೊಂಡರೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಇಡೀ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಇಂತಹ ಪದಗಳು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಇದು ಬೆಳುಗನ್ನಡವೇ ಆಗುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಪದಗಳು ಗ್ರಂಥದ ಕಾಲು ಭಾಗದಷ್ಟಿರಬಹುದು. "ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸ್ವತಂತ್ರವಾದ ಗದ್ಯದ ಶೈಲಿ ಬೆಳೆಯಲು ಈ ಗ್ರಂಥ ಬಹುಮುಟ್ಟಿಗೆ ಸಹಾಯ

ಮಾಡಿತೆನ್ನಬಹುದು” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಅ.ನ.ಕ್ಯಾ. ರ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಸತ್ಯವಾಗಿದೆ. ವಿಕೆಂದರೆ ಅವರು ‘ಬೆಳುಗನ್ನಡ’ ಮರ್ಮವನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರಿತು ಇಂಥ ಹೇಳಿಕೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಈ) ಇನ್ನು ನಿಜಗುಣರ ಗುರುಗಳು ಯಾರಿರಬಹುದು? ಎಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿದ್ವಾಂಸರಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಭೇದವಿದೆ.

ಅ) ‘ಶಂಭುಲಿಂಗ’ ಸ್ವಾಮಿಯೇ ನಿಜಗುಣರ ಗುರುವೆಂದು ಗಂಗಾಧರ ಮಡಿವಾಳೇಶ್ವರ ತುರಮರಿ ಹಾಗು ಪಿ.ಆರ್. ಕರಿಬಸವ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಅಭಿಪ್ರಾಯವಹುತ್ವಾರೆ.

ಆ) ಇದು ವಾಸ್ತವಕ್ಕೆ ದೂರ. ಗುರುಶಂಭುಲಿಂಗ ಎಂಬ ಅಂಕಿತವು ನಿಜಗುಣರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಟ್ಟದಲ್ಲಿರುವ ಶಂಭುಲಿಂಗೇಶ್ವರಲಿಂಗದ ಅಂಕಿತವಾಗಿದೆ. ವಿವೇಕ ಜಿಂತಾಮಣಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ “ಮಹಾಕವಿತಾಪ್ರಬಂಧಮಂ ಹೇಳ್ಣಿ ನೀನೊಲಿದಾಲಿಸು ಶಂಭುಲಿಂಗವೇ” ಎಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ಶಂಭುಲಿಂಗಸ್ತರೂಪಿ ಪರಮೇಶ್ವರನನ್ನೇ ಮುಂದಿಟ್ಟಿಕೊಂಡು ನಿಜಗುಣರು ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿರುವರೆಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ – ಎಂದು ಬಿ. ಶಿವಮೂರ್ತಿಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿರುವರು.

ಇ) ಶಿವಯೋಗ ಪ್ರದೀಪಿಕೆಯ ಕರ್ತೃ ಚನ್ನಸದಾಶಿವಯೋಗಿಯು ಇವರ ಗುರುವಾಗಿರಬಹುದೇ? ಎಂಬ ಉಳಿಕೆಯನ್ನು ಡಾ. ಬಸುಪಟ್ಟಿದ ಅವರು ಮಾಡಿರುವರು. ಕಾರಣ, ಶಿವಯೋಗಪ್ರದೀಪಿಕೆಯನ್ನು ‘ಪರಮಾಧಿಪ್ರಕಾಶಿಕೆ’ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ನಿಜಗುಣರು ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಅನುವಾದಿಸುತ್ತ ಮೂಲ ಕೃತಿಕಾರರನ್ನು “ಆಚಾರ್ಯ ಚನ್ನಸದಾಶಿವಯೋಗ” ಎಂದು ಗೌರವದಿಂದ ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ. ಶಿವಯೋಗ, ಶಿವತತ್ತ್ವ ಇತ್ಯಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಬಗೆಗೆ ಕೃತಿರಚನೆಗೃಹದವರನ್ನು ಆಚಾರ್ಯ, ದೇಶೀಕೇಂದ್ರ, ಗುರುವರ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಗೌರವಸೂಚಕವಾದ ವಿಷಯವೇ ಹೇಠತ್ತ, ಇವರು ನಿಜಗುಣರಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ‘ಗುರುಗಳು’ ಎಂದು ಭಾವಿಸುವುದು ಸಂಭಾವ್ಯವಲ್ಲ.

ನಿಜಗುಣರು ‘ನಿರಾಭಾರಿ’ ಶಿವಯೋಗಿಯಿಂದು ಡಾ. ಬಸುಪಟ್ಟಿದ ಅವರು ವಾದಿಸಿರುವರು. ಈ ಉಳಿಕೆಯು

ತೀಳಿಯಲ್ಲೆದದ್ದುವನು ಮೀರಿ ಕಲೆಯ ಮೇಲೆ
ಬೆಳುವಾಗ ಸದಗ್ರದಮಲ ಶಕ್ತಿಯನು ।
ತಳಿದೆಸೆವ ಶಂಭುಲಿಂಗದ ಯೋಗವಿತ್ತನ್ನು
ನುಳುಹಿದ ನಿರಾಭಾರಿದೇಶಿಕವರೇಣ್ಯ ॥
ಕರುಣಾರಸದ ಕೋಡಿವರಿದ ಕಟಕ್ಕದ
ಪರತತ್ತ್ವವರುಪುವಲಾಪದ ।
ವರಪುಣ್ಯಮಯ ಶರೀರದ ನಿರಾಭಾರಿ ಸ
ದ್ಯುರುವಿರಲೆನ್ನ ಮಾನಸದಲಿ ॥

ಎಂಬ ಈ ಪದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ ಮತ್ತು ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯ "ಶ್ರೀಮದನೇಕ ಭುವನ ಭುವನಾರಂಭ ಮೂಲಸ್ತಂಭ ಶಂಖಲಿಂಗವಾದಿಯಾಗಿ ನಿರಾಭಾರಿ ದೇಶಿಕೋಹ್ತಮ ಪರ್ವಂತ ಮಹಾಗುರು ಪರಂಪರೆಗೆ ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಗಳಿಂದಭಿವಂದಿಸಿ" ಎಂಬ ಸಾಲುಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದಿರುವ 'ನಿರಾಭಾರಿ' ಎಂಬ ಪದಪ್ರಯೋಗವನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿದೆ.

'ನಿರಾಭಾರಿ' ಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಹೆಸರಾಗಿರಬಹುದು ಎಂಬ ಅವರ ಉಳಿಸಿದ್ದ ಕ್ರೈಸ್ತ ಧೂರವಾದುದು. ಏಕೆಂದರೆ 'ನಿರಾಭಾರಿ' ಎಂಬುದು ಒಂದು ನಾಮವಾಚಕವಾಗಿರದೆ ಷಟ್ಸ್‌ಸ್ವಲಬ್ಧಿಂಯಾದ ವಿರಕ್ತನನ್ನು ಕುರಿತದ್ದು. ಜನಸ್ಸದಾತಿವಯೋಗಿಯಂತೆ "ಜಿಗುನಿ ಮರುಳಾಯ್ಯರೂ ನಿಜಗುಣರ ಸಾಹಿತ್ಯ - ಬದುಕಿನ ಮೇಲೆ ಗಾಥವಾದ ಪ್ರಭಾವಬೀರಿರುವರು. ಅವರ ಸ್ವರವಚನಗಳು ನಿಜಗುಣರ ಕೈವಲ್ಯಪದ್ಧತಿಯ ಮೇಲೆ ಹೆಚ್ಚನ ಪ್ರಭಾವ ಬೀರಿವೆ. ಜಿಗುನಿ ಮರುಳಾಯ್ಯ, ಸೋದೆಯ ಭೂಜಲಿಂಗಸ್ತಮಿ, ಜನಸ್ಸದಾತಿವಯೋಗಿ ಇವರೇ ಆದಿಯಾಗಿ ಬರುವ ಷಟ್ಸ್‌ಸ್ವಲಬ್ಧಿ ವಿರಕ್ತಮೂರ್ತಿಗಳ ಪ್ರಭಾವಿ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಅರಳಿದೆ" ಎಂದು ಹೇಳಿರುವ ಡಾ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ್ ಅವರ ವರಾತನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಪಯಾರ್ಟೀಚಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಕನಾಂಟಿಕದಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣರ ಬದು ಶಾಸಗಳ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ವಿಮುಲವಾಗಿವೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿರೂಪದ ಕೈವಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಅಂತ್ಯದ ಮುಷ್ಟಿಕೆಯಲ್ಲಿ "ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಜಿಗುನಿಯ ಮರುಳಿದೇವಾಚಾಯ್ಯರಿಂದ ಸರ್ವಾಚಾರ ಸಂಪತ್ತಿಂಬ ಶಿವಜ್ಞನ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಹ, ತನ್ನ ಇಷ್ಟ ಸ್ವರೂಪಮಪ್ಪ ನೀರುಕ್ಕಿರ, ಮರುತಾಂಬರ, ಶಬ್ದ ನಿಶ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಅಡಗಿದಂತೆ ನಿಜಲಿಂಗೈಕ್ವಸ್ವೇದಿದರು" ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ.^೧ ಈ ಒಂದು ಮುಷ್ಟಿಕೆಯ ವಿಮುಲವಾಗಿರುವ ಓಲೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ದೋರೆಯದ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಾಗದದ ಪ್ರತಿಯಾದ "ಕೈವಲ್ಯಪದ್ಧತಿ"ಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದರೆ, ಇದನ್ನು ನಂಬುವುದು ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ನಿಜಗುಣರನ್ನು ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಪ್ರತಿಷ್ಠ ಪರಂಪರೆಗೆ ಸೇರಿಸಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲದಿಂದ ಈ ಅನುಚಿತ ಕಾಯ್ಯ ನಡೆದಿದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಇದನ್ನು ಕೂಟವಿಚಾರವೆಂದು ಭಾವಿಸಬೇಕು. ಅಲ್ಲದೆ ನಿಜಗುಣರ ಕಾಲವು ಶ್ರೀ. ಗಳಿಂಟಿ ಎಂದಿರುವುದರಿಂದ ಈ ವಾದವು ಮರುಳಿಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

ಇ) ನಿಜಗುಣರ ವೀರಶೈವರೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಸಂಶಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ನಿಮ್ಮೆಲ್ಲರಿಗೆ ತಿಳಿದಂತೆ ಸಧ್ಯದ ವೀರಶೈವ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಎರಡು ವರ್ಗಗಳಿವೆ. ಒಂದು: ಆಚಾಯ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ವೀರಶೈವ. ಎರಡು: ವಿರಕ್ತ ವರ್ಗದ ವೀರಶೈವ. ಆಚಾಯ್ಯ ಸಂಪ್ರದಾಯವೆಂದರೆ ರೇಣುಕಾಚಾಯ್ಯ, ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯ ಏಕೋರಾಮಾರಾಧ್ಯ ಮರುಳಾರಾಧ್ಯ, ವಿಶ್ವಾರಾಧ್ಯರೆಂಬ ಪಂಚಾಚಾಯ್ಯರು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯದಲ್ಲಿ ಒಂದವರಿರಬಹುದಾಗಿದೆ. ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು.

೧. ಇವರಿಗೆ ಧಾರವಾಡ ಮಲ್ಲಾಭಾದಿ ವೀರಭದ್ರಪ್ಪನವರು ಸಂಪಾದಿಸಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಕೈವಲ್ಯ ಪದ್ಧತಿಯ ಕೊನೆಯ ತೀರ್ಥಕಾಸೂತ್ರ ಗಡ್ಡಿಂದ ತಿಳಿದು ಬಂದಿದೆ.

ಎರಡನೇ ವರ್ಗದವರು ಅಲ್ಲಮ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಅಥವ ವಿರಕ್ತರ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಪೋರಕ್ಯಾವರು. ಎಂಬುದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿದ ವಿವರ. ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಗಳ ಏಕೇ ಚಿಂತಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅಷ್ಟಾವರಣ ವಿವರಗಳು ಪ್ರಸ್ತಾಪವಾಗಿಲ್ಲ. ಅಂತಹೇ ಈ ಶೀಲಗಳ ಪರಿಚಯವೂ ಇಲ್ಲ.¹ ಈ ಎರಡೂ ವಿರಕ್ತ ವರ್ಗದ ವೀರಶ್ಯವರಲ್ಲಿ ಆಚರಣೆಯೆಲ್ಲರುವುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ತಿಳಿದುಬಂದಿದೆ. "ಮರಾತನೋತ್ತಿಗಳನುಸಾರದಿಂದ ಸುಭವಿಗಳಹುದನಿಸುವಂತೆ" ಎಂದಿರುವನೇ ಹೊರತು 'ಅನುಭಾವ' 'ಅನುಭಾವ' ಎಂಬ ಶಬ್ದ ಏಕೇ ಚಿಂತಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಿಯೂ ಬಂದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಇವರು ವಿರಕ್ತ ಸಂಪ್ರದಾಯದವರಲ್ಲವೇನಿಸುತ್ತದೆ.

ಈ ರೀತಿ ಪ್ರಸ್ತುತವಾದ ಜೀವಂತವಿರುವಾಗ ಡಾ. ಕಲಬುಗಿರ್ಯವರು ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಯು ಶಾಂತ ಸಂಪ್ರದಾಯದವನೆಂಬ ಹೋಸ ವಾದ ಮಂಡಿಸಿದ್ದಾರೆ (ಮಾರ್ಗ -ಇ ಮುಟ್ಟ ವಿಜಿಜಿ).

(ಒ) ಏಕೇ ಚಿಂತಾಮನೆಯ ನಾಲ್ಕನೇ ಪರಿಚ್ಯೇದದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಜಂಬೂದ್ವಿಪದ ಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ಭೂಲೋಕದ ವಿವರವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾ ಮುಂದೆ, ಭಾರತ ವರ್ಷದ ವಿಚಾರ ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿ ಷಟ್ಕಾ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು, ರಾಜರುಗಳು ಇವರ ವಿಚಾರವಾದ ನಂತರ ಉಳಿನೇ ನಿರ್ದೇಶನ ಶೀರ್ಷಿಕೆಯ ನಂತರ ಉಳಿನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ರಾಜಲಕ್ಷಣದಿಂದ ಉಳಿನೇ ಶೀರ್ಷಿಕೆ ರಾಜಭೋಗದ ವರೆಗಿನ ವಿಷಯದ ವಿವರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಗಳು ವಿದ್ಯಾನಗರ (ವಿಜಯನಗರ)ದ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳ ಆಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಗಿ ನೋಡಿರಬೇಕು ಎನ್ನಿಸುತ್ತದೆ. ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಭಂದಸ್ಸ ಅಲಂಕಾರ, ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಕಾವ್ಯರೀತಿಯನ್ನು ಬಲ್ಲವರು, ವಾದಿ, ಗಮಕ, ವಾಗ್ವಿ, ನವರಸ ವ್ಯಾಪಾರ ಪಾರಂಗತರು, ರತ್ನಾತ್ಮಕ ಮನೋವ್ಯತ್ತಿ ವೃಕ್ಷಲ್ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳನ್ನು, ಸಂಗೀತಶಾಸ್ತ್ರ, ಕಾಮಶಾಸ್ತ್ರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲವರು ಇರಬೇಕೆಂದು ತಿಳಿಸುವಲ್ಲಿ, ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇದೆಲ್ಲವೂ ಇದ್ದರನ್ನು ಇವರು ಗಮನಿಸಿ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ವಿಷೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾವೇಶಗೊಳಿಸಿರಬೇಕು. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೫೧೦ ಜನವರಿಯಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣದೇವರಾಯನು ಷಟ್ಕಾಭಿಷಿಕ್ತನಾದ ಮೇಲೆ, ಅವನ ಆಸ್ಥಾನ ವೈಭವ ವೈಖರಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿರುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇದೆ.

ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಗಳು ರಚಿಸಿರುವ "ವಿಷೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ"ಯ ಗಡ್ಡದ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವೇನಿಸುತ್ತದೆ. ಇವರ ಕಾಲ ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೬೫ ಎಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿರುವುದರಿಂದ ಇದು ಹದಿನ್ಯೇದನೆಯ ಶತಮಾನದ ಕಾಲವಾಗಿದೆ. ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ವೀರಶ್ಯವ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಉನ್ನತ ಕೃತಿಗಳು ರಚಿತವಾಗಿವೆ. ಕ್ರಿ.ಶ. ೧೪೬೧ರಲ್ಲಿ ಚಾಮರಸನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆ; ಮಗ್ನಮಾಯಿದೇವರ ಕೃತಿಗಳು ಇವೆಲ್ಲವೂ ಪದ್ಮಾತ್ಮಕವಾದವರುಗಳು. ಮಹಲಿಂಗದೇವರ ಪ್ರಭುದೇವರ

¹ ಕೊಂಡುಬಳಿ ಕೇಶಿರಾಜ ದಂಡನಾಯಕರು ನಿರೂಪಿಸಿದ ಕಂದ ಸಂಪಾದಕರು: ಜ.ವಿ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ ೧೯೮೦

ವಚನಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕಲ್ಲುಮಂತದ ಪ್ರಭುದೇವರು "ಲಿಂಗಲೀಲಾ ವಿಲಾಸ ಚಾರಿತ್ರೆ" ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಶರಣರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಶಿವಲಿಂಗದೇವನೆಂಬ ಅನುಭಾವಿಯು "ವಿಶೇಷಾನುಭವ ಷಟ್ಕೋಷ್ಟಲ್" ಎಂಬ ಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಸವಾದಿ ಶರಣರ ವಚನಗಳಿಗೆ ಟೀಕೆಯನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾನೆ. ಈ ಟೀಕೆಗಳು ವಚನದ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ನಿರೂಪಿಸಿರುವುದು ತಿಳಿದು ಬಂದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಈ ಗಡ್ಡವು ಅನುಭಾವಿಕ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ಹೂಡಿ ಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಎಟುಕೆದ ಅಂಶವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಒಂದು ಕೃತಿಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ಗಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಈ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಯಾರೂ ಬರೆದಂತೆ ಕಂಡುಬಂದಿಲ್ಲ. ಈ ಕೊರತೆಯನ್ನು ನೀಗಿಸಿಕೊಂಡು ವೀರಶೈವರು, ವೀರಶೈವೇತರರು ಜಾಜ್ನಾಸಂಪಾದನೆಗೆ ಅನುವಾಗಲಿ ಎಂಬ ಘನವಾದ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ ಎಂಬ ಉದ್ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿ ಕೀರ್ತಿಶಾಲೀಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ, ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಗಳು. ಇವರು ಬಳಸಿರುವ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಬೆಳುಗನ್ನಡವೆಂದು ಅವರೇ ಹೇಳಿರುವುದು ಅತಿಶಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಹೊಸಗನ್ನಡ ಗಡ್ಡಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಮುಂಗಾಣ್ಣಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಖಿಂಡಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬಹುದು.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯ ಪಾಠದ ಬಗೆಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತ್ರಗಳು :

ಮೂಲಪ್ರತಿಂರುನ್ನು ನಕಲು ವಾಡುವಾಗ ಬಹು ಎಚ್ಚರಿಕೆಯಿಂದ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಮಜಾಯಿಸಿ ಸ್ಕಿಫಿರೂ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮನೆಯಂತಹ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ಪ್ರತಿಕಾರರಿಗೆ ಆಲಸ್ಯ ಮರಹು ಅಜಾಜ್ನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಇರಲೇಕೂಡು. ಹಾಗೇನಾದರೂ ಆದರೆ ಆ ತಪ್ಪನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದೆರಡು ಉದಾಹರಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಡಬಹುದು :

1) ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಚ್ಯೇದದಲ್ಲಿ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ಆಗಮಗಳ ಉಪಾಗಮಗಳನ್ನು ತಿಳಿಸುವಾಗ ಸುಪ್ರಭ್ಯೇದಾಗಮ, ಸರ್ವೋಕ್ಷಾಗಮಗಳ ಉಪಾಗಮಗಳು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿವೆ. ಈ ಉಪಾಗಮಗಳು ಯಾವ ಪ್ರಧಾನ ಆಗಮಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ದೊರಕುತ್ತವೆ ಎಂದು ಶೋಧಿಸುವುದು ಕಷ್ಟಕರವಾದ ಕಾರ್ಯ. ಪ್ರತಿಕಾರನ ಅಜಾಜ್ನದಿಂದ ಇವು ಲೋಪವಾಗಿವೆ.

2) ಇದೇ ಪರಿಚ್ಯೇದದಲ್ಲಿ ನಿದೇಶನ ಶಿಷ್ಟಕೆ 'ಮಲಪಾಶ ವಿವೇಕ'ದಲ್ಲಿ 'ಮೋಹ, ಮಹಾಮೋಹ, ಮಿಶ್ರ, ತಾಮಿಶ್ರ, ಅಂಧತಾಮಿಶ್ರ, ಎಂಬ ಸಪ್ತಾವಸ್ತೇಯಲ್ಲಿ ಕೂಟಸ್ವಾಧಾದಿಯಾದಿ ಪಾಶವಿಶೇಷವ ಮಾಯೆಯಕ್ಕೂ' ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೇವಲ ಬದನ್ನೇ ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಉಳಿದ ಎರಡು ಪ್ರತಿಕಾರರ ಅವಜ್ಞಿಯಿಂದ ಲುಪ್ತವಾಗಿದೆ.

3) ಸಹ್ಯಮ ಪರಿಚ್ಯೇದದ "ತತ್ತ್ವಗಳಿಗಭಿಮಾನಿ ರುದ್ರರು" ಎಂಬ ಶಿಷ್ಟಕೆಯ ಕೆಳಗೆ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಸಮುಚ್ಛಯ(ಪಾಠಾ)ಗಳಲ್ಲಿ ಗುಹ್ಯಾಪ್ತಕರುಗಳು ಇಲ್ಲಿ ಬರುತ್ತವೆ.

ಆದರೆ ಇಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಾಕ್ಯ ಸಮುಚ್ಛಯವಿದ್ದು ಇನ್ನೂ ಉಗ್ರಪ್ರಕರು ಮತ್ತು ಅವರ ಹೆಸರಿಸಬೇಕೆತ್ತು ಒಂದು ವಾಕ್ಯಸಮುಚ್ಛಯವೇ ಕೈಬಿಟ್ಟು ಹೋಗಿದೆ. ನನ್ನ ಗಮನಕ್ಕೆ ಒಂದಿರುವ ಪ್ರತಿಕಾರರ ಅಜಾರೂಕತೆಗೆ ಇವು ನಿದರ್ಶನಗಳು.

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು:

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಪ್ರಕಟಣೆ ಬಗಗೆ ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವೆನಿಸುತ್ತದೆ.

ರಲೆಜಿರಲ್ಲಿ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯು ಸಿದ್ಧಾಂತಿ ಸುಭೃಹಣ್ಣಾಸಿಗಳ ಸಂಪಾದಕತ್ವದಲ್ಲಿ ಮದ್ರಾಸಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಯಿತು. ಇದು ತೆಲುಗು ಮಾದರಿಯ ಕನ್ನಡದ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದ ಹಾಡಿದ ಗ್ರಂಥವಾಗಿದೆ. ಈ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಓದಲು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಗೆ ಮುಜಗರವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ರಲೆಜಿರಲ್ಲಿ ಅಭಿಜ್ಞನ್ನಡದ ಅಭಿಜ್ಞನ ಹೋಳಿಯಲ್ಲಿ ಗಾಂಟಿ ಅವರು ಇದನ್ನು ಮುದ್ರಿಸಿ ಕನ್ನಡ ಜನತೆಗೆ ಉಪಕಾರ ಮಾಡಿರುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಓವರ್ ಯೂರೋಪಿನವರಿಂದ ವಿಶ್ವಹೋಶದಂತಹ ಈ ಕೃತಿಯು ಮುದ್ರಣವಾಗಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಮತ್ತು ಹೆಮ್ಮೆಪಡಬೇಕಾದ ವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ನಂತರ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯವರಿಂದ ಇದು ಹಲವು ಮುದ್ರಣಗಳನ್ನು ಕಂಡಿದೆ. ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಗಳ ಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀಮಂತಿಕೆಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಇನ್ನಾವ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂಪಾದನೆಗೆ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು :

ಗ. ಕ. ೨೮೦. ನಿ. ಕೆ.೨೫೨

ಇ. ಕೆ. ೨೬೬

ಉ. ಕೆ. ೨೬೨ ನಿ. ಶಿ. ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿ.

ನಾಲ್ಕು ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಭಂಡಾರಕ್ಕೆ ಸೇರಿದವು. ಐದನೆಯದು ನಾನು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ಸಂಗ್ರಹಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ತೂಡಿದ್ದಾಗ. ಬಂಧುಗಳಿಂದ ಲಭ್ಯವಾದ ಪ್ರತಿ. ಈ ಐದರಲ್ಲಿ ಶಿ. (ಸ್ವಂತ ಪ್ರತಿ)ಪ್ರತಿಯೇ ಉತ್ತಮವಾಗಿರ್ದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಉಳಿದ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂದರ್ಭೋಚಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತೇನೆ. ರಲೆಜಿರಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾದ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮಣಿಯೂ ಕೆಲವು ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯವಾಗಿದೆ. ಸಂಪಾದನಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹಸ್ತಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಿ ಸಹಕರಿಸಿದ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವ ವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರದ ಆಗಿನ ನಿದೇಶಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಹಸ್ತಪ್ರತಿ ವಿಭಾಗದ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿದ್ದ ಎಸ್. ಶಿವಜ್ಞನವರಿಗೂ ಅನಂತ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು. ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಅಂದವಾಗಿ ಅಕ್ಷರ ಜೋಡಣ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟ ಅನ್ನಮಾರ್ಣಿ ಆಫ್ಸೆಟ್ ಪ್ರಿಂಟಸ್ ಮ್ಯಾಸಾರು, ಮಾಲೀಕರಿಗೂ ಅನಂತ ವಂದನೆಗಳು.

ಕೃತಜ್ಞತೆ :

ಈಗ ಶ್ರೀಮನ್ನಿಜಗುಣ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವ ಸುಯೋಗ ನನಗೆ ಬಂದಿರುವುದು ನಿಜಕ್ಕೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ. ಕನಾಂಟಿಕ ಸರ್ಕಾರದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಪ್ರಾಥಿಕಾರದ ಆಶಯದಲ್ಲಿ, ಕನ್ನಡ "ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ"ಯಡಿಯಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣರ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೀಯನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿಕೊಡುವಂತೆ ಪ್ರಾಥಿಕಾರದ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ॥ ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯನವರೂ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಾದ ಬಿ.ಹೆಚ್. ಮಲ್ಲಿಕಾಚ್ಚನ ಅವರೂ ಬಹು ವಿಶ್ವಸದಿಂದ ತೀಳಿಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಇವರಿಗೂ, ಮತ್ತು 'ಪ್ರಾಚೀನ ಗದ್ಯ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ'ಯ ಗೌರವ ಸಂಪಾದಕರು ಹಾಗೂ ಹಿರಿಯ ಸಂಶೋಧಕರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುರ್ಗ ಅವರಿಗೂ ಹೃತ್ಕೊರ್ವೆ ನಮಸ್ಕಾರಗಳು.

ಜ.ಎ. ಶಿವಲಿಂಗಯ್ಯ
ಮೃಸೂರು.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ

ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚೇದ

ಮಂಗಳ ಚರಣ	೧	ಅಪ್ಪಗುರುಲಕ್ಷ್ಮಣ	೧೬
ಉತ್ತರ ಕರ್ತೃತ್ವ	೨	ಶಿಷ್ಯೋಪಸನ್ಸತ್ತಿ	೧೬
ಉತ್ತನ ಗುಣಾವಳಿ	೩	ಉಪರೇಶಕ್ರಮ	೧೭
ಪ್ರಮಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು	೪	ಪ್ರಮಾಣವಿಭಾಗ	೧೭
ವೇದವಾಕ್ಯ ಸ್ವರೂಪ	೫	ಪದಾರ್ಥದ್ವಯಂಗಳು	೧೮
ವೇದಾಂಗಗಳು	೬	ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಭೇದನಿರಾಕರಣ	೧೯
ಉಪಾಂಗಗಳು	೭	ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶ್ರುತಿ	೧೯
ಉಪನಿಷತ್ತಗಳು	೮	ಅಧ್ಯಾರೋಪ ವಿವೇಕ	೧೯
ಸ್ತುತಿಗಳು	೯	ಅಪವಾದ ವಿವೇಕ	೧೯
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕರ್ಮ	೧೦	ಬ್ರಹ್ಮಲಕ್ಷ್ಮಣ ವಿವೇಕ	೧೯
ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಕರ್ಮಗಳು	೧೧	ಅತ್ಯನ್ತ ಪಂಚ ಸ್ವರೂಪ	೨೦
ವ್ಯೌಕರ್ಮಗಳು	೧೨	ಅನಂದವಿಚಾರ	೨೦
ಶಾಂತ ಕರ್ಮ	೧೩	ಸತ್ತಾಸ್ವರೂಪ ವಿವೇಕ	೨೦
ಮರಾಣೋಪಮರಾಣ	೧೪	ಚಿದ್ರಾಮೋದಾದಿ	೨೧
ಇತಿಹಾಸ	೧೫	ಅನಂದೋಪಾದಿ ಭೇದ	೨೧
ಅವೈದಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಂತ್ರಯಂಗಳು	೧೬	ಅಭಾವ ವಿವೇಕ	೨೨
ಕೌಶಲ್ಯಾಮಳ	೧೭	ಪರಿಚೇದ ತ್ರಯ	೨೨
ರಾಕ್ಷೇಯ ಪಂಚತಂತ್ರಗಳು	೧೮	ಜೀವಾದಿ ನಾಮಭೇದ	೨೨
ಸಾಧಾರಣ ಶಾಸಪಂಚಕ	೧೯	ಅತ್ಯತ್ರಯ ವಿಚಾರ	೨೩
ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ	೨೦	ವಿಕಾರ ಸ್ತಿ	೨೩
ಮೋಕ್ಷಪ್ರತಿಪಾದನೆ	೨೧	ಉತ್ತರನಾಮ ಭೇದ	೨೩
ಮತಾಂತರ ಭೇದ	೨೨	ಉತ್ತರನ ತ್ರಿವಿಧತ್ವದ ದೃಷ್ಟಾಂತ	೨೩
ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಮು	೨೩	ದೃಷ್ಟಾಂತ ಸಮನ್ವಯ	೨೪
ಅನುಭಂಧಕಶಂಕ್ಯ	೨೪	ಗುಣಾದಿಕಲ್ಪನೆ	೨೪
ಸಾಧನ ಚತುಷ್ಪಯ	೨೫	ಉತ್ತರನ ಗುಣಾದಿಗಳು	೨೪
ಶಮಾದಿಪಟ್ಟಿ	೨೬	ಉತ್ತರ ಕೃತ್ಯಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ	೨೫
ಗುರುಸೇವಾಲಕ್ಷ್ಮಣ	೨೭	ವ್ಯಾಖ್ಯಾ- ಸಮಷ್ಟಿ ವಿವೇಕ	೨೫
ಅಧಿಕಾರಿ ಪ್ರಭೇದ	೨೮	ಕೂಟಸಾಧಿ ನಾಮ ವಿವೇಕ	೨೫
ಪಂಚಾಧಿಕಾರಿಗಳು	೨೯	ಬ್ರಹ್ಮಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಂಗಳು	೨೫
ಮನರಧಿಕಾರಿತ್ರಯ	೩೦	ದೃಕ್ ವಿವೇಕಸಾರ	೨೫

ಮಾಯಾಸ್ತರೂಪ ವಿವೇಕ	೨೬	ಆಶ್ಚರ್ಯಿ	೩೨
ಮಾಯಾಲ್ಕಣ	೨೬	ಪಂಚಕೋಶವಿವೇಕ	೩೨
ಅನಿರ್ವಚನ ಪ್ರಕಾರ	೨೭	ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಆಶ್ಚರ್ಯ ವಿಂದನೆ	೩೮
ಮಾಯಾಪ್ರತೀತಿಯ	೨೭	ಅಹಂಕಾರ ಚೈತನ್ಯ ವಿವೇಕ	೩೮
ಮಾಯಾಪಂಚಕ	೨೭	ಅಹಂಕಾರ ಸಂಬಂಧ	೩೯
ಮಾಯಾಧರ್ಮದ್ವಯ	೨೭	ಜೀವನಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಗಳು	೩೯
ಮಾಯಾಗುಣದ್ವಯ	೨೭	ಸಪ್ತಾವಸ್ಥಾ ಸಮನ್ವಯ	೪೦
ಮಾಯಾವೃತ್ತಿಯ	೨೮	ವೇದವಾಕ್ಯ ವಿಚಾರ	೪೧
ಮಹದಾದಿ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ	೨೮	ವೇದಾಂತ ಮಹಾವಾಕ್ಯಧರ್ಮ	೪೧
ಗುಣತ್ಯಂಗಳು	೨೮	ವಾಕ್ಯಧರ್ಮ ಸಂಬಂಧತ್ಯಯ	೪೧
ಅಂತರ್ಕರಣ ಚರ್ಮಪ್ರಯ		ತತ್ತ್ವಂಪದ ವಾಚ್ಯಧರ್ಮ	೪೧
ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು	೨೯	ತತ್ತ್ವಂಪದ ಲಕ್ಷ್ಯಧರ್ಮ	೪೧
ಜ್ಞಾನೋಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕ	೨೯	ಲಕ್ಷಣಭೇದ	೪೨
ಕರ್ಮಾಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕ	೨೯	ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣ	೪೨
ಆಧಾತೀಕಾದಿ ಪಂಚಕ	೨೦	ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣ	೪೨
ಇಂದ್ರಿಯ ಮೂಲ ಸಮನ್ವಯ	೨೦	ತತ್ತ್ವಮನ್ಯಾಧರ್ಮ	೪೨
ಪ್ರಾಣ ಪಂಚಕಾದಿ	೨೧	ವಾಕ್ಯಧರ್ಮಪ್ರತಿಪತ್ತಿನಿರಾಕರಣೆ	೪೨
ಭೂತಗುಣ ವಿಚಾರ	೨೧	ಮಿಥ್ಯಯರಿತರೆ ಸತ್ಯಸಿದ್ಧಿ	೪೨
ತ್ರಿಪುಟಲಕ್ಷಣ	೨೧	ಮುಕ್ತಿ ವಿಷಯತ್ಯಯ	೪೩
ತತ್ತ್ವಗಳು	೨೨	ವಿರೋಧ ತ್ರಯ	೪೩
ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ	೨೨	ಸಹಕಾರಿ ಕಾರಣ	೪೩
ಸೃಷ್ಟಿ ಸಿದ್ಧಾಂತ	೨೨	ಶ್ರುತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಯಲಿಂಗ	೪೫
ಚರ್ಮವಿಧ ಕಾರ್ಯಕಲ್ಪನೆ	೨೨	ಮನನಸಾಮರ್ಪಿ	೪೫
ಕಾರಣತ್ವದೋಷಪರಿಹಾರ	೨೨	ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನ ಪಂಚಯೋಗ	೪೬
ಪ್ರಪಂಚತ್ಯೇವಿಧ ಭಾವನ	೨೩	ಪ್ರತಿಬಂಧತ್ಯಯ	೪೬
ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ತೋರ್ಮದುಇಂ	೨೩	ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷ್ಯ	೪೬
ಶಾಶ್ವತ ಪ್ರಪಂಚ	೨೩	ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳಿಗಿಂತ	೪೬
ಜೀವ ಪ್ರಪಂಚ ನಿಷೇಧ	೨೪	ಮೋಕ್ಷಕಾರಣ	೪೬
ಉಪಾಧಿಕ್ರಮ	೨೪	ಸಪ್ತಜ್ಞಾನ ಭೂಮಿಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮ	೪೮
ಅಧ್ಯಾಸ ಲಕ್ಷಣ	೨೪	ಪ್ರಪಂಚಾದಿಗಳು	೪೯
ಪಂಚಾವಸ್ಥೆಗಳು	೨೪	ಜ್ಞಾನಘಲ ಚರ್ಮಪ್ರಯ	೪೯
ಅವಸ್ಥಾ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ	೨೪	ಜೀವನ್ವಯಿ	೫೦

ಜೇವನ್ನುಕ್ಕಿ ಸಂಗತಿ	ಇಗ	ಮಂತ್ರಾಂಗ ಫಲವ ಪ್ರಯೋಗ	೬೯
ಜ್ಞಾನಪ್ರಭಾವ	ಇಗ	ಮಂತ್ರ ದಶಭೇದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು	೭೦
ಜನಾವಧಿ	ಇಗ	ಪ್ರಣವ ವಿಚಾರ	೭೧
ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಭೋಗಸಿದ್ಧಿ	ಇಲ್ಲ	ಮಂತ್ರಾನುಷ್ಠಾನ	೭೧
ಭೋಗದೃಷ್ಟಾಂತ	ಇಲ್ಲ	ಮಂತ್ರಾನ್ಯಾಸಕ್ರಮ	೭೧
ಜೇವನ್ನುಕ್ಕ ಸದ್ಗುಣ	ಇಲ್ಲ	ಅಜಪಮಂತ್ರವಿಚಾರ	೭೨
ಜೇವನ್ನುಕ್ಕ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಂಚಕ	ಇಲ್ಲ	ಶಿವಪಂಚಾಕ್ಷರ ಜಪವಿಚಾರ	೭೨
ಜ್ಞಾನದ ದಶ ಚಕ್ಕೆಗಳು	ಇಂದ್ರಿ	ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಜಪಮರಣ್ಣರಣ	
ಜ್ಞಾನಿಯಿಂ ಪ್ರಯೋಜನ	ಇಂದ್ರಿ	ವಿಭಾಗ	೭೩
ಉಪದೇಶ ಸಂಗತಿ	ಇಂದ್ರಿ	ಜಪಾರಂಭ	೭೪
ಜೇವನ್ನುಕ್ಕರ ವ್ಯಾರಭ್ಯಾಪ್ತ	ಇಂದ್ರಿ	ಕರನ್ಯಾಸ ಭೇದಂಗಳು	೭೪
ವ್ಯಾರಭ್ಯತ್ಯಯ	ಇಂದ್ರಿ	ದೇಹನ್ಯಾಸ ಭೇದಂಗಳು	೭೫
ಜೇವನುಕರು	ಇಂದ್ರಿ	ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಭೇದಂಗಳು	೭೫
ಜ್ಞಾನ್ಯ ಜ್ಞಾನಿಭೇದ	ಇಂದ್ರಿ	ಪಂಚಾಕ್ಷರ ವಿನಿಯೋಗ	೭೬
ಸ್ವಾನಾಶಪ್ರಯಿತ್ವೋಪಪತ್ತಿ	ಇಂದ್ರಿ	ಜಪಕಾಲಂಗಳು	೭೬
ಜೇವನ್ನುಕ್ಕ ಪ್ರಶಂಸ	ಇಂದ್ರಿ	ಜಪಮಾಲಿಕಾ ಲಕ್ಷಣ	೭೮
ವಿದೇಹ ಕೈವಲ್ಯ	ಇಂದ್ರಿ	ಮಾಲಿಕಾ ರಜನಾದಿ ಮಂತ್ರಂಗಳು	೭೯
ದ್ವಾತೀಯ ಪರಿಷ್ಕೇದ		ಜಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾನಾದಿಗಳು	೮೦
ಆಗಮ ಭೇದಗಳು	ಇಲ್ಲ	ಜಪಾನ ಘಲ	೮೦
ಆಗಮಾವತರಣ	ಇಂದ್ರಿ	ಆಸನಂಧ ಭೇದಂಗಳು	೮೧
ಆಗಮ ಸಂಖ್ಯೆ	೬೦	ಜಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಬಗೆ	೮೧
ಆಗಮ ಪ್ರತಿಪಾದಂಗಳು	೬೨	ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಯೋಗ	೮೧
ಶೈವ ಭೇದ	೬೨	ಮಂತ್ರಾಂಗಗಳು	೮೨
ಸಾಮಾನ್ಯ ಶೈವ	೬೨	ಜಪಾಂಗುಳಿ ವಿನಿಯೋಗಾದಿ	೮೨
ಮಿಶ್ರ ಶೈವ	೬೨	ನವಾವರಣಂಗಳು	೮೩
ಶುದ್ಧ ಶೈವ ಲಕ್ಷಣ	೬೨	ಧ್ಯಾನಕ್ರಮ ಘಲಾದಿಗಳು	೮೩
ವಿಭೂತಿ ವಿಚಾರಂಗಳು	೬೨	ದ್ವಿವಿಧಜಪಂಗಳು	೮೩
ವಿಭೂತಿ ಧಾರಣ	೬೨	ಮಂತ್ರಗಭರಣಗಳು	೮೩
ವಿಭೂತಿ ಧಾರಣಕ್ರಮ	೬೨	ಜಮೋಪ ಸಂಹಾರ	೮೩
ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಕ್ರಮ	೬೨	ಶಿವಪೂಜಾ ವಿಷಯ	೮೩
ಮಂತ್ರವಿಷಯ	೬೨	ಶಿವಲಿಂಗ ಭೇದ	೮೪
		ಪಂಚ ಶುದ್ಧಿಗಳು	೮೪

ಮುದ್ರಾವಿವೇಕ	೮೫	ಶಿವಲಿಂಗ ಷಡ್ಕರು	೧೦೫
ಶಿವಮಾಜಾ ಯೋಗಸೀತ	೮೬	ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಷಡ್ಕರು	೧೦೬
ಶಿವಾಚನ ಸಂಗ್ರಹ	೮೭	ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಷಡ್ಕರು	೧೦೭
ಶಿವಮಾಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿ	೮೮	ಮಹಾಲಿಂಗ ಷಡ್ಕರು	೧೦೮
ಉಪಚಾರ ಸಂಗ್ರಹ	೮೯	ನೂರೊಂದು ಸ್ತುಲ	೧೦೯
ಅಂತರಂಗ ಶಿವಾಚನ	೯೦	ನಿರಾಭಾರಿ ವೀರಶೈವ ವಿಷಯ	೧೧೦
ಅಂತರಂಗ ಶಿವಯೋಗ ಸಂಗ್ರಹ	೯೧	ಪ್ರಾಣಿಗಳ ತಾರತಮ್ಯ	೧೧೦
ಪರಾಖ್ರಮಾಜಾದಿ		ಚಯಾರ್ಥಾದ	೧೧೦
ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತತ್ವಾದಿಗಳು	೯೨	ಆಶ್ರಮ ಚತುಷ್ಪಯ	೧೧೦
- ವೀರಶೈವ ಲಕ್ಷ್ಮಿ	೯೩	ಬಹ್ಯಚಯಾರ್ಥಮ	೧೧೦
ವೀರಶೈವಭೇದಂಗಳು	೯೪	ಗೃಹಸಾಂಪೂರ್ಣಾಶ್ರಮ	೧೧೦
ಕ್ರಿಯಾಪಾದ - ದೀಕ್ಷಾಕ್ರಮ	೯೫	ಕನ್ನಾಡಲ್ಕಣ್ಣಾ	೧೧೦
ಸದ್ವಿಧಾದೀಕ್ಷೆಗಳು	೯೬	ಕನ್ನಾಡಲ್ಕಣ್ಣಾ	೧೧೦
ವೀರಶೈವ ಶಿವಮಾಜಾ		ಶೈವನಿತ್ಯಕರ್ಮವಿಚಾರ	೧೧೦
ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ	೯೭	ಗಾಯತ್ರಿ ಜಹವಿಧಾನ	೧೧೦
ವೀರಶೈವ ಕಲಾನ್ಯಾಸ	೯೮	ಗಾಯತ್ರಿ ಮೂರ್ತಿಸ್ತರೂಪ	೧೧೦
ವೀರಶೈವ ಷಡಂಗನ್ಯಾಸ	೯೯	ಉದಯಿಕಾಲ ಗಾಯತ್ರಿ ಧ್ಯಾನ	೧೧೦
ಪಂಚಭೂತನ್ಯಾಸ,		ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗಾಯತ್ರಿ ಧ್ಯಾನ	೧೧೦
ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಾದಿ	೧೦೦	ಸಾಯಂಕಾಲ ಗಾಯತ್ರಿ ಧ್ಯಾನ	೧೧೦
ವೀರಶೈವ ಸಮಚನ	೧೦೧	ಯಜ್ಞಪ್ರಕ್ರಿಯಾ	೧೧೦
ಪಂಚಗವ್ಯಾಭಿವೇಕ	೧೦೨	ರುದ್ರಾಗ್ನಿ ಮೂರ್ತಿ	೧೧೦
ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರಾದಿ ನ್ಯಾಸ	೧೦೩	ಗೃಹೀಧರ್ಮಾನುಷಾಸನ	೧೧೦
ಕಲಾನ್ಯಾಸ ಮಾಜಾದಿಗಳು	೧೦೪	ಪಂಚಕರ್ಮವಿಭಾಗ	೧೧೦
ವೀರಶೈವ ಷಟ್ಕ್ಷಳ ವಿಷಯ	೧೦೫	ನಿರ್ಮಲ ಕರ್ಮವಿವೇಕ	೧೧೦
ಅಜಾರತ್ಯಯ	೧೦೬	ನೀತಿ ಸಂಗ್ರಹ	೧೧೦
ಶ್ರಿವಿಧಗುರುಲಿಂಗ	೧೦೭	ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ	೧೧೦
ಶ್ರಿವಿಧತ್ವಲಿಂಗ	೧೦೮	ಪ್ರಯಾಣ ವಾರಶಳಿಗಳು	೧೧೦
ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಶ್ರಿವಿಧ	೧೦೯	ಶುಭಶಕುನಗಳು	೧೧೦
ಶ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಸಾದ ಲಿಂಗ	೧೧೦	ದುರ್ದರ್ಶನಗಳು	೧೧೦
ಶ್ರಿವಿಧ ಮಹಾಲಿಂಗ	೧೧೧	ಶುಭದರ್ಶನಗಳು	೧೧೦
ಅಜಾರಲಿಂಗ ಷಡ್ಕರು	೧೧೨	ಅರಣ್ಯವಾಸ	೧೧೦
ಗುರುಲಿಂಗ ಷಡ್ಕರು	೧೧೩	ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ದೀಕ್ಷೆ	೧೧೦

ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯ ತಪಸ್ಸು	೧೧೬	ಪಶುಭೇದಂಗಳು	೧೨೬
ಯತ್ನಾಶ್ರಮ	೧೧೭	ಪಕ್ಷಿಪಾಶ ಪಶುಗಳು	೧೨೭
ಕುಟೀಚಕ	೧೧೭	ಅಪಕ್ಷತ್ವಿಪಾಶ ಪಶುಗಳು	೧೨೭
ಬಹೂದಕ	೧೧೭	ಪ್ರಳಯಾಕಲರಲ್ಲಿ ವಿಧಗಳು	೧೨೭
ಹಂಸಯತಿ	೧೧೭	ವಿಜ್ಞಾನ ಕೇವಲರು	೧೨೭
ಪರಮಹಂಸಯತಿ	೧೧೭	‘ಪಾಶ’ ಪದಾರ್ಥ-ಪಂಚಭೇದ	೧೨೭
ಅತ್ಯಾಶ್ರಮಿ	೧೧೮	ಮಲಪಾಶ ವಿವೇಕ	೧೨೮
ಶಿವಯೋಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು	೧೧೮	ಗುಣಪಾಶ ವಿವೇಕ	೧೨೮
ಪ್ರಮಾಣಗ್ರಂಥವಿಭಾಗ	೧೧೯	ಗುಣಸಂಸ್ಕಾರ ಭೇದಂಗಳು	೧೨೯
ಯೋಗಪಾದ	೧೧೯	ಧರ್ಮಾರ್ಥಮಾರ್ದಿ ಕಾರ್ಯಗಳುಗಾಗಿ	
ಯೋಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು		ಭೋಗಲಕ್ಷಣ	೧೨೯
ಯೋಗ ಭೇದಗಳು	೧೨೦	ಬಿಂದುಪಾಶ ಸ್ವರೂಪ	೧೩೦
ಶಿವಯೋಗಾಸನಗಳು	೧೨೦	ಚತುವರ್ಣದ ವಾಕ್ಯಗಳು	೧೩೦
ಯೋಗಕ್ಕೆ ಘಟಚಕ್ರಾದಿ ವಿವೇಕ	೧೨೧	ವಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು	೧೩೧
ಯೋಗ ತಂತ್ರ ಪರಿಚಯ	೧೨೧	ವಾಗ್ನಿ ವಿಭಾಗ	೧೩೧
ಸರ್ವಯೋಗಾಂಗ ಘಲಾದಿ		ಸದಿಕ್ಳಿಕ ಜ್ಞಾನಗುರುಪರಂಪರೆ	೧೩೧
ಸಂಗ್ರಹ	೧೨೨	ತಿರೋಧಾನಪಾಶ ಸ್ವರೂಪ	೧೩೧
ಯೋಗ ವಿಫ್ಫಾದಿಗಳು	೧೨೨	ಸಿದ್ಧಾಂತ ಉಪಸಂಹಾರ	೧೩೨
ಯೋಗ ಘಲಾದಿಗಳು	೧೨೨		
ಅಪ್ಪಾಂಗಾಧಿಕಾರಿ ಭೇದ	೧೨೨	ತೃತೀಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ	
ನಿಗುಣಾಪ್ಪಾಂಗ		ಆಗಮರೀತ್ಯಾ ಷಡೀಂಶತತ್ತ್ವಗಳು	೧೩೩
ಯೋಗಲಕ್ಷಣ	೧೨೩	ಶುದ್ಧಾದ್ವಾತತ್ತ್ವಗಳು	೧೩೩
ಘಟಚಕ್ರ ವಿಷಯ ವಿವೇಕ	೧೨೩	ಮಿಶ್ರಾದ್ವಾತತ್ತ್ವಗಳು	೧೩೩
ಯೋಗವಿದ್ಯಾ ಪರಿವೇಷ	೧೨೩	ಅಶುದ್ಧಾದ್ವಾತತ್ತ್ವಗಳು	೧೩೩
ಜ್ಞಾನಪಾದ	೧೨೪	ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತತ್ತ್ವಗಳು	೧೩೪
ಪತಿಪದಾರ್ಥವಿಚಾರ	೧೨೪	ಸೂಕ್ಷ್ಮ ತತ್ತ್ವಾಂಗ ಪಂಚೀಕರಣ	೧೩೪
ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ವರೂಪ	೧೨೪	ಆಕಾಶ ಪಂಚೀಕರಣ	೧೩೪
ಸಂಹಾರ ಸ್ವರೂಪ	೧೨೪	ವಾಯು ಪಂಚೀಕರಣ	೧೩೪
ತಿರೋಧಾವ ಸ್ವರೂಪ	೧೨೫	ಅಗ್ನಿಯ ಪಂಚೀಕರಣ	೧೩೫
ಅನುಗ್ರಹ ಸ್ವರೂಪ	೧೨೫	ಅಪ್ಯಾವಿನ ಪಂಚೀಕರಣ	೧೩೫
‘ಪಶು’ ಪದಾರ್ಥ	೧೨೫	ಪೃಥ್ವಿಯ ಪಂಚೀಕರಣ	೧೩೫
		ಎಂಬತ್ವನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಯೋನಿಗಳು	೧೩೫

ಸೂಲಶರೀರದಲ್ಲಿ ಪಂಚೀಕೃತ ಭೋಗಣಾಥನ	ರಜಿಂ	ಮರಣ ಸೂಚನೆಗಳು	ರಳಿ
ಸೂಕ್ಷ್ಮಸೂಲಂಗಳು	ರಜಿಂ	ಸ್ವರಭೇದದಿಂದ ಅಯುಷ್ಯ	ರಳಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಕಣ	ರಜಿಂ	ಪ್ರಮಾಣವನರಿವ ಶ್ರಮ	ರಳಿ
ಮತ್ತು ಸೃಷ್ಟಿ	ರಜಿಂ	ಸ್ವರಭೇದದಿಂದ ವ್ಯಾಧಿಮರಣ ಸೂಚನೆ	ರಳಿ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅಂತರ್ವೈಕ	ರಜಿಂ	ಧನಂಜಯ ವಾಯುಗತಿ	ರಳಿ
ಆರಾರತ್ತಿ - ಕಮರ		ಮರಣಕ್ಕೆ ಸಾಧಾರಣ ನಿಮಿತ್ತಗಳು	ರಳಿ
- ಅಪ್ಯಂಗಿಗಳು	ರಜಿಂ	ಮರಣಕಾಲ ಸೂಚನೆ	ರಳಿ
- ಮಹಾತೇಷಣು	ರಜಿಂ	ನರಕ ನಿವೃತ್ತಿಗುಪಾಯ	ರಳಿ
ದಶಲೋಕೇಶ್ವರರು	ರಜಿಂ	ಕೊಣಾಂಡ ರುದ್ರಲೋಕ	ರಳಿ
ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರಮಾತ್ರ	ರಜಿಂ	ಸಪ್ತಪಾತಾಳಲೋಕಂಗಳು	ರಳಿ
ಯಮಲೋಕ	ರಜಿಂ	ಪಾತಾಳಾಧಿಪತಿಗಳು	ರಳಿ
ನರಕಾಷ್ಟಕ	ರಜಿಂ	ಪಾಟಕೇಶ್ವರ ರುದ್ರಭವನ	ರಳಿ
ಮಹಾನರಕಾಷ್ಟಕ	ರಜಿಂ	ಪಾತಾಳ ಪ್ರಕಾಶ	ರಳಿ
ಅಷ್ಟ ರಾಜ ನರಕಂಗಳು	ರಜಿಂ	ಅದಃ ಕಟಾಹ	
ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರ		ಯೋಜನಪ್ರಮಾಣ	ರಳಿ
ನರಕಾಷ್ಟಕಂಗಳು	ರಜಿಂ	ಚತುರ್ಭ್ರಾ ಪರಿಷ್ಕೇದ	
ಪಾಪಸ್ತರೂಪ	ರಳಿ	ಭೂಲೋಕ	ರಳಿ
ದಶವಿಧ ಪಾತಕಗಳು	ರಳಿ	ಚತುರ್ದರ್ಶಮನುಗಳು	ರಳಿ
ಪಂಚಮಹಾಪಾತಕ	ರಳಿ	ಭರತವಿಂಡ	ರಳಿ
ಅತಿಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ಜಂಬೂದ್ವಿಪ	ರಜಿಂ
ಪ್ರಾಸಂಗಿಕಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ಮಹಾಮೇರು ವರ್ಣನೆ	ರಜಿಂ
ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಬುಲ		ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡೀವಸ್ತುಲ	ರಜಿಂ
ಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ಮೇರು ಕಂಕಣತ್ರಯ	ರಜಿಂ
ಮುಖ್ಯ ಉಪಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ಲೋಕಪಾಲಾಷ್ಟಕ	
ಗುರುತೋಪಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ಮರವರ್ಣನೆ	ರಜಿಂ
ಜಾತಿಭ್ರಂಶಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ಉಪದೇವ ನಗರಂಗಳು	ರಜಿಂ
ಸಂಕೀರ್ಣಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ದಿಕ್ಷಾಲಕರ ಸ್ವರೂಪ	ರಜಿಂ
ಅಪಾತ್ರೀಕರಣ ಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ನವನಿಧಿಗಳು	ರಜಿಂ
ಮಲಾವಹ ಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಸ್ಥಾನ	ರಜಿಂ
ಪ್ರಕೀರ್ಣ ಪಾತಕಂಗಳು	ರಳಿ	ಸಿದ್ಧಾದಿ ಸ್ಥಾನಗಳು	ರಜಿಂ
		ಕೀಲಕ ಪರ್ವತಗಳು	ರಜಿಂ

ಜಂಬೂವೈಕ್	ರಿಜಿಸ್	ಭಾರತ ವರ್ಷ	ರಿಣಿ
ಮಂದರಗಿರಿಯಮೂಲದಲ್ಲಿ		ಪಟ್ಟ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗಳು	ರಿಣಿ
ನದ್ಯಾದಿಕ್ಷೇತ್ರ	ರಿಜಿಸ್	ರಾಜಲಕ್ಷಣ	ರಿಣಿ
ಗಂಧಮಾದನ ಪರ್ವತದಡಿಯಲ್ಲಿ		ಭಂದಸ್ಸು	ರಿಣಿ
ಭದ್ರಾನದಿ ಕ್ಷೇತ್ರ	ರಿಜಿಸ್	ಅಲಂಕಾರಗಳು	ರಿಣಿ
ಸುರಭಿ ನದಿಕ್ಷೇತ್ರ	ರಿಜಿಸ್	ಮಹಾಕಾವ್ಯವರ್ಣನಾದಿಗಳು	ರಿಣಿ
ಸುಮನೋನದಿ ಮತ್ತು ಕ್ಷೇತ್ರ	ರಿಜಿಳ	ಕಾವ್ಯರೀತ್ಯಾದಿಗಳು	ರಿಣಿ
ದೇವವನಾದಿಗಳು	ರಿಜಿಳ	ಗಮಕಗಳು	ರಿಣಿ
ದೋಹದ ವೃಕ್ಷಾದಿಗಳು	ರಿಜಿಳ	ವಾದಿಗಳು	ರಿಣಿ
ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗ ವಿಶೇಷಂಗಳು	ರಿಜಿಳ	ವಾಗ್ನಿಗಳು	ರಿಣಿ
ದೇವವಿಚಿರು ಮತ್ತು		ನವರಸ ವ್ಯಾಪಾರ	
ಗಣಕೆಯರು	ರಿಜಿಂ	ಪಾರಂಗತರು	ರಿಣಿ
ಕೇಸರಾಚಲಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ರತ್ನಾಕೃ ಮನೋವೃತ್ತಿ ವೈಕಲ್ಯ	ರಿಣಿ
ನವಖಂಡವಿಚಾರ		ನಾಯಕಾದಿ ಭೇದಂಗಳು	ರಿಣಿ
ಸೀಮಾಗಿರಿತ್ಯಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ನಾಯಕಾ ವಿಶೇಷಗಳು	ರಿಣಿ
ದಕ್ಷಿಣಸೀಮಾಗಿರಿತ್ಯಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ಸಶೀ ಪ್ರಮುಖರು	ರಿಣಿ
ಪಶ್ಚಿಮ ಸೀಮಾನಗದ್ವಯಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ಅಲೀಂಗನ ಚುಂಬನಾದಿಗಳು	ರಿಣಿ
ಇಳಾವೃತ ದೇಶಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ದಂತಕ್ಕತ ನಬಿಕ್ಷತಾದಿಗಳು	ರಿಣಿ
ಇಳಾವೃತ ನಗರಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ರತ್ನಿಜರು	ರಿಣಿ
ಖುಷಿಸ್ಥಾನಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ದಶ ಕಾಮಾವಸ್ಥಗಳು	ರಿಣಿ
ನಾರದ ಮೊದಲಾದವರ		ಸ್ವರ್ಮೋತ್ತಮತ್ಯಾದಿಕ್ರಮ	ರಿಣಿ
ಸಾಫಾನಂಗಳು	ರಿಜಿಂ	ದಶವಿಧಿ ನಾದಗಳು	ರಿಣಿ
ಸಿದ್ಧಾವಟವೈಕ್	ರಿಜಿಂ	ಸಪ್ತಸ್ವರ್ಮೋತ್ತಮತ್ಯಾದ ಸಾಫಾನ ಮುಂತಾದ	
ಶ್ರೀಗುರುದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ	ರಿಜಿಂ	ಗಾನಶಾಸ್ತ್ರ	ರಿಣಿ
ಇಳಾವೃತದಲ್ಲಿನ ಜನರು	ರಿಜಿಂ	ಸ್ವರಕಾಲ ಧ್ಯಾನಿ ನಕ್ಷತ್ರಾದಿಗಳು	ರಿಣಿ
ಭದ್ರಾಶ್ವ ವರ್ಷ	ರಿಜಿಂ	ಸ್ವರದಿಂ ಶ್ರುತಿ ಸಮುತ್ಪತ್ತಿ	ರಿಣಿ
ಕೇತುಮಾಲಾವರ್ಷ	ರಿಜಿಂ	ಶ್ರುತಿಗಮಕ ದೇಶೀಗಮಕಂಗಳು	ರಿಣಿ
ರಮ್ಯಕವರ್ಷ	ರಿಜಿಂ	ರಾಗೋತ್ಪತ್ತಿ ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು	
ಹಿರಣ್ಯಕವರ್ಷ	ರಿಣಿ	ಗ್ರಾಮಾದಿಗಳು	ರಿಣಿ
ಕುರುವರ್ಷ	ರಿಣಿ	ರಾಗಜಾತಿಗಳು	ರಿಣಿ
ಹರಿವರ್ಷ	ರಿಣಿ	ರಾಗಂಗಳು	ರಿಣಿ
ಕಂಪರುಷ ವರ್ಷ	ರಿಣಿ	ಮೂವತ್ತೆರಡು ರಾಗಂಗಳು	ರಿಣಿ

ಮಿತ್ರರಾಗಂಗಳು	೧೭೦	ಸಾದೂದಕ ಸಮುದ್ರ -	೧೮೩
ಗಾನವೈಶಿರಿ	೧೭೧	ಲೋಕಾಲೋಕಮಹಾಗಿರಿ	೧೮೩
ವಾದ್ಯಭೇದಗಳು	೧೭೨	ತಪೋಭೂಮಿ	೧೮೪
ತಂತಿವಾದ್ಯಗಳು	೧೭೨	ಗಭೋರ್ಚದಕ ಸಮುದ್ರ	೧೮೪
ವಾಸವಿಲಾಸಿಗಳು	೧೭೨	ಭೂಲೋಕ ಯೋಜನ ಸಂಖ್ಯೆ	೧೮೪
ಮದರ್ಭಿಕಾರರು	೧೭೨		
- ತಾಳಭೇದಗಳು	೧೭೨	ಪಷ್ಟಮೆ ಪರಿಷ್ಕೀದ :	
ನೃತ್ಯಭೇದಂಗಳು	೧೭೨	ಭವಲೋರ್ಚ ವಾಯುಗತಿ	೧೮೬
ರಾಜಭೋಗ	೧೭೨	ವರ್ಷಪ್ರದ ವಾಯು	೧೮೬
ಸಗರಸಾಗರಾದಿ ವಿಷಮು	೧೭೨	ವಾಯುವಿನಿಂ ವೈಷ್ಣಭೇದ	೧೮೬
ಕರ್ಣಿಕಾದ್ವಿಪಾದಿ ಸ್ಥಾನ	೧೭೩	ಜ್ಯೋತಿಶ್ಕೃತ-ರಾತ್ರಿ-ಗ್ರಹಗಳು	೧೮೮
ಮಹಾಕುಲಶೈಲಸಪ್ತಕನದಿಗಳು	೧೭೩	ವರ್ಷಯೋಗ	೧೮೮
ನದಿ ವಿಶೇಷಂಗಳು	೧೭೩	ಸಪ್ತಪವನಾಧಾರಾದಿಗಳು	೧೮೮
ಅಷ್ಟಷ್ಟಿ ಶೈಲಂಗಳು	೧೭೩	ಅಭ್ಯನಗರ ನಿವಾಸಿ ಬಾಲಗ್ರಹದೇವತೆಗಳು	
ಅಷ್ಟಾದಶ ಪೀಠಗಳು	೧೭೪		
ಮುಕ್ಕೇತ್ರ ಸಪ್ತಕ	೧೭೪	ವಿನಾಯಕರು	೧೯೯
ವರತ್ತಾರು ದೇಶಂಗಳು	೧೭೪	ವೀರಸ್ವಗ್ರಂ	೧೯೯
ದೇಶಾಲಂಕಾರ ರಕ್ಷಕಂಗಳು	೧೭೫	ಸಿಧ್ಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಾದಿ ಲೋಕಗಳು	೧೯೯
ಜನಜೀವನಕ್ರಮ	೧೭೫	ದಶ ಮೇಘಸ್ಥಾನಂಗಳ ವಿಚಾರಂ	೨೦೦
ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಜನರು	೧೭೫	ಗಂಧರ್ವರ ಭೇದ	೨೦೦
ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಯುರ್ವಿಣಿಯ	೧೭೫	ಸಪ್ತಮಾತ್ರಕಾ ಮತ್ತು	
ಆಯುಹೃಸ ಕಾರಣಗಳು	೧೭೫	ಯೋಗಿನೀಶಕೀಗಳು	೨೦೦
ಪಂಚಮೆ ಪರಿಷ್ಕೀದ		ಬತ್ತಿಸ ಆಯುಧ ವಾಣಿಗಳು	೨೦೧
ಶಾಕದ್ವಿಪ	೧೯೦	ಪರಾವತ-ಗರುಡ-ದೇವಗಂಗೆ	೨೦೧
ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರ	೧೯೧	ನಂದಿಕೇಶರ್	೨೦೧
ಹುಶದ್ವಿಪ	೧೯೧	ವಿಕಾರಶಿರುದ್ರ ಗಣಾದಿಸ್ಥಾನಂಗಳು	೨೦೧
ದಧಿಸಮುದ್ರ-ಕ್ರಾಂಚದ್ವಿಪ	೧೯೧	ಸೂರ್ಯರಥ ಪರಿಮಾಣ	
ಷ್ವತಸಮುದ್ರ - ಶಾಲುಲಿದ್ವಿಪ	೧೯೨	ಗತಿಸ್ಥಿತ್ಯಾದಿಗಳು	೨೦೨
ಷಷ್ಟಸಮುದ್ರ-ಗೋಮೇಧಿಕ ದ್ವಿಪರೀಯ	೧೯೨	ರವಿಕಲಾಕಿರಣಾದಿಗಳು	೨೦೨
ಸುರಾಸಮುದ್ರ-ಮಷ್ಟರದ್ವಿಪ	೧೯೨	ಅಹೋರಾತ್ರಕಲ್ಪನೆ	೨೦೩
		ಅಹೋರಾತ್ರ ಸಂಧ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪ	೨೦೩
		ರವಿಮಾನ ಗತಿಕ್ರಮ ವಿಚಾರ	

ಮತ್ತು ಪರಿವಾರ	೧೯೬	ರಾಕ್ಷಸ ಸಂತತಿ	೨೦೧
ಸಪರಿವಾರ ಜಂದ್ರಮಂಡಲ		ಅಸುರ ಸಂತತಿ	೨೦೧
ಕಲಾದಿಗಳು	೧೯೭	ರತ್ನಗಂಧವ ಅಪ್ಯೋಂ	
ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲ	೧೯೮	ಗಣಾದಿಗಳ ಉತ್ತರಿ	೨೦೧
ಹುಜಾದಿಪಂಚಗ್ರಹಂಗಳು	೧೯೯	ವಿನತೆಯಿಂ ಪಕ್ಷಿ ಸಂತತಿ	೨೦೧
ರಾಮು-ಕೇಶುಗಳು	೧೯೯	ಕಪಿಲೆಯಿಂ ಅಮೃತ	
ಗ್ರಹಮಂಡಲ ಪರಿಮಾಣ	೨೦೧	ಗೋಬ್ರಾಹೃಣ ಸಂತತಿ	೨೦೧
ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಂಗಳು	೨೦೨	ಮೃಗಪಶು ಪರವತಾದಿಗಳ	
ಸಪ್ತಷ್ಟಿಮಂಡಲ	೨೦೩	ಉತ್ತರಿ	೨೦೧
ಭುವಲೋಕ ಶಿಂಶುಮಾರ	೨೦೩	ಭೃಗುಬ್ರಹ್ಮಸೈಷಿ	೨೦೧
ಸ್ವಾಲೋಕದ ದೇವೇಂದ್ರನು	೨೦೪	ಆಂಗೀರೋಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ	೨೦೧
ದೇವತಾ ಭೇದಂಗಳು	೨೦೫	ಮಲಸ್ಯಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ	೨೦೧
ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ	೨೦೬	ಮಲಕ್ತಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ	೨೦೧
ಮಹಲೋಕದ		ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ	೨೦೨
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಯುಷಿ	೨೦೭	ಅತಿಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ	೨೦೨
ಜನಲೋಕ (ಹಿತ್ಯಲೋಕ)	೨೦೮	ಚತುಮೂರಿನಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿ	
ತಮೋಲೋಕ	೨೦೯	ಸಂತತಿ	೨೦೨
ಸತ್ಯಲೋಕ-ಚತುಮೂರಿ		ಧಾತ್ಯ-ವಿದಾತ್ಯ ಸಂತತಿ	೨೦೨
ಬ್ರಹ್ಮನು	೨೧೦	ಸುವಿತಾರತಮ್ಯ	೨೦೪
ಈ ಸಿದ್ಧಿಗಳೇ ಪಾರ್ಥಿವ		ವೈಕುಂಠಲೋಕ	೨೦೪
ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಎಂಟು	೨೧೦	ಪುಣ್ಯಕಲೋಕ	೨೦೫
ಅಂಬರ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಟು	೨೧೧	ಉಮಾಲೋಕ	೨೦೬
ಮಾನಸ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಟು	೨೧೨	ಕಾಮಧೇನುಲೋಕ	೨೦೬
ಅಹಂಕಾರ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಟು	೨೧೦	ರುದ್ರಲೋಕ	೨೦೬
ಬುದ್ಧಿಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಟು	೨೧೦	ಅಣಮಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ	೨೦೬
ಚತುಮೂರಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳ		ಶಿವಲೋಕವಸ್ತಾರ	೨೦೬
ಪರಯವಸಾನ	೨೧೦	ಅಷ್ಟಷ್ಟರವ ಲಕ್ಷಣ	೨೦೬
ನವಬ್ರಹ್ಮರುಗಳ ಉತ್ತರಿ	೨೧೦	ಶ್ರೀ ಶಿವನಗರ	೨೦೬
ಮರೀಚಿಬ್ರಹ್ಮನಿಂ ಕಶ್ಯಪ ಸಂತತಿ	೨೧೦	ಮಹಾದೇವನ ಅರಮನೆ	೨೦೮
ಅದಿತೇಯರಾದ ದೇವತೆ		ಶಿವನ ಸಭಾಸಾಧನ	೨೦೮
ಸಂತತಿ	೨೧೦	ಮೂರಣ ಸಭಾಸಾಧನ	೨೦೯
ದೃತ್ಯ ಸಂತತಿ	೨೧೧	ತೆಂಕಣ ಸಭಾಸಾಧನ	೨೦೯
ದಮಿ ಕಾಲೋಮರಿಂ			

ಪಡುವಣ ಸಭಾಸ್ಥಾನ	೨೦೯	ಶಕ್ತಿ ತತ್ತ್ವ	೨೧೦
ಬಡಗಳ ಸಭಾಸ್ಥಾನ	೨೧೦	ಶಿವತತ್ವ	೨೧೦
ದೇವತೆಗಳ ತಾರತಮ್ಯ	೨೧೦	ಷಡಂಗ ಸ್ವರೂಪಿಣಿ ಚಿಂಬಕ್ತೀ	೨೧೧
ದೇವತಾ ಮಾಜಾ ಭೇದ	೨೧೦	ಸರ್ವಾಶ್ರಯ ಶ್ರೀ ಶಂಭುಲಿಂಗ	೨೧೧
ಶಿವಮಾಜಿ ಲಭಿಸುದ್ದೆ ಕಾರಣ	೨೧೦	ನವಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ	
ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ರ	೨೧೦	ಮೂರ್ಧತ್ವದಿಂ ನಾಸಿಕ್ಯಬುದ್ಧಿ	೨೧೨
- ಉದ್ದ್ರ್ಯಂದಕಣಾಹದ		ವಿಚಾರದಿಂದ ಆಸ್ತಿಕ ಸಿದ್ಧಿ	೨೧೨
ಲೋಕಪರಿಮಿತಿ	೨೧೦	ಪಿತ್ಯಯಾನ - ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ	
ಅನೇಕಪ್ರಾಣಂದಂಗಳು		ಪ್ರಾಪ್ತಿ	೨೧೨
- ನಿದರ್ಶನ	೨೧೦	ಪುಣ್ಯಕ್ಷಯದಿಂ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ	
ಯೋಜನ ಲಕ್ಷಣ	೨೧೦	ಮಲೋತ್ಪತ್ತಿ	
ಅಪ್ತಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ		ಪಿಂಡೋತ್ಪತ್ತಿ	೨೧೪
ಶತರುದ್ರರ ನಾಮಧೇಯ	೨೧೩	ದೇವಯಾನ	೨೧೫
ಶತರುದ್ರರ ಪತಿ ಏರಭದ್ರ	೨೧೪	ಯೋಗಸಿದ್ಧರ ಗತಿ	೨೧೬
ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿ ರುದ್ರರು	೨೧೪	ಜಾನಿಗಳ ಗತಿ	೨೧೭
ಪಂಚತನಾತ್ಮರುದ್ರರು	೨೧೫	ಪಾಟಿಗಳ ಗತಿ	೨೧೮
ಅಹಂಕಾರಭವನ ರುದ್ರರು		ಪ್ರಾಣಾವಿಯೋಗಕ್ರಮಗತಿ	೨೧೯
ಬುದ್ಧಿತತ್ತ್ವಗುಣತತ್ತ್ವ ರುದ್ರರು	೨೧೬	ಸಮಯಾಂತರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಗತಿಭೇದ	೨೨೦
ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ತ್ವ ರುದ್ರರು	೨೧೬		೨೨೦
ಘರುಷತತ್ತ್ವ ರುದ್ರರು	೨೧೬	ದಶಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ	
ರಾಗವಿದ್ಯಾನಿಯತತ್ತ್ವ ರುದ್ರರು	೨೧೬	ಕಾಲಸ್ವರೂಪಭೇದಂಗಳು	೨೨೦
ಕಲಾತತ್ತ್ವಮಾಯಾತತ್ತ್ವರುದ್ರರು	೨೧೬	ರಾಶಿ-ನಕ್ಷತ್ರ - ಯೋಗವಿಚಾರ	೨೨೦
ರುದ್ರಪಂಚಕ	೨೧೭	ಮಾಸ - ಖಿತು	
ಅಪ್ತಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ		- ಆಯನಾದಿಗಳು	೨೨೧
ಬುದ್ಧವಿದ್ಯಾತತ್ತ್ವ ರುದ್ರರು	೨೧೮	ಸಂವತ್ಸರ ವಿಚಾರ	೨೨೧
ವಿದ್ಯಾತತ್ತ್ವ ರುದ್ರರು	೨೧೮	ಯುಗಪರಿಮಾಣ	
ಈಶ್ವರ ತತ್ತ್ವ ಅಪ್ತ ವಿದ್ಯೇಶ್ವರರು	೨೧೯	ಮತ್ತು ಧರ್ಮ	೨೨೨
ಮಹೇಶ್ವರ ತತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪ		ಯುಗಭೇದದಿಂ	
೨೫ ಲೀಲಿಗಳು	೨೧೯	ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಭೇದ	೨೨೨
ಸದಾಶಿವತತ್ತ್ವ ಸ್ವರೂಪ	೨೨೦	ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಪರಿಮಿತಿ	೨೨೩
		ಮಹಾಸಂಹಾರ ತತ್ತ್ವ	೨೨೩

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಶ್ರೀಮದನೇಕ ಲೋಕ ಹಿತಮಾಗಿರೆ ವೇದ ಮರಾಠಿ ಶಾಸ್ತ್ರದೊಳ್ಳಿ
ನೇಮಿಸಿ ತೋರ್ವ ವಿಶ್ವವಿಷಯಂಗಳ ಸುಸ್ಥಿತಿಯಂ ವಿವೇಕ ಚಿಂ
ತಾಮನೆಯೆಂದು ಸಲ್ಪ ಪೆಸರಿಟ್ಟು ಮಹಾ ಕವಿತಾಪ್ರಬಂಧಮಂ
ಪ್ರೇಮದ ಪೇಣ್ಣ ನಾನಿದನೆ ನೀನೊಲಿದಾಲಿಸು ಶಂಭುಲಿಂಗವೇ॥

॥ಗದ್ಯ॥ ಶ್ರೀಮದನೇಕ ಭುವನಭವನಾರಂಭ ವೂಲಸ್ತಂಭರೂಪ
ಶಂಭುಲಿಂಗವಾದಿಮಾಗಿ ನಿರಾಭಾರಿ ದೇಶಿಕೋತ್ತಮ ಪರಿಯಂತಮಾದ ಗುರು
ಪರಂಪರೆಗೆ ಮನೋವಾಕ್ಯಯಗಳಿಂದಭಿವಂದಿಸಿ, ೮

ಮತ್ತಮಾ ನಮಸ್ಕಾರ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಂಗಲಾಚರಣಕ್ಕೆ ನಿರ್ವಿಫ್ಳಾದಿಂ ಪ್ರಕರಣ
ಪರಿಸಮಾಪ್ತಿ, ಶಿಷ್ಟ ಪ್ರತಿಷ್ಟ ಪ್ರವಾಹ ಪರಿವರ್ತನೆ, ಕೇಳರ ಚಿತ್ತಸ್ವತೆಗಳೆಂಬ
ಘಲತ್ರಯ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿಯ ನಿರ್ಧರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಅನಾದಿನಿಮ್ರಿಲ ಚಿದ್ರೂಪನಮ್ಮದರಿಂ
ಸರ್ವೇರತ್ತುರ್ಜವನಾಗಿ, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಸರ್ವಕರ್ತೃತ್ವ ಸಹಿತನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಶೇತತ್ವದಿಂ
ಪ್ರಮಾಣವನಿಸಿದಾಗಮಾಮ್ಯಾಯ ಸಮ್ಮಾತದಿಂ, ಮತ್ತಮಾ ಉಭಯವೇ ಮೂಲವಾದ
ಶ್ರುತಿಸ್ಕೃತಿಪುರಾಣೇತಿಹಾಸ ಮರಾತನೋತ್ತಿಗಳನುಸಾರದಿಂದನುಭವಿಗಳಹುದೆನಿವಂತೆ
ಸ್ವಕರ್ಮೋಲ ಕಲ್ಪಿತಮಲ್ಲದ ಸಾರತರಮಾದ ಸತ್ಯಾರ್ಥಂಗಳನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಮುನ್ಮೂಲ್ಯ
ಮಾಣಿಪುಂಜಮಾರಂ ರಂಜನೆಗೆಂಯ್ಯ ತರವರಿದು ಸರಂಗೋಳಿಸಿ ನವೀನ
ಕಂಠಾಭರಣಮೆನಿಸುವಂತೆ ಮುಮುಕ್ಷುಜನಂಗಳೇ ಜಗತ್ತಿನ ಸ್ಥಿತಿಗಳಾವ
ಪ್ರಕಾರದಿಂದಹವೆಂದರಸಿ ಬಳಲದಂತಭಿವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿಲ್ಲಿಯೆ ಸಲ್ಲಿಲೆಯಿಂದರಿದು
ಕೃತಾರ್ಥರಾಗಲೆಂದು, ನಿಜಗುಣಾತಿವಯೋಗಿ ಬೆಳುಗನ್ನಡಮಾದ ವಚನರಚನಗಳಿಂ
ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯೆಂಬ ಪ್ರಕರಣಮಂ ಪೇಣ್ಣನದೆಂತೆಂದರೆ. ೯

କୁଣ୍ଡର କତ୍ତେଳାତ୍ମି :

ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಕಚ್ಚರಾದಿ ಬಾಹ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ಗೋಚರಮಾಗಿ ತೋರುವೀ ಸಕಲ
ಜಗತ್ತೆಲ್ಲಂ ಪ್ಯಾಥ್ ಬುಧೋದರಾಕಾರದಿಂ ಸಾವಯವವಪ್ಪದರಿಂ, ಘಟದಂತೆ
ಕಾರ್ಯವಹುದಾಗಿ ಕುಲಾಲನಂತೆ ನಿಮಿತ್ತ ಕಾರಣನಾದೀಶರನಿಂ ಕ್ಷರದಂಡಾದಿಕದಂತೆ;
ಮಣ್ಣಪುಣ್ಯ ರೂಪ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಸಹಕಾರೀ ಕಾರಣದಿಂ ಮೃತೀಕೆಯಂತೆ ; ಬಿಂದು
ಮಾಯಯೆಂಬ ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧಮಾದ ಉಪಾದಾನಕಾರಣದಿಂ; ಗಮನಾಗಮನ
ಸುಖದುಃಖಾದ್ಯನೇಕ ವಹಿಕಾರ ಭೇದದಿಂ ಭಿನ್ನರಾದಾತ್ಮಕ ಭೋಗ ವೋಕ್ಷಾರ್ಥಮಾಗಿ
ಜನಿಸಿತೆಂದರಿಯಲ್ಲಿಷ್ಟೇ.

ಬಳಿಕಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿ, ಪರಮಾಣು ಕಾಲ, ಕರ್ಮಾದಿಗಳೇ ಜಗತ್ತತ್ವಗಳಪ್ರವೃತ್ತಿ ಶಾಸನದಲ್ಲಿಂದೊಡ್ಡಾ ಪ್ರಕೃತಿ ವೋದಲಾದುವೆಲ್ಲಂ ಜಡರೂಪಂಗಳಾಗಿ ಜೀತನಾಡಿಷ್ಟಾನಿಲ್ಲದೆ ತಾನೆ ಜಗನ್ನಿಮಾರ್ಣಿಕಂಗಳಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥನು. ಇ

ಬಳಿಕ್ಕುಂತಾದೊಡೆ ಚೇತನನಾದ ಜೀವನೇ ಜಗತ್ತಕ್ಕವಾಗಲೆಂದೊಡೆ, ಆತಂಗಿ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವ ಅದ್ವಿತೀಯ ಪರತಂತ್ರತ್ವ ಅನೀಶ್ವರತ್ವದಿ ದೋಷಂಗಳುಂಟಾಗಿ ಜಗವಿಂತು ಸೃಜನಲು ಯೋಗ್ಯಮೆಂಬಾಳೋಚನೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಮರ್ಥನಾಪಡಿ. ಮತ್ತೆನೆಂದೊಡೆ ಪಾರಿಶೇಷ ನ್ಯಾಯದಿಂ ಪರಮೀಶ್ವರನೇ ಜಗತ್ತಕ್ಕವೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಾಡು.

ಬಳಿ ಜಗದ್ವೃಪು ಮಹಾಕಾರ್ಯಮಾಡೋಡ, ರಥದಂತ ಬಹು ಕರ್ತೃಗಳಿಳ್ಳಧನಲಾ ರಥವು, ಆಚಾರ್ಯನಾದೋವರನ ಸ್ವಾತ್ಮದಿಂದ ಅಹುದಾಗಿಯಾಂ, ಚೇರೆ ಚೇರೆ ಬಲ್ಲತನದ ಅಭಿಮಾನದಿಂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮನೆ ಪೇರೇಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟನೇರ ಕರ್ತೃಗಳಿಂದೆಂದು ಕಾರ್ಯವನುವಾಗದಾಗಿಯಾಂ ಜಗದೀಶ್ವರನೋವರನಾಗಲ್ಪೇಳ್ಳುಂ. ೬

ಕರ್ತವ್ಯ ಗುಣಾವಳಿ :

ಬಳಿಕ ಎಲ್ಲ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ, ಎಲ್ಲ ತಾವಿನಲ್ಲಿಯೂ ಕಾರ್ಯೋಫದಯ ಮುಂಟಾಗಿಯಂ ಕರ್ತೃವಾದೀಶ್ವರಂಗೆ ನಿಶ್ಚಯ ವ್ಯಾಪಕಶ್ವಂಗಳುಂ, ಆವ ಕಾರ್ಯವು ಅರಿವುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಧನಾದ ಆತನಿಂದಲ್ಲಿದಾಗದಾಗಿ ಕರ್ತೃಶ್ವವಾದೀಶ್ವರಂಗೆ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಸರ್ವಶಕ್ತಿಂಗಳುಂ; ಕಾಲವೆಂತಮೂರ್ತಿ ಮಾಗಿ ಪಲ್ಲವಕುಸುಮಾದಿ ಸಾಧಕವುಪ್ಪವಂತೆ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯೋಫ ತ್ವಾದಕನಾದೀಶ್ವರಂಗೆ ನಿಷ್ಪಲಕ್ಷಿತಮುಂ; ಸರ್ವಾತ್ಮರ ಹೃದಯದೊಳಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿಯುಂ; ಹೊರಗೆ ಶ್ರುತಿ ಸ್ತುತಿರೂಪ ಮಾದಾಜ್ಞೆಯಿಂದವೂ ನಿಯಾಮಿಕನಪ್ಪದರಿಂದ ಸರ್ವಪೂರಕಶ್ವಮುಂ; ಏಂತುಂ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಕುಲಾಲಾದಿ ಕರ್ತೃವಿನಿಂದನ್ಯವಾದ ಘಟಾದಿಗಳು ನಿಂತೂ ಮಿಸಿಕೊಳುತ್ತಿರುವಂತೆ ಅನನ್ಯವಾದ ಶರೀರಾದಿಗಳೇ ನಿಯಾಮಿಸಿಕೊಳುತ್ತಿರುವಂತು ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲಂ ವಿಶ್ವೇಶ್ವರನಿಂ ನಿಯಾಮ್ಯಮೆಂಬ ಶ್ರುತಿಯುಂಟಾಗಿ ಈಶ್ವರಂಗೆ ಸರ್ವಾತ್ಮಕಶ್ವಮುಂ; ಅದ್ವಿತೀಯನಪ್ಪದರಿಂ ಬೇರೆ ಹಿತ್ತಿಕರ್ತೃಗಳಲ್ಲಾಗಿ ಈಶ್ವರಂಗೆ ಸ್ತಂಭತ್ವಮುಂ, ಜೀವರ ಕರ್ಮಾನು

ಗುಣ್ಯವಾಗಿರುತ್ತೇ ಸುಖಿದು:ಖಿವನೀವುದರಿಂದ ಈಶ್ವರಂಗೆ ರಾಗದ್ವೇಷ
ರಹಿತತ್ವಮುಂ ; ಈಶ್ವರನಿಂ ಸೃಷ್ಟಿವಾದ ವ್ಯೋಮಾದಿ ವಿಶ್ವಮಂ ಬೇರೊಂದು
ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಮಾಡಲು ಆವ ಮನುಷನು ಸಮರ್ಥನಲ್ಲವದರಿಂದ ಈಶ್ವರಂಗೆ
ಸರ್ವೇಶ್ವರತ್ವಮುಂ ಸುಸ್ಥಿತಮಷ್ಟಿಂ. ೨

ಪ್ರಮಾಣ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳು :

ಅನಂತರದೊಳಾ ಪರಮೇಶ್ವರನಿಂ ನಿರ್ಮಿತಮಾದ ಜೀತನಾಚೀತನರೂಪ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ
ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷಧರ್ಮವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವ ವಾದಿಗಳಿಗಳಿನುತ್ತವಾದ
ಶಾಸಂಗಳಾವಾವವೆಂದೋಡೆ:- ಮಾಡಲು, ಮುಖ್ಯಪ್ರಮಾಣಮಾದ ಮಗ್ನೇದ
ಯಾಸ್ತಿವೇದ ಸಾಮವೇದ ಅಥವಣವೇದವೆಂಬವೇ ಸ್ವಯಂಭುವೆಂಬೀಶ್ವರ
ಪ್ರಣೀತವೆಂದು ಪೇಣಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರು ನಾಲ್ಕು ವೇದಂಗಳವರಲ್ಲಿ ಮಗ್ನೇದವಿಪ್ಪತ್ತಾಂದು
ಭೇದಮಾಗಿಹುದು, ಯಜುವೇದ ಹನ್ಮೂಲಿಂದು ಭೇದಮಾಗಿಹುದು, ಸಾಮವೇದ
ಸಾವಿರಭೇದವಾಗಿಹುದು, ಅಥವಣವೇದವೇ ನವಭೇದಮಾಗಿರುಂ. ೩

ವೇದವಾಕ್ಯ ಸ್ವರೂಪ :

ಮತ್ತಮಾ ವೇದಂಗಳಾದೋಡೆ ವಿಧಿವಾದ, ಅಥವಾದ, ಮಂತ್ರವಾದ,
ನಾಮಧೇಯಂಗಳಿಂಬ ನಾಲ್ಕು ಭೇದಂಗಳಿಂ, ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಧರ್ಮಂಗಳಿಂ
ಭೋಧಿಸುತ್ತಿರುವವರಲ್ಲಿ ರಾಜಾಜ್ಯಯಂತೆ ಮರುಷರುಗಳ ನಿಷೇಧದತ್ತಾಂತಿರುಗಿಸಿ,
ಧರ್ಮವೇ ಮಾಡಲು ತಕ್ಷದಂಬುದೇ ವಿಧಿವಾದವೆನಿಸೂದು. ವಂದಿಗಳಂತಾ
ವಿಧ್ಯಧರ್ಮಂ ಹೊಂಡಾಡೂದೇ ಅಥವಾದವೆನಿಸೂದು, ಆಚಾರ್ಯನಂತೆ ಮಾಡಲು
ತಕ್ಷದಂ ತೋರ್ಮಾದೇ ಮಂತ್ರವಾದ ವೆನಿಸೂದು. ಜನನೀಜನಕರಂತೆ ಯಾಗಾದಿಗಳ್ಳಿ
ಪೆಸರಂ ಪೇಳ್ಳುದೇ ನಾಮಧೇಯಮಷ್ಟಿಂ. ೪

ವೇದಾಂಗಗಳು :

ಮತ್ತಮಾ ವೇದಕ್ಕೆ ಪಾದ ಹಸ್ತ ಮುಖ ಫಾಲ್ಣಾ ನೇತ್ರ ಶ್ಲೋತ್ರಂಗಳಾದ ಕ್ರಮದಿಂ
ಭಂದಸ್ತಿ ಕಲ್ಪ ವ್ಯಾಕರಣ ಶಿಕ್ಷಣ ಜೋತಿಷ ನಿರುಕ್ತವೆಂಬವೇ ಷಡಂಗಗಳವರಲ್ಲಿ, ಭಂದಸ್ತಿ
ಮಂತ್ರಾದಿಗಳ್ಳಿ ತ್ರಿಪ್ಲಿಪ್ತಿ ಮಾಡಲಾದ ಭಂದಸ್ತಿಗಳಿಂದಕ್ಷರ ಗಣನೆಗಳಿಂ ಮಾಡೂದು.
ಕಲ್ಪವೇ ಆಶ್ವಲಾಯನೀಯ ಜೋಧಾಯನೀಯ ಆಪಸ್ತಂಭನೀಯಾದಿ ಸೂತ್ರರೂಪದಿಂ
ಯಜ್ಞಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಿಂ ಕಲ್ಪಿಸೂದು. ವ್ಯಾಕರಣವೇ ವೈದಿಕ ಶಬ್ದಸಿದ್ಧಿಯಂ
ಸಮರ್ಥಸೂದು. ಶಿಕ್ಷಣೀ ಉದಾತ್ತ ಅನುದಾತ್ತ ಸ್ವರಿತ ಪ್ರಚಯಂಗಳಿಂಬ ತತ್ವವಿರ್ಧ
ಸ್ವರಕರಣ ಮಾರ್ವಕಮಾದ ಪದಪಾಠಕ್ರಮದಿಂ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಕರು ಸೂಚಿಸೂದು.
ಜೋತಿಷವೇ ಲಗ್ಗಿ ತಿಥಿ ವಾರ ನಕ್ಷತ್ರ ಯೋಗ ಕರಣಾದಿಗಳಿಂ ವೈದಿಕ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ
ಕಾಲಂಗಳಿಂ ತಿಳಿಹುದು. ನಿರುಕ್ತವೇ ವೈದಿಕ ಶಬ್ದ ನಿರ್ವಚನಮಂ ನಿಯಾಮಿಸುತ್ತಿರುಂ.

ಸೇವೆ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಉಪಾಂಗಗಳು :

ಬಳಿಕ ಮೀರುಂಸೆ ನ್ಯಾಯ ಮರಾಟ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂಬ ನಾಲ್ಕೇ ವೇದಷ್ಟುಪಾಂಗಗಳವರ ಲಕ್ಷಣಗಳ ಮುಂದೆ ಪೇಜಲ್ಲಿಡ್ಯುಮ್ತಿಹುಂಬಂ.

೧೧

ಉಪವೇದಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆಯುರೋದ ಅರ್ಥವೇದ ಗಾಂಥವ್ಯಾಃ ದಖುರೋದಪಂಬವ ಉಪವೇದ ಚತುರ್ವಿಧಂಗಳವರಲ್ಲಿ : ಆಯುರೋದವೆ ವ್ಯಾಧಿನಿದಾನ, ವ್ಯಾಧಿಸಿಹ್ಯ, ಮಂತ್ರಾಷ್ಟ್ರದಾದಿ ಚಿಕಿತ್ಸಗಳಿಂದಾಯಿರಾಯೋಗ್ಯಾದಿಗಳಂ ಹೋರಿಸೂದು. ಅರ್ಥವೇದವೆ ದ್ಯುಕಿನೆ ಆಜ್ಞಾ ಚರು ಉಪಹಾರಾದಿಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಸುವುದರಿಂ ಧರ್ಮಾರ್ಥದಿ ಚತುರ್ವಿಧಂಗಳ ಸಾಧನವಾಗಿಹುದು. ಧನುರೋದವೆ ಶತ್ರುಜಯಯಾರ್ಥವಾಗಿ ಮಂತ್ರಾಷ್ಟ್ರ ಪ್ರಯೋಗಾದಿಗಳಂ ಕಲಿಸೂದು. ಗಾಂಥವ್ಯಾಃ ದಪಂ ಸಾಮರೋದಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಿಗಮವದನಿ ಎಂಬ ಸಪ್ತಸ್ವರ ಗೀತ ಪ್ರಬಂಧಗಳಂ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಿಹುಂಬಂ. ೧೨

ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳು :

ಬಳಿಕ ಶ್ರೀರುದ್ರ ಬೃಹದಾರಣ್ಯ ಶ್ವೇತಾಶ್ವತರ ಕೈವಲ್ಯ ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಕರವಲ್ಲಿ ಕಾತ್ಯಾಯನ ಬ್ರಹ್ಮ ನಾರಾಯಣ ಹಂಸ ಪರಮಹಂಸ ಬಾಷ್ಪಳ ಬ್ರಹ್ಮಂದು ಆರುಣೀ ಅಮೃತಬಿಂದು ಚಚರ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ ಜಾಬಾಲ ತೇಜೋಬಿಂದು ವಾಜಸನೀಯ ಬೋಧಾಯನೀಯ ಆಶ್ವಲಾಯನೀಯ ಮೈತ್ರಾಯನೀಯ ಸಾಂಖ್ಯಾಯನೀಯ ವಾಸುರಾಯನೀಯ ಶೌನಕೀಯ ಶಿವಸಂಕಲ್ಪ ಶ್ರವಣ ಪರಿಕ್ರಮ ಹೋಷ್ಯ ಮುದ್ಗಲ ಮುಂಡಕವೆಂಬೀ ವೊದಲಾದ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳವರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಾಗಮದ ಭಸ್ತು ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಾಧಿಕರು ಏಸ್ತರಿಸಿಹುಂಬಂ. ೧೩

ಸ್ತುತಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಮನಸ್ಸುತ್ತಿ ಅತ್ರಿಸ್ತುತ್ತಿ ಹಾರೀತಸ್ತುತ್ತಿ ವಿಷ್ಣುಸ್ತುತ್ತಿ ಯಾಜ್ಞವಲ್ಳಿಸ್ತುತ್ತಿ ಉಶನಸ್ತುತ್ತಿ ಆಂಗಿರಸಸ್ತುತ್ತಿ ಆಪಸಂಬಸಸ್ತುತ್ತಿ ಸಂವರ್ತಕಸ್ತುತ್ತಿ ಕಾತ್ಯಾಯನಸಸ್ತುತ್ತಿ ಬೃಹಸಪತಸ್ತುತ್ತಿ ಪರಾಶರಸ್ತುತ್ತಿ ನಾರದಸ್ತುತ್ತಿ ವ್ಯಾಸ ಸ್ತುತ್ತಿ ಶಂಖಲಿಖಿತಸ್ತುತ್ತಿ ದಕ್ಷಸ್ತುತ್ತಿ ಗೌತಮಸಸ್ತುತ್ತಿ ಶಾತಾತಪಸ್ತುತ್ತಿ ವಶಿಷ್ಠ ಸ್ತುತಿಗಳಿಂಬಿವೆ. ಆಯಾಯ ನಾಮಧೀಯಮುಳ್ಳವರಿಂದುಕ್ರಮಾದ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಧರ್ಮಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳವರೆಂಬಗೆ,

ಕೃತಯಿಗದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸುತ್ತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು.

ತ್ರೇತಾಯಿಗದಲ್ಲಿ ಗೌತಮ ಸ್ತುತ್ತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು.

ದಾಖಲಾಪರಯಿಗದಲ್ಲಿ ಶಂಖಲಿಖಿತ ಸ್ತುತ್ತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯಹಾಗಿಹುದು.

ಕಲೀಯಿಗದಲ್ಲಿ ಪರಾಶರಸ್ತುತ್ತಿ ಧರ್ಮವೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು. ೧೪

ಸ್ತುತಿಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವಣಾರ್ಥಮಾಚಾರಂಗಳಂ, ದಾಯಾರ್ಥ ವಿಭಾಗಾದಿ ಹದಿನೆಂಬು ವ್ಯವಹಾರ ಭೇದಂಗಳಾ, ಮಹಾಪಾತಕಾದಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಸ್ತೀತಂಗಳಂ ವಿಧಿಸೂದು.

ಅವರೊಳಗೆ ಕಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡಿಗ ಅಂದ್ರ ದ್ರಾವಿಡವಂಬವೆ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಿಗಳು. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವ್ಯೇಶ್ವರ, ಶೂದ್ರರಂಬವೆ ನಾಲ್ಕು ವರ್ಣಂಗಳವರಲ್ಲಿ. ೧೫

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕರ್ಮ (ಪೋಡಿತ ಕರ್ಮಗಳು ಮತ್ತು ಷಟ್ಕರ್ಮಗಳು)

గభాదాన ముంసవన సిమంత ఉన్నయన జాతకుమం నామకరణ ఉపనిషత్తుమణి అన్నప్రశన చౌల ఉపనయన మహానామ్య మహావ్తే ఉపనిషత్తు శోభన ఉద్యోక మృతిగళంబ పోడికమంగళొదనెయూ, యజన యాజన అధ్యయన అధ్యాపన దాన ప్రతిగ్రహవేంబీ షట్కమంగళొదనెయూ, తివ భక్తాది సకల సద్గుణంగళొదనెయూ కూడిదాతనే బ్రాह్మణపం. १८

ಕೃತ್ಯ ಕರ್ಮಗಳು :

ಬೀಕ ಪ್ರಕಾಪಾಲನ, ಯಜನ, ಅಧ್ಯಯನ, ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಪಡೆ ಶತ್ರುಸಂಹಾರ, ಅನ್ವದಾನ, ವಸ್ತುದಾನ, ಭೂದಾನ, ಕನ್ಯಾದಾನ, ಹಿರಣ್ಯದಾನ, ಗೋದಾನ, ಉಭಯ ಮುಖೀದಾನ, ಮಹಿಳೀದಾನ, ಅಶ್ವದಾನ, ಶೈತಾಶ್ವದಾನ, ಕಾಳಾಮುಖದಾನ, ಮಹಾಮೇರುದಾನ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷದಾನ, ವಿದ್ಯಾದಾನಾದಿ ಮಹಾದಾನ, ತದ್ವಾನಾಧವಾಗಿ ದೇಶ-ಕಾಲ-ಪಾತ್ರ-ಪರೀಕ್ಷೆ-ವಿಷ್ಟು ಭಕ್ತಾದಿ ಕರ್ಮಯುಕ್ತನಾದಾತನೇ ಕ್ಷತ್ರಿಯನಪ್ಪಂ.

Q2

ವೈಶ್ವಕಮ್ಮಗಳು :

८. गोप्त शंखः— बालक प्रथम सून, द्वितीय सून, तृतीय सून, जतुर्थ सून, पंचम सून वेंदिंतु मुवत्तार्य सून परियंतरं कुमदिंदे एक्ट०, दहं, शतं, साविर दासाविर, लक्ष दालक्ष, क्षेषि दहं क्षेषि, शतंक्षेषि, अभुद, निभुद, लिव, महाविव, पद्, महापद्, क्षेषि, महाक्षेषि, शंवि महाशंवि, त्रितीय महाशंवि, त्रितीय महाशंवि, त्रितीय महाशंवि, निधि, महानिधि, सागर महासागर, हरि, महाहरि, शंवि, महाशंवि, पश्चौ, महापश्चौ, करु, महाकरु वेंबवे उगदक्षेगलु.

బళిక యగ యక్క ఏక రూప భూమసంజ్ఞ చంద్రసంజ్ఞ మొదలాదవే ఒందక్క పేసరు.

బే బెన్ని ద్వా ద్వంద్వ ద్వి ద్వితీయ యుగ్గ యుగళ యుగ ఉభయ బాము పాద పక్క నయనసంజ్ఞ మొదలాదవే ఎరడక్క పేసరు.

ಶ್ರೀ ಶ್ರೀತಯ ತ್ರಯ ಹರನಯನ ಅಗ್ನಿ ಮರ ವರರತ್ನಾದಿಗಳೇ ಮೂರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು.

ಬೈ ಚತು ಗತಿ ಕಷಾಯ ವೇದ ವರ್ಣ ಆಶ್ರಮ ಸಮುದ್ರಸಂಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದವೇ ನಾಲ್ಕು ಪೇಸರು.

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮರೀ

ಪಂಚ ಹರವಕ್ತಿ ಪ್ರತಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಬಾಣ ವಿಷಯ ಪಾಂಡವ ಭೂತಾದಿಗಳೇ ಏದಕ್ಕೆ ಪೆಸರು.

ಷಟ್ಕಾರ್ಥ ಮತ್ತು ರಸ ಸ್ವಂದಮುಖ ವೇದಾಂಗ ಕರ್ಮ ವರ್ಣ ದರ್ಶನ ಅಧಾರದಿಗಳೇ ಆರಕ್ಕೆ ಪೆಸರು.

ಸಪ್ತಮುನಿ ಗಿರಿ ರಾಜಾಂಗ ತುರಗ ಧಾತು ಸಭಾಂಗ ಸ್ವರ ಸಾಗರ ಸಂಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದವೇಳಕ್ಕೆ ಪೆಸರು.

ಅಷ್ಟವನು ದಿಗ್ಭಾಷ ಮದ ಕರ್ಮಾದಿಗಳೇ ಎಂಟಕ್ಕೆ ಪೆಸರು.

ನವ ರಂದ್ರ ನಿಧಿ ರಸ ಗ್ರಹ ರತ್ನ ಭಾವಾದಿಗಳೇ ಒಂಭತ್ತಕ್ಕೆ ಪೆಸರು.

ಬಿಂದು ಶೂನ್ಯ ನಾಸ್ತಿ ಅನುಸ್ಥಾರ ಗಗನಸಂಜ್ಞೆ ಮೊದಲಾದವೆ ಸೋನ್ಯೇಯ ಪೆಸರಂದು ಸಕಲ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಜ್ಞೆಗಳನರಿದು.

ಹೆಚ್ಚಳಿದು, ಗೋತಾದಿಗಳಂ ಗುಣಿಸಿ, ಕ್ರಮಕಾದಿ ಸಮಸ್ತ ವಸ್ತುಗಳಂ ಪ್ರಮಾಣಿಸುವ ಲೆಕ್ಕೆ ಬರಹ ಕ್ರಯ ಬಡ್ಡಿ ವಟ್ಟಿ ಚಿನ್ನದ ಬಣ್ಣ ಪವಳದ ಕಣಜ ಮಣಿಗಳಿಂದ ರತ್ನಂಗಳ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪರೀಕ್ಷೆ ವಜ್ರದ ಮುಂಜಾಡಿ ಪಚ್ಚೆಯ ರತ್ನ ಮೊದಲಾದವಂ ಬೇರ ಬೇರ ಲ್ಲಾಸಿ.

೧೫

೨ ತೂಕದ ಪ್ರಮಾಣ : ಬಳಿಕ

ಹತ್ತು ಹಣತೂಕ ಒಂದು ಗದ್ಯಾಣ

ಅದು ನಾಲ್ಕಾಗ್ಗಲು ಒಂದು ಕರ್ಷೆ

ಅದು ನಾಲ್ಕಾಗ್ಗಲು ಒಂದು ಹಲ

ಅದು ಇಪ್ಪತ್ತಾಗಲು ಒಂದು ಬಿಸಿಗೆ

ಅ ಬಿಸಿಗೆ ಐದಾಗಲು ಒಂದು ತೊಲೆ

ಆ ತೊಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತಾಗಲು ಒಂದು ಭಾರ

ಅ ಭಾರ ಹತ್ತಾಗಲು ಒಂದು ಅಚಿತ್ವಹುದೆಂದು ಕರ್ಮಾರಾದಿಕದ ತೂಕಮಂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ.

೧೬

೩ ಅಳತೆ ಪ್ರಮಾಣ : ಬಳಿಕ

ಒಂದು ಸೊಲಿಗೆಯೆ ನಿಕುಂಜ

ಅದು ನಾಲ್ಕಾಗ್ಗಲು ಒಂದು ಕುಡುಬ

ಅದು ನಾಲ್ಕಾಗ್ಗಲು ಒಂದು ಪ್ರಸ್ಥ

ಆ ಪ್ರಸ್ಥವರೆಡಾಗೆ ವಾಹ

ಅದು ಎರಡಾಗಲು ಒಂದು ಅಡಕ

ಅದು ನಾಲ್ಕಾಗ್ಗಲು ಒಂದು ದೋಽಂ

ಅದು ಐದಾಗಲೆಂದು ಖಾರಿ ಯಹುದೆಂದು ಧಾನ್ಯಾದಿಗಳ ಅಳತೆಯ ನಾರ್ಯದು

ಮಾಡುವ ವಾರೆಜ್ ಕೃಷ್ಣ ಗೋಪಾಲಿಕೆ ಸೂರ್ಯಭಕ್ತಾದಿ ಕರ್ಮಯುಕ್ತನಾದಾತನೇ
ವೈಶ್ವನಪ್ಪಂ

೨೦

ಶೂದ್ರ ಕರ್ಮ :

ಬಳಿಕ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣತ್ರಯ ಸೇವೆ, ಕ್ಷೇತ್ರ ರಕ್ಷಣೆ, ಸಕಲದೇವತಾ ಭಕ್ತಾದಿ
ಕರ್ಮಯುಕ್ತನಾದಾತನೇ ಶೂದ್ರನಿವಂ

೨೧

ಮುರಾಣೋಪ ಮುರಾಣಂಗಳು :

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಮುರಾಣ, ಪದ್ಮಮುರಾಣ, ವೈಷ್ಣವಮುರಾಣ, ಶೈವ ಮುರಾಣ,
ಭಾಗವತ ಮುರಾಣ, ನಾರದೀಯ ಮುರಾಣ, ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುರಾಣ, ಅಗ್ನಿಮುರಾಣ,
ಭವಿಷ್ಯತ್ಪೂರಾಣ, ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಷೇತ್ರಮುರಾಣ, ಲ್ಯಂಗ್ಸಮುರಾಣ, ವರಾಹ ಮುರಾಣ, ಮತ್ಸ್ಯ
ಮುರಾಣ, ಸ್ವಂದ ಮುರಾಣ ವಾಮನ ಮುರಾಣ, ಕೂರ್ಮಮುರಾಣ, ಗಾರುಡಮುರಾಣ,
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮುರಾಣವೆಂಬವೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದದಿಂ ವ್ಯಾಸ ಮಹಿಳೆಶ್ವರರೋತ್ಮಾದ ವೇದದ
ನಷ್ಟ ಶಾಖಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಮಪ್ಪ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷಗಂಧ ಸಂಖ್ಯೆಯಳ್ಳ ಹದಿನೆಂಟು
ಮೂಲ ಮುರಾಣಂಗಳು.

ಅದರೊಳಗೆ : ಶಿವಮುರಾಣ ಸ್ವಂದಮುರಾಣ ಲ್ಯಂಗ್ಸಮುರಾಣ ಕೂರ್ಮಮುರಾಣ
ವಾಮನಮುರಾಣ ವರಾಹ ಮುರಾಣ ಭವಿಷ್ಯತ್ಪೂರಾಣ ಮತ್ಸ್ಯಮುರಾಣ
ಮಾರ್ಕಂಡೇಯಮುರಾಣ. ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಮುರಾಣವೆಂಬ ಹತ್ತೇ ಶಿವ
ಮುರಾಣಂಗಳು.

ಬ್ರಹ್ಮಮುರಾಣ ಪದ್ಮಮುರಾಣವೆಂದೆರಡೇ ಬ್ರಹ್ಮಮುರಾಣಂಗಳು,
ನಾರದೀಯ ಭಾಗವತ ಗಾರುಡ ವೈಷ್ಣವವೆಂಬವೇ ನಾಲ್ಕು ವಿಷ್ಣು ಮುರಾಣಂಗಳು,
ಅಗ್ನೀಯವೋಂದೇ ಅಗ್ನಿ ಮುರಾಣವಹುದು.

ಬ್ರಹ್ಮ ಕ್ಷೇತ್ರರ್ಥಾಂದೇ ಸೂರ್ಯಮುರಾಣವಹುದಾಗಿ ದೇವತೆಗಳ
ಶಾರತಮ್ಯವನು ಈ ಮುರಾಣಂಗಳ ಕುಂದು ಹೆಚ್ಚಿಗಳಿಂದಿವೆ ನಿಶ್ಚಯವೇಣ್ಣು.

೨೨

ಮತ್ತುವರಾ ಪುರಾಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಗ ಪ್ರತಿಸರ್ಗ ವಂಶ ಮನ್ಸಂತರ
ವಂಶಾನುಚರಿತಂಗಳಿಂಬ ಪಂಚಲಕ್ಷಣಂಗಳಿಂ ಸಮಸ್ತ ವೈದಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಧರ್ಮಂಗಳಿಂ
ವಿದಿತಂಗಳಕ್ಕುಂ

೨೩

ಬಳಿಕ

ಸನತ್ಸುಮಾರಮುರಾಣ ನಾರಸಿಂಹಮುರಾಣ ನಂದಿಮುರಾಣ ಶಿವಧರ್ಮಮುರಾಣ
ದೂರಾರ್ಥಸಮರಾಣ ನಾರದೀಯಮುರಾಣ ಮಾನವಮುರಾಣ ಉತ್ಸಂಹಿತಮುರಾಣ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಮುರಾಣ ವಾರ್ಣಿಮುರಾಣ ಕಾಲೀಮುರಾಣ ವಾತಿಷ್ಟಮುರಾಣ ಸಾಂಬಮುರಾಣ
ಸೌರಮುರಾಣ ಪಾರಶರಮುರಾಣ ವರಾರೀಭ್ರಮುರಾಣ ಭಾರ್ಗವಮುರಾಣ

ಏವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಕಪಿಲಮರಾಣವೆಂಬವೆ ಆಯಾಯ ನಾಮಧೇಯಮುಖವರಿಂ ನಿರೂಪಿತಂಗಳಾದ ಹದಿನೆಂಟು ಉಪ ಮರಾಣಂಗಳವರಲ್ಲಿ ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಾರ್ಥದಿಕವೆಲ್ಲಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂಗಳಕ್ಕುಂ.

೨೪

ಇತಿಹಾಸ :

ಬಳಿಕ ಭಾರತ ರಾಮಾಯಣವೆಂಬವೆರಡೇ ವ್ಯಾಸ ವಾಲ್ಯೇಕಿಗಳಿಂ ಪ್ರಾಚೀತಮಾದ ಇತಿಹಾಸಂಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಗುಣಭೇದಂಗಳುಂ ಶ್ರೀದೇವತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂಗಳುಂ, ದೇವದಾನವಾದಿಗಳ ಜನನ ಕ್ರಮಂಗಳಂ, ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ರಾಮಚಂದ್ರಾದಿ ರಾಜ ವೃತ್ತಾಂತಂಗಳಂ, ವೈದಿಕ ಧರ್ಮಾರ್ಥದಿಗಳಂ ದೃಷ್ಟಿಕರಿಸುತ್ತಿರುಂ. ೨೫

ಅವೈದಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರತತ್ಯಂಗಳು :

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಅರ್ಹತ ಸುಗತರೆಂಬವರಿಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಚಾರ್ವಾಕ ಜ್ಯೇಂದ್ರ ಬೋಧಂಗಳೆಂಬವೆ ಅವೈದಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ ತತ್ಯಂಗಳು.

೧. ಚಾರ್ವಾಕವೇ ಪ್ರಥಮವ್ಯಾದಿ ಚತುಭೂತ ವಿಕಾರಮಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಸುಖವೇ ಸ್ವರ್ಗ, ದುಃಖವೇ ನರಕವಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಸ್ವರ್ಗನರಕಾದಿಗಳಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಾದು.

೨. ಜ್ಯೇಂದ್ರಶಾಸ್ತ್ರೋ ಸಿಧ್ಯ ಬಧ್ಯ ನಾರಾಗಳೆಂಬ ಮರುಪತ್ರಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣಂಗಳಂ ;
ಒಡ್ಡಿಶ, ಒಡ್ಡಮಲ್ಲೇಶ್ವರ, ಜಾಣಲಿನೀಕಲ್ಪ, ಪದ್ಮವತಿಕಲ್ಪ, ಶಾರದಾಕಲ್ಪ,
ಕುಕ್ಕಣಾಥಾದಿಕಲ್ಪಂಗಳಂ;

ಮಂತ್ರಿಷಧಾದಿ ಪ್ರಯೋಕ್ತ್ರಗಳಾದ ಪರಮಸಿದ್ಧರುಗಳಂ ;
ಲೂನೇಶ, ದಿಗೊಂಬರ, ಪಾಣಿಪಾತ್ರೆ, ವುಂಪುಂಪಿಂಭ
ವಂಚಮಲಧಾರಣಾದಿಗಳಿಂ;

ಪುಸಿ, ಕಳವು, ಪರದಾರ, ಅತಿಕಾಂಕ್ಷೆ, ಹಿಂಸೆಗಳಿಲ್ಲದಿಹಣವೆಂಬ ಪಂಚಾಣಿ
ವ್ರತಂಗಳಂ ;

ಮಥು ಪಲಾಂಡು ಮೊದಲಾದ ನಿಷಿಧಂ ಬಿಟ್ಟು, ತಪ್ತ ಶಿಲಾಶಯನಾದಿಗಳಿಂದುಗ್ರ
ತಪವನಾಚರಿಸುವ ಮುನಿವೃತ್ತಿಗಳಂ; ಹೇಮಚಂದ್ರ, ನೇಮಿಚಂದ್ರ, ನಾಗಚಂದ್ರ,
ಮೇಘಚಂದ್ರ, ಮಾಘಚಂದ್ರ, ಅರ್ಹತ, ಆದಿನಾಥ, ಅಗ್ನಂಜಾನಾಥ, ಪಾಶ್ಚಾನಾಥ
ಸೌಗತ, ಶ್ರುತಕೀರ್ತಿ, ಶ್ರೀಮತಿ, ಕಾಮರಹಿತ, ಮುನಿಸ್ವಾಮಿಗಳೆಂಬ ಚೌವ್ರೀಸ
ತಿರ್ಥಂಕರರ ಚರಿತ್ರಂಗಳಂ; ^१

ಸ್ವಾದಸ್ತಿ ಸ್ವಾನಾಸ್ತಿ ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತಭಂಗಿಗಳಂ ;
ಜೀವ ಅಜೀವ ಕರ್ಮ ಆಸ್ತ್ರವ ಬಂಧ ನಿರ್ಜರ ಮೋಕ್ಷಂಗಳೆಂಬ ಸಪ್ತ
ಪದಾರ್ಥಂಗಳಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸೂದು.

^१ತೀರ್ಥಂಕರರ ಕೆಲವು ಹಸರುಗಳು ಭಿನ್ನವಾಗಿವೆ.

೩. ಬೌದ್ಧಶಾಸ್ತ್ರ :

ಬೌದ್ಧವೇ ಭೂಮ್ಯಾದಿ ಬುದ್ಧಿ ಕಡೆಯಾದ ತ್ರಯೋವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಾತ್ಮಕ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಂ ದೀಪ ಜ್ಞಾನೀಗಳಂತೆ ಕ್ಷಣಿಕವೆಂದು ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತವೆ.

ಸೌತಾಂತ್ರಿಕ ವೈಭಾಗಿಕ ಮಹಾಯಾನಕ ಸೌಶ್ರುತವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿಕುಂಫಂ.

೨೫

ಕೊಳಿಯಾಮಳ :

ಬಳಿಕ ಸತ್ಯನಾಥ, ಸಂತೋಷಕನಾಥ, ಆದಿನಾಥ, ಅನಾದಿನಾಥ, ಅಕುಳಿನಾಥ ಮತಂಗನಾಥ, ಮತ್ತುಂದ್ರನಾಥ, ಘಟಯಂತನಾಥ, ಗೋರಕ್ಷನಾಥರೆಂಬ ನವವಾಧ ಸಿದ್ಧರಿಂ ಕಲ್ಪಿತಮಾದ ಕೊಳಿಯಾಮಳಾದಿಗಳೇ ಹಿಂಸಾ ಮೈಥುನಾದಿ ನಿಖಿಂಧಕರ್ಮಮುಳ್ಳ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತರಂಗಳವರಲ್ಲಿ;

೧. ಅಭಿಚಾರಕರ್ಮಜನಿತ ವ್ಯಾಧಾದಿ ದ್ವಾರದಿಂ ಅಕಾಲಮೃತ್ಯುರೂಪ ಮರಣವೆಂಬ;

೨. ಸುತ್ತಿ ವಿಷಯ ಮೂಳಾಧಾದಿ ಸದ್ಯಶೀಕರಣ ಲಕ್ಷಣ ಮೋಹನಮೆಂಬ;

೩. ಅಗ್ನಿಸ್ತಂಭ ಜಲಸ್ತಂಭ ಇಂದ್ರಿಯಸ್ತಂಭ ಖಡಗಸ್ತಂಭ ಜಿಹ್ವಾಸ್ತಂಭ ಗತಿಸ್ತಂಬಾದಿ ರೂಪಸ್ತಂಭನವೆಂಬ ;

೪. ಮೂರ್ವಸುಖಿಾಶ್ರಯ ನಿರಸನಾತ್ಮಕ ಉಚ್ಛಾಟನಮೆಂಬ ;

೫. ವಸ್ತಾಭರಣ ವಾಹನ ವನಿತಾದಿ ವಸ್ತು ನಿಜಸ್ಥಾನಗತ ಲಕ್ಷಣಕರ್ಮಣಮೆಂಬ ;

೬. ಪ್ರಾಣಸ್ಯೇಹಿತಾನ್ಮಾನ್ಯ ವಿರೋದ ಕರಣಾತ್ಮಕ, ವಿದ್ಯೇಷಣಾಮೆಂಬ ಷಟ್ಪರ್ಮಂಗಳು.

ರಾಜವಶ್ಯ, ಜನವಶ್ಯ, ಸೀವಶ್ಯಂಗಳಂ; ಜ್ಞರ ಭೂತ ಗ್ರಹಾವೇಶಂಗಳಂ ; ಪಾದುಕಾಸಿದ್ಧಿ ಅಂಜನಾಸಿದ್ಧಿ, ಘಟಕಾಸಿದ್ಧಿ, ಮೂಲಿಕಾಸಿದ್ಧಿ, ರಸಾಯನಾದಿಸಿದ್ಧಿಗಳಂ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿಕುಂಫಂ.

೨೬

ಶಾಕ್ತೇಯ, ಪಂಚರಾತ್ರಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಶಕ್ತಿತತ್ವಾಸಿಯಾದೋವಾರ್ಥಕನಿಂ, ವಾಸುದೇವನಿಂ ಕ್ರಮದಿಂದುಕ್ತಮಾದ ಶಾಕ್ತೇಯ ಪಂಚರಾತ್ರಮೆಂಬವ ಶಾಸ್ತ್ರಾಂತರ ದ್ವಾರಂಗಳವರಲ್ಲಿ :

ಶಾಕ್ತೇಯವೇ ಜಡಾಜಡ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಂ ಶಕ್ತಿ ಪರಿಣಾಮಮೆಂಬುದು ಮೋದಲಾದವಂ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.

ಪಾಂಚರಾತ್ರವೇ ಪೃಥುವ್ಯಾದಿ ಮಾನಸಾಂತಮಾದ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳಂ ಮೇಲೆ ಗುಂಡತತ್ತ್ವಾತ್ಮಕ ವಾಸುದೇವನಿಂ ಜಗದ್ಧಿತಾಧಿಮಾಗಿ ಕೃಷ್ಣ ಅನಿರುದ್ಧ ಮಕರಧ್ವಜ ರೌಹಿಕೇಯರೆಂಬ ನಾಲ್ಕುರುತ್ತಿ ಮೋದಲಾದವಂ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿಕುಂಫಂ.

೨೭

ಸಾಧಾರಣ ಶಾಸ್ತ್ರ ಪಂಚಕ :

ಒಳಿಕ ಲೋಕಿಕ ವೈದಿಕ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅರ್ಥಾಗಿರುತ್ತಿರುವ ಮಾಂತ್ರಿಕವೆಂದು ಪಂಚವಿಧ ರಾಸಂಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ,

೧ ಲೋಕ ಶಾಸ್ತ್ರ : ಲೋಕವೇ ಧನ್ಯಂತ್ರ್ಯಾದಿಗಳಿಂದುಕ್ಕಮಾದ ಆಯವೇದದ ದಂಡನೀತಿ ಮೊದಲಾದ ದೃಷ್ಟಿ ಫಲಂಗಳಿಂ ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಿಕುಂ.

୨ ପ୍ରେଦିକ ଶାସ୍ତ୍ର : ଜ୍ୟୋତିଷ ଅକ୍ଷମାଦ କଣାଦରେଣ୍ଟ ଯୁଷ୍ମିଶ୍ଵରରୀଂ
କ୍ରମଦିନମୁକ୍ତମାଦ ମୋହନ ମେମାଂସ, ନ୍ୟାୟ, ପ୍ରେସିକମେଣ୍ଟ ଦୃଷ୍ଟାଦୃଷ୍ଟ
ଫଳାଂଗଖଳ୍ପରେ ପ୍ରେଦିକ ଶାସ୍ତ୍ରତ୍ୟମିଂଗଳପରଲ୍.

ಪೂರ್ವ ಮೀವಾಂಸೆಯೇ ಉಪಕೃವಾದಿ ಷಡ್ಭಿಧಲೀಂಗತಾತ್ಮಯದಿಂ
ವೇದವಾಕ್ಯವಿಚಾರಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಜೋತಿಷ್ಟೋಮ ಯಾಗಾದಿಕಮುಂ ವಿಧಿಸೂದು.

ನ್ಯಾಯವೇ ಪ್ರಮಾಣ, ಪ್ರಮೇಯ, ಸಂಶಯ, ಪ್ರಯೋಜನ, ದೃಷ್ಟಾಂತ, ಸಿದ್ಧಾಂತ, ಅನಯನ, ತರ್ಕ, ನಿರ್ಣಯ, ವಾದ, ಜಲ್ಲ, ವಿಶಿಂದ, ಹೇತುಭಾಸ, ಭಲ, ಜಾತಿ, ನಿಗ್ರಹಸ್ಥಾನಂಗಳಿಂಬ ಹೋದಶ ಪದಾರ್ಥಗಳಂ ಹೇಳುತ್ತವೆ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಈಶ್ವರ ಕರ್ತೃತ್ವಮಂ ನಿಶ್ಚಯಾದು.

ವೈಶೀಷಿಕವೇ ದ್ರವ್ಯ ಗುಣ ಕರ್ಮ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಶೇಷ ಸಮನಾಯವೆಂಬ ಷಟ್ಪದಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕತ್ವದಿಂ ಪ್ರಪಂಚ ಸ್ಥರೂಪಮಂ ವಿಭಾಗಿಸುತ್ತಿಕುಂ. ೨೯

೩. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರ : ಕಟ್ಟಿಲ ಪತೆಂಜಲಿ ವ್ಯಾಸರೆಂಬ ಮುನಿಗಳಿಂ ಕ್ರಮದಿಂ ನಿರೂಪಿತಂಗಳಾದ ಸಾಂಪ್ರದ್ಯ ಪಾಠಂಜಲ, ವೇದಾಂತಂಗಳೆಂಬ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನ ಘಲವಾಗುಳ್ಳವೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರಶಾಸ್ತ್ರಯಂಗಳ್. ಅವರಲ್ಲಿ,

ಸಾಂಪ್ರದೀಯ : ಸಾಂಪ್ರದೀಯ ನಿತ್ಯನಿರ್ಮಲರಾದಾಶತ್ವರ ಸನ್ನಿಧಾನದಿಂ ಗುಣತ್ವಯಾತ್ಕೃ
ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ವತ್ವಕ್ ಜಗವಾಗಿ ವ್ಯವಹರಿಸುವುದೇ
ಸಂಸಾರ ಬಂಧಮುಂಬುದಂ ಸತ್ಯಾದಿಗುಣತ್ವಯಾನುಕ್ರಮದಿಂ
ಶೈಷ್ವಪ್ರಕೃತಿ, ಹಿತಪ್ರಕೃತಿ, ವಾತ ಪ್ರಕೃತಿಗಳುಳ್ಳ ಶಾಂತಿ ಕ್ಷೋಧ
ಮೂರಥಾವ್ಯಾದಿ ಗುಣಗಳಾದ ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮ ಅಥಮ ಮರುಪತ್ರಯದ
ವರ್ಣ ರೀತಿ ಮೊದಲಾದವಂ ವಿಬಾಗಿಸುವು.

ಪಾಠಂಜಲ : ಪಾಠಂಜಲವೇ ಯಮಾದ್ಯಷ್ಟಾಂಗಯೋಗದಿಂ ಮನೋನಿಶ್ಚಲತೆಯಂ
ಸಿದ್ಧಿಸೂದು.

ವೇದಾಂತ : ಉತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸಯೆನಿಪ ಉಪನಿಷದ್ರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾದ
ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರವೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮಿಧ್ಯತ್ವಮಂ ಸಾಧಿಪುದರಿಂ
ಬಹುತ್ತ್ವಕ್ಯಮಂ ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾಂ ಭಾಸ್ಯಕೀಯ ಮಾರ್ಯಾವಾದ
ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮವಾದ ಕ್ರೀಡಾಬ್ರಹ್ಮವಾದವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿ
ಪಡುಗೊಂಡಿಕುಂ. ೨೦

ಒ ಅತಿ ಮಾರ್ಗಿಕ: ಬಳಿಕ, ಮಾಯಾತತ್ವ ವಿದ್ಯಾತತ್ವವಾಸಿಗಳಾದ ತ್ರಿರುದ್ರಿಂ ರಚಿತಂಗಳಾದ ಪಾಶುಪತ ಕಾಪಾಲಿಕ ಮಹಾಪ್ರತಗಳಿಂಬವೇ ಅತಿಮಾರ್ಗಿಕ ಶಾಸ್ತ್ರತಯಂಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ,

ಪಾಶುಪತವೇ ಮಾಯಾ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಪಾಶದ್ವಯಾದಿಗಳಿಂ ನಿರ್ವಹಿಸೂದು.

ಕಾಪಾಲಿಕವೇ ನರಕಪಾಲ ಭಿಕ್ಷಾಟಿನಾದಿಗಳಿಂ ನಿರ್ವಹಿಸೂದು.

ಮಹಾಪ್ರತವೇ ಅಸ್ತಿ ಧಾರಣಾದಿಗಳಿಂ ವರ್ತಿಸೂದು.

೨೧

ಈ ಮಂತ್ರಶಾಸ್ತ್ರ : ಪರಶಿವ ಪ್ರಾಣೀತ ಮಾದ ಮಂತ್ರವೇ ಮೋಕ್ಷಾಂಗಮಾದ ಕ್ರಿಯೆ, ಚಯೆ, ಯೋಗ, ಜ್ಞಾನಾದಿಗಳಿಂ ಪ್ರಮಾಣಿಸುತ್ತಿಕುಂಣಿ.

೨೨

ಆತ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದನೆ :

ಮತ್ತಮಾ ಸಮಸ್ತ ಮತಾಂತರಂಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವೆಂತೆನೇ:

ದೇಹವೇ ಆತ್ಮವೆಂಬರು ಚಾವಾರ್ಥರು.

ಇಂದ್ರಿಯಗಳೇ ಆತ್ಮವೆಂಬರು ಚಾವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ದೇಶಿಗಳು.

ಪ್ರಾಣವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬರು ಹಿರಣ್ಯಗಭರ್ತ ಚಾವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ದೇಶಿಗಳು ದೇಹಾದಿವಿಲಕ್ಷಣನಾಸೋವಾರ್ಥನು ದೇಹ ಪರಿಮಿತನಾಗಿ ಮಧ್ಯಮ ಪರಿಮಾಣತ್ವದಿಂ ಸಂಕೋಚ ವಿಕಾಸ ಧರ್ಮಯುಕ್ತನೆಂಬರು ಜ್ಯೇಂದ್ರ.

ಬುದ್ಧಿಯೇ ಆತ್ಮನೆಂಬರು ಬೌದ್ಧರು.

ಅನಂದವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬರು ಕೊಳಿಯಾಮಳ ಶಾಕ್ತೇಯರು.

ಆತ್ಮನು ನಾಡಿಮಧ್ಯಗತನಾಗಿ ಆಳಿಪರಿಮಾಣನೆಂಬರು ಹಾಂಚರಾತ್ರರು.

ಆತ್ಮನು ದೇಹ ಮತ್ತುದಿ ರೂಪನೆಂಬರು ಲೌಕಿಕರು.

ಆತ್ಮನು ಸೃತಃ ಪ್ರಮಾಣಜ್ಞಾನ ಸಮೇತನೆಂಬರು ಏಮಾಂಸಕ ಭೇದಮಾದ ಭಾಟ್ಟ ಪ್ರಾಭಾಕರರುಗಳು.

ಆತ್ಮನು ಗಗನದಂತ ಮಹತ್ಪರಿಮಾಣನಾಗಿ ಪಾಣಾಳದಂತ ಜಡರೂಪನಾದೊಡಂ ಮನಸಂಯೋಗದಿಂ ಚಿದ್ಧರ್ಮಯುಕ್ತನೆಂಬರು ನೈಯ್ಯಾಯಿಕ ವೈಶೇಷಿಕರುಗಳು.

ಆತ್ಮನು ಅಸಂಗಚಿನಾತ್ಮನೆಂಬರು ಸಾಂಖ್ಯ ಪಾತಂಜಲರು.

ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾಪ್ತಿಮಾತ್ರನೆಂಬರು ವೇದಾಂತಿಗಳು

ಆತ್ಮನು ನಿತ್ಯ ವ್ಯಾಪಕ ಜೈತನ್ಯನೆಂಬರು ಪಾಶುಪತ ಕಾಪಾಲಿಕ ಮಹಾಪ್ರತರುಗಳು.

೨೩

ಎಹೇ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಮೋಕ್ಷಪ್ರತಿಪಾದನೆ:

ಮತ್ತಮಾ ಸಕಲವಾದಿಗಳಿಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಮೋಕ್ಷ ಲಕ್ಷ್ಯಾವೆಂತನೆ: ಮರಣವೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಚಾರ್ಚ್‌ಕರು.

ಅಲೋಕಿಕಾಕಾಶ ಮಧ್ಯದೊಳ್ಳತ್ತದೋತ್ತರ ಗಮನವೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಜೈನರು.
ಸುಖದುಃಖಾದಿಗಳ ಸೋಂಕಿಲ್ಲದ ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧಿ ಸಂತತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಬೌದ್ಧರು.

ಆಕಾಶಗಮನಾದಿ ಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಕೌಳಯಾಮಳರುಗಳು.

ಆನಂದ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಶಾಕ್ತೇಯರುಗಳು.

ವಾಸುದೇವಾತ್ಮಕ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವರೂಪಹಾನಿಯಲ್ಲದೆ ಅಡಗಿಹುದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಪಾಂಚರಾತ್ರಯ.

ಇಹಪರಂಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತ ಭಾರ್ಯಾದಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ವ್ಯಾಧಾದಿ ದುಃಖವಿಲ್ಲದೆ ಸುಖದಿಂದಿಹುದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಲೋಕರು.

ಸ್ವರ್ಗಾದಿ ಪದಪ್ರಾಪ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಮಾರ್ವ ಮೀಮಾಂಸಕರು.

ಆತ್ಮ ಶರೀರ ಇಂಧಿಯಾದಿಕಮೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ದುಃಖದ್ಯಂತ ನಾಶದಿಂ ಪಾಷಾಣ ಪ್ರಾಯನಾಗಾತ್ಮನಿಹುದೇ ಮೋಕ್ಷಮೆಂಬರು ನ್ಯಾಯ ವ್ಯೋಷಿಕರುಗಳು.

ಪ್ರಕೃತಿ ಮರುಷ ವಿರೇಕದಿಂದವೆ ಅವಿದ್ಯಾನಾಶವೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಸಾಂಖ್ಯರು.
ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂ ಮನೋಲಯ ದ್ವಾರದಿಂದವೆ ಅಜ್ಞಾನದಳಿವೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಪಾತಂಜಲರು.

ಬ್ರಹ್ಮತ್ವತ್ವಾಂಶ ಜ್ಞಾನದಿಂ ವ್ಯಾಪಹಾರಿಕ ಬಂಧನಿವೃತ್ತಿಯೇ ಮೋಕ್ಷಮೆಂಬರು ವೇದಾಂತಿಗಳು.

ಪ್ರವಾಹೇಶ್ವರಿತ್ವದಿಂದಿಂಶ್ವರಿತ್ವವನನ್ಯಗ್ರಿತ್ತು ಆತ್ಮನು ಜ್ಞಾಪ್ತಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಿರುದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಪಾಶುವತರು.

ಕರ್ತೃತ್ವವೇ ಸಂಸಾರಮಪ್ಪದರಿಂದ ಅದನುಳಿದು ಜ್ಞಾಪ್ತಿ ಮಾತ್ರದಿಂದಿಹುದೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಕಾಪಾಲಿಕ ಮಹಾವತರು.

ಆತ್ಮಂಗ ಷಡಧ್ವಾತೀತ ಶಿವಸಮಾನತ್ವವೇ ಮೋಕ್ಷವೆಂಬರು ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳಿಂದ
ವಿವರಿಸಲ್ಪೇಳುಂ. ೩೪

ಮತಾಂತರ ಭೇದ :

ಬಳಿಕ ಆ ವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಚ್ ಜೈನ ಬೌದ್ಧ ಮೀಮಾಂಸಕ ಸಾಂಖ್ಯರೆಂಬರೆ ನಿರೀಶ್ವರ ವಾದಿಗಳು, ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಈಶ್ವರವಾದಿಗಳು. ಮತ್ತಮಾ ವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಾರ್ಚ್ ಕಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಭೋದವಾದಿಗಳು. ಹೆದಾಂತಿಯೋಜನೆ ಅಭೇದವಾದಿಯಪ್ರ. ೩೫

ಚತುರ್ಥ ವಿಧೇಗಳು :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಪೇಳ್ಳ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳೊಳಗೆ ವೇದ ನಾಲ್ಕು, ವೇದಾಂಗವಾರು, ನ್ಯಾಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂಬೆರಡು, ಸ್ತುತಿ ಮರಾಣವೆಂಬೆರಡು. ಕೂಡಿ ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿಧೇಗಳನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲ

ಸೂತ್ರ ವಿಚಾರ :

ಮತ್ತಮಾ ಚತುರ್ಥ ವಿಧೇಗಳೊಳಗೆ ಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂಬುದೇ ಮಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟಮಾಗಿ ಇವುತ್ತಾಯಾಗಿವೆನಿಸಿ ಅಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕದಿಂ ದ್ವಿಭಾಗಮಾಗಿಹುದು ಅದರೊಳಗೆ.

— ಮೊದಲಭಾಗವೆ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಿಸಿಸೂತ್ರರೂಪದಿಂ ದ್ವಾದಶಾಧ್ಯಾಯಮೆನಿಸಿ ಕರ್ಮಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾಗಿ ಲೋಕವೇದಾದಿ ಕರಣವೆಂಬುದು ಮೊದಲಾದ ಸಹಸ್ರ ನಾಯದಿಂ ಮೂರ್ವ ಮೀಮಾಂಸೆಯೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಆ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಿಸಿಸೂತ್ರಕ್ಕೆ ಶಾಬರಮೆಂಬ ಭಾಷ್ಯಂ ಮಾಡಲಬ್ಬಿತ್ತು. ಮತ್ತಮಾ ಮೀಮಾಂಸಾ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯಾಚಾರ್ಯರಿಂ ವಾತೀಕರೂಪಮಾಗಿ ಭಾಟ್ಪ್ರಮೆಂಬುದೊಂದು ಮತ್ತೊಂದು ಮತ್ತಾಂತರಂ ರಚಿತವಾಯಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಆ ಭಾಷ್ಯಾಚಾರ್ಯರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ಪ್ರಭಾಕರಗುರುಗಳಿಂದ ಆ ಶಾಬರ ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ಪಾಭಾಕರವೆಂಬುದೊಂದು ಮತ್ತಾಂತರಂ ಪೇಳಲಬ್ಬಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲ

ಬಳಿಕ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವೆ ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕತ್ವದಿಂದುತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸೆ ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಸ ಸೂತ್ರರೂಪದಿಂದೆಂಬಧ್ಯಾಯಮಾಗಿಹುದದರೊಳಗೆ ಮೂರ್ವದ ನಾಲ್ಕುಧ್ಯಾಯವೆ ದೇವತಾ ಕಾಂಡಮೆನಿಸಿಕೊಂಬುದದರಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರವಾದದಂತೆ ದೇವತಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿನಿಂದ ಬಲಭದ್ರರಾಮನಿಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲಬ್ಬಿತ್ತು. ಬಳಿಕುತ್ತರಮಾದ ನಾಲ್ಕುಧ್ಯಾಯವೆ ಬ್ರಹ್ಮಕಾಂಡಮೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಅದರೊಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವತ್ವ ಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾಗಿ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರಿಂ ಭಾಷ್ಯಂಗೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಳಿಕು ಭಾಷ್ಯಕ್ಕೆ ವಿವರಣಾಚಾರ್ಯರಿಂ ವಿವರಣಂ ಮಾಡಲಬ್ಬಿತ್ತು. ಮತ್ತಮಾ ವಿವರಣವೇ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿತ್ತು.

ಇಲ್ಲ

ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರಮ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದರ್ಥ ವಿಸ್ತಾರವೆಂತೆಂದೊಡೆ ಆಶೀರ್ವಾದ ನಮಸ್ಕಾರ ವಸ್ತು ನಿರ್ದೇಶವೆಂಬವೆ ಶಾಸ್ತ್ರರಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾಳ್ಳಿ ಮಂಗಳಾಚರಣತ್ವಯಂಗಳು.

ಇಲ್ಲ

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪಂಚಲಕ್ಷಣಗಳು :

ಪದ ಪದಾರ್ಥ ವಾಕ್ಯಯೋಜನೆ ಪ್ರಶ್ನೆ ಪರಿಹಾರವೆಂಬವೆ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪಂಚಲಕ್ಷಣಂಗಳು.

ಇಲ್ಲ

ಅನ್ವಯ ಲಕ್ಷಣ :

విలేషణ విలేష్ట కెర్కు కమ్ఫ శ్రియీగళేంబవే అన్నయ పంచలక్ష్మాగళు.
లుగ

ಅನುಬಂಧಚತ್ವಪ್ರಯ :

ವಿಷಯ ಸಂಬಂಧ ಪ್ರಯೋಜನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂಬವೆ ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ರನುಬಂಧ ಚರ್ಚಾಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ.

೧. ಶಾಸ್ತ್ರಕ್ಕೆ ಜೀವಭೂತಕ್ಕೇಕಟ್ಟವೇ ವಿಷಯವನಿಸುದು.
 ೨. ಭೂಹಳಾಸ್ತಂಗಳಿಗೆ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯ ಪ್ರತಿಪಾದಕಭಾವವೇ ಸಂಬಂಧವನಿಸುದು.
 ೩. ಸಕಲ ಮುಖ್ಯನಿವೃತ್ತಿಯಿಂ ನಿತ್ಯಾನಂದಪದ ಪ್ರಾಣಿಯೇ ಪ್ರಯೋಜನವನಿಸುದು.
 ೪. ಸಾಧನ ಚರ್ಚಾಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲೇ ಅಧಿಕಾರಿಯಪಂ. ೪೯

ಸಾಧನ ಚರ್ಚೆಯ :

ಬಳಿಕ ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಿರೇಕ, ಇಹಾಮುತ್ತ ಘಲ ಭೋಗವಿರಾಗ, ಶಮೆ, ಮುಮುಕ್ಷುವೆಂಬವೆ ಸಾಧನ ಚತುಷ್ಪಯಂಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ:

೮. ಚಿದ್ರಪನಾದಾತ್ಮನೇ ನಿತ್ಯನು, ಮಿಕ್ಕವಿಷಯವೆಲ್ಲಂ ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದು ತಿಳಿವುದೇ ನಿತ್ಯನಿತ್ಯ ವಸ್ತುವಿರೇಕವನ್ನೊದು.
 ೯. ಇಹಪರಂಗಳಲ್ಲಿಯ ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯ ಭೋಗವಲ್ಲಂ ಕರ್ಮಜಸ್ವಮಪ್ಪದರಿಂದ ನಿತ್ಯವಾಗಿಯುಂ ಸಂಪಾದಿಸವಾದಿ ಭೋಗಿಸಿದಂತ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಮಹಾಪ್ರಯಾಸ ವೈರಂಗಳಪ್ಪದರಿಂದವು ದುಃಖರೂಪವೆಂದು ಮನವೆಳಸದಿಹುದೇ ಇಹಾಮುತ್ತ ಫಲಭೋಗ ವಿರಾಗವನ್ನೊದು.
 ೧. ದಮೆ ಮೌದಲಾದಾರು ಸದ್ಗುಣ ಸಿದ್ಧಿಯೇ ಶಮೆ ಎನಿಸೊದು.
 ೪. ಸಹಜ ಸಾಯುಜ್ಞರೂಪ ಮೋಕ್ಷಾರ್ಪಕೆಯೇ ಮುಮುಕ್ಷುಮತ್ತುಂ. ೪೩

ಶರ್ವಾದಿ ಪಟ್ಟಣ :

ಒಳಿಕ ಶಮೆ ದಮೆ ತಿತೀಕ್ಷೆ ಉಪರತಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಸಮಾಧಿಗಳಿಂಬವೇ ಶಮಾದಿ ಷಟ್ಕಂಗಗಳು.
ಅವರಲ್ಲಿ,

ಅಂತಃಕರಣ ನಿಗಹವೇ ಶಮೆ

ಬಾಹುಕರಣ ನಿಗ್ರಹವೇ ದಮೆ

ಕೋಧಾದಿಗಳ ಸ್ವರಿಸೂದೇ ತಿತೀಕ್ಷೆ

ಸಕಲ ಧರ್ಮಪರಿಶ್ಯಾಗವೇ ಉಪರತಿ

ಶ್ರುತಿ ಗುರುಗಳಲ್ಲಿಯ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಶ್ರದ್ಧೆ

గురూపదేశమం చిత్తదల్లి దృఢవిడివుదే సమాధియక్కం.

၃၆

ಗುರುಸೇವಾ ಲಕ್ಷ್ಯ :

ಬಳಿಕ ಸಾಧನ ಸಂಪನ್ಮೂಲದ ಅಧಿಕಾರಿಯಿಂ ಮಾಳ್ಶಿಸದ್ದರು ಸೇವೆಯಾದೊಡೆ
ಆಪ್ತ ಅಂಗ ಸ್ಥಾನ ಸದ್ಭಾವವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ,
ಗುರುವಿಗೆ ಅನುಕೂಲವೃತ್ತಿಯೇ ಆಪ್ತವೆನಿಸೂದು.
ಗುರುಪಾದ ಪ್ರಕ್ಳಾಲನಾಧಿಕವೇ ಅಂಗವೆನಿಸೂದು.
ಗುರುವಿನ ಗೃಹ ಕ್ಷೇತ್ರ ರಕ್ಷಣಾದಿಕವೇ ಸ್ಥಾನವೆವಿಸೂದು.
ಶ್ರೀ ಗುರುವೇ ಸಾಕ್ಷಾಚ್ಯಿವನೆಂಬ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಸದ್ಭಾವಮಕ್ಕುಂ. ೪೫

ಅಧಿಕಾರಿ ಪ್ರಭೀದ :

ಬಳಿಕ ಕರ್ಮಕಾಂಡಿ ಭಕ್ತಿಕಾಂಡಿ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡಿಯೆಂದು ಬೇರೆಬೇರೆ
ಮೂಲವರಧಿಕಾರಿಗಳುಂಟು. ಅವರಲ್ಲಿ,
ದೇಹ ಗೃಹ ಕೃತ್ಯಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ನಾನು ನನ್ನದೆಂಬ
ಅಹಂಕಾರ ಮಮಕಾರಂಗಳುಳ್ಳತನೇ ಕರ್ಮಕಾಂಡಿಯೆವಿಸುವನು.
ಸಕಲ ಕ್ರಯಿಗಳನು ಈಶ್ವರಾರ್ಥಣಂಗೆಯ್ತ್ವಾತನೇ ಭಕ್ತಿಕಾಂಡಿಯೆನಿಸುವನು.
ಸರ್ವಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಕನು ತಾನೆಂಬಾತನೇ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡಿಯಪ್ಪಂ. ೪೬

ಪಂಚಾಧಿಕಾರಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಕರ್ಮಿ ಮುಮುಕ್ಷು ಅಭ್ಯಾಸಿ ಅನುಭವಿ ಆರೂಢರೆಂದು ಉತ್ತರೋತ್ತರ
ವಿಶಿಷ್ಟಮಾದಧಿಕಾರಿ ಪಂಚವಿಧಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ :

ಮೂರುತನದಿಂ ತನ್ನ ಜಾತಿಮಾತ್ರದ ಕರ್ಮವಿದಿದು ಶತಜನ್ಮದಿಂ ಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೇ
ಕರ್ಮಿ.

ಜಗತ್ತಕ್ಕೆಯೆಂದು ತಿಳಿದು ಬಾಹ್ಯ ಕರ್ಮನಿಷ್ಠನಾಗಿ ಮೂರುಜನ್ಮದಿಂ ಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೇ
ಮುಮುಕ್ಷು.

ಸ್ವಪ್ನದಂತ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಂ ಏಧ್ಯೆಯೆಂದು ಆಖ್ಯಂತರದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಯುಕ್ತನಾಗಿ
ಜನ್ಮದ್ವಯದಿಂ ಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೇ ಅಭ್ಯಾಸಿ.

ವ್ಯವಹಾರವನುಪೇಕ್ಷಿಸಿ ವಿವೇಕತತ್ತ್ವನಾಗಿ ಎಕಜನ್ಮದಿಂ ಮುಕ್ತನಪ್ಪಾತನೇ ಅನುಭವಿ.
ವಿಶ್ವವಿಕೃತಿಮೋರದೆ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂ ಸದ್ಗೌಣನ್ಯಕ್ತನಪ್ಪಾತನೇ ಆರೂಢನಪ್ಪಂ. ೪೭

ಮನರಧಿಕಾರಿ ತ್ರಯ :

ಬಳಿಕ, ಗ. ಈ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಕರುಳವಲ್ಲರಿಯ ಮೂಲವಾವುದೋ ಎಂಬ ವಿಚಾರ
ಮುಖದಿಂ ಶ್ರೀ ಗುರುವನೆಯ್ದು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಮುಕ್ತ
ಪಡೆವಾತನೋರ್ವನು.

ಎವೇಕ ಚಿಂತಾಮೇಖ

೧. ದೇಹಾದಿಗಳ ಅನಿಶ್ಚಯೆಯಂ ಕಂಡು ಭೋಗಾಪೇಕ್ಷೆದೋರದೆ ಶ್ರೀ ಗುರವನೆಯ್ದು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಂಬಡವಾತನೋರ್ವನು.
೨. ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಶ್ರೀ ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯಂಗುಪದೇಶಂಗೆಯ್ದುದಂ ಕೇಳು ಆಕ್ಸಿಕೆರಿಂದಾತ್ಜಾನಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣಿಂಬಡವಾತನೋರ್ವಂ, ಇಂತು ವಿವೇಕ ವಿರಕ್ತಿ ದೃವಗತಿಯಿಂ ಮುಕ್ತರಪ್ಪವರೆ ಬೇರೆ ಮೂವರಧಿಕಾರಿಗಳಕ್ಕುಂ. ೪೮

ಅಷ್ಟಗುರು ಲಕ್ಷ್ಮಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶ್ರೀಗುರುವೆ ಸಾಧಕರಾದ ಶಿಷ್ಯರಧಿಕಾರ ಭೇದದಿಂ, ಭೋಧಕಗುರು, ವೇದಕಗುರು, ನಿಷಿಧಗುರು, ಕಾಮ್ಯಗುರು, ಸೂಚಕಗುರು, ವಾಚಕಗುರು, ಕಾರಕಗುರು, ವಿಹಿತಗುರುವೆಂದೆಂಬು ತರನಾಗಿರ್ವರು.

೧. ಶಾಸ್ತ್ರ ಶಬ್ದಾರ್ಥಂಗಳನರುಹವಾತನೆ ಭೋಧಕಗುರು.
೨. ತತ್ತ್ವದರ್ಶಕನೇ ವೇದಕ ಗುರು.
೩. ವಶ್ಯಕರ್ಮಣಾದಿಗಳಿಂದಿಹಲೋಕದಲ್ಲಿ ಸುಖ, ಪರಲೋಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖಂಗಳ ನೀವಾತನೇ ನಿಷಿಧಗುರು.
೪. ಮೂಲಕಮೋರ್ವದೇಶದಿಂದ ಇಹಪರಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಸುಖಪ್ರದನೇ ಕಾಮ್ಯ ಗುರು.
೫. ವಿವೇಕ ಮುಖಿದಿಂ ಶಮದಮಾದಿ ಸದ್ಗುಣಪ್ರದನೇ ಸೂಚಕಗುರು.
೬. ವಿಷಯಂಗಳ ಮಿಥ್ಯಾಪ್ರದರ್ಶನದಿಂದ ಆತ್ಮನುರಾಗ ಪ್ರದನೇ ವಾಚಕಗುರು.
೭. ಶಿವ ಜೀವರ್ಯಕ್ಯ ಜ್ಞಾನಪ್ರದನೇಕಾರಕಗುರು.
೮. ಸಂಶಯ ನಿರಸನ ದ್ವಾರದಿಂ ನಿಶ್ಚಯಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದನೇ ವಿಹಿತಗುರುವಕ್ಕುಂ. ೪೯

ಶಿಪ್ರೋಪಸನ್ನತಿ :

ಮತ್ತಮಾ ಸದ್ಗುರು ಸಚ್ಚಿದ್ವರುಗಳ ಮಧ್ಯದೊಳಾವನಾನೋರ್ವ ಅಧಿಕಾರಿಯ, ತಾಪತ್ರಯಾಗಿಯಿಂ ಬೆಂದು ವ್ಯಾಪುಲಿತ ಕಿತ್ತನಾಗಿ, ಆನಾರು, ಎನಗೆ ಈ ಸಂಸಾರವೇನು ಕಾರಣಂ ಬಂದಿತು, ಇದು ಆರ ಮುಖಿದಿಂ ನಿವೃತ್ತಿಸುಹುದೆಂದು ವಿಚಾರಿಸಿನೋಡಿ, ಪತ್ರ ಮಷ್ಟಘಲಾದಿ ಸಹಪಾಣಿಯಾಗಿ, ವಿದ್ಯಾವಿನಯ ವೈರಾಗ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣ ಸಮೀಕಣಾದ ಶ್ರೀ ಗುರುವನೆಯ್ದು "ಶ್ವೇತಸ್ಯಂ ಶಾಶ್ವತಂ ಶಾಂತಂ" ಎಂಬುದು ಮೌದಲಾದ ಅಷ್ಟಮಂತ್ರ ಮಾರ್ವಕಮಾಗಿ, ಪದಧ್ಯಯ ಕರದ್ದುಯ ಭುಜದ್ದುಯ ಲಲಾಟಪದ್ಧತಿಯಗಳಿಂ 'ಅಷ್ಟಂಗಂ' ನೆಲ ಸೋಂಕುವಂತೆ ಪ್ರಾತನಾಗಿ, ಬಳಿಕೆದ್ದು ಭಯಭಕ್ತಿಯಂ ಕರಕಮಲಮಂ ಮುಗಿದು, ಕೆಂಕರಭಾವಂ ಕೈಮಿಕ್ಕು ಕಾರ್ವಣ್ಯಂದೋರಿ, ಹಾಮೇರುಯಿಂ ಹೊಂಡಾಡಿ, ಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಬಲ, ವಿಶ್ವರ್ಯ, ಶೀತಿರ್, ಶ್ರೀ ಗಳಿಂಬ ಷದ್ಗುಣ ಸಮರ್ಪತೆಯಿಂ, ಭಗವಾನ್ ಆದ ಎಲೆ ಸದ್ಗುರುವೇ, ಆಯಾಸವಿಲ್ಲದೆ ಆವತೆರದಿಂದೆನಗೆ ಈ ಭವ ಬಂಧನಂ ಬೆಂದುವುದರಂದು ಬಿನ್ನಹಾಗೆಯ್ದೇ ಶಿಷ್ಯನ ವಿಧಿವರದುಪಸನ್ನತ್ವಮಕ್ಕುಂ. ೫೦

ಉಪದೇಶ ಕ್ರಮ :

ಮತ್ತಮಾ ಉಪಸನ್ಯನಾದ ಶಿಷ್ಯನಧಿಕಾರಮಂ ಪರೀಕ್ಷೆಸಿ ಕೃಪಾಲೋಚನದಿಂ ಸೋಡಿ ಅಂಜದಿರೆಂದು ಅಭಯಕರಮಂ ಶಿರದೊಳಿಟ್ಟು, ಶ್ರುತಿಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಾತನ ದೇಹಾದ್ಯಾತ್ಮ ಬ್ರಹ್ಮಿಯಂ ನೇತಿಗಳೆಂದು, ನೀನೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಉಣಿದನರುಹುವುದೇ ಶ್ರೀ ಗುರುವಿನ ಉಪದೇಶಮತ್ತು.

ಖಿಗ

ಚೋಧ ಪ್ರಕಾರತ್ಯಯ :

ಮತ್ತಮಾ ಉಪದೇಶ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ, ಉದ್ದೇಶ, ಲಕ್ಷಣ, ಪರೀಕ್ಷೆಯಂಬವೇ ಚೋಧ ಪ್ರಕಾರತ್ಯಯಂಗಳು.

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ತಾನು ಸಮರ್ಥಿಸಲಿಪ್ಪಮಾದ ವಸ್ತುವಂ ನಾಮ ಮೂತ್ತದಿಂ ಕೇರ್ತಿಪುದೇ ಉದ್ದೇಶವೆನಿಸೂದು.

೨. ಗಂಗೆದೊಗಲುಭ್ಯಾದೇ ಗೋಪಂಬಂತೆ ಬಳಿಕ ಆ ವಸ್ತುವಿನ ಅಸಾಧಾರಣ ಧರ್ವಮಂ ಪೇಶಾದೆ. ಲಕ್ಷಣವೆನಿಸೂದು.

೩. ಲಕ್ಷಿತಮಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಆ ಲಕ್ಷಣಮುಂಟೋ ಇಲ್ಲವೋ ಎಂದು ವಿಚಾರಂಗಯ್ಯಾದೇ ಪರೀಕ್ಷೆಯಕ್ಕು.

ಖಿಗ

ಪ್ರಮಾಣ ವಿಭಾಗ :

ಬಳಿಕ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣ, ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ, ಆಗಮ ಪ್ರಮಾಣ, ಅಧಾರಪತ್ರಿ ಪ್ರಮಾಣ, ಉಪಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ, ಅಭಾವ ಪ್ರಮಾಣ, ಸಂಭವ ಪ್ರಮಾಣ, ಏತಿಹ ಪ್ರಮಾಣವೆಂಬವೇ ವಸ್ತು ಸಿದ್ಧಿಗೆ ಅಷ್ಟ ಪ್ರಮಾಣಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಘಟಾದಿ ದಶನವೇ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸೂದು.

೨. ಧೂಮದಿಂದಗ್ರಿಜಾಪ್ತನವೇ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸೂದು.

೩. ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಹೇತು ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂಬಂಗತ್ಯಯಂ ಗಳಂಟು

ಅವರಲ್ಲಿ :

ಪರ್ವತ ಅಗ್ನಿಯಳ್ಳಿದು ಎಂಬುದೇ ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಯೆನಿಸೂದು.

ಧೂಮ ಉಳ್ಳಿದಾದ ಕಾರಣ ಹೇತುವೆನಿಸೂದು.

ಮಹಾನಸದಂತೆ ಎಂಬುದೇ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮತ್ತು.

೩. ಯಥಾದೃಷ್ಟಾರ್ಥವಾದಿಯಾದಿ ಆಪ್ತವಚನದಿಂ ನದೀತೀರಾದಿಕದಲ್ಲಿಯ ಘಲಾದಿ ಸದ್ಧಾರಣೆನವೇ ಆಗಮ ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸೂದು.

೪. ಅಧಾರಪತ್ರಿ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ, ದೃಷ್ಟಾರ್ಥಪತ್ರಿ, ಶ್ರುತಾರ್ಥ ಪತ್ರಿ ಎಂದು ಇತ್ತರನುಂಟು, ಅವರಲ್ಲಿ,

ಪಗಲುಣ್ಣದ ದೇವದತ್ತನ ದೇಹದ ಹೀನತ್ವಮಂ ಕಂಡು ರಾತ್ರಿ ಭೋಜನಮಂ ಕಲ್ಪಿಸೂದೆ

ಪವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ದೃಷ್ಟಾರ್ಥ ಪತ್ಯಯೆನಿಸೂದು. ಬಹುಕಿರ್ದಿದೇವದತ್ತನಂ ಗೃಹದಲ್ಲಿ
ಎಂದೋಡ ಸಾಧಾರಣಾತ್ಮಕರದಲ್ಲಿರುವೆಂದು ತಿಳಿವುದೇ ಶ್ರುತಾರ್ಥ ಪತ್ತಿ
ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸೂದು.

ಆ. ಗೋವಿಗೆ ಸದ್ಯಶಾಂತಿ ಮರೆಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯ ಶ್ರವಣಾನಂತರದಲ್ಲಿ
ವನವನ್ನೆಡಿದಾತಂಗೆ ತದ್ವಿಷಣೆಯ ಜ್ಞಾನವೇ ಉಪವಾನ
ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸೂದು.

ಇ. ಈ ಭೂತಲದಲ್ಲಿ ಫಟಕಿಲ್ಲವೆಂಬುದರಿಂದ ಆ ಫಟಭಾವ ಭಾವವೇ
ಅಭಾವ ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸೂದು.

ಈ. ಸಾವಿರ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶತ ಸಂಖ್ಯೆಯುಂಟೆಂಬ ಜ್ಞಾನವೇ ಸಂಭವ
ಪ್ರಮಾಣವೆನಿಸೂದು.

ಆ. ಈ ವಟವ್ಯಕ್ತಿದಲ್ಲಿ ಯಕ್ಷನಿರ್ಮಿತಿಯೆಂಬ ಲೋಕವಾರ್ತೆಯಿಂದ ಆ
ಯಕ್ಷವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವೇ ಏಕೀಕ ಪ್ರಮಾಣಮಕ್ಕುಂ. ೫೩

ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಮಾಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಭಾವಾರ್ಥ ಕರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣವೋಂದು. ಜ್ಯೇಂದ್ರ, ವೃತ್ತೀಷಿಕ್ಷೇರ್ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಪ್ರಮಾಣ, ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣವೆರಡು ಸಾಂಪ್ರದೀಯ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಆಗಮ ಪ್ರಮಾಣಂಗಳು ಮೂರು ನ್ಯಾಯ್ಯಿಕದೇಶಗಳ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಆಗಮ, ಉಪಮಾನ ಕೂಡಿ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಾಭಾಕರರಿಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಆಗಮ, ಉಪಮಾನ, ಅರ್ಥಾರ್ಥಿಯೊಡಗೂಡಿದ್ದೇರು. ಭಾಟ್ಯರು ವೇದಾಂತಿಗಳ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಆಗಮ, ಉಪಮಾನ, ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ, ಅಭಾವಂಗಳುಕೂಡಿ ಆರು,

ಪೌರಾಣಿಕಗೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ, ಅನುಮಾನ, ಆಗಮ, ಉಪಮಾನ, ಅರ್ಥಾರ್ಥಿ, ಅಭಾವ, ಸಂಭವ ಏಕೀಕಂಗಳೊಡಗೂಡಿದ ಎಂಟು ಪ್ರಮಾಣಂಗಳೆಂದು ವಿವರಿಸಲ್ಪೇಚ್ಚುಂ. ೫೪

ಪದಾರ್ಥ ದ್ವಾರಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ :

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ದೃಕ್ಕು ದೃಶ್ಯವೆಂಬವೆ ಪದಾರ್ಥದ್ವಾರಾ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಂಗಳು ದೃಕ್ ದೃಶ್ಯ ವಿವೇಕ:

ಸ್ವಗತ ಭೇದ, ಸಜಾತೀಯ ಭೇದ, ವಿಸಾತೀಯ ಭೇದ ವೆಂಬವೆ ದೃಕ್ನಲ್ಲಿ
ನಿರಾಕರಿಸಲ್ಪಿಕ್ಕ ಭೇದತ್ವಯಂಗಳ್ಳಾ ಇವಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಮಂತನೆ :

ಈ ಲೋಕದೊಳೊಂದಾನೋಂದು ವ್ಯಾಪಕ ಪತ್ತ ಮಷ್ಟ ಪಲಾದಿಕವೆ ಸ್ವಗತ
ಭೇದವೆನಿಸೂದು.

ವೃಕ್ಷಾಂತರವೇ ಸಜಾತೀಯ ಭೇದವೆನಿಸೂದು.

ವಾಷಾಣಾದಿಕವೇ ವಿಸಾತೀಯ ಭೇದಮಕ್ಕುಂ. ೫೫

ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಭೇದ ನಿರಾಕರಣ :

ಬಳಿಕ ಸದ್ಗುರುಪಬ್ರಹ್ಮವು ಗಗನದಂತೆ ನಿರವಯಮಪ್ಪದರಿಂದವು. ಸತ್ಯೇಗೆ ಭೇರೋಂದು ಸತ್ಯಯಿಲ್ಲಾಗಿಯುಂ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗತ ಭೇದ ಸಜಾತೀಯ ಭೇದವಿಲ್ಲದೊಂದಂ ಜಗತ್ತಾರಣವಾದ ಮಾಯಿಯಂಟಾಗಿ ವಿಜಾತಿಯ ಭೇದವಿಲ್ಲಂಬುದು ಎಂತನೆ :

ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ರಕನಿಂ ಚಿತ್ರಶಕ್ತಿಗೆ ಬೇರೆ ತೋರ್ಕೆ ಇಲ್ಲವು,
ಎಂದಂತೆ ಸನ್ನಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮದಮದತ್ತೇಂ ಮಾಯಿಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣತ್ವವೇ ಇಲ್ಲಾಗಿ
ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ವಿಜಾತೀಯ ಭೇದವಿಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಮಕ್ಕುಂ. ೫೯

ಸ್ವಿದಾಂತ ಶ್ರುತಿ :

ಬಳಿಕ ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ "ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಹ್ಮ" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಎಕಂ, ಏವ, ಅದ್ವಿತೀಯ ಎಂಬ ಪದತ್ರಯಕ್ಕೆ, ಐಸ್ಕ, ಅವಥಾರಣ, ದ್ವೈತ ನಿಷೇಧಮೆಂಬ ಅರ್ಥತ್ರಯಮಪ್ಪದರಿಂದಾ ಕ್ರಮದಿಂದವೆ, ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗತ, ಸಜಾತೀಯ, ವಿಜಾತೀಯಮೆಂಬ ಭೇದತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯಮಕ್ಕುಂ. ೫೮

ಅಧ್ಯಾರೋಪ ವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಅಧ್ಯಾರೋಪ ಅಪವಾದಪರಂಬವೇ ಕಲ್ಲಿತ್ವದ್ವಯಂಗಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ಉಳಿ, ರಚ್ಚಿ ಶ್ರುತಿ ಸಾಫಾತ್ವಾದಿಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ರಮದಿಂದಲ್ಲದ ಅಹಿ, ರಜತ, ಚೋರಾದಿಗಳಿಂ ಕಲ್ಲಿಸುವಂತೆ, ಸದ್ಗುರುಪಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಲ್ಲದ ಮಾಯಾ ಪ್ರಮಂಚಿನ ಕಲ್ಲನ್ಯಯೇ ಅಧ್ಯಾರೋಪವೆನಿಸೂದು. ೫೯

ಅಪವಾದ ವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಇದು ಅಹಿಯಲ್ಲ ರಚ್ಚಿವೆ, ಇದು ರಜತವಲ್ಲ ಶುಕ್ತಿಯೇ, ಇವನು ಚೋರನಲ್ಲ ಸ್ವಾಳಿವೇ ಎಂಬಂತೆ ವಿಜಾರಮುವಿದಿಂ, ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಂ ಮಣಿ, ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಸತ್ಯ ಎಂಬುದೇ ಅಪವಾದಮಕ್ಕುಂ. ೫೦

ಬ್ರಹ್ಮಲಕ್ಷಣ ವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಅತದ್ವಾಪೃತಿ ಲಕ್ಷಣ, ತಟಸ್ಥಲಕ್ಷಣ, ಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷಣ ವೆಂಬವೆ ದೃಕ್ ರೂಪವಸ್ತು ಸಾಕ್ಷಾತ್ವಾರಕ್ಷಪಾಯತ್ರಯಂಗಳವರಲ್ಲಿ :

೧. ದೇಹಾದ್ಯಾಸಾತ್ಮವರ್ಗಮಂ ಯುಕ್ತಿಯಂ ನೇತಿಗಳಿದು ಉಳಿದ ಆತ್ಮನು ಅರುಹಿಮುದೇ ಅತದ್ವಾಪೃತಿ ಲಕ್ಷಣವೆನಿಸೂದು.
೨. ಶಾಖಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರನಿರ್ವಾಸನೆಂಬಂತೆ, ಭೂತಾದಿ ಜಗತ್ತಾರಣತ್ವದಿಂದ ಆತ್ಮನನರುಹಿಮುದೇ ತಟಸ್ಥಲಕ್ಷಣವೆನಿಸೂದು.
೩. ಪ್ರಕೃಷ್ಟ ಪ್ರಕಾಶಸ್ಥರೂಪವೇ ಸೂರ್ಯನೆಂಬಂತೆ ಆತ್ಮನ ನಿಜವನರುಹಿಮುದೇ ಸ್ವರೂಪಲಕ್ಷಣಮಕ್ಕುಂ. ೫೧

ಆತ್ಮನ ಪಂಚಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷ್ಮಿ :

ಬಳಿಕ ಸತ್ಯ ಚಿತ್ತ ಆನಂದ ನಿತ್ಯ ಪರಿಮಾಣವೆಂಬವೆ ಆತ್ಮನ ಪಂಚಸ್ವರೂಪ ಲಕ್ಷ್ಮಿಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಅರಿಯೆನ್, ಅರವೆನ್, ಅರಿದೆನ್ ಎಂಬಲ್ಲಿಯುಂ, ಕಾಮಾದಿ ವೃತ್ತಿಗಳು ತೋರುವಲ್ಲಿ ತೋರದಿಹಲ್ಲಿಯುಂ, ಜಾಗ್ರಾದಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯುಂ, ತನಗೊಂದು ಬಾಧೆಯಲ್ಲದ ಉಂಟನಿಮದೇ ಸದ್ಗುರು.

೨. ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಿಷಯಂಗಳನು ಎಡವಿಡದೆ ಇದಿರಿಟ್ಟು ಅರಿವುದೇ ಚಿದ್ರಾಮ.
೩. ಪರಮ ಪ್ರೀತಿಗೆ ವಿಷಯವಹತನವೇ ಆನಂದರೂಪ.
೪. ಸತತೋದಿತ ಮಾಗಿಪೂರ್ವದೇ ನಿತ್ಯರೂಪ.
೫. ಸರ್ವಾಧಿಕಾರ ಸಾಧಕಮಪ್ಪದರಿಂ ಸರ್ವಸಂಬಂಧಿತ್ವವೇ ಪರಿಮಾಣ ರೂಪಮಕ್ಕುಂ.

೬೭

ಆನಂದ ವಿಚಾರ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಂಗಳಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪಮಾಗೆ ಸದ್ಗುರು ಚಿದ್ರಾಮಗಳಂತೆ ಸರ್ವಬುದ್ಧಿ ವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯು ಆನಂದ ರೂಪಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಉಂಟಾಗಬೇಕು. ಅದಿಲ್ಲಾಗಿ, ಆನಂದ ಆತ್ಮ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲ ಎಂದೋಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಿಚಾರಃ:- ಉಷ್ಣ ಪ್ರಕಾಶ ರೂಪಮಾದ ದೀಪದ ಪ್ರಕಾಶವೆ ಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದು. ಉಷ್ಣವು ವ್ಯಾಪಕಮಾಗದು. ಉದಕದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣವೆ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತಿರುತ್ತದು, ಪ್ರಕಾಶವು ಪ್ರಕಟತೆಯಾಗದು. ಕಾಷ್ಟದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣಪ್ರಕಾಶವೆಂಬ ಎರಡಕ್ಕೆಯು ತೋರ್ಕೆಯಾಗುತ್ತದು. ಎಂತೋ ಅಂತೆ, ಪಾಣಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮದ ಸದ್ಗುರುಪಕ್ಕೆ ಅಭಿವೃತ್ತಿಯೇನೆ. ಚಿದಾನಂದಂಗಳಿಗೆ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಫಂಟಸದು. ಬುದ್ಧಿಯ ತಮೋಗುಣದಿಂ ಅಜ್ಞಾನಮಯವಾದ ಮೂರ ವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿಯು, ರಜೋಗುಣದಿಂ ರಾಗಮಯವಾದ ಫೋರವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿಯು, ಸಚ್ಚಿದ್ರಾಪಂಗಳರಡಕ್ಕೆ ಸ್ವಷ್ಟತೆಯಲ್ಲದ ಆನಂದರೂಪಕ್ಕೆ ಸ್ವಷ್ಟತೆ ದೊರೆಕೊಳ್ಳದು. ಸತ್ಯಗುಣದಿಂ ವೃತ್ತಾಗ್ರಮಯವಾದ ಶಾಂತವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವೆಂಬ ಶ್ರೀ ರೂಪಕ್ಕೆಯು ಸ್ಥರಣ ಮಪ್ಪದರಿಂದ ಆನಂದವು ಆತ್ಮರೂಪಮಕ್ಕುಂ.

೬೯

ಸತ್ಯಾ ಸ್ವರೂಪ ವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪಂಚರೂಪಗಳಿಗುಪಾಧಿಯ ಭೇದವೆಂತನೆ: ವ್ಯಾವಹಾರಿಕಸತ್ಯ, ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ ಸತ್ಯ, ಪಾರಮಾಧಿಕಸತ್ಯೆಯಿಂದು ಸತ್ಯಾತ್ಮಯಿಂಗಳು:

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಜಾಗ್ರದಲ್ಲಿಯ ಘಟಾದಿಗಳ ಸತ್ಯೆಯ ವಿದೇಹ ಕ್ಯಾವಲ್ಯ ಪರಿಯಂತರಂ ಸುಷ್ಟಿ ಮೂರಭೇ ಮೋದಲಾದವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೋರದಿರು, ಬಳಿಕ ಎದ್ದು ನೇಂಡಿದರೆ ಮೇಲಲಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುತ್ತದಾಗಿ ವ್ಯವಹಾರಸತ್ಯೆ ಎನಿಸೂದು.

೧. ಶ್ರುತಿಕಾರಜತ, ಕನಸಿನ ವಿಷಯಾದಿಳ ಸತ್ಯೀ. ಆ ತೋರುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯಲ್ಲದೆ ಎಚ್ಚತ್ತ ಮರಳ ಕಾಂಬ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿಲ್ಲವಾಗಿ ಪ್ರಾತಿ ಭಾಸಿಕ ಸತ್ಯ ಎನಿಸೂದು.
೨. ಸಮಸ್ತ ಕಲ್ಪನೆಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನಮಾಗಿ ತೋರೆದ ಅಡಗದ ಬ್ರಹ್ಮದ ಸತ್ಯೀ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಸತ್ಯೀನಿಸೂದು.

ಚಿದ್ರಾಮೋಪಾದಿ :

ಮತ್ತಂ ಜೀವ ಈಶ್ವರ ಕೂಟಸ್ಥ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬುವೆ ಚಿತ್ತಿನ ಚತುರ್ವಿದ ಭೇದಂಗಳವರ್ಕೆ:

- ೧. ಘಟ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ್ ಸಾಬ್ರನಷ್ಟತ್ವಾಶ -ಜೀವ
 - ೨. ಮೇಘಾಂಶ ತುಷಾರ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿದ್ ಅನುಮಿತಾಶ - ಈಶ್ವರ
 - ೩. ಘಟಾವ ಭಿನ್ನಾಶವೇ - ಕೂಟಸ್ಥ
 - ೪. ಮಹದಾಶವೇ - ಬ್ರಹ್ಮ
- ತ್ರಿಮಂದಿಂ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಚತುಷ್ಪಯಂಗಳಕ್ಕುಂ. ಈ

ಅನಂದದೋಪಾದಿ ಭೇದ :

ಮತ್ತಂ ವಿಷಯಾನಂದ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ, ವಾಸನಾನಂದ, ಮುಖ್ಯಾನಂದ, ನಿಜಾನಂದ, ಆತ್ಮಾನಂದ, ಅದ್ವೈತಾನಂದ, ವಿದ್ಯಾನಂದಗಳಂಬ, ಆನಂದದಪ್ಪ ಭೇದಂಗಳವರಲ್ಲಿ :

- ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯ ಲಾಭವಾದಲ್ಲಿ ತೋರ್ವುದೇ ವಿಷಯಾನಂದವೆನಿಸೂದು.
೨. ನಿದ್ರೆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತೋರ್ವುದೇ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದವೆನಿಸೂದು.
೩. ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದಾಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೆ ತೋರ್ವುದೇ ವಾಸನಾನಂದವೆನಿಸೂದು.
೪. ಹಾನೋಪನವಿಲ್ಲದೆ ಉಪೇಕ್ಷಾಬುಧಿಯಲ್ಲಿ ತೋರ್ವುದೇ ಮುಖ್ಯಾನಂದವೆನಿಸೂದು.
೫. ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂ ಮನೋಲಯಮಾದಲ್ಲಿ ತೋರ್ವುದೇ ನಿಜಾನಂದವೆನಿಸೂದು.
೬. ಪ್ರಿಯವಾದ ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಶ್ರಿಯತಮನೆಂದರಿದಲ್ಲಿ ತೋರ್ವುದೇ ಆತ್ಮಾನಂದವೆನಿಸೂದು.
೭. ನಾಮ ರೂಪ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲಂ ಏಷ್ಟೆ, ತಾನೇ ಸತ್ಯನೆಂಬ ವಿವೇಕದಲ್ಲಿ ತೋರ್ವುದೇ ಅದ್ವೈತಾನಂದವೆನಿಸೂದು.
೮. ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯ ಜನಿತಮಾದ ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ತೋರ್ವುದೇ ವಿದ್ಯಾನಂದಮಕ್ಕುಂ. ಈ

ಅಭಾವ ವಿಮೇಕ :

ಮತ್ತಂ ಪ್ರಾಭಾವ, ಪ್ರದ್ಯಂಸಾಭಾವ, ಅನ್ಮೋನ್ಯಾಭಾವ, ಅತ್ಯಂತಾಭಾವವೆಂಬವೇ 'ಒಹ' 'ನಿತ್ತ' ಪದದೊಳಗೊಮುದ ಅಭಾವ ಜತುಷಯಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ಇ. ಮೃತ್ಯಿಕೆ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಘಟಾಡಿಕದ ಮೊದಲಿಲ್ಲದೆಯೇ ಪಾಗ್ಭಾವನೆಸೂದು.

೭. ಮಟಿದ ಘಟದಲ್ಲಿ ಬಳಿಕೆಲ್ಲವೇಯೇ ಪದ್ಧತಿಸಾಭಾವವನ್ನೊದ್ದು.

೨. ಫಟದಲ್ಲಿ ಪಟವಿಲ್ಲ, ಪಟದಲ್ಲಿ ಫಟವಿಲ್ಲವೆಂಬುದು ಮೊದಲಾದುದೇ ಅನ್ವಯಾನಾಭಾವವನಿಸುತ್ತದೆ.

೪. ಗಗನಕುಸುಮಾದಿಕವೇ ಅತ್ಯಂತಾಭಾವಮಹಕ್ಕುಂ. ೬೨

ಪರಿಚೀದತ್ವಯ :

ಮತ್ತಂ ಕಾಲಪರಿಚ್ಛೇದ ದೇಶಪರಿಚ್ಛೇದ ವಸ್ತುಪರಿಚ್ಛೇದವೆಂಬವೇ ಬ್ರಹ್ಮದ ಮೂರ್ಖಪದದೊಳ್ಳಿವಾರಿಸಲ್ಪಕ್ಕ ಪರಿಚ್ಛೇದತ್ಯಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ಇ. ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಂಟು, ಒಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿಲ್ಲನಿಸಿಕೊಂಡುದೇ ಕಾಲ ಪರಿಚೇದವನ್ನೊಮ್ಮೆ.

೨. ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿಂಟು, ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿಲ್ಲಿನಿಸಿಕೊಂಬುದೇ ದೇಶಪರಿಚೀದವೆನಿಸೂದು.

2. ಒಂದು ವಸ್ತುವಿದ್ಯೆ, ಒಂದು ವಸ್ತುವಿದಲ್ಲವೇನಿಸಿಕೊಂಡುದೇ ವಸ್ತು ಪರಿಚೇದವೇನಿಸಾದು.

ಜೀವಾದಿ ನಾಮಭೇದ :

ಬುಕ ಮೆರ್ಪೋನಕ್ತಿ ಚಿದ್ಯುಪಭೇದಂಗಳಾದ ಜೀವೇಶ್ವರಾದಿ ಚತುಪ್ಯಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಮದಿನ ನಾಮಾದಿ ವ್ಯವಹಾರ ಕಲ್ಪನೆಗಳಂತಹನೆಂಬ ಮೊದಲ ಜೀವವೇ ವಿಶ್ವ ತೈಜಸ ಪ್ರಾಜ್ಞನೆಂದು ಶ್ರೀವಿಧಮಾಗಿ ಪನವರಲ್ಲಿ :

ಗ. ಸ್ತೋಲ ಶರೀರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಭಿಮಾನಿ, ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜೀವನು, ಬುದ್ಧಿ ಪ್ರತಿಫಲಿತ ಚೈತನ್ಯನು, ಬೆದಾಭಾಸನು, ವಿಕ್ಷೇಪರೂಪನು, ಕ್ಷೇತ್ರಿ, ಶರೀರ, ಪ್ರಮಾತ್ಮ, ಕರ್ತೃ, ಭೂಕರ್ತೃ, ಸಂಸಾರಿ, ವಿಷಯ, ಪರಾಗಾತ್ಮನು, ವಿಜ್ಞಾನವಿಷಯನು, ತ್ವಂ ಪದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥನು ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವೇ ವಿಶ್ವನ ಪರಿಯಾಯನಾಮಂಗಳು.

೨. ಸೂಕ್ತ ಶರೀರ, ವೃಷ್ಟಿಮಾನಿ, ಪ್ರಾತಿಭಾಸಿಕ ಜೀವನು, ಸ್ವಪ್ನ ಕಲಿತನೆಂಬಿವು ತೇಜಸನ ಪರಿಯಾಯನಾಮಂಗಳು.

2. ಕಾರ್ಡ್ ಶರೀರ ಪ್ರಪಂಚದಿಮಾನಿ ಅವಿದ್ಯೋಪಹಿತನು, ಕಾರ್ಯೋಪಾದಿಕನು ಎಂಬಿವ್ ಮೊದಲಾದವೆ ಪಾಷಣ ಪರಿಯಾಯ ನಾಮಂಗಳಕುಂ. ಈ

ಆತ್ಮತಯ ವಿಚಾರ :

ಬಳಿಕ ಜೀವಾತ್ಮೆ ಅಂತರಾತ್ಮೆ ಪರಮಾತ್ಮರೆಂದಾತ್ಮತಯಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ತಪ್ತಾಯಃ ಹಿಂಡದಂತ ದೇಹಾದಿಗಳೋದತನ ಸಂಬಂಧದಿಂ ಸಕಲ ಸಂಸಾರ ವ್ಯವಹಾರಮುಳ್ಳತನೇ ಜೀವಾತ್ಮನಕ್ಕುಂ.

೨. ಕರು ಪತ್ತೋದಕದಂತ ಜೀವನು ಸಂಸಾರಮಂ ಮೊದಿರ್ಯಾಯ ಮೊದರ್ದಾತನೆ ಅಂತರಾತ್ಮನು.

೩. ಲೋಕವ್ಯವಹಾರಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನೆಂತಂತ ಜೀವಾತ್ಮೆ ಅಂತರಾತ್ಮೆ ವ್ಯವಹಾರ ಸಾಕ್ಷಿಕನೆ ಪರಮಾತ್ಮನಕ್ಕುಂ. ೨೦

ವಿಚಾರ ಫ್ರೆತಿ :

ಬಳಿಕ ಜಲದಲ್ಲಿ ನೇಸರು ಚಲಿಸಿತ್ತೆಂಬಂತೆ, ಮುಗಿಲು ಓಡಲು ಚಂದ್ರನು ಓಡಿದನೆಂಬಂತೆ, ನದಿಯ ಹರಿಗಿಲು ಗಮಿಸಿದೋಡೆ ತೀರದತರು ಗಮಿಸಿತ್ತೆಂಬಂತೆ, ಮನೆಯ ಕಂಡಿಯೊಳ್ಳಿದ ಸೂರ್ಯಾತಪದಲ್ಲಿ ಹಸ್ತದೇಡೆಯಾಟದಿಂದ ಎಡೆಯಾಡಿತ್ತೆಂಬಂತೆ, ದೇಹದ ಜನನ ಮರಣವು ಆತ್ಮಗಂಬಂತೆ, ನಿರ್ವಿಕಾರನಾದಾತ್ಮಂಗ ದೇಹಾದ್ಯಾವಾದಿಯಿಂದಾದ ಜೀವಾವಸ್ಥಯಂ ಸಂಸಾರ ವ್ಯವಹಾರಮೆಂದರಿಯಲ್ಲೋಳ್ಳುಂ. ೨೧

ಆಶ್ವರನಾಮ ಭೇದ :

ಮತ್ತಮಾ ಆಶ್ವರನೇ ವಿರಾಟ್ಪುರಿಷ್ಠಾ, ಹಿರಣ್ಯಗಭನು, ಅಂತಯಾ ಮಯನೆಂದು ಶ್ರಿವಿಧಮಾಗಿವರ್ವನವರಲ್ಲಿ:

೧. ಸ್ಥಾಲ ಶರೀರ, ಸಮಷ್ಟಭಿಮಾನಿ, ವೈಶಾಖರವೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವೆ ವಿರಾಟ್ಪುರಿಷ್ಠಾ ಪರಿಯಾಯನಾಮಂಗಳು.

೨. ಲಿಂಗಶರೀರ, ಸಮಷ್ಟಭಿಮಾನಿ, ಮಹಾಪ್ರಾಣನು, ಸೂತ್ರಾತ್ಮಕನೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವೆ ಹಿರಣ್ಯಗಭನ ಪರಿಯಾಯ ನಾಮಂಗಳು.

೩. ಕಾರಣ ಶರೀರ, ಸಮಷ್ಟಭಿಮಾನಿ, ಆಜ್ಞಾಮೋಪಹಿತಬೈತನ್ಯನು, ಕಾರಣವೋಪಾಧಿಕನು, ಮಾಯೋಪಾಧಿಕನು, ಮಾಯಾಭಾಸನು, ಮಾಯಾವರ, ಜಗದ್ಯೋನಿ, ಆನಂದಮಯನು, ಅಕ್ಷರನು, ಅವಶ್ಯಕನು, ಅಘ್ಯಾಕೃತನು, ಶಬಲಬ್ರಹ್ಮನು, ಸಗುಣಬ್ರಹ್ಮನು ಪರದೇವತೆ, ತತ್ತದ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥನೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವೆ ಅಂತಯಾ ಮಿಯು ಪರಿಯಾಯವಾಮಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೨೨

ಆಶ್ವರನ ಶ್ರಿವಿಧತ್ವದ ದೃಷ್ಟಾಂತ :

ಮತ್ತಮಾ ಆಶ್ವರನ ಶ್ರಿವಿಧತ್ವದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತಮೆಂತನೆ:

ಹೇಂಗ ಒಂದಾನೊಂದು ಚಿತ್ರಪಟವು ದ್ರವ್ಯಾಂತರ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದಿಹುದರಿಂ

ತಾನೇ ಧೌತವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಮೇಲೆ ಗಂಜಿಗಳಿನನುಲೇಪನದಿಂ ಫ್ರೆಕ್ಟಮೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಬಳಿಕ ನೀಲಿಮಯವಾದಾಕಾರದಿಂ ಲಾಂಭಿತಮೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಮೇಲೆ ಯಥಾ ಯೋಗ್ಯವಾದ ವರ್ಣಮಾರಣದಿಂ ರಂಜಿತಮೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು.

ಹಾಂಗ ಪರಬ್ರಹ್ಮವ ಹೊದಲು ಮಾಯಾ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥರಹಿತಮಾದ ತಾನೇ ಚಿತ್ತಮೆನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಬಳಿಕ ಸರ್ವಕಾರಣಮಾದ ವಾಯೋಪಾದಿ ಯಿಂದ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಎನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಮೇಲ್ವಕ್ಕಮಾದ ಪಂಚೇಕ್ಕತ ಭೂತಕಾರ್ಯಮಾದ ಸೂಕ್ತ ಶರೀರ ಸಮಪ್ರಪಾಧಿಯಂ ಸೂತ್ರಾತ್ಮನಿಸಿ ಹೊಂಬುದು. ಮೇಲೆ ವ್ಯಕ್ತಮಾಗಿ ಪಂಚೇಕರಿಸಿದ ಭೂತಕಾರ್ಯ ಸ್ವರೂಪ ಸ್ಥಳ ಶರೀರ ಸಮಪ್ರಪಾಧಿಯಂ ವಿರಾಟ್ಮೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಕ್ಕುಂ. ೨೩

ಧೃಷ್ಟಾಂತ ಸಮನ್ವಯ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕ ಚಿತ್ತಪಟ ಧೃಷ್ಟಾಂತಮಾಗಲು, ಆ ಚಿತ್ತಗಳಾವಾ ವೆಂದೂಡೆ, ವಿರಿಂಬಾಧಿ ತ್ವಾಂತಮಾದ ಚೇತನ ಪ್ರಾಣಿಗಳುಂ ಗಿರಿನದ್ವಾರ್ಥ ಚೇತನ ವಿಷಯಂಗಳುಂ, ಎಂಬ ಜಡಾಜಡರೂಪವೇ ಚಿತ್ತಧೃಷ್ಟಾಂತಮಕ್ಕುಂ ೨೪

ಗುಣಾದಿ ಕಲ್ಪನೆ :

ಮತ್ತಮಾ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಮಾದ ಚಿದ್ರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮವೋಂದರಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮಕ ಬಹುಜೀತನಾಚೀತನ ರೂಪ ಜಗತ್ತಿನ ತೋರ್ಕೆಯೆಂತೆಂದೂಡೆ : ಹೇಂಗ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನುಷ್ಯರು ಉಟ್ಟಿ ಹೊದೆದ ನಾನಾ ವಣೋರ್ವೇತಮಾದ ಶೀತಾದಿನಿವೃತ್ತಿಯಂ ಮಾಡಲು ಅಸಮರ್ಥಮಪ್ಪ ವಸಾಭಾಸಂಗಳಾದೂಡೆ, ಏಕಾರಮಾದ ಶೀತಾದಿ ಪರಿಹಾರಕಮಪ್ಪ ತಧ್ಯಮಾದ ಪಟದೂಡನೇ ಆಧಾರ ಸದ್ಯಶಂಗಳಿಗರ್ವವಾ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಗಿರಿನದ್ವಾದಿಗಳಿಗ ಆ ಚಿತ್ರಾಧಾರ ಪಟದೂಡನ ಹೋಲಿಕೆ ಘಟಿಸಲಾಗಿಯದು.

ಹಾಂಗ ಚಿದ್ರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೋರುತ್ತಿರ್ದ ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಜೀವರುಗಳೇ ಚಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗಿ ಚಿದಾಭಾಸ ಚೇತನರುಗಳು ಚಿತ್ತನೊಡನೆ ಹೋಲಿಕೆಯಾಗದ ಮೃತ್ತಿಕ್ಕ ಮೊದಲಾದವೇ ಜಡರೂಪಂಗಳಮ್ಮಾದರಿಂ, ಚೇತನಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತು ಚಿದ್ರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿಯೇ ಕಲ್ಪಿತಮೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಸ್ಥೇಳ್ಳುಂ ೨೫

ಈಶ್ವರನ ಗುಣಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಸರ್ವೇಶ್ವರತ್ವ ಸರ್ವನಿಯಂತ್ರತ್ವ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವ ಸರ್ವಾತ್ಮಕತ್ವ ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವಾದಿಗಳೇ ಈಶ್ವರನ ಮುಖ್ಯಗಳಂಗಳು.

ಕರ್ತೃತ್ವ ಅಕರ್ತೃತ್ವ ಅನ್ವಯಾಕರ್ತೃತ್ವಮಂಬವ ಈಶ್ವರನ ಪ್ರಮುತ್ತ ಸಾಮಾಜಿಕತ್ವಯಂಗಳು. ಬಳಿಕ ಸೃಷ್ಟಿ, ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಪಾದ ನಿಯಾಮನ ಆನುಪ್ರವೇಶ ಎಂಬ ಈಶ್ವರನ ಪಂಚಕೃತ್ಯಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೨೬

ಶಾಶರ ಕೃತ್ಯಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ :

ಬಳಿಕ ನಿರ್ವಿಕಾರದಿಂದ ಅದ್ವಿತೀಯ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನಾದ ಶಾಶರನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಾದಿ ಬಹು ಕೃತ್ಯವು ಎಂತು ಫಚಮುದು, ಎಂದೋಡೆ :

ಹೇಗೆ ಸೂರ್ಯನು ಇಂಖ್ಯಾಯತ್ವದಿಕಮಿಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ವರ್ಣಕೆರಣ ದಿಂದ ವ್ಯಷ್ಟಿರೂಪಜಲಮಂ ಕರೆದು, ಬಳಿಕ ಆ ಜಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ರೂಪದಿರೆ ತಾನೆ ಹೊಕ್ಕು ಮೋಖಾದಿಕದಿಂದಾ ಜಲ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮಂ ವರಣಿ, ಹಿಂಘಿರಾದಿಕದಿಂದಾ ಜಲಪ್ರತಿಬಿಂಬನಂ ತಡೆದು, ಉಷ್ಣಿಕರಣದಿಂದ ಆ ಜಲಮಂ ಹೀರ್ಯ ಬಳಿಕಾ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಮಂ ತನ್ನೊಳ್ಳು ಒಡಗೂಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ, ಹಾಗಂ ಮಹೇಶ್ವರನು ತನ್ನ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯೋದನೆ ಚಿತ್ತದಾನತ್ತದಿಂ ನಿಮಿತ್ತ ಕಾರಣಾನಾಗಿ, ಜಡಪ್ರದಾನತ್ತದಿಂದ, ಉಪಾದಾನತ್ತ ಕಾರಣಾವೆನಿಸಿ, ಬುದ್ಧಾಧಿಕಾರ್ಯಮಂ ಸೃಜಸಿ, ಜೀವರೂಪದಿಂದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಪ್ರವೇಶಿಸಿ, ಕರ್ಮದಿಂ ಭೋಕೆವೆನಿಸಿ, ನಿಯಾಮಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಾ ಭೋಗ್ಯ ಭೋಕೆಗಳಂ ನಿಯಾಮಿಸಿ ರುದ್ರಮೋಪದಿಂದಾ ಕಾರ್ಯಮಂ ಸಂಹರಿಸಿ, ಬಳಿಕಾ ಶ್ರುತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ರೂಪದಿಂದಾ ಜೀವನಂ ತನ್ನೊಡನ್ಯೆಕ್ಕಮಂ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವೆನಂಬುದೇ ಸುಸ್ಥಿರಮಕ್ಕುಂ ೯೯

ವ್ಯಷ್ಟಿ-ಸಮಷ್ಟಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಸಮಷ್ಟಿ ವ್ಯಷ್ಟಿಯಂಬವೆ ಜೀವೇಶ್ವರಗ್ರಂಥ ವಿಭಾಗೋಪಾಯ ದ್ವಾರ್ಯಂಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ : ಅನೇಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳುಳ್ಳದನೊಂದೇ ವನವೆಂದು ತಿಳಿವಂತೆ, ಅನೇಕ ಜೀವರೆಲ್ಲರನು ತನ್ನಾತ್ಮರೆಂಬ ಅಭಿಮಾನವೇ ಶಾಶರಂಗೆ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪವಹುದು.

ಅದೊಂದೇ ವನದಲ್ಲಿ ಇದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತ, ಇದೊಂದು ವ್ಯಕ್ತವೆಂದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕುರುಹಿಡಿವಂತೆ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನ ದೇಹತ್ವಾಭಿಮಾನವೇ ಜೀವಂಗೆ ವ್ಯಷ್ಟಿರೂಪಮಕ್ಕುಂ. ೯೯
ಕೂಟಸಾಧಿ ನಾಮವಿವೇಕ :

ಮತ್ತಮಾ ವಿಶ್ವಾದಿ ಜೀವತ್ಯಯಾಧಿಷ್ಠಾನ ಚೈತನ್ಯನು, ತುರ್ಯನು, ಸ್ವಯಂ ಶಬ್ದಾರ್ಥನು, ಸಾಕ್ಷಿಕನು ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕಜೀವನು, ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮನು, ಅಂತರ್ಯಾಮಿ, ಅನುಸಂಧಾತ್ಮ, ಅವಚ್ಚಿನ್ನ ಜೀವನು, ತ್ವಂಪದ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥನು ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವರ ಕೂಟಸಾಧನ ಪರಿಯಾಯ ನಾಮಣಾಗಳಕ್ಕುಂ.

ಬ್ರಹ್ಮ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಂಗಳು :

ಮತ್ತಮಾ ಆಂತರ್ಯಾಮಿ ಮೊದಲಾದ ಶಾಶರತ್ಯಯ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ರವು ಪರಬ್ರಹ್ಮ, ಪರತತ್ತ, ಪರಮಾತ್ಮ, ಸರ್ವಾಧಿಷ್ಠಾತ್ಮ, ವಿಶುದ್ಧ ಚೈತ್ರ, ತತ್ವದ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಪರಿಯಾಯ ನಾಮಂಗಳಕ್ಕುಂ ೯೯

ದೃಕ್ ವಿವೇಕ ಸಾರ :

ಬಳಿಕ ಮೃತ್ಯಿಕೆಯೊಂದೇ ನಾಮರೂಪಂಗಳಿಂದ ಫಚಾದಿ ಬಹು ಭೇದಮಾದಂತೆ, ಸುವರ್ಣಾಪ್ರೋಂದೆ ವಾಚಾರಂಭಾದಿಂದ ಕಟಕ ಮಹಿಳೆದಿ ಹಲವು ಆಭರಣವಾದಂತೆ,

ಜಲವ್ಯೋಂದೇ ವಾಯುವಶದಿಂದ ಫೇನ ತರಂಗಾದಿ ಸಮುದ್ರಾಯವಾದಂತೆ,
ದೀಪವ್ಯೋಂದೇ ಘಟಾದಿ ವಿವರಂಗಳಿಂದ ಬಹುಳತೆ ಪಡೆದಂತೆ,
ಮಾರುತನೊಂದೇ ವಂಶ (ಬಿದಿರು) ರಂಧ್ರಗಳಿಂ ಮಥುರ ಮಂದ್ರಾದಿ
ವಿಭಿನ್ನಮಾದಂತೆ,
ಸ್ವರವ್ಯೋಂದೇ ಗೃಹಾದ್ಯಸಾಧಿಯಿಂದ ಅನೇಕಮಾದಂತೆ,
ಧ್ವನಿಯೊಂದೇ ವಾದ್ಯಭೇದದಿಂ ಪಲವಾದಂತೆ,
ನಭವ್ಯೋಂದೇ ಕದಳೀದಳದ ಖಂಡಂಗಳಲ್ಲಿ ಕರಿತುರಗಾದಿ ವಿಚಿತ್ರ ಮಾದಂತೆ
ಶಶಿರವಿಗಳೊಂದೇ ಜಲಹಂಭಾದಿಕದಿಂ ನಾನಾತ್ಮವನೆಯ್ಯಿದಂತೆ, ಲೆಕ್ಕವ್ಯೋಂದೆ
ಬಹುಬಿಂದುಗಳಿಂ ದಶ ಶತ ಸಹಸ್ರಾರ್ಥಿಕಮಾದಂತೆ, ಚಿತ್ರಪೂರಂದರಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವಾರ್ಕ
ಜೀವೇಶಾದಿ ಭೇದ ವ್ಯವಹಾರವು ಅಪ್ಪದು, ಎಂಬವು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ ದೃಕ್
ವಿವೇಕಮಕ್ಕುಂ.

೮೮

ಮಾಯಾ ಸ್ವರೂಪ ವಿವೇಕ :

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಅನಾದಿಯಿಂದ ಚಂದ್ರನ ಕಳಂಕವೆಂತು ಅಂತೆ, ಚಂದ್ರನಂ ಸೆಮ್ಮು, ಚಂದ್ರನಂ ಮುಸುಂಕದೆ, ಚಂದ್ರನಿಂ ಬೆಳಗಿಸಿಕೊಳುತ್ತಿರುವುದು ಅಂತೆಯೇ, 'ನಾನು ಎನ್ನನರಿಯೆನು' ಎಂಬ ಯೋಽಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾದ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಂ ನೆಮ್ಮು ಆತ್ಮನನ್ ಆಚ್ಛಾದಿಸದೆ ಆತ್ಮನಿಂದ ಅರುಹಿಸಿಕೊಳುತ್ತಿರುವುದಾಗಿಯುಂ ಮತ್ತೆಯುಂ,

ಅಗ್ನಿಯ ದಾಹಕ ಶಕ್ತಿ ಹೇಂಗೆ ಮನೇ ಮನೆಮಂತ್ರಾದಿ ಪ್ರಯೋಗದಿಂ ತಾನೆ ಬಂಧಿಸಿಕೊಳುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಅಗ್ನಿ ಸ್ವರೂಪವಲ್ಲದೆ ಅಗ್ನಿಯಂ ಬಿಟ್ಟು ತೋರದೆ, ಸ್ವೋಟಕಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಮ್ಯವಾಗಿರುವುದು. ಹಾಂಗೆ (ಹಾಗೆಯೇ) ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವಲ್ಲದೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಲಕ್ಷಣಮಾಗಿ ತೋರದೆ ವಿಯಾದಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಮ್ಯಮಾಗಿಯುಂ, ಅಫಟಿತ ಘಟನಾ ಸರ್ವಾಧ್ಯಾಂತಾಗಿಯುಂ ಸರ್ವ ಅನಧ್ಯಕ್ಷ ಕಾರಣವುಪ್ಪುದೇ ದೃಕ್ಯರೂಪಮಾಯಾಶಕ್ತಿಯಕ್ಕುಂ.

ಮಾಯಾಲಕ್ಷಣ :

ಬಳಿಕ ಅಸತ್ತು, ಜಡ, ದುಃಖ, ಅನಿಶ್ಚಯ, ವಿಂಡಿತಮೆಂಬವೇ ಮಾಯಾಪಂಚಲಕ್ಷಣಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಶಶವಿಷಾಣಾದಿಕವೇ ಅಸದ್ಯಾಪು

೨. ಪಾಪಾಣದಿಕವೇ ಜಡರೂಪ
೩. ರಜ, ತಮೋಮಯವಾದ ಬುದ್ಧಿಯ ಫೋರ ಮೂಡ ವ್ಯತ್ಯಾದಿಕವೇ ದುಃಖವೇ ರೂಪ
೪. ತೋರಿ ಕೆಡುವ ದೇಹಾದಿಕವೇ ಅನಿತ್ಯರೂಪ
೫. ಕಾಲ ಪರಿಛೈದಾದಿಕವೇ ವಿಂಡಿತರೂಪಮಕ್ಕುಂ.

೮೯

ಅನಿವರ್ಚನ ಪ್ರಕಾರ :

ಬ್ಲಿಕ್ ಭಿನ್ನ, ಅಭಿನ್ನ, ಭಿನ್ನಾಭಿನ್ನ ಸತ್ಯ ಅಸತ್ಯ ಸದಸತ್ಯ, ಸಾವಯವ, ನಿರಯವ, ಸಾವಯವ ನಿರವಯವಲ್ಲಿಂಬುದೇ ಮಾಯಿಗೆ ಅನಿವಾರ್ಚಿ ನವಪ್ರಕಾರಮಟ್ಟಂ ಲಭಿ

ಮಾಯಾ ಪ್ರತೀಕ್ರಿತ್ಯ :

ಬಳಿಕ ಆ ಮಾಯೆಯೆ ಶ್ರುತಿ ಸಂಬಂಧ ಜ್ಞಾನ, ಯುಕ್ತಿ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನ, ಲೋಕ ಸಂಬಂಧಜ್ಞಾನ ವೆಂಬ ಜ್ಞಾನತ್ವಯಿದಿಂ ಕ್ರಮವಿಡಿದು, ಗಗನಕುಸುಮದಂತೆ ತುಢಪುನಿಸಿ, ಕುಕ್ಕಿಕಾರಜತದಂತೆ ಅನಿರ್ವಾಚಿತವುನಿಸಿ, ಆತ್ಮನಂತೆ ನಿತ್ಯನೇನಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರುಂ. ಲಾಜಿ

ಮಾಯಾ ಪಂಚಕ :

ಮತ್ತಂ, ತಮನ್ನ ವಾಯ ಹೋಹ ಅವಿದ್ಯ ಅನ್ಯತಾತ್ಕಷಿ ಎಂಬಿವೆ ಮಾಯಾಪಂಚಕಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ಗ. ಜೀವ ಚೇತನವನಾಚಾರ್ಯಿಪುದರಿಂ ತಮಸ್ನಿಸೂದು.

- ಇ. ಜಗದ್ರೂಪವಾದಅನ್ಯಥಾ ತೋರಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಹುದರಿಂ ಮಾಯೆಯನಿಸೂದು.
 - ಇಂ. ಈ ತೋರಿದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಶುಕ್ತಕಾರಜತಾದಿ ವಿವರೀತಜ್ಞಾನಮಂ ಮಟ್ಟಿಮದರಿಂ ಮೋಹವನಿಸೂದು.
 - ಇಂ. ವಿದ್ಯೆಯಿಂ ಕೆಡುವುದರಿಂದ ಅವಿದ್ಯೆಯನಿಸೂದು.
 - ಇಂ. ಸದ್ವಿಷ್ಟಕೆ ಅನ್ಯಮಹುದರಿಂದ ಅನ್ಯತಮಕ್ಕೂ. ೫೯

୮୬

ಮಾಯಾಧರ್ಮದ್ವಯ :

ಬಳಿಕ ಸಂಕೋಚ ವಿಕಾಸವಂಬವೆ ಮಾಯಾಧರ್ಮದ್ವಯಂಗಳು ಆವರಲ್ಲಿ, ಹೇಗೆ ಚಿತ್ತಪಟವು ತನ್ನ ಪ್ರಸರಣದಿಂ ಚಿತ್ತಂಗಳ ಕಾರ್ಯಾಳಿ, ಸಂಕೋಚದಿಂದ ಆ ಚಿತ್ತಂಗಳಂ ಮರಸುತ್ತಿಹುದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಯೆ ತನ್ನ ಸಂಕೋಚ ಧರ್ಮದಿಂದ ಜಗತ್ ಪ್ರಪಂಚಮಂ ತೋರಿ, ತನ್ನ ಧರ್ಮದಿಂದ ಅದನು ಅಡಗಿಸುತ್ತಿರುಂ. ೮೨

ಮಾಯಾಗುಣದ್ವಯ :

ಬಳಿಕ ಸ್ವತಂತ್ರತೆ ಅಸ್ವತಂತ್ರತೆಗಳೆಂಬವೇರಡು ಮಾಯಾಗುಣಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ಇ ಮಾರ್ಯಿ ಮಿಥ್ಯೆಯಪ್ಪದರಿಂ ಸದ್ಗುಪ ಚೈತನ್ಯಮಂ ಬಿಟ್ಟ
ತೋರಿದಿಕ್ಕು ಆದರಿಂದ ಅಸತಂತತೆಯಿನಿಸ್ತಾದು.

၅. နားခါနမျှတရိဝင် အဆောက်အအုံတွင် ဇောဓါနပြပ်စီမံယဉ်နာဂါ မာလုပ်ခေါ် စုတေတွဲထိုယ်ပြု။ ၉၉

ಉತ್ತರ : ಚಿಂತಾಮನೆ

ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮ ನಿರ್ದೀಕ್ತಿ :

ಬಳಿಕಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದೂಡೆ : ಗಗನ ಕುಸುಮವಾದಿಕದಂತೆ ಸರ್ವಧಾ ಶೂನ್ಯವೆಂಬುದಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನನೆನೆ, ಸ್ವಪ್ನಗಜಾದಿಕದಂತೆ ತೋರುತ್ತಿದ್ದು, ವಿಚಾರ ಬಾಧಿತಮಪ್ಪದೇ ಮಿಥ್ಯೆಮಕ್ಕಂ.

೪೯

ಮಾಯಾ ವೃತ್ತಿತ್ವಯೇ :

ಮತ್ತಂ, ವಿಶುದ್ಧ ಸತ್ಯರೂಪಮಲಿನಮಾಯೆ, ಸ್ವರೂಪಾವಿಧೇ, ತಮಃ, ಪ್ರಧಾನರೂಪ ಪ್ರಕೃತಿ ಎಂಬವೇ ಮಾಯಾವೃತ್ತಿ ತ್ರಯಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧) ವಾಂರ್ಯಂರ್ಯ ಸುಪ್ತಲಂರ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮದೂಡನೆ ಅಧ್ಯಾಸ್ಯೈಕ್ವರಾಗಿದ್ದು, ಸ್ವಪ್ನ ಜಾಗರಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಇನಿತು ಭೇದಾವಸ್ಥೆಯನ್ಯೇದುತ್ತಿಹುದು ಆಗಳು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ, ಬ್ರಹ್ಮಚೈತನ್ಯವದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸದೇ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟ ಚೈತನ್ಯನಾದೀಶ್ವರನೆನಿಸಿ, ಪತಿ ಪದಾರ್ಥವೆನಿಸಿ, ಪ್ರೇರಯತ್ವವೆನಿಸಿಕೊಂಬುದರಿಂದಾ ಮಾಯೆ ಈಶ್ವರಂಗೇ ಉಪಾಧಿಯಾಗಿ ಆ ಮೋಹಕಾರಿಣಿಯೆನಿಸೂದು.

೨) ಮತ್ತಮಾ ಅವಿಧೇಯೇ ನಾನಾತ್ಮೆದಿಂ ಭೋಕ್ತ್ವಾಗಿ ಪಶು ಪದಾರ್ಥಮಪ್ಪ ಜೀವಗ್ರೇ ಉಪಾಧಿಯಾಗಿ ಮೋಹಿಸುತ್ತಿಹುದು.

೩) ಮತ್ತಂ ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯೇ ಭೋಗಾತ್ಮಕತ್ವದಿ ಪಾಶ ಪದಾರ್ಥನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಗುಣತ್ವಯ ಸಮಾನಾವಸ್ಥೆಯಿಂದಿದ್ದು ಬಳಿಕ ಅವಿಧೇಯೋಳ ಪ್ರತಿಂಬಿಂಬಿಸಿದ್ದ ಜೀವಂ ಭೋಗಾರ್ಥಮಾಗಿ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಮಾಗ ಲೋಸುಗಂ ಈಜ್ಞರನ ಸನ್ನಿಧಾನ ಲಕ್ಷಣನೋಬಿಮಾತ್ಮೆದಿಂ ವಿಕರಿಸಿ, ಮೊದಲು ಕಾಲತತ್ತ್ವಮಂ ಪಡೆದು ಮೇಲೆ ಆ ಕಾಲವಶದಿಂ ಪರಿಣಮಿಸಿ ಮಹತತ್ತ್ವವನಿಸೂದು. ೯೦

ಮಹದಾದಿ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ :

ಬಳಿಕ ಆ ಮಹತತ್ತ್ವವಾದೂಡೆ ಬಿತ್ತಿ ನೀರೆರೆದೂಡಂ ಆಂತರಿಸದೆ ಮೊದಲಂತಿರದೆ, ಉದ್ದಂಹಣಾವಸ್ಥೆಯನ್ಯೇದಿದ ಬೀಜದಂತೆ, ಕಾರಣ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲದೆ, ಕರಣಮಾದ ಆಹಂಕಾರವಲ್ಲದೆ, ಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನದ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸ್ವರೂಪದಿಂ ಮಧ್ಯಾವಸ್ಥೆಯೆನಿಸೂದು. ಮತ್ತಂ, ಆ ಮಹತತ್ತ್ವದಿಂ ಗುಣಭೇದವಡೆದುಮಿಥ್ಯಾಜ್ಞಾನದ ಸವಿಕಲ್ಪ ರೂಪಮಾದ ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಸವೆನಿಸಿಕೊಂಬ ಮೂಲಾಹಂಕಾರಂ ಜನಿಸುತ್ತಿಕ್ಕು. ೯೧

ಗುಣತ್ವಯಗಳು :

ಒಳಿಕ ಸತ್ಯಗುಣ ರಚೋಗುಣತಮೋಗುಣವಂಬವೆ ಗುಣತ್ವಯಂಗಳು, ಪ್ರಕಾಶಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮೋಹವಂಬವೆ ಸತ್ಯಾದಿಗುಣರೂಪಂಗಳು, ವೈಕಾರಿಕ ತೈಜಸ ಭೂತಾದಿಯಂದು ಆ ಸತ್ಯಾದಿಗುಣಪರಯಾಯ ನಾಮಂಗಳು.

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಸತ್ಯಗುಣದಿಂ ಮಾನಸಾದ್ಯಂತಃಕರಣ ಚತುಪ್ಷಯಂಗಳ ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕಂಗಳು ಮಟ್ಟಿವುವು.

೨. ರಚೋಗುಣದಿಂ ವಾಗಾದಿಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕಂಗಳು ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯುಪಂಚಕಂಗಳು ಮಟ್ಟಿವುವು.

೩. ತಮೋಗುಣದಿಂ ಆಕಾಶಾದಿ ಭೂತಪಂಚಕಗಳು ಮಟ್ಟಿವುವು.

೪. ಬಳಿಕ ಆ ಭೂತಂಗಳ ಪಂಚೀಕರಣದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭುವನ ಶರೀರ ಫಟಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳುದಿಸುತ್ತಿಕ್ಕುಂ. ೬೨

ಅಂತಃಕರಣ ಚತುಪ್ಷಯ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಮಾನಸಾದ್ಯಂತಃಕರಣಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ ವಿಷಯಂಗಳಂ ನೆನೆವುದು, ನಿಷ್ಠೆಸೂದು, ಅಭಿಮಾನಿಸೂದು, ಆವ್ಯಧರಿಸೂದು ಎಂಬವೆ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು, ಚಂದ್ರ, ಚತುಮೂರ್ಚಿ, ಹೈತ್ರಷ್ಟಿ, ತ್ರಿಪುರಾಂತಕರೆಂಬವರೇ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು. ಹೃದಯಗೋಳಕವೇ ಸ್ಥಾನಮಷ್ಟುಂ. ೬೩

ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳಂ ಕೆಳ್ಳಾದು, ಸೋಕ್ಷಾದು, ಸೋಡ್ಯಾದು ರುಚಿಸೂದು, ವಾಸಿಸೂದಂಬವೆ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು. ದಿಕ್ಕಾ ಮಾರುತ ಮಿತ್ರ ವರುಣ ಅಶ್ವನಿಂಹರೆಂಬವರೆ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು. ಕಣಾರದಿಗೋಳಕಂಗಳೇ ಸ್ಥಾನಂಗಳು.

ಬಳಿಕ ಶ್ರೋತ್ರಾದಿಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಶಬ್ದಾದಿಗಳನರಿವಂತೆ ಕಿವಿಯನು ಅಂಗುಲಿಯಂ ಮುಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವಾಯು, ಜರತಾಗ್ನಿಗಳಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಶಬ್ದಗ್ರಹಣ. ನೇತ್ರವ ಮುಚ್ಚಿದಲ್ಲಿ ಬಳಗೊ ತಮೋರೂಪ ಗ್ರಹಣ. ಅನುಪಾನ ಸ್ವೀಕಾರಮಾದಲ್ಲಿ ಉಷ್ಣ ಸೀತ ಸ್ವರ್ವಗ್ರಹಣ. ತೇಗೂದ್ದಾರಮಾದಲ್ಲಿ ರಸಗಂಧಗ್ರಹಣಗಳಂಬ ಆಂತರಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಗ್ರಹಗಳುಂಟೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಮಷ್ಟುಂ. ೬೪

ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕ :

ಮತ್ತಮಾ ವಾಗಾದಿ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಸುಡಿವುದು, ಹಿಡಿವುದೂ, ನಡೆವುದು, ಬೀಡುವುದು, ಆನಂದಮಂ ಮುಟ್ಟಿಸೂದು ಎಂಬವೇ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು.

ಅಗ್ನಿ ಇಂದ್ರ, ರವಿ ಮೃತ್ಯು ಪ್ರಜೇಶರೆಂಬುವರೇ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು. ಮುಖಾದಿಗೋಳಕಂಗಳೇ ಸ್ಥಾನಂಗಳಷ್ಟುಂ. ೬೫

ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾದಿ ವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಅಪುಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣ (ಚತುಪ್ಷಯ), ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ (ಪಂಚಕ), ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ (ಪಂಚಕ)ಮೆಂಬ ಹದಿನಾಲ್ಕೇ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಂಗಳು. ಅವರ ವಿಷಯಂಗಳೇ ಆದಿಭೌತಿಕಂಗಳು, ಆವರ ಅಧಿ ದೇವತೆಗಳೇ ಆದಿ ದೈವಿಕಂಗಳು ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಿತುಂ. ೬೬

ಇಂದ್ರಿಯ ಮೂಲ ಸಮಸ್ಯೆಯ :

ಮತ್ತಂ ಅ ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳ ದೇವತೆಗಳ ವಿರಾಟ್ಯಾರುಷಣ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು. ಆ ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳ ಹಿರಣ್ಯಗಭನ ಶರೀರ. ಆ ಶರೀರವೇ ತಮೋರೂಪದಿಂದ ಆಂತರ್ಯಾಮಿಗೆ ಆವರಣಮಾಗಿಕುಂ. ೬೨

ಪ್ರಾಣಪಂಚಕಾದಿ :

ವುತ್ತಂ, ಪ್ರಾಣಪಂಚಕಾದಿಗಳೊಳ್ಳ ವುಹಾಪ್ರಾಣ ಪಂಚಕಾದಿಗಳು ಉಪಪ್ರಾಣಪಂಚಕಾದಿಗಳೆಂಬುಭಯಮಕ್ಕೂ.

ಮಹಾ ಪ್ರಾಣ ಪಂಚಕಾದಿಗಳೆಂಬು ಭಯಮಕ್ಕೂ.

ಮಹಾಪ್ರಾಣ ಪಂಚಕಾದಿಗಳ ವಿವರಂ :

೧. ಪ್ರಾಣವಾಯು - ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರು, ಉಚ್ಛ್ರಾಸ ನಿಶ್ಚಯಸ್ಥಿತಿಕುಂ.
೨. ಅಪಾನವಾಯು - ಗುದಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರು ಮಲಮೂತ್ರಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಿಹುದು.
೩. ಸಮಾನವಾಯು - ನಾಭಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರು ಉಂಡ ಅನ್ನ ರಸಮಂ ಸವಾರಂಕ್ಕೆ ಹಂಚುತ್ತಿಹುದು.
೪. ಉದಾನವಾಯು - ಕಂಠಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿರು ಉದ್ದಾರಮಂ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿಹುದು.
೫. ವ್ಯಾನವಾಯು - ಸವಾರಂಗಲಿರು ಧರಿಸಿಕೊಂಡಿಕ್ಕೂ.

ಉಪಪ್ರಾಣಪಂಚಕಾದಿಗಳ ವಿವರಂ :

೧. ನಾಗವಾಯುವಿನಿಂ - ಮೈಮುರುಹು, ಆಗುಳಕೆಯಕ್ಕೂ.
೨. ಕೂಮರವಾಯುವಿನಿಂ - ತೇಗು, ಬಿಳ್ಳಿ ಗಳಕ್ಕೂ.
೩. ಕ್ರಕರವಾಯುವಿನಿಂ - ಸೀನು, ಕೆಮ್ಮೆಗಳಕ್ಕೂ.
೪. ದೇವದತ್ತವಾಯುಸುವಿನಿಂ - ನಗೆ, ನುಡಿಗಳಕ್ಕೂ.
೫. ಧನಂಜಯವಾಯುವಿನಿಂ - ಶೋಕ ರಾಗಂಗಳಹವು.

ಮತ್ತಮಾ ಧನಂಜಯ ವಾಯುವೇ ಮೃತ್ಯುಯಾದ ಐದುದಿನ ಪರಿಯಂತರ ಆದೇಹಮನೂದಿಸಿ ಒಡೆದು ಕೆಡಿಸಿ ಹೋಗುತ್ತಿಕುಂ. ೬೩

ಮತ್ತಮಲ್ಲದೆ ಈ ನಾಗಾದಿ ವಾಯುಗಳೇ ಬಾಹ್ಯವಾಯುಗಳನಿಸಿಕೊಂಡು ವಾಗಾದಿ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಚೇಷ್ಟ್ಯಾ ಹೇತುಗಳಾಗಿಹವು.

ಬೇರೆ, ವೈರಂಭ ಮುಖ್ಯ ಪ್ರಭಂಜನ ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಸಂಜ್ಞೆಯಲ್ಲಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ಜೀವ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಾಯುಗಳೇ ವಾನಸಾದಿ ಅಂತರಣ ಚೇಷ್ಟ್ಯಾ ಕಾರಣಂಗಳಾಗಿಕುಂ. ೬೪

ಭೂತಗುಣ ವಿಚಾರ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ಭೂಮ್ಯಾದಿ ಭೂತಂಗಳೊಳಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ. ಧಾರಣ, ಹಿಂಡಿಕರಣ, ಪಾಕ, ವ್ಯೂಹ ಆವಕಾಶಗಳೇ ವ್ಯಾಪಾರಂಗಳು. ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ, ಶಿಶ್ವರ, ಸದಾಶಿವರೆಂಬವರೆ ಅಧಿದೇವತೆಗಳು.

ಗಂಧಾದಿಗಳೇ ಗುಣಗಳಕ್ಕುಂ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ಭೂತಗುಣಂಗಳಲ್ಲಿ, ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಒಂದು ಗುಣ, ವಾಯುವಿಗೆ ಎರಡು ಗುಣ, ಅಗ್ನಿಗೆ ಮೂರು ಗುಣ, ಅಪ್ಸ (ಜಲ)ವಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಗುಣ, ಪೃಥ್ವಿ (ಭೂಮಿ)ಗೆ ಒಂದು ಗುಣಂಗಳು. ಅವುಗಳ ವಿಭೇದಗಳು ಎಂತನೆ :

೧. ಆಕಾಶಕ್ಕೆ	- ಪ್ರತಿಧ್ವನಿ ರೂಪ ಶಬ್ದಗುಣ ಒಂದು
೨. ವಾಯುವಿಗೆ	- ಬಿಸ್ತಂಬ ಶಬ್ದ, ಅನುಷ್ಟ ಶೀತಮೆಂಬರದು.
೩. ಅಗ್ನಿಗೆ	- ಭುಗಿಭುಗಿಲೆಂಬ, ಉಪ್ಪಸ್ವರ್ವ, ಪ್ರಭಾರೂಪಮೆಂಬ ಮೂರು
೪. ಜಲಕ್ಕೆ	- ಬುಳು ಬುಳು ಎಂಬ, ಶೀತಸ್ವರ್ವ, ಶೈತರೂಪ, ಮಥುರರಸವೆಂಬ ಗುಣ ನಾಲ್ಕು.
೫. ಭೂಮಿಗೆ	- ಗಡ ಗಡ ಎಂಬ ಶಬ್ದ, ಕರಿಣ ಸ್ವರ್ವ, ನೀಲಾದ್ರಿ ಚೆತ್ರರೂಪ ಮಥುರ ಆಮ್ಲಾದಿ ನಾನಾ ರಸ ಸುಗಂಧ, ದುರ್ಗಂಧವೆಂಬ ಗುಣವೈದು.

ಇಂತು ವಿಭಾಗಿಸಲ್ಪೇಶ್ಯಂ.

೧೦೦

ತ್ರಿಪುಟಿ ಲಕ್ಷ್ಯ :

ಬಳಿಕ ಜ್ಞಾತ್ವ ಜ್ಞಾನ ಜ್ಞೇಯಂಗಳಂಬನೆ ತ್ರಿಪುಟಿಗಳವರಲ್ಲಿ,

೧. ಮೂಲಾಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿದ್ರ ಜೀವ ಚೈತನ್ಯವೇ ಜ್ಞಾತ್ವವೆನಿಸೂದು.

೨. ಮನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿಹ ಚೈತನ್ಯವೇ ಜ್ಞಾನವೆನಿಸೂದು.

೩. ಭೂತ ಭೌತಿಕ ವಿಷಯಂಗಳೇ ಜ್ಞೇಯಮಕ್ಕುಂ.

೧೦೧

ತತ್ತ್ವಗಳು :

ಬಳಿಕ ಮನವೇ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕುನೇಯ ತತ್ತ್ವವೆನಿಸೂದು. ಮೂಲಾಹಂಕಾರವೇ ಇಪ್ಪತ್ತೇದನೆಯದು. ಅಹಂಕಾರಗತ ಚಿದಾಭಾಸ ಜೀವನವೇ ಇಪ್ಪತ್ತಾರನೆಯಾತನು. ಮಾಯೋಪಾಧಿಕನಾದೀಶ್ವರನೇ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳನೇಯಾತನು. ಅಹಂಕಾರ ಜೀವಗೆ ಅಧಿಷ್ಠಾನಮಾದ ಕೂಟಸ್ವನೇ ಇಪ್ಪತ್ತಿಂಟನೆಯಾತನು, ಆ ಮಾಯೋಪಾಧಿಕದ ಶಿಶ್ವರಗೆ ಅಧಿಪ್ರಾತ್ವವಾದ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಇಪ್ಪತ್ತೊಭತ್ತನೆಯದು ಅಕ್ಕುಂ.

೧೦೨

ಸ್ವಾರ್ಥಿಕರಮ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ಪ್ರಕ್ಯಾತಿಯಿಂ ಕಾರ್ಯೋದಯಮಾಡೊಡೆ ಕ್ರಮಸ್ವಿಷ್ಟಿಯಂದು, ಯುಗಪತ್ರ ಸ್ವಿಷ್ಟಿಯಂದು ದೀಪ್ತಿಕಾರವಹುದು ಅಲ್ಲಿ;

- ೮) ಮೂಲ ಪ್ರಕೃತಿಯಂ ಮಹತ್ವ ಅಹಮು ತನಾತ್ಮಪಂಚಕಮೆಂಬ ಸಪ್ತಪ್ರಕೃತಿಗಳು ಅವರಿಂ ಭೂತಂಗಳ್, ಅವರಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ದೇಹ ಫೋದಿ ಪ್ರಪಂಚೋದಯವೆ ಕ್ರಮ ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಸೂದು.

೯) ನಿರಸ್ತರಂಗ ಸಮುದ್ರದೊಳ್ಳ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ವಾಯುವಶದಿಂ ವಿಚಿತ್ರ ಫೇನ ತರಂಗ ಬುದ್ಧಿದಾದಿಗಳಾಗುವಂತೆ, ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಾತ್ಮಕ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಯಾಮಯ ನಾಮರೂಪ ಪ್ರಸರಣವೇ ಯುಗವೂ ಸೃಷ್ಟಿಯನಿಸೂದೂ.

ಇವರದು ಶ್ರುತಿಸಿದ್ದಮಪ್ರಮೂಲಿಕೆಯ ಅಂಗೀಕೃತಮಕ್ಕೂ.

००२

ಸ್ವಾಂತಿಕ ದೃಷ್ಟಾಂತ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಅತಿರೋಹಿತ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಮಪ್ಪದರಿಂದ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದ ಈಶ್ವರನಿಂ, ಜದಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯೋಕ್ತಿಯನ್ನು:

ಇಚ್ಛಾದಿಕಮಿಲ್ಲದ ಸೂರ್ಯನಿಂ ಯತ್ತಾದಿಕಮಿಲ್ಲದ ಸೂರ್ಯಕಾಂತದಲ್ಲಿ ವಹಿಯು ಉಜ್ಜಲಿಪಂತೆ, ಪರಶಿವನಿಂದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹದಾದಿ ಕಾರ್ಯಮುದಿಸಲ್ಪ ವಿರೋಧಮಿಲ್ಲಂ. ೧೧೬

१०८

ಚತುರ್ವಿಧ ಕಾರ್ಯಕಲ್ಪನೆ :

ಬಳಿಕ; ವೃತ್ತಿ ಪರಿಣಾಮ ಆರಂಭಿಕ ವಿವರಗಳನ್ನು ಕಾಯೋಫದಯ ಚತುರ್ವಿಧಾಗಳು, ಅವಕ್ಕೆ;

ಪಟ-ಕುಟೀ ಭಾವ, ಕ್ಷೇರ - ದಧ್ಯಾಕಾರ, ತಂತು - ಪಟನ್ಯಾಯ, ರಜ್ಞ -ಸರ್ವರೂಪಮೆಂಬವೆ ಕ್ರಮದಿಂ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಚತುಷ್ಪಯಂಗಳಕ್ಕೂ. ೧೦೫

ಕಾರಣತ್ವ ದೋಷ ಪರಿಹಾರ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಅದ್ವಯನಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ, ಮಿಥ್ಯಾವಸ್ತು ಕಲ್ಪಿತಮಾಯಿತ್ತೇಂತೆನೆ ; ಮೊದಲು ಈ ಭಾರ್ತಾಂತಿ ಯಾವಾತಂಗ ತೋರಿತ್ತೇಂದರೆ :

ಒಬ್ಬನೊಬ್ಬ ಯತ್ತೆಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಸತಿ ಪತಿ ರತ್ನಕಾಂಕ್ಷೆಯೊಂಬ ತ್ರೈವಿಧರೂಪಸ್ವಾಪ್ತ ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ತೋರಲು, ಆತಂಗ ಆವಹಾನಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಾಕ್ಷಕನಾದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಗುಣತ್ವಯಾತ್ರಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂ ಭಾರಂತಿಸುವ ಜ್ಞಾತ್ರ ಭಾರಂತಿ, ಜ್ಞಾನಭಾರಂತಿ, ವಿಷಯಜ್ಞೆಯವೆಂಬ ಶ್ರಮಚಿಮಯ ಪ್ರಪಂಚವು ಏಕಕಾಲದಲ್ಲಿಯ ಕಲ್ಪಿತಮಾಗಲು ಆತಂಗ ಆವಹಾನಿಯು ಇಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಸುಳ್ಳಿತಮಹಕ್ಕಿಂ. ೧೧೬

ಪ್ರಪಂಚ ತೈವಿಧ ಭಾವನ :

ಮತ್ತು ಆ ಕಾಶ್ಚರನಿಂ ಸ್ವಷ್ಟಮಾದ ಮಾಯಾಮಯ ವೈಂದ್ವಾದಿ ಪ್ರಪಂಚಮಾದೋಡೆ, ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಿಹುದು, ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವನ ಬುದ್ಧಿ ವೃತ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತವಾದ ಬೇರೊಂದು ಭೋಗ್ಯತ್ವ-ರೂಪವೇ ಪ್ರೀತಿ ವಿಷಯವೆಂದು, ದ್ಯೌಪವಿಷಯವೆಂದು, ಉಪೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಷಯವೆಂದು ತ್ವಿವಿಧಮಾಗಿಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ.

೧. ವನಿತಾದಿಕವೇ ಪ್ರೀತಿ ವಿಷಯವೆನಿಸೂದು.

೨. ವ್ಯಾಪ್ತಿದಿಕವೇ ದ್ಯೌಪ ವಿಷಯವೆನಿಸೂದು

೩. ಏಧಿ ಶೈಳಾದಿಕವೇ ಉಪೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಷಯಮಷ್ಟುಂ.

೧೦೯

ಹಲವು ಬಗೆಯಾಗಿ ತೋಷೆದು :

ಮತ್ತಂ ಆ ವಿಷಯಮೋಂದರಲ್ಲಿಯೇ

ಈಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತಮಾದ ವಿಕಾಸಾರಮುಂ

ಜೀವ ಕಲ್ಪಿತ ಹಲವಾಕಾರಮುಂ ಇಮ್ಮುದು, ಆದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಮೆಂತನೆ : ಈಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತ ರತ್ನಾದಿ ವಸ್ತು ತಾನೊಂದೇ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಿರುತ್ತಿರಲಾತಿ, ಬಳಿಕ, ಭೋಕ್ತಸಗಳ ಬುದ್ಧಿ ವೃತ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತ ನಾನಾತ್ಮದಿಂದ,

ಆ ರತ್ನಾದಿಕಮೇ, ತನ್ನ ಪಡೆದಾತಂಗ ಪ್ರೀತಿ ವಿಷಯಮಾಗುತ್ತಿಹುದು. ತನ್ನ ಪಡೆದಾತಂಗ ದ್ಯೌಪ ವಿಷಯವಾಗಿತ್ತಿಹುದು.

ವಿರಕ್ತನಾದಾತಂಗ ಆ ರತ್ನಾದಿಕಂ ಉಪೇಕ್ಷ್ಯ ವಿಷಯವಾಗುತ್ತಿಷ್ಟುಂ. ೧೧೦

ಮತ್ತಂ ಆ ಈಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತಮಾದ ವಸ್ತುರೂಪಮೋಂದೇ ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿಹು, ಜೀವನಂ ಆ ಈಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತವಾದ ಭೋಗ್ಯತ್ವಾಕಾರವು ಅದರಲ್ಲಿ ನಾನಾಪ್ರಕಾರಮಾಗಿಹುದನು ಅಭಿವೃಕ್ತಂ ಮಾಡಲೋಸುಗ ಇನ್ನೊಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವು ಎಂತನೆ ;

ಪಿತೃಜನ್ಯಮಾದ ಒಬ್ಬಾಳೊಬ್ಬ ಸೀಯ ಮಾಂಸಮಯವಾದ ರೂಪಮೋಂದೇ ತರೆದಿಂದಿಹುದು. ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ ಭೋಕ್ತಸಗಳ ಬುದ್ಧಿ ವೃತ್ತಿ ಕಲ್ಪಿತಾಕಾರದಿಂ, ಆ ಸ್ತ್ರೀಯ, ತಂದೆಗೆ ಮಗಳನಿಸಿಯುಂ.

ಗಂಡಂಗ ವಥುವೆನಿಸಿಯುಂ,

ಸುತಂಗ ತಾಯಿ ಎನಿಸಿಯುಂ,

ಮಾವಂಗ ಸೂಸಯೆನಿಸಿಯುಂ ಬಹುವಿಧವಾಗುತ್ತಿಹಳ್ಳ ಇಂತು ಸರ್ವವಿಷಯವೆಲ್ಲಂ ಈಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತಮಾದ ವಿಕಾಸಾರಂ. ಜೀವನಿಂ ಕಲ್ಪಿತಮ್ ಆ ಹಲವಾಕಾರದಿಂದ ಇತ್ತೆರನ್ಮುದು ಅವರೋಳಗೆ; ೧೧೧

ಆಶ್ವರ ಪ್ರಪಂಚ :

ಆಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬಾಧಕವಲ್ಲಾಗಿಯುಂ, ಗುರು ಶಾಸಾದಿ ರೂಪದಿಂ, ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನಮಾಗಿಯುಂ, ತನ್ನಿಂ ಬಿಡಲು ಶಕ್ಯವಲ್ಲದಾಗಿಯು, ಅದಂತಿಕೆ (ಅವಿಷಯವು ಹಾಗಿರಲಿ) ೧೧೦

ಜೀವ ಪ್ರಪಂಚತ್ವಯ ನಿರ್ವೇಧ :

ಬಳಿಕ ಜೀವ ಕಲ್ಪಿತಮಾದ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಬಂಧಕರಮಪ್ಪದರಿಂ, ಮುಮುಕ್ಷುವಿಂ ಬಿಡಲು ತಕ್ಷದಾದೊಡೆ, ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಪಂಚಮೆಂದು, ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಪಂಚಮೆಂದು ದ್ವಿವಿಧಮಾಗಿಹುದು.

ಆಶ್ವರ ಬ್ರಹ್ಮರ ವಿಚಾರವೇ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಪಂಚವನಿಸೂದು.

ತೀವ್ರವೆಂದು, ಮಂದವೆಂದು ಎರಡು ತೆರನಾಗಿಹುದು. ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಪಂಚವು ಕಾಮ ಕ್ಷೋಧಾದಿಕನೆ ತೀವ್ರ ಪ್ರಪಂಚವನಿಸೂದು.

ಮನಃ ಕಲ್ಪಿತಮಾದ ರಾಜಸ ಕರ್ಮಾದಿಕವೆ ಮಂದ ಪ್ರಪಂಚವನಿಸೂದು.

ಜೀವಕಲ್ಪಿತ ತ್ರೈಧ (ಪ್ರೀತಿ, ದ್ರೋಷ, ಉಪೇಕ್ಷಾ) ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪ್ರಪಂಚವೇ ಜ್ಞಾನಾದಿ ಸಾಧನದಿಂ ಆಶ್ವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದ ಮೇಲೆ ಬಿಡಲು ತಕ್ಷದು.

ಅಶಾಸ್ತ್ರೀಯರೂಪಮಾದ ತೀವ್ರಮಂದವೆಂಬು ಭಯ ಪ್ರಪಂಚವು ಆಶ್ವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಗಳಾಗಿ ಜ್ಞಾನಾಭ್ಯಾಸಕ್ಕೆ ಮನಸ್ಸಮೇ ಬಿಡಲು ತಕ್ಷವು. ಬಳಿಕ ಆ ಉಭಯವು (ತೀವ್ರ ಮತ್ತು ಮಂದ) ಆಶ್ವ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದ ನಂತರದಲ್ಲಿಯೂ ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಮಾತಿ ಸರ್ವಥಾ ಬಿಡಲು ತಕ್ಷವು ಎಂಬುದೇ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥಮಕ್ಷಂ. ೧೧೧

ಉಪಾಧಿ ಕ್ರಮ :

ಅನಂತರದೋಳಾ, ಅವಚ್ಚಿನ್ನೋಪಾಧಿ

ಪ್ರತಿಬಿಂಬೋಪಾಧಿ

ಅಧ್ಯಾಸೋಪಾಧಿ ಎಂಬವೆ ಉಪಾಧಿ ತ್ರಯಂಗಳ್.

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮಾಗೆ ಸುಪುಸ್ತಿರೂಪಾವಿದ್ಯೇಯ ಅನಂತಿನ್ನೋಪಾಧಿ ಎನಿಸೂದು.

೨. ತತ್ತ್ವಾರ್ಥವಾದ ಬುದ್ಧಿಂರೂಲ್ಲಿ ಆಶ್ವ ಪ್ರತಿಫಲಿಸೂದೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬೋಪಾಧಿ ಎನಿಸೂದು.

೩. ಆ ಬುದ್ಧಿಗತ ಸುಖಿದುಃಖಿಂಗಳನು ಅಧ್ಯಾಸೋಪಾಧಿ ಎನಿಸೂದು.

೧೧೨

ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಲಕ್ಷಣ :

ಮತ್ತಂ, ಅಲ್ಲದುದರಲ್ಲಿ ಅಹುದೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೇ, ಶುಕ್ತಿಕಾರಜತ ದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಲಕ್ಷಣವಹುದು. ಆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮವೇ

ಮಿಥ್ಯಾಧ್ಯಾತ್ಮ

ಇತರಾಧ್ಯಾತ್ಮ

ಇತರೇತರಾಧ್ಯಾತ್ಮ

ಸತ್ಯಾಧ್ಯಾತ್ಮವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿಹುದು.

ಇವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಂ ;

೧. ಸ್ತೋಲ ಶರೀರವೇ ಮಿಥ್ಯಾಧ್ಯಾತ್ಮವೆನಿಸೂದು.

೨. ಇಂದ್ರಿಯ ವರ್ಗವೇ ಇತರಾಧ್ಯಾತ್ಮವೆನಿಸೂದು.

೩. ಅಂತಃಕರಣವೇ ಇತರೇತರಾಧ್ಯಾತ್ಮವೆನಿಸೂದು.

೪. ಮೂಲಾಹಂಕಾರವೇ ಸತ್ಯಾಧ್ಯಾತ್ಮವುಕ್ಕಂ

ಬಳಿಕ ಅಹಂ ಎಂಬುದರಿಂದ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮಾಹಂಕಾರಗಳ್ಲಿ ರಚ್ಚಿ ಸರ್ವವೆಂಬಂತೆ ನಿರುಪಾಧಿಕಾಧ್ಯಾತ್ಮವೆನಿಸೂದು.

ಅಹಂ ಕರ್ತಾವಂಬುದರಿಂ ಅಹಂಕಾರ ಧರ್ಮಾತ್ಮಗ್ರಂಥ ಪ್ರವಾಹಜಲ ಪತಿತ ಪತಂಗ ಪ್ರತಿಬಿಂಬದಂತೆ ತದ್ವರ್ಮತಾಧ್ಯಾತ್ಮವೆನಿಸೂದು.

ವ್ಯವಹಾರದಂತೆ ಸಂಬಂಧಮಾತ್ರಾಧ್ಯಾತ್ಮವೆನಿಸೂದು.

ಇಂತು ಅಧ್ಯಾತ್ಮದಿಂದವೇ ನಿರ್ವಿಕಾರನಾದಾತ್ಮಂಗ ಸಂಸಾರಕಲ್ಪನೆಯಕ್ಕಂ.

ಪಂಚಾವಸ್ತೇಗಳು :

ಮತ್ತಂ, ಜಾಗರಣ, ಸ್ವಪ್ನ, ಸಮಪ್ತ, ತುರ್ಯ, ತುರ್ಯಾತೀತವೆಂಬವೇ ಪಂಚಾವಸ್ತೇಗಳು.
ಅವರಲ್ಲಿ :

೧. ಸ್ತೋಲ ಪಂಚಭೂತ, ದಶೇಂದ್ರಿಯ, ಪ್ರಾಣಪಂಚಕ, ಅಂತಃಕರಣ ಚತುಷ್ಪಯಗಳಿಂಬ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿತತ್ವತ್ವಕ ಸ್ತೋಲ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಗುಣ, ಅಕ್ಷರಾಕ್ಷರ ವಿಷ್ಣುವಧಿದೇವತೆ, ಲೋಚನಸ್ಥಾನ, ಹೃದಯಕಮಲದವ್ಯಾದಳ ಗತಿಗಳಿಂ, ವಿಶ್ವಜೀವನು, ವಿರಾಟ ಸಂಭ್ರಂತನಾದ ಈಶ್ವರರುಗಳು ಒಂದಾಗಿ ವನಿತಾಗಿ ವಿಷಯ ಭೋಗಮಂ ಸಕಲ ಕರಣ ಸಾಮರ್ಪ್ಯಿಂದಸುಭವಿಸುತ್ತಿರಿಂದೇ ಜಾಗರಣ (ಜಾಗ್ರತಾ)ವಸ್ತೇ ಏನಿಸೂದು

೨. ಮತ್ತಂ ಆ ಇವ್ವತನಾಲ್ಲು ತತ್ತ್ವಂಗಳೊಳಗೆ ಸ್ತೋಲ ಭೂತಂಗಳ್ಯಾದನು. ಚಿತ್ತ ಬುದ್ಧಿಗಳೆರಡನು ಬಿಟ್ಟು, ಮೀಕ್ಕ ಹದಿನೇಳು ತತ್ತ್ವರೂಪ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ರಚೋಗುಗಳ ಉಕಾರಾಕ್ಷರ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಧಿದೇವತೆ ಕಂಠಸ್ಥಾನ ಹೃತ್ಯಮಲ ಕರ್ನಿಕಾಗತಿಗಳಿಂ ತೈಜಿಸ

ಜೀವನು ಸೂತ್ರಾತ್ಮಕ ಸಂಜ್ಞಿತನಾದೀಶ್ವರರುಗಳೊಂದುಗೂಡಿ ಜಾಗ್ರದಾಸನಾ ವಿಷಯ ಭೋಗಮಂ ಮನವೆಂಬ ಕರಣದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಹುದೇ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೆನಿಸೂದು.

ಇ. ಮತ್ತಂ ಪರಿದು ಮೇವೃತೀರ್ಥಮರಿಗಳೆಲ್ಲಮಂ ತನ್ನ ಪಕ್ಷದ (ರೆಕ್ಕೆಯ) ಮರೆಯೊಳ್ಳಡಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಗೆಯುತ್ತಿರ್ಥಚರಣಾಯುಧ (ಕೋಳಿ)ಯಂತೆ, ಆ ಸಮಸ್ತ ಕಾರ್ಯವನೊಳಕೊಂಡು, ತತ್ತ್ವಂಸಾರ ಸಹಿತಮಾಗಿ, ಆತಾಶ್ಯಯಿದಲ್ಲಿ ನಿರವಸ್ಥೆಯಿಂದಿರ್ಥ ಪ್ರಕೃತಿರೂಪ ಕಾರಣ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತಮೋಗುಣ ಮಾರಾತ್ಮಕ, ರುದ್ರನಿಧಿದೇವತೆ, ಹೃದಯಸ್ಥಾನ, ತತ್ತ್ವಮಲ ಕನಿಕಾ ಮಧ್ಯಗತಿಗಳಂ, ಪ್ರಾಜ್ಞ ಜೀವನು, ಅಂತರ್ಯಾಮಿ ಸಂಜ್ಞಿತನಾದ ಶಿಶ್ಯರರುಗಳೇಕಮಾತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದ ವಿಷಯ ಭೋಗಮಂ ಮಯಾವೃತೀಯೆಂಬ ಸೂಕ್ಷಕರಣದಿಂದ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಹುದೇ ಸುರುಪ್ರಾವಸ್ಥೆ ಎನಿಸೂದು. ೧೧೯

ಉ. ಬಳಿಕಾ ಜಾಗ್ರಾದಾವಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅವಸ್ಥಾತ್ಯಯ, ಧಾಮತ್ಯಯ, ಸ್ಥಾನತ್ಯಯ, ಮರತ್ಯಯಗಳೆಂಬವೆ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಂಗಳಕ್ಕುಂ. ಮತ್ತಂ ಆ ಜಾಗರಣದಲ್ಲಿಯೆ ತತ್ತ್ವಮಲವನ್ನಾದು ಮನೋಖ್ಯಾಪಾರವನ್ನಾದು ಪರಮಾತ್ಮನ ಚಿಂತಿಗೆಯ್ದೇ ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆ ಎನಿಸೂದು.

ಮತ್ತಂ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ಮನ ಮಗ್ನಮಾಗಿರುದೇ
ತುರ್ಯಾತೀವಸ್ಥೆಯೆ ನಿಕುಂ. ೧೧೯

ಮತ್ತಂ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗಳೆಲ್ಲಿ :

ಸಾಫರಕ್ಕೆ (ಚಲನವಿಲ್ಲದುದಕ್ಕೆ) ಸುಪ್ತಿ ಅವಸ್ಥೆ
ಪಶ್ಚಾದಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನದ ಅವಸ್ಥೆ
ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜಾಗರಣ (ನಿದ್ರೆಯಿಲ್ಲದ) ಅವಸ್ಥೆ.
ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ, ಸುಪ್ತಿ, ಜಾಗರಣಾವಸ್ಥೆಗಳಕ್ಕುಂ
ಮರಳುಗಳಿಗೆ (ದೆವ್ವ) ತುರ್ಯಾವಸ್ಥೆ.
ಪರಮಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ತುರ್ಯಾತೀತ ಅವಸ್ಥೆಗಳಕ್ಕುಂ.

ಮೊದಲ ಮೂರು ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಮನುಷ್ಯರ್ಥ ತಮ್ಮಂ ತಾವೇ ತೋರಿಕೊಂಡು ಸಂಸಾರಾತ್ಮಕವಾಗಿಹವು. ಮಿಕ್ಕ ಎರಡು ಅವಸ್ಥೆಗಳು (ತುರ್ಯ, ತುರ್ಯಾತೀತ) ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ ಬಲದಿಂ ಜನಿಸಿ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನಗಳಾಗಿಕುಂ. ೧೧೯

ಅವಸ್ಥಾಮಿಥ್ಯಾತ್ಮಕ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಒಂದರೊಳು ಒಂದಿಲ್ಲವಾಗಿಯುಂ, ಕಾಲ, ದೇಶಾದಿ ನಿಯಮಂಗಳ ತೋರ್ಕೆಯಲ್ಲಾಗಿಯುಂ ಮಿಥ್ಯಾಭೂತಂಗಳಕ್ಕುಂ.

ಅವರಲ್ಲಿ ಅನುಸ್ಯಾತಮಾಗಿ (ಸೇರಿಕೊಂಡು) ಬಿಡದೆ ಅರಿವ ನಿಜವಾದ ತುರ್ಯಸಾದಾತ್ಮನೇ ಸತ್ಯನಪ್ಪಂ. ೧೧೯

ಆತ್ಮಸಿದ್ಧಿ:

ಮತ್ತಮ್ ಆ ಜಾಗ್ರಸ್ತಪ್ರಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿವು (ಜ್ಞಾನ) ಉಂಟಿಂಬುದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವು. ಆದರೆ ಆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಉಂಟಿಂಬುದಕ್ಕೆ ಎಚ್ಚೆತ್ತ ಕಾಲದಲ್ಲಿ "ನಾನೇನನು ಅರಿಯದೇ ಮಲಗಿರ್ದೆನು"

"ಸುಖಿದಿಂ ನಿದ್ರೇಗೆಯ್ಯಿನು" ಎಂಬ ಸ್ವರಣಾದ್ವಯದ ಅನುಭವವಿಲ್ಲದೆ ಮಟ್ಟದು ಎಂಬ ಅರ್ಥಾರ್ಥತ್ವ ಪ್ರವಾಣದಿಂದ ಆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ, ಆತ್ಮನು ಸಮಸ್ತ ಘಟಾದಿರೂಪನೊಳಕೊಂಡ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳು ಕಾಣಿವಂತೆ ಸಕಲ ಶರೀರಾದಿ ಕಾರ್ಯವನೊಳಕೊಂಡ ಅವಿದ್ಯೆಯನು ಕಾಂಬನು. ಆ ಅವಿದ್ಯೆಯ ಸೂಕ್ಷ್ಮವೃತ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಚಂಚಲ ತರು ಪಲ್ಲವಾಂತರದ ಲೇಶಂಗಳಂತೆ ಹೊಳೆದು ಅಡಗುತ್ತಿರು ನಿಜ (ತನು) ಸ್ವರೂಪವಾದ ಆನಂದಾಂಶಂಗಳನು, ಕರಣಾಂತರಾಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲದೆ ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಸುಸ್ಥಿರಮತ್ತುಂ. ೧೨೦

ಬಳಿಕ ಏನನೂ ಅರಿಯದೆ ಸುಖಿದಿಂ ಮಲಗಿರ್ದೆನು ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಕ್ರಮದಿಂ, ಸಕಲ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನಮಿಲ್ಲದೆ, ಸಂಸಾರ ದುಃখಿ ನಿವೃತ್ತಿಗಳೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸರ್ವಥಾ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಕನಾದ ಆನಂದಮಯನಾದ ಆತ್ಮನಂಬು ಎಂದೋಡೆ, ಓರ್ವನು ಅಲ್ಲಿ ಅರಿದನೆಂಬುದು ಏನೂ ಕಾರಣಮಿಲ್ಲ, ಎಂದೋಡೆ (ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ನಿದರ್ಶನಂ)

ಒಡವೆಯ ನರಸಲೆಂದು ಬಾವಿಯೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿದಾತಂಗೆ ಆ ಒಡವೆ ಇಲ್ಲ, ಉಂಟು ಎಂಬುದನು ಹೊರಮಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಹೇಳುದು ಎಂತುಂ ಘಟಿಸದು.

ಆಂತೆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಉಂಟಾದೂದಂ ಕಾಲಕರ್ಮವಶದಿಂದ ಎಚ್ಚೆತ್ತು, ಕರಣ ಸಹಕಾರಿಯಾದಲ್ಲದೆ, ಅಲ್ಲಿ ತಾನರಿದರ್ಥಮಂಂಪೇಳುದು ಘಟಿಸದು. ಇಂತು (ಹೀಗೆ) ಆಗಲು ಅ ಸರ್ವಾವಸ್ಥೆಗೆ ಸಾಕ್ಷಿಕನಾದ ಆತ್ಮಂಗೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವು ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶರೂಪತ್ವಂ ಅನುಭವ ಸಿದ್ಧಮತ್ತುಂ. ೧೨೧

ಪಂಚಕೋಶ ವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಅನ್ವಯವಂತು, ಪ್ರಾಣವಂತು, ಮನೋಮಯ, ವಿಜ್ಞಾನಮಯ, ಆನಂದಮಯವಂಬವೇ ಪಂಚಕೋಶಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಪ್ರತ್ಯಾಮಾತ್ಮಗಳ ಶುಕ್ತ ಶೋಣಿತಂಗಳಿಂದಾದ ಸೂಳ ಶರೀರವೇ ಅನ್ವಯವಾಗಿ ಕೋಶವೆನಿಸೂದು.

೨. ಸೂಕ್ಷ್ಮತನುವಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಮಾರುತನುಂ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಕೂಡೆ ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶಮೆನಿಸೂದು.

೩. ಮನಸ್ಸು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಗಳು ಕೂಡೆ ಮನೋಮಯ ಕೋಶಮೆನಿಸೂದು.

೪. ಪ್ರತ್ಯಾಮಾತ್ಮ ಜೈತನ್ಯಭಾಯೆಯೊಡಗೂಡಿ ಲೋಹಾಂತಕುಂತದಂತೆ ಇರ್ಫ ಅಹಂಕಾರಮುಂ. ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳುಂ ಕೂಡೆ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶಮೆನಿಸೂದು.

ಖಿ. ಕಾರಣ ದೇಹರೂಪವಾದ ವಿದ್ಯೆಯುಂ, ಜಾಗ್ರತ್ತದಲ್ಲಿ ವನಿತಾದಿ ಅಷ್ಟವಿಷಯ ದರ್ಶಣ, ಸಾಮೀಪ್ಯ, ಸಂಯೋಗಳಿಂ ತುಂದಿನ ಪಟ್ಟಿವ ಪ್ರಿಯ, ಮೋದ, ಪ್ರಮೋದವಂಬ ಈ ತ್ರಿವಿಧಂಗೂಡಿ ಆನಂದಮಯ ಕೋಶಮಕ್ಕೂ. ೧೨೭

ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಆತ್ಮತ್ವ ಖಂಡನ :

ಬಳಿಕ ಈ ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶರೂಪಮಾದ ಅಹಂಕಾರವನೆ ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮವಿವೇಕ ಶಾಸ್ಯರುಗಳು ಅಹಂ ಎಂಬ ತಮ್ಮ ಅನುಭವದಿಂದ ಆತ್ಮನೆಂದು ಬಗೆವರು. ಅದಕ್ಕೆ

ಒ. 'ನೀಲೋತ್ತಲ' ಮೆಂಬಲ್ಲಿ ನೀಲಗುಣ ವಿಶೇಷಣದೊಡನೆ ವಿಶೇಷಮಾದ ಉತ್ಪಲ (ಹೂಷು) ವು ವೇದ್ಯಮಪ್ಪಂತೆ.

೧. 'ಕೃಶೋಹ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಲ ತನುವಿನೊಡನೆ

೨. 'ಶೋತ್ರಾಹ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಇಂದಿಯದೊಡನೆ.

೩. 'ಧ್ಯಾತಾಹ' ಎಂಬಲ್ಲಿ ಅಂತಕರಣದೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮಂಗ ವೇದ್ಯಮಪ್ಪಂದರಿಂದ ಅಹಂಕಾರವು ಅತ್ಯನೆಂಬುದು ಅಲ್ಲು(ಅಲ್ಲ). ೧೨೮

ಅಹಂಕಾರ ಚೈತನ್ಯ ವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಅಂತಾದೊಡೆ ಅಚೇತನಮಾದ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಭಾಷ್ಯ ವಿಷಯವನು ಆರಿವತನ ಎಂತನೆ :

ಸೂಜಿಕಲ್ಲ ಸನ್ನಿಧಿಯಂ ಸೂಜಿ ಚೇಷ್ಟಿಸುವಂತೆ,

ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಪಿಡಿದ ಕನ್ನಡಿ ಕೋಕೆಯ ಕತ್ತಲೆಯಂ ಬೆಳಗುವಂತೆ,

ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮ ಸನ್ನಿಧಿಯಂದ ತಚ್ಯೇತನ್ಯ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ತನ್ನಲ್ಲಿರುದರಿಂದವೂ, ಜಡವಾದ ಅಹಂಕಾರವ ಭಾಹ್ಯವಿಷಯದ ಅರಿಕೆಯಂ, ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಷ್ಟಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸಿ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗುತ್ತಿಹುದು. ತತ್ತ್ವಪಂಚಕ್ಕು ಸಮಾನಮೆಂತನೆ :

ಅಹಂಕಾರದ ಲಯಾವಸ್ತಾತ್ಮಕಮಾದ ಸುಪ್ತಿಯೊಳು

ಆ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಕೋಕೆಯ ಒಳಭಿತ್ತಿಯಂ

ನಿದ್ರೆಯೆಂಬ ಕವಾಟಮಂ, ನಿಷ್ಣಂಪ ದೀಪರೂಪಮಾದ

ತನ್ನ ತಾನೇ ಬೆಳಗಿತ್ತಿರುದೇ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮ ಕೋತಿಯೆನಿಸೂದು.

ಬಳಿಕ, ಕಾಲಕರ್ಮಾದಿ ಸಮೀರಣ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂದಾ, ತಾಮಸನಪ್ಪ ನಿದ್ರೆಯೆಂಬ ಕವಾಟಂ (ಬಾಗಿಲು) ತರೆಯೆ, ಬಳಿಕ ಆ ಅವಿದ್ಯಾ ಪ್ರಥಮಾವಸ್ಥಾತ್ಮಕ ಮಹತ್ತವೆಂಯ ದೇಹಳಿಯ (ಹೊಸ್ತಿಲ) ಮೇಲಿರ್ದ ಸಾತ್ತಿಕಮಾದ ಅಹಂಕಾರಮೆಂಬ ಸಟಿಕಮೇಯೆಯು ಆ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮ ಪ್ರದೀಪ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಗಭೀರತಮಾಗಿ ಮುನ್ನಿನಂತೆ ಜೀವನೆನಿಸಿ ಸ್ವಾಧಾರವಸ್ಥೆಯೆಂಬ ನಡುಮನೆಯಂ ಬೆಳಗಿ, ಮೇಲೆ ಇಂದಿಯಂಗಳೆಂಬ ಗವಾಕ್ಷದಿಂ ಮೊರಮಟ್ಟ ಜಾಗ್ರದಾವಸ್ಥೆಯೆಂಬ ಭಾಹ್ಯಾಂಗಣಮಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರು.

ಮತ್ತಂ ಆ ಕಾಲ ಕರ್ಮಾದಿ ಸಮೀರಣ (ವಾಯು) ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂ ನಿರ್ದೇಶಿಯಂಬ ಕವಾಟಂ, ಮುಜ್ಜಲೊಡನೆ ಅಹಂಕಾರಮೆಂಬ ಸಚಿಕಮುಳೆಯು ತನಗೆ ಕಾರಣಮಾದ ಅವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಲು, ಜಾಗ್ರ ಸ್ವಪ್ನಗಳೆಂಬ ಆಂಗಣ ನಡುವುನೆಗಳು ಆಂಥಾರಮಯವಪ್ಪವು. ಆ ಅಹಂಕಾರಮುಳೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಧಳಿಸಿದ್ರ್ವ, ಚೆಂಡಿಪ ಪ್ರಕಾಶವೆ ತನಗೆ ಮೂಲಭೂತಮಾದ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮಕ ಪ್ರದೀಪದಲ್ಲಿಯೆ ಏಕಮಾಗಿತ್ತಿರುತ್ತದು. ಇಂತು ಜಾಗ್ರಾದಾದ್ವಸ್ತಾತ್ಮಯದೇಳು ಅಹಮ್ಮಿನ್ ಭಾವಾಭಾವಂಗಳನು ಅವಿಕಾರನಾಗಿ ಅರಿವ ತ್ವರಿತನೋರ್ವ ಬೇರೆ ಇಪ್ಪದರಿಂ 'ಅಹಂ' ಆತ್ಮನಲ್ಲವಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಮಕ್ಕು. ೧೨೬

ಅಹಂಕಾರ ಸಂಬಂಧ :

ಬಳಿಕ ಬಾಹ್ಯವಿಷಯಗೆ ಅತ್ಯಾನಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮಂಗೆ ವೇದ್ಯಮಪ್ಪದರಿಂ, ಜಡಾಜಡಸ್ಯರೂಪಮಪ್ಪದರ್ವಣಾದ (ಕನ್ನಡಿಯ) ಹಿಂಭಾಗ ಮುಂಭಾಗದಂತೆ, ಪ್ರಕಾಶ ಅಪ್ರಕಾಶಾತ್ಮಕಮಾದ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ದೇಹ, ಚೆಬ್ಬಾಯಿ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮರೆಂಬ ಈ ಮೂರರೂಡನ ಸಂಬಂಧಮುಂಟು. ಅವರಲ್ಲಿ, "ಅಹಂ ಜ್ಞರಾಮಿ" ಎಂಬಂದರಿಂದ ಚತ್ತತೀಂಬಿಂ ಮುಕ್ತಮಾದ ಅಹಂಕಾರ ಸಂಬಂಧದಿಂ ಸ್ಥಾಲದೇಹಕ್ಕೆ ಉಷ್ಣಾದಿಗಳನರಿವ ತನವೇ ಕರ್ಮಜನಿತಮಾಗಿ ಕರ್ಮಜವನಿಸೂದು. ೧೨೭

ಬಳಿಕ 'ಅಹಂ ಜಾನಾಮಿ' ಎಂಬುದರಿಂ ಚಚ್ಚಾಮಾಹಂಕಾರಂಗಳ ಸಂಬಂಧವೇ ಸೃಷ್ಟಿ ತೊಡಗಿ ಮೋಕ್ಷಾವದಿಯಾಗಿ ಕೆಡದಾಗಿ ಸಹಜವನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ 'ಅಹಂ ಕತ್ತಾರ್' ಎಂಬುದರಿಂ ಸಂಗನಾದ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮಾಹಂಕಾರಗಳ ಸಂಬಂಧವೇ ಭಾರಿಂತಿಜನ್ಯವನಿಸೂದು; ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ ದೃಶ್ಯವಿವೇಕಮಕ್ಕುಂ. ೧೨೮

ಜೀವನ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಗಳು :

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ, ಅಜ್ಞಾನ, ಆವರಣ, ವಿಕ್ಸೇಪ, ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ, ಅಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ, ಶೋಕನಿವೃತ್ತಿ, ನಿರಂಪುತ್ತಪ್ತಿ ಎಂಬವ ಜೀವನ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಗಳು.

ಆವರಲ್ಲಿ : ೧. ಸಂಸಾರಾಸಕ್ತನಾದ ಚಿದಾಬಾಸಚಿವನು ಪ್ರತಿವಿಚಾರಕಿಂ ಮುನ್ನವ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಸರೂಪಮಾದ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶಮಪ್ಪ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮನನ್ನ ಅರಿಯಿದಿಹುದೇ ಅಜ್ಞಾನವನಿಸೂದು.

೨. ಬಳಿಕೊಂದಾನೋಂದು ವೇಳೆ ಚಿದಾತ್ಮ ಪ್ರಸಂಗ ಬರಲಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮನು ಇಲ್ಲವೆಂಬ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮಂ ತೊರೆದು ಎಂಬ ಉಭಯವಿಧ ಮೋಸವೇ ಆ ಅಜ್ಞಾನಕಾರ್ಯಮಾದ ಆವರಕೇಯವನಿಸೂದು.
೩. ಬಳಿಕ ತಾನೇ ಕರ್ಮಕರ್ತ್ರ, ತಾನೇ ಕರ್ಮಫಲ ಭೋಗ್ಯವೆಂದು ಬಗೆದು ದೇಹಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಚಿದಾಭಾಸ ಜೀವನು ತಾನ ವಿಕ್ಸೇಪವನಿಸೂದು.

೪. ಬಳಿಕ ಅತ್ಯನ್ತ ಅಸ್ತಿತ್ವಮಂ ಹೇಳು ಶ್ರುತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ವಾಕ್ಯವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮನುಂಟೆಂದು ತಿಳಿವುದೇ ವೊದಲ ಅಸತ್ಯವರಣ ನಿವರ್ತಕಮಾದ ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನ ಎನಿಸೂದು.
೫. ಬಳಿಕ ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮನೆಂದು ಹೇಳು ವೇದಾಂತವಾಕ್ಯ ವಿಚಾರ ಪರಿಪಾಠವಶದಿಂದ ಆ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮನೇ ತಾನೆಂದರಿವುದೇ ಎರಡನೆಯ ಅಭಾವಾವರಣ ನಿವರ್ತಕಮಾದ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನಮನಿಸೂದು.
೬. ಬಳಿಕ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರದಿಂ ಮೇಲೆ, ನಾನು ಕರ್ತೃ ಕರ್ಮ ಕರ್ಮಫಲಭೂಕ್ತವೆಂಬ ಜೀವರೂಪ ದುಃಖ ಪರಿತ್ಯಾಗವೇ ಶೋಕ ನಿವೃತ್ತಿ ಎನಿಸೂದು.
೭. ಬಳಿಕ ಮಾಡಲು ತಕ್ಷ ಕೃತ್ಯವೆಲ್ಲಂ ಮಾಡಲ್ಪಟಿತ್ತು. ಎಯ್ದುತಕ್ಷ ಘಲಜಾತವೆಲ್ಲವು ಯಿಯ್ದಲ್ಪಟಿತ್ತು ಎಂದು ಸಹಜ ಪರಿಶ್ಲಷಿತವೆದಿರುವುದು ನಿರಂಕುಶತ್ಯಪ್ರಯೋಗ ಯೆನಿಸೂದು. ೧೨೯

ಸಪ್ತಾವಸ್ಥಾ ಸಮನ್ವಯ :

ಬಳಿಕ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶ ಚಿದ್ಮಲಪನಾದ ಆತ್ಮಂಗ ನಿತ್ಯ ಅಪರೋಕ್ಷತ್ವವು ಉಂಟಪ್ಪದರಿಂದ ಆತ್ಮನೊಳು ಈ ಅಜ್ಞಾನಾದಿ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯು ಫಟಿಸಲಿರಿಯದು. ಎಂದೂಡೆ ಅದಕ್ಕೆ ಧ್ಯಾಂತಂ ಎಂತನೆ. ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ದಶಪುರುಷಗಳು ಒಂದು ನದಿಯಂ ದಾಂಟ ಮೋಗಿ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮಂ ಪರಾಮರ್ಶಂಗಿಯ್ದ ಸಮಯದೊಳು ಅವರಲ್ಲಿ ನವಸಂಖ್ಯಾ ಮರುಷರುಗಳನು ಇದಿರಿಟ್ಟು ಎಣಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಒರ್ವ ಮರುಷನು,

೧. ತಾನೇ ದಶಮ ಮರುಷವೆಂಬುದನು ಅರಿಯದೆ ಇರುವುದೇ ಅಜ್ಞಾನವೆನಿಸೂದು.

೨. ಹತ್ತನೆಯಾತನಿಲ್ಲ ಆತಂ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರನೆಂಬುಭಯ ಭ್ರಾಂತಿಯೇ ಆ ಅಜ್ಞಾನ ಕಾರ್ಯಮಾದ ಆವರಣಮೆನಿಸೂದು.

೩. ಬಳಿಕ ಹತ್ತನೆಯಾತಂ ನದಿಯಲ್ಲಿ ಮೃತನಾದನೆಂಬ ದುಃಖವೇ ವಿಶ್ಲೇಷವೆನಿಸೂದು.

೪. ಬಳಿಕ ಬೇರೆ ಒಬ್ಬ ಆಪ್ತವಚನದಿಂದ ದಶಮ ಮರುಷನು ಸ್ವರ್ಗದಂತುಂಟೆಂದು ಆರುವುದೆ, ದಶವನಿಲ್ಲಂಬ ವೊದಲಾದಾವರಣಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಪರೋಕ್ಷಜ್ಞಾನವೆನಿಸೂದು.

೫. ಬಳಿಕ ನವಸಂಖ್ಯಾ ಮರುಷರುಗಳೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಕ್ರಮದಿಂದೆಣಿಸಿ ನೀನೆ ದಶಮನೆಂದು ಹೇಳಿ, ತನ್ನಂ ತಾನೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಿಪುದೇ, ದಶಮಂ ಕಾಣಿಸನೆಂಬ ಎರಡನೆಯ ಆವರಣಕ್ಕೆ ವಿರೋಧಿಯಾದ ಅಪರೋಕ್ಷ ಜ್ಞಾನವೆನಿಸೂದು.

೬. ಬಳಿಕ ಆ ದಶಮನ ಮೃತಿ ದುಃಖಮಂ ಬಿಡುವುದೇ ಶೋಕ ನಿವೃತ್ತಿಯೆನಿಸೂದು.

೭. ಬಳಿಕ ನಿಜಸ್ವಿತಿಯಂ ಸುಖದಿಂದ ಇರುವುದೇ ನಿರಂಕುಶತ್ಯಪ್ರಯೋಗ.

೧೩೦

ಬಳಿಕ ವೇದವಾಕ್ಯ ವಿಚಾರ ಮೆಂತನೆ : ವಿಧಿವಾಕ್ಯ, ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯ, ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಚೋಧಕವಾಕ್ಯವೆಂದು ವೇದವಾಕ್ಯಂ ತ್ವಿವಿಧಮಾಗಿರುತ್ತದುಂ

- ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಯಾಜ್ಞಾಧಿಗಳಂ ಮಾಡಬೇಕಂಬುದೇ ವಿಧಿವಾಕ್ಯ.
 ೨. ಸುರಾಪಾನದಿಗಳಂ ಮಾಡಬಾರದೆಂಬುದೇ ನಿಷೇಧವಾಕ್ಯ.
 ೩. ವಿಧಿಶಾಸ್ತಮಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವಕರೂಪವಸ್ತು ಮಾತ್ರಮಂ ಚೋಧಿಮಂದೇ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಚೋಧಕ ವಾಕ್ಯಂಗಳಕ್ಕುಂ.

೧೫೧

ವೇದಾಂತ ಮಹಾವಾಕ್ಯಾರ್ಥ :

ಬಳಿಕ ಖ್ಯಾಜುಸ್ವಾಮಾರ್ಥವರ್ಣಂ ವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟ,

ಪ್ರಜ್ಞಾನಂಬ್ರಹ್ಮ, ಅಹಂಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ಮಿ, ತತ್ತ್ವಮಸಿ, ಅಯಮಾತ್ಮಾಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥ ಚೋಧಕಮಾದ ನಾಲ್ಕು ವಾಕ್ಯಂಗಳು. ಅವರೊಳಗೆ ಮುಖ್ಯಮಾದ 'ತತ್ತ್ವಮಸಿ' ಎಂಬ ಮಹಾವಾಕ್ಯಕ್ಕೆ ತತ್ತ್ವಂ ಅಸಿ ಎಂಬ ಪದತ್ರಯಂಗಳು. ಅವಕ್ಕೆ ಶಿವ ಜೀವ ತದಭಯೈಕ್ಕೆಮೆಂಬವೆ ಕ್ರಮದಿಂದರ್ಥತ್ವಯಂಗಳಕ್ಕುಂ.

೧೫೨

ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಸಂಬಂಧ ತ್ರಯ :

ಬಳಿಕ ಪದ, ಪದಾರ್ಥ, ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಂಗಳಿಗೆ, ಸಮಾನಾಧಿಕರ್ಣ ಸಂಬಂಧ, ವಿಶೇಷಾ-
 ವಿಶೇಷ ಸಂಬಂಧ, ಲಕ್ಷ್ಯ-ಲಕ್ಷ್ರಣ ಸಂಬಂಧವೆಂಬವೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಸಂಬಂಧತ್ವಯಂಗಳಕ್ಕುಂ.

೧೫೩

ತತ್ತ್ವಂ ಪದವಾಚ್ಯಾರ್ಥ :

ಬಳಿಕ ಆ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಿಗೆ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು ಅರ್ಥದ್ವಯಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ,
 ಮಾತ್ರೋರ್ಕತ್ತ ಸ್ಥಾಲಾದಿ ತನುತ್ತಯ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪರಾದ ವಿರಾಟ್ಯಾರೂಪ, ಹಿರಣ್ಯಗಂಧ, ಶಾಶ್ವರರುಗಳನು, ಬ್ರಹ್ಮವನು ಕೂಡಿ ತಪ್ತಾಯ ಪಿಂಡದಂತ ಏಕಾಕಾರಮಾಗಿ ಕಾಣ್ಣದೇ ತತ್ತ್ವಂ ಪದಕ್ಕೆ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು, ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು ಅಭಿದಾನಾರ್ಥವೆಂದನೀಸೂದು.

ಬಳಿಕ ತನುತ್ತಯ ವ್ಯಾಷ್ಟಿರೂಪರಾದ ವಿಶ್ವ ತ್ಯಜಸ ಪ್ರಾಜ್ಞರುಗಳನು ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮನನು ಕೂಡಿ ತಪ್ತಾಯ ಪಿಂಡದಂತ ಒಂದೆಂದು ಕಂಡಲ್ಲಿ 'ತತ್ತ್ವಂ' ಪದಕ್ಕೆ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು, ಮುಖ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು ಅಭಿದಾನಾರ್ಥವೆಂದು ಎನಿಸೂದು.

೧೫೪

ತತ್ತ್ವಂ ಪದ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥ :

ಬಳಿಕ ವಿರಾಟ್ಯಾರೂಪರಾದಿಗಳಂ ಚೇರ್ಪಡಿಸಿದ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ತತ್ತ್ವ ಪದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು. ಶೋಧಿತ ತತ್ತ್ವ ಪದಾರ್ಥವೆಂದನೀಸೂದು. ಮತ್ತಂ ಆ ವಿಶ್ವಾಧಿಗಳಂ ವ್ಯಧಕ್ಕರಿಸಿದ ನಿರುಪಾಧಿಕ ಪ್ರತ್ಯುಗಾತ್ಮನೇ ತತ್ತ್ವಂ ಪದಕ್ಕೆ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥವೆಂದು ಶೋಧಿತ ತತ್ತ್ವಂ ಪದಾರ್ಥವೆಂದನೀಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

೧೫೫

ಉತ್ತರ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಲಕ್ಷ್ಯ ಭೇದ :

ಬಳಿಕ ಲಕ್ಷ್ಯಾಂ ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ. ಜಹದಜಹನ್ನಕ್ಷಣೆಯೆಂದು ಶ್ರವಿಧಮಾಗಿರುವು. ಅವಕ್ಷೇ:

"ಗಂಗಾಯಾಂ ಫೋಟ್‌ ಪ್ರತಿವಸತಿ"

"ಹಂತಾಃ ಪ್ರವಿಶಂತಿ"

"ಸೋಯಂ ದೇವದತ್ತಃ" ಎಂಬವೇ ಕ್ರಮದಿಂದ
ಉದಾಹರಣ ತ್ರಯಂಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ

೧೩೬

ಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ :

ಗಂಗಾಶಭ್ರವೆ ಪ್ರವಾಹರೂಪಮಾದ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಮಂ, ಫೋಟ್‌ವೆಂಬ
ಗೊಲ್ಲವಳಿಗೆ ಆಶ್ರಮಶ್ವಂ ಘಟಿಸದಾಗಿ ಬಿಟ್ಟು ತೀರಮಂ ಲಕ್ಷ್ಯಸುತ್ತಿಹುದು. ೧೩೭

ಅಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ :

ಬಳಿಕ ಕುಂತ ಶಭ್ರವೆ ತನ್ನ ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಮಂ ಬಿಡದೆ ಕುಂತಧಾರಿಗಳಾದ ಪುರುಷರಂ
ಲಕ್ಷ್ಯಸುತ್ತಿಹುದು. ೧೩೮

ಜಹದಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆ :

ಬಳಿಕ 'ಸೌ' ಎಂಬುವ ಶಭ್ರವೇ ಭೂತಕಾಲ, ದೇಶ, ವಯೋವಿಶಿಷ್ಟಾದ ದೇವದತ್ತನಂ
ಪೇಣ್ಣಿದು. 'ಅಯಂ' ಎಂಬ ಶಭ್ರವೇ ವರ್ತಮಾನಕಾಲ, ದೇಶ ವಯೋ ವಿಶಿಷ್ಟನಾದ
ದೇವದತ್ತನಂ ಪೇಣ್ಣಿದು. ಇಂತುಭಯ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಮುಖ್ಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಿಗೆ
ಇಕ್ಕತ್ತ ಘಟಿಸದಿರೆ, ಬಳಿಕ ಆ ಉಭಯ ಪದಾರ್ಥಗತ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಾಂಶಮಂ
ಬಿಟ್ಟು, ಅವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಾಂಶಮಾದ ದೇವದತ್ತ ಮಾತ್ರವನೇ ಸ್ವೀಕರಿಸೆ. ಬಳಿಕ ಆತನೇ
ಈತನು, ಈತನೇ ಆತನು ಎಂದು ಇಂತು ತಾದಾತ್ಯಂ ಘಟಿಸುಗುಂ. ಇದೇ
ಜಹದಜಹಲ್ಲಕ್ಷಣೆಯೆಂದು, ಅರ್ಥಲಕ್ಷ್ಯಾಯೆಂದು, ಭಾಗತ್ಯಾಗಲಕ್ಷ್ಯಾಯೆಂದು ಪರಯಾರ್ಥ
ನಾಮಂಗಳುಭ್ರಂದಾಗಿಹುದಾಗಿ, ತತ್ತ್ವಮಸಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಣಮಾಗಿ
ಇದೊಂದು ಹೇಳಲು ಯೋಗ್ಯವದೆಂತನೆ. ೧೩೯

ತತ್ತ್ವಮಾರ್ಪಾದ :

'ತತ್' ಎಂಬ ಪದವೇ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಮಾದ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಸದ್ಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟನಪ್ಪ
ಪರೋಕ್ಷನಾದ ಶಿವನಂ ಹೇಣ್ಣಿದು.

'ತತ್ತಂ' ಎಂಬ ಪದವೇ ವಾಚ್ಯಾರ್ಥಮಾದ ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವಾದಿ ಹೀನ ಗುಣ ವಿಶಿಷ್ಟನಪ್ಪ
ಅಪರೋಕ್ಷನಾದ ಜೀವನಂ ಹೇಣ್ಣಿದು.

ಇಂತು ಉಭಯ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಮುಖ್ಯ ಪದಾರ್ಥಂಗಳಿಗೆ ಏಕತ್ವಂ ಘಟಿಸದಾಗಿ,
ಬಳಿಕ ಉಭಯ ಪದಾರ್ಥಗತ ಪರೋಕ್ಷತ್ವ ಅಪರೋಕ್ಷತ್ವಾದಿ ವಿರುದ್ಧ ಧರ್ಮಾಂಶಮಂ

ಬಿಟ್ಟು ಅವಿರುದ್ಧಮಾದ ಜ್ಯೇಶ್ವರಮಾತ್ಮಪ್ರಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಮಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕೂಟಸ್ಥರಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಅದೇ ಇದು, ಇದೇ ಅದು ಎಂದು ಇಂತು ತಾದಾತ್ಮಂ ಘಟಿಸುತ್ತಹುದು. ೧೪೦

ಬಳಿಕ "ಅಸಿ" ಎಂಬ ಪದವೇ ಉಭಯ ಲಕ್ಷ್ಯಾರ್ಥಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಪರೋಕ್ಷತ್ವ ಅಪರೋಕ್ಷತ್ವಾದಿಗಳನ್ನು ಅವಿದ್ಯಾಕಲ್ಪಿತ ಮತವೆಂದು ಜೋಧಿಸುತ್ತಂ ಸಫಲವಹುದು. ಇಂತಾಗಲಾತ್ಮರಿಗೆ ಅವಿಂದ್ರ್ಯಕರಸಚೋಧ ವರಾತ್ಮವೇ ಸಿದ್ಧವೆಂಬುದು ವಾಕ್ಯಾರ್ಥಮಕ್ಕುಂ. ೧೪೧

ಬಳಿಕ ಈ ತತ್ತ್ವಮಸಿಯೆಂಬ ಮಹಾವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರಿಗೆ ಏಕತ್ವಮಂಬದಾದೋಡೆ, ಘಟಾದ್ಯಾಧಿಯಂ ನೇತಿಗಳಿಂದ ಆಕಾಶಮೋಂದೇ ಎಂಬಂತೆ,

ರಾಮ ಚಂದ್ರನ ಮನುಜತ್ವಮಂ ಬಿಡಿಸಿ ನೀನೇ ವಿಷ್ಣುವೆಂಬಂತೆ;

ಕಣಣನ ವಾಧ ಭಾವಮಂ ಬಿಡಿಸಿ ನೀನೇ ಕುಂತಿ ಮತ್ತನೆಂಬಂತೆ;

ದಶಮ ಮರುಷನ ಮರಣ ದುಃಖಿಮಂ ಬಿಡಿಸಿ ನೀನೇ ದಶಮನೆಂಬಂತೆ ಸ್ವಭಾವ ಸಿದ್ಧವು. ಅಲ್ಲದೆ. ೧೪೨

ವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪತ್ತಿ ನಿರಾಕರಣ :

ಬಳಿಕ ಒಂದು ಮಾವಿಗ ಸ್ವರ್ಗಮೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಮೋಕ್ಷದೊಳ್ಳಾ ಆಪೇಕ್ಷೆಯಂ ಮಟ್ಟಿಸುವ ಅರ್ಥವಾದವೆಂದು.

ಪ್ರತಿಮೆಯಂ ದೇವತಾಕೃತಿಯೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಉಪಾಸನಾ ಪರವೆಂದು,

ಮನುಜನಂ ದೇವೇಂದ್ರನೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಸ್ತುತಿ ಪರವೆಂದು,

ಆಳನರಸನೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಜೀಪಚಾರಿಕಮೆಂದು

ಅಗ್ನಿಮಾರ್ಗಣವಕನೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಗುಣಸಾದ್ಯಶ್ವಮೆಂದು

ಇದು ಗೋವಿನ ದೇಹಮೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಜಾತಿವ್ಯಕ್ತಪರಮೆಂದು

ಘಟಮೃತ್ಯುತಿಕೆಗೆ ಅನನ್ಯವೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಮೆಂದು

ನೀಲೋತ್ತಲಮೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಗುಣಗುಣಿತ್ವಮೆಂದು

ಕ್ಷೀರದಧಿಗಳಿಗ ಭೇದಮೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ವಿಕಾರಮೆಂದು

ವಾರಿ ಕಣಂಗಳಿಗ ಏಕಮೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಅಂಶಾಂಶಿಕಮೆಂದು

ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಗಳಿಗ ವರ್ಣಮೆಂಬ ವಾಕ್ಯದಂತೆ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ವಾದವೆಂದು, ಬಹುವಿಧಿಂದ ಇಂತು ಭೇದಪರಮಾಗಿ ವಿಕಲ್ಪಿಸಿರುತ್ತಿ ಶ್ರುತಿ ವಿಯೋಧಮಕ್ಕುಂ. ೧೪೩

ಮಿಷ್ಟೆಯರಿತರ ಸತ್ಯಸಿದ್ಧಿ :

ಬಳಿಕ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮಿಷ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಪೇಣ್ಣ ವೇದಾಂತ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿ ವಿಕಾರದಿಂದೆಂತು ಸತ್ಯವಾದ ಮುಕ್ತಿ ಘಟಿಪುದು, ಎಂದೋಡೆ:

ಭೂರಂತಿಯಾದ ಸ್ವಾಪ್ನದಲ್ಲಿ ವನಿತಾ ಸಂಭೋಗಾದಿಕದಿಂ ಸತ್ಯಮಪ್ಪ ವೀರ್ಯಪತನಾದಿಕಮಂ;

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಕಲ್ಪಿತ ತಿಲಾ ಭ್ಯಾರವಾದಿ ದೇವತಾ ಭಜನೆಯಿಂ ತತ್ವಮಾದ ಸಂಪದಾದಿಸಿದ್ದಿಗಳುಂ;

ಯಥಾರ್ಥವಲ್ಲದ ದರ್ಶನ (ಕನ್ನಡಿ) ಪ್ರತಿಬಿಂಬಾದಿಗಳಿಂ ಸತ್ಯಮಾದ ಮುಖಲಾಙ್ಗಣಾದಿಗಳುಂ

ದೃಷ್ಟಮಹಿಂತೆ ಪ್ರಣಾತ್ಯಕೆ ಶ್ರುತಿವಿಚಾರದಿಂ ಪರಮಾರ್ಥಮಾದ ಮುಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧಿಯಕ್ಕುಂ. ೧೪೩

ಮುಕ್ತಿಗೆ ವಿಘ್ನತ್ರಯ :

ಬಳಿಕ, ಅಜ್ಞಾನ, ಸಂಶಯ, ವಿಪರೀತವೆಂಬವೆ ಮುಕ್ತಿಗೆ ವಿಘ್ನತ್ರಯಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ ;

ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲವೆಂಬುದೇ ಅಜ್ಞಾನವೆನಿಸೂದು.

ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮವಹುದೋ ಅಲ್ಲವೋ ಎಂಬುದೇ ಸಂಶಯವೆನಿಸೂದು.

ಶ್ರುತಿಯುಕ್ತಿಗಳಿಂ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮವಹುದಾದೂಡಂ ಮುನ್ನಿನ ಜೀವಭಾವವನಿಗಿದೆ ಎಂಬುದೇ ವಿಪರೀತಮಹಕ್ಕುಂ. ೧೪೪

ವಿರೋಧತ್ರಯ :

ಬಳಿಕ, ಶ್ರವಣ, ಮನನ, ನಿಧಿಧ್ಯಾಸವೆಂಬವೇ ಕ್ರಮದಿಂ ಅಜ್ಞಾನಾದಿಗಳಿಗೆ ವಿರೋಧತ್ರಯಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಶ್ರುತಿ ವಿಚಾರದಿಂ ಸೂತಕಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ದೃಢಬುದ್ಧಿಯಪ್ಪದು ಎಂತಂತೆ.

ಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮಕ ಬ್ರಹ್ಮರಿಗೆ ಐಕ್ಯವೆಂಬುಪನಿಷದಾಕ್ಷರ್ತ ತಾತ್ಪರ್ಯವನು ಅವಧರಿಸೂದೇ ಶ್ರವಣವೆನಿಸೂದು.

೨. ಆ ಶ್ರುತ್ಯಾರ್ಥವನೆ ಯುಕ್ತಿಯಂ ಚಿಂತನೆಗೆಯ್ಯಾದೇ ಮನನವೆನಿಸೂದು.

೩. ಆ ಶ್ರವಣ ಮನನಂಗಳಿಂ ನಿಶ್ಚಿತಮಾದ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತ ನಿಶ್ಚಲ ಮಾಗಿಹುದೇ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸಮಹಕ್ಕುಂ. ೧೪೫

ಸಹಕಾರಿ ಕಾರ್ಯ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಶ್ರವಣದಿಂದುತ್ತನ್ನಮಾದ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ವಾರಮಾಗಿಪ್ಪುದಾಗಿ, ಶ್ರವಣವೇ ಮುಖ್ಯವಪ್ಪದರಿಂದ ಅಂಗಿ ಸನಿಸೂದು, ಮನನ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನಂಗಳು ಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಗಳಪ್ಪದರಿಂ ಮುಖ್ಯವಲ್ಲಾಗಿ ಅಂಗಗಳಹಕ್ಕುಂ. ಆದೆಂತನೇ : ಅರ್ಥ ಪ್ರಕಾಶಮಾದ ದೀಪರ ಚಂಚಲಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಸಮರ್ಥವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಬಳಿಕ ವಾಯುಸಂಚಾರಕ್ಕೆ ಮರೆಗಟ್ಟಿವ ತೆರೆಯಂತೆ ಮನನ, ಅದರ ಬತ್ತಿಯನೆ ನೆರೆ ನೂಂಕಿ ಪ್ರಜ್ಞಲಂ ಮಾಡುವಂತೆ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸ ಮಹಕ್ಕುಂ. ೧೪೬

ಶ್ರುತಿ ತಾತ್ಪರ್ಯ ನಿರ್ಣಾಯಕಿಲಂಗ:

ಬಳಿಕ ಉಪಕ್ರಮ + ಉಪಸಂಹಾರ, ಅಭ್ಯಾಸ, ಅರ್ಥಾವರ್ತ, ಘಲ, ಅರ್ಥವಾದ, ಉಪಪತ್ತಿ ಎಂಬವೆ ಶ್ರವಣಕ್ಕೆ ಷಟ್ಕಿಧಲಿಂಗ ತಾತ್ಪರ್ಯಂಗಳು,

- ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಸೃಷ್ಟಿಗಿಂ ಮೊದಲೀ ಜಗತ್ತು ಸದ್ಯಾಪಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿತ್ತೆಂದು. ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಸ್ವತಾದಿ ಭೇದತ್ವಯುಮಂ ನಿವಾರಿಸುತ್ತ ಅವಿಂಡ್ಯಕರಸಮಂ ಹೇಳುದೇ ಉಪಕ್ರಮವೆನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ, ನಾಮ ರೂಪಾತ್ಮಕ ಜಗತ್ತಿಗೂ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಲಿಯಮಂ ಮಾಡಿ, ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮಂಗೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದೊಡನೆ ಏಕತ್ವಯುಂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾ ಬ್ರಹ್ಮವುದ್ವಿತೀಯಂಂದು ಪೇಳ್ಳುದೇ ಉಪಸಂಹಾರಮೆನಿಸೂದು. ಈ ಉಪಕ್ರಮೋಪಸಂಹಾರವೆಂಬೆರಡೂ ಕೂಡಿ ಒಂದು ಲಿಂಗಮತ್ತು.
೨. ಮತ್ತೊಂದು, ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮಕವೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಹೇಳುದೇ ಅಭ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು.
೩. ಮತ್ತೊಂದು, ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮಂಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾದಿ ಪ್ರಮಾಣಾತೀತತ್ವಯುಂ ಹೇಳುದೇ ಅರ್ಥಾವರ್ತತೆಯನಿಸೂದು.
೪. ಮತ್ತೊಂದು ಆತ್ಮನೋರ್ವರಂ ಅರಿಯಲ್ಪಡಲಾಗಿ, ಸರ್ವವೂ ಅರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿತೆಂದು ಹೇಳುದೇ ಘಳವೆನಿಸೂದು.
೫. ಮತ್ತೊಂದು ಆ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮರೂಪ ನಿರ್ವಿಕಾರ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ "ಸ್ವಿತ್ಸ್ವ ಗತಿಶೀಲತ್ವೀಯ" ಎಂಬ ನ್ಯಾಯಮುಂಟಾಗಿ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಾಂತರವಾದ ಪಂಚಕೃತ್ಯ, ಕರ್ತೃತ್ವಯುಂ ಹೇಳುದೇ ಅರ್ಥವಾದ (ಭೂತಾರ್ಥವಾದ) ವೆನಿಸೂದು.
- ಮತ್ತೊಂದು, ಘಣ್ಟಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯಿಕೆ, ತಂತುವಿಂಗೆ ಉಣಿನಾಭಿಯಿ ನಿಮಿತ್ತವೆಂಬಂತೆ, ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜಗತ್ತಾರಣಮೆಂದು ಹೇಳುದೇ ಉಪಪತ್ತಿ (ದೃಷ್ಟಾಂತ) ಯತ್ತು. ರಳಿಲ

ಮನನ ಸಾಮಗ್ರಿ :

ಬಳಿಕ, ಯಂತ್ರಿ ತರ್ಕ ಅನುಮಾನಂಗಳೇ ಮನನ ಸಹಾಯಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ: ಆತ್ಮರೂಗಳನೇಕರಾಗಿ ವ್ಯಾಪಕರಂಬ ಸಾಂಖ್ಯಾದಿ ಮತದೊಳಾ ಸಮಸ್ತಾತ್ಮಗೈಯುಂ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಶರೀರಂಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಬಂಧ ಮಪ್ಪದರಿಂದ ಈತಂಗೆಯೇ ಈ ಶರೀರಂ, ಭೋಗ ಸಾಧನವನ್ಯಗಾರಗದೆಂದು ಭೋಗ ಸ್ಥಿತಿಯಂ ಹೇಳುದೇ ಘಟಿಸದು. ಬಳಿಕ ಎತ್ತಲಾನುಮೀತನು ಸುಕೃತಾದಿಕದಿಂಗಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರಾಗಿ, ಈ ಶರೀರಂ ಈತಂಗೆಯೇ ಅನ್ವಗ್ರಿಗಲ್ಲ ಎಂದೂಡೆ ಆ ಸುಕೃತಾದಿಕಮುಂ ಸರ್ವರಿಗೂ ಇಲ್ಲವೆಯೇನು? ಬಳಿಕ ಈತನ ಪೂರ್ವದೇಹಾಭಿಮಾನದಿಂ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಸುಕೃತಾದಿಕ ಮೀತನದೇ ಎಂದೂಡೆ ಆ ಅಭಿಮಾನಮುಂ ಮೂರ್ವದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ್ರ್ವ ಅನೇಕಾತ್ಮಗೈಯುಂ ಇಲ್ಲವೆಯೇನು?

ಬಳಿಕ ಈಶನ ಮೂರ್ವದೇಹಾಭಿಮಾನದಿಂ ಮೂಡಲ್ಪಟ ಸುಕೃತಾದಿಕರ್ಮಿಗಳನಡೇ ಎಂದೋಡೆ ಆ ಅಭಿಮಾನಮುಂ ಮೂರ್ವದೇಹದಲ್ಲಿದ್ದ್ವ ಅನೇಕಾಶ್ಚರ್ಗಯುಂ ಇಲ್ಲವೆಯೇನು? ಬಳಿಕ ಇಂತು ಸರ್ವ ಸಾಂಕರ್ಯಮಾದ ಅನವಸ್ಥಾದೂಷಣಮಂ ನಿವಾರಿಸಲಶಕ್ತಿ : ಅದೆಂತನೆ. ಸರ್ವಾಶ್ಚರ್ಯ ಅನಾದಿಯಪ್ರರಾಗಿ. ಬಳಿಕ ಏಕಾಶ್ಚಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಭೋಗಸ್ಥಿ ಘಟಿಸದೆಂದು ನಾನಾಶಪಕ್ಷವನಾಶ್ರಯಸಿದೋಡೆ ಇಂತು ಭೋಗಸ್ಥಿ ಘಟಿಸದಾಯಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಉಭಯಮತದಲ್ಲಿಯೂ ಈಶಂಕೆ ಸಮಾನಮೆಂದೋಡೆ. ಏಕಾಶ್ಚಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಉಪಾಧಿಗಳಾದ ಅಂತಕರಣದಿಂ ಕಂಪ ಕಾಲುವ್ಯಾದಿ ನಾನಾಶದ ದೇಸೆಯಿಂ ವಿಚಿತ್ರ ಭೋಗಸ್ಥಿ ಸುಲಭವೆಂಬುದೇ ಯುತ್ತಿಯಷ್ಟುಂ. ೧೪೯

ಬಳಿಕ, ತರ್ಕ ಅನುಮಾನಂಗಳು ಲಕ್ಷ್ಯಾಮಾದೋಡೆ, ಹರ್ಷಾರ್ಥಾಜಾಯರಾದಿಗಳಿಂ, ಖಂಡನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪ್ಪದರಿಂದ ಇದು ಸುಖಾನುಭವ ಪ್ರಕರಣವಹುದಾಗಿಯುಂ, ಗ್ರಂಥಭಾಹುಲ್ಯಮಪ್ಪದಂಬ ಭೀತಿಯಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದಿಲ್ಲಂ. ೧೫೦

ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನ ಪಂಚಯೋಗ :

ಬಳಿಕ ಮಂತ್ರಯೋಗ, ಸ್ವರ್ತಾಯೋಗ, ಭಾವಯೋಗ, ಅಭಾವಯೋಗ ಮಹಾಯೋಗವೆಂಬುವೆ ನಿಧಿಧ್ಯಾಸನರೂಪ ಯೋಗಪಂಚಕಂಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಪ್ರಣವಾದಿ ವ್ಯಂತಲ್ಯಾಸಸಂಧಾನದಿಂ ಪರವರಾಶನಲ್ಲಿ ಮನೋಲಯವಹುದೇ ಮಂತ್ರಯೋಗವೇಸಿಸೂದು.

೨. ಮತ್ತು ಆ ಮಂತ್ರಯೋಗ ಸಹಿತಮಾಗಿ ಮನಪವನಂಗಳೊಂದು ಗೂಡಿ ವುನಾಲಾಧರದಿಂ ಸುಷುವಾನ್ಯಾಸಾಡಿಯು ವಾಗ್ರದೊಳೆಯ್ಯಿ, ಶಿರೋಮಧ್ಯಗತ ಪರಮಾಶ್ಚ ತೇಜಸ್ಸಿನೊಳ್ಳಾ ಮನೋಲಯವಹುದೇ ಸ್ವರ್ತಾಯೋಗವೇಸಿಸೂದು.
೩. ಮತ್ತಂ, ಮೌದಲು ಸ್ವರ್ವವೇ ಮೂಧಿಂ (ತಲೆ), ದಿಕ್ಕೇಶ್ವೋತ್ತಂ, ಚಂದ್ರಾಕ್ಷರೇ ನೇತ್ರ, ಅಗ್ನಿಯೇ ಮುಖ, ಅಂತರಿಕ್ಷವೇ ನಾಭಿ, ಭೂಮಿಯೇ ಪಾದಂಗಳಾದ ಈಶ್ವರನ ವಿರಾಢ್ಯಪಮಂ ನೆನೆದು, ಅಲ್ಲದೆ, ಪರಿಮಿತ ಭುಜಾಷಾಧರಣಾದಿ ಸಹಿತುದ ಈಶ್ವರನ ದಿವ್ಯಮೂರ್ತಿಯಂ ಪರಿಭುವಿಸಿ, ಬಳಿಕದರವಯವಗಳೊಂದೊಂದಂ ಬಿಟ್ಟಿ ಉಳಿದ ಅವಯವಮಾತ್ರಮಾದ ಸದ್ಗುಪ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲಿ ಮನೋಲಯವಪ್ಪದೇ ಭಾವಯೋಗವೇಸಿಸೂದು.
೪. ಮತ್ತಂ, ಕರಣಗೋಚರವಲ್ಲದ, ಪ್ರಮಾಣಾತೀತಮಪ್ಪ ನಿರುಪಾದಿಕ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನೋಲಯವಹುದೇ ಅಭಾವಯೋಗವೇಸಿಸೂದು.
೫. ಮತ್ತಂ, ಜಗದುದಯ ಲಂ. ಲಂಗಳಲ್ಲಿಯುಂ; ಅರಿದೆನು ಅರಿಯೆನು ಎಂಬಲ್ಲಿಯುಂ ತನಗಾವ ಹಾನಿಯ ಇಲ್ಲದೆ ಹಿಂದೇ ಪ್ರಕಾಶಮಾದ ಪ್ರತ್ಯಾಶ್ಚರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಮನೋಲಯವಹುದೇ ಮಹಾಯೋಗಮಷ್ಟುಂ. ೧೫೧

ಪ್ರತಿಬಂಧತ್ರಯ:

ಬಳಿಕ ಭೂತ ಪ್ರತಿಬಂಧ, ವರ್ತಮಾನ ಪ್ರತಿಬಂಧ, ಆಗಾಮಿ ಪ್ರತಿಬಂಧವೆಂಬವೇ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ವಿರೋಧತ್ರಯಂಗಳು.

ಅವರಲ್ಲಿ : ೧. ಮೋಕ್ಷಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿಶ್ಯಾಗಮಂ ಮಾಡಿ ಶ್ರೀ ಗುರುವನೆಯ್ಯ ಶ್ರವಣಾದಿಕಮಂ ಮಾಡಿದೋಡಂ, ಮೊದಲು ಗೃಹಸ್ಥಾಪನದಲ್ಲಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿದ್ರ ವನಿತಾದಿ ವಸ್ತುಗಳ ರೂಪ, ಯೌವನ, ಶೃಂಗಾರಾದಿ ಸದ್ಗುಣಂಗಳನುಭವದ ಸವಿಯೆ ಸಂಸ್ಕಾರ ಬಲದಿಂ ಬಂದು ಬಂದು ದುನವನಳ್ಳಿರಿದು ಅಡಿಗಡಿಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾ ಆತ್ಮ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನಾಗಲೀಯದಿಹುದೇ ಭೂತ ಪ್ರತಿಬಂಧವೆನಿಸೂದು.

೨. ಮತ್ತೊಂದು, ಜಡಬುದ್ಧಿ, ಜನಸಂಗರತಿ, ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ, ಕುತರ್ಕ, ಅಭಿಮಾನ, ಜಪೆಲತ್ವಾದಿಗ್ರಳುಂಟಾಗಿ ತತ್ತ್ವದ ವಿಚಾರಂಗೆಯ್ದೂಡೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವನಾಗಲೀಯದಿಹುದೇ ವರ್ತಮಾನ ಪ್ರತಿಬಂಧನೆನಿಸೂದು.

೩. ಮತ್ತೊಂದು, ಮುಂದೆ ಕೆಲವು ಜನ್ಮಾಂತರವನಿತ್ತಲ್ಲದೆ ತೀರದು ಆ ಪೂರಬ್ಧವಿಶೇಷಮೆಂಬ, ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಲೋಕವಾಂಧೀಯೆಂಬ ದೋಷದ್ವಯ ಉತ್ಸಕ್ತವಾಗಿದ್ದು ವೇದಾರ್ಥ ವನರಿದಿದ್ದೂಡೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗಲೀಯದಿಹುದೇ ಆಗಾಮಿ ಪ್ರತಿಬಂಧಮಹ್ಕೂಂ.

೧೫೨

ಪ್ರತಿಬಂಧ ನಿವರ್ತಕ:

ಬಳಿಕ ಪ್ರತಿಬಂಧತ್ರಯಮಂ ಜಯಿಸಲೋಸುಗಮಾಗಿ ಜಾನ್ಮ, ವೈಜಾಗ್ಯ, ಉಪರತಿಗಳಿಂಬ ಮುಖಿಸಾಧನಂಗಳನೆ ಜಿಡದೆ ಅಭ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ದೂರಕ್ಕೆ ಕಾರಣ, ಸ್ವರೂಪ, ಕಾರ್ಯವೆಂಬ ಮೂರು ಲಕ್ಷಣಂಗಳಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪೇಳ್ಣದೆಂತಂದೋಡೆ.

೧೫೩

ಜಾನ್ಮಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ :

ಜಾನ್ಮಕ್ಕೆ ಶ್ರವಣಾದಿಕವೇ ಕಾರಣವಹುದು. ಆತ್ಮಹಂಕಾರಗಳ ಅಧ್ಯಾಸ್ಯಕ್ಕೆಮಂ ಬೇರೆರಡಿಸೂದೇ ಸ್ವರೂಪವಹುದು. ಬಳಿಕ ಅಹಂಕಾರಗತ ಸಂಸಾರ ಸಾಕ್ಷತ್ವವೇ ಕಾರ್ಯಮಹ್ಕೂಂ. ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳ ಅನಿತ್ಯತ್ವಾದಿ ದೋಷದರ್ಶನವೇ ಕಾರಣವಹುದು. ಮೇಲಾವ ಪ್ರಕಾರದಿಂದಾದೋಡವನ್ನು ಬಿಡುವುದೇ ಸ್ವರೂಪವಹುದು. ಬಳಿಕ ಆ ವಿಷಯಂಗಳಿಗರಗಿದಿಹುದೇ ಕಾರ್ಯಮಹ್ಕೂಂ. ಬಳಿಕ ಉಪರತಿಗೆ ಉವುನಿಉವುನಾದ್ಯಾಷಾಂಗ ಉರೋಗವೇ ಕಾರಣವಹುದು. ಚಿತ್ತವು ಅಂತರಂಗದೋಳೇಕಾಗ್ರತೆಯಾದುದೇ ಸ್ವರೂಪವಹುದು. ಮತ್ತೆ ಬಾಹ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೆರಗಿದಿಹುದೇ ಕಾರ್ಯಮಹ್ಕೂಂ.

೧೫೪

ಜಾನ್ನಾಧಿಗಳಿಗವರ್ಧಿ :

ಬಳಿಕ ಇವರಲ್ಲಿ ದೇಹ ಆತ್ಮಭಾವವಚಪಟ್ಟಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ತಾನೆಂಬ ದೃಢಭುದ್ದಿಯೇ ಜಾನ್ನಾನಕ್ಕವರ್ಧಿ. ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾದಿ ಶೈಲೀಸಾರವೇ ವೈರಾಗ್ಯಕ್ಕೆ ಅವಧಿ. ಸುಷುಪ್ತನಂತೆ ಸಕಲಕಾರ್ಯ ವಿಸ್ತರಣವೇ ಉಪರತಿಗವರ್ಧಿಯಕ್ಕುಂ.

೧೫೫

ಮೋಕ್ಷ ಕಾರಣ :

ಬಳಿಕ ಅವರೋಳಗೆ ಜಾನ್ನನ ವೈರಾಗ್ಯ ಉಪರತಿಗಳಂಬ ಮೂರೂ ಸಿದ್ಧಿಸಿದೊಡೆ ಆತಂಗ ಅದು ಮಹಾತಪ್ಸಿನ ಫಲ. ಅದು ಅಂತಿಕ್ರೀತ (ಅದು ಹಾಗಿರಲಿ), ಮತ್ತೆ, ವೈರಾಗ್ಯ ಉಪರತಿಗಳಂಬಿರದುಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾಗಿದ್ದು. ಜಾನ್ನನಮಾಂದಿಲ್ಲದಿದ್ದೋಡೆ, ಆತಂಗ ಮುಕ್ತಿಯೇ ಫಟಿಸದು. ಆತಂಗ ಮಹಾ ಸುಖಿಸ್ತಾನಮಾದ ಉದ್ದ್ವಂದ್ಣೆ ಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಹುದು. ಮರಳಿ, ಜಾನ್ನನ ಮೋಂದಿದ್ದು ವೈರಾಗ್ಯ ಉಪರತಿಗಳಲ್ಲಿರಲಾಗಿ, ಆತಂಗ, ಮರದ ಹೊನೆ ಮುರಿದೊಡೆ ಅಲ್ಲಿರುತ್ತಿರು ಮನುಜಂಗ ಪತನೇಷ್ಯಿಲ್ಲದೊಡಂ ಬೀಳ್ಳಂತೆ, ದೇಹಾವವಾನದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿಯೇ ಅಹುದು. ಪಾರಬ್ರಹ್ಮ ಜನಿತ ದುಃಖಾನುಭವಮಂಟಂಬುದೇ ಸತ್ಯಮಕ್ಕುಂ.

೧೫೬

ಸಪ್ತಜಾನ್ನ ಭೂಮಿಕೆ ಮತ್ತು ಕ್ರಮ :

ಬಳಿಕ ಶುಭೇಚ್ಛೇ, ವಿಚಾರಣೆ, ತನುಮಾನಸಿ, ಸಂಸಕ್ತಿ, ಸತ್ಯಾಪತ್ತಿ, ಪದಾರ್ಥ ಭಾವನೆ, ತುರ್ಗಾಮಿ ಎಂಬವೆ ಸಪ್ತ ಜಾನ್ನನ ಭೂಮಿಕೆಗಳು.

ಅವರಲ್ಲಿ: ೧. ನಾನು ಮೂರಧನಾಗಿಕ ಕಾರಣವೇನು, ಶ್ರುತಿ, ಗುರುಗಳಿಂದ ಅರಿಯಬೇಕಂಬುದೇ ಶುಭೇಚ್ಛೇಯೆನಿಸೂದು.

೨. ಗುರು, ಶಾಸಾದಿಗಳಿಂ ಜನಿಸಿದ ಕಿಂಚಿದ್ವೈರಾಗ್ಯ ಬಲದಿಂ ಸದಾಚಾರ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯೇ ವಿಚಾರಣೆಯೆನಿಸೂದು.

೩. ಬಳಿಕ ಶುಭೇಚ್ಛೇ ವಿಚಾರಣೆಗಳ ಬಲದಿಂ ವಿಷಯಾಸಕ್ತಿ ಕೆಡುವುದೇ ತನುಮಾನಸಿಯೆನಿಸೂದು.

೪. ಬಳಿಕ ಭೂಮಿಕಾಶ್ರಯದ ಅಭ್ಯಾಸ ಸಾಮಧ್ಯದಿಂ ಜಾಗ್ರತ್ತ ಪ್ರಂಚಮೆಲ್ಲಮಂ ಕನಸೆಂದು ಕಂಡು ಆತ್ಮನ ಸನ್ಯಾತ್ಮನುಸಂಧಾನವೇ ಸತ್ಯಾಪತ್ತಿಯೆನಿಸೂದು.

೫. ಬಳಿಕ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚದ ತೋರಿಕೆಯಡಗಿ ಸುಷುಪ್ತನಂತೆ ಆತ್ಮಚಿನ್ಯಾತ್ಮವಿಷಯಕ್ಕೇ ಸಂಸಕ್ತಿಯೆನಿಸೂದು.

೬. ಬಳಿಕ ಸರ್ವವಾಸನಾ ವಿಲಂಬಾದಿಂ ಗಾಢ' ನಿದ್ರಿತನಂತೆ ಆನಂದಾತ್ಮಲೀನತೆಯೇ ಪದಾರ್ಥ ಭಾವನಯೆನಿಸೂದು.

೭. ಮೇಲೆ ಉಂಟನಿಸದೆ ಇಲ್ಲಿನಿಸದೆ ಅಹಂಕೃತಿ ನಿರಹಂಕೃತಿದೋರದೆ ಕೇವಲ ಜ್ಞಾನಿರೂಪಮಾದ ಅದ್ವೈತ ಪದದಲ್ಲಿ ಬಯಲು ಬರುಗೊಡದಂತೆ ಒಳಹೊರಗೆ ಶಿಳಸ್ಯಮಾಗಿರುದೇ ತುರ್ಗಾಮಿಯಕ್ಕುಂ.

೧೫೭

ಷಟ್ಪರ್ಮಾಧಿಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಉಪರತಿಗಳಿಗನುಸಾರಿಗಳಾದ ದೃಶ್ಯಾನುವೇದ, ಶಬ್ದಾನುವೇದ, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವೆಂಬವೆ ಬಾಹ್ಯ-ಅಭ್ಯಾಂತರ ಭೇದದಿಂ ಷಟ್ಪರ್ಮಾಧಿಗಳು,

ಅವರಲ್ಲಿ : ಬಾಹ್ಯದ ಸಮಾಧಿಗಳು.

१. ಘಟಾದಿ ವಿಷಯಜಾತದೊಳಾವುದಾನೋಂದುವನಾದರೂ, ಕೂತುರ್ ಅದರ ನಾಮರೂಪಂಗಳೆಂಬ ಮಾಯಾಂಶಂಗಳೆರಡನೂ ಪಿರಿಚಿ ಮತ್ತದರೊಳು ಅಸ್ತಿತ್ವ ತ್ವರಿಯಂಗಳೆಂಬ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶತ್ವಯಂಗಳನು ಅನುಸಂಧಾನಂಗೆಯ್ಯಾದೇ ಬಾಹ್ಯದ ದೃಶ್ಯಾನುವೇದವೆಂಬ ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯೆನಿಸೂದು.
२. ಮತ್ತಂ ಅಖಿಂಡ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಅದ್ವಿತೀಯ ಸ್ವರೂಪಮಾದುದೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಿಪ್ಪದೇ ಬಾಹ್ಯದ ಶಬ್ದಾನುವೇದವೆಂಬ ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯೆನಿಸೂದು.
३. ಆ ಸಮಾಧಿದ್ವಯಿದ ಅಭ್ಯಾಸಬಲದಿಂದಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದದ ಆಸ್ವಾದನದಲ್ಲಿಯೇ ಮನೋಮಗ್ನವಾಗಿ ನಿಸ್ತರಂಗಸಮುದ್ರದಂತೆ ನಿಶ್ಚಲಾತ್ಮಕವಾಗಿಪ್ಪದೇ ಬಾಹ್ಯದ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯಹ್ಯಂ.

ಅಭ್ಯಾಂತರ ಸಮಾಧಿಗಳು

१. ಬಳಿಕ ಮನೋಗತಕಾನು ಸಂಕಲ್ಪಾದಿಗಳೇ ದೃಶ್ಯಂಗಳು, ತಾನವರ್ದಿ ಸಾಕ್ಷಿಕನೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವೇ ಅಭ್ಯಾಂತರದ ದೃಶ್ಯಾನುವೇದವೆಂಬ ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯೆನಿಸೂದು.
२. ಮತ್ತಂ ಅಸಂಗ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವಪ್ರತಾಶಾದ್ವಯ ಸ್ವರೂಪವೇ ತಾನೆಂದು ಚಿಂತನೆಗೇಂಪ್ಯಾದೇ ಅಭ್ಯಾಂತರದ ಶಬ್ದಾನುವೇದವೆಂಬ ಸವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯೆನಿಸೂದು.
३. ಮತ್ತಂ, ಆ ಸ್ವಾನುಭೂತಿ ರಸಾವೇಶದಿಂದಾ ದೃಶ್ಯಶಬ್ದಂಗಳೆರಡನು ಉಳಿದು ನಿವಾತಸ್ವಿತ ದೀಪದಂತೆ ನಿಸ್ಪಂದರೂಪಮಾಗಿಹುದೇ ಅಭ್ಯಾಂತರದ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಸಮಾಧಿಯೆನಿಸೂದು.

೧೫೯

ಜ್ಞಾನಫಲ ಚತುಷ್ಪತಿ :

ಬಳಿಕ ದುಃಖಾಭಾವ, ಸರ್ವಕಾಮಾಪ್ತಿ, ಕೃತಕೃತ್ಯಕ್ತ ಪ್ರಾಪ್ಯಪಾಪಿತ್ಯಗಳೆಂಬವೆ ಜ್ಞಾನಫಲ ಚತುರ್ವಿಧಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ :

१. ದುಃಖಾಭಾವಮೆಂಬುದಿಹ ಪರಲೋಕ ಭೇದದಿಂದ ಇತ್ತೇರನಾಗಿಹುದು, ಅವರೊಳಗೆ, ಸೂಳಲಶರೀರದಲ್ಲಿ ಕುರೂಪತ್ತ, ದುರ್ಗಂಧತ್, ವ್ಯಾಧಾಯಾದಿಗಳುಂ; ಸೂಕ್ಷತನುವಿನಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಕಾಮಕ್ಷೋಧಾದಿಗಳುಂ; ಕಾರಣದೇಹದಲ್ಲಿ ಆದಿ ವ್ಯಾಧಿಗಳಿಗೆ ಬೀಜಭೂತಮಾದ ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳುಮೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಸಂತಾಪವೇ ಇಹಲೋಕ ದುಃಖವಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮಕ ಮಾಯಾ ಕಾರ್ಯಮಾದ ಶರೀರಾದಿಗಳತ್ತಿಂದ ಬೇರೆಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅದ್ವಿತೀಯನಾದ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮಜ್ಞಾನದಿಂ, ಮೇಲೆ ಪರಮಾರ್ಥಮಾದ

ಭೋಗ ಭೋಕ್ತ್ವಗಳಲ್ಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಆ ದುಃಖತ್ಯಾಯ ಸಂಬಂಧಮಿಲ್ಲದಿರಲದೇ ಇಹಲೋಕ ದುಃಖಾವವನಿಸುದು.

ಬಳಿಕ ಪುಣ್ಯವೆಂತು ಬರ್ಮರ್ಡೋ, ಹಾಪವೆಂತುಮೋಪರ್ಡೋ ಎಂಬ ಚಿಂತೆಯೇ ಪರಲೋಕ ದುಃಖವಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಸಮೃಜ್ಞಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕಮಲ ಪತ್ತೋದಕರಂತೆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಆ ಕರ್ಮದ್ವಯ ಲೇಪವಿಲ್ಲಾಗಿಯಂ, ದಾವ ವಡಸಿದ ನಗವನಾವ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿಗಳು ಪುಗದಂತೆಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಮಯನಂ ಸುಕೃತಾದಿಗಳ್ ಸೋಂಕಲಮೃವಾಗಿಯಂ, ಅದರಿಂದಾ ಚಿಂತೆದೋರಿಹುದೇ ಪರಲೋಕ ದುಃಖಾವಮಕ್ಕಂ. ೧೯೦

೨. ಸರ್ವಕಾಮಾಪ್ತಿ : ಮತ್ತಂ ಸರ್ವೈಶ್ವರ್ಯರ್ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮಾದಿ ಹಿರಣ್ಯಗಭಾರತ ವರ್ಣಾದ ಉತ್ತರೋತ್ತರವರ್ಣಾಗಿ ಬಂತುಸಲ್ಲಿಕ್ಕ ಶತಗುಣೋತ್ತರಾನಂದಂಗಳೆಲ್ಲಂ ನಿಷ್ಪತ್ತನಾದ ವಿವೇಕಿಗುಂಟಾಗಿಯಂ, ಬಳಿಕ ಆನಂದಂಗಳೆಲ್ಲಂ ಜ್ಞಾನದಿಂದರಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಶಂಗಳಪ್ಪದರಿಂದ ಆತಂಗ ಅವಿಂದಾನಂದ ಸಿದ್ಧಿಸಿತ್ತಾಗಿಯಂ ಅದೇ ಸರ್ವಕಾಮಾಪ್ತಿಯನಿಸುದು. ೧೯೧

೩. ಕೃತಕೃತ್ಯತ್ವ : ಮತ್ತಂ ಆ ವಿವೇಕಿಗೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕುಂ ಮೊದಲೇ ಇಹಲೋಕ ಸಂಬಂಧಮಾದ ಇಷ್ಟಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅನಿಷ್ಟನಿವೃತ್ತಿಗೊಸುಗೆ, ಕೃಷಿ ವಾರೀಜ್ಯಾದಿಕಮಂ, ಸ್ವಾರ್ಥದಿ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸುಗೆ ಯೋಗೋಪಾಸನಾದಿಕಮಂ, ಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನ ಸಿದ್ಧಿಗೋಸುಗೆ ಶ್ರವಣಾದಿಕಮೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಂ ಶತರ್ವಮಾಗಿಹುದು ಈಗಳೇ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಆದೋಡೆ, ಸಾಂಸಾರಿಕ ಫಲ ಭೋಗೇಷ್ಟೆ ಇಲ್ಲಾಗಿ, ಕೃಷಿ ಮೊದಲಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಿಲ್ಲಂ. ಬಳಿಕ ಗವಾಗ್ರಹತ ಸೂರ್ಯಕಿರಿಣದಲ್ಲಿ ತೋರ್ವ ಪರಮಾಣುಗಳಾಟವು, ಬಯಲ ಮಹಾಬೇಳಗಿನಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಸದಂತೆ, ಅಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳ ವಿಷಯಮಾದ ಕರ್ಮವೆಲ್ಲಂ ಸಮೃಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ತೋರಿದಿರುದರಿಂದ ಅನುಷ್ಟಿಸಲ್ ತಪ್ಪಿಲ್ಲಾಗಿ ಯಾಗಾದಿ ವಾಂಭೇದೋರದು. ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಯಿತ್ತಾಗಿ ಶ್ರವಣಾದಿಕವೆಲ್ಲಂ ಕೃತಪ್ರಯವಹುದು. ಇಂತಿರೇ ಕೃತಕೃತ್ಯತ್ವವನಿಸುದು. ೧೯೨

೪. ಪ್ರಾಷ್ಟಾಪ್ರಾಪ್ತಿತ್ವ : ಮತ್ತಂ ತನಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ಪುಣ್ಯ ಪರಿಪಾಕ, ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವ ಗುರೂಪಾಸ್ತ, ಶಾಸ್ತ್ರ ಶ್ರವಣ, ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮವಿವೇಕ, ಆಜ್ಞಾವ ನಿವೃತ್ತಿ, ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರ, ಸಂಸಾರದುಃಖನಿವೃತ್ತಿ, ನಿಜಾನಂದಾದಿಗಳ ಸಿದ್ಧಿಯೇ ಪ್ರಾಷ್ಟಾಪ್ರಾಪ್ತಿ ಮಕ್ಕಂ. ೧೯೩

ಜೀವನ್ಯಕ್ತಿ :

ಬಳಿಕ ಜೀವನ್ಯಕ್ತಿ, ವಿರೇಹ ಕೈವಲ್ಯವೆಂಬವೆ ಮೋಕ್ಷದ್ವೈವಿಧಂಗಳವರಲ್ಲಿ, ವಿವೇಕಿಗೆ ಅಹಂ ಮತ್ತು ಆತ್ಮಗ್ರಹ ಅನೋನ್ಯ ಸಂಬಂಧ ಲಕ್ಷಣ ಹೃದಯ ಗ್ರಂಥಿ ಶಿಧಿಲತೆಯನ್ಯತ್ವತ್ವಾಗಿ, ಪರಶರೀರದಲ್ಲಿ ಎಂತಂತೆ, ಸ್ವಶರೀರದಲ್ಲಿಯೂ ದೃಢಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲಾಗಿ ಅನುಭವ ಸಾಮ್ಯಮಪ್ಪದರಿಂ ಪ್ರಾರಭಭೋಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರಂ. ಮತ್ತಂ ಸುಪ್ತಬಾಲಾದಿಗಳಂತೆ ಮಂದಾನಸಂಧಾನವಹುದರಿಂ ದೇಹಾದಿ ನಿರಭಿಮಾನತೆಯಂ, ಘಟೋತ್ತಮತೆಯಂ ಮೇಲೆ ಕುಲಾಲ ಚಕ್ರ ಭ್ರಮಣದಂತೆ

ತತ್ತ್ವಾರಬ್ಧವಾಸನಾ ವಶದಿಂ ಬದುಕುತ್ತಿಮುದೇ ಜೀವನ್ಸ್ತ್ರೀಯಕ್ಕುಂ. ೧೬೪

ಜೀವನ್ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗತಿ :

ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞನೋದಯಾನಂತರದಲ್ಲಿಯೇ - ಸೂರ್ಯೋದಯದಿಂ ಕತ್ತಲೇ ಕೆಡುವಂತೆ - ಅಜ್ಞಾನದೊಡನದರ ಕಾರ್ಯಮಾದ ಶರೀರಾದಿಕವಳಿದು ವಿದೇಹ ಕೈವಲ್ಯಮಾಗದೆ. ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಜೀವನ್ಸ್ತ್ರೀ ಕಲ್ಪನೆ ಎಂತಂದೊಡೆ, ವಿವೇಕದಿಂ ರಜ್ಜುವಿನಲ್ಲಿಯ ಸರ್ವಭೂತಂತಿ ಕೆಟ್ಟೊಡಂ ತತ್ತ್ವಾರ್ಥಮಾದ ಭಯ ಕಂಪನಾದಿಗಳಿರುವುಂತೆ, ಜ್ಞಾನದಿಂದಜ್ಞಾನ ಕೆಟ್ಟೊಡಂ ಅದರ ಕಾರ್ಯವಾದ ಶರೀರಾದಿಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಿತಿಯುಂಟಾಗಿಯುಂ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ವೈತಾತ್ಮಿಕ ಸಮಯ ಕಾಲದೊಳ್ಳಿ ನಿಶ್ಚೇಷಮಾಗಿ ಅಜ್ಞಾನದೊಡಗೂಡಿ ದೇಹ ಪಾತವಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ವೈತ. ಸಂಪ್ರದಾಯ ವಿಭಕ್ತಿಯಹುದಾಗಿಯುಂ, ಬಳಿಕ್ಕ ಅಂತಾದೊಡೆ ಏನಾಯಿತನೆ: ಪರಶಿವನಿಂ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಬ್ರಹ್ಮನಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿ, ಪ್ರಜಾಪತಿಯಂ ಮನು, ಮನುವಿಂ ಪ್ರಜೀಗಳರಿದರಂದು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ವೈ ಸಂಪ್ರದಾಯಮಂ ಹೇಳ್ಣಿ ಭಾಂದೋಗ್ಯ ಶ್ರುತಿ ವಿರೋಧವಹುದಾಗಿಯುಂ, ಜ್ಞಾನಿಗ ಜೀವನ್ಸ್ತ್ರೀ ಸಿದ್ಧಸಲೋಸುಗಮಾಗಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವಾಸನೆ, ಅಜ್ಞಾನ ಲೇಶ, ಸದ್ಬಾವಂಗಳನಂಗಿರಿಮದರಿಂ ದೇಹಸ್ಥಿತಿಯುಂ ಶಿಷ್ಯೋಪದೇಶಾದಿಕರುಂ ಸಿದ್ಧಸ್ತುತಿಕ್ರಂ. ೧೬೫

ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಭಾವ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ಜೀವನ್ಸ್ತ್ರೀಗೆ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮವೇ ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಂದೆ ಸುಂಕುಬುಲ್ಲ ಸುಂಕಿನಂತೆ ಉರಿದು ಮೋಹುದು. ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವೇ ಉಂಡುತ್ತಿರೂದು. ಆಗಾಮಿ ಕರ್ಮವೇ ಅನಧಿಕಾರಿಯಪ್ಪದರಿಂ ಘಲಿಸುತ್ತಿರೆಂದು ಅನುವದಿಸಲ್ಪೇಳುಂ. ಬಳಿಕ, ಜ್ಞಾನಾಗ್ನಿಯಂ ದಗ್ಧಮಾದ ಕರ್ಮವ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗವನೀಪುದರಿಂ ಮುಂದೆ ದೇಹೋತ್ಪತ್ತಿಯನು ಮಾಡಲಖ್ಯದೆಂದೊಡೆ, ಹುರಿದ ಚಣಕಾದಿ ಬೀಜವ ಭೋಗಮಾತ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲದೆ, ಅಂಕುರೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣವಲ್ಲದಂತೆ, ಜ್ಞಾನಿಯ ಕರ್ಮವ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗದಿಂದವೇ ತೀರೂದಾಗಿ, ಜನ್ಮಾಂತರಕ್ಕ ಹೇತುವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪೇಳುಂ. ೧೬೬

ಜನ್ಮಾಂತರ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಕರ್ಮವಾದೊಡೆ, ಲೋಕಯಾತ್ರೆಗಳನಧಿಕರಿಸಿದ ಅಸ್ಯಾದಿ ನರಗ್ರೇ ಏಕದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಭೋಗ್ಯವಹುದು. ಲೋಕಯಾತ್ರೆಯೋಳಧೀಕೃತರಾದ ಮನು ವ್ಯಾಸಾದಿ ಮಹಾಪುರುಷರ್ಗೆ ದಶಸಂಖ್ಯಾ ದೇಹದಿಂದಲ್ಲದೆ ತೀರದಿದೊಡಂ, ಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಿರೋಧಾನಮಿಲ್ಲಾಗಿ ಬಾಲ್ಯ ಕೌಮಾರಾದಿ ಭೇದಮುಂಟಾದೊಡಂ ನರನಿಗೂಂದೇ ದೇಹವೆಂತಂತೆಂದರಿಯವೇಳುಂ. ೧೬೭

ವರೇಕ ಚಂತಾಮನೆ

ಜಾನಿಗೆ ಭೋಗ ಸದ್ಗಿ:

ಬಳಿಕ ಸಕಲ ವಿಷಯಂಗಳಿಗೆ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿರ್ದ ಜಾನಕ್ಕೆಯುಂ, ವಿಷಯಂಗಳಿಗೆ ಸತ್ಯತ್ವಮಂ ಸಂಪಾದಿಸುತ್ತಿರ್ದ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗಕ್ಕೆಯುಂ, ಅನ್ವಯಾನ್ವ ವಿರೋಧ ಮಂಂತಾಗಿ, ಜಾನಿಗೆ ಎಂತು ಭೋಗಸಿದ್ಧಿಯಹುದು, ಎಂದೆಡೆ : ಮಿಥ್ಯಾತ್ಮಕ ಸ್ವಪ್ನ ಇಂದ್ರಜಾಲಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ವನಿತಾದಿ ತೋರಿಕೆಗಳಿಂ ಮೈಘನಾದಿ, ವಿಸ್ಯಾಯಾದಿ ನಿಜಭೋಗವಹುದೆಂತಂತೆ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗಕ್ಕೆ ವಿಷಯಂಗಳಿಗೆ, ಸತ್ಯತ್ವದರ್ಶನಮಂಟಾದಲ್ಲದೆ ಆಗದೆಂಬ ನಿಯಮವಿಲ್ಲಾಗಿ, ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗಕ್ಕೆಯುಂ, ಜಾನಕ್ಕೆಯುಂ ಅನ್ವಯಾನ್ವ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲ ಅದರಿಂ ಜಾನಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗಂ ಉಂಟಂದು ವಿಧಿತಮಕ್ಕುಂ.

೧೯೮

ಭೋಗ ದೃಷ್ಟಾಂತ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಭಾಂತಿಕೆಟ್ಟಣಾದಲ್ಲಿಯೆ ಶುಕ್ತಿಯ ರಜತಕ್ಕ ಹಾನಿಯಪ್ಪಂತೆ, ಜಾನದಿಂದ ಅಜಾನವಳಿದಾಗಳೆ ಜಗತ್ತಪಂಚದ ತೋರ್ಕೆಯಿಲ್ಲಾಗಿ ವಿವೇಕಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗ ಮೆತಪ್ಪದೆಂದೊಡೆ:

ಶುಕ್ತಿಕಾ ರಜತವೆಂಬುದು ನಿರುಪಾಧಿಕ ಭ್ರಮೆಯಮ್ಮದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿ ತಿಳಿದಾಗಲೇ ರಜತಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ನಾಶವಹುದು. ಈಸೋಪಾಧಿಕ ಭ್ರಮೆಯೋಳ ಅಂತಲ್ಲದೆ ಎಂತನೇ: ತಿಳಿಗೊಳನ ತೀರದಲ್ಲಿರುವ ಮನುಷ್ಯನು ತಾನು ಆ ಜಲದೋಳಧೋಮುಖಿನಾಗಿಪ್ಪದು ಮಸಿಯೆಂದು, ತೀರದಲ್ಲಿರ್ದ ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಬುದ್ಧಿ ನಿಷ್ಪನಾಗಿದ್ದರೂ, ಆ ಅಧೋಮುಖಿ ರೂಪದೋರುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅಂತೇ ಅಹಂಕಾರ ಸಂಬಂಧಮಾದ ಜೀವಭಾವಾದಿಕವೇ ಮಿಥ್ಯೆ, ಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮನೇ ತಾನೆಂದರಿದು ಜೀವತ್ವಾದಿ ಪ್ರಪಂಚವಿಹುದಾಗಿ ಜೀವನ್ನಕ್ಕಂಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಭೋಗವ್ಯವಹಾರಂ ಅಂಗೀಕೃತಮಕ್ಕುಂ.

೧೯೯

ಜೀವನ್ನಕ್ಕೆ ಸದ್ಗುಣ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಜೀವನ್ನಕ್ಕಂಗೆ ಮೈತ್ರಿ ಕರುಣಾ ಮುದಿತಾ ಉಪೇಕ್ಷೆಯೆಂಬ ಸದ್ಗುಣ ಜತುವ್ಯಾಯಂಗಳುಂಟು. ಅವರಲ್ಲಿ :

ಸತ್ಯರೂಪರೂಡತನ ಸ್ವೇಹವೇ ಮೈತ್ರಿಯನಿಸೂದು.

ದುಃಖಿತಾತ್ಮರಲ್ಲಿಯ ಮರುಕವೇ ಕರುಣೆಯನಿಸೂದು.

ಮಣ್ಣಾಕಾರಿಗಳಲ್ಲಿಯ ಸಂತೋಷವೇ ಮುದಿತವನಿಸೂದು.

ಪಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ರಾಗದ್ವೇಷವಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ಉಪೇಕ್ಷೆಯಕ್ಕುಂ.

೨೧೦

ಜೀವನ್ನಕ್ಕೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಂಚಕ :

ಬಳಿಕ ಆ ಜೀವನ್ನಕ್ಕಂಗೆ ಜಾನರಕ್ಕೆ, ತಪಸ್ಸ, ಸರ್ವಸಂವಾದ, ದುಃಖಿಸಂಕ್ಷಯ, ಸುಖಾವಿಭಾವವೆಂಬ ಪಂಚ ಪ್ರಯೋಜನಗಳುಂಟು. ಅವರಲ್ಲಿ:

೧. ವಾಸನಾಕ್ಷಯ, ಮನೋನಾಶಂಗಳಿಂ ಬುದ್ಧಿ ನಿರ್ಮಲವಾಗಿಪ್ಪದೇ ಜ್ಞಾನರಕ್ಷಯಿನಿಸೂದು.
೨. ಬಳಿಕದರಶ್ವಲೀಂದ ಜೀವಿಯ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಗೆ ಏಕಾಗ್ರತೆಯೇ ತಪಸ್ಸೆನಿಸೂದು.
೩. ಬಳಿಕ ಆ ತಪೋನಿಷ್ಟನಾದ ಜೀವನ್ಯಕ್ಕನಂ ಆಬಾಲ ಪಂಡಿತರೆಲ್ಲರೂ ಯೋಗೀಶ್ವರನೆಂದು ಸ್ತುತಿನಮಸ್ಯಾರಗಳಿಂ ಬಹು ಮನ್ಯಾಂಶಗಿಯ್ಯದೇ ಸರ್ವಸಂಖಾರವನಿಸೂದು.
೪. ಬಳಿಕ ಅಸ್ಮಿತಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರವಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ದುಃಖಸಂಕ್ಷಯವನಿಸೂದು.
೫. ಬಳಿಕ ಆ ಸಾಧನಗಳಿಂದ ಆಶ್ಚರ್ಯಗೊಂದು ಪ್ರತಿಬಂಧವಿಲ್ಲದಿಹುದೇ ಸುಖಾವಿಭಾಷವಮತ್ತು. ೧೧೧

ಜ್ಞಾನದ ದಶ ಚಿಹ್ನೆಗಳು :

ಬಲಿಕ ಅಕ್ಷೇತ್ರ, ಆರೋಗ್ಯ, ಜೀತೆಂದ್ರಿಯತ್ವ, ದಯೆ, ಕ್ಷಮೆ, ಜನಕ್ಷಯತ್ವ, ಅಲೋಭಕ್ಷಧಾತ್ಮತ್ವ, ಅಭಯ, ನಿರ್ಮಾದಗಳೆಂಬವ ಜ್ಞಾನದ ದಶ ಚಿಹ್ನೆಗಳು. ೧೧೨

ಜ್ಞಾನಿಯಂ ಪ್ರಯೋಜನ :

ಮತ್ತೆ ಆ ಜೀವನ್ಯಕ್ಕನಿಂ ಶಿಷ್ಯ, ಭಕ್ತ, ಉದಾಸೀನ, ಪಾಪಿಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧಜನಗಳ ಅನುಗ್ರಹಂ ದೊರಕೊಳ್ಳುಂ, ಅದಂತನೆ :

೧. ತತ್ತ್ವಾಪದೇಶಂಗಿಯ್ಯ ಜೀವನ್ಯಕ್ಕನಿಂ ಶಿಷ್ಯಂಗೆ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ಮುಕ್ತಿಯುಂ.
೨. ಬಳಿಕ ಅನುರಾಗದಿಂದ ಆತನನಾರಾಧಿಸುವ ಭಕ್ತಂಗೆ ಸುಕೃತಾತೀಶಯಮುಂ.
೩. ಬಳಿಕ ಆತನ ಸಚ್ಚರಿತ್ರಮಂ ಕಂಡ ಉದಾಸೀನಂಗೆ ಮಣಿ ಕೃತಾಭಿಜಿತಿಯುಂ.
೪. ಬಳಿಕ ಆತನ ದರ್ಶನ ಸ್ತರಾನಾದಿಗಳಿಂದ ಪಾಪಿಗೆ ಪಾಪಕ್ಕಾಯಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೧೧೩

ಉಪದೇಶ ಸಂಗತಿ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಕರ್ತೃತ್ವಾದಿಕವಿಲ್ಲದ ಜೀವನ್ಯಕ್ಕನಿಂ

ವೇದಾಂತ ವಾಕ್ಯತಕ್ತಿ, ತಾತ್ಪರ್ಯ, ತರ್ಕಾನುಕೂಲ, ದೃಷ್ಟಾಂತಾದಿಗಳಿಂ ಯತ್ನ ಪುರಸ್ಸರಮಾದ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶಾದಿಕಮೆಂತು ಘಟಿಪುದು, ಎಂದೊಂಡೆ: ಅತೋಹಿತ, ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನಮಪ್ಪದರಿಂ ರಾಗ ದ್ವೋಷಾದಿಗಳಲ್ಲದ ಈಶ್ವರಂಗೆ ಅನುಗ್ರಹ ನಿಗ್ರಹಕ್ಕಾಗಿ ಜನರ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಪತ ವಶದಿಂದ ಅನುಗ್ರಹ ಜೀಷ್ಟಿ ದೊರಕೊಂಬಂತೆ, ಸಾಧಕ ಸುಕೃತಾದಿ ಪ್ರಫಾವದಿಂ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಉಪದೇಶಾದಿಗಳಹವು ಎಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಮತ್ತು. ೧೧೪

ಜೀವನ್ಯಕ್ಕರ ಪ್ರಾರಂಭವು :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಜೀವನ್ಯಕ್ಕರು ಇಂತು ಹೇಳು ಸಲ್ಲಕ್ಷಣದಿಂದಿರದೆ ಬಹು ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿರ್ವರೆಂತನೆ: ಪ್ರಾರಂಭಿಕಮ್ಯ ಸಂಸ್ಯಾರವೆಂಬುದಾದೂಡೆ: ತೀವ್ರವೆಂದೂ,

ಎವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಮಧ್ಯವೆಂದೂ, ಮಂದವೆಂದೂ, ಸುಪ್ತವೆಂದೂ ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿಹುದು, ಅವರಲ್ಲಿ :

ಸಮ್ಮಜ್ಞನಿಯಾದರೂ ಭೋಗದಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ತರನಾಗಿ ಪಶುವಿನಂತೆ

ಆತ್ಮಪ್ರಿತಿ ಮಾತ್ರವಿಹುದೇ ಕೀವ್ರ ಸಂಸ್ಕಾರವೆನಿಸೂದು.

ಭೋಗಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯತತ್ವವಾದರೂ ತಾನು ಆತ್ಮತತ್ತರನಾಗಿ ಬಾಲಕರಂತೆ ವಿನೋದದಿಂದಪೂರ್ದೇ ಮಧ್ಯ ಸಂಸ್ಕಾರವೆನಿಸೂದು.

ಸಕಲ ಭೋಗವನುಳಿದು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ತರನಾಗಿ ಸುರತಸುಖ

ಮಿಥುನದಂತೆ ನಿಜಾನಂದದಿಂದಿಪೂರ್ದೇ ಮಂದ ಸಂಸ್ಕಾರವೆನಿಸೂದು.

ಸರ್ವವ್ಯಾಪಾರವಾಗಿ ನಿರುಪಾಧಿಕಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೇ ತತ್ತರನಾಗಿ ಪರಮುಕ್ತನಂತೆ ಪರಮ ಸುಖದಿಂದಿಪೂರ್ದೇ ಸುಪ್ತ ಸಂಸ್ಕಾರಮಹ್ಕೂಂ.

ಬಳಿಕ ಇಂತು ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಕಾರಮಾದ ಪ್ರಾರಭ ಕರ್ಮವಶದಿಂ ಜೀವನುಕ್ಕರು ನಾನಾ ವರ್ತನೆಗಳಿಂದಿರು, ಮಜ್ಜ ಕುಟಿಲಗತಿಯ ನದಿಗಳ ಸಮುದ್ರ ಸಂಬಂಧದಂತೆ ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಬಹುಸ್ವರೂಪಮಾಗಿರು ಮುಕ್ತಿ ಸುಖಂ ಒಂದೇ ಪ್ರಕಾರಮಹ್ಕೂಂ. ೧೫೫

ಪ್ರಾರಭತ್ಯಯ :

ಬಳಿಕ ಇಚ್ಛಾಪ್ರಾರಭಃ, ಅನಿಚ್ಛಾಪ್ರಾರಭಃ, ಪರೇಚ್ಛಾಪ್ರಾರಭವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಾರಭಗಳೇ ದೇವತೆಗಳಿಂದವು ನಿವಾರಿಸಲಿಕ್ಕಮಾಗಿರುವವು.

ಅವರಲ್ಲಿ : ಅಪಧ್ಯ ಸೇವಾದಿಕರು ತನಗೆ ಬರ್ಪ ಅನಧರ್ವವನರಿದರೂ ಬಿಡಲೀಯದೆ ಮಾಡಿಪುರ್ದೇ ಇಚ್ಛಾಪ್ರಾರಭವೆನಿಸೂದು.

ಮಾಡಲೊಲ್ಲಿನೆಂದರೂ ಹಿಂಸಾದಿಕರು ರಾಜಾಜ್ಞೀಯಂತೆ ಬಲತ್ವಾರದಿಂ ಮಾಡಿಪುರ್ದೇ ಅನಿಚ್ಛಾಪ್ರಾರಭವೆನಿಸೂದು.

ತನಗಿಚ್ಛಾನಿಚ್ಚೇಗಳಲ್ಲಿದಿದ್ದರೂ ಪರದಾಕ್ಷಣ್ಯಾಂದಿಂ ಸುಖಿದು:ಖಿವನುಳಿಪುರ್ದೇ ಪರೇಚ್ಛಾಪ್ರಾರಭವೆನಿಸೂದು.

ಇಂತು ತ್ರಿವಿಧ ಪ್ರಾರಭಾನುಸಾರದಿಂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಗೆ ವಿಚಿತ್ರ ಚರಿತಂಗಳಂಟೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಮಹ್ಕೂಂ. ೧೫೬

ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು :

ಬಳಿಕ ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸನಕ ಜನಕ ಭರತ ಯಾಜಕಾವಲ್ಸ್ಯ ಶುಕ ವಾಮದೇವ ಗೌತಮ ಪ್ರಾಳ್ಯದ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ವಾಶಿಷ್ಠ ದೂರ್ವಾಸ ನಾರದಾದಿಗಳ ವರ್ತನಾಭೇದಂಗಳ ನಿದರ್ಶನಮಹ್ಕೂಂ.

ಜಾನ್ಯಜಾನಿ ಭೇದ:

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಜಾನ್ಯಿಗೆ ಪ್ರಾರಭಃಭೋಗವನಿಂತು ಅಂಗಿಕರಿಸೆ ಅಜ್ಞನಿ ಜಾನ್ಯಿಗಳಿಗೇನು ಭೇದಮೆಂದೊಳೆ: ವ್ಯಾತ್ಯ ಶ್ರೋತ್ರೀಯಗೆ, ವೇದಾಧ್ಯಯನಪರಿತ್ಯಾಗ, ವೇದಾಧ್ಯಯನ

ಯುತ್ತತೆಗಳಿಂದವೆ ಭೇದವಲ್ಲದೆ ಆಹಾರ ನಿದ್ರಾದಿಗಳಿಂ ಭೇದವಿಲ್ಲದು. ಅಂತೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳೆಯ ಅಜ್ಞಾನಿಗಳೆಯ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಯ ಸಂಬಂಧ. ಆ ಸಂಬಂಧಗಳಿಂ ಭೇದವೆನೆ. ಭೋಗಿಸಿತಿಯಂ ಭೇದವಿಲ್ಲಂಬುದೇ ಸಮ್ಮತಮುಕ್ತಂ. ೧೪೮

ಜ್ಞಾನಾಶ ಪ್ರಯತ್ನೋಪಪತ್ತಿ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗೆ, ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಸಂದರ್ಭಕನಂತೆ ಜೀವತ್ತಂ ಕೆಡುಗುಂ. ಅದಾಗಿ ತನ್ನ ನಾಶಕೆ ಎಂತು ಜೀವಂ ಪ್ರವರ್ತಿತಪನೆಂದೊಡೆ: ಎಂತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ದೇವತ್ವದ ಅಭಿವಾಂಚೆಯಿಂ ಭ್ರಗು ಅಗ್ನಿ ಗಂಗೆ ಪ್ರಯಾಗಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ನರತ್ವ ಪರಿತ್ಯಾಗವನಂಗಿಸರಿಸುತ್ತಿರುವರೂ, ಅಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಾಗಾತ್ಮರೂಪ ಬ್ರಹ್ಮದಿಂದ ಇರಲೋಸುಗಮಾಗಿ ಜೀವಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದೆ, ತನ್ನ ನಾಶವನು ಒಡಂಬಡುತ್ತಿರುವನು ಎಂಬುದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಮುಕ್ತಂ. ೧೪೯

ಜೀವನ್ಮಾತ್ರ ಪ್ರಶಂಸ :

ಬಳಿಕ ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿಂತೆ ಶಾಪಾನುಗ್ರಹ ಸಾಮಧ್ಯರ್ಥಂ ಆವಾತಂಗುಂಟು ಆತನೇ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲದ ಜೀರ್ಣಾಭ ಎಂದೊಡೆ ಆ ಸಾಮಧ್ಯವು ತಪಸ್ಸಿನ ಫಲವೆನೆ. ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನದ ಫಲವಲ್ಲವೆಂದೇ ಕಾಣಾದು, ಬಳಿಕ ಅಂತಾದೊಡೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ತಪವೇ ಮೂಲವಿಂಯ ಶ್ರುತಿಯಂಟಾಗಿ, ತಪೋರಹಿತಂಗೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವೆತ್ತಣಾದು ಎನೆ, ಶಾಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಕಾರಣಮಾದ ಸಕಾಮ್ಯ, ತಪದಿಂದನ್ಯಮಾದ ನಿಷಾಮ್ಯ. ತಪಸ್ಸಿನಿಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನವಹುದೆಂದು ಪರಾಮರ್ಶಂಗಿಯುತ್ತಿರುತ್ತಾದು. ಮತ್ತು ಆ ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿಗೆ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನ ಸಾಮಧ್ಯರ್ಥಂ ರಚಣ ಉಂಟಿಲ್ಲ ಎನ್ನೋ, ಅವರ್ಗ, ಉಭಯ ವಿಧ ತಪಮಂಟಾಗಿ, ಜ್ಞಾನ ಸಾಮಧ್ಯರ್ಥಂ ಬಿಡ್ಡ ವಿಧವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿಹುವು. ಬಳಿಕ ಒಂದೇ ತಪವನಾಚರಿಸಿದೊಡೆ ಆತಂಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತಿಹವಾಗಿ ಏರೋಧವಿಲ್ಲಂ. ೧೫೦

ಬಳಿಕ ಶಾಪಾದಿ ಸಾಮಧ್ಯವಿಲ್ಲದ ವಿಧಿಶಾಖಾನಾದ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಂ ಶ್ರೀಯಾನಿಷ್ಠೇಲ್ಲಾ ನಿಂದಿಸುತ್ತಿಹರಲಾ, ಎನಲ್ಲ, ಆ ಶ್ರೀಯಾನಿಷ್ಠಗ್ರೇಯೂ, ಆ ವಿಷಯ ಲಂಪಟರಾದ ಪಾಪಾರರಿಂ ನಿಂದ್ಯತ್ವಹುಂಟು. ಅದರಿಂ ವೈಷ್ವಮ್ಯವಿಲ್ಲಂ ಮತ್ತು ಆ ವಿಷಯಲಂಪಟರಿಂದಾದ ನಿರಾಕರಣದಿಂ, ಶ್ರೀಯಾನಿಷ್ಠಾದ ವಿಶಿಷ್ಟಗ್ರೇ ಆವಹಾನಿಯೆನೆ, ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನೆಂಬ, ಬುದ್ಧಿಯಿಳ್ಳ ಶ್ರೀಯಾನಿಷ್ಠರ್ಗೆ ಮಾಳ್ಳಿ ದೂಷಣದಿಂ ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಿಗೆ ಆವಹಾನಿಯೂ ಇಲ್ಲವಿಂಬುದೇ ಯಥಾರ್ಥವಿಲ್ಲಂ.

ಮತ್ತಂ ಆಜೀವನ್ಯಕ್ತಂ ಅಲೌಕಿಕನಪ್ಪದುರಿಂ ಪ್ರಾರಂಭಿವಶದಿಂ ವಿಧ್ವದವಸ್ಥೆಯೊಳಿದ್ದೇಡಂ, ಮಾರುತನಿಂ ಶ್ರೀತಾತ್ರಿತ ಮೇಘಪಟಲ ಗಗನದಂತೆ ನಿತ್ಯನಿರ್ಮಾಳನಪ್ಪಂ. ಮತ್ತಂ ಅದ್ವಾಪುಮೆಂಬ ಪರಿಚಾರಕನಿಂ ದತ್ತಮಾದ ಸ್ರೋ ಜಂದನಾದಿ ಭೋಗ ಸ್ವೀಕಾರಮಿದ್ದೋಡಂ ನಿಜಭತ್ಯವಿನೋಳ ಸುರತಂಗಯ್ಯ ಮಂತ್ಳಲಿಮಂತೆ ಪರಾಕರೆಯಿಕ್ತಂ ಮತ್ತು ಮೂರಧನಂತೆ ಕಲಾಭಿಜ್ಞತೆಯೋಳ ಮೌನಮಾಗಿದ್ದೋಡಂ ಕಲ್ಪಿತದ್ವಾರ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯ ವೈಪಿರಿ ವಿಷಯದೋಳ ಅಲಸನಪ್ಪಂ. ಮತ್ತಂ

ಪ್ರಸ್ತುತವನರಿಯದ ಬಹುಭಾಷಣನಂತೆ ಏನನುಡಿದೊಡಮದೇ ಗೂಡಾಭಿಪ್ರಾಯ ಗಳಿಗೆ ತಮಾದ ಸತ್ಯದ್ವೈತನಿಷ್ಠೆ ನಿಗಮಾಭಿಪ್ರಾಯಿಂದುಮಹ್ಯಂ. ಮತ್ತಂ ಆಚಾರ್ಯನಂತೆ ಶಿಷ್ಯರೂ ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಿದ್ದರಿಂದಂ. ಆತನು ನಿತ್ಯಮುಕ್ತನಮ್ಮೆದರಿಂ ಚೋದ್ವಿಭೋಧಕತ್ವನೇ ಮಾಯಾರಚನಾತ್ಮಕಮೆಂಬ ಕೃತನಿಶ್ಚಯಿದಿಂ ಗಗನವಾಸೀಯಂತೆ ಗುರುತ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯನ ರಹಿತನಪ್ಪಂ. ಮತ್ತಂ ಉನ್ನತನಂತೆ ಅನೊಚಿತವಕ್ಕಾವಾದೊಡಂ ದ್ವೈತಭಾವವಳಿದ ಆತ್ಮರಾಮನಮ್ಮೆದರಿಂ, ಸುರಾತಾಂತ್ಯ ಸಮಯದೊಳಗೆ ರತ್ನಿಕಾಮಾಸಕ್ತ ಏಧನವಾಕ್ಯದಂತೆ ಅನಭಿದೇಯ ವಿಷಯಮಹ್ಯಂ.

ಮತ್ತಂ ಪಿಶಾಚಗ್ರಹವಿಷ್ಣವನಂತೆ ಗಳಿಗಳನೆ ನಡೆದೊಡಂ ಮಾಣ್ಯೇಕ ಸ್ವಭಾವ ನಿಷ್ಟನಮ್ಮೆದರಿಂ ವಿರಹಿಯ ಗಮನದಂತೆ ಅಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಸಂಧಾನಮಹ್ಯಂ. ಮತ್ತಂ ಪುತ್ರವಿಯೋಗಾನುಭವವುಳ್ಳ ಗ್ರಾಮ್ಯಜನಕನರಂತೆ ಶೋಕಂಗ್ರೌಣ್ಯ ಅದೆ ಸರ್ವೇಂಂದ್ರಿಯಂಗಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮಂಗಳಂದಾಲೋಚನಗ್ರೌಣ್ಯದೆ ಕಲ್ಪಿತ ಸಾಧಕ ಅವಸ್ಥೆಯೋಳ ಮಂಡಿತ ಸರ್ವೇಂಂದ್ರಿಯ ಧರ್ಮ ವಿಷಯಮಾದ ಕರುಣರಸಮಹ್ಯಂ. ಮತ್ತಂ ವಿಕೃತ ಬಹುರೂಪ ದರ್ಶನ ವಿನೋದದೊಳು ಅಟ್ಟಹಾಸಂಗ್ರಹೌಡಂ ವಿಚಿತ್ರ ಮಣಿಪಾಪಾದಿ ವ್ಯವಹಾರಮಂ ಸತ್ಯವೆಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಪ ಏಂಮಾಂಸಾದಿ ದರ್ಶನ ವಿಷಯಮಾದ ಪರಿಹಾಸಮಹ್ಯಂ. ಮತ್ತಂ ವಿಟನಂತೆ ಸೀಲೋಲ ನಾಗಿದೋಡಂ ಮಾಣ್ಯೇಕ ಸ್ವಭಾವನಮ್ಮೆದರಿಂ, ನಿಜಾನಂದಾನುಭವಿಯಪ್ಪಂ. ಮತ್ತಂ ಶತ್ರುವಿನಂತೆ ಆವಾತನಂ ಕ್ಷೇತ್ರಧರಿಂ ಸಂತಾಪಂಪಡಿಸಿದೊಡಂ ಕ್ಷೇತ್ರಾಹಕಾಗ್ನಿಯಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟಫಲ ಸಂಪತ್ತಿಗಾತನನ ಆಶ್ರಯಂ ಮಾಡುವಾತನೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸಂಗ್ರಹೌಳ್ಳಂ.

ಒಲಗಿ

ವಿದೇಹಕ್ಕೆವಲ್ಲು :

ಅನಂತರದುಳು ಆವಕಾಲದಲ್ಲಿಯು ಆವದೇಶದಲ್ಲಿಯು ಆವುದಾನೋಂದು ಶರೀರಂಬಡೆಯದೆ ಸಚ್ಚದಾನಂದ ಬ್ರಹ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಿಂದಿಹುದೇ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇವಲ್ಲು ಮಹ್ಯಂ. ಬಳಿಕಾ ವಿದೇಹ ಕ್ಷೇವಲ್ಲವನೆಯ್ಯಾವ ಕ್ರಮವೆಂತೆಂದೊಡೆ :

ಆವನಾನೋರ್ವ ಮುಮುಕ್ಷುವಿಗ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾನುಷ್ಣಾನದಿಂ ಧರೋಽತ್ಪತ್ತಿ, ಧರೋಽತ್ಪತ್ತಿಯಿಂ ಹಾಪನಿವಶ್ತಿ, ಹಾಪನಿವಶ್ತಿಯಿಂ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿ, ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಿಯಿಂ ಸಂಸಾರದೋಷದರ್ಶನ, ಅದರಿಂ ವಿಷಯವಿರಕ್ತಯಿಂ ಮೋಕ್ಷಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಬಾಹ್ಯ ಕರೋಽಪರತಿ ಕರೋಽಪರತಿಯಿಂ ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸ, ಅದರಿಂ ಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮಾಭಿರತಿ, ಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮಾಭಿರತಿಯಿಂ ತತ್ತ್ವಮಸ್ಯಾದಿ ಮಹಾವಾಕ್ಯ ವಿಚಾರ, ಅದರಿಂದ ಅದ್ವೈತಜ್ಞಾನ, ಅದರಿಂದ ಅವಿದ್ಯಾನಾಶ, ಅದರಿಂದ ಅದ್ವೈತಭಾಂತಿನಷ್ಟ, ಅದರಿಂ ಶುಭಾಶುಭಬುದ್ಧಿ ಪರಿಶ್ಯಾಗ, ಅದರಿಂ ರಾಗದೇಷ ಹಾನಿ, ರಾಗದ್ವೈಪಹಾನಿಯಂ ವಿಧಿನಿಷೇಧ ನಿರಸನ, ಅದರಿಂ ಮಣಿಪಾಪಕ್ಕಯ, ಅದರಿಂ ದೇಹಭಾವ ವಿಚ್ಛಿತಿ, ದೇಹಭಾವವಿಚ್ಛಿತಿಯಿಂ ಸರ್ವಪಾಶವಿಮೋಚನ, ಅದರಿಂ ಸರ್ವೋಽತ್ಮರ್ಪ ಮಾದ ಚರಮ ಸಾಧನಮಪ್ಪ ನಾಮ ರೂಪ ಜಾತಿ ಶ್ರೀಯಾವಾಸನೆ ಮಗದ ವಾಚಾಮ ಗೋಚರಮಪ್ಪ ನಿತ್ಯನಂದ

ವಿವೇಕ ಚೆಂತಾಮಣಿ

ಸ್ವರೂಪಮಾದ ವಿದೇಹ ಕೃವಲ್ಯಾವಹುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಪುದೇ ಶ್ರುತ್ಯಾಚಾರ್ಯ ಪ್ರಸಾದ
ಸಿದ್ಧಯಕ್ಕುಂ.

ಇತಿ ವೇದಾದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರಧರ್ಮ ನಿರ್ಣಯಂ

ಪ್ರಥಮ ಪರಿಚೀರಿ:

■■■

ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಭೇದ

ಕಂದ॥ ಇಂತವಿಳ ವೇದ ಶಾಸ್ತ್ರ
 ಧರ್ಮಂ ತೀಳವಂತೂರೆದನ್ನು ಪರತರ ತಿಪಸಿ ।
 ದಾಢಂತ ಪರ್ಥಿತಿಯನರಿಯೋ
 ರಂತುಸುರ್ವಂ ಸಾಧಕರ್ಗೆ ಸಂತಸಮುದಿಸಲೋ ॥

ಅಂತಾದೊಡೆ ಆ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದೊಳ್ಳ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಫಲದಿಂ
 ವಿಶ್ವಾಸಂ ಘಟಿಸಲೋಎಸುಗಮಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನಕೇವಲರೆಂಬ ಅತ್ಯವಾಗದೊಳ್ಳ ಅಯಾಯ
 ನಾಮಧೇಯಮುಖ್ಯವರಿಂದ ಉತ್ತಮಾದ ಗಾರುಡ ದಕ್ಷಿಣ ವಾಮ ಭೂತಂಗಳಿಂಬ
 ನಾಲ್ಕು ತಂತ್ರಾಂತರಂಗಳವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ತತ್ತ್ವರುಷ ಅಫೋರ ವಾಮದೇವ
 ಸದ್ಯೋಜಾತವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತ್ಯಪಾಸನೆಗಳುಂ, ಸರ್ವ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಶತ್ರುಜಯ
 ರಸವಾದ ಗ್ರಹೋಚ್ಛಾಟನಾರ್ಥಮಾಗಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಗಾರುಡ ಮಾರಣವಾದ ಮಂತ್ರಾಂತರ
 ಪ್ರಯೋಗಗಳುಂ ಸಮರ್ಥಿತಂಗಳಕ್ಕುಂ.

೧೮೩

ಆಗಮ ಭೇದಗಳು :

ಮತ್ತೊಂ ಆ ತಿಪಸಿದ್ಧಾಂತ ಭೇದಂಗಳಾವಾವೆಂತೆಂದೊಡೆ :

ಕಾಮಿಕಾಗಮ	ಯೋಗಜಾಗಮ	ಚಿಂತಾಗಮ	ಕಾರಣಾಗಮ
ಅಜಿತಾಗಮ	ದೀಪ್ತಾಗಮ	ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಗಮ	ಸಹಸ್ರಾಗಮ
ಅಂಶುಮಾನಗಮ	ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮ	ವಿಜಯಾಗಮ	ವಿಮಲಾಗಮ
ವಿಶ್ವಾಸಾಗಮ	ಸ್ವಾಯಂಭುವಾಗಮ	ಅನಲಾಗಮ	ಶಾಂತಾಗಮ
ವೀರಾಗಮ	ರೌರವಾಗಮ	ಮಹುಣಾಗಮ	ಲಲೀತಾಗಮ
ಚಂದ್ರಜಿಜ್ಞಾನಾಗಮ	ಬಿಂಬಾಗಮ	ಮೌರ್ದಿತಾಗಮ	ಸಿದ್ಧಾಗಮ
ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ	ಸರ್ವೋರ್ಹಾಗಮ	ಕಿರಣಾಗಮ	ವಾಕೋಲಾಗಮ

ವೆಂಬವೇ ಇಪ್ಪತ್ತೆಂಟು ದಿವ್ಯಾಗಮಂಗಳಕ್ಕುಂ.

೧೮೪

ಬಳಿಕವು ಆದೊಡೆ ಕಾಮಿಕಾದಿಕಮುದಿಂ ಸದಾಶಿವನ ಸದ್ಯೋಜಾತ ಮುಖಿದಲ್ಯಾದು, ವಾಮದೇವ ಮುಖಿದಲ್ಯಾದು, ಅಫೋರ ಮುಖಿದಲ್ಯಾದಿ ತತ್ಪರುಷ ಮುಖಿದಲ್ಯಾದು ಈಶಾನಮುಖಿದಲೆಂಟು ಜನಿಸಿದವರಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಕಾದಿ ಸುಪ್ರಹೀದಾಂತಮಾದ ಹತ್ಯಾಗಮಂಗಳ ಶಿವ ಭೇದನೆನಿಸಿಕೊಂಬವು. ಮಿಕ್ಕ ವಿಜಯಾದಿ ವಾತೂಲಾಂತಮಾದ ಹದಿನೆಂಟಾಗಮಂಗಳೇ ರುದ್ರಭೀದವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಕುಂಣಂ.

೧೮

ಆಗಮಾವತರಣ :

- ಮತ್ತಂ ಆ ಶಿವ ರುದ್ರರುಗಳಿಂದ ಆಗಮಂಗಳವತರಿಸಿದ ಕ್ರಮವಂತೆಂದೋಡೆ ;
೧. ಸದ್ಯೋಜಾತ ಮುಖಿದಿಂ ಕಾಮಿಕಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಾಣವನು, ಬಳಿಕ ಅವನಿಂ ತ್ರಿಕಲನು, ಅವನಿಂ ಹರನ್ಯೆದಿದನು.
 ೨. ಯೋಗಜಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಸುಧಾಖ್ಯಾನು ಮೇಣವನಿಂ ಯೋಗಾಹ್ವಯನು ಮತ್ತವನಿಂ ಅಂಬಿಕೆ ಕೇಳಿದಳು.
 ೩. ಜಂತ್ಯಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಸುದೀಪ್ತನು, ಅವನಿಂ ಯೋಗನು, ಅವನಿಂ ವಿಭವು ಕೇಳಿದನು.
 ೪. ಕಾರಣಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಕಾರಣಾಖ್ಯಾನು, ಬಳಿಕವನಿಂ ಶರ್ವನು, ಮೇಲವನಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಕೇಳಿದನು.
 ೫. ಅಜಿತಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಶಿವನು, ಅವನಿಂ ಸುಶಿವನು, ಬಳಿಕವನಿಂದಚ್ಯಾತನು ಕೇಳಿದನು.
 ೬. ವಾಮದೇವ ಮುಖಿದಿಂ ದೀಪ್ತಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಈಶನು ಕೇಳಿದನು. ಈಶನಿಂ ತ್ರಿಮೂತಿಯು, ಬಳಿಕವನಿಂ ಹುತಾಶನರಿದನು.
 ೭. ಸೂಕ್ಷಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಸೂಕ್ಷನು ಕೇಳಿದನು, ಅವನಿಂ ವೃತ್ತಪೂನು, ಮತ್ತವನಿಂ ಸಪ್ರಭಂಜನಸ್ಯೇದಿದನು.
 ೮. ಸಹಸ್ರಾಗಮವನು ಮೊದಲು ಕಾಲರುದ್ರನರಿದನು, ಮೇಲವನಿಂ ಭೀಮರುದ್ರನು, ಮತ್ತವನಿಂದ ಧರ್ಮನರಿದನು.
 ೯. ಅಂಶುಮಾನಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಅಂಬಿವು, ಬಳಿಕವನಿಂದ ಉಗ್ರನು, ಮೇಲವನಿಂದ ಜೀರಸನರಿದನು.
 ೧೦. ಸುಪ್ರಹೀದಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಶೈಷಫರಿದನು, ಮತ್ತಕ್ಷಯಿಂ ವಿಷ್ಣೇಶ್ವರನು, ಮೇಲಷಣಿಂ ಶಶಿ ತಿಳಿದ ನಿಂತು ದಶ ಆಗಮಂಗಳ ಶಿವಭೀದಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೧೯
 ೧೧. ಅಫೋರ ಮುಖಿದಿಂ ವಿಜಯಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ರುದ್ರನು, ಮತ್ತವನಿಂದ ಅನಾದಿಯು, ಮೇಲವನಿಂ ಪರಮೇಶ್ವರನರಿದನು.
 ೧೨. ವಿಶ್ವಸಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಉದಯನು, ಮತ್ತವನಿಂ ಗಿರಿಜೆ ಕೇಳಿದಳು.
 ೧೩. ಸಾಂಪುಂಭುವಾಗವಾವನೆ ಮೊದಲು ನಿಧನೇಶನು, ಬಳಿಕವನಿಂ ಸ್ವಯಂಭೂತನೆಯ್ದಿದನು.

ಒಪ್ಪೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

೧೯. ಅನಲಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ವ್ಯೋಮನು, ಮತ್ತವನಿಂ ಹುತಾಶನು ಅರಿದನು.
೨೦. ಏರಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ತೇಜಸನು, ಮೇಲವನಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಯು ಕೇಳಿದನು.
೨೧. ತಪ್ಪರುಷ ಮುಖಿದಿಂ ರೌರವಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಬೃಹ್ದೇಶನು, ಮೇಲವನಿಂ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನರಿದನು.
೨೨. ಮಹಿಳಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಶೇಷಾಖ್ಯನು, ಬಳಿಕವನಿಂ ಮಹಾದೇವನೆಯ್ದಿದನು.
೨೩. ವಿಮಲಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಸರ್ವಾಶ್ವತನು, ಮೇಣವನಿಂ ಏರಭದ್ರನರಿದನು.
೨೪. ಚಂದ್ರಜಿಜ್ಞಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಅನಂತನು, ಮತ್ತವನಿಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಕೇಳಿದನು.
೨೫. ಬಿಂಬಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಪ್ರಶಾಂತನು, ಬಳಿಕವನಿಂ ದಧಿಚಿ ಕೇಳಿದನು.
೨೬. ಈಶಾನ್ಯಮುಖಿದಿಂ ಪ್ರಾರ್ಥೀತಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಶೂಲಿಯು, ಮೇಲವನಿಂ ಕವಚಾಖ್ಯನೆಯ್ದಿದನು.
೨೭. ಲಲಿತಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಮಲಯನು, ಮತ್ತವನಿಂ ಲಲಿತನರಿದನು.
೨೮. ಸಿದ್ಧಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಇಂದ್ರನು, ಬಳಿಕವನಿಂ ಚಂಡೇಶ ನೆಯ್ದಿದನು.
೨೯. ಶಾಂತಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ವಶಿಷ್ಠನು, ಶೃಂಪಾಯನರಿದನು.
೩೦. ಸಪ್ರೋಕ್ತಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಸೋಮನು, ಮೇಲವನಿಂ ಸ್ವಸಿಂಹನೆಯ್ದಿದನು.
೩೧. ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ದೇವಿಯು ಕೇಳಿದಳು.
೩೨. ಕಿರಣಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ದೇವಪಿತನು, ಬಳಿಕವದಿಂ ಸಂವರ್ತಕ ನರಿದನು.
೩೩. ವಾತೋಲಾಗಮವನೆ ಮೊದಲು ಶಿವರುದ್ರನು, ಮತ್ತವನಿಂ ಮಹಾಕಾಯನೆಯ್ದಿದನು.
- ಇಂತು ಅಷ್ಟಾದಶ ಆಗಮಂಗಳ್ ರುದ್ರಭೇದಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೧೮೨

ಆಗಮ ಸಂಖ್ಯೆ :

ಬಳಿಕ ಆ ಆಗಮಂಗಳನೊಂದುಗೂಡಿಸಿದೂಡೆ: ಎರಡು ಶಂಖಿಮುಂ ಒಂದು ಪದ್ಮಮುಂ ಒಂದು ಅಭ್ಯರ್ಥಮುಂ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಕೋಟಿಯಂ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ್ಯವುಂ, ನಲವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸಾವಿರ ಗ್ರಂಥಸಂಖ್ಯೆಯುಳ್ಳವಾಗಿ (೨೧೧೧೬೨೪೪೦೦೦). ೨೯೯ ಭೇದಂಗಳಾಗಿವರ್ವಣ. ಆ ಭೇದಂಗಳು ಆವಾವೆಂತೆಂದೂಡೆ :

೧. ಉತ್ತರ, ಭ್ರಂಗ್ರೋತ್ತರ, ನಾರಸಿಂಹವೆಂಬವೆ ಕಾಮಿತಾಗಮದ ತ್ರಿಭೇದಂಗಳು,
೨. ವಿಣಾತಿಶೋತ್ತರ, ತಾರತಂತ್ರ, ಸೌಖ್ಯಾಗಮ, ಶಾಂತಾದ್ವಾಗಮ, ಆತ್ಮಯೋಗವೆಂದು ಯೋಗಜಾಗಮದ ಏದು ಭೇದಂಗಳು.
೩. ಸುಚಿಂತಾಗಮ ಶುಭಗಾಗಮ, ವಾಮತಂತ್ರ, ಪಾಪನಾಶಕ, ಸಾರೋದ್ಧರ ಅಮೃತಾಗಮವೆಂದು ಚಿಂತಾಗಮದ ಅರುಭೇದಂಗಳು.
೪. ಕಾರಣ ತಂತ್ರ, ಪಾವನತಂತ್ರ, ದೌರ್ಘಟಂತ್ರ, ಮಹೇಂದ್ರತಂತ್ರ, ಭೀಮತಂತ್ರ,

- ಮಾರಣ ತಂತ್ರ, ಈಶಾನ ತಂತ್ರವೆಂದು ಕಾರಣಾಗಮದ ಸಪ್ತಭೇದಂಗಳು.
೧೬. ಪ್ರಭೂತಾಗಮ, ಪರೋದ್ವಾತಾಗಮ, ಪಾರ್ವತೀತಂತ್ರ, ಪದ್ಮಸಂಹಿತೆಯೆಂದು ಅಜಿತಾಗಮದ ನಾಲ್ಕು ಭೇದಂಗಳು.
 ೧೭. ಅಮೇಯಾಗಮ, ಅಪ್ರಮಾಗಮ, ಆಪ್ಯಾಗಮ, ಅಸಂಖ್ಯಾಗಮ, ಅಮಿತೋಜಸಾಗಮ, ಆನಂದಾಗಮ, ಮಾಧವೋದ್ವಾತಾಗಮ, ಅದ್ವಾತಾಗಮ, ಅಮೃತಾಗಮವೆಂದು ದೀಪ್ತಾಗಮದ ನವಭೇದಂಗಳು.
 ೧೮. ಸೂಕ್ಷ್ಮಸಂಹಿತೆಯೆಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾಗಮದ ಒಂದೇ ಭೇದಮಾಗಿಹುದು.
 ೧೯. ಅತೀತಾಗಮ, ಅಮಲಾಗಮ, ಶುದ್ಧಾಗಮ, ಅಪ್ರಮೇಯರಾಗಮ, ಜ್ಯೋತಿಧಾನಾಗಮ, ಶ್ರುತಿಧಾಗಮ, ವಿಭುದ್ಧಾಗಮ, ಹಸ್ತಾಗಮ, ಅಲಂಕಾರಾಗಮ, ಸುಚೋಧಾಗಮವೆಂದು ಸಹಸ್ರಾಗಮದ ದಶಭೇದಂಗಳು.
 ೨೦. ವಿದ್ಯಾಪುರಾಣಾಗಮ, ಭಾಸ್ಕರಾಗಮ, ನೀಲಲೋಹಿತತಂತ್ರ, ಪ್ರಕರಣಾಗಮ, ಭೂತತಂತ್ರ, ಆತ್ಮಾಲಂಕಾರ, ಕೌಶಿಪಾಗಮ, ಗೌತಮಾಗಮ, ಮಹೇಂದ್ರಾಗಮ, ಬ್ರಹ್ಮಾಗಮ, ವಾತಿಷ್ಟಾಗಮ, ಈಶಾನೋತ್ತರವೆಂದು ಅಂಶಮಾನಾಗಮದ ದ್ವಾದಶಭೇದಂಗಳು.
 ೨೧. ಸುಪ್ರಭೇದಾಗಮದಲ್ಲಿ: ತಿಳಿದುಬಂದಿಲ್ಲ.
 ೨೨. ವಿಜಯತಂತ್ರ, ಉದ್ಘಾವತಂತ್ರ, ಸೌಮ್ಯತಂತ್ರ, ಅಫೋರತಂತ್ರ ಮೃತ್ಯುನಾಶಕತಂತ್ರ ಕುಬೇರತಂತ್ರ, ವಿಮಲತಂತ್ರ, ಮಹಾಫೋರತಂತ್ರವೆಂದು ವಿಜಯಾಗಮದ ಎಂಟು ಭೇದಂಗಳು.
 ೨೩. ವಿಶ್ವಾಸ, ಉತ್ತರವಿಶ್ವಾಸ, ವಿಶ್ವಾಸಮುಖೋದಯ ವಿಶ್ವಾಸನಯನ, ವಿಶ್ವಾಸಕಾರಿಕೆ, ಫೋರಸಂಹಿತೆ, ಸುಸೌಖ್ಯ, ಗುಹ್ಯವೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸಾಗಮದ ಎಂಟು ಭೇದಂಗಳು.
 ೨೪. ಸ್ವಾಯಂಭೂತ, ಪ್ರಕಾಪತಿಮತ, ಪದ್ಮತಂತ್ರವೆಂದು ಸ್ವಾಯಂಭೂವಾಗಮದ ತ್ರಿಭೇದಂಗಳು.
 ೨೫. ಆಜ್ಞೇಯವೋಂದೇ ಅನಲಾಗಮದ ಭೇದ ಒಂದಾಗಿಹುದು.
 ೨೬. ಪ್ರಸರತಂತ್ರ, ಪ್ರಸುರತಂತ್ರ, ಪ್ರಬೋಧತಂತ್ರ, ಬೋಧಕತಂತ್ರ, ಬೋಧತಂತ್ರ, ಅಮೋಹತಂತ್ರ, ಮೋಹಸಮಯತಂತ್ರ, ಸಕಟತಂತ್ರ, ಸಾಕಚೀಯತಂತ್ರ, ಹಲತಂತ್ರ, ವಿಲೇವಿನತಂತ್ರ, ಭದ್ರತಂತ್ರ, ವೀರತಂತ್ರವೆಂದು ವೇರಾಗಮದ ಹದಿಮೂರು ಭೇದಂಗಳು.
 ೨೭. ಕಾಲದಹನ, ರೌರವೋತ್ತರ, ಕೌಮಾರ, ಕಾಳ, ಮಹಾಕಾಳ, ಮಹಾತಾಳ, ಇಂದ್ರಾಗಮವೆಂದು ರೌರವಾಗಮನದ ಆರು ಭೇದಂಗಳು.
 ೨೮. ಮಕುಟಿ, ಚಕುಟೋತ್ತರವೆಂದು ಮಕುಟಾಗಮದ ಏರಡು ಭೇದಂಗಳು.
 ೨೯. ಅನಂತಭೋಗಾಗಮ, ಆಕ್ರಾಂತಾಗಮ, ಹೃದ್ವಾಸಾಗಮ, ಅರಿಕೃತಾನಾಗಮ, ಅದ್ವಾತಾಗಮ, ಮಾರಣತಂತ್ರವೆಂದು ವಿಮಲಾಗಮದ ಆರುಭೇದಂಗಳು.

ಒವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

೧೯. ಸ್ಥಿರಸಂಹಿತೆ, ಸಾಫ್ಲುಸಂಹಿತೆ, ಮಹಂತಸಂಹಿತೆ, ನಂದಿಸಂಹಿತೆ, ನಂದಿಕೇಶರಸಂಹಿತೆ, ಏಕಪಾದಪರಾಣ, ಶಂಕರಾಗಮ, ನೀಲಭರ್ತತಂತ್ರ, ಶಿವಭದ್ರಗಮ, ಕಲಾಭೇದಾಗಮ, ಶ್ರೀಮುಖಾಗಮ, ಶಿವಶಾಸನಾಗಮ, ಶಿವಶೇವಿರಾಗಮ, ದೇವೀಮತವೆಂದು, ಚಂದ್ರಜ್ಞಾನಾಗಮದ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಭೇದಂಗಳು.
೨೦. ಚತುರ್ಮುಖಿತಂತ್ರ, ಮಲಯತಂತ್ರ, ಮಹಾಯೋಗ, ಸಂಸ್ಕೋಬಾಗಮ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬಾಗಮ, ಅರ್ಥಾಲಂಕಾರ, ವಾಯವ್ಯತಂತ್ರ, ಕೌಟಿಕತಂತ್ರ, ತುಟಿನಿಲಕರ, ತುಲಾವೃತ್ತ, ತುಲಾಯೋಗ, ಕುಟ್ಟಿಮತತಂತ್ರ, ವರ್ಗಶೇವಿರ, ಮಹಾವಿಧ್ಯ, ಮಹಾಸೌರವೆಂಶದು ಬಿಂಬಾಗಮದ ಹದಿನ್ಯಾದಿ ಭೇದಂಗಳು.
೨೧. ಕವಚಾಗಮ, ವರಾಹತಂತ್ರ, ಪಂಗಳಮತ, ಪಾಠಬಂಧಸಂಹಿತೆ, ದಂಡಧರಿತಂತ್ರ, ಕುಶತಂತ್ರ, ಧನುಧಾರಿಣ, ಶಿವಜ್ಞಾನ, ವಿಜ್ಞಾನ, ಶ್ರೀಕಾಲಜ್ಞಾನ, ಆಯುವೇದ, ಧನುವೇದ, ಸರ್ವಧಂಷ್ಟ ವಿಭೇದನ, ಸಂಗೀತ, ಭರತ, ಅತೋಧ್ಯವೆಂದು ಮೌರ್ದ್ದೀತಾಗಮದ ಹೋಡಶ ಭೇದಂಗಳು.
೨೨. ಲಲಿತ, ಲಲಿತೋತ್ತರ, ಕೌಮಾರತಂತ್ರ, ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಾಗಮವೆಂದು ಲಲಿತಾಗಮದ ನಾಲ್ಕು ಭೇದಂಗಳು.
೨೩. ಸಾರೋಧರ ದೇವೇಶೋಕ್ತ, ಶಾನಭೇಧ, ಶಶಿಮಂಡಲವೆಂದು ಸಿದ್ಧಾಗಮದ ನಾಲ್ಕು ಭೇದಂಗಳು.
೨೪. ಲಿಂಗಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಸುರಾಧ್ಯಕ್ಷ, ಶಂಕರತಂತ್ರ ಮಹೇಶ್ವರಾಗಮ, ಅಸಂಖ್ಯತಂತ್ರ, ಅನಿಲಾಗಮ, ದ್ವಂದ್ವಾಗಮವೆಂದು ಶಾಂತಾಗಮದ ಏಳು ಭೇದಂಗಳು.
೨೫. ಸರ್ವೋಕ್ತಾಗಮದ ಭೇದಂಗಳು ಉಪ್ತವಾಗಿದೆ.
೨೬. ಮಾತಂಗ ತಂತ್ರ, ಯುಕ್ತಿಶೇಶಾಸ್ತ, ಪದ್ಮಾಗಮ, ಪ್ರಾಷ್ಂಕ, ಸುಪ್ರಯೋಗ, ಹಂಸಾಗಮ, ಸಾಮಾನ್ಯಾಗಮವೆಂದು, ಪಾರಮೇಶ್ವರಾಗಮ ಏಳು ಭೇದಂಗಳು.
೨೭. ಗರುಡಾಗಮ, ನೈರುತ್ಯಾಗಮ, ನೀಲತಂತ್ರ, ರೂಕ್ಷಾಗಮ, ಭಾನಾಗಮ, ವೈಕ್ರಮಾಗಮ, ಬುದ್ಧಾಗಮ, ಪ್ರಭುದ್ಬಾಗಮ, ಕಾಲತಂತ್ರವೆಂದು ಶಿರಣಾಗಮದ ನವಭೇದಮಗಳು.
೨೮. ವಾತಾಲ, ಉತ್ತರವಾತಾಲ, ಕಾಲಜ್ಞಾನ, ಪರೋಚಿತ, ಸರ್ವಾಗಮ ಸರ್ವೇಷಾಗಮ, ಶ್ರೀಷ್ವಾಗಮ, ನಿತ್ಯಾಗಮ, ಶುದ್ಧಾಗಮ, ಮಹಾನಾಗಮ ವಿಶ್ವಾಸಾಗಮ, ವಿಶ್ವಾಕ್ಷಾಗಮವೆಂದು ವಾತಾಲಾಗಮದ ದ್ವಾದಶ ಭೇದಂಗಳು. ೧೮೮

ಆಗಮ ಪ್ರತಿಪಾದಂಗಳು :

ಒಳಿಕ ಸಕಲಾಗಮಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಕ್ರಿಯಾಪಾದ, ಚಯಾಪಾದ, ಯೋಗಪಾದ, ಜ್ಞಾನಪಾದವೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ವಿಭಾಗಂಗಳುಂ ಪತಿ ಕುಂಡಲಿನಿ ಮಾಯಿ, ಪಶು ಪಾಶ ದೀಕ್ಷೆಯೆಂಬ ಷಟ್ಪದಾರ್ಥಗಳುಂ.

ಸುರಮುಖಿದಿನ ನಿಗರಮಾದ ಜಾಣಮೆಂಬ, ಪತ್ಯಾದಿರೂಪ ಜ್ಞೇಯಮೆಂಬ,
ಲೀಂಗಾಚನ ಲಕ್ಷ್ಮಾಮಾದ ಅನುಷ್ಠೇಯಮೆಂಬ ಭಸ್ತುರಣಾತ್ಕಮಾದ ಅಧಿಕೃತಮೆಂಬ,
ಶಿವ ಮಂತ್ರರೂಪ ಶಾಧನಮೆಂಬ, ಶಿವ ಸಮಾನತಾಮುಕ್ತರೂಪ ಶಾಧ್ಯವೆಂಬ ಆರು
ಪದಾರ್ಥಗಳು ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂಗಳಕ್ಕುಂ ॥೧೫॥

ಪಾದಾದಿವಿಷಯ :

ಬಳಿಕ್ವರಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಕ್ರಿಯಾಪಾದದೊಳು, ಆತ್ಮಂಗೆ, ಪಶುತ್ವಕ್ಕು ಶಿವತ್ವಾಭಿವೃತ್ತಿ, ನಿತ್ಯಾದಿಕರ್ಮದಿಕಾರಿತ್ವಂಗಳಂ ಸಂಪಾದಿಸುವೇ ಲಕ್ಷಣಮಾಗಿ,

ಶ್ರೀವಾನ ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿರೂಪಮಾದುದೇ ದೀಕ್ಷಿತುಹುದು. ಆ ದೀಕ್ಷಾವಿಶೇಷಯುಕ್ತಮಾದ,
ಅನಾದಿಶೈವ, ಅದಿಶೈವ, ಮಹಾಶೈವ, ಅನುಶೈವ, ಅವಾಂತರಶೈವ, ಪ್ರವರಶೈವ,
- ಅಂತರಶೈವವೆಂಬಿವೇ ಸಪತ್ನೀವಂಗಳು:

ಅವರಲ್ಲಿ : ತಿವನೇ ಅನಾದಿ ಶೈವನು, ತಿವನಪಂಚವಕ್ತದಿಂ ದೀಕ್ಷಿತರಾದ ಕೌಶಿಕಾದಿ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಆದಿಶೈವರು, ಆ ಮಹಿಳೆಯ ವಂಶಜರಾಗಿ ದೀಕ್ಷಿತರಾದ ದ್ವಿಜರೇ ಮಹಾಶೈವರು. ತಿವನಸಂಸಾರಿಗಳಾದ ಕೈಯಿರೇ ಅನ್ಯಾಯಿ ಪರು, ತಿವ ದೀಕ್ಷೆ ಸಂಪನ್ಮೂರಾದ ಶೂದ್ರರೇ ಆವಾತರಣೆಯವರು. ತಿವದೀಕ್ಷಾಯಕ್ತರಾದ ಅಂಬಷ್ಟ ಕುಲಾಲಾದಿಗಳೇ ಪ್ರವರಶೈವರು. ದೀಕ್ಷಾನಿತರಾದ್ಯಾದ ಜಾತಿಗಳೇ ಅಂತರ ಶೈವವನಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರು. ರ್ಣಂ

ಶ್ವಾಸ ಭೇದ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶೈವವೆ ವಾಮ, ದಕ್ಷಿಣ, ಮತ್ತು, ಸಿದ್ಧಾಂತನೆನ್ದು ನಾಲ್ಕು ತರನಾಗಿರುವುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಶಕ್ತಿಪರವಾದುದೇ ವಾಮವೆನಿಸೂದು. ಭ್ರೇಹ ಪರವಾದುದೇ ದಕ್ಷಿಣವೆನಿಸೂದು. ಸಪ್ತಮಾತ್ರಕ ಪರವಾದುದೇ ಮಿಶ್ರವೆನಿಸೂದು. ಪರತಿವ ಪರವಾದುದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಮಹ್ಯಂ.

ಒಳಿಕ್ಕಾ ಶೈವಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಾದ ಸಾಮಾನ್ಯಶೈವ, ಮಿಶ್ರಶೈವ, ಶುದ್ಧಶೈವ, ವೀರಶೈವವೆಂದು ಚತುರ್ವಿಧ ಶೈವಂಗಳು. ೧೬

ಸಾಮಾನ್ಯ ಶೈವ :

ఆవనానోఎఫ్ ను శ్రీ విభూతిధారణవహాత్తదిం శుద్ధాత్మనాగి
స్వయంభులింగవనాదోడం, దేవ, దానవ, మషి, మానవాది ప్రతిష్టిత
లింగవనాదోడం కాఱుతలే నమస్కార ప్రదక్షిన, మూజాదికమం యథాత్మకియిం
మాడుతే, శివభక్త జనవాత్తల్య, శివమూజారతి, శివాజ్ఞన, శివాధమాద
వ్యాపార, శివ కథాత్మవణేచ్చి, శివధ్వన, శివానుకూలతి, పరమ సాత్కమేంబ
లాష్ట విధభక్తి యుక్కనాగిపాం తనే సామాన్స శైవనప్పం. १६१

మిత్రత్వవు

ಬ್ರಾಹ್ಮ ಹೀರನ್ನು ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯೊಡನೆ ವಿಷ್ಣು, ಲಾಮೆ, ಪಣ್ಣುವಿ, ವಿಷ್ಣೇಶ್ವರ ಸೂರ್ಯರೆಂಬೀ ಪಂಚಪೂಜೆಗಳಂ, ಮಿಕ್ಕ ಬ್ರಹ್ಮರಿಂದಾದಿ ದೇವತಾರಾಧನಗಳಂ

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಆಯಾಯ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ ಮಾಡುತ್ತೆ, ಶಿವನು ಸರ್ವಾಶ್ಚಕ್ನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯಿಂದವೂ, ವಿಷ್ಣುದಿ ದೇವತೆಗಳೆಲ್ಲಿಂ ಶಿವಭಕ್ತರೆಂಬ ಭಾವನೆಯಿಂದವೂ ಸರ್ವಾನಭಕ್ತಿಯಕ್ತನಾಗಿಪಾರತನೇ ಮಿಶ್ರಶೈವನಪ್ಪಂ.

೧೯೫

ಶುದ್ಧಶೈವ ಲಕ್ಷಣ :

ಮತ್ತಂ, ಅನಾದಿಶೈವನಾದ ಸದಾಶಿವನ ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ ಪಂಚಮುಖಿಗಳಿಂದೀಕ್ಷಿತರಾದ ಕೊಶಿಕ, ಭಾರಥಾಜ, ಅತ್ಯ, ಗೌತಮರೆಂಬ ಆದಿಶೈವರ ಗೋತ್ರ ಸಂಭವನಾಗಿ ಮಹಾಶೈವನೆನಿಪ ಶುದ್ಧಶೈವನೇ ವೇದಾಗಮ, ಮರಾಠಾ ಇತಿಹಾಸ ಸೂತ್ರಭಾಷ್ಯಾದಿ ಸಕಲ ಶಾಸ್ತ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂಳಾಗಿ; ಸೂಲ, ಸೂಕ್ತ ಕಾರಣಗಳೆಂಬ ಶಿವಲಕ್ಷಣಂಗಳಂ; ಶುದ್ಧ ಮಿಶ್ರ ಸಂಕೀರ್ಣವೆಂಬ ಶಿವ ಸ್ವರೂಪಂಗಳಂ ; ಶಿವಾಕರ್ಣಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತಾಕರ್ಣಣಂಗಳಂ; ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಂ; ಲಿಂಗಸ್ಥಾಪನಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತಾಕರ್ಣಣಂಗಳಂ;ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಮೊದಲಾದ ಸಮಸ್ತ ದೇವತಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳಂ; ಲಿಂಗಸ್ಥಾಪನಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತಾ ಸ್ಥಾಪನಂಗಳಂ; ನಿತ್ಯೋತ್ಸವ, ಮಾಸೋತ್ಸವ, ರಥೋತ್ಸವಾದಿ ಕ್ರಿಯೆಗಳಂ; ಮಷ್ಟ, ಗಂಧ, ಮಧು, ಇಷ್ಟ, ನಾಳಕೇರ, ಕ್ಷೇರ, ರಜನೀಚೂರ್ಣ, ಸರ್ಪಿ, ತೈಲ, ಜಲ, ವನವೆಂಬ ಶಿವನ ವಿಕಾರದ ವಿಧಾತ್ಮಕಂಗಳಂ ಲೇಸಾಗಿ ವಿಚಾರಂಗಯ್ಯಿ.

೧೯೬

ಬಳಿಕ, ಸೂರ್ಯನಿಂದ ಆರೋಗ್ಯಾದಿಗಳು, ಇಂದ್ರನಿಂ ಸೌಭಾಗ್ಯಾದಿಗಳು, ಅಗ್ನಿಯಿಂದ್ರೇಶ್ವರ್ಯಾದಿಗಳು, ಯಮನಿಂ ಪಿತೃಯಾನಾದಿಗಳು, ವಾಯುವಿನಿಂ ಬಲಾದಿಗಳು, ದುರ್ಗಾಯಿಂ ವಿಜಯಾದಿಗಳು, ಸರಸ್ವತಿಯಿಂ ವಾಸ್ತವಿಕಾರಾದಿಗಳು, ಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂ ಸಂಪದಾದಿಗಳು, ಷಣ್ಣಿಖನಿಂದ ಅಷ್ಟಸಿದಾಧ್ಯಾದಿಗಳು, ಚಂದ್ರನಿಂ ಕೇತ್ರ ಚಿತ್ತಶುದ್ಧಾದಿಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮನಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ ಶಾಂತ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣಂಗಳು, ವಿಷ್ಣುವಿನಿಂ ದೇವಯಾನ ಮುಮುಕ್ಷುತ್ವಾದಿಗಳು, ವಿಷ್ಣೇಶ್ವರನಿಂ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿ ಗುರುಭಕ್ತಾದಿಗಳು, ಶ್ರೀಗುರುವಿನಿಂ ಶ್ರವಣಾದಿ ಜಾಘನಸಾಧನಂಗಳು, ಶ್ರೀ ಪಾರ್ವತಿಯಂ ಸಂಪದ ವಿವೇಕಾದಿಗಳು, ಶ್ರೀ ಶಿವನಿಂ ಭೋಗಜ್ಞಾನ ಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳೆಲ್ಲಂ ಸಕಾಮನಿಷ್ಠಾಮುಕ್ತಿಯಾ ಭೇದದಿಂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತಿಹವು ಎಂಬುದಂ ಪರಾಮರ್ಶಂಗಯ್ಯಿ.

೧೯೭

ವಿಭೂತಿ ವಿಚಾರಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಸಮಸ್ತ ಶೈವ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಮದ್ವಿಷ್ಣೂತಿ ಧಾರಣಾವೇಮುಖ್ಯವಹುದಾಗಿ, ತದ್ವಿಧಾನಮಂ ಶುದ್ಧಶೈವನರಿಯಬೇಕು ಇಲ್ಲಿ: ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ, ವೈಘಾನಿಕ ಪಂಚಭೂತ, ನಿವೃತ್ಯಾದಿ ಪಂಚ ಕಲೆಗಳಿಂ, ಕ್ರಮದಿಂ ಕೆಟಿಲ ವರ್ಣದ ನಂದೆ, ಕೃಷ್ಣರ್ಣಾದ ಭದ್ರ, ರತ್ನವರ್ಣದ ಸುರಭಿ, ಶ್ವರ್ತವರ್ಣದ ಸುಶೀಲ, ಚಿತ್ರವರ್ಣದ ಸುಮನೆಯೆಂಬ ಕೃಶ್ವಾಂಗಾದಿ ದೋಷಮಿಲ್ಲದ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಮಾದ ಪಂಚಗೋಪುಗಳು ಉದಿಸಿಹವು, ಅವರಲ್ಲಿ, ನವೀನವಾದ ದುರ್ಗಂಧಾದಿ ದೋಷಮಿಲ್ಲದ ಗೋಪುಂಜಾಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣವರ್ಮಾವರ್ಮಕಮಾದ ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮಮಂತ್ರ ಕ್ರಮ ವಿಡಿದು; ಗ್ರಹಣ,

ಕಬಳನ, ಶೋಷಣ, ದಹನ ಶೋಧನಮೆಂಬ ಪಂಚಕ್ತಯೆಯಂ; ಭೂತಿ, ಭಸಿತ, ಭಸ್ತು, ಕಾರ ರಕ್ಷಗಳಂಬ ಪಂಚವಿಧಿ ವಿಭೂತಿಗಳ್ತುಮದಿಂ ಜನಿಸಿ ಐಶ್ವರ್ಯಕಾರಣತ್ವದಿಂ, ಸಾರ್ವಭಾಸಕತ್ವದಿಂ, ಸರ್ವಾಘಭತ್ವಸ್ತೇನತ್ವದಿಂ ಅವದಾತ್ ಕಾರಣತ್ವದಿಂ ಭೂತಾದಿ ಭೀತಿ ರಕ್ಷಣತ್ವದಿಂದ ಆಯಾಯ ಪ್ರಸರಣದೆರು ಜಗದ್ವಿತಾರ್ಥವಾಗಿಪ್ಪವು. ೮೯

ಬಳಿಕ ನಂದೆ ಮೊದಲಾದ್ಯೆ ಗೋವರ್ಣಕ್ರಮವಾಂತ ಭೂತಾದಿಗಳ್ಯಾದು; ನಿತ್ಯ ನೈಮಿತ್ಯಕ, ಕಾಮ್ಯ, ಪ್ರಾಯಸ್ತಿತ್ತ, ಮುಕ್ತಗಳಂಬ ಪಂಚ ಕ್ರಿಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿವಿಡಿದು ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವು. ಆ ಸಮಸ್ತ ಭಿಸಿತಂಗಳು ಆವಾಪ್ರವಂತೆಂದೂಡೆ: ಕಲ್ಪ, ಅನುಕಲ್ಪ, ಉಪಕಲ್ಪ, ಅಕಲ್ಪವೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತರನಾಗಿರುವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪೋರ್ಕಕ್ತಗ್ರಹಣ ಕಬಳನಾದಿ ವಿಧಿಯಂ ಮಾಡಿದುದೇ ಕಲ್ಪವೆನಿಸೂದು. ವನದೊಣಿಗಿದ ಗೋಮಯಮಂ ಮತ್ತೆ ಚೋಣೀರ್ಕರಿಸಿ. ದಹಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಬುದೇ ಅನುಕಲ್ಪವೆನಿಸೂದು. ಮೊದಲು ದಹನಮಾಗಿರುವುದನೆ ಬಳಿಕವಸದಿಂ ಶೋಧಿಸಿ ಗೋಮಾತ್ರದಿಂ ಕಲಸಿ ತಿಂಡಮಂ ಮಾಡಿ ಮಾರ್ಪೋರ್ಕಕ್ತ ವಿಧಿಯಂ ಪಚಿಸಿ ಮಾಡಿಕೊಂಬುದೇ ಉಪಕಲ್ಪವೆನಿಸೂದು. ಅನ್ವರಿಂ ಮಾಡಿದುದೇ ಅಕಲ್ಪವೆನಿಸೂದು. ಇವರಲ್ಲಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕ್ರಿಯ ವೈಶ್ವಗ್ರಾ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರಜಭಾತಿಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದು. ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳಿಗೆ ವಿರಜನಲಾಗ್ನಿ ಪಾಪಾಣಾಗ್ನಿಗಳಿಂದುದಿಸಿದ ಭಸ್ತುವು ಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮಜಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಮಿದಗ್ನಿಯಿಂದಾದ ಭಸಿತಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದು. ಶೂದ್ರಿಗೆ ಶ್ರೋತ್ರೀಯಾಗಾರದ ಪಚನದಿಂದೋಗೆ ಭೂತಿ ಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದು. ಯತಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಎಡೆಯ ವಿಭೂತಿ ಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದು. ಅತ್ಯಾಶಮಿಗಳ್ಯಾ ಸ್ತಾನಭಸ್ತು ಯೋಗ್ಯವಹುದು. ಸಮಸ್ತಗ್ರಾಯು ದೇವಾಲಯ ಸ್ಥಿತಭಸಿತವೇ ಯೋಗಮಾಗಿಹುದು. ೯೦

ವಿಭೂತಿ ಧಾರಣ :

ವುತ್ತವಾ ವಿಭೂತಿಗೆ ಸ್ವಾನ ಉದ್ಘಾಟನ ಧಾರಣಮೆಂಬ ಮೂರು ವಿಧಗಳಂಟವನಾಚಿರಿಸುವಾತನು, ಮೊದಲು ಹಸ್ತಪಾದ ಪ್ರಕ್ಷಾಲಪಂಗಯ್ಯು, ಸುಸ್ತಲದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪನದಿಂ ಕುಳಿದುರ್ಗ, ಪ್ರಾಣಾರ್ಯಾಮ ತ್ರಂಯಮಂ ವಂಡಿ, ಮೇಲೆ ಭಸ್ತುಸ್ವನಂಗಯ್ಯುತ್ತಿದ್ದೇನಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ, ಬಳಿಕ ದೃಢಮಾದ ಜೂತ ಬಿಲ್ಪ ಅಶೋಕ ಶಿಲೆ ವಸ್ತ್ರಾದಿಗಳಿಂ ರಚಿತಮಾದ, ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸುಸ್ಥಿತಮಾಗಿರುವು, ಶ್ರೀಮದ್ಭಿಂಭೂತಿಯಂ ಕುರಂಗ ಮುರೈಯಂ ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ ಪಂಚಭೂತ ಮಂತ್ರ ಮಾರ್ಪಾಕಮಾಗಿ ತೆಗೆದು ವಾಮ ಹಸ್ತದಲ್ಲಿರಿಸಿ, ನಮಸ್ಕಾರಮಂತ್ರವನುಚ್ಛರಿಸಿ, ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಣ ಹಸ್ತದಿಂ ಮುಚ್ಚಿ, ಬಲದ ತೊಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು, ಮೂಲ ಮಂತ್ರದಿಂದೇಳು ವೇಳ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಬಳಿಕ 'ಅಗ್ನಿರಿತಿ ಭಸ್ತು' ಎಂಬುದು ಮೊದಲಾದ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣದಿಂದಾದರೂ ಮಂತ್ರಿಸಿ, ಬಳಿಕ, ಮಾನಸೋಕೇತಿ ಮಂತ್ರದಿಂದತ್ತಿ ಶಿರಸ್ಸ ಮುಖ ಹೃದಯ ಗುಣ ಪಾದ ಸರ್ವಾಂಗಮೆಂಬ ಆರ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಆಯಾಯ ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣದಿಂ ಕ್ರಮದಿಂದ ಈಶಾನಾದಿ ಪಂಚಭೂತ ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರಂಗಳನು, ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರಕಮವನರಿದು ಸಂಪ್ರೋಕ್ಷಣಾಂಗಯ್ಯದೇ ಸ್ವಾನಮಕ್ಕೂ. ೯೧

ಮತ್ತಂ ಶಿರಸ್ಸು ವೊದಲಾದ ಆರು ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿಯೇ ಅಂತಹಂತು ಮಂತರೋಚ್ಚಾರಣದಿಂ ಕ್ರಮದಿಂದ ಬಿದುವೇಳೆ, ನಾಲ್ಕು ವೇಳೆ, ಎಂಟುವೇಳೆ ಹದಿಮೂರು ವೇಳೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಅನುಲೇಪನಂಗೆಯುದೇ ಉದ್ಘಾಳನಮಹ್ಕೂಂ. ಬಳಕಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿಗೆ ಚತುರಾಶಮಿಗಳಿ ಸರ್ವಾಂಗೋದ್ಘಾಳನಂ ಸಲ್ಲುದು. ಕ್ಷತಿಯಿಗೆ ಮುಖಿಮಾತ್ರವಂ ಬಿಟ್ಟು ಸರ್ವಾಂಗೋದ್ಘಾಳನಂ ಸಲ್ಲುದು. ವೈಶ್ಯಗೆ ಲಲಾಟ ಮಾತ್ರೋದ್ಘಾಳನಂ ಸಲ್ಲುದು. ಶೌರ್ಯಗೆ ಧಾರಣವೇ ಅಕ್ಕೂಂ. ೧೯೮

ಬಳಿಕ ಸುತೀಕೆಳಮಾದ ಮಂತ್ರೋದಕ ಮಿಶ್ರಮಾದ ವಿಭೂತಿಯಂ ಮೂಲಮಂತ್ರ, ತ್ರಿಯಾಯಿಪಮಂತ್ರ, ತ್ರಿಯಂಬಕ ಮಂತ್ರಗಳನುಚ್ಚರಿಸುತ್ತಂ ಶಿವಮೂರ್ತಿಧ್ಯಾನಯುಕ್ತಾಗಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರ ಧಾರಣ ಸ್ಥಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸಬೇಕು. ಆ ಸ್ಥಾನಂಗಳಾವುವು ಎಂತೊದೊಡೆ: ಮೂರ್ದಿಫ್ ಲಲಾಟ ಕೋದ್ಧರ್ಯ ನೇತ್ರದ್ಧರ್ಯ ಘ್ರಾಣ ಮುಖಿ ಬಾಹುದ್ಧರ್ಯ ಭುಜದ್ಧರ್ಯ ಮರೀಬಂಧದ್ಧರ್ಯ ಸ್ಥನದ್ಧರ್ಯ ವಕ್ಷ ಉದರ ಪಾರ್ಶವದ್ಧರ್ಯ ನಾಭಿ ಮೇಂಡ್ರ ಪಾಯ ಪೃಷ್ಟ ಉಂರುದ್ಧರ್ಯ ಜಾನುದ್ಧರ್ಯ ಜಂಫಾದ್ಧರ್ಯ ಪಾದದ್ಧರ್ಯವೆಂಬವೆ ಮೂವತ್ತೇರಡು ಧಾರಣ ಸ್ಥಳಗಳು. ಬಳಿಕ ಶಿರಸ್ಸು ಬಾಳ ಕೋಯಿಗೃ ಒಷ್ಟದ್ಧರ್ಯ ಕಂರ ಬಾಹುಯಿಗೃ ಭುಜಯಿಗಳ ಮರೀಬಂಧದ್ಧರ್ಯ ಹೃದಯ ಅಪರ ನಾಭಿಯೆಂಬವೆ ಹದಿನಾರು ಸ್ಥಾನಂಗಳು. ಬಳಿಕ ಮಸ್ತಕ ಅಳಿಕ ಗ್ರೀವ ಬಾಹುದ್ಧರ್ಯ ಹೃದಯ ನಾಭಿ ಪೃಷ್ಟವೆಂಬವೆ ಎಂಟು ಸ್ಥಾನಂಗಳೆನಿಸಿರ್ವತ್ವ, ಅವರಲ್ಲಿ ಶಿರಸ್ಸು ಲಲಾಟ ಶ್ರೋತ್ರದ್ಧರ್ಯ ಕಂರ ಭುಜದ್ಧರ್ಯ ವಕ್ಷ ಪೃಷ್ಟ ನಾಭಿ ಸ್ಥಂದವೆಂಬ ಏಕಾದಶ ಸ್ಥಾನಂಗಳೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿರ್ವತ್ವ, ಅವರಲ್ಲಿ, ಸ್ಥಿರ ಪದ್ಧಾಸೀನರಾದ, ಶುದ್ಧಸ್ಪಟಿಕ ಸನ್ನಿಭರಾದ ಕಪರ್ ಕಂದ್ರಕಲೆ ಪ್ರಸನ್ನವದನ ನೀಲಗ್ರೀವ ಕ್ಷೇಮಾಂಬರ ಸರ್ವಧಾರಣಗಳ್ಲಿ ಮೃಗಿ ಟಂಕ ವರದಾಭಯ ಪಾರೀಗಳಾದ, ಸರ್ವಲಕ್ಷ್ಮಾ ಸಂಪನ್ಮೂರ್ಖ ಪರಮಾತ್ಮೆ ಶಿವ ಮಾಹೇಶ್ವರ ರುದ್ರ ಶೀಕಂರ ಶಂಭು ಈಶ್ವರ ಮಹಾದೇವ ಪಶುಪತಿ ಶಂಕರ ವೈಷ್ಣದ್ಧಜರೆಂಬ ರುದ್ರರ ಶಿರಸ್ಸು ಮೊದಲಾದ ಏಕಾದಶ ಸ್ಥಾನಕ್ರಮದಿಂ ಸ್ಕರಿಸುತ್ತವೆ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಮಂ ಧರಿಸೂದೇ ಧಾರಣಮಹ್ಕೂಂ. ೧೯೯

ವಿಭೂತಿ ಧಾರಣ ಕ್ರಮ :

ಬಳಿಕ ಆ ಲಲಾಟದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಧಾರಣಮಂ, ದಕ್ಷಿಣಕರದ ಮಧ್ಯಮೆ ಅನಾಮಿಕೆ ಅಂಗುಷ್ಠಮೆಂಬ ಅಂಗುಲಿತ್ರಯದಿಂದ ಅನುಲೋಮದಿಂದಾದರೂ, ಅಲ್ಲವೆ, ಆಕಾರವೆ ಅನಾಮಿಕೆ, ಉಕರವೆ ಮಧ್ಯಮೆ, ಮಾರವೆ ತಜ್ಜನಿಯೆಂಬ ಭಾವನೆಯೆಂದ, ಮಧ್ಯಮಂಗುಲಿತ್ರಯದಿಂದಾದರೂ; ಅಗ್ನಿತ್ರಯ, ಕಾಲತ್ರಯ, ಅಕ್ಷರತ್ರಯ, ಗುಣತ್ರಯ, ಲೋಕತ್ರಯ, ಆಕ್ಷತ್ರಯ, ವೇದತ್ರಯ, ರುದ್ರ-ಈಶ್ವರ-ಸದಾಶಿವರೆಂಬ ದೇವತಾತ್ಮಯಾತ್ಕಕಮೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನ ಮೂರ್ವಕಮಾಗಿ ಶ್ರೀಬೇಗಳಂ ಷಡಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣಮಾಗಿ, ನೇತ್ರಯಿಗೃ ಪ್ರಮಾಣಮಾಗಿ, ಲಲಾಟಾಂತಮಾದರೂ, ಕರಿಣ, ಮಲಿನ, ವಕ್ರ, ಭಿನ್ನ, ದೂರ, ಬೆರಕೆಯೆಂಬ ಆರುದೋಪಮಿಲ್ಲದೆ; ನಯ, ಶುಭ್ರ, ನೇರ, ಸಾಂದರ, ಸಮೀವ, ಭಿನ್ನಮೆಂಬ ಆರು ಲಕ್ಷಣಯುಕ್ತಮಾಗಿ ಧರಿಸೂದು. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಿರಿಗೆ ಆರಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣ, ಕ್ಷತ್ರಿಯಗೆ ನಾಲ್ಕುಂಗುಲಪ್ರಮಾಣ, ವೈಶ್ಯಗೆ ವರದಂಗುಲ

ಪ್ರಮಾಣ. ಶೂದರಿಗೆ ಒಂದಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣದಿಂ ತೀಪುಂಡಮಂ ಧರಿಪುದೇ ಧಾರಣಮಹ್ಯಂ ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥರು ಸ್ತೋಯರುಗಳು ತೀ ಸಂಧ್ಯಯಲ್ಲಿಯು ಜಲಮಿಶ್ರಿತವಾದ ಶ್ರೀ ವಿಭೂತಿಯನು ಧರಿಸಬೇಕು. ಯತಿಗಳು ಎಲ್ಲಾ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯು ಜಲ ಮಿಶ್ರಿತವಿಲ್ಲದೆ ವಿಭೂತಿಯಂ ಧರಿಸಬೇಕು. ವಾನಪ್ರಸ್ಥರು, ಕನ್ನಿಕೆಯರು, ದೀಕ್ಷಾಹೀನ ಮನುಷ್ಯರು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಪರಿಯಂತರಂ ಜಲಮಿಶ್ರಿತವಾಗಿ ಮೇಲೆ ಕೇವಲ ವಿಭೂತಿಯನೆ ಧರಿಸಲ್ಪೇಳ್ಳುಂ.

೨೦೦

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಸ್ವಾನ ಉದ್ಯಾಳನ ಧಾರಣಕ್ಕುಮದಿಂ ವಿಧುಕ್ಕೊಮಾತಿಯಂ ಧರಿಸುದೇ ಶಿರೋಮಂತ್ರ ವ್ರತವೆಂದು, ಪಾಶುಪತ ವ್ರತವೆಂದು ಪೆಸರ್ವಿಟೆದು ದೋಷ ರೋಗಾದಿ ಭೀತಿಯಂ ಬಿಡಿಸಿ, ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷಪ್ರದಮೆಂದು ವೇದಾಗಮ ಮರಾಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧ ವಹುದಾಗಿಯಂ, ಸಮಸ್ತ ಮನು ಮನಿ ದೇವತೆಗಳಿಲ್ಲರೂ ಮಹಾ ವಿಶಿಷ್ಟವೆಂದು ಧರಿಸಿದರಾಗಿಯಂ, ರಕ್ಷಣಾರ್ಥ, ಮಂಗಲಾರ್ಥ, ಪವಿತ್ರಾರ್ಥ, ಶಿವಾರ್ಥ ವಾಗಿಯಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವರ್ಣಿಗಳುಂ, ಬ್ರಹ್ಮಚಯಾರ್ಥಾಶ್ರಮಿಗಳುಂ, ಸಾಂಖ್ಯಾದಿ, ವುತಾಭಿ ವಾನಿಗಳುಂ ಸರ್ವಧಾ ಶ್ರೀ ವಿಭೂತಿಯಂ ಧಾರಣಂಗೆಯುಲ್ತಕ್ಕುದೆಂದು ವಿಶ್ವಾಸಿಸಿ.

೨೦೧

ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ ಕ್ರಮ :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಭಸ್ತ್ರಧಾರಣಾನಂತರದಲ್ಲಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಾವೇ ಕರ್ತವ್ಯಮಪ್ಪದಾಗಿ, ತದ್ವಿಧಾನಮಂ ಶುದ್ಧಶೈವನರಿಯಬೇಕು, ಅಲ್ಲಿ ತೀಪುರದಹನ ಲೀಲಾಸಮಯದೋಳಿಶ್ವರನ ಜಂದಸೂಯಾರ್ಥಗ್ರಿ ಲೋಚನತ್ರಯದ ಜಲಬಿಂದುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ, ಶುಭವರ್ಣದ ಮೋಡಶವಿಧಮಾದ, ರತ್ನವರ್ಣದ ದ್ವಾದಶವಿಧಮಾದ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ದಶಪ್ರಕಾಶಮಾದ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳು, ತಮ್ಮಾಮೋಚಾರಣ ದರ್ಶನ ಸ್ತರ್ಣನ ಧಾರಣಮಾತ್ರದಿಂದ ಉತ್ತರೋತ್ತರಮಾದ ಅಧಿಕ ಮಣಂಗಳನಿವೈದರಿಂದ, ಲೋಕೋಪಕಾರಮಾಗಿ ಜನಿಸಿದವು. ಆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಲ್ಲಿ ಸರಂಗೆಯ್ಯದಕ್ಕೆಯೇ ಮಣಿಗಳ ಉನ್ನತಸ್ಥಾನಂಗಳೇ ಮುಖಿಂಗಳು; ನಿಮ್ಮ ಸ್ಥಾನಂಗಳೇ ಪ್ರಪಂಗಳಹವು. ಮುಖಿದ ಗಣನೆಯನರಿವುದಕ್ಕೆ ರೇಖೆಗಳೇ ಮುಖಿಂಗಳಪ್ಪವು. ಆ ಮಣಿಗಳ ಮೂಲವೇ ಬ್ರಹ್ಮನು, ನಾಳವೇ ವಿಷ್ಣು, ಮುಖಿವೇ ರುದ್ರನು, ಕೇಸರಂಗಳೇ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳು, ಅವರ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಂಗಳಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಪ್ರಕಾಲನಾದಿ ವಿಧಿಗಳಿಂ ಸರಂಗೊಳಿಸಿ, ಬಳಿಕ ತಾನು ಸ್ವಾನಾದಿಗಳಿಂ ಶುಚಿಯಾಗಿ ಕುಳಿದ್ದು, ಧರಿಸುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ.

ಬಳಿಕ ಶಿಖಿಗೆ ಏಕಮುಖಿದ ಮಣಿಯೊಂದು; ಶಿರಕ್ಕೆರಡು, ಮೂರು, ಹತ್ತು ಮುಖಿದ ಮಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂರು; ಮೂಢ್ರ್ಯಾಕ್ಷಿ ಹನೆಮೊಂದು ಮುಖಿದ ಮಣಿ ಮುವತ್ತಾರು. ಕರ್ಣಂಗಳಿಗೆ ಏದು, ಏಳು ಹತ್ತು ಮುಖಿದ ಮಣಿಗಳು ಅಲೆಂಬಂದೊಂದು. ಕಂಠಕ್ಕೆ ಎಂಟುಮುಖಿದ ಮಣಿ ಮೂರತ್ತೆರಡು. ಉರಕ್ಕೆ ನಾಲ್ಕುಮುಖಿದ ಮಣಿಗಳೆವತ್ತು. ಬಾಹು ದ್ವಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹದಿಮೂರು ಮುಖಿದ ಮಣಿ ಹದಿನಾರು ಹದಿನಾರು.

ಮನೆಬಂಧಯುಗಕ್ಕೆ ಒಂಬತ್ತು ಮುಖಿದ ಮನೆ ಹನ್ನೆರಡು, ಹನ್ನೆರಡು. ಯಜ್ಞೋಪವಿತಕ್ಕ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮುಖಿದ ಮನೆ ನೂರೆಂಟು. ಉದರ ಬಂಧಕೆ ಆವ ಮುಖಿದ ಮನೆಯಾದರೂ ಪವತ್ತನಾಲ್ಕನು ಆಯಾಯ ಮಂತ್ರಪೂರ್ವಕಮಾಗಿ ಧರಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಈ ಕ್ರಮದ ಮುಖಿದ ಮನೆ ದೂರೆಯಿದೀರೋಡೆ ಎನಿತುಮುಖಿದ ಮನೆಗಳನಾದರೂ ಆಯಾ ಸ್ಥಾನಗಳನೇ ತಪ್ಪದೆ ಧರಿಸಲ್ಪೇಳುಂ.

೨೦೨

ರುದ್ರಾಕ್ಷ ದೇವತಾ ಘಲ :

ಬಳಿಕ ಏಕಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಪರಶಿವನು, ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯಾದಿ ಪಾತಕಮಂ ಕೆಡಿಸಿ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಗಳನೀವುದು.

ದ್ವಿಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಈಶ್ವರ ಈಶಾನರು, ಗೌವಧೆಯಂ ಪರಿಹರಿಸೂದು, ತ್ರಿಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಅಗ್ನಿ, ಸ್ತ್ರೀ ವಧೆಯ ಪಾಪಮಂ ದಹಿಸೂದು.

ಚತುಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಚತುಮುರ್ವಿನು, ಪುರುಷವಧಾ ಪಾಪಮಂ ತೊಲಗಿಸೂದು.

ಪಂಚಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಸದಾಶಿವನು, ಅಭಕ್ತಬಕ್ಷಣಾದಿ ದೋಷಮಂ ನಿವತ್ತಿಸೂದು.

ಷಣ್ಣಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಷಣ್ಣಮುಖಿನು. ಭೂತಾ ಹತ್ಯಾದಿ ಪಾತಕಮಂ ಕೆಡಿಸೂದು.

ಸಹಸ್ರಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಅನಂತನು. ಗೋವಧ ಸುವರ್ಣಸ್ತೇಯಾದಿ ಕಲುಷಮಂ ಕ್ಷಯಿಸೂದು.

ಅಷ್ಟಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ವಿಷ್ಣೋಶ್ವರನು, ಸಮಸ್ತ ಪಾತಕಂಗಳನು ಉರುಹಿ ಸರ್ವವಿಷ್ಣುಂಗಳಂ ನಿವಾರಿಸಿ ಪರಮ ಪದವೀವುದು.

ನಂಷಟಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಭೃತರವನು, ಸಕಲ ಕಲ್ಯಾಂಗಳಂ ಕಳೆದು ಭೂತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳಂ ಕೊಡುವುದು.

ದಶಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಮಾಧವನು, ಭೂತವೇತಾಳ ಮಾರಿಗಳ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸ ಪನ್ನಗಾದಿ ಭಿತೀಯಂ ಬಿಡಿಸೂದು.

ಏಕಾದಶ ಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರರು. ಅಗ್ನಿ ಚೋರ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ವಿಡ್ಯಾದಿ ಬಾಧೆಗಳಂ ನಿವಾರಿಸಿ ವ್ಯವಹಾರ ಸಿದ್ಧಿ ಸುವರ್ಣದಾನಾದಿ ಘಲಂಗಳನೀವುದು.

ತ್ಯಂಕಾದಶ ಮುಖಿದ ಮನೆಯೇ ಮಹೇಶ್ವರನು, ಮಾತಾಪಿತೃವಧ ಮೊದಲಾದ ದುಷ್ಪತ್ಯಿಯಂ ನಿವಾರಿಸಿ, ರಸ, ರಸಾಯನ, ವಾದ ವಶಾದಿಗಳಂ ಘಲಿಸೂದು.

ಚತುರ್ಥ ವರುಖಿದ ವಾಸಿಂಹೇ ವಾನುಗಳು. ಸಕಲದೇವತಾ ಪೂಜಾಪೂರ್ವದವೆಂದರಿವುದು.

೨೦೩

ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ ಮಂತ್ರ :

ಎಕಮುಖದ ಮನಿ ಮೊದಲಾಗಿ ಚತುರ್ದಶ ಮುಖಿದ ಮಣಿಗಳ ಪರಿಯಂತರಂ, ಒಂ ಹ್ರಾಂ ಲಾಂ ಓಂ ಕ್ರೀಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೈಂ ಶ್ರೀಂ ಹ್ರೇಂ ಮಂ ವಂ ಕ್ಷೋಂ ಕ್ಷಾಂ ಶಾಂ ಎಂಬ ಕ್ರಮದಿಂದಾಯಾಯ ಮಂತ್ರಮಾರ್ವಕಮಾಗಿ ಧರಿಸುವುದು. ಆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಗಳಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿರುಂ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿ ಶ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ವಥಾ ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ.

೧೦೫

ಮಂತ್ರ ವಿಜಯ :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಭಸಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಾನಿಷ್ಟನಾದ ಶುದ್ಧಶೈವನು ಪಂಚಾಕ್ಷರಾದಿ ಮಂತ್ರ ಜಪ ವಿಧಿಗಳನರಿಯೇಹು. ಇಲ್ಲಿ ಮೊದಲು : ಸಿದ್ಧ ಸಾಧ್ಯ ಸುಸಿದ್ಧ ಅರಿಯೆಂಬ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧ ಸೂಚಕಮಾದ ಮಾತ್ರಕಾ ಚಕ್ರೋದ್ಧರಣಾವನು, ಮಂತ್ರಾರ್ಜನಾದಿ ಕರ್ಣಮಾದ ಯಂತ್ರೋದ್ಧರಣಾವನು, ಮಂತ್ರಾನು ಸಂಧಾನಾಶ್ರಯಮಾದ ಘಟೋದ್ಧರಣಾದಿಗಳಂ ಪರಿಕ್ಷೇಸಿ.

೧೦೬

ಬಳಿಕ, ಶುದ್ಧ ಪ್ರಸಾದ, ಮೂಲ ಪ್ರಸಾದ, ತತ್ತ್ವ ಪ್ರಸಾದ, ಆತ್ಮಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯರೂಪ ಪಂಚ ಶಿಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಮೋಕ್ಷ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ, ಕಾಮ್ಯ, ಶಾಂತಿಕ, ಪೌಷ್ಟಿಕಮೆಂಬ ಪಂಚ ಸದಾಶಿವರೂಪ ಸ್ತಿ ಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಸೃಷ್ಟಿ, ಸೃಷ್ಟಿ, ಲಯವೆಂಬ ಮಹೇಶ್ವರರೂಪ ತ್ರಿವಿಧ ಸಂಹಾರಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಸಾಕಲ್ಯಪ್ರಣಾವ, ಶಾಂಭವಪ್ರಣಾವ, ಸೌಖ್ಯಪ್ರಣಾವ, ಸಾದಾಖಿಪ್ರಣಾವ ಸಾಯಂಜ್ಯಪ್ರಣಾವವೆಂಬ ಪಂಚ ಪ್ರಣಾವ ಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಮೂಲ ಪಂಚಾಕ್ಷರ, ಸೂರ್ಯ ಪಂಚಾಕ್ಷರ, ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಪಂಚಾಕ್ಷರ, ಮಾಯಾಖ್ಯ ಪಂಚಾಕ್ಷರ, ಪ್ರಸಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರವೆಂಬ ಪಂಚ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಶಿವಾಸ್ತ, ಕುರಿಕಾಸ್ತ, ಪಾಶುಪತಾಸ್ತ, ಪ್ರೇರೋಮಾಸ್ತ, ಅಫೋರಾಸ್ತವೆಂಬ ಪಂಚಾಸ್ತಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಸದ್ಯೋಜಾತ, ವಾಮದೇಶ, ಅಫೋರ, ತತ್ತ್ವರೂಪ, ಈಶಾನವೆಂಬ ಪಂಚಭೂತ ಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಗಾಯತ್ರಿ, ವೃತ್ಯಾಂಜಯ, ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ, ನೀಲಕಂರ, ಶರಭ, ಏರ, ವಿಷ್ಣೋಶ್ವರ, ವಿಶಾಖ, ವಿದ್ಯೋಶ್ವರ, ಬ್ರಹ್ಮ, ವಿಷ್ಣು, ಸೂರ್ಯ, ಬ್ರಿರವಾದಿ ಮಹಾಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ದುರ್ಗ, ಶಾರದೆ, ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಗೋರಿ, ಭುವನೇಶ್ವರಿ, ಅನ್ನಪೂರ್ಣೇಶ್ವರಿ, ಅಶ್ವಾರೂಡೆ, ತ್ರಿಮಂಬಿಕಾದಿ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಸಿದ್ಧಶಾಭರ, ಶಕ್ತಿಶಾಭರ, ಮೇರುತಂತ್ರ, ಶಾಕೀನೀತಂತ್ರ, ಡಾಕೀನೀತಂತ್ರ, ಕೂಚಿಮಾರತಂತ್ರ, ಶಲ್ಯತಂತ್ರಾದಿ ಸಿದ್ಧಮಂತ್ರಂಗಳಂ; ಅಂಧ್ರ ದ್ರವಿಡ ಲೋಕ ದೇಶ ಭಾಷಾ ಮಂತ್ರಂಗಳಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿವೇಕಿಸಿ ನೋಡಿ.

೧೦೭

ಮಂತ್ರಾಂಗ ಪ್ಲಿವ ಪ್ರಯೋಗ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ಮಂತ್ರಗಳ ಹೃದಯ ಶಿರಸ್ಸು ಶಿಬಿ ಕವಚ ನೇತ್ರ ಅಸ್ತ್ರವೆಂಬಪಡಂಗ ಕ್ರಮದಿಂ, ನಮಃ ಸ್ತಾಪಾ, ವಷಟ್, ಹುಂ, ವೌಷಟ್, ಘಟ್, ಎಂಬ ಘಟ್ ಪನ್ನವ ಪ್ರಯೋಗಂಗಳಂ; ಶುಭ್ರ ಪೀಠ ರಕ್ತ ಸ್ಥಾಪಿಕ ಶ್ಯಾಮ ಕೃಷ್ಣವೆಂಬ ಕ್ರಮದಿಂದಾ

ಎವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಹೃದಯಾದ್ಯಂಗ ವರ್ಣಂಗಳಂ ಪಂಚಾಂಗಮಂತ್ರಂಗಳಿಗೆ ನೇತ್ರ ಪಲ್ಲವಮಂ ಬಿಡಬೇಕೆಂಬುದಂ, ಅಂಗಹೀನಮಂತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಅಂಗಮಂ ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂಬುದಂ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ. ೧೦೮

ಮತಂ ಆ ಮಂತ್ರ ಪಲ್ಲವಂಗಳಲ್ಲಿ ಕೋಪ ಉಪಶಾಂತಿಗಳಿಗೆ ಹೃದಯ ಪಲ್ಲವಮಂ, ಹೋಮೆವಶ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಶರಃ ಪಲ್ಲವಮಂ, ಲಾಭಾಲಾಭಾದಿಗಳಿಗೆ ಶಿಖಾಪಲ್ಲವಮಂ, ಮೋಹನ ಉದ್ದೀಪನ ಪುಷ್ಟಿ ವಿಜಯಾದಿಗಳಿಗೆ ನೇತ್ರ ಪಲ್ಲವಮಂ, ಭೇದನ ಮಾರಣ ಶ್ರೀತಿ ನಾಶಾದಿಗಳಿಗೆ ಕವಚಪಲ್ಲವಮಂ, ವಿಷ್ಣು ಗ್ರಹ ಉಬ್ಜಾಟನಾದಿಗಳಿಗೆ ಅಸ್ತು ಪಲ್ಲವಮಂ ಮಂತ್ರಾಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಬೇಕೆಂಬುದಂ ವಿಧಿಸಿ. ೧೦೯

ಮಂತ್ರ ದಶಭೇದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು :

ಬಳಿಕ, ವಾಕೂಲ ಶರದಾತಿಲಕ ಮಂತ್ರದೇವತಾಪ್ರಕಾಶಿಕ, ಪ್ರಪಂಚಸಾರಾದಿ ಮಂತ್ರ ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ, ಮಹಾಚಕ್ರಗತಮಾದ ಮಾತ್ರಕೆಗಳಿಂ ತೆಗೆದು ಮಂತ್ರವನುಧ್ವರಿಸುವ ಜನನವೆಂಬ;

ಮತ್ತಮಾ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಂಗಳಂ ಪ್ರಾವ ಅಂತಹಿಂತಮಂ ಮಾಡಿ ಜಪಿಸುವ ಜೀವನಮೆಂಬ;

ಮರಳ ಮಂತ್ರವರ್ಣಂಗಳಂ ಬರೆದು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆ ವರ್ಣಂಗಳಂ ಚಂದನೋದಕದಿಂ ವಾಯುವಿನಿಂ ಹೊಡೆವ ತಾಡಣಮೆಂಬ;

ಬಳಿಕ ಆ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಂಗ ಗಣನೆಯೆನಿತು ಕರವೀರದ ಅರಳಿಂ ವಾಯುವಿನಿಂದ ಇಡುವ ಬೋಧನಮೆಂಬ;

ಮತ್ತಂ ಆಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ಸಂಖ್ಯೆಗಳೆನಿತು ಅಶ್ವತ್ಥಪಲ್ಲವಂಗಳಿಂ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಂಗಳಿಗೆ ಮಂತ್ರೋದಕವರೆವ ಅಭಿಪ್ರೇಕವೆಂಬ;

ಬಳಿಕಾ ಮಂತ್ರಮಂ ಮನದಲ್ಲಿ ಸೃಂಗಿಸಿ "ತಾರ ವೈಮಾಗ್ನಿ ಮಾನಯುಕ್", ದಂಡಿಜ್ಯೋತಿಮರ್ನಮತ್ತ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಾರ್ಥಮಾದ ಜೋತಿಮರ್ಂತ್ರದಿಂ ಶಿವಮಂತ್ರಪಲ್ಲದುಳಿದ ಮಂತ್ರಂಗ ಮಲತ್ರಯಮಂ ದಹಿಸುವ ವಿಮಲೀಕರಣಮೆಂಬ;

ಮತ್ತಂ ಆ ಜೋತಿಮರ್ಂತ್ರದಿಂ ಮಂತ್ರಿತಮಾದ ಕುಶೋದಕದಿಂದಾ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಂಗಳಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಸಂಪ್ರೇಕ್ಷಣಾಂಗೆಯ್ಯ ಆಪ್ಯಾಯನಮೆಂಬ;

ಮತ್ತಂ ಮರಳ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಮಂತ್ರೋದಕದಿಂ ತಪ್ರಣಂ ಗೊಡುವ ತಪ್ರಣಮೆಂಬ;

"ತಾರಾ ಮಾಯಾ ರಮಾ ಯೋಗೋ ಮನೋ ದೀಪನ ಮುಷ್ಟೆ" ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಾರ್ಥಮಾದ ದೀಪನಮೆಂಬ,

ಮೇಲೆ ಜಪಿಸಲು ಯೋಗ್ಯಮಾದ ಮಂತ್ರಮಂ ಪ್ರಕಟಂ ಗರ್ಯಾತ್ತಿಪರ್ ಗುಪ್ತಿ ಎಂಬ ಈ ಮಂತ್ರದಶ ಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಂ ವಿಚಾರಿಸಿ. ೧೧೦

ಪ್ರಾವ ವಿಚಾರ :

ಬಳಿಕ ಆ ಸಕಲ ಮಂತ್ರಂಗಳೊಳಗೆ ಮುಖ್ಯಮಾದ ಪ್ರಾವವೇ ಪರಪ್ರಾವ ಅಪರಪ್ರಾವವಂದು ದ್ವಿವಿಧಮಾಗಿರುತ್ತದೆ :

ಪರಪ್ರಾವವೇ ವಾಚ್ಯಮಾದ ಸತ್ಯಜ್ಞನಾದಿ ಲಕ್ಷ್ಯಾಮುಖ್ಯ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಅಪರ ಪ್ರಾವವೇ ವಾಚಕಮಾದ ಶಭ್ಯರೂಪಮಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರ ಶಾಶ್ವರ ಸದಾಶಿವರಧಿದೇವತೆಗಳಾದ ರತ್ನ ಶುಕ್ಲ ಕೃಷ್ಣ ಜ್ಯೋತಿ ಸ್ವಿಕವೆಂಬ ಪಂಚರೂಪಮಾನಭ್ಯಾಂ ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರ ಬಿಂದು ನಾದವೆಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರಾತ್ಮಕದಿಂ, ತಾರಕ, ದಂಡಕ, ಶುಂಡಲಾಕಾರ, ಅರ್ಥಚಂದ್ರಾಕಾರ, ದರ್ಶಕಾಕಾರ ಜ್ಯೋತಿರಾಕರಮೆಂಬಾಗು ರೂಪದಿಂ; ಓಂಕಾರಮೆಂದು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು, ಜ್ಞಾನವೆಂದು ಶಿವಾತ್ಮಕವೆಂದು ಸರ್ವಾತ್ಮಕವೆಂದು ಸರ್ವವಿದ್ಯಾದಿಬೀಜವೆಂದು, ತೇಜೋಬೀಜವೆಂದು, ಮುಕ್ತಬೀಜವೆಂದು, ನಿಷ್ಠಲವೆಂದು, ನಾದವೆಂದು, ನಾದಾದಿಯೆಂದು, ಹೃನ್ನಾಡವೆಂದು, ವೇದಾದಿಯೆಂದು, ವೇದಭೂಮಿಯೆಂದು, ಮಂತ್ರ ಪ್ರಾಣವೆಂದು, ಬ್ರಹ್ಮಮೂರ್ತಿಯೆಂದು, ಆತ್ಮಮಂತ್ರವೆಂದು ಇವು ಮೌದಲಾದ ಪರಿಯಾಯ ನಾಮಂಗಳಳ್ಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೨೧೧

ಮಂತ್ರಾನುಷ್ಠಾನ :

ಬಳಿಕ ಮಂತ್ರ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಮಾಗಿ ಜಪಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ, ಸ್ವಾನಾದಿ ವಿಧಿಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಬ್ರಹ್ಮಾರ್ಜ್ಯ ನದಿತೀರಾದಿ ಸುಸ್ಥಿಲದಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ, ಬ್ರಹ್ಮವೃಷ್ಟಿವನಾಶ್ಯಾಯಿಸಿ, ಪ್ರಾಣಿಯೋದುಬ್ಜನಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶುಳ್ಳಿದ್ದು, ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಕ್ರಮಮಂ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಆ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮಷಿ, ದೇವಿ ಗಾಯತ್ರಿ ಭಂದಸ್ತಿ, ಪರಮಶಿವನಧಿದೇವತೆ, ಅಂ ಬೀಜ, ಉಂ ಶತ್ರೀ, ಮಂ ಕೀಲಕ, ಮೋಕ್ಷಾರ್ಥಮಾದ ಜಪವೇ ವಿನಿಯೋಗಮೆಂದು ಮೌದಲು ಸ್ಕರಿಸಿ,

೨೧೨

ಮಂತ್ರನಾಷ ಕ್ರಮ :

ಮೇಲೆ ಆ ಮಂತ್ರದಿಂ ಕರನ್ನಾಸಂಗ್ರಹವಲ್ಲಿ, ಕರದ್ದರ್ಯದ ಅಂಗುಷ್ಠಾದಿ ಕನಿಷ್ಠಾಂತ ಮಾದ ಅಂಗುಲಿಗಳ ಅದಿ ಮಧ್ಯ ಅಂತ್ಯ ಪರಂಗಳಲ್ಲಿ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಿಂದು ಯುಕ್ತಮಾದ ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರಂಗಳಂ ನ್ಯಾಸಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಆ ಬಿಂದುಯುಕ್ತ ಪ್ರಾವವನು ಆ ಸರ್ವಾಂಗುಲಿಗಳಲ್ಲಿಯು ನ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ದು, ಮೇಲೆ ಆ ಪ್ರಕಾರದಿಂದವೇ ಕರತಳಕರಪೃಷ್ಟಂಗಳಿಂ ಸರವಾಜ್ಞನಂ ವಾಡಿ, ಬಳಿಕ, ಇಂತು ಕರನ್ನಾಸಂಗ್ರಹಾನಂತರದಲ್ಲಿ, ನಾಭಿ ಹೃದಯ ಮೂರ್ಧ್ವಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಸೊನ್ನೆವರಸಿದ ಅಕಾರ ಉಕಾರ ಮಕಾರಂಗಳಂ ನ್ಯಾಸಂವಾಡಿ. ಮೇಲೆ ಆ ಮೂರ್ಧ್ವಾದಿ ಪಾದಾಂತಮಾಗಿ, ಬಿಂದು ಸಹಿತ ಪ್ರಾವನ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ದು, ಇಂತು ದೇಹನ್ಯಾಸಂ ಮಾಡಿ ಮೇಲೆ "ಓಂ ಭಾರಗ್ಂತ್ರಾನೇ ಹೃದಯಾಯನಮಃ" ಎಂದು ದಕ್ಷಿಣಕರದ ಚತುರಂಗುಲಿಗಳಿಂ, ಹೃದಯ ಸರ್ವಾನಂದಿಂದಾ ಹೃದಯ ಸ್ಥಿತ ಮಂತ್ರ ದೇವತೆಯಂ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಬಳಿಕ "ಓಂ ಭೂಪ್ರಾವಾಯಾತ್ಮನೇ ಶಿರಸೇ ಸ್ವಾಹ" ಎಂದು ಶಿಖೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮನೀ

ಉದ್ದ್ರಜ್ಞಲನ ಸ್ವಭಾವದ ಪರಮ ಶಿವನ ಜ್ಯೇಶ್ವರಮಂ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಉ ಧ್ವಾಂಗುಷ್ಠ ಮುಟ್ಟಿಯಿಂದ ದರಿಸಿ ಬಳಿಕ "ಓ ಮಹಾ ಬ್ರಹ್ಮತ್ವನೇ ಕವಚಾಯ ಹುಂ" ಎಂದು ಅಧೋಮಾತ್ರ ಶಿವ ಜ್ಯೇಶ್ವರಮಂ ತನ್ನ ಶರೀರದ ಪ್ರತಿರೋಧ ಕೂಪಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣಂಭಿಸುವಂತೆ ಕರದ್ದುಯದ ತರ್జನಿಗಳಿಂ ವಜ್ರಕವಚದಿಂ ನಿರೋಧಿಸಿ, ಬಳಿಕ "ಓ ಜನಃ ಜಾನಾತ್ಮನೇ ನೇತ್ರತ್ರಯಾಯ ವೌಪಚಾ" ಎಂದು ದಕ್ಷಣಕರದ ಮಥಾಂಗಲತ್ರಯದಿಂ ನೇತ್ರ ಸ್ವರ್ವನದಿಂದಾ ಪರಮ ಶಿವ ಜ್ಯೇಶ್ವರಮಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸ್ವರ್ಪಿಸುವಂತೆ ಅಭಿವೃತ್ತಂ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ "ಓ ತಪಃ ಸತ್ಯಂ ಸತ್ಯಾತ್ಮನೇ ಅಸ್ತಾಯ ಫಚ್ಚಾ" ಎಂದು ಬಾಹು ಮೂಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಂಗುಷ್ಠತರ್ಜನಿಗಳಿಂ ಧ್ವನಿಯಪ್ಪಂತೆ ಅಸಂಗಯ್ಯಿ, ಬಳಿಕ, ಮೂರಾರ್ಥದಿ ದಶದಿಪ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾರ್ಥಮಾಗಿ ಪರಮ ಶಿವ ಜ್ಯೇಶ್ವರ ರೂಪಮಾದ ಆ ಅಸಮಂ ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಕ ಹಸ್ತಂಗಳಲ್ಲಿ ಇರಿಸಿ, ಬಳಿಕ "ಓ ಭೂಭರ್ವಃ ಸ್ವಾತ್ಮ ಅಸ್ತಯಫಚ್ಚಾ" ಎಂದು ಆ ದಿಕ್ಷಾಲಕರ್ಗ್ರ ಅನೋನ್ಯನ್ಯ ಸಂಬಂಧವಂ ಮಾಳ್ಖದು. ಈ ಷಡಂಗ ಪಲ್ಲವಾರ್ಥ ಕ್ರಮವೆಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಗೆಯೂ ಸಮಾನವಹುದು. ಇದೇ ಬ್ರಹ್ಮಕವಚವನಿಸಿಕೊಂಬುದು. ಈ ಬ್ರಹ್ಮಕವಚಮಂ ಧರಿಸಿದಾತನೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಸ್ತ ಬ್ರಹ್ಮದಂಡ, ಕಾಲದಂಡ, ವಜ್ರಾಯಧಾದಿಗಳಿಂ ಭೇದ್ಯನಲ್ಲಾಗಿ ಸುರನರಾದಿಗಳಿಂ ಮೂಜ್ಞನಪ್ಪಂ.

೨೧೩

ಬಳಿಕ ಈ ಕ್ರಮದಿಂ ಕರನ್ಯಾಸ ದೇಹನ್ಯಾಸ ಆಂಗನ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ಯಿ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಜಗವೆಲ್ಲವುಂ ತಪ್ಯಾಂತ ಪಿಂಡದಂತೆ, ಪ್ರಣವ ಜೋತಿವ್ಯಾಪ್ತವೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನದಿಂದಾದರೂ, ಅಲ್ಲವೆ ತನ್ನ ಮೂಲಾಧಾರಾದಿ ಅಶೀಲ ಚಕ್ರಭೇದಿನಿಯಾದ ಸುಪುರ್ವಾ ನಾಡಿ, ಮಧ್ಯಗತ ವಿದ್ಯಾಲ್ಯೈಶಾತ್ಮಕ ಬಿಂದು ಚಿಂತನೆಯಿಂದಾದರೂ, ಅಲ್ಲವುತ್ತೇ, ಹೃತ್ಯಮಲ ಕರ್ನಿಕಾಗ್ರದ ಸೋಮಸೂರ್ಯಾರ್ಗಿ ಮಂಡಲತ್ರಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಧಾನಯುಕ್ತ ಆ ಪ್ರಣವ ಮಂತ್ರಂ ಸಿದ್ಧಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಸಕಲ ಪಾಪಕ್ಷಯಮಂ ಷಟ್ಪಮರ್ಷಿಸಿದ್ಯಾಯಂ ಅಪ್ಯಮಹದೇಶಯಾರ್ಗಳಂ, ಸರ್ವವಿದ್ಯಂಗಳಂ, ಯಥೇವ್ಯ ಪಲಂಗಳನೀವುದೇ ಸತ್ಯಮೆಂದರಿದು.

೨೧೪

ಅಜಪ ಮಂತ್ರವಿಚಾರ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಮಂತ್ರಗಳೊಳಗೆ ಆತ್ಮಪ್ರಸಾದವೆಂಬುದೇ ಸರ್ವಾತ್ಮರಲ್ಲಿ ರೇಚಕ ಪೂರಕಮೆಂಬುದು, ಪ್ರಾಣೋಪಾನರೂಪ ರವಿಶಶಿಗಳೊಳಗೂಡಿ ಸಂಚರಿಸಿ "ಹಂಸಃ ಸೋಹಂ" ಎಂದಿತ್ತೇರನಾಗಿ ಜೀವವುಂತ್ರವೆಂದು, ಹಂಸವುಂತ್ರವೆಂದು, ಅಜಪಗಾಯತ್ರಿಯಿಂದು ಪೆಸರ್ವಡೆದುಪುಡುದು.

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮತ್ರಯ ಮೂರ್ವಕಮಾಗಿ, ಮೇಲೆ ಆ ಮಂತ್ರಕ್ಕೆ ಹಂಸಯಂತಿ ಅವ್ಯಕ್ತಿಗಾಯತ್ರಿ ಭಂದಸ್ಸು, ಪರಮಹಂಸವೇ ದೇವತೆ, ಹಂ ಬೀಜಂ, ಸ್ವಾಹಾಶಕ್ತಿ, ಸೋಹಂ ಕೀಲಕ, ಪರಮಹಂಸ ಪ್ರಸಾದಾರ್ಥಮಾದ ಜಪವೇ ವಿನಿಯೋಗಗಳಿಂದು ಸೃಂಗಿ, ಬಳಿಕ

ಹಂಸಾಂ ಸೂರ್ಯಾರ್ಥನೇ ಆಂಗುಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಹಂಸೀಂ ಸೋಮಾತ್ಮನೇ ತಜಿನಿಂಭಾಂ ನಮಃ

ಹಂಸೋಂ ನಿರಂಜನಾತ್ಮನೇ ಮಧ್ಯಮಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಹಂಸ್ಯೋಂ ನಿರಾಭಾಸಾತ್ಮನೇ ಅನಾಮಿಕಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಹಂಸೋಂ ಅವ್ಯಕ್ತಾತ್ಮವೇ ಕನಿಷ್ಠಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಹಂಸಃ ಅತನು ಸೂಕ್ಷ್ಮಾತ್ಮನೇ ಕರತಳ ಪೃಷ್ಣಾಭ್ಯಾಂ ನಮಃ

ಎಂದು ಕರನ್ನಾಷಮಂ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಆ ಕ್ರಮದಿಂದವೇ ಹೃದಯಾದಿ ಕರಾಂತಮಾದ ಷಡಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾ ಪಲ್ಲವಂಗೂಡಿ ಆಂಗನ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ಯು, ಬಳಿಕ ಹೃತ್ಯಮಲ ಕನಿಂ ಕಾಮಧ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಶ್ವೇತವರ್ಣದಿಂ ಪರಶು ಮೃಗ ವರದಾಭಯಂಗಳುಳ್ಳ ಕರಚಕ್ರಪ್ಯಯಿದಿಂದಸೆದೆ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಉಮಾಪತಿ ಧ್ಯಾನಯುಕ್ತಮಾಗಿ, ಶ್ರೀಗುರುಪದೇಶದಿಂದ ಅರುಖೋದಯಾದಿ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯೋದಯಾಂತಮಾದ ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರದರುನೂರು ಅಹುದು. ಅದರೊಳಗೆ ಆಧಾರಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂದ್ರಾಂತಮಾದ ಸದ್ಗುರುಕರುಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಿಡಿದ್ವ ಶ್ರೀಗುರುಪತಿಗೆ ಅರುನೂರು, ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಅರು ಸಾವಿರ, ವಿಷ್ಣುವಿಂಗಾರು ಸಾವಿರ, ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರಂಗೆ ಅರು ಸಾವಿರ, ಜೀವಾತ್ಮಂಗೆ ಸಾವಿರ, ಪರಮಾತ್ಮಂಗೆ ಸಾವಿರ, ಶ್ರೀಗುರುವಿಂಗೆ ಸಾವಿರ ಅಜವಾಗಾಯತ್ತಿ ಮಂತ್ರ ಜಪಮಂ ‘ನಿವೇದಯಾಮಿ’ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಸಿಸೂದು. ಇಂತು ಜಪಂಗೆಯ್ಯಾತ್ಮಂಗೆ ಸಮಸ್ತ ಪಾತಕಂಗಳಂ ಕೆಡಿಸಿ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯಾದಿ ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷಂಗಳ ನೀವುದೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಿ.

೨೧೫

ಶಿವ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಜಪವಿಚಾರ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಪಂಚಾಕ್ಷರವೆಂಬುದೊಂದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ವಿದ್ಯೆಯೆಂದು ಶಿವನೆಂದು ಶಿವಹೃದಯವೆಂಬ ಸೂತ್ರವೆಂದು ಪಯಾರ್ಥಯ ನಾಮಂಗಳನ್ನುಧಾರಿ, ವೇದ ಆಗಮ ಪೂರಾಣದೊಳ್ಳ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮನಿಸಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮಮಂತ್ರವಾದರೂ ವಟಬೀಜದಂತ ಮಹಾಅಧರ್ಮಮಳ್ಳಿಧಾರಿ ಸಕಲ ಶಿವಭಕ್ತಿಗೆ ತಾನೇ ಜಪಿಸಲು ಯೋಗ್ಯಮನಿಸಿ ಪ್ರಣವಮಾರ್ವದಕರ್ಮಾದ ಭೂತಾದಿ ಸಕಲ ಪಂಚವರ್ಗಾರ್ಥಕನ ನಕಾರಾದಿಯಕಾರಾಂತವಾದ ಆರ್ಕಾರಂಗಳನ್ನುಧಾರಿ, ನಿಷ್ಠ್ಯಾಸದಿಂ ಭುಕ್ತಿಮುಕ್ತಿಪ್ರದವಾಗಿಹುದು. ಆ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಂ ಮೌದಲು ಶ್ರೀಗುರುಮುಖಿದಿಂ ಅರ್ಥಸಮೇತಮಾಗಿದು, ಯಥಾತ್ಮಕಿಯಂದ ಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಯಂ ಕೊಟ್ಟು,

ಬಳಿಕ ಆ ಶ್ರೀಗುರುವಿನಾಜ್ಞೀಯಿಂದ ಆ ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಾರ್ಥಮಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ಣ ಶುಭಮಾಸಾದಿ ವಿಧಿಗಳನಾರ್ದು, ಬಳಿಕ ಜಲಸ್ವಾನಾದಿಗಳಂ ಮಾಡಿ, ತನ್ನ ದೇಹದ ಬಲವರಿದು, ಶಾಶ್ವತ ಮೂಲ ಘಲ ಶ್ವೇರಾದಿ ಮಿತಾಹಾರಿಯಾಗಿ, ಬಳಿಕ ಅಕ್ಷರಶ್ವಂದೊಂದು ಲಕ್ಷ್ಮಾದ ಆರುಲಕ್ಷ್ಮಿಪರಮಂ ಗೆಯ್ಯಾತನಾಗಿ, ಹಾಲುತಪ್ಪಿಂದಾದರು ಪಾಲಾಶಕುಸುಮದಿಂದಾದರೂ, ಸಾವಿರ ಹೋಮವನ್ನು, ಒಂದು ಲಕ್ಷತರ್ವಣಿಮಂ

ವಿಕೇಕ ಚಂತಾಮರ್ಚಿ

ಮರಾಠೋಕ್ತಮಾಗಿ ಮಾಡುವುದು. ಅಲ್ಲದೆ, ಮತ್ತೆ ಕರೋಕ್ತಮಾದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಯು ಲಕ್ಷಜವವನಾದರೂ ಮಾರ್ಪೋರ್ತಕ್ತ ಸಂಖ್ಯಾತಮದಿಂ ಹೋಮತಪರಂಗಳಂಪಚೆಸಿ ಮಾಡೂದು. ಇಂತು ಮನಶ್ಶರಣಂಗೆಯ್ಯು ಮೇಲೆ, ದಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ನೂರಂಟನಾದರೂ ಇನ್ನೂರ ಐವತ್ತನಾದರೂ ಮುನ್ನಾರನ್ನಾದರೂ, ಐನೂರನ್ನಾದರೂ, ಹನ್ನರದು ಸಾವಿರವನ್ನಾದರೂ, ಸಂಖ್ಯಾನಿಯಮ ಮಾರ್ಪಕವಾಗಿ ನಿತ್ಯಜಪಂಗೆಯಲ್ಲತ್ತುದು. ಆ ಸಂಖ್ಯಾಹೀನ ಫಲಂ ರಾಕ್ಷಸರ್ ಅಪಹರಿಪರೆಂದರಿದು. ೨೧೬

ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಜಪಮರಶ್ಚರಣ ವಿಭಾಗ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಮರಶ್ಚರಂಗನೆಯ್ಯುದೇ ಸಂಖ್ಯಾನಿಯಮದಿಂ ದೇಹಾಂತಮಾಗಿಮಾಳ್ಫುದೇ ನಿತ್ಯಜಪವದು ಕನಿಷ್ಠವೆನಿಸೂದು. ಮರಶ್ಚರಣ ಜಪವದು ಮಧ್ಯಮವೆನಿಸೂದು. ಮರಶ್ಚರಣಂಗೆಯ್ಯು ಮೇಲೆ ಸಂಖ್ಯಾನಿಯಮಂ ಪ್ರಾಣಾಂತಮಾತಿ ಮಾಳ್ಫುದೇ ಮರಶ್ಚರಣಮಾರ್ಪಕ ನಿತ್ಯಜಪವದು ಉತ್ತಮವೆನಿಸೂದು ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ. ೨೧೭

ಜಾರಂಭ :

ಮೇಲೆ ಮಂತ್ರಜಪ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮತ್ತಯಮಂ ಮಾಡಿ ಬಳಿಕ ಆ ಮಂತ್ರಕ್ತೇ ವಾಸುದೇವಮಂಷಿ ಪಜ್ಞೇಭಂದಸ್ಸು, ಸದಾಶಿವನು ಅಧಿದೇವತೆ, ಪ್ರಣವವೇ ಬೀಜ, ಉಮಾತತ್ತೇ, ಉದಾತ್ತ ಸ್ವರ್ವ, ಶೈತಪರ್ಣ, ಭೋಗಮೋಕ್ಷಾಧರ್ಮಾದ ಜಪವೇ ವಿನಿಯೋಗಮಂತು ಮೊದಲು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಪಿಂಡ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳಲ್ಲಿ ಭೂಮ್ಯಾದಿ ಆತ್ಮಾಂತಮಾದ ಆರು ಆನುಕ್ರಮದಿಂ ನಕಾರಾದಿ ಪ್ರಣಾವಾಂತಮಾದ ಆಕ್ಷರಾತ್ಮಕವೆಂದು ಆನುಸಂಧಾನಿಸಿ. ೨೧೮

ಕರನ್ಯಾಸ ಭೇದಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮಂತ್ರದಿಂ ಕರಂನ್ಯಾಸಂಗ್ರಹಲ್ಲಿ ಕರದ್ದಯ ಅಂಗುಷ್ಠಾದಿ ಕನಿಷ್ಠಾಂತಮಾಗಿ, ಯಕಾರಾದಿ ನಕಾರಾಂತಮಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಿಂದು ಸಮೀತಮವ್ಯಾಪ್ತಾವದ್ವಾಯವನು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮದಲ್ಲಿ ಹಾಡಿ ಆಯಾಯ ಅಂಗುಲಿಗಳಾದಿಯಿಂದ ಅಗ್ರಪಯ್ಯಂತರಂ ಮಾಳ್ಫುದೇ ಸೃಷ್ಟಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಕನಿಷ್ಠದಿ ಅಂಗುಷ್ಠಾಂತಮಾಗಿ ನಕಾರಾದಿ ಯಕಾರಾಂತಮಾಗಿ ವರ್ಣಂಗಳನು ಆ ಕ್ರಮದಿಂದಾದಿ ಪರಿಯತರಂ ಮಾಳ್ಫುದೇ ಸಂಹಾರನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಮತ್ತಂ ಆ ಮಧ್ಯಮಾಂಗುಲ್ಯಾದಿ ತರ್జನಸ್ವಂತಮಾಗಿ ಶಿಕಾರಾದಿ ಮಕಾರಾಂತಮಾದ ಆಕ್ಷರಂಗಳನು ಆ ಪರಿಯಿಂದ ಆರು ಅಂಗುಲಿಗಳ ಮಧ್ಯದಿಂದಾದಿ ಅಗ್ರಪಯ್ಯಂತರಂ ವಾಳ್ಫುದೇ ಸ್ಥಿತಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಆಂಗುಲಿಗಳ ಪರ್ವತಪರಂಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರಂಗಳನು ಆ ರೀತಿಯಿಂದ ಉತ್ತತ್ಯಾದಿ ಭೇದವನರಿದು ನ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ಯುದು. ಬಳಿಕ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಂಗುಲಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ, ಸಂಪುಟೀಕರಿಸಿ ಪ್ರಣಾವನ್ಯಾಸ ಮಾಡೂದು. ಮತ್ತಂ ಆ ಕರದ್ದಯದ ಚಕುರಂಗುಲೀಯನ ಆಯಾ ಅಂಗುಷ್ಠಾದಿಂ ಅಂಗುಷ್ಠವನೆ ಆಯಾ ತರ್జನಾನಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ಯುದು. ಬಳಿಕ ಕರತಳದ್ವಯಕ್ಕೆ ಬಿಂದುಯುತ್ತ ಪ್ರಣಾವ ತ್ರಯಮಂ ವಾಮಕರವನೆ ದಕ್ಷಿಣ ಕರದಿಂ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರವನೆ

ವಾಮಕರದಿಂ, ಆ ಕರಂಗಳನು, ಅನುಲೋಮವಾಗಿ ಸಮಾಜಿನಂ ಗೆಯ್ಯಿದೇ ಸೃಷ್ಟಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಲೋಮವಿಲೋಮವಾಗಿ ಸಮಾಜಿನಂ ಮಾಳ್ಫಿದೇ ಸಂಹಾರನ್ಯಾಸವಹುದು. ಇಂತು ಕರನ್ಯಾಸಂ ಮಾಡಿ. ೨೧೬

ದೇಹನ್ಯಾಸ ಭೇದಂಗಳು :

ಮೇಲೆ ದೇಹನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಮೂರ್ಖೀ ಮುಖಿ ಕಂತ ಹೃದಯ ಗುಹ್ಯ ಪಾದಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಾವಾದಿ ಮಾರಾಂತಮಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಬಿಂದು ಸಮೇತಮುಪ್ಪ ಮಂತ್ರಾರಂಗಳಂ ಬಿಂದುಯುಕ್ತ ಪ್ರಾವದ್ಯಯ ಸಂಪುಟಮಾಗಿ ಮಾಳ್ಫಿದೇ ಸೃಷ್ಟಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಆ ಕ್ರಮದಿಂದವ ಪಾದಾದಿ ಮೂರ್ಖೀ ಪರ್ಯಂತರಂ ಪ್ರಾವಾದಿ ಯಾಕಾರಾಂತಮಾಗಿ ಮಾಳ್ಫಿದೇ ಸಂಹಾರನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಹೃದಯ ಗುಹ್ಯ ಪಾದ ಮೂರ್ಖೀ ಮುಖಿ ಕಂತಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಪ್ರಾವಾದಿ ಮಾರಾಂತಮಾಗಿ ಮಾಳ್ಫಿದೇ ಸ್ಥಿತಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಸರ್ವಮಂತ್ರದಿಂ ಶಿರಸಾದಿ ಸರ್ವಾಂಗಮಂ ನ್ಯಾಸಂಗಂಯ್ಯಾದು.

ಅಂಗನ್ಯಾಸ ಭೇದಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಅಂಗನ್ಯಾಸದಲ್ಲಿ ಕನಿಷ್ಠ ಅಂಗುಷ್ಠಯೋಗದಿಂ ಹೃದಯ, ಅನಾಮಿಕಾಂಗುಷ್ಠ ಯೋಗದಿಂ ಮೂರ್ಖೀ, ಮಧ್ಯಮ ಅಂಗುಷ್ಠ ಯೋಗದಿಂ, ಶಿಶಿ, ಕರದ್ವಿಯದ ತರ್జನಿನಿಗಳಿಂ ಕವಚ, ದಕ್ಷಿಣ ಕರದ ಮಧ್ಯಾಂಗಲಿ ತ್ರಯಿದಿಂ ನೇತ್ರ, ದಕ್ಷಿಣ ಚತುರಂಗಲಿಗಳಿಂ ವಾಮಕರತ್ತಲದಲ್ಲಿ ತಾಳತ್ರಯಿದಿಂದ ಅಸ್ತದಿಂದ ಅಸ್ತಂಗಳಂ ಪ್ರಾಳವಾದಿ ಯಾಕಾರಾಂತಮಾದ ಮಂತ್ರಾರ್ಥರಂಗಳಂ ಪೂರ್ವೋರ್ಕೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಆಯಾ ಪಲ್ಲವಾರ್ಥವರಿದು ಒಡಗೂಡಿ ಮಾಳ್ಫಿದು ಸೃಷ್ಟಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು.

ಬಳಿಕ ಮಂತ್ರ ವರ್ಣಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಅಸ್ತಾದಿ ಹೃದಯಾಂತಮಾಗಿ ಮಾಳ್ಫಿದೇ ಸಂಹಾರನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು.

ಬಳಿಕ ಕವಚಾದಿ ಶಿಖಾಂತಮಾಗಿ ಮಾಳ್ಫಿದೇ ಸ್ಥಿತಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ೨೨೦

ಬಳಿಕ ಈಶಾನಾದಿ ಸದ್ಯೋಜಾತಾಂತ ವಾಳ್ಫಿದೇ ಸೃಷ್ಟಿನ್ಯಾಸವಹುದು. ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ ಈಶಾನಾಂತ ಮಾಡುದೇ ಸಂಹಾರನ್ಯಾಸಹಿಸು, ಅಪೋರಾದಿ ತಪ್ತರುಷಾಂತ ಮಾಡುದೇ ಸ್ಥಿತಿನ್ಯಾಸವೆನಿಸೂದು. ಈ ಪಂಚ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಾಸಂಗಳಂ ಕರ, ದೇಹ, ಅಂಗತ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಳ್ಫಿದು. ಮೇಲೆ ಪೂರ್ವಾದಿ ಉಧಾರ್ವಾಂತಮಾದ ಪಂಚ ದಿಕ್ಷಾಂಗಳಲ್ಲಿ ನಕಾರಾದಿ ಯಾಕಾರಾಂತಮಾದ ಅಕ್ಷರಂಗಳನು ಆ ಕ್ರಮದಿಂದವೆ ಸ್ಥಾಪಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಅಂಗುಷ್ಠ ತರ್జನಿಗಳಿಂ ಧ್ವನಿಯಪ್ಪಂತೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದಶದಿಕ್ಷಾಗಳಲ್ಲಿ ಅಸ್ತ ಪಲ್ಲವಂ ಪ್ರಯೋಗಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಮಾರಾದಿ ನಕಾರಾಂತಮಾಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಂತ್ರವಹುದು. ಶಿಕಾರಾದಿ ಮಾರಾಂತಮಾಗ ಸ್ಥಿತಿಮಂತ್ರವಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸೀ ಶೂದ್ರರುಗಳು ಪ್ರಾವವಿಲ್ಲದೆ ನಮೋಂತಮಾದ ಸ್ಥಿತಿ ಮಂತ್ರವನೆ ಜಪಗ್ಗೆವುದು. ಆ

ಜಪಂಗೆಯ್ಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಬತೀವನಾಗಲಿ ಸದಾತಿವನಾಗಲಿ ತಾಂಡವಾಕಾರವನಾಗಲಿ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇ
ಜಪಂಗೆಯ್ಯದು ಎಂದು ನಿರ್ವಹಿಸಿ.

೨೭

ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ವಿನಿಯೋಗ :

ಬೆಳಿಕ ಈ ಕ್ರಮದಿಂ ಮನಶ್ಚರಣ ಜಪಂಗೆಯ್ಯದಲ್ಲದೆ ಸಕಲ ಸಾಂಗಿಕಮಾಗಿ
ಬಿಲ್ಲುವ್ಯಕ್ತವನಾಶಯಿಸಿ, ಒಂದೇ ದಿನ ಅನಂತ ಜಪಂಗೆಯ್ಯಲು, ಎಲ್ಲಾ ಮಂತ್ರಾಳಗಳು
ಮರಶ್ಚರಣದಿಂ ಸಿದ್ಧಮಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಮಂ ಪರವತಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷಮಂ
ಜಪಿಸೆ ಆಯುಃವೃದ್ಧಿಯು. ಮಹಾನದೀತೀರದಲ್ಲಿ ದ್ವಿಲಕ್ಷ ಜಪಂಗೆಯ್ಯ ಆಯುವೃದ್ಧಿ,
ದೂರ್ವೆತೀಲ ಅವರದಬಳ್ಳಿ ಗುಳಿಗೆಳಂ ಹತ್ತು ಸಾವಿರವುಂ ಮಂತ್ರಿಸಿ
ಹೋಮಂಗೆಯ್ಯಲಾಗ ಆಯುವೃದ್ಧಿ ಅರಳಿಯ ಮರವನೇರಿಕೊಂಡು ದ್ವಿಲಕ್ಷಮಂ
ಜಪಿಸೆ ಅಪಮೃತಪರಿವುದು. ಪ್ರತಿದಿನದ ಶಿವಾರದಲ್ಲಿಯು ಅರಳಿಯ ಮರವನ್ನು
ಎರಡು ಕೈಗಳಿಂ ಮುಟ್ಟಕೊಂಡು ನೂರೆಂಟು ವೇಳೆ ಜಪಿಸೆ ಮೃತ್ಯು ತೊಲಗುವುದು.
ಅದಿತ್ಯಾಭಿಮುಖಮಾಗಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜಪಂಗೆಯ್ಯ ಅರ್ಕಸುಸುಮಾದಿ ನೂರೆಂಟು
ಹೋಮಂಗೆಯ್ಯ ಸರ್ವವ್ಯಾಧಿ ಹರಿವುದು. ಒಂದು ವಾಸ ಪರ್ಯಂತಮಾಗಿ
ಪ್ರತಿದಿನದುದಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೂರೆಂಟು ವೇಳೆ ಉದಕಮಂ ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ
ಕುಕ್ಕಿರೋಗ ಹರಿವುದು. ಪಲಾಶಕುಸುಮದಿಂ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಹೋಮಂಗೆಯ್ಯೇ
ಸರ್ವವ್ಯಾಧಿ ಹರಿವುದು. ನದೀ ತೋಯಪೂರ್ಣಕುಂಭಮಂ ಮುಟ್ಟಕೊಂಡು ಹತ್ತು
ಸಾವಿರ ಜಪಂಗೆಯ್ಯ ಆ ಜಲಸ್ವಾನದಿಂ ಸಕಲವ್ಯಾಧಿ ನಿವೃತ್ತಿಯಹುದು.
ಜಂದಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಗಾಮಿಯಾದ ನದಿಯೋಳು ಉಪಾಸಿಯಾಗಿ
ಶುಚಿಯಾಗಿಕುಳಿದುರ್ಬಿ, ಆ ಗ್ರಹಣಾದಿ ಗ್ರಹಣಾಂತರಮಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮಿರಸಮಂ ನೂರೆಂಟು
ವೇಳೆ ಮಂತ್ರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಸರ್ವಶ್ರಾತಿಪಾರಂಗತನಹನು. ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ
ಸ್ವಾನಂಗೆಯ್ಯ ನಿತ್ಯಕ್ಷಿಯಾಸಂಪನ್ನನಾಗಿ ಪಾಲಾಶ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ವಿಭೂತಿಯನಾದರೂ
ತುಪ್ಪವನಾದರೂ, ಪಂಚಗ್ರಹವಾದರೂ ತುಂಬಿ ಹಸ್ತದಿಂ ಮುಟ್ಟಕೊಂಡು ಸಾವಿರದ
ಎಂಟು ಜಪಂಗೆದ್ಯುಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಸಕಲ ವಿದ್ಯಾಸಂಪನ್ನನಹನು. ಬಿಲ್ಲುಭಾಯೆಯನು
ಆಶ್ರ್ಯಾಸಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಜಪಂಗೆಯ್ಯ ಮೇಲೆ ಆ ಬಿಲ್ಲು ಪತ್ರ, ಫಲ, ಕುಸುಮಗೋಂಡಾದರೂ
ಸಾವಿರದೆಂಟು ಹೋಮಂಗೆಯ್ಯ ಸಕಲ್ಯಾಂತರ ಸಮೃದ್ಧಿಯಹುದು. ಭಿದ್ರವಿಲ್ಲದ
ಪಾಲಾಶಕುಸುಮದಿಂದ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಹೋಮಂಗೆಯ್ಯ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ
ಪುತ್ರನಹನು, ಆ ಪಾಲಾಶಕುಸುಮದಿಂ ಸಾವಿರದ ಎಂಟು ಹೋಮಂಗೆಯ್ಯ ನಿತ್ಯತ್ವ
ಗ್ರಹ ಹೀಡಾನಿವಾರಣವಹುದು. ಸ್ವಾನವಂ ಮಾದಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಜಪಂಗೆಯ್ಯ ಘೃತದಿಂ
ನೂರೆಂಟು ಹೋಮಂಗೆಯ್ಯ ದುಸ್ಪಷ್ಟ ಶಾಂತಿಯಹುದು. ಜಂದ್ರ ಸೂರ್ಯಗ್ರಹಣಗಳಲ್ಲಿ
ಶಿವಲಿಂಗಪೂಜೆಯಂ ವಿಧಿವತ್ತಾಗಿ ಮಾಡಿ ಆ ಲಿಂಗ ಸನ್ವಿಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಹತ್ತುಸಾವಿರ
ಜಪಂಗೆಯ್ಯ ಸರ್ವಕಾಮ್ಯಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿಯಹುದು. ದಿನಂಪ್ರತಿಯೂ ಹನ್ನೊಂದು ವೇಳೆ
ಅನ್ನವಂ ಮಂತ್ರಿಸಿ ಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಕೃತ್ಯಮಂ ಸೋಂಕದು. ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಮಂತ್ರಮಾದೊಡೆ
ಎರೆಂಟು ಜಪದಿಂ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಯೋಪ ನಿಷಿದ್ಧಾನ್ವ ಸ್ವೀಕಾರೋಷಂಗಳಂ ಕೆಡಿಸೂದು.

ಹತ್ತುಸಾವಿರವರ್ದಿಕೊಡು ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪದಿಂ ಮಹಾಪಾಠಕಂಗಳುಂ ತೋಲಗೂದು. ಐವತ್ತೇರು ಸಾವಿರ ಜಪದಿಂ ಪಾಠಕಂಗಳುಂ ನಿವಾರಣವಹುದು. ಇಪ್ಪತ್ತೇರು ಸಾವಿರದ ಐನೂರು ಜಪದಿಂದ ಉಪಪಾಠಕಂಗಳುಂ ನಿವಾರಣವಹುದು. ಇದು ಸಾವಿರಜಪದಿಂ ವೃತ್ತಿಪಾಠಕಗಳಂತೆ ಎಬ್ಬಟ್ಟವುದಿ. ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೂಂದೊಂದು ಲಕ್ಷ್ಯಮಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇರು ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪದಿಂ ಭೂಮ್ಯಾದಿ ಪಂಚವಿಂಶತಿ ತತ್ತ್ವಮಂ ದಾಟಸೂದು. ಐನೂರು ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪದಿಂ ಸರ್ವಕಾರಣಾದ ಈಶ್ವರತತ್ವವನೀವುದು. ನೂರು ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪದಿಂ ರುದ್ರತತ್ವವನೀವುದು. ಎಂಭತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪದಿಂ ವಿಪ್ಪತ್ತನೀವುದು. ಅರವತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ವವನೀವುದು. ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪದಿಂ ವಿರಾದತತ್ವವನೀವುದು. ಲಕ್ಷ್ಯಜಪದಿಂ ದೀಘಾರ್ಥಯುವೀವುದು. ಮತ್ತಂ ಆ ಪಂಚಾಕ್ಷರಮಂತ್ರಮಂ ವಾಯುಜಿತನಾಗಿ ಮೌನಿಯಾಗಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪಂಗೆಯೇ ಸರ್ವಾಂಧಕಾರ ನಿವರ್ತಕಮಾದ ಬಿಂದು ದರ್ಶನವಹುದು. ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಯುಜಿತನಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯ ಜಪಂಗೆಯೇ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಗಳಹವು ಎಂಬಿವು ವಿನಿಯೋಗಗಳಂ ವಿಧಿಸಿ.

ಜಪ ಕಾಲಂಗಳು :

ಅನಂತರದೊಳು ಈ ಪಂಚಾಕ್ಷರಾದಿ ಸಕಲ ಮಂತ್ರ ಮರಜ್ಞರಣ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶುಭಮಾಸಾದಿ ವಿಧಿಕ್ರಮಂಗಳಂ ವಿಚಾರಿಸಬೇಕಾಗಿಹುದು.

ಅವರಲ್ಲಿ: ಚೈತ್ರಸದಲ್ಲಿ ದುಃಖ, ವೈಶಾಖಮಾಸದಲ್ಲಿ ರತ್ನ ಲಾಭ,
ಜೈಷ್ವ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯು, ಆಷಾದಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬಂಧುನಾಶ,
ಶ್ರಾವಣ ಮಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾಣಾರ್ಥಯು, ಭಾದ್ರಪದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಹಾನಿ,
ಆಶ್ವಯೂಜದಲ್ಲಿ ಶುಭ, ಕಾತೀರ್ಥಕದಲ್ಲಿಸರ್ವಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ,
ಮಾರ್ಗಾಶಿರದಲ್ಲಿ ಮಾಂಗಲ್ಯ, ಮಷ್ಣದಲ್ಲಿ ಹಾನಿ.

ಮಾಘಮಾಸದಲ್ಲಿ ಬುಧಿವ್ಯಾಧಿ, ಪಾಲ್ಯಾಣದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳಹುವು :

ಮಾಸಂಗಳಂ ಮನಂಗೊಂಡು, ಬಳಿಕ ಮೇವಾದಿಮೀನಾಂತಮಾದ ಹನ್ನರಡು ರಾಶಿಗಳೊಳಗೆ ಮೇಷ, ಮಿಥುನ, ಸಿಂಹ, ತುಲಾ, ಧನು, ಕುಂಭವೆಂಬಾರು ರಾಶಿಗಳೇ ಅಶುಭಂಗಳು, ಮಿಕ್ಕಾದು ರಾಶಿಗಳೇ ಶುಭಂಗಳಿಂದು ರಾಶಿಗಳ ಲೇಸುವಿಡಿದು,

ಬಳಿಕ ಪಾದ್ಯಚತುರ್ಥಿ ಷಷ್ಟಿ ಅಷ್ಟಮಿ ನವಮಿ,
ಚತುರ್ದಶಿ ಮುಣಿಪೆ ಅಮಾವಾಸ್ಯಯೆಂಬ ಎಂಟು
ತಿಧಿಗಳೇ ಅಶುಭಂಗಳು

ಮಿಕ್ಕ ಎಂಟು ತಿಧಿಗಳೇ ಶುಭಂಗಳಿಂದು ತಿಧಿಗಳಂ ಪತಿಕರಿಸಿ.

ಬಳಿಕ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಮಂಗಳವಾರ ಶನಿವಾರಂಗಳೇ ಅಶುಭಂಗಳು ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲಾ ಶುಭವಾರಗಳಿಂದ ವಾರಂಗಳನಾರ್ದೆದು. ಬಳಿಕ ಅಶ್ವನಿ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇರು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳೊಳಗೆ, ಮಹಿಳಾ ಮೃಗಶಿರ ಹಸ್ತ ಸಾತ್ತೀ ಮೂಲ ಅನುರಾಧ ರೋಹಿಣೆ ರೇವತಿ ಉತ್ತರ ಉತ್ತರಾಘಾತ ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರವೆಂಬ ಹನ್ನೊಂದು ಶುಭ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳು

ಉಳಿದವೆಲ್ಲ ಅಶುಭಂಗಳಿಂದು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳನುಪಲಸ್ಸಿ, ಬಳಿಕ ವಿಷ್ಣುಂಭಾದಿ ವೈಧೃತಿ ಕಡೆಯಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಯೋಗಂಗಳೊಳಗೆ ವಿಷ್ಣುಂಭ ಶೂಲ ಗಂಡ ಅತಿಗಂಡ ವ್ಯಾಘಾತ ವಜ್ರ ಧೃತಿ ಧೃವ ವೈಧೃತಿ ವ್ಯತೀವಾತ ಪರಿಫುವೆಂಬೇ ಏಕಾದಶ ಯೋಗಂಗಳೇ ಅಶುಭಂಗಳು, ಮಿಕ್ಕ ಹದಿನಾರು ಯೋಗಂಗಳೇ ಶುಭಗಳಿಂದು ಯೋಗಂಗಳಂ ಸಂಯೋಗಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಶಕುನಿ ಮೌದನಾದ ಭಂಡ ಕಡೆಯಾದ ಹನೆನ್ನಾಂದು ಕರಣಂಗಳೊಳಗೆ ಶಕುನಿ ಚತುಷ್ಪಾತ್ ನಾಗ ಕಿಂಸ್ತುಷ್ಪಾತ್ ವರೀಜಿ ಭರ್ದೆಯಂಬ ಆರು ಕರಣಂಗಳೇ ಅಶುಭಂಗಳು ಉಳಿದ್ದೆಂದು ಕರಣಂಗಳೇ ಶುಭಂಗಳಿಂದು ಕರಣಂಗಳಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ,

ಬಳಿಕ ಶುಭತ್ವಿಧಿಯಂ ಶ್ರೀಯಂ, ಶುಭವಾರದಿಂದ ಆಯು ಶುಭ ನಕ್ಷತ್ರದಿಂ ಪಾಪಕ್ಕಾಯ, ಶುಭ ಯೋಗದಿಂ ರೋಗ ನಿವೃತ್ತಿ ಶುಭ ಕರಣದಿಂ ಕಾರ್ಯಾಸಿದ್ಧಿಗಳಪ್ಪವಾಗಿ, ಮಂತ್ರಜಪ ಪಾರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಮಂ ಸರ್ವಥಾ ಏಜಾರಿಸಬೇಕೆಂಬುದನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ. ೨೨೩.

ಜಪ ಮಾಲಿಕಾ ಲಕ್ಷ್ಮಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮಂತ್ರ ಜಪಕ್ಕೆ ಮೋದಲು ಮಾಲಿಕೆಯಂ ಸಂಪಾದಿಸಬೇಕಾಗಿಹುದು, ಅಲ್ಲಿ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ಮಾಲಿಕೆಗಳೊಳಗೆ ಅಂಗುಲಿಗಳಿಂದಾದರೂ, ಅಲ್ಲದೆ ಆ ಅಂಗುಲಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಮ ಅನಾಮಿಕೆಗಳಿರಡರ ಮಧ್ಯವೆರಡು ರೇಖೆಗಳೇ ಮೇರುವಾಗಿ, ಮಿಕ್ಕ ಮಧ್ಯಾಂಗಲಿಯ ಅಗ್ರದ ರೇಖೆಯಂ ತೊಡಗಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ ಹತ್ತು ರೇಖೆಗಳನು ಅಂಗುಷ್ಠಾಗ್ರದಿಂ ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ಮಾಳ್ಳುದೇ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮಾದಿಕಕ್ಕೆ, ಶಂಖಿದ ಮಣಿಮಾಲೆಯೇ ವಶ್ಯಯಾರ್ಥಿಕಕ್ಕೆ, ಸ್ಟಕದ ಮಾಲೆಯೇ ಮೋಕ್ಷಾದಿಕಕ್ಕೆ, ಪದಾಕ್ಷಮಣಿಮಾಲೆಯೇ ಪುಷ್ಟಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿದಿಗಳಿಗೆ, ಮತ್ತಜೀವಿಯ ಮಣಿಮಾಲೆಯೇ ಮತ್ತು ಪಶು ಧಾನ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಗಳಿಗೆ, ಪವಳದ ಮಣಿಮಾಲೆಯ ವಶ್ಯ ಧನಧಾನ್ಯ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಮುಕ್ತಿದಿಗಳಿಗೆ, ಮುಕ್ತಾಮಣಿ ಮಾಲೆಯೇ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ, ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಮಣಿಮಾಲೆಯ ಲೋಕವಶ್ಯ ಸ್ತ್ರೀವಶ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ, ಮರಕತ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಮಣಿಮಾಲೆಯೇ ಶತ್ರುಜಯಾದಿಗಳಿಗೆ, ಕುಶಗ್ರಂಥಿಯ ಮಾಲೆಯ ಪಾಪಕ್ಕಾಯ ವಿದ್ಯಾವೃದ್ಧಾದಿಗಳಿಗೆ, ಸುವರ್ಣ ರಜತಂಗಳ ಮಣಿಮಾಲೆಗಳೇ ಶ್ರೀ ಸೀ ಕಾಮ್ಯ ಕರ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ, ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರಮಾಲೆಯೇ ವಾಕೀದಾತ್ಮಿಕಿಗಳಿಗೆ, ಪಾದರಸದೆ ಮಣಿಮಾಲೆಯ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯಾಂಗಳಿಗೆ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಯೇ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಂಗಳಿಗಪ್ಪವೆಂಬುದಂ ಒಪ್ಪಿಗೊಂಡು.

ಬಳಿಕ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮೇರುಶೈನ್ಯಮಾದ ಹನೆನ್ನಾಂದುಮಣಿ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಏಕಾದಶ ರುದ್ರಾತ್ಮಿಯು, ಹದಿನ್ನೆಡು ಮಣಿಮಾಲೆಯಿಂದ ಅಭಿಚಾರ ಕ್ಷೀಯೆ, ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯಿಂದೆ ಮುಕ್ತಿ, ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯಿಂದೆ ಧನವೃದ್ಧಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಸಿದ್ಧಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೆಮಟ್ಟು ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಮಷ್ಟಿ, ಮೂರತ್ತೆಮಾಲಿಕೆಯಿಂದ ಮಣಿ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಅರ್ಥಲಭ್ಯ, ಇಪ್ಪತ್ತೆಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಅರ್ಥಲಭ್ಯ, ಮೂರತ್ತೆರಡು ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಇಪ್ಪತ್ತೆ ಮಣಿ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮ ಪ್ರವೃದ್ಧಿ, ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಮಣಿ ಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿ, ನೂರು ಮಣಿಮಾಲಿಕೆಯಿಂ ಕಾರ್ಯಪ್ರವೃದ್ಧಿ, ನೂರ್ಯೆದು

ಮಾನೀಮಾಲಿಕೆಯಂ ಭೋಗಮೋಕ್ಷರಿಗಳು, ನೂರೆಂಟು ಮಾನೀಮಾಲಿಕೆಯರ್ ಭುಕ್ತಿ ಮುಕ್ತಿಗಳಹುವೆಂಬುದನೊಡಂಬಟ್ಟು. ೨೧೪

ಬಳಿಕ ಆ ಮಾಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಆಮಲಕರ್ಪಲ ಪ್ರಮಾಣಿನ ಮಣಿಯೇ ಉತ್ತಮ, ಬದರೀಫಲ ಪ್ರಮಾಣಿನ ಮಣಿಯೇ ಮಧ್ಯಮ, ಜಳಿಕ ಪ್ರಮಾನಿನ ಮಣಿಯೇ ಕನಿಷ್ಠವಹುದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಅತಿಸ್ಕೃಲ, ಅತಿಸೂಕ್ಷ್ಮ, ಭಿನ್ನ, ಲಘು, ಪ್ರಾ, ಕಂಟಕ, ಜೀರ್ಣ, ಮಂಬಧಾರಣಾದಿ ದೋಷಮಿಲ್ಲದೆ, ದೃಢ, ವ್ಯಕ್ತ, ಸುವರ್ಚ, ದೃಷ್ಟಿ, ತ್ವಿತಿ ಮೊದಲಾದ ಸಲ್ಕಣಾಂಗಳನ್ನಿಂದ ಮಣಿಗಳಿಂದ ಅಯಾಯಾ ಮಾಲಿಕೆಗಳಿಗೆ ಚಿನ್ನ, ಬೆಳ್ಳಿ, ತಾಮ್ರ, ಸೀಸ, ಕಬ್ಬಿನದ ಸರಿಗ್ಗಳಾಗಲಿ, ಪಂಚವರ್ಚದ ಪಟ್ಟಿನೂಲಾಗಲಿ, ಕಾರ್ಪಾಸದೆಳೆಯಾಗಲಿ, ಅವರಲ್ಲಿ, ನವೀನಮಾದ ಪವಿತ್ರಮಪ್ಪ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಎಳಿಗಳನ್ನೇ, ಸಮಭಾಗದಿಂ ಮುಪ್ಪರಿಗೊಡಿದುದೆ ಉತ್ತಮ, ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಎಳಿಯಂ ಮುಪ್ಪರಿಗೊಂಡುದೆ ಮಧ್ಯಮ, ಹದಿನೇಳು ಎಳಿಯಂ ಮುಪ್ಪರಿಗೊಂಡುದೇ ಕನಿಷ್ಠ ಮಾನೀಮಾಲೆಗಳಹುದೆಂದರಿದು. ೨೧೫

ಮಾಲಿಕಾ ರಚನಾದಿ ಮಂತ್ರಂಗಳು :

"ಒಂ ಶುಭಾತ್ಮನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಹೊಸದು ಸೂತ್ರಮಂ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಆ ಸೂತ್ರಮಂ ಓಡಿದುದೇ ಮೂಲವಹುದು. ಹುರಿಗೊಡಿದುದೇ ಅಗ್ರವಹುದೆಂದರಿದು,

"ಒಂ ಹೃದಯಾಂತ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆ ಸೂತ್ರಮಂ ಸುಗಂಥಲೇಪನಾದಿಗಳಿಂ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ,

ಮೇಲೆ, "ಒಂ ಭವಾಯನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಉದಕಮಂ ಮಂತ್ರಿಸಿ,

"ಒಂ ನಂ ಸದ್ಗ್ಯಾಜಾತಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಮಣಿಗಳಂ ತೊಳೆದು,

"ಒಂ ಮಂ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆಮಣಿಗಳನು ಒರಸೂದು.

"ಒಂ ಶಿಂ ಅಫೋರಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಧೂಪವನಿಕ್ಕಿ,

"ಒಂ ವಾಂ ತತ್ತ್ವರುಪಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಆ ಮಣಿಮಂಜವನಚೀಸಿ,

"ಒಂ ಯಂ ಈಶಾಯನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮರ್ಚಣಿಗಳಂ ಮಂತ್ರಿಸುತ್ತ ಇಂತು ಪರಿಶುದ್ಧಿಗೆಯ್ದು, ಬಳಿಕ

"ಒಂ ಶಿವ ಚೈತನ್ಯ ರೂಪಾಯ ಪ್ರಾವಾತ್ಕಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಸ್ಕೃಲವಾದ ಮಣಿಗಳನು ಆ ಸೂತ್ರ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಮಣಿಗಳನು ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ಗೋ ಪುಜ್ಞದಾಕಾರವಪ್ಪಂತೆ, ಸೇರುವೆಯರಿದು, ಮುಖ ಮಲಿಂಗಳಂ ಸಂಯೋಗಿಸಿ, ಸರಂಗೋಳಿಸಿ ಮೇಲೆ ಮಣಿಮಣಿಗಳೊರಸದಂತೆ" ಒಂ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪಾಯ ಸರ್ವಜ್ಞಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಏರಿದು ಸುತ್ತಿನ ಗಂಟನಿಕ್ಕಿಬಿಗಿದು, ಮೇಲೆ ಮೂಲಾ ಅಗ್ರಂಥನೊಂದುಗೂಡಿ. ಬೇರೆ ಗಣನಯೋಗಲ್ಲದ ಒಂದು ಮಣಿಯನು "ಒಂ

ಏವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಶಿಶಾಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ ರೂಪಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಮೇರುವೆಂದು ಕಲ್ಪಿಸಿ ಮೋಣಿಸುತ್ತ ಅದರ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಸುತ್ತಿನ ಗಂಟನಿಕ್ಕಿ ಬಂಧಿಸಿ ಜಪಮಾಲಿಕೆಯನು ಇಂತು ಅನುಗೊಳಿಸಿ. ೨೧೯

ಬಳಿಕ ಶ್ರೀ ಗುರುವಿನ ಹಸ್ತದಿಂದಾ ಮಾಲಿಕೆಗೆ ಪಂಚಗ್ರಹ ಪಂಚಾಷ್ಟಗಳಿಂ "ಓ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಷೇಕಂಗೆಯ್ದು, ಮೇಲೆ "ಓ" ಮಂತ್ರದಿಂದವೇ ಜಲಸ್ವಾನ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಗಂಧ ಪುಷ್ಪಾದಿಗಳಿಂ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮಣಿಗಳಿಂ ಮುಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಿ "ಓ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಚೆರಿಸಿ, ನೈವೇದ್ಯ ತಾಂಬೂಲಾದಿಗಳಿಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಮೇಲೆ ದಂಡನವಕ್ಕಾರು ಪ್ರದಕ್ಷಣೆ ಮೊದಲಾದ ವಿಧಿಗಳಿಂ ಗುರುಪದೇಶದಿಂ ಜಪಮಾಲಿಕೆಯಂ ಪಡೆದು.

ಬಳಿಕ ತಾನು ಜಪಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಜಪಮಾಲಿಕೆಗೆ ಜಲ ಪುಷ್ಪಾಗಳಿಂದ ಅಫ್ಫ್ಯಾಮಂ ಶ್ಲಕ್ಷ್ಯಮುದ್ರೆಯಿಂ ಮಂತ್ರಸಹಿತಮಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು, ಮೇಲೆ ಆ ಜಪಮಾಲಿಕೆಯಂ ಸೂಳಾದಿ ಸೂಳಾಂತಮಾಗಿ ಜಪಿಸುದೇ ಸಂಹಾರಮಂದರಿವುದು. ಪರದ್ವಿಷಿಗೆ ಗೋಚರಮಾಗದಂತೆ ಶೀಪ್ತವಲದೆ, ಮಂದವಲ್ಲದೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮರ್ಗಿನಿಮೊಮ್ಮೆ ಮಂತ್ರೋಚ್ಯಾಪರಿಂದಿಂ ಜಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾದವಶದಿಂ ಮಾಲಿಕ ಪತನಮಾಗೆ ಮಂತ್ರಹಾನಿಯಹುದಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಮೊದಲೆಂ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡಿ, ಮೇರುವನುಲ್ಲಂಘಸದೆ ಪ್ರದಕ್ಷಣಮಾಗಿ ತಿರುಹಿಕೊಂಡು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಮೊದಲಂತೆ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುತ್ತ ಇಂತು, ತನ್ನ ನೇಮದ ಜಪ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾದ ಮೇಲೆಯು ಜಪಮಾಲಿಕೆಗೆ ಅಫ್ಫ್ಯಾಮಂ ಕೊಟ್ಟು, ವಾಮಹಸ್ತದಿಂದಾ ಜಪಮಾಲಿಕೆಯಂ ಮುಟ್ಟದೆ ಕಂತಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಧರಿಸದೆ ಜಪಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಜಪಂಗೆಯ್ದು, ಸದಾ ಶುದ್ಧಶ್ವಾಸದಲ್ಲಿ ಇರಿಸಬೇಕೆಂಬುದಂ ಅಂಗಿಂಕರಿಸಿ, ೨೨೨

ಜಪಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರಿತಾ :

ಬಳಿಕ ಗೃಹ ಗೋಷ್ಠ ನದೀತೀರ ಸಮುದ್ರ ತಟ ಗಿರಿ ಪುಣ್ಯಾಶ್ರಮದೇವಾಲಯಾದಿಗಳೇ ಜಪತ್ವೀಯೆಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ವಿಶೇಷ ಸಾಧನಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ : ಜಲಸನ್ವಿದಿ ದೀಪಸನ್ವಿದಿ ಸೂರ್ಯಸನ್ವಿದಿ ಶಿವಸನ್ವಿದಿಗಳೇ ಜಪವಿಧಿಗೆ ಉತ್ತರೋತ್ತರ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸನ್ವಿದಿಗಳಂಬುದಂ ಅಂಗಂಗೊಂಡು, ಬಳಿಕ, ಅಲ್ಲಿ, ಮಾವಾಭಿಮುಖಿದಿಂ ವಶ್ಯ, ಅಗ್ನಿಯಮ ವ್ಯಾಧಿ, ದಕ್ಷಿಣದಿಂ ಅಭಿಚಾರ, ನೈರುತ್ಯದಿಂ ದ್ರೋಷ, ಪಶ್ಚಿಮದಿಂ ಧನಲಾಭ, ವಾಯವ್ಯದಿಂದ ಆಕರ್ಷಣ, ಉತ್ತರದಿಂ ಶಾಂತಿ, ಕಾಶಾನ್ಯದಿಂ ಮೋಕ್ಷ ಸಿದ್ಧಿಗಳಪ್ಪವೆಂದು ದಿಕ್ಕ ವಿಚಾರಮಂ ಮಾಡಿ. ೨೨೩

ಜಪಾಸನ ಘಳ :

ಬಳಿಕ ವಂಶಾಸನದಿಂ ದಾರಿದ್ರ್ಯ, ಪಾಣಾಸನದಿಂ ವ್ಯಾಧಿ, ಭೂಮ್ಯಾಸನದಿಂ ದುಃಖ, ಮಂತ್ರಹಾನಿಗಳು, ದಾರುಕಾಸನದಿಂದ ದೌಭಾಗ್ಯ ವ್ಯಾಧಿಗಳು. ತ್ಯಙ್ಕಾಸನದಿಂ ಯಶೋಹಾನಿ, ಪಲ್ವಾಸನದಿಂ ಜೆತ್ತುಪ್ಪಂತಿ, ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾಸನದಿಂ ಮೋಕ್ಷಲಕ್ಷ್ಮಿ ವಸಾಸನದಿಂ ವ್ಯಾಧಿವ್ಯತ್ತಿ, ಕಂಬಲಾಸನದಿಂ ಸೌಖ್ಯತ್ತ, ಕೃಷ್ಣಾಸ್ತಾಸನವೆ ಅಭಿಚಾರಾ ಶ್ರೀಯೆಗೆ ರಕ್ತಸ್ಥಸನವು

ವಶ್ಯದಿಕೀಯಿಗೆ, ಶುಭವಸಾಸನವೆ ಶಾಂತ್ಯಾದಿ ವಿಧಿಗೆ, ಚಿತ್ರಕಂಬಲಾಸನವೆ ಸರ್ವಾರ್ಥ
ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ ಅಹಮದೆಂದು ಹೀಗಂಗಳಂ ಕುರುಹಿಟ್ಟು. ೨೨೬

ಆಸನಬಂಧ ಭೇದಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಲು ಆಸನಂಗಳೊಳಗೆ ಸಿದ್ಧಾಸನ, ಪದ್ಮಾಸನ, ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ,
ವೀರಾಸನ, ಗೋಮುಖಾಸನ, ಸುಖಾಸನಂಗಳೇ ಜಪಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
ಆಸನಗಳಂದು ಸುಸ್ಥಿರಾಸನವಾಗಿ. ೨೨೦

ಜಪಕಾಲದಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕ ಒಗೆ :

ವಾಹನ ಮಂಚ ತಲೆಸುತ್ತು ಕುಪ್ಪಸ ದಿಗಂಬರ ಮುಕ್ತೇಶ ಅಶುಚಿತ್ವ ಬಹುಭಾಷೆ
ಅಗ್ನಾಳಿಕೆ ತೀನು ತೂಕಡಿಕೆ ನಿಷ್ಪಿವನ ನೀಚಪ್ರಾಶೀದರ್ಶನ ಕ್ಷೋಧ ವ್ಯಾಪುಲತೆಗಳುಭಾತನಾಗಿ
ಜಪಿಸಲಾಗದೆಂದು ನಿರ್ವಿಕಾರತ್ವದಿಂ ಕಾವ್ಯಮೌನಿಯಾಗಿ ಸಮೀಗ್ರೀವ ಶಿರಶರೀರಯಾಗಿ
ಮನೋದೃಷ್ಟಿಗಳ ಏಕಾಗ್ರತೆಯಿಂ ಧ್ಯಾನ ಮುದ್ರೆ ಸಮನ್ವಿತನಾಗಿ ಕುಳಿದ್ದು. ೨೨೧

ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಯೋಗ :

ಬಳಿಕ ಭಸ್ಯ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಧಾರಣ ಗುರುಪಾದಸ್ರರಣಾರೂಪಾರ್ವತಮಾಗಿ, ಮರಳಿ,
ಕನಿಷ್ಠ ಅನಾಮಿಕ ಅಂಗಷ್ಟಪ್ರಮೆಂಬ ಅಂಗುಲಿತ್ವಯದಿಂ ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣ ನಾಸಾಮಟಪುಮಂ
ಪಿಡಿದು, ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಯಪ್ಪ ಪ್ರಣವದಾದಿಯಾದ ಅಕಾರಮಂ ಚಂತಿಸುತ್ತೆ.
ಈಡೆಯೋಽಂ ಪವನನಂ ತನ್ನ ಶಕ್ತಾನುಸಾರದಿಂದ ಉದರದಲ್ಲಿ ಮೂರಿಸಿ ಬಳಿಕ
ವಿಷ್ಣುವಧಿದೇವತೆಯಾದ ಪ್ರಣಾವಮಧ್ಯಮಪ್ಪ ಉಕಾರಮಂ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ, ಮೂರಿಸಿದ
ಪ್ರಾಣಾವನು ಅಲ್ಲಿಯೇ ಕುಂಭಿಸಿ, ಬಳಿಕ ರುದ್ರಾಧಿದೇವತಾದಿಕರೂಪಾದ ಪ್ರಣಾವದತ್ಯಂತಮಪ್ಪ
ಮಾರಾಟಮಂ ಸ್ತ್ರಿಸುತ್ತೆ. ಆ ಕುಂಭಿಸಿದ ಈಡೆಯಂ ರೇಚಿಸಿ ಮೇಲೆ ಆಯಾಯ
ಮಂತ್ರಕ್ರಮವಿಡಿದು ಮತ್ತೆ ಹಿಂಗಲೆಯಂ ಮೂರಿಸುತ್ತೆ ಉದರದಲ್ಲಿ ಕುಂಭಿಸುತ್ತೆ ಈಡೆಯಂ
ರೇಚಿಸುತ್ತೆ ಇಂತು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಕ್ರಮಮಂ ಮಾಡಿ. ೨೨೨

ಮಂತ್ರಾಂಗಗಳು :

ಮೇಲೆ ಸಕಲ ಮಂತ್ರಗಳಿಗೆ ಸಾಧಾರಣಮಾದ ಖಣಿ, ಭಂದಸ್ಸು, ದೇವತೆ,
ಬೀಜ, ಶಕ್ತಿ, ಕೀಲಕ, ಸ್ವರ, ವರ್ಣ, ಸ್ಥಾನ, ಅಕ್ಷರ, ಕಲೆ, ತತ್ತ್ವ, ಅರ್ಥ, ಚಿಂತನಾದಿಗಳಂಬ
ಆಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಾದ ಮಂತ್ರ, ಪ್ರಥಮದೃಷ್ಟನಾದ ಖಣಿಯನೆ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ,
ಮಂತ್ರಾಕ್ಷರ ಸಂಖಾರಣಪ್ರಮಾಣ ಭಂದವನೆ ಮುಖಿದಲ್ಲಿ, ಮಂತ್ರಪಾಚ್ಯವಾದ
ಅಧಿದೇವತೆಯನೆ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ, ಮಂತ್ರದೇವತಾನಾಮ ವರ್ಣವಿಶೇಷಮಾದ ಬೀಜವನೆ
ನಾಭಿಯಲ್ಲಿ, ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧಪ್ರದಮಾದ ಕುಂಡಿಲನ್ಯಾದಿ ಶಕ್ತಿಯನೆ ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿ, ಮಂತ್ರ
ವಿಷ್ಣುವಿವರ್ತಕಮಾದ ಕೀಲಕವನೆ ಪಾದದಲ್ಲಿ, ಬೇರೆ ಮಂತ್ರರಕ್ಷಕರಾದ ಉಮೆ
ವಿಷ್ಣೇಶ್ವರರನೆ ಕ್ರಮದಿಂ ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣ ಭುಜದ್ವಯದಲ್ಲಿ, "ಖಂಟಯೇ ನಮಃ" ಎಂಬ
ಮಂತ್ರಕ್ರಮದಿಂ ಚತುರ್ಭ್ರಂತಮಾದ ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾರ್ವಕಮಾಗಿ ಆಯಾಯ ಸ್ಥಾನಂಗಳಂ

ಮುಟ್ಟಿ ಮುಟ್ಟಿ ಸ್ವರಣಂಗೆಯ್ಯ ಮತ್ತಂ ಆ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ, ಕರನ್ನಾಸ ದೇಹನ್ನಾಸ, ಅಂಗನ್ನಾಸವೆಂಬ ನ್ಯಾಸತ್ರಯಂಗಳ ಉತ್ತತಿ ಶ್ವಿತಿ ಸಂಹಾರ ಭೇದಂಗಳಿಂ ಮಾರ್ಪೋರ್ಚ್ ಕ್ರಮದಿಂದರಿದು ವಿಸ್ತರಿಸುವದು. ಆವರಲ್ಲಿ ಗೃಹಸ್ಥಂಗೆ ಮುತ್ತೆದೆಯರಿಗೆ ವಿಧವೆಯರಿಗೆ ಸ್ವಿತಿನ್ಯಾಸವಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿಗೆ ಉತ್ತತಿನ್ಯಾಸವಹುದು, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಯತಿಗಳಿಗೆ ಸಂಹಾರನ್ಯಾಸವಹುದೆಂದು ಅನುವಾದಿಸಿ, ೨೩೩

ಜಪಾಂಗುಳ ವಿನಿಯೋಗಾದಿ :

ಬಳಿಕ ಅಂಗುಷ್ಠದಿಂ ಮೋಕ್ಕ, ತರ್ಚನಿಯಂ ಶತ್ರು ಹಾನಿ, ಮಧ್ಯಾಂಗುಲಿಯಂ ಅಧ್ಯಾಸಿದ್ಧಿ, ಅನಾಮಿಕೆಯಂ ಶಾಂತಿ, ಕನಿಷ್ಠದಿಂ ರಕ್ಷಣಗಳಪ್ಪವು. ಅಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಂಗುಷ್ಠ ಯೋಗದಿಂ ಮಾಲಿಕೆಯಂ ಪಿಡಿದು ಜಪಂಗೆಯ್ಯದೇ ಕನಿಷ್ಠವೆನಿಸೂದು. ತರ್ಚನಿ ಅಂಗುಷ್ಠಯೋಗದಿಂ ಜಪಿಸುದೇ ಮಧ್ಯಮವೆನಿಸೂದು. ಅನಾಮಿಕ ಅಂಗುಷ್ಠಯೋಗದಿಂ ಜಪಂಗೆಯ್ಯದೇ ಉತ್ತಮವೆನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಮಧ್ಯಾಂಗುಷ್ಠಂಗಳಿಂ ಭಾವ್ಯಜಪಂಗೆಯ್ಯದು. ತರ್ಚನಿ ಅಂಗುಷ್ಠಂಗಳಿಂದ ಉಪಾಂಶು ಜಪಂ ಮಾಳುದು. ಅನಾಮಿಕ ಮಧ್ಯಮ ಅಂಗುಷ್ಠಂಗಳಿಂದ ಮಾನಸ ಜಪಂಗೆಯ್ಯದು. ಆವರಲ್ಲಿ ಪರಶ್ಚತೀ ಗೋಚರವಪ್ಪಂತೆ ಉಚ್ಛರಿಪುದೆ ಉಪಾಂಶುವಹುದು. ಮಂತ್ರವಾಕ್ಯಾರ್ಥ ಚಿಂತನಂಗೆಯ್ಯದೇ ಮಾನಸವಹುದು. ಅವರೊಳಗೆ ವಾಚಕ ಜಪವೇ ಕ್ಷಿದ್ರಿ ಕಾರ್ಯಾಂಗಳಿಗೆ ಉಪಾಂಶು ಜಪವೇ ಸುಕಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗೆ, ಮಾನಸ ಜಪವೇ ಮುಕ್ತಿಗೆ ಅಹುದೆಂದು ನಿಯಾಮಿಸಿ, ೨೩೪

ನವಾವರಣಗಳು : ಬಳಿಕ,

೧. ಮಂತ್ರಗಳ ವಾಚ್ಯವಾಚಕ ಸಂಬಂಧವರಿದು ಮೇಲೆ ಪಂಚಬ್ರಹ್ಮ ಷಡಂಗಗಳೇ ಪ್ರಫರೂಷಣ.
೨. ಅನಂತಾದಿ ಅಷ್ಟ ವಿದ್ಯೇಶ್ವರರು ಎರಡನೆಯಾವರಣ
೩. ಉಮೆ ಚಂಡೇಶ್ವರ ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಮಹಾಕಾಳ ಭೃಂಗಿರಂಟಿ ಗಣಪತಿ ವೃಷಭ ಷಣ್ಣಿಖಿರಂಬ ಅಷ್ಟಗಳೇಶ್ವರರೇ ಮೂರನೆಯಾವರಣ.
೪. ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಾಷ್ಟಕರು, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುಗಳು ನಾಲ್ಕುನೆಯಾವರಣ.
೫. ವಜ್ರಾದಿ ಪದ್ಮಚಕ್ರಂಗಳಂಬ ದಶಾಯುಧಂಗಳ ಏದನೆಯಾವರಣ.
೬. ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯಾದಿ ಸಪ್ತಮಾತ್ಯಕೆಯರು ಆರನೆಯಾವರಣ.
೭. ಅಷ್ಟವಸುಗಳೇ ಏಳನೆಯ ಆವರಣ.
೮. ಏಕಾದಶರುದ್ರರೆ ಎಂಟನೆಯ ಆವರಣ.
೯. ಆದಿತ್ಯಾದಿ ನವಗ್ರಹಗಳು ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಆವರಣವಹುದಾಗಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಾದಿ ಮಂತ್ರ ದೇವತೆಯಾವರಣ ಸಹಿತಮಾಗಾದರೂ, ನಿರಾವರಣಮಾಗಾದರು, ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೆ ಜಹಿಸೂದು. ಆ ಧ್ಯಾನದಲ್ಲಿ ಅಭಿಚಾರ ಗ್ರಹೋಚ್ಯಾಟನಾದಿಗಳಿಗೆ

ಕೃಷ್ಣವರ್ಣರೂಪದಿಂ, ವಶ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ತವರ್ಣರೂಪದಿಂ, ಮುಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ
ಶುಕ್ಲವರ್ಣರೂಪದಿಂ ಧ್ಯಾನಿಸೂದು. ೨೨೫

ಧ್ಯಾನತ್ತಕುಮ ಘಟಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಧ್ಯಾನಕ್ರಮವಾದಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಾಧಿದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಅಫೋರಾದಿ
ಫೋರಮೂರ್ತಿಯೆಂದು, ಸದಾಶಿವಾದಿ ಮಿಶ್ರಮೂರ್ತಿಯೆಂದು, ಸಾಂಬಂಧಿವಾದಿ
ಶಾಂತಮೂರ್ತಿಯೆಂದು, ತ್ರೀಧಿ ಮೂರ್ತಿಗಳುಂಟು, ಅವರಲ್ಲಿ ಫೋರಮೂರ್ತಿಧ್ಯಾನದಿಂ
ಪಾಪ ರೋಗ ರಿಪ್ಕ್ಯಾಯಾದಿಗಳಹವು. ಮಿಶ್ರಮೂರ್ತಿಧ್ಯಾನದಿಂ ಚಿರಕಾಲಕ್ಕೆ ಸಕಲ
ಸಿದ್ಧಾಂತಿಗಳಹವು, ಶಾಂತಮೂರ್ತಿ ಧ್ಯಾನದಿಂ ಶೀಷ್ಯ ಚಿರಕಾಲವಲ್ಲದೆ ಶಾಂತಿ
ಪ್ರಜ್ಞಾಂತಿಗಳಹವು, ಎಂದರಿದು ಧ್ಯಾನಿಸೂದು. ೨೨೬

ದ್ವಿತೀಯ ಜಪಂಗಳು :

ಆ ಧ್ಯಾನ ರಹಿತಮಾಗಿ ಮಾಳ್ಯದೇ ಅಗಭ್ರಜಪವು. ಆ ಧ್ಯಾನಯುಕ್ತಮಾಗಿ
ಮಾಳ್ಯದೇ ಸಗಭ್ರಜಪವು. ಅವರೊಳಗೆ ಅಗಭ್ರಜಪಕ್ಕೆ ಸಗಭ್ರಜ ಜಪವೇ ಕೋಟಿಮಡಿ
ಮಿಗಿಲೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನಿಸಿ. ೨೨೭

ಮಂತ್ರ ಗಭರಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಗೆ ಆತ್ಮಭರ್ತ್ರ, ಶಿವಗಭರ್ತ್ರ, ಶಕ್ತಿಗಭರ್ತ್ರವೆಂಬ ಗಭರ್ತ್ರಯಂಗಳು
ಅವರಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಭರ್ತ್ರಮಾಗೆ ಹಲಿಸಲು ಅಸಮರ್ಥವಹುದು, ಶಿವಗಭರ್ತ್ರಮಾಗೆ ನಮಂಸಹಹುದು.
ಶಕ್ತಿಗಭರ್ತ್ರಮಾಗೆ ಭೂತಿ ಮುಕ್ತಿ ಪ್ರದವಹುದೆಂದು ಈ ಕ್ರಮವರಿದು, ೨೨೮

ಜಮೋಪಸಂಹಾರಿ :

ಇಂತು ವಿದ್ಯುತ್ತಮಾಗಿ ಜಪಂಗಯ್ಯ, ಜಪ ಸಮಾಖ್ಯಾದಮೇಲೆಯು
ಮಾರ್ವೋಕ್ತಮಾದ ವಿಧಿಗೆ ವಿವರಿತಮಾದ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮತ್ರಯಿದಿಂ, ಮೊದಲಂತೆ
ಥಂದ ಖಷಿ ದೇವತಾದಿಗಳಂ ಸ್ತೋತ್ರವೆಂದು ವಿಧಿ, ಬಳಿಕೇ ಮಂತ್ರಾದಿ ಸಕಲ
ಕ್ರಿಯೆಗಳಂ ಶ್ರೀ ಗುರುಪದೇಶದಿಂದ ಅಭ್ಯಾಸಂಗಯ್ಯ, ಸವಾರ್ಥಸಿದ್ಧಿಯಹುದಲ್ಲದೆ
ಯುಕ್ತಶಾಸ್ತ್ರಬಲದಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಾಗದೆಂದು ದೃಢವಿಡಿದು. ೨೨೯

ಶಿವಮೂರ್ಜಾ ವಿಷಯ :

ಅನಂತರದೊಳು ಇಂತು ಭಸಿತ ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಪಂಚಾಕ್ಷರಮಂತ್ರವಿಧಾನ ಸಿದ್ಧನಾದ
ಶುದ್ಧಶೈವಂಗೆ ಶಿವಾಚರನವೇ ಕರ್ತವ್ಯವಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮೂಲಾಭಿಷೇಜನದಿಂ ತರು
ಶಾಮೋಪಶಾಖಾದಿಕವೆಲ್ಲ ಪಲ್ಲವಿಸುವಂತೆ, ಪ್ರಾರ್ವೋಪಹಾರದಿಂ ಸಕಲೇಂದ್ರಿಯ
ಸಮೂಹವೆಲ್ಲಂ ಪರಿಪೋಷಿಸುವಂತೆ, ಶಿವಾಚರನವೋಂದರಿಂದ ಅಬಿಳ ದೇವತಾ
ಸಂಪುಷ್ಟಿಯಹುದಾಗಿ, ಚಂದ್ರಸೂರ್ಯಮಂಡಲ ಪಟ್ಟಿ ಗಂಗಾ, ಸ್ಥಂಡಿಲ ಕಲಶ

ಮಹುಕ ಸಾಲಗ್ರಾಮಾದಿ ಪೊಜಾಸ್ಥಾನಂಗಳೊಳಗೆ ಲಿಂಗದ ಅದಿಷ್ಟಾನವೇ ಮಹಾ ವಿಶೇಷವೆಂದು.

೧೬೦

ಶಿವಲಿಂಗ ಭೇದ :

ಶಿಲಾಮಯಲಿಂಗವನೆ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಇಂದ್ರನೀಲಮಯಲಿಂಗವನೆ ವಿಷ್ಣುವು, ರತ್ನಮಯಲಿಂಗವನೆ ಇಂದ್ರನು, ಸುವರ್ಚಾಮಯಲಿಂಗವನೆ ಕುಬೇರನು, ರಜತಮಯಲಿಂಗವನೆ ವಿಶ್ವರೇವರ್ಕಣಳು, ಪಿತ್ರೇಶಮಯಲಿಂಗವನೆ ವಾಯು, ಕಾಂಸಮಯ ನಿಂಗವನೆ ವಸುಗಳು, ಮೃಂಘಾಯಲಿಂಗವನೆ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವರ್ಕಣಳು, ಸ್ಟಾಕಮಯಲಿಂಗವನೆ ವರುಣನು, ಅನ್ವಚಯಲಿಂಗವನೆ ಅಗ್ನಿಯು, ತಾಮ್ರಮಯಲಿಂಗವನೆ ಸೂರ್ಯನು, ಮುಕ್ತಾ ಘಲಿಂಗವನೆ ಚಂದನು, ಬಹುವರ್ಚಾದಲಿಂಗವನೆ ನಕ್ಷತ್ರಿಂಗಳು, ಮಣಿಮಯಲಿಂಗವನೆ ಬುಧನು, ಕಬ್ಬಿನಲಿಂಗವನೆ ಶುಕ್ರನು, ವಿದ್ರುಮ ಲಿಂಗವನೆ ಮಂಗಳನು, ಮಾಣಿಕ್ಯಲಿಂಗವನೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು, ತಾಮ್ರುದ ಲಿಂಗವನೆ ಶನಿಯು, ಕುಸುಮದಲಿಂಗವನೆ ಸರ್ವಿಷಿಗಳು, ನೀಲದಲಿಂಗವನೆ ಧೂಪನು, ಸ್ಥಾಮಿನಾಮಲಿಂಗವನೆ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯನು, ದಭ್ರಮಯಲಿಂಗವನೆ ವಶಿಷ್ಟನು, ಸದಾಶಿವನಾಮಲಿಂಗವನೆ ಸನತ್ಸುಮಾರಾದಿ ಯೋಗಿಗಳು, ಪ್ರವಾಳಮಯಲಿಂಗವನೆ ನಾಗರ್ಕಣಳು. ಅಯೋಮಯ ಲಿಂಗವನೆ ರಾತ್ರಿಸರು, ವಜ್ರಮಯಲಿಂಗವನೆ ಮಾತ್ರಗಳು, ಪ್ರಸೂನಚಯಲಿಂಗವನೆ ಮವ್ಯಧನು, ನಾನಾಕಾರದಲಿಂಗವನೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಸರಸ್ವತಿ ಶಬ್ದ ಮಾತ್ರಕಾದಿ ಮಹಾಶಕ್ತಿ ದೇವತೆಗಳು ಇಂತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶಿವಲಿಂಗವನೆ ಪೊಜಿಸಿ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಸಂಪದಗಳಲ್ಲಿ ಸುಖಿವಿರ್ಫರು. ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ :-

ಕರ್ಮಣ ಮನುಷ್ಯರೊಳ್ಳ ಅವರಿವರೆನ್ನದೆ ಎಲ್ಲರು, ಸ್ವಯಂಭುಲಿಂಗ, ಬಾಣಲಿಂಗ, ಚಲಲಿಂಗ, ಸಂಕೀರ್ಣಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗವೆಂಬ ಪಂಚವಿಧ ಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಶಕ್ತಾನುಸಾರವಾದ ಅಚನಾ ತತ್ವರಾಗವೇಣ್ಣು, ಎಂಬುದನಂಗೀಕರಿಸಿ,

೧೬೧

ಪಂಚಶುದ್ಧಿಗಳು :

ಮತಂ ಆ ಶಿವಪೊಜಾವಿಧಿಗೆ ದೇಶ ಕಾಲ ಸ್ಥಾನ ದ್ರುವ್ಯಾದ್ರವ್ಯ ಪ್ರಯೋಜನಾದಿಗಳು; ತಾಂತ್ರಿಕ ವೈದಿಕವೆಂಬೆರಡು ಪೊಜಾಭೇದಿಗಳಂ; ಅಂತಃಶೌಚ ಬಾಹ್ಯಶೌಚವೆಂಬೆರಡು ಶೌಚಭೇದಂಗಳಂ; ಶೋಷಣ ದಹನ ಪ್ರಾವನಕ್ರಿಯೆಗಳಂ; ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿ ಸ್ಥಾನಶುದ್ಧಿ ದ್ರವ್ಯಶುದ್ಧಿ ಆಂಗಶುದ್ಧಿ ಮಂತ್ರಶುದ್ಧಿಯೆಂಬ ಪಂಚಶುದ್ಧಿಗಳಂ; ವಿಸ್ತರಿಸೂದು. ಅವರಲ್ಲಿ.

೧. ಶೌಚಾಚಮನ, ಸ್ಥಾನ, ಭಸ್ತುರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣ, ಕವಚ ಮಂತ್ರ, ಕಲಾನ್ಯಾಸ ಧ್ಯಾನಾದಿ ರಚನಂಗೆಯ್ಯದೇ ಆತ್ಮಶುದ್ಧಿಯೆನಿಸೂದು

೨. ಸಮಾಜನ ಅನುಲೇಪನ ವರ್ಚಾಕ ಗಂಧ ಪುಷ್ಟ ಧೂಪ ದೀಪಾದಿ ನಿಮುಲ ಉಪಕರಣಗಳಿಂ ಚೌಕಮನ್ ಅಲಂಕರಿಸುದೇ ಸ್ಥಾನಶುದ್ಧಿ ಸನಿಸೂದು.

ಇ. ಜಲ ಗಂಧಾರ್ಕತ ಮಹಾದಿಗಳಂ ನಿರೀಕ್ಷಿಸಿ ಭಸ್ಯ ಮಂತ್ರ ವಾರಿಗಳಂ ಸಂಪೂರ್ಣಾಂಗೆಯ್ಯದೇ ದ್ರವ್ಯಶಿಥಿ ಎನಿಸೂದು.

ಇ. ಅನಾಮಿಕೆ ಮಥ್ಯಮಗಳ ಮಥ್ಯದಲ್ಲಿ ನವಿನಕುಸುಮವಿಡಿದು ಅಂಗುಷ್ಠ ತಡ್ರಿನಿಗಳಂ ಮೊದಲು ಈ ನಿರ್ಮಾಲ್ಯಮಂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಅಂಗಪೀಠಮಂ ವಾರಿಯಂ ಪ್ರಕ್ಷಲನಂಗೆಯ್ಯದೇ ಅಂಗಶಿಥಿ ಎನಿಸೂದು.

ಇ. ಸಕಲ ಮಾಜಾಧ್ರವಾಗಿ "ಓ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಸ್ವಾಹಾ" ಎಂದು ಇಚ್ಛರಿಪುದೇ ಮಂತ್ರಶಿಥಿ ಸನಿಸೂದು. ಇಂತಂದು ಒಡಂಬಟ್ಟು ೨೪೨

ಮುದ್ರಾವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಅಸ್ತಮದ್ರೆ, ಚಕ್ರಮದ್ರೆ, ಮಹಾಮದ್ರೆ, ಶೋಧನಿಮದ್ರೆ ಪಂಚಮುಖಿ ಮೃದ್ರೆ, ಸುರಭಿಮೃದ್ರೆ, ದ್ರವ್ಯಮೃದ್ರೆ, ಮುಕ್ತಿತಮೃದ್ರೆ, ಪದ್ಮಮೃದ್ರೆ, ಶತಕಣಮೃದ್ರೆ, ಶಕ್ತಿಮೃದ್ರೆ, ಬೀಜಮೃದ್ರೆ, ಶಾಂತಿಮೃದ್ರೆ, ಆಹ್ವಾನಮೃದ್ರೆ, ಮನೋರಮಮೃದ್ರೆ, ಧ್ವಜಮೃದ್ರೆ, ಆಂಗಮೃದ್ರೆ, ಗಾಯತ್ರಿಮೃದ್ರೆ, ಕಾಲಕಂಠಮೃದ್ರೆ, ಶೂಲಮೃದ್ರೆ, ನಮಸ್ಕಾರಮೃದ್ರೆ, ಯೋನಿಮೃದ್ರೆ, ಉಬ್ಜಾಟನಮೃದ್ರೆ, ಆಚಾರನಮೃದ್ರೆ, ಸಂಹಾರಮೃದ್ರೆ ಎಂಬ ಸಕಲ ಮುದ್ರಾ ಲಕ್ಷಣವನರಿದು ಆಯಾ ಶ್ರಿಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಗಿಸಿ, ೨೪೩

ಶಿವಮಾಜಾಯೋಗ ಹೀತ :

ಬಳಿಕ, ಕೂರ್ಮ ಅನನಂತ ಸಿಂಹ ಪದ್ಮ ವಿಮಲ ಯೋಗಾದಿ ಹೀತಂಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯಮಾದ, ಸಿಂಹಾಸನಕ್ಕೆ ಶ್ರೇತ ರಕ್ತ ಹೀತ ಶಾಮಲವರ್ಣದ ಸಿಂಹಾಕಾರಮಾದ, ಧರ್ಮ ಜಾತ್ನ ವೈರಾಗ್ಯ ವಶಯುವೆಂಬ ನಾಲ್ಕೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಆಗ್ನೇಯಾದಿ ವಿದಿಕ್ಷಿನ ಪಾದ ಚತುಷಪ್ಯಂಗಳುಂ ; ರಾಜಾವರ್ತಕಪ್ರಭೇಯ ದೂಪಮಾದ ಅಧರ್ಮ, ಅಜಾತ್ಸುನ, ಅವೈರಾಗ್ಯ, ಅನ್ಯೇಶ್ವಯುವೆಂಬ ನಾಲ್ಕೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಮಾವಾದಿ ದಿಕ್ಷಿನ ಪಾದ ಚತುರ್ವಿಧಂಗಳುಂ; ಮೇಲೆ ಅಣೀಮಾದಿಗಳೇ ಮಾವಾದ್ಯಷ್ಟ ದಿಕ್ಷಿನ ಕೇಸರಂಗಳು; ವೈರಾಗ್ಯವೇ ಮಥ್ಯಕನಿಕೆ, ವಾಮೆ ಮೊದಲು ಮನೋನ್ಯನೆ ಕಡೆಯಾದ ನವಶಕ್ತಿಗಳೇ ಮಾವಾದಿ ಮಥ್ಯಾಂತಮಾದ ಕನಿಕಾ ಬೀಜಂಗಳು; ಬಳಿಕ ಅದರ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಿ ರವಿ ಶಶಿಮಂಡಲತ್ಯಯಂಗಳು; ಬಳಿಕ ಅವರ ಮೇಲೆ ತಮೋ ರಜ ಸತ್ಯಗುಣಂಗಳು; ಅವರ ಮೇಲೆ ಜೀವಾತ್ಮೆ ಆಂತರಾತ್ಮೆ ಪರಮಾತ್ಮರುಗಳು; ಅವರ ಮೇಲೆ ಆತ್ಮತತ್ತ್ವ ವಿದ್ಯಾತತ್ತ್ವ ಶಿವತತ್ತ್ವಂಗಳು : ಇಂತು ಪರಿವಿಡಿದು ಆಯತಮಾದ ಸಿಂಹಾಸನಮಂ ಪರಿಕಲ್ಪಿಸಿ, ೨೪೪

ಶಿವಾಚನ ಸಂಗ್ರಹ :

ಮತ್ತು ಆ ಸಿಂಹಾಸನರಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಆಹ್ವಾನ, ಸ್ವಾಪನ, ಸನ್ನಿಧಾನ, ಸನ್ನಿರೋಧನ, ಸಮೃಖೀಕರಣಮೆಂಬ ಶ್ರಿಯೆಗಳಂ ಮಾಡಿ. ಬಳಿಕ ಮಾಜಾಪ್ರಾರಂಭದಿಂ ತೊಡಗಿ

ಮಾಜಾ ಸಮಾಧಿ ಪರ್ಯಂತರಂ ಕ್ಷಾಲದಪಾತ್ರಜಲಮಂ ಮರಳಿ ಮರಳಿ ಮುಟ್ಟಿ
ಮುಟ್ಟಿ ಸಕಲ ಶ್ರೀಗಳನು ಈಶ್ವರಾರ್ಚಣಂಗೆಯೃಬೇಕೆಂದರಿದು ೨೪೫

ಶಿವಮಾಜಾ ಸಾಮಗ್ರಿ :

ಬಳಿಕ ನರಿ ತಟಾಕ ಕೂಪಂಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ವಾದು ಏಶ್ವರ ಲವಣಂಗಳಾದ ಕ್ರಮದಿಂದ
ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮ ಕನಿಷ್ಠಪ್ರಮೆಂಬ ಮಾಜಾಯೋಗ್ಯಮಾದ ಉದಕ ಭೇದಂಗಳಂ ;
ಬಳಿಕ ಬಿಳಿಸಾಸಿವೆ ಕುಸುಮ, ದೂರ್ವ, ಕೋಷ್ಟ, ಲಾಮಂಚ, ಕರ್ಮಾರಮೆಂಬ
ಆರು ಪಾದ್ಯದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ ; ಕುಶಾಗ್ರ ತಿಲ ಬಿಳಿಸಾಸಿವೆ ಜವೆ ನೆಲ್ಲು ಕ್ಷೀರವೆಂಬ ಆರು
ಅಘ್ಯಾದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ; ಮುಖಾಂಭಜಕ್ಕೆ ಘೃತ ದಧಿ ಮಧು ಏಶ್ವರಮಾದ
ಮಧುಪರ್ಕರ್ವಂಗಳಂ; ಘಲ ಕಚೋರ ಕರ್ಮಾರ ಕೋಷ್ಟ ಕುಂಕುಮ ಏಲಿಕ್ಕಿ
ಎಂಬ ಆರು ಆಚಮನೀಯ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ; ಪಂಚಗವ್ಯ ಪಂಚಾಮೃತಗಳಂ ;
ಗೋಧೂಮಚೊರ್ಣ ಮುದ್ರಜೊರ್ಣ ಗಂಧಾದ್ಯಾಘ್ರತನ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ; ಮಂದೋಷ್ಣಾದಿ
ಸಾಂನಾವಾರಿಗಳಂ; ಗಂಧೋದಕ ಮುಮ್ಮೋದಕ ಸ್ವಂತೋರ್ಣದಕ ರತ್ನೋದಕ
ಮಂತ್ರೋದಕಂಗಳಂ; ಮಹಾಸ್ವಾಮೋದಕಂಗಳಂ ; ವಿಧಿ ನಯ ಶುಭ್ರಾದಿ ಗುಣಯುಕ್ತ
ಭಸಿತಂಗಳಂ; ಪಟ್ಟ ದೇವಾಂಗ ಶುಭ್ರಚಿತ್ರಾದಿ ಸುವಸ್ತಂಗಳಂ; ಸುವಣಿ ರಜತ
ಪಟ್ಟ ಸೂತ್ರಾದಿ ಯಜ್ಮೋಪೇತಂಗಳಂ; ಕರೀಣಾದ್ಯಾಘರೋಂಗಳಂ; ಚಂದನ ಅಗರು
ಕಸ್ತಾರಿ, ಕರ್ಮಾರ ತವಾಲದ ಕುಂಕುಮ ಲಾಮಂಚ ಕೋಷ್ಟಂಗಳಂಬ
ಅಘ್ಯಾದಂಧಂಗಳಂ; ಜವೆ ಸಾಸುವೆ, ಬಿಳಿಸಾಸುವೆ ತಿಲ, ತಂಡುಲ, ಮುಕ್ತಾಫಲಾಧ್ಯಕ್ಷತೆಗಳಂ;
ಶುಭ್ರ ರಕ್ತ ಕೃಷ್ಣವಣಿಕ್ರಮದಿಂ ನಂದಾದ್ವಾವರಾದಿ ಕಮಲಾದಿ ನಿಯೋತ್ಯಲಾದಿ ಸಾತ್ತಿಕ
ರಾಜಸ ತಾಮಸ ಮಷ್ಟಂಗಳಂ ; ದೂರ್ವ ತುಲಸಿ ಬಿಲ್ಲಾದಿ ಪತ್ರ-ಜಾಲಮಂ ;
ಕರಿಯಗರು, ಬಿಳಿಯಗರು, ಗುಗ್ಗಳ, ಶ್ರೀಗಂಥ, ಅರಗು, ಬಿಲ್ಲಾಪಲ ತುಪ್ಪ ಜೇನುತುಪ್ಪ
ಸಜ್ಜರಸ ಕರ್ಮಾರಮೆಂಬ ದಶಾಂಗಧಾಪಂಗಳಂ; ತೈಲವರ್ತಿಘೃತ ಕರ್ಮಾರಮೆಂಬ
ದೀಪಸಾಧನಂಗಳಂ ; ಹರಿದ್ರಾನ್ನ ಪರಮಾನ್ನ ಮುದ್ರಾನ್ನ ಕೃಸರಾನ್ನ ದರ್ಧಾನ್ನ
ಗುಡಾನ್ನಮೆಂಬ ಷಡ್ಳಿದಾದಿ ಅನ್ನ ನೈವೇದ್ಯಂಗಳಂ, ಪೂಗ, ಪನ್ನ ಚೊರ್ಣ
ಕರ್ಮಾರಾದಿ ತಾಂಬಾಲ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಪಾದಿಸಿ. ೨೪೬

ಉಪಚಾರ ಸಂಗ್ರಹ :

ಬಳಿಕ ಪರಮಪವಿತ್ರ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಂಮಾಳ್ಳ ಉಪಚಾರಂಗಳೊಳಗೆ ತ್ರಿವಿಧೋಪಚಾರ
ಪಂಚೋಪಚಾರ ಅಷ್ಟೋಪಚಾರ ದಶೋಪಚಾರ ಷೋಡಶೋಪಚಾರ ಜತುವಿರಂತಪುಚಾರ ದ್ವಾತ್ಮಿಂಶದುಪಚಾರಂಗಳುಂಟು, ಅವರಲ್ಲಿ : ಆವಾಹನ ಆಸನ
ಅಘ್ಯಾದ ಪಾದ್ಯ ಆಚಮನೀಯ ಸ್ವಾನ ವಸ್ತು ಯಜ್ಮಾತ್ರಾತ್ರ ಭೂಪರಿ ಗಂಥ ಅಕ್ಷತೆ ಮುಷ್ಟ
ಧೂಪ, ದೀಪ ನೈವೇದ್ಯ ಮುಖವಾಸನ ನೀರಾಜನ ದರ್ಪಣ ಘಲಾರ್ಚಣ ತಾಂಬಾಲ
ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ ನಮಸ್ಕಾರ ಸ್ತೋತ್ರ ಮರಾಣಪರಣ ಭಕ್ತಿ ಚಾಮರ ವ್ಯಾಘನ ಶಯ್ಯಾ ಸಂಗೀತ

ನೃತ್ಯ ವಾದ್ಯ ಆತಾರೋಪಣಮೆಂಬ ದ್ವಾತ್ತಿಂಶದುಪಚಾರಂಗಳಂ ಸಮಂತ್ರಕರೂಗಿ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಈ ಸಮಸ್ತ ಮೂಜಾ ದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಲ್ಲದಿರೆ, ಜಲಮಾತ್ರ ಮಷ್ಟಮಾತ್ರದಿಂ ಅರ್ಚಿಸಲು ಆ ಸರ್ಕಲ ಸಾಂಗಿಕಮಾದಚರ್ಚನೆಗೆ ಸಮಾನವಹುದಾಗಿ, ಪೂಜಕಂಗೆ ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿಯೇ ಮುಖ್ಯವಾಗಿಹುದು. ಆ ಭಕ್ತಿಯೇ ಈಶ್ವರವಿಷಯಮಾದ ಶ್ರವಣ ಕೀರ್ತನೆ ಸ್ಥಾನ ಪಾದಸೇವೆ ಮೂರ್ಜಿ ವಂದನೆ ದಾಸ್ಯ ಸಖ್ಯ ಆತ್ಮಾರ್ಪಣವೆಂಬು ನವವಿಧಮಾಗಿರುದು ಎಂದರಿದು, ಇಂತು ಹೀಗೆ ಶಿವಲಿಂಗದ ಬಹಿರಂಗದ ಪೂಜೆಯಂ ವಿಷ್ಠರಿಸಿ, ೨೪೩

ಆಂತರಂಗ ಶಿವಾಚರನೆ :

ಬಳಿಕ ಇಹಲೋಕಪ್ರಲವ ಇಚ್ಛಿಸುವಾತಂ ಆದೊಡಂ, ಪರಲೋಕ ಫಲಮಂ ಕಾಮಿಸುವಾತನಾದೊಡಂ, ಸರ್ಕಲಜನಕ್ಕೆ ಹಿತಮಂ ಬಯಸುವಾತನಾದೊಡಂ, ಬಾಹ್ಯದ್ರವ್ಯಂಗಳಿಂದ ಇಂತು ಶಿವಲಿಂಗ ಪೂಜೆಯಂ ಮಾಡಲ್ಪೇಶ್ವಂ ಘಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ, ಬಳಿಕ ನಿಷ್ಣಾಮನಾದ ಹೋಕ್ಕಾದಿಕಾರಿಗೆ ಅಷ್ಟಂತರದಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಮಯಿವಾದ ಪೂಜೆಯೇ ಕರ್ತವ್ಯಂ, ಪೂಜೋಪಚಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಉಪಚಾರಮಂ ಉಪಚಯ್ಯಮಾದ ದೇವತೆಯ ಗುಣಗಳನಾರೋಪಿಸಿ ಮಾಡಲ್ಪುದು ಎಂತೆಂದೊಡೆ, ೨೪೪

ಆಂತರಂಗ ಶಿವಯೋಗ ಸಂಗ್ರಹ :

ಮೋದಲು ಆಂತರಂಗದಲ್ಲಿ ಶಿವಧರ್ಮವೇ ಕಂದ, ಸುಜ್ಞಾನವೇ ನಾಳ, ಅಪ್ರಮಹದ್ಯೇಶಯವೇ ದಳ, ಯದ್ರೇಷ್ವಾರಾದಿಕವೇ ಕೇಸರ, ವ್ಯಾರ್ಗವೇ ಕನಿಕೆಗಳಾಗಿ, ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಮಯವೆನಿಸಿ ಮೇರವ ಹೃದಯ ಕಮಲದ ಸೋಮಸೂರ್ಯಾರ್ಗಿ ಮಂಡಲತ್ರಯ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ತತ್ತ್ವಪರಿಕಲ್ಪಿತಮಾದ ಅಭರಣ ಆಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಅನಂದವಂತಿಯ ಲಾವಣ್ಯದಿಂ ತತ್ತ್ವಪರಿಕಲ್ಪಿತಮಾದ ಅಭರಣ ಆಯುಧಗಳಿಂದಲೂ ಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ ಸ್ಥಟಿಕ ಘಟದೊಳಗಣ ದೀಪದಂತೆ ಹೋರಗೆ ಬೆಳಗುತ್ತಿರ್ದ ಈಶ್ವರನಂ ಪರಿಭಾವಿಸಿ, ೨೪೫

ಬಳಿಕ ಸವಾರಧಾರನ್ ಈಶ್ವರನೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಆಸನ, ಪರಮಾತ್ಮನು ಪರಿಷಾಣನೆಂಬ ತಿಳಿವೆ ಪಾದ್ಯ, ಸುಖಾಂಬುಧಿ ಶಂಭಲಿಂಗಮೆಂಬ ಸಂಧಾನವೆ ಅರ್ಥ, ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಸ್ವರೂಪನು ಅಭವನೆಂಬ ಅರಿವೆ ಅಚಮನೀಯ, ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲನ್ ಈಶ್ವರನೆಂಬ ಉಪಲಬ್ಧಿಯೇ ಸ್ವಾನ, ಜಗವೆಲ್ಲವನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿರ್ದ ಶುದ್ಧವಿದ್ಯೆಯೇ ವಸ್ತು, ಶ್ರೀಗಣಾಗಮಾತೀತಮಾದ ಜಾಜ್ಞ ಭಾವನೆಯೇ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ, ಜೈತನ್ಯವೇ ಜಗದಲಂಕಾರಮೆಂಬ ಪ್ರಭಕ್ತಿಯೇ ಅಭರಣ, ಶುದ್ಧ ಬಿಂಬಿಕೆಯೇ ಅನುಲೇಪನ, ಕಾರುಣ್ಯವೇ ಅಕ್ಕತೆ, ಪ್ರಾವಾತ್ಮಕ ಸತ್ಯವಚನವೇ ಮಷ್ಟ, ವಿಪಯ ವಾಸನಾವಿಲಯವೇ ಧೂಪ, ಜಗದ್ವರ್ತಿವಿಡಿದು ಉಜ್ಜಲಿಪ ಪರಂಜೋತಿಯೇ ದೀಪ, ಜಗವೆಲ್ಲಮಂ ಕಬ್ರೀಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರ್ದ ಆತ್ಮನೇ ನಿತ್ಯತ್ಪತ್ತನೆಂಬ ಸಂವಿತ್ಯೇ ನೈವೇದ್ಯ, ಶ್ರೀಗಣಂಗಳನೊಳಕೊಂಡುನಿಂದ ಜ್ಞಾನಿಯೇ ತಾಂಬೂಲ, ಸೋಹಂ ಭಾವದ ವೃತ್ತಿಯೇ

ಪ್ರದಕ್ಷಿಣ, ಸಮಸ್ತ ತತ್ವಂಗಳನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿ ನಿಂದ ನಿಜವೇ ನಮಸ್ಕಾರ, ಶಿವೈಕ್ಯ ಸ್ಥಿತಿಯೆ ವಿಸರ್ವಣನವೆಂಬ ಈ ಉಪಚಾರಂಗಳಿಂದ ಅಂತಹಂತಹಾರ್ಥಿಯಾಗಿ ರಚಿಸಿ, ೨೫೦

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಹೃತ್ಯಮಲ ಕರ್ನಿಕಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಗುರುವಿತ್ತು ಇಷ್ಟಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಾಸನದಲ್ಲಿ ಮಾಡುವ ಆಶಾಭಾಷಕವಾದ ಪೂಜಾಭೇದಂಗಳಂ, ಗ್ರಾಮ ನದಿಕೀರಾದಿ ಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳಲ್ಲಿ, ದೇವ ದಾನವಾದಿಗಳಿಂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತಮಾದ ಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಳ್ಯ ಪರಾಭರಣ ಮಾಜಿಗಳಂ ಬಿಡಸದೆ ಆಚರಿಸುತ್ತಂ ೨೫೧

ಪರಾಭರಣಮಾಜಾದಿ ಪ್ರಾಯಾಂಶ್ಚಾದಿಗಳು :

ಪರಮಾಭರಣಮಾಜೆಯೊಳು ಈಶ್ವರಾವರಣಮಾದ ವೈಷಣಿ ಭಾಸ್ಕರ ಏರಭದ್ರ ಮಾತ್ರಕೆ ಸ್ವಂದ ಕ್ಷೇತ್ರಪಾಲ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರರೆಂಬ ದೇವತೆಗಳನು ಅವರವರ ಸ್ಥಾನಕ್ರಮವರಿದು ಆರಾಧಿಸುತ್ತೇ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾಂತಿಂಗಳಾದ ವಿಷ್ಣುವಿದಿ ದೇವತಾ ಭಜನೆಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ತನಿಷ್ಪತ್ತಲಿಂಗವು ಚೋರಾದಿಗಳಿಂ ಹೋಗಿ ಬಾರದಿದೋಡೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಅಂಶೋರಮಂತ್ರಜಪದಿಂ ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಾಗಿ, ಮೇಲೆ ಆಜಾಯಿನಿಂ ವಿದ್ಯುತ್ಪಮಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಪ್ರತಿ ನಿಯಮಾದಿ ತೋಪಮಾಗಲು ಅಷ್ಟೋತ್ತರ ಶತ ಗಾಯತ್ರೀ ಜಪದಿಂ ಪರಿಶುದ್ಧಿವೆಡೆಯ, ಬಳಿಕ ಪರಮ ಪವಿತ್ರಮಾದ ಶಿವಹಾದೋದಕ ಸ್ವೀಕಾರ, ಶಿವಪ್ರಸಾದಾನ್ನಸೇವನೆ ಶಿವಪ್ರಸಾದಾಂಬುಪಾನ, ಶಿವನಿವಾರಣ್ಯಗಳ ಕುಸುಮಧಾರಣಂಗಳು, ಸದ್ಧಾರ್ಥಣರು ಮೊದಲಾದ ವಿಶಿಷ್ಟಗ್ರಂತಿ ಕರ್ತವ್ಯವಹುದು. ಮಿಕ್ಕ ಹಾಪಾತ್ಮಗ್ರಂತಿ ಹಾಷಾಂಡಿಗಳಿಗೆ ಶಾಪದ್ಗರ್ಭಿಗೆ ಶಿವಸಂಸ್ಕಾರ ಹೀನಗ್ರಂತಿ ನಾಸ್ತಿಕಗ್ರಂತಿ, ವೇದಭಾಯ್ಗ್ರಂತಿ ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲಿಂದು ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತೆ, ಇಂತು ಸಕಲ ಸತ್ಯಿಗಳಿಂ ನಿರ್ಮಲಾಂತಃ ಕರಣನಾಗಿ ಇವಾರುತನೇ ಶುದ್ಧ ಶೈವನಪ್ಪಂ. ೨೫೨

ಏರಶೈವ ಲಕ್ಷ್ಮಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಪರಮೇಶ್ವರ ನಿರ್ಮಿತಮಾದ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಚರಮಶರೀರ ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಮಸ್ತ ಶೈವರೊಳಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿ; ಇತರ ಶೈವರಂತೆ ಶ್ರಿಯಾಭಾಕುಳ್ಯಾದಿಂ ಅಲ್ಪಘಲಮಂ ಪಡೆಯದೆ, ಅಲ್ಪಕ್ಷಯೆಯಿಂದ ಅನಂತಘಲಮಂ ಪಡೆವಾತನಾಗಿ; ಶಿವದೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಮೇಲೆ ಸ್ಥಾನ, ಭೋಜನ, ನಿದ್ರೆ, ಜಾಗರಣ, ಮಲಮೂತ್ರವಿಸರ್ವಣನಾದಿ ಕಾಲಂಗಳಲ್ಲಿ ಅಶುಚಿಭಾವನೆ ದೋರಿದೆ, ಸದಾ ಲಿಂಗಾಂಗಿ ಸಂಬಂಧಿ ಠಾಗಾಗಿ, ಲಿಂಗಭೋಗೋಪಭೋಗಿಯಾಗಿ; ತನಿಷ್ಪತ್ತಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಆಹ್ವಾನ ವಿಸರ್ವಣನ ಶ್ರಿಯಿಗಳಂ ಮಾಡದಾತನಾಗಿ; ತ್ರಿಳ ಲಿಂಗಾಚರಣಾಸಕ್ತನಾಗಿ; ಲಿಂಗೋಪ, ವತಲೋಪಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಶ್ಯಾಗವಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದು ಪ್ರಾಯಾಂಶ್ಚಿತ್ವವಿಲ್ಲದಾತನಾಗಿ; ಗುರುನಿಂದೆ, ಶಿವನಿಂದೆ, ಜಂಗಮನಿಂದೆ ಪ್ರಸಾದ ಪಾದೋದಕ ಭಸ್ತುಧಾರಣನಿಂದೆ, ಶಿವಾಗಮ ಶಿವಕ್ಕೇತ್ರ ಶಿವಾಭಾರನಿಂದರೆಗಳಂ ಸೃಂಗಿಸಿದಾತನಾಗಿ; ವಿಷ್ಣುವಿದೇವತೆಗಳಂ ಲೇಕ್ಷಿಸದಾತನಾಗಿ; ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಲಾಂಭನವಿಲ್ಲದೆ ಭವಿಗಳೊಡನೆ ವಿಕಾಸನ, ಶಯನ, ಯಾನ, ಸಂಪರ್ಕ ಸಹಭೋಜನಾದಿಗಳಲ್ಲದಾತನಾಗಿ; ಅನ್ಯತ ಅಷ್ಟಿರವಾಕ್ಯ, ವಂಚನೆ, ಪಜ್ಞಾಂದ, ಉದಾಸೀನ,

ನಿರ್ದಯವೆಂಬ ಆಂತರಂಗ ಭವಿಗಳಲ್ಲಿದಾತನಾಗಿ; ಶಿವಮಾಹೇಶ್ವರರಂ ಕಾಣುತಲೆ ಏಳುವುದು, ಇದಿರಾಗಿ ನಡೆವುದು, ಅವಗೂರ್ಜಿ ತಿರುಗುವುದು, ಪ್ರಿಯವಚನಮಂ ನುಡಿವುದು, ಗದ್ಯಗೆಯನಿಕ್ಕುವುದು, ಅನ್ವಯಾನಾದಿಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸೂದು ಎಂಬ ಮುಕ್ತಸೋವಾನಸಪ್ತಕಮುಕ್ತನಾಗಿ; ರಜಸೂತಕವೆಂಬ ಪಂಚಸೂತಕವನ್ನಿಲಿದಾತನಾಗಿ; ಲಿಂಗಾಚಾರ, ಸದಾಚಾರ, ಭೃತ್ಯಾಚಾರ, ಶಿವಾಚಾರ, ಗಣಾಚಾರವೆಂಬ ಪಂಚಾಚಾರ ನಿಷ್ಪನಾಗಿ; ದಾಸತ್ವ ವೀರದಾಸತ್ವ, ಷಟ್ಕಾಧಿ, ಸಜ್ಜನಯಿಕ್ತನಾಗಿ; ದೇಶ, ಕಾಲ, ಕಲ್ಲಿತಾದಿ ಲೋಕಿಕಾಚಾರಂಗಳಂ ಮೀರಿ ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವಿಲನಾಗಿ ; ಶಿವತ್ವಗ್ರಂಥಿ ಭೇದ ಭ್ರಾಂತಿದೇವಾರದಾತನಾಗಿ; ಉಪನಿಷದ್ವಾಕ್ಯಜ್ಞಿತ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ರಮಿಸುವಾ ಶೈವನಪ್ಪದರಿಂ ತತ್ಸೌಂಜ್ಜ್ಯಿಯುಳ್ಳತನಾತಿ; ಜಗತ್ಪ್ರಾಜ್ಞನಾಗಿರ್ವಾಣನೇ ವೀರಶೈವನಪ್ಪಂ. ೨೫೩

ವೀರಶೈವ ಭೇದಂಗಳು :

- ಬಳಿಕ ಆ ವೀರಶೈವನೆ ಶ್ರಿಯಾಭೇದದಿಂ ಸಾಮಾನ್ಯ ವೀರಶೈವನೆಂದು, ವಿಶೇಷ ವೀರಶೈವನೆಂದು, ನಿರಾಭಾರಿ ವೀರಶೈವನೆಂದು, ಶ್ರಿವಿಧನಾಗಿರ್ವಾಣ. ಆವರಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಹಸ್ತವಂತಕ ಸವುಂರೋಗದಿಂ, ವಿಭೂತಿಂರುಪಟ್ಟದಿಂ, ಶಿವಮಂತ್ರೋಪದೇಶದಿಂ, ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಯಾಗಿ, ಹಸ್ತ, ಮಸ್ತಕ ಶಂತ ಕಕ್ಷವಕ್ಷಸ್ಥಳಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಲಿಂಗಧಾರಕನಾಗಿ, ಗುರು ಲಿಂಗ ಭೂಸಿತಂಗಳಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿರ್ವಾಣತನೇ ಸಾಮಾನ್ಯವೀರಶೈವನಪ್ಪಂ. ೨೫೪

ತ್ಯಾಪಾದ - ದೀಕ್ಷಾಕ್ರಮ :

ಆನಂತರದಲ್ಲಿ, ಶಾಂತಿದಾಂತ್ಯಾದಿ ಸಾಧನ ಸಂಪನ್ಮೂಲನಾಗಿ ಶ್ರೀಗುರುವಿನಿಂ ಶಾಸನೀಯನಪ್ಪದರಿಂ ಶಿಷ್ಯನಾದಾತನು ಶುಭಕಾಲ ದೇಶಾದಿಗಳಂ ಪರೀಕ್ಷೆಸಿ, ಬಳಿಕ ಆಚಾರ್ಯಸಂಪೂರ್ಣಾಯಿಸಿದ್ದನಾದ ಸಕಲ ಸದ್ಗುಣ ಸಹಿತನಾದ ಶ್ರೀಗುರುವನೆಯ್ದು, ಮತ್ತು ಆ ಗುರುವಿನನುಮತದಿಂ ಶಿವಮಾಜಾಪರಾಯಣರಾದ ಕೇರ್ಮಿಮಯರಾದ ನಾಲ್ಕರು ಯುತ್ಸಿಕ್ಕುಗಳಂ ಸ್ವಾನ ಧವಲಾಂಬರಾಭರಣ, ಗಂಧ ಮಷ್ಪಾದಿಗಳಂ ಅಲಂಕರಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಆ ಗುರುವಿನಾಷ್ಟೆಯಿಂ ತಾನು ಆ ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷೇರಾಹಾರಿಯಾಗಿರ್ವಾಣ, ಮೇಲೆ ಪ್ರಭಾತ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ದಂತಧಾವಲ್ಯಾಗೆಯ್ದು, ಮಂಗಳ ಸ್ವಾನವಂ ಮಾಡಿ, ಧವಲಾಂಬರವನುಟ್ಟಿ, ಪೊದೆದು, ಭಸಿತೋದ್ವಾಳ್ಳಣಂ ರಚಿಸಿ, ಶ್ರಿಮಂತ್ರಧಾರಣಾಮಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷ ಮಾಲೆಗಳಂ ಧರಿಸಿ, ಸುವರ್ಣಾಭರಣಾದಿಗಳಂ ಸಿಂಗರಂ ಬಡೆದು, ಬಳಿಕ ಆಚಾರ್ಯರ್ವಾಣ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಬಂದು, ಭಯ ಭಕ್ತಿಯಿಂ ಅಷ್ಟಮಂತ್ರಮೂರ್ವಾರ್ವದಿಂ ವಿನಯ ವಿನಮಿತನಾತಿ, ಸುವರ್ಣ ಮಷ್ಪಾದಿಗಳಂ ವಿಶಾಂಕುಸಾರಮಾಗಿ, ಗುರುಮಾಜನಂ ಗೆಯ್ದು, ಮರಳ ಗಂಧಮಷ್ಪಾದಿಗಳಂ ಯುತ್ಸಿಕ್ಕುಗಳಂ ಭಜಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗುರು ಮುಖ ಸಕಲ ಮಾಹೇಶ್ವರರಂ ಬಲವಂದು, ವಿಭೂತಿ ವೀಳಿಯಂಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸೂದು.

ಬಳಿಕ ಖಿನನ ದಹನ ಶೋಧನ ಸಂಪೂರ್ಣಕ್ಷಣ ಮರ್ವನ ಲೇಪವೆಂಬ ಷಟ್ಕಮರ್ವಾಣಗಳಂ; ಸಾರಣ ಕಾರಣ ತಳಿರುತೋರಣ ಕುಸುಮಸರವಿಸರ ಪಳಮಿಗೆ

ಧೂಪಧೂಮಾದಿಗಳಿಂ ಪರಿಶೋಭವದೆಂದು, ಮನೋಹರಮಾದ ದೀಕ್ಷಾಮಂಟಪದಲ್ಲಿ ಗೋಚರ್ಮಂತಾತ್ಮದ ಭೂಮಿಯಂ ಬೋಕಮಾಗಿ, ಗೋರೋಜನ, ಗೋಮಯ, ಗೋಮೂತ್ರ, ಗೋಘ್ರಾತ್, ಗೋದಧಿ ಗೋಕ್ಕರವೇ ಷಟ್ ಸಮಾಜಿನಂಗೆಯ್ಯ ಬಳಿಕ ಬೋಕಮನ್ಯದಲ್ಲಿ, ಪ್ರಮಾಳ, ಮೌಕ್ಕಿಕ, ತುಫ್ಫಾವಾಣ ಸುವರ್ಣ, ಶೈತಾಭ್ರಸ್, ತಂಡುಲುದಿಗಳ ಚೊಣಂಗಳಿಂದ ಅಷ್ಟಕಮಲಮಂ ರಚಿಸಿ, ಮತ್ತೆ, ಅದನಾವರಿಸಿ ಶಂಖ ಬ್ರಹ್ಮ ಶಾಲಿ ದಮರುಗ ಪರಶು ಗಂಟೆ ಭತ್ತ ಚಾಮರ ವೃಷಭಚರಣಾದಿ ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ಣಕರು ತುಂಬತ್ತ, ಆದರ ಮೇಲೆ, ಎಳ್ಳು ಜೀರಿಗೆ ಗೋದುವೆ ಅಕ್ಕಿ ಉದ್ದಗಳಿಂಬ ಪಂಚಧಾನ್ಯವನಾದರೂ, ಕೇವಲ ತಂಡುಲವನಾದರೂ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಆಂಗುಲ ಪ್ರಯಾಣಿನ ಚತುರಸ್ರಮಾಗಿ ಹರಹುತ್ತ, ಅದರ ಮೇಲೆ ತೀಥಾಂಬುಪೂರ್ವಾಮಾದ ಸುವರ್ಣಾದಿ ನವೀನ ಪಂಚಕಳಸಗಳಂ ಪೂರ್ವ ದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮ ಉತ್ತರ ಮರ್ದುಕುಮದಿಂ ಆಚಾರ್ಯನಂ ಸ್ಥಾಪಿಸುತ್ತ ಕಳಸಂಗಳಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನೂತಲ ವಸ್ತುಗಳಿಂ ಸುತ್ತಿ ನವಪಂಚ ತಂತುಗಳಿಂ ಪರಿವೇಷ್ಟಿ ಸುವರ್ಣಾದಿಗಳಂ ಅವರೊಳ ಇರಿಸಿ. ೨೫೯

ಬಳಿಕ ಅಮೃತಪ್ರಾಪ್ತ ದೂರ್ವಾಂಕುರ ಪೂಗಕುಸುಮ ನಾಗವಲ್ಲಿದಳಾದಿಗಳಿಂದ ಆ ಕಳಸಂಗಳಂ ಕ್ರಮದಿಂ ತಪ್ಪುರುಷ, ಅಫೋರ, ಸದ್ಯೋಜಾತ, ವಾಮದೇವ, ಈಶಾನವರೆಂಬ ಪಂಚಪ್ರಕೃತ್ಯಕಮೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿ ಮತ್ತಂ ಆ ಕಳಸಂಗಳ ಮರ್ದುದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನಂ ಭಜಿಸಿ ಮೇಲೆ ಅಗ್ನಸನದಲ್ಲಿ, ಮೂರಾಂಭಿಮುಖಿನಾಗಿ ಪರಶಿವ ಸಂಜ್ಞಕುನಾಗಿ ಕುಳಿರ್ಧ ಆಚಾರ್ಯನೇ ಮರ್ದುರ ಕಳಸವನ್ನಿಂದು, ಮೂರಾಂಭಿನಾಲ್ಕು ಕಳಸಂಗಳವೇ ಕ್ರಮದುಂ, ರೇವಣಸಿದ್ಧ, ಮರುಳಸಿದ್ಧ, ರಾಮದೇವ ಪಂಡಿತಾರಾಧ್ಯರೆಂಬ ಆಚಾರ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣಕರಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮತ ಪೀಠಾಸನಾದಿ ಲಕ್ಷಣ ಲಕ್ಷಿತರಾದ ಆಯಾಯ ಖುಟ್ಟಕುಗಳಂ, ಅಘ್ಯ ಗಂಥ ಪುಷ್ಟಾಕತಾದಿಗಳಿಂ ಶ್ರೀಮತ್ತಪಂಚಾಕ್ಷರಮಂತ್ರ ಮಾರ್ವಾಕಮಾಗಿ ಭಜಿಸುತ್ತಾ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಶರೀರ ಆಧ್ಯ ಪ್ರಾಣಾದಿಗಳಂ ಸದ್ಗುರುಪಿಂಗೋಸ್ಸರ್ ನಿವೇದಿಸಿ ಸಾಪ್ತಂಗ ಪ್ರಸ್ತಾತನಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನು ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ಆಣತಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಾಭಿಮುಖಿನಾಗಿ ಶ್ರೀಗುರುವಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬೋಕಸನ್ನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಸೀಕ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಪದ್ಮಾಸೀನನಾಗಿ ಖುಜುಕಾಮನಾತಿ ನಾಸಾಗ್ರ ನಿರೀಕ್ಷಣ ತೋಚನಂಗಳನುಳ್ಳಾತನಾತಿ, ಮುಕ್ಕಳಕರ ಕಮಲನಾಗಿ, ಶಿವಮಂತ್ರೋಚ್ಯಾರಣೆ ಶಿವಾಂಜಾನಾದಿಗಳಿಂ ಸಲ್ಲಿಕ್ಷಣಮಾಗಿ ಕುಳಿರ್ಧ ಶಿಷ್ಯನಂ ಶ್ರೀಗುರು ತನ್ನ ಕೃಪಾವಲೋಕನದಿಂ ಕ್ಷಾಸಿ, ಮೇಲೆ ಸಕಲ ಮಾಹೇಶ್ವರ ಆಶೀರ್ವಾದನಾದಂ ಪೋಣಿ, ಮಂಗಲ ವಾದ್ಯ ದ್ವಾನಿಯುಣಿಲು ಒಡನೆ ಆಚಾರ್ಯಾದಿಖುತ್ತಿಕ್ಷುಗಳು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕಳಸಂಗಳಂ ಕ್ರಮದಿಂದೆತ್ತಿ, ಬಳಿಕ ಆ ಕಳಸೋದಕಂಗಳಂ ದೂರ್ವಾಕುರದಿಂ ಗುರುವಯ್ರನು ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಶಿರಸ್ಸನಲ್ಲಿ ಸಂಚೋಷಿಸಿ, ಮತ್ತುಂ ಆ ಕಳಸಂಗಳನು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಬಳಿಕ ಆ ಕ್ರಮದಿಂದವೆ ಶಿಷ್ಯನ ಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ತಳಿದು ಇಂತು ಮೂರು ವೇಳೆ ಅಫಮರ್ವಣ ಸಾನಂಗೆಯ್ಯ ನಂತರದೊಳು ಆಚಾರ್ಯನು ಆ ಶಿಷ್ಯನ ಲಲಾಟಾದಿ ಸಾಫನಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿತಮಾದ ಶ್ರೀಮತ್ ವಿಭೂತಿಯಂ ಧರಿಸಿ,

ಎಧಿ ದುರ್ಲಿಂಘಣಂ ತೊಡೆದು ಕಾಯಶುದ್ಧಿ ಆತ್ಮದಧ್ಯಾದಿಗಳ ಮಾಡಿ, ಕಲಾನಾಸ, ಮಂತ್ರನ್ಯಾಸಾದಿಗಳಂ ವಿಸರಿಸಿ. ಆಣವಾದಿ ಮಲತ್ರಯಮಂ ಕಳೆದು ಶುದ್ಧಾತ್ಮನಂ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಶ್ರೀಗುರು ತನ್ನ ದಕ್ಷಿಣಹಸ್ತಮಂ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆ ಮಪ್ಪಾದಿಗಳಂ ಶಿವಮಂತ್ರದಿಂ ಅಚ್ಚಿಸಿ. ಬಳಿಕ ಆ ತೇಜೋಮಯವಾದ ಶಿವಹಸ್ತಮಂ ಶಿಷ್ಟನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮೂಲಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರಣದಿಂದ ಇರಿಸುತ್ತ, ಶಿಷ್ಟನ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯೆ ಅಧಿಪ್ಪಾತ್ಮವಾದ ಪರಶಿವನಂ ಆಹ್ವಾನಿಸಿ ಸಂಯೋಗಿಸಿ ಲಿಂಗಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿ ಮಾನಸ ಮಾಜಯೆಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಹೇಳೆ ಆಚಾರ್ಯನು ತನ್ನ ಕರಕಂಜವುಂ ಮುಗಿದು, ಅಲ್ಲಿ ಸದಾಸನ್ನಿಹಿತಮಾಗಿರೆಂದು ಈಶ್ವರಂಗೆ ಬಿನ್ನಪಂಗೆಯ್ಯೆ ಇರಿಸೂದೆ ವೇದಾದೀಕ್ಷೆ ಎನಿಸೂದು.

೨೫೭

ಬಳಿಕ ಆ ಪ್ರಣವಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರವನ್ ಆ ಶಿಷ್ಟನ ದಕ್ಷಿಣಕರ್ಣದಲ್ಲಿ ಮೆಲ್ಲವೆ ಶೌಚಾರಿಸುತ್ತಾ ಮಂತ್ರ ಖುಡಿ ಭಂಡಾದಿ ದೇವತಾದ್ಯಂಗಳಂ ತಿಳುಹೂದೇ ಮಂತ್ರದೀಕ್ಷೆಯೆನಿಸೂದು.

೨೫೮

ಬಳಿಕ ಆ ಮಂತ್ರಾನು ಸಂಧಾತ್ಮವಾಗಿರ್ಣ ಶಿಷ್ಟನ ಮಸ್ತಕಸ್ಥಿತಮಾದ ಜಾಳನ ಕ್ರಿಯಾತ್ಮಕ ಲಿಂಗವನೆ ಶ್ರೀಗುರು ತನ್ನ ಭಾವ ಮನೋದೃಷ್ಟಿಗಳಿಗೆ ಯಥಾಕ್ರಮದಿಂ ಆಕರ್ಷಿಸಿ ತಂದು, ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂ ಮೇಲೆ ಸಂಪರ್ಕ ಸುಷಣ್ಣ ಶಿಲೆ ರತ್ನಾದಿ ಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಲಿಂಗಾಧಿಕ್ಯಮಾಗೆ ಮೃತ್ಯು, ಶಕ್ತಾಧಿಕ್ಯಮಾಗೆ ದರಿದ್ರತೆ, ಲಿಂಗಶಕ್ತಿಸಮಾನದಿಂ ಚೋಗಮೋಕ್ಷಂಗಳಪ್ಪದರಿಂದಾ ಲಿಂಗದ ವೃತ್ತಮಂ ಬಳಸಿ ಸೂತ್ರದಿಂದ ಎಳೆದ ಆ ಸೂತ್ರಮಂ, ಗೋಮುಖಿದ ತುದಿಗೆ ಲಿಂಗದ ಮಸ್ತಕಕ್ಕೆ ಪಿಡಿದು ಸರಿಗಂಡು, ಮೇಲೆ ಆ ಸೂತ್ರದಿಂ ಶಕ್ತಿಯ ಅದಃಪೀಠಮಂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ, ಮೇಣ್ಣ ಅದಃ ಪೀಠದಿಂ ಗೋಮುಖಿವನೆಳೆದು, ಸಮಾನವರಿದಿಂತು, ಪಂಚಸೂತ್ರಮ್ಯಭ್ಯ ಪೀಠ ಲಿಂಗಂಗಳೊಂದೇ ಜಾತಿ ಶಿಲಾದಿಗಳಾದ ಕಾಂತಿಮಯವಪ್ಪ ಲಿಂಗಸ್ಥಲಮಂ ಕೈಫಾಂಬಿ ಪಂಚಗವ್ಯ ಭಸಿತ ಮಿಶ್ರೋದಕಂಗಳಂ ಪರಿಮಾರಿತಮಾದ ತ್ವಿವಿಧ ಕುಂಭದೊಳೊಂದೊಂದು ರಾತ್ರಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಾಗಿ ಅಪ್ಯೋತ್ತರಶತ ಪಂಚಾಕ್ಷರವನು ಅನುವಿಂದ ಮಂತ್ರಿಸುತ್ತ ಅವಗಾಹೆಮಿರಿಸಿ ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕನೆಯ ರಾತ್ರಿಯೊಳು ಆ ಪಂಚಕಳಸ ಸ್ವಾಪನಕ್ಕೆ ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಂ ಪರಿಶುದ್ಧಗೆಯ್ಯೆ, ಅಷ್ಟದಳ ಪದ್ಧಮಂ ತುಂಬಿ ಬಳಿಕ ಏಳು ಮೊಳೆದುದ್ದಮಂ ನವೀನವಸ್ತಮಂ ತಂದು ಆ ಪದ್ಧದ ಮೇಲೊಂದು ಆಂಗುಲ ದಪ್ಪದಲ್ಲಿ ಶ್ಯಾಮಕಮಂ ಪಸರಿಸುತ್ತ ಅಷ್ಟದಳನಳನಮಂ ಬರೆದು, ಆ ವಸ್ತೆಮಂ ಬಾಣಣಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ತೀಲಮಂ ಹರಹುತ್ತ, ಅಷ್ಟದಳ ಕಮಲಮಂ ಲಿಖಿಸುತ್ತ ವಸ್ತಮಂ ಹೊದಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಗೋದುವೆಯುಂ ಹರಹುತ್ತ, ಅಷ್ಟದಳವಾರಿಜಮಂ ನಿಮಿಷಸುತ್ತುಂ ವಸರಂ ಕೆವಿಚಿ, ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಪ್ರೀಹಿಯೆಂ ಪಸರಿಸುತ್ತ ಅಷ್ಟದಳ ಕಂಜಮಂ ರಚಿಸುತ್ತ ವಸ್ತಮಂ ಮುಸುಂಂಕಿ, ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ತಂಡುಲಮಂ ಹರಹುತ್ತ ಅಷ್ಟದಳಕಂಜಮಂ ಅಂಕಿಸುತ್ತಾ ವಸ್ತವನಾವರಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ಅದರ ಮೇಲೆ ಚೂತ ಬೀಳ್ಳ ಆಮಲಕ ಕುಶ ಅಪಾಮಾಗ್ರಂಬಿ ಪಂಚಪತ್ರಂಗಳಂ

ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಾ ವಸಮನ್ ಆಜ್ಞಾದಿಸಿ, ೫೧೦ಗೆ ಏಳು ನೆಲೆಯಾದ ಆಧಾರಮಂ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತ ಅದರ ಮೇಲೆ ಆ ಲೀಂಗಸ್ಥಲಮಂ ಗೋಮುಖಿಂ ಉತ್ತರಭಾಗಮಪ್ಪಂತೆ ಇರಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಸೀತಾರ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂ ಸಹಸ್ರಮಾಲಮಂತ್ರಮಂ ಜಪಿಸುತ್ತಾ ಲೀಂಗಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಮಾತ್ರಕಾನ್ಯಾಸ ಕಲಾನ್ಯಾಸ ಮಂತ್ರನ್ಯಾಸಾದಿಗಳಿಂ ಪ್ರಾಣಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಮರಳ ಕಳಶೋದಕದಿಂ ಸ್ವಾನಂಗಯ್ಯ ಅಷ್ಟವಿಧ ಅರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡೂದು. ಇಂತು ಮುನ್ನವೇ ಪರಿಶುದ್ಧವಡೆದಿರ್ ಲೀಂಗಸ್ಥಲವನು ಆಚಾರ್ಯಂ ತನ್ನ ವಾಮಕರಸ್ಥಲಕ್ಕೆ ಬಿಜಯಂಗಯ್ಯಕೊಂಡು ಬಳಿಕ ಅದರೊಳು ಪೂರ್ವೋಽತ್ತಂತ್ರ ಕ್ರಮದಿಂ ದೃಷ್ಟಿಸಿತ ಶಿವಕಲಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆಯಂ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತಂ ಆ ಶಿಷ್ಯನ "ಆಯಂ ಮೇ ಹಸ್ತೋ ಭಗವಾನ್" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿ ಸಿಧಮಾದ ಮಂತ್ರದಿಂ, ವಾಮಹಸ್ತ ಪೀಠದೊಳು ಆ ಶಿವಲಿಂಗವಾಂ ಗೋಮುಖಿ ವಾವುಭಾಗವಾಪ್ಪಂತೆ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಂಡೇ ಶ್ರೀಯಾದೀಕ್ಷೆಯನಿಸೂದು. ೨೫೯

ಸಪ್ತವಿಧ ದೀಕ್ಷೆಗಳು :

ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನಂ ಕರೆದು ಎಲೆ ಮಗನೆ ನಿನ್ನ ಪ್ರಾಣಲೀಂಗವಿದು ತಾನೆ; ತತ್ವಾತೀತಮಾದ ಪರವಸ್ಪವಿದು ತಾನೆ : ಹರಿಬ್ರಹ್ಮ, ಅರಸಿ ಕಾಣಿದ ನಿಜ ತತ್ವವಿದನು ಇಂತು ನಿಮಿಷ ಅರ್ಥಮಾದರೂ ನಿನ್ನ ಶರೀರದಿಂದ ವಿಯೋಗಮಾಗದಂತೆ ಸಾವಧಾನದಿಂ ಧರಿಸು, ತ್ರಿಕಾಲಂ ತಪ್ಪದಂತೆ ಅರ್ಚಿಸುತ್ತಿರು, ಲೀಂಗಾರ್ಚಿತಲ್ಲದೆ ಏನೂಂದನು ಸ್ವೀಕರಿದಿರು, ಸಕಲ ಭೋಗ ಮೋಕ್ಷಂಗಳಲ್ಲಂ ನಿನ್ನ ಕೈಸಾರಿದವು ಎಂದು ನಂಬಿ, ಸರ್ವಾಶ್ಲೇಷಮಂ ಬಡು, ನಿತ್ಯ ಸುಖಿಯಾಗಿ ಸತ್ಯಮಿದು, ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಶಿವಕ್ಕಿಯೆಗಳನು ಉಪದೇಶಗ್ರೇದು ಇಂತು ಪೇಳ್ಣ ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆ ಎಂತೆಂದೋರೆ ; ಆಜ್ಞಾದೀಕ್ಷೆ, ಉಪಮಾದೀಕ್ಷೆ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾರೋಹಣ, ಕಳಾಭಿಷೇಕ, ವಿಭೂತಿಪಟ್ಟ, ಲಿಂಗಾಯತ, ಲೀಂಗಸ್ಥಾಯತಮೆಂದು ಸಪ್ತವಿಧಮಾಗಿಮುದು ಅವರಲ್ಲಿ:

೧. ಶ್ರೀಗುರು ತನ್ಯಾಜ್ಞೀಯನೆ ಶಿಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸೂದೇ ಆಜ್ಞಾದೀಕ್ಷೆ ಎನಿಸೂದು.
೨. ಮರಾತನ ಸಮಯಾಚಾರಕ್ಕೆ ಸದೃಶಮಾಗಿ ಮಾಡೂದೇ ಉಪಮಾದೀಕ್ಷೆ ಎನಿಸೂದು.
೩. ಸ್ವಸ್ತಿಕಮೆಂಬ ಮಂಡಲದ ಮೇಲೆ ಶಿಷ್ಯನಂ ಕುಳಿರಿಸಿ ಮಂತ್ರನ್ಯಾಸಾದಿಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಮಂತ್ರ ಶರೀರ ಎನಿಸೂದೇ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾರೋಹಣವೆನಿಸೂದು.
೪. ಪಂಚಕಳಮೋದಕಂಗಳಂ ಶಿಷ್ಯಂಗ ಸ್ವಪನಂಗಯ್ಯಾದೇ ಕಳಸಾಭೀಷೇಕವೆನಿಸೂದು.
೫. ಆಗಮೋಕ್ಷ ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿ ತತ್ತ ತತ್ತ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ ಶ್ರೀವಿಭೂತಿ ಧಾರಣಂ ಗೆಯ್ಯಾದೇ ವಿಭೂತಿಪಟ್ಟನೆನಿಸೂದು.
೬. ಆಚಾರ್ಯಂ ತಾನು ಶಿಷ್ಯಂಗ ಸೊಡಲು ತಕ್ಕ ಲಿಂಗವನು ಅರ್ಚಿಸಿ ಶಿಷ್ಯನಂ ನೋಡೂದೇ ಲಿಂಗಾಯತವೆನಿಸೂದು.

ಒ ಶ್ರೀಗುರುವಿತ್ತ ಲಿಂಗವನೆ ಶಿಷ್ಟನು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಉತ್ತಮಾಂಗಾದಿ ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿ
ಧರಿಸೂದೇ ಲಿಂಗಾಸ್ತಾಯಿತವೆನಿಸೂದು.

ಇಂತು ಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಿಂ ಸಾಂಗಿಕಮಾದ ಶಿವದೀಕ್ಷೆಯಂ ಲಿಂಗಾಂಗ
ಸಂಬಂಧಿಸಾದ ವಿಶೇಷ ವೀರಶೈವನು ವೊಳ್ಳ ಶಿವಲಿಂಗ ಪೊಜಾ
ಕ್ರಮಮೇತೆಂದೂಡೆ. ೨೬೦

ವೀರಶೈವ ಶಿವಪೂಜಾ ಕರ್ಮಾನುಷ್ಠಾನ :

ಶ್ರೀಷ್ಟರುಗಳು ಆವಾವುದನು ಆಚರಿಸುವರು ಅದನೇ ಲೋಕದವರು
ಅನುವರ್ತಿಸುವರಿಂದ ಜಗತ್ತೆ ಉಪದೇಶಮಪ್ಪಂತೆ, ತಾನು ನಿತ್ಯ ನಿಮ್ಮಲನಾದರೂ,
ಮಂತ್ರಾಸಾದಿ ಸಕಲ ಸಾಂಗಿಕಮಾಗಿ ಶಿವಲಿಂಗಾರ್ಚನೆಯಂ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಮೌದಲು

- "ಓ ಹಃ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಧಾಮ್ಯೋ ಜೋತಿರೂಪಾಯ ಶಿವಸ್ಥಾಯೆ ಘಟ್" ಎಂಬ
ಮಂತ್ರದಿಂ ಮನಶ್ವಾದಿಯನಾಚರಿಸಿ,

ಬಳಿಕ ಆಮೋದಾ ಇದಂ ಸರ್ವಂ ವಿಶ್ವಭೂತಾನ್ಯಾಪಃ

ಪ್ರಾತಾನಾಮಾಪಃ ಪಶಿಪಃ ಆಮೋನ್ಯಾಮಾಪಃ

ಸಾಮೃಡಾಪೋ ವಿರಾಡಾಪೋ ಸ್ವರಾಡಾಪಃ

ಅಸ್ಯಾಪೋ ಯಜೂಂಷ್ಯಾಪಃ ಸತ್ಯಮಾಪಃ

ಸರ್ವದೇವತಾ ಆಪಃ ಓ ಭೂಭೂರವಂ ಸುವಡಾಪಃ ಅಮೃತಮಾಪಃ ಎಂಬ
ಅಭಿಹಂತ್ರಿತಮಾದ ಉದಕದಿಂ ಕರಿಂಗಣ ಮುಖಿ ತ್ರಂಬಿಲನಂಗ್ಯಾದು, ಬಳಿಕ ಸರ್ವಜಾಳಾಯಿ
ನಮಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರವನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಪೂಜಾಗ್ನಹಮಂ ಪೂಷ್ಟ ಮರಳ
"ಓ ಹ್ರಾಂ ಪೃಥ್ಮವಾತ್ತಾನೇ ನಮಃ ನಿವೃತ್ತಿಕರಾಯ್ಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ
ಸ್ಥಾನಶುಭ್ರಾಯನಾಚರಿಸಿ ಮೇಲೆ "ಶ್ರೀಯ್ಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರೋಜ್ಬಾರಣದಿಂ
ಪೂರ್ವೋರ್ತುರ ಮುಖಿವಾಗಿಯಾದರೂ ಸುಖಾಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿದು, ಬಳಿಕ "ಓ ಹ್ರಾಂ
ಷಾಂತಿಂ ಶಾಂತಿಯ ನಮಃ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ದಕ್ಷಿಣಕರದ ಮಧ್ಯಮೆ ಅನಾಮಿಕ
ಆಂಗುಷ್ಟಗಳಿಂ ಶ್ರೀಮತ್ ವಿಭೂತಿಯನು ಆಧಾರದಿಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು, ಮೇಲೆ
ವಾಮಹಸ್ತದ ಆಂಗುಷ್ಠಾದಿ ಆಂಗುಲಿಗಳಲ್ಲಿ, ಯಕಾರಾದಿ ನಕಾರಾಂತಮಾದ
ಪಂಚಾಕ್ಷರಗಳನು ಉಚ್ಚರಿಸುತ್ತಂ ಆ ವಿಭೂತಿಯನಿರಿಸಿ,

ಬಳಿಕ ಮನಾತಿ ಯಜ್ಞಗತ್ಸರ್ವಂ ತ್ರಿಮಂಡ್ರಾತ್ಮಾ ಸದಾತಿವ :

ಬಂಧುರ್ಯ ಪ್ರಾತ್ತಿ ಬೀಜಾಯ ತಸ್ಸೈಶ್ರೀ ಭಸ್ಯನೇ ನಮಃ

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಆ ಭಸಿತಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣಕರದಿಂ ಮುಚ್ಚಿ
ಬಲತೋಡೆಯ ಮೇಲಿಟ್ಟು "ಓ ನಮಃ ಶಿವಾಯ" ಎಂಬ ಮಂತ್ರ ಮೂಲದಿಂದ
ಪಕಾದಶವಾರ ಅಭಿಹಂತ್ರಿಸಿ.

ಬೀರ್ಕ ಜಿಂತಾಮನೆ

ಅಲ್ಲಾಮತ್ತೆ, 'ಅಗ್ನಿರಿತಿ ಭಸ್ಯ ಜಲಮತಿ ಭಸ್ಯ' ಸ್ಥಲಮತಿಭಸ್ಯ,
ವ್ಯೋಮೇತಿ ಭಸ್ಯ ಸರ್ವಗಂಹವಾ ಇದಂ ಭಸ್ಯ
ಮನ ಏತಾದಿ ಚಕ್ಷೂಷಿ ಭಸ್ಯಾನಿ'

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಾದರೂ ಮಂತ್ರಿ.

ಬಳಿಕ 'ಮಾನಸೋಕೇ ತನಯೇ ಮಾನ ಆಯುಷಿ
ಮಾನೋ ಗೋಷು ಮಾನೋ ಅಶ್ವೇಪುರೀರಿಷಃ
ವೀರಾನ್ ಮಾನೋ ರುದ್ರ ಭಾವಿತೋ ವದಿಂಹ
ವಿಷ್ಣಂತೋ ನಮಃ ಸಾ ವಿಧೇಮತೇ'

ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಎತ್ತಿ ಬಳಿಕ ಆ ವಿಭಾತಿಯಂ,
ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಯಂ ಈಶಾನಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಶಿರಸಿನಲ್ಲಿ
ಓಂ ಹ್ರೇಂ ವಾಂ ತಪ್ತಿರುಪಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಮುಖಿದಲ್ಲಿ
ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಶಿಂ ಅಫೋರಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಮಂ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿ
ಓಂ ಹ್ರಾಂ ನಂ ಸದೋಜಾತಾಯ ನಮಃ

ಎಂದು ಪಾದದಲ್ಲಿಯೂ, ಸರ್ವಾಂಗದಲ್ಲಿಯೂ ಸಂಪೋದ್ಧಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಆಚಮನಂ
ಮಾಡಿ ಮತ್ತೆ ವಿಭಾತಿಯಂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಮೂಲಮಂತ್ರದಿಂ ಹನ್ನಾಂದು ವೇಳೆ
ಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಾ ಆ ಭಸಿತದಿಂ;

'ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಈಶಾನಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ಪದುವೇಳೆ ಶಿರೋದೇಶವನು,
'ಓಂ ಹ್ರೇಂ ತಪ್ತಿರುಪಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ನಾಲ್ಕುವೇಳೆ ಮುಖಿವನು,
'ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಅಫೋರಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ಎಂಟುವೇಳೆ ಹೃದಯವನು,
'ಓಂ ಹ್ರೀಂ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ಹದಿಮಾರುವೇಳೆ ಗುಹ್ಯಪ್ರೇಶವನು,
'ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಸದೋಜಾತಾಯ ನಮಃ' ಎಂದು ಎಂಟುವೇಳೆ ಪಾದಾದಿ
ಸರ್ವಾಂಗವನು ಉದ್ಘಾಟಿಸಿ, ಮತ್ತಂ, ಆ ಭಸಿತಮಂ ಜಲಮಿಶ್ರಂ ಮಾಡಿ
ಮಾರ್ವೋರಕ್ತ ಮೂರ್ಖಿ ಲಲಾಟಾದಿ ಸ್ಥಾನಂಗಳಲ್ಲಿ,

"ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ಜಮದಗ್ನೇಃ ಕಶ್ಯಪಸ್ಯ
ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ಅಗಸ್ತಸ್ಯ, ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ಯದ್ಯೇವಾನಾಂ,
ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ ತನ್ನೇ ಅಸ್ತಿ ತ್ರಿಯಾಯುಷಂ"

ಎಂಬ ತ್ರಿಯಾಯುಷ ಮಂತ್ರವನು.

ಶ್ರೀಯಂಬಕರ್ಮ ಯಜಾಮಹಕೇ ಸುಗಂಧಿಂ ಪುಷ್ಟಿಪರ್ವತನಂ
ಉವಾರುಕಮಿನ ಬಂಧವಾನ್ನಿತ್ಯ ಮೃತ್ಯಿಯಮಾಮೃತಂ
ಎಂಬ ಶ್ರೀಯಂಬಕ ಮಂತ್ರವನು ಜಾಷಿಸುತ್ತೆ ಶ್ರಿಪುಂಡಿರಾರಣಂ ಗಯ್ಯಾ, ೨೬೧
ವೀರಶ್ವಪ ಕಲಾನ್ಯಾಸ :

ಬಳಿಕ, ಓಂ ಈಶಾನಃ ಸರ್ವ ವಿದ್ಯಾನಾಂ ಶಶಿನ್ಯೇನಮಃ, ಮೂರ್ಖಿ
ಓಂ ಈಷ್ವರಃ ಸರ್ವ ಭೂತಾನಾಂ ಲಿಂಗಧಾಯೇನಮಃ, ಮೂರ್ವ ಮೂರ್ಖಿ
ಓಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಪತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಧಿಪತಿ ಬ್ರಹ್ಮ ಜೀವಣ್ಯೇನಮಃ, ದಹ್ನಿಂಘಾಧಿ
ಓಂ ಶಿವೋಮೇ ಅಸ್ತಿ ಮರೀಚ್ಯೇನಮಃ ವಾಮಮೂರ್ಖಿ
ಓಂ ಸದಾಶಿವೋಂ ಜ್ಞಲಿನ್ಯೇನಮಃ ಪಶ್ಚಿಮ ಮೂರ್ಖಿ
ಓಂ ತತ್ಪರುಷಾಯ ವಿದ್ಯಹೇ ಶಾಂತಾಯನಮಃ ಮೂರ್ವ ವಕೇ
ಓಂ ಮಹಾದೇವಾಯ ದೀಮಹಿ ವಿದ್ಯಾಯ್ಯೇನಮಃ ದಹ್ನಿಂಘಾವಕೇ
ಓಂ ತನ್ಮೂರಿ ರುದ್ರಃ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಯ್ಯೇನಮಃ ವಾಮವಕೇ
ಓಂ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್ ನಿವೃತ್ಯೇನಮಃ ಪಶ್ಚಿಮವಕೇ
ಓಂ ಈಶಾನ ವಕ್ತಾಯನಮಃ ಉದ್ಘಾವಕೇ
ಓಂ ಅಫೋರೇಭ್ಯಃ ತಮಸ್ಯೇನಮಃ ಹೃದಯೇ
ಓಂ ಘೋರೇಭ್ಯಃ ಮೋಹಾಯ್ಯೇನಮಃ ಕಂಠೇ
ಓಂ ಘೋರ ಅಕ್ಷಯಾಯ್ಯೇನಮಃ ದಹ್ನಿಂಘಾಂಸೇ
ಓಂ ಘೋರತರೇಭ್ಯಃ ಕನಿಷ್ಠಾಯ್ಯೇನಮಃ ವಾಮಾಂಸ
ಓಂ ಸರ್ವತಃ ಸರ್ವ ಮೃತ್ಯೇನಮಃ ನಾಭಿ
ಓಂ ಸರ್ವೇಭ್ಯಃ ಮಾಯಾಯ್ಯೇನಮಃ ಜರೇ
ಓಂ ನಮಸ್ತೇ ಅಸ್ತಿರುದ್ರ ಅಭಯಾಯ್ಯೇನಮಃ ಪೃಷ್ಟೇ
ಓಂ ರೂಪೇಭ್ಯಃ ಶಿವೇಭ್ಯಃ ಜ್ಞರಾಯ್ಯೇನಮಃ ವಕ್ಷಸಿ
ಓಂ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮೋ ರಜಾಯ್ಯೇನಮಃ ಗುಹ್ಯೇ
ಓಂ ಜೀವಾಯನಮೋ ರಕ್ಷಾಯನಮಃ ಲಿಂಗೇ
ಓಂ ರುದ್ರಾಯನಮೋ ರತ್ನೇನಮಃ ದಹ್ನಿಂಘಾರು
ಓಂ ಕಾಲಾಯನಮೋ ಪಾಲಾಯ್ಯೇನಮಃ ವಾಮೋರು
ಓಂ ಕಾಲಕಾಮಾಯ್ಯೇನಮಃ ದಹ್ನಿಂಘಾಜಾನುನಿ
ಓಂ ವಿಕರಣಾಯನಮಃ ಸಂಯಮಿನೇನಮಃ ವಾಮಜಾನುನಿ
ಓಂ ಬಲಶ್ರೀಯಾಯ್ಯೇನಮಃ ದಹ್ನಿಂಘಾ ಜಂಘಾಯಾಂ
ಓಂ ವಿಕರಣಾಯ ರುದ್ರಾಯ ನಮೋ ಬಂಧ್ನನಮಃ ವಾಮಜಂಘಾಯಾಂ
ಓಂ ಬಲಕಾಯಾಯ್ಯೇನಮಃ ದಹ್ನಿಂಘಾಂಸಿಜಿ
ಓಂ ಪ್ರಮಥಾಯ ನಮಃ ಧತ್ಯೇನಮಃ ವಾಮಸ್ವಿಜಿ

ಓಂ ಸರ್ವಭೂತ ದಮನಾಯನಮೋ ಗ್ರಾಮಿಣೆನಮಃ ಕಟಿಂ
 ಓಂ ನಮೋ ಮನಮೋಹಿನ್ಯೇನಮಃ ದಕ್ಷಿಣ ಪಾಶ್ಚೀಂ
 ಓಂ ಉನ್ನಾನಾಯನಮಃ ಮೋಹಾಯ್ಯೇನಮಃ ವಾಮಪಾಶ್ಚೀಂ
 ಓಂ ಸದ್ಯೋಜಾತಂ ಪ್ರಪದ್ಯಾಮಿ ಸಿದ್ಧ್ಯೇ ನಮಃ ದಕ್ಷಿಣ ಪಾದೇ
 ಓಂ ಸದ್ಯೋಜಾತಾಯ ವೈ ನಮಃ ಬುದ್ಧೇನಮಃ ವಾಮಪಾದೇ
 ಓಂ ಭವೇದ್ಯತೈಷಿ ನಮಃ ದಕ್ಷಿಣ ಕರೇ
 ಓಂ ಅಭವೇಲಷ್ಟು ನಮಃ ವಾಮಕರೇ
 ಓಂ ಅನಾದಿ ಭವೇ ಮೇಧಾಯ್ಯೇ ನಮಃ ಘ್ರಾಣೇ
 ಓಂ ಭವಸ್ತಮಾಂ ಕಾಂತೈಷಿ ನಮಃ ತಿರಸಿ
 ಓಂ ಭವಸ್ತಧಾಯ್ಯೇ ನಮಃ ದಕ್ಷಿಣಾ ಭಾಹೌ
 ಓಂ ಉದ್ಭವಾಯನಮೋ ದೃತೈಷಿಯ ನಮಃ ವಾಮಪಾದೋ ಎಂದಿಂತು
 ಕಲಾನ್ಯಾಸಮಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ. ೨೫

ಎರಶ್ಯವ ಷಡಂಗನ್ಯಾಸ :

ಬಳಿಕ, ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಸರ್ವಜ್ಞ ಶತ್ಕಿಧಾಮ್ಯೇ ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ
 ಓಂ ಹ್ರೀಂ ತ್ಯಾಪ್ತಿ ಶತ್ಕಿಧಾಮ್ಯೇ ಶಿರಸೇ ಸ್ಥಾಹಾ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಅನಾದಿಬೋಧ ಶತ್ಕಿಧಾಮ್ಯೇ ಶಿಶಾಯ್ಯ ವಷಟ್
 ಓಂ ಹ್ರೈಂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಶತ್ಕಿಧಾಮ್ಯೇ ಕವಚಾಯಮಂ
 ಓಂ ಹ್ರೈಂ ಅಲುಪ್ತ ಶತ್ಕಿಧಾಮ್ಯೇ ನೇತ್ರತ್ವಯಾ ವೌಷಟ್
 ಓಂ ಹ್ರಃ ಅನಂತಂಕಿಧಾಮ್ಯೇ ಅಸ್ತಾಯ ಫಟ್
 ಎಂದು ಷಡಂಗ ನ್ಯಾಸಗೈದು. ೨೬

ಪಂಚಭೂತನ್ಯಾಸ ರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಾದಿ :

ಬಳಿಕ ಓಂ ಹ್ರೋಂ ಈಶಾನಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಶಿರಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ
 ಓಂ ಹ್ರೇಂ ತತ್ತ್ವರೂಪಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಮುಖದಲ್ಲಿ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಅಫೋರಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಹೃದಯದಲ್ಲಿ
 ಓಂ ಹ್ರೀಂ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಗುಹ್ಯದಲ್ಲಿ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಸದ್ಯೋಜಾತಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಪಾದಂಗಳಲ್ಲಿ

ಪಂಚಭೂತನ್ಯಾಸವಂ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಮೂರ್ದ್ವಿ, ಲಲಾಟ, ಕಂಠ, ಹೃದಯ, ನಾಭಿಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಮಕಾರಾದಿ ನಕಾರಾಂತಮಾಗಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರನ್ಯಾಸಗೆಯ್ದು.

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಂಜಮಂ ವಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿರಿಃ :

ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಸ್ತುಂ ರಾಂ ಪ್ರಾಂ ಮುಖಮಂಪಿ ಶ್ರೀ ಮಾಂ ಕ್ಷಾಂ ಕ್ಷಮಸಿ, ಕೈಂ
 ಕ್ಷಾಂ ಹ್ರಾಂ ನಮಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಭಿಮಂತ್ರಿಸಿ,

ಮರಳಿ, ರುದ್ರಾಕ್ಷಪಟ್ಟ ಬೀಜಾಯ ಭೂತಿ ಸಂಭೂತಿ ಹೇತವೇ
 ನೇತ್ತುತ್ತಯಾಯ ರುದ್ರಾಯ ನಮೋ ಲೋಕ ಹಿತಾಧಿಕನೇ
 ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಧ್ಯಾನಿಸಿ, ನಮಸ್ಕರಿಸಿ,
 ಬಳಿಕ ಶಿಶಿ ಶಿರಸ್ಯ ಮೂರ್ಧ್ವ ಕಣಾದ್ವಯ ಕಂತ ಉರ ಬಾಹುದ್ವಯ
 ಮಣಿಬಂಧದ್ವಯ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರಸಾಫಿ ಉದರಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ
 ೧೦ ಶ್ರೀ ಸದಾಶಿವಾಯ ನಮಃ
 ೧೧ ವಹಿ ಸೂರ್ಯ ಸೋಮಾಧಿಪಾಯ ಶ್ರೀ ಶಿವಾಯ ನಮಃ
 ೧೨ ಪಟ್ಟಿಂಶ ತತ್ತ್ವತ್ತ್ವಕಾಯ ಪರಶಿವಾಯ ನಮಃ
 ೧೩ ಶ್ರೀ ಸೋಮಾಯ ನಮಃ
 ೧೪ ಶ್ರೀಯಂಬಕ ಕಲಾತ್ಮನೇ ಶ್ರೀಕಂತಾಯ ನಮಃ
 ೧೫ ಶ್ರೀ ಕಂತಾದಿ ಮೂರ್ಧ್ವತ್ತ್ವಕಾಯ ಶ್ರೀ ಸರ್ವಜ್ಞಾಯ ನಮಃ
 ೧೬ ಸುಖಾಸನಾದಿ ಮೌಡಶ ಮೂರ್ಧ್ವತ್ತ್ವಕಾಯ ಶ್ರೀಕಂತಾಯ ನಮಃ
 ೧೭ ಶ್ರೀ ಸೋಮಕಲಾತ್ಮಕಾಯ ಶ್ರೀ ಸೋಮನಾಥಾಯ ನಮಃ
 ೧೮ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯಾಭಿಷ್ಪರ್ಯ ಶ್ರೀ ಮಹಾದೇವಾಯ ನಮಃ
 ೧೯ ಕೇಶವಾದಿಪತ್ಯಾಧಿಪಾಯ ಶ್ರೀ ಉಮಾಪತಯೇ ನಮಃ
 ೨೦ ಶರೀರದ್ವ ವಿದ್ಯೇಶ್ವರತ್ತ್ವಕಾಯ ಶ್ರೀ ವಿಘ್ನೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ
 ೨೧ ಚತುಷ್ಪತ್ನಿ ಕಲೋಪೇತಾಯ ನಮಃ

“೨೦ ಹ್ರೀಂ ಜನನಸ್ಯಾನ ವಿಭೂತಯೇ ಸರ್ವಾತ್ಮನೇ ಸರ್ವಕಾಲ ರೂಪಾಯ
 ಶ್ರೀ ಉಮಾಪತಯೇ ನಮಃ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ ಮೂರೋಕ್ತ ಸಂಖ್ಯಾಕ್ರಮದಿಂ
 ರುದ್ರಾಕ್ಷಮಾಲೆಗಳಂ ಧರಿಸಿ; ಬಳಿಕ,

ಶಿವಾಯ ನಮಃ	ರುದ್ರಾಯ ನಮಃ	ಪಶುಪತಯೇ ನಮಃ
ನೀಲಕಂತಾಯ ನಮಃ	ಮಹೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ	ಹರಿಕೇಶಾಯ ನಮಃ
ವಿರೂಪಾಕ್ಷಯ ನಮಃ	ಪಿನಾಕಿನೇ ನಮಃ	ತ್ರಿಪುರಾಂತಕಾಯ ನಮಃ
ಶಂಭವೇ ನಮಃ	ಶೂಲಿನೇ ನಮಃ	ಮಹಾದೇವಾಯ ನಮಃ
ಎಂಬ ದ್ವಾದಶ ಮಂತ್ರೋಚ್ಛಾರಣದಿಂ ಮಷಾಂಜಲಿಯಂ ಕೊಟ್ಟು		

೧೯ ಶೈವ ಶಿವಸಮಜ್ಞನ :

ಬಳಿಕ ಪರಶಿವನು ನಿತ್ಯ ನಿಷ್ಪಲನಾದೊಡಂ ಭಕ್ತಿಹಿತಾರ್ಥಮಾಗಿ ಪೃತಕಾರಿಣ್ಯದಂತೆ
 ಮೂರ್ಖತ್ವದಿಂದುವಚರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು, ಯೋಗ್ಯನಮ್ಮದರಿಂದ ಆ ಲಿಂಗದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ
 ಪಾದಂಗಳನು, ಲಿಂಗಾಂಗದಲ್ಲಿ ಮುವಿವನು, ಲಿಂಗಪಾಶದಲ್ಲಿ ಭುಜಂಗಳನು, ಲಿಂಗದ
 ಹಿಂದೆ ಪೃಷ್ಣಾದಿಗಳಂ ಪರಿಭಾವಿಸಿ,

ಬಳಿಕ, ೨೦ ಹ್ರೇಂ ತಪ್ಪಿರುಷಾಯ ನಮಃ” ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ
 ಸ್ವಾಧಿಮುಖಿಂ ಮಾಡಿ, ಮತ್ತೆ ಆ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ “೨೦ ಹ್ರಾಂ ಸದ್ಯೋಜಾತಾಯ ನಮಃ

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ :

ಪಾದ್ಯಂ ಸ್ವಾಹಾ; ಓಂ ಹ್ರೀಂ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ
ಆಚಮನೀಯಂ ಸ್ವಾಹಾ; ಓಂ ಹ್ರೋಂ ಅಫೋರಾಯ ನಮಃ
ಅಫ್ರ್ಯಾಸ್ವಾಹಾ" ಎಂಬ ಆಯಾಯ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ ಪಾದ್ಯಾದಿಗಳಿಂ ಕೊಟ್ಟು,

ಪಂಚಗವ್ಯಾಭಿಷೇಕ :

ಮರಳಿ, ಓಂ ಹ್ರೋಂ ಸದ್ಯೋಜಾತಾಯ ನಮಃ ಗೋಮೂತ್ರಂ ಸ್ವಾಹ
ಓಂ ಹ್ರೀಂ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ ಗೋಮಯಂ ಸ್ವಾಹ
ಓಂ ಹ್ರೋಂ ಅಫೋರಾಯ ನಮಃ ಗೋಶ್ಲೀರಂ ಸ್ವಾಹ
ಓಂ ಶ್ರೈಂ ತತ್ತರುಷಾಯ ನಮಃ ಗೋದಧಿ ಸ್ವಾಹ
ಓಂ ಹ್ರೋಂ ಕುಶಾನಾಯ ಸ್ವಾಹ ಗೋಘೃತಂ ಸ್ವಾಹಾ
ಎಂದು ಆಯಾಯ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಪಂಚಗವ್ಯಾಭಿಷೇಕಮಂ ಮಾಡಿ

ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕ :

ಮರಳಿ, ಅವ್ಯಾಯ ಸ್ವಸಮೀತುತೇ ವಿಶ್ವತಃ ಸೋಮ ವೃಷಿಷ್ಟಿಯಂ
ಭವಾವಾಜಸ್ಯ ಸಂತುಷ್ಟೇ, ಓಂ ಶ್ರೀರೇಣ ಸ್ವಾಪಯಾಮಿ,
ಎಂದು ಕ್ಷೀರಸ್ವಾನವಂ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಸದ್ಯೋಜಾತ ಮಂತ್ರದಿಂ ಜಲಸ್ವಾನಂಗಿಯ್ಯ,
ಮತ್ತೆ ದಧಿಕ್ರಾವಣ್ಣೇ ಅಕಾರಿಷಂ ಜಯ್ಣ್ಣೀರಶ್ವಪಾಜನಃ
ಸುರಭಿನೋ ಮುಖಾಕರತ್ತಣ ಆಯೂಂಷಿ ತಾರಿಷತ್ ಓಂ
ದರ್ಥಾ ಸ್ವಾಪಯಾಮಿ,
ಎಂದು ದಧಿಸ್ವಾನವಂ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ವಾಮ ದೇವ ಮಂತ್ರದಿಂ ಜಲಸ್ವಾನಂಗಿಯ್ಯ,
ಬಳಿಕ ಶುಕ್ರಮಸಿ ಜ್ಯೋತಿರಸಿ ತೇಜೋಸಿ ದೇವೋ ವಸ್ಯ
ವಿಶೋಪ್ತನಾತ್ಮಭ್ಯಾದ್ರೇಣ ಪವಿತ್ರೇಣ ವಸೋಸ್ವಯಿಂಸ್ಯರಶ್ಭಿಃ
ಓಂ ಘೃತೇನ ಸ್ವಾಪಯಾಮಿ,
ಬಳಿಕ, ಮಥುವಾತಾ ಯತಾಯತೇ ಮಥು ಕ್ಷರಂತಿ ಸಿಂಧವಃ ।
ಮಾಧ್ರಿಂ ಸ್ವಂತೋಷಧ್ರಿಃ ।
ಮಥುನಕಮುತೋಷಸೋ ಮಥೂಮತ್ವಾಧಿವಂ ರಜಃ ।
ಮಥು ದ್ಯೌರಸ್ತ ನಃ ತಿತಾ ।
ಮಥುಮಾನ್ಯೋ ವನಸ್ಪತಿಮಥುಮಾ ಅಸ್ತ ಸೂರ್ಯ:
ಮಾಧ್ರಿಗಾರ್ವೋ ಭವಂತು ನಃ ।
ಓಂ ಮಥುನಾ ಸ್ವಾಪಯಾಮಿ, ಎಂದು ಮಥುಸ್ವಾನಂ ಮಾಡಿ.
ಮೇಲೆ ತತ್ತರುಷ ಮಂತ್ರದಿಂ ಜಲಸ್ವಾನಂಗಿಯ್ಯ,
ಬಳಿಕ, ಓಂ ಭೂಭೂರ್ವಃ ಸ್ವಾಹಾ, ತತ್ತವಿತುರ್ವರೇಣ್ಯಾ ಭಗೋ ದೇವಸ್ಯ
ಧೀ ಮಹಿ ದೀರ್ಘೋ ಯೋನಃ ಪ್ರಚೋದಯಾತ್
ಓಂ ಶಕ್ರರಯಾ ಸ್ವಾಪಯಾಮಿ

ಎಂದು ಶರ್ಕರಾಸ್ಯಾನಂ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಈಶಾನ ಮಂತ್ರದಿಂ ಜಲಸ್ಯಾನಂಗೆಯ್ಯು ಬಳಿಕ ಈ ಪಂಚಾಮೃತಾಭಿಷೇಕಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಗೋಧೂಮ ಚೊಣಾದಿಕದಿಂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಉದ್ಘಟನಂ ಮಾಡಿ ಮಂದೋಷ್ಪಾರಿಯಂ ಸ್ಯಾನಗೆಯ್ಯು, ಬಳಿಕ

ಓ ಹ್ರಾಂ ಈಶಾನಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಗಂಥೋಧಕಮಂ ಕೊಟ್ಟು

ಓ ಹೈ ತತ್ತ್ವರುಷಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಪುಷ್ಟೋದಕವನರೆದು

ಓ ಹ್ರಾಂ ಅಫೋರಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಸ್ವಸೋಽಧಕಮಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ,

ಓ ಹೈ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ರತ್ನೋದಕವನಿತ್ತು,

ಓ ಹ್ರಾಂ ಸದ್ಗೌಜಾತಾಯ ನಮಃ ಎಂದು ಮೂಲಮಂತ್ರೋದಕದಿಂ ನಿವೇದಿಸಿ, ಓ ಹ್ರಾಂ ಹೈ ಹ್ರಾಂ ಹೈ ಹ್ರಾಂ ಹೈ ಹೈ ಎಂ ಶಿವಾಂಗ ಮಂತ್ರದಿಂ ಶುಲೋದಕಾಭಿಷೇಕಂಗೆಯ್ಯು, ಮೇಲೆ ತೀಥೋರ್ಜವಾಂಗದಕವನರೆದು, ಮತ್ತಂ ಆ ತೀಥೋರ್ಜವಾಂಗದಕದಿಂದವ ಶ್ರೀ ಯದ್ರ, ಪಂಚ ಬ್ರಹ್ಮ, ಪರಿಷ ಸೂಕ್ತ, ಮೂಲ ಮಂತಾದಿಗಳಿಂ ಮಹಾಸ್ಯಾನಂ ಮಾಡಿ, ಬಳಿಕ ಓ ಹ್ರಾಂ, ಹೈ ಹೈ ದಯಾಯ ನಮಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಪಾಠ್ಯ, ಆಚಮನ ಅಷ್ಟಾಂಗಳಂ ಕೊಟ್ಟು, ಬಳಿಕ ಅಂಗುಷ್ಠ ಅನಾಮಿಕೆಗಳಿಂ ವಿಭೂತಿಯಂ ತೆಗೆದು ಮಂತ್ರೋದಕದಿಂ ಕಲಸಿ, ಓ ಹೈ ತತ್ತ್ವರುಷಾಯ ನಮಃ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂದಾ ವಿಭೂತಿಯಂ ಲಿಂಗಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿ.

ಮೇಲೆ, ಓ ಹ್ರಾಂ ಹೈ ದಯಾಯ ನಮಃ ವಸ್ತಂ ಸ್ಯಾಹಾ

ಓ ಹೈ ತತ್ತ್ವಂ ಕವಚಾಯ ಹುಂ ಉಪವಿತಂ ಸ್ಯಾಹ

ಓ ಹೈ ವಾಮದೇವಾಯ ನಮಃ ಗಂಧಂ ಸ್ಯಾಹ

ಓ ಹುಃ ಅಸ್ತಾಯ ಘಟ್ ಅಕ್ಷತಾನ್ ಸ್ಯಾಹ

ಓ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಪುಷ್ಟಂ ಸ್ಯಾಹ ಎಂದು ಆಯಾಯ ಮಂತ್ರಗಳಿಂ ತತ್ತ್ವ ತತ್ತ್ವ ದೃಷ್ಟಂಗಳಿಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಮತ್ತಂ ಆ ಪುಷ್ಟಗಳಿಂದವೇ ಅಂಗುಷ್ಠ ಮಧ್ಯಮ ಅನಾಮಿಕೆಗಳಿಂ,

ಓ ಹರಾಯ ನಮಃ ಪಾದೈ ಮಾಜಯಾಮಿ

ಓ ಶಂಭವೇ ನಮಃ ಗುಲ್ಳಾ ಮಾಜಯಾಮಿ

ಓ ಶುಭಾಯ ನಮಃ ಜಾನುನೀಂ ಮಾಜಯಾಮಿ

ಓ ಸರ್ವನಿವಾಸಾಯ ನಮಃ ಉರುಂ ಮಾಜಯಾಮಿ

ಓ ಸರ್ವಾಶ್ರಯಾಯ ನಮಃ ಕಟಂ ಮಾಜಯಾಮಿ

ಓ ಸರ್ವರಕ್ಷಾಯ ನಮಃ ಜರನಂ ಮಾಜಯಾಮಿ

ಓ ದಿಗ್ಂಸಸೇ ನಮಃ ಮಧ್ಯಂ ಮಾಜಯಾಮಿ,

ಓ ನಕ್ತಮಾಲನೇ ನಮಃ ನಾಭಿಂ ಮಾಜಯಾಮಿ,

ಓ ಸರ್ವೇಶ್ವರಾಯ ನಮಃ ಕುತ್ತಿಂ ಮಾಜಯಾಮಿ

ಓಂ ಉಮಾಕಾಂತಾಯ ನಮಃ ವಕ್ಷಸ್ಥಲಂ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ನೀಲಕಂತಾಯ ನಮಃ ಕರ್ತಂ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ಶ್ರಿಮರಸಂಹತೇ ನಮಃ ಬಾಹುನ್ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ಶಂಕರಾಯ ನಮಃ ಕರಾನ್ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ವೃಷಭಾಯ ನಮಃ ಬಹಿಃ ಕರ್ತಂ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ಕೃತು ಘಲದಾಯಿನೇ ನಮಃ ಮುಖಿಂ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ನಾಗಹಾರಾಯ ನಮಃ ನಾಸಿಕಂ ಮಾಜಯಾಮಿ,
 ಓಂ ಇಂದ್ರಾಕವಹಿಃ ನೇತ್ರಾಯ ನಮಃ ನೇತ್ರಾಃ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ಕಾಪಾಲಿನೇ ನಮಃ ಲಲಾಟಂ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ಘರೈಕುಂಡಲಾಯ ನಮಃ ಕಣೈ ಮಾಜಯಾಮಿ,
 ಓಂ ಗಂಗಾಧರಾಯ ನಮಃ ಜಟಾಂ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಓಂ ಸೋಮಭೂಷಣಾಯ ನಮಃ ಕವರ್ದಂ ಮಾಜಯಾಮಿ,
 ಓಂ ಶುಭದಾಯಿನೇ ನಮಃ ಸವಾರ್ಂಗಾನಿ ಮಾಜಯಾಮಿ
 ಎಂದು ಲಿಂಗದವಯವ ಮಾಜೆಗಳಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಅನಂತರದಲ್ಲಿ,

ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರಾದಿ ನ್ಯಾಸ :

ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ ಓಂ ಹ್ರೀ ಶಿರಸೇ ಸ್ವಾಹಾ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಶಿಶಾಯೈ ವರಚ್ಚೋ ಓಂ ಹ್ರೈಂ ಕವಚಾಯಹುಂ
 ಓಂ ಹ್ರೈಂ ನೇತ್ರತ್ವಯಾ ವೌಪಚ್ಚೋ ಓಂ ಹ್ರಃ ಅಸ್ತಾಯ ಘಟ್ಚೋ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೈಂ ಹ್ರೈಂ ಹ್ರಂ ಎಂಬ ಶಿವಾಂಗ ಮಂತ್ರಮಂ
 ಓಂ ಹಂ ಹ್ರೈಂ ಹಂ ಹ್ರಾಂ ಹಂಸ ಎಂಬ ಪಂಚ ಪ್ರಸಾದ ಮಂತ್ರಮಂ
 ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಮಂ
 ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಮೂಲ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಮಂ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರಾಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಸ್ಥಾಲ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಮಂ
 ಓಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೈಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಮಾಯಾಖ್ಯಾ ಪಂಚಮಂತ್ರಮಂ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹ್ರೀಂ ಹ್ರೈಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಎಂಬ ಪ್ರಸಾದ ಪಂಚಾಕ್ಷರ ಮಂತ್ರಮಂ
 ಓಂ ಹಃ ಅನಂತ ಶಕ್ತಿಧಾಮ್ಮೋ ಜ್ಯೋತಿ ರೂಪಾಯಿ ಶಿವಾಸ್ತು ಘಟ್ಚೋ ಎಂಬ
 ಶಿವಾಸ್ತು ಮಂತ್ರಮಂ
 ಓಂ ಆಂ ಶಾಂ ಉಂ ವ್ಯೋಮ ವ್ಯಾಪಿನೇ ವ್ಯೋಮಸ್ತಾಯ ಘಟ್ಚೋ
 ಎಂಬ ವ್ಯೋಮಾಸ್ತು ಮಂತ್ರಮಂ,
 ಓಂ ಶಿಂ ಪಶುಹುಂ ಘಟ್ಚೋ ಎಂಬ ಪಾಶುಪಾತಾಸ್ತು ಮಂತ್ರಮಂ

ಓಂ ಬ್ರಹ್ಮಭಿ ಬೆಬ್ಬಿದಿಕ್ಷು ಕೃತಪುರಿತಾಸಾಯ ಘಟ್ ಎಂಬ ಶುರಿತಾಸ್ತ ಮಂತ್ರಮಂ
ಓಂ ಪ್ರಸ್ತುರ ಪ್ರಸ್ತುರ, ಫೋರ ಫೋರ, ತಮ ತಮ ರೂಪ ತನುರೂಪ ಚಚಿ
ಚಚಿ, ಕಹ ಕಹ, ವಮ ವಮ, ಬಂಧ ಬಂಧ, ಫಾತಾಯ, ಹುಂ ಘಟ್ ಎಂಬ
ಅಫೋರಾಸ್ತ ಮಂತ್ರಮಂ ಲಿಂಗಮಧ್ಯದೊಳು ಅನುಸಂಧಾನಿಸಿ,

ಬಳಿಕ, ಅಕಾರ ಆಕಾರಂಗಳೇ ಕ್ರಮದಿಂ ಮೂರ್ಖ್ ಲಲಾಟಂಗಳು

ಇಕಾರ ಈಕಾರಂಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣ ವಾಮ ನೇತ್ರಂಗಳು

ಉಕಾರ ಉಕಾರಂಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣವಾಮ ಶ್ಲೋತ್ರಂಗಳು

‘ಯಕಾರ ಯಾಕಾರಂಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣ ಮಾಮ ಕರ್ಮೋಲಂಗಳು

ಲೃಕಾರಲ್ಲಾಕಾರಂಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣ ಮಾಮ ನಾಸಾ ಪುಟಂಗಳು

ವಿಕಾರ ವಿಕಾರಂಗಳೇ ಉದ್ದ್ರ್ಫ ಅಧೋಷ್ಟಂಗಳು

ಡಿಕಾರ ಡಿಕಾರಂಗಳೇ ಉದ್ದ್ರ್ಫ ಅಧೋ ದಂತಪಟ್ಟಿಗಳು

ಅಂ ಕಾರ ಅಃಕಾರಗಳೇ ಮೇಲು ಕೆಳಗನಾವಸದುಗಳು

ಕಾದಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣ ಪಂಚಕಸ್ತಂಗಳು

ಚಾದಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂಗಳೇ ವಾಮ ಪಂಚಕರಂಗಳು

ಟಾದಿ ತಾದಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಂಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣ ವಾಮ ಪಾದಂಗಳು

ಪಕಾರವೇ ಉದರ, ಘಕಾರ ಒಕಾರಂಗಳೇ ದಕ್ಷಿಣವಾಮ ಪಾಶ್ರ್ವಂಗಳು

ಭಕಾರವೇ ಸ್ವಂದ, ಮಕಾರವೇ ಹೃದಯ

ಯಹಾರಾದಿ ಸಹಾರಾಂತಮಾದ ಅಕ್ಷರಂಗಳೇ ತ್ವಾದಿ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳೂ

ಹಹಾರವೇ ಆತ್ಮನು, ಕ್ಷರಾವೇ ಮಾಜಕರ ಜನಾದಿರಿಪು

‘ ವಿಷಯಮಾದ ಕ್ಷೋಧವಹುದು.

ಎಂದು ಲಿಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಾತೃಕಾಕ್ಷರ ನ್ಯಾಸವನಿಂತು ಸೃಷಿಸಿ,

ಕಲಾನ್ಯಾಸ ಮೊಜಾದಿಗಳು :

ಮತ್ತುಂ, ಆ ಲಿಂಗಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಲಾನ್ಯಾಸ ಬ್ರಹ್ಮನ್ಯಾಸಂಗಳು ನೆನೆದು, ಮರಳಿ,

‘ಓಂ ಹ್ರೌಂ ನೇತ್ರತ್ರಯಾಯ ವೈಷಟ್ ಧೂಪಂ ಸ್ವಾಹಾ’ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ಧೂಪಮಂ ಬೀಸಿ,

‘ಓಂ ತ್ಯೈಂ ಕವಚಾಯ ಹುಂ ದೀಪಂ ಸ್ವಾಹಾ’ ಎಂಬ ಮಂತ್ರದಿಂ ನೀರಾಜನಾದಿ ದೀಪಮಂ ಬೇಳಗಿ,

‘ಓಂ ಶಿವಾಯ ನಮಃ’ ಎಂಬ ಮೂಲ ಮಂತ್ರದಿಂ ಪರಮಾನ್ಯಾದಿ ನ್ಯೇದ್ವಮಂ ಪತಾಕಮುದ್ರೆಯಿಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಮೇಲೆ,

ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಪಾನೀಯಂ ಸ್ವಾಹಾ
 ಓಂ ಹ್ರಾಂ ಹೃದಯಾಯನಮಃ ಆಚಮನಂ ಸ್ವಾಹಾ
 ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ಅನುಲೇಪನಂ ಸ್ವಾಹಾ
 ಓಂ ಹ್ರೀಂ ತತ್ಪರಿಷಾಯ ನಮಃ ತಾಂಬಾಲಂ ಸ್ವಾಹಾ
 ಓಂ ಹಂ ಹ್ರೌಂ, ಹಂ ಹ್ರೌಂ, ಹಂಸಃ ಆಭರಣಂ ಸ್ವಾಹಾ
 ಎಂದು ತತ್ತತತ್ತ ಮಂತ್ರದಿಂದಾಯಾಯ ವಸ್ತುಗಳಂ ನಿವೇದಿಸಿ,

ಬಳಿಕ.

'ಓಂ ನಮಃ ಶಿವಾಯ ದರ್ಪಣಂ ಸ್ವಾಹ' ಎಂದು ದರ್ಪಣಾದಿ ಭತ್ತ ಚಾಮರ ವ್ಯಜನಾದಿಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಲೋಕ ವೈದಿಕಾದಿ ಸ್ತೋತ್ರಂಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಮರಳಿ, ಭವಾಯದೇವಾಯ ನಮಃ ಪಶುಪತಯೇ ದೇವಾಯನಮಃ ಶರ್ವಾಯ ದೇವಾಯ ನಮಃ ರುದ್ರಾಯ ದೇವಾಯ ನಮಃ ಭೀಮಾಯ ದೇವಾಯ ನಮಃ ಶಹಮಹತೇ ದೇವಾಯ ನಮಃ ಕೃಜಾನಾಯ ದೇವಾಯ ನಮಃ ಎಂಬ ಅಷ್ಟಮಂತ್ರದಿಂದ ಅಷ್ಟಪುಷ್ಟಂಗಳಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ.

ಬಳಿಕ. ಮೂರೋಽಕ್ತ 'ಶಿವಾಯನಮಃ' ಎಂಬುದು ಮೊದಲಾದ ದ್ವಾದಶ ಮಂತ್ರದಿಂದವೇ ಮಷ್ಣಾಂಜಲಿಯಂ ಕೊಟ್ಟಿ, ಮೇಲೆ ತ್ರಿಯಂಬಕ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಂತ್ರ ಮಷ್ಣಮಂ ಸಮರ್ಪಿಸಿ, ಬಳಿಕ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಾಂಜಲಿಯಂ ಮಷ್ಣೋದಕಂ ಗಳಂ ತಳೆದು ಚತುರಂಗುಲಿಗಳಂ ಆಕುಂಚನಂ ಗ್ರೇದು, "ಮಾಜಾಂ ಸಮರ್ಪಯಾಮಿ" ಎಂದು ಆ ಮಾಜಾ ಮಷ್ಣೋದಕಂಗಳಂ ತನ್ನ ಪಾದಮೂಲದೇಡೆಗೆ ಕನಿಷ್ಠಾಂಗುಲಿಯಂ ಎರೆದು ಮಾಜಾಸಮಾಪ್ತಗೆಯ್ಯಳ್ಳೇಳ್ಳುಂ.

ವೀರಶೈವ ಷಟ್ಕಾಂತ ವಿಜಯ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ವಿಶೇಷ ವೀರಶೈವನು ತನಗೆ ಶ್ರೀಗುರುವಿಂದುಪದೇಶಮಾರ ವೇದ ಮರಾಣ ಆಗಮಸಾರಮಪ್ಪ ಮರಾತನ ಮಾರ್ಗಮಾದ, ಸರ್ವೋತ್ತಮಷ್ಣಮಾದ ಷಟ್ಕಾಂತ ಭಕ್ತಿ, ಕರ್ಮಕ್ಷಯ, ನಿರ್ಮಲ ಮತ್ತಿ, ವಿಚಾರ, ದರ್ಪಸಂಕ್ಷಯ ಸಮ್ಮಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಆರು ಘಲಕ್ರಮಂಗಳನ್ನಳ್ಳಭಕ್ತ, ಮಾಹೇಶ್ವರ, ಪ್ರಸಾದಿ, ಪ್ರಾಣಲೀಂಗಿ, ಶರಣ, ಪಕ್ಷವೆಂಬ ಷಟ್ಕಾಂತಲಂಗಳಂ;

ಪೃಥ್ವಿ ಅಪ್ಪು ತೇಜ ವಾಯು ಆಕಾಶ ಆತ್ಮರೀಂಬ ಷಡಂಗಗಳಂ;

ಚಿತ್ತ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಅಹಂಕಾರ ಜ್ಞಾನ ಭಾವಂಗಳಂ ಆರು ಹಸ್ತಗಳಂ;

ಕರ್ಮಸಾದಾಖ್ಯ ಕರ್ತೃಸಾದಾಖ್ಯ ಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ ಅಮೂರ್ತಿಸಾದಾಖ್ಯ

ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯ ಮಹಾಸಾದಾಖ್ಯವೆಂಬ ಆರು ಸಾದಾಖ್ಯಂಗಳಂ;

ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ, ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ, ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ, ಆದಿಶಕ್ತಿ, ಪರಾಶಕ್ತಿ, ಚೆಷ್ಟುಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಆರು ಶಕ್ತಿಗಳಿಂ;

ಆಚಾರಲಿಂಗ ಗುರುಲಿಂಗ ಶಿವಲಿಂಗ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮಹಾಲಿಂಗವೆಂಬ ಷಡ್ವಿಧಲಿಂಗಗಳಿಂ;

ನಿವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ವಿದ್ಯೆ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತ್ಯಾತೀತೆ ಶಾಂತ್ಯಾತೀತೋತ್ತರ ಎಂಬ ಆರು ಕಲೆಗಳಿಂ;

ಪ್ರಾಣ ಜಹ್ನು ನೇತ್ರ ತ್ವರ್ಕು ಶೈಂಕ್ರಾತ್ಮ ಹೃದಯವೆಂಬ ಆರು ಮುಖಿಗಳಿಂ;

ಗಂಧ ರಸ ರಾಮ ಸ್ವರ್ವ ಶಭ್ಯ ಪರಿಣಾಮವೆಂಬ ಆರು ಪದಾರ್ಥಂಗಳಿಂ;

ಶ್ರದ್ಧಾಭಕ್ತಿ, ನಿಷ್ಣಾಭಕ್ತಿ ಅವಧಾನ ಭಕ್ತಿ ಅನುಭಾವ ಭಕ್ತಿ ಆನಂದ ಸಮರಸ ಭಕ್ತಿ ಎಂಬ ಷಡ್ವಿಧ ಭಕ್ತಿಗಳಿಂ; ಪರಿವಿಡಿದು ತಪ್ಪದೆ ಆಚರಿಸುವಲ್ಲಿ, ಮೊದಲ ಭಕ್ತಸ್ತಲದೊಳು ಆಚಾರಾದಿ ಷಡ್ವಿಧ ಲಿಂಗಗಳೊಂದು ಕ್ರಿಯಾಭೇದದಿಂ ಮೂರುಮೂರಾಗಿ ಹದಿನೆಂಟು ತೆರನಾಗಿರುವು, ಅದೆಂತೊಡೆ,

ಆಚಾರತ್ರಯ :

ಸದಾಚಾರ ನಿಯತಾಚಾರ ಗಣಾಚಾರವೆಂದು ಆಚಾರ ತ್ರಿವಿಧವು ಅವರಲ್ಲಿ:

ಆಪ್ರದಾನೋಂದು ಹನ್ಸ ಸ್ವಾರ್ಗದಿಂ ಸಕಲಶಂಗ್ರಹ ಸಂತೋಷವಹುದೇ ಸದಾಚಾರ, ಭಕ್ತಿಯಿಂ ತಾನು ಹಿಡಿದ ಆಚಾರಮಂ ಪ್ರಾಣಾಂತರ್ಮಾಗಿ ನಡೆಸೂದೆ ನಿಯತಾಚಾರ, ಶಿವ ಮಾಹೇಶ್ವರ ನಿಂದಕರುಗಳಿಂ ಶ್ರೀಸುವನೆಂಬುದೇ ಗಣಾಚಾರಜಕ್ಷುಂ ೨೬೪

ತ್ರಿಧ ಗುರುಲಿಂಗ :

ಬಳಿಕ, ದೀಕ್ಷೆ ಶಿಕ್ಷೆ ಸ್ವಾನುಭಾವವೆಂದು ಗುರುಲಿಂಗ ತ್ರಿಧವು ಆವರಲ್ಲಿ :

१. ಆಗಮೋತ್ತವಿಧಾನದಿಂ ಕುಂಡ ಮಂಡಲಾದಿರಚನೆಗಳಿಂ, ಷಡ್ವಿಧ ಶುದ್ಧಾದಿಗಳಿಂ ಮಾಳ್ವುದೇ ದೀಕ್ಷೆಯೆನಿಸೂದು,
२. ಜಂಗಮವೆಂಬಿದು ಮೊದಲಾದ ಸಮೃಜ್ಞಾನವು ಸತ್ಯಷರುಗಳಿಂದಹುದೆ ಶಿಕ್ಷೆಯೆನಿಸೂದು.
३. ಮೂರ್ವಜನ್ಮ ಸಂಸಾರ ಬಲದಿಂ ಭಕ್ತಿಜ್ಞಾನಾದಿಕಂ ತಾನೆ ತೋರ್ಮದೇ ಸ್ವಾನುಭಾವಮಕ್ಷುಂ. ೨೬೫

ತ್ರಿಧ ಶಿವಲಿಂಗ :

ಬಳಿಕ ಇಷ್ಟಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ಶೈಲ್ಪಿ (ಭಾವ) ಲಿಂಗವೆಂದು ತ್ರಿಧವು.

१. ಶ್ರೀ ಗುರುವ ಶಿವದಿಕ್ಷೆಯಿಂದ ಇತ್ತುದೇ ಇಷ್ಟಲಿಂಗವನಿಸೂದು,
२. ದೇಹಗುಣವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂ ಬಿಂಬಿ ಶಿವ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಮನವಂ ಮುಟ್ಟುದೇ ಪ್ರಾಣಲಿಂಗ ವನಿಸೂದು

ಮಹೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

೨. ಸಕಲಾವಸ್ತೀಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಶಿವಲಿಂಗದೊಡನೆ ಅನನ್ಯ ಭಾವನೆಯೇ
ತೃಪ್ತಿಲಿಂಗವೆನಿಸೂದು. ೨೬೬

ಜಂಗಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿ :

ಬಳಿಕ, ಸ್ವಯಲಿಂಗ ಚರಲಿಂಗ, ಪರಲಿಂಗವೆಂದು ಜಂಗಮಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿವು

I. ಶಿವಲಾಂಭನಮಂ ಧರಿಸಿ ತಾನೇ ಲಿಂಗವೆಂದರಿದು ಬಾಹ್ಯಕರ್ಮ ಪರಿಶ್ಯಾಗದಿಂದ
ಸದಾ ಆನಂದಿಯಾಗಿಹುದೇ ಸ್ವಯಲಿಂಗವೆನಿಸೂದು.

II. ಶಿವಲಿಂಗದೊಡನೆ ಸರ್ವೇಂದ್ರಿಯಂಗಳು, ಎರಕರಾಗಿ ಭೇದ ಭಾಂತಿ
ಮರಳಿಪುಟ್ಟದೆ ನಿಜಾನಂದದಿಂ ಸ್ವೇಚ್ಛಯಿಂ ವಿಹರಿಪುದೇ ಚರಲಿಂಗವೆನಿಸೂದು.

III. ಸಾಫ್ತವರ ಜಂಗಮಾದಿ ಸಕಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಷ್ಠಾತ್ರ ತಾನಪ್ಪಾದೇ ಪರಲಿಂಗಮಕ್ಕೂ, ೨೬೭

ತ್ರಿವಿಧಿ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ :

ಬಳಿಕ, ಶುದ್ಧ ಸಿದ್ಧ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆಂದು ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿವು.

I. ಗುರುಭುಕ್ತ ಶೇಷವೇ ಶುದ್ಧವೆನಿಸೂದು

II. ಲಿಂಗಭುಕ್ತ ಶೇಷವೇ ಸಿದ್ಧವೆನಿಸೂದು

III. ಜಂಗಮಭುಕ್ತ ಶೇಷವೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧವೆನಿಸೂದು

II. ಪೂರ್ವಸಕಲಕರ್ಮಗುಣಂಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಕಾವಾದಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು
ಲಿಂಗಾಣತ್ವಿವಿಡಿದಿಹುದೇ ಶುದ್ಧವೆನಿಸೂದು.

IV. ಶಿವಜಾನ್ನೋದಯಮಾದುದೇ ಸಿದ್ಧವೆನಿಸೂದು,

V. ಶಿವೋಹಂ ಭಾವ ನಿಶ್ಚಲೀಕೃತಮಾದುದೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಕ್ಕೂ ೨೬೮

ತ್ರಿವಿಧಿ ಮಹಾಲಿಂಗ :

ಬಳಿಕ, ಪಿಂಡಜಲಿಂಗ, ಅಂಡಜಲಿಂಗ, ಬಿಂದ್ವಾಶಮಂದು ಮಹಾಲಿಂಗ ತ್ರಿವಿಧಿವು.

I. ದೇಹವೇ ದೇಗುಲ, ಆತ್ಮವೇ ಲಿಂಗನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯವೇ ಪಿಂಡಜಲಿಂಗವೆನಿಸೂದು,

II. ಭೂಮಿಯೇ ಪೀರ, ಆಕಾಶವೇ ಲಿಂಗವೆಂಬ ವಿಕಲ್ಪರಹಿತ ಭಾವನೆಯೇ
ಅಂಡಜಲಿಂಗವೆನಿಸೂದು

III. ಆಕಾಶವೇ ತನ್ಮೂಡನೆ, ತನ್ಮೂಡನೆ ಆಕಾಶವನೆ ಅನ್ಮೋನ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆಯ್ಯಾ
ಅನುಸಂಧಾನಿಸುವುದೆ ಬಿಂದ್ವಾಶಲಿಂಗಮಕ್ಕೂ ೨೬೯

ಆಚಾರ ಲಿಂಗ ಷಡ್ಕೆರು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಭಕ್ತನೇ ಆಚಾರಾದಿ ಷಡ್ಕಿಧ ಲಿಂಗಂಗಳಲ್ಲಿ, ವರ್ತನಾಬೇದದಿಂದ
ಆರಾಗಿ ಮೂವತ್ತಾರು ತರನಾಗಿರ್ಫನು; ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ :

ಆಚಾರಲೀಂಗವೋಹಿ, ಆಚಾರಲೀಂಗಭಕ್ತನು, ಆಚಾರಲೀಂಗಪೂಜಕನು; ಆಚಾರಲೀಂಗವೀರನು, ಆಚಾರಲೀಂಗಪ್ರಸಾದಿ, ಆಚಾರಲೀಂಗಪ್ರಾಣೆ ಎಂದು ಆಚಾರಲೀಂಗದಲ್ಲಿ ಪಡ್ಡಿದ ಲಿಂಗವು.

ಅವರೊಳಗೆ :

१. ಆಚಾರ ಹೀನರಾದ ಸ್ತೀಮತ್ತುದಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ನಿಮೋಽಹಿಯಾಗಿಪ್ಪಾತನೇ ಆಚಾರಲೀಂಗಮೋಹಿ.
೨. ಶಿವಾಚಾರಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧಮಾದ ತನ್ನ ಮಾವಾಚಾರಮಂ ಬಿಟ್ಟಿತನೆ ಆಚಾರಲೀಂಗಭಕ್ತ.
೩. ಅನ್ಯದೇವತಾ ಭಜನೆಯನ್ನಿಂದು ಲಿಂಗಾಚರ್ಚನಾ ತತ್ತ್ವರನೇ ಆಚಾರಲೀಂಗಮೂಜಕನು.
೪. ತಾನು ಪಿಡಿದ ಆಚಾರವಂ ಪ್ರಾಣತ್ವಾಗವಾದರೂ ಬಿಡುದಾತನೇ ಆಚಾರಲೀಂಗವೀರನು.
೫. ಶುಚಿತ್ವ ಅಶುಚಿತ್ವಾದಿ ಸಂಕಲ್ಪರಹಿತನೇ ಆಚಾರಲೀಂಗ ಪ್ರಸಾದಿ.
೬. ಶಿವಮಾಹೇಶ್ವರರ ನಿಂದೆಗಳನಾಡದೆ, ಆಲಿಸದಿಪ್ಪವನೆ ಆಚಾರಲೀಂಗ ಪ್ರಾಣೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಂ.

೨೨೦

ಗುರುಲಿಂಗ ಜಡ್ಫ್ರೆಕರು :

ಬ್ರಹ್ಮ,

१. ವೂತಾಪಿತೃಗಳಲ್ಲಿ ವೋಹಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು ಗುರುವಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀತನೇ ಗುರುಲಿಂಗಮೋಹಿ.
೨. ಬಂಧುಗಳ ಉಪಚಾರವನ್ನಿಂದು ಗುರುವಿನೊಳು ಅನುರಾಗ ಉಳ್ಳನೇ ಗುರುಲಿಂಗ ಭಕ್ತನು.
೩. ಚೆರೋಂದು ಮೂಜೆಯನೊಲ್ಲದೆ ಗುರುಭಜನಾನ್ನಿತನೇ ಗುರುಲಿಂಗ ಮೂಜಕನು.
೪. ಅನ್ಯಮಾರ್ಗಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಗುರೂಕ್ತಿಮಾರ್ಗವತೀಯೇ ಗುರುಲಿಂಗ ವೀರನು.
೫. ಗುರುವಿನ ಅಜ್ಞಾವಶಂಗತನೇ ಗುರುಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಿ.
೬. ಅನ್ಯಸೇವೆಯನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿ ಗುರುಸೇವಾ ರತನೇ ಗುರುಲಿಂಗಪ್ರಾಣೆ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳಂ.

೨೨೧

ಶಿವಲಿಂಗಷಡ್ಭಕ್ತನು :

१. ಅನ್ಯಮೋಹವಿಲ್ಲದಾತನೇ ಶಿವಲಿಂಗಮೋಹಿ
೨. ಅನ್ಯದೈವ ನಿರಾಸಕನೇ ಶಿವಲಿಂಗಭಕ್ತನು
೩. ಅನ್ಯದೈವಭಜನೆ ಇಲ್ಲದಾತನೇ ಶಿವಲಿಂಗಮೂಜಕನು.
೪. ಅನ್ಯಮೂರ್ಚ್ಚೇತ್ತ ಯಾತ್ರಾದಿಗಳನ್ನಿಂದಾತನೇ ಶಿವಲಿಂಗವೀರನು
೫. ಸುಖಿದುಃಖಾದಿಗಳಂ ಸೈರಿಸುವಾತನೇ ಶಿವಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿ.
೬. ಸ್ತೀ ಸಂಭೋಗಾದಿಕರ್ಮಿಲ್ಲದಾತನೇ ಶಿವಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣೀಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಂ. ೨೨೨

ಉತ್ತರ ಬಂತಾಮಣಿ

ಜಂಗಮಲಿಂಗವಳಕ್ಕರು :

೧. ತನ್ನಮೂರಾರ್ಥಾರಂಗಳಂ ನಿಷೇಧಿಸಿದಾತನೇ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಮೋಹಿ.
೨. ಜಾತಿಪುಲ ಅಭಿಮಾನಮಂ ನೇತಿಗಳೆಡಾತನೇ ಜಂಗಮಲಿಂಗ ಭಕ್ತನು.
೩. ಅನ್ಯಾಚರಣನೆಗೆ ಎಳಸದಾತನೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗಮೂಜಕನು.
೪. ಅರ್ಥಪ್ರಾಣಾದಿಗಳಂ ಜಂಗಮಕಿರ್ತು ವಾರಳ ವೋಹಿಸದಾತನೇ ಜಂಗಮಲಿಂಗವೀರನು.
೫. ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ಸಕಲದ್ವಯಂಗಳಂ ಹೊಟ್ಟಲ್ಲದೆ ಹೊಳ್ಳಿದಾತನೆ ಜಂಗಮಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿ.
೬. ಜಂಗಮವೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಿವನಂಬ ವಿಶ್ವಾಸಿಯೇ ಜಂಗಮಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯನಿಸಿಕೊಳ್ಳಂ.

೨೯೨

ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ವಡ್ಡಕ್ಕರು :

ಒಳಿಕ;

೧. ಅನ್ಯರುಚಿಯನರಿಯದಾತನೇ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗಮೋಹಿ
೨. ಮೂರಾರ್ಥಾರಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟಾತನೇ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಭಕ್ತನು.
೩. ಅನ್ಯಜನರೂಪನೆ ಸ್ವೇಹ ಸಂಭಾಷಣ, ದಾನ ಪ್ರತಿಗ್ರಹಗಳಲ್ಲಿದಾತನೇ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಮೂಜಕನು.
೪. ಅನ್ಯದ್ರವ್ಯಾದಿಗಳಂ ಕೈಯಿಂ ಮುಟ್ಟದೆ ಇರ್ವನೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ವೀರನು.,
೫. ಜೀವ ಹಿಂಸಾದಿಗಳನೆಲ್ಲಿಯೂ ಮಾಡದೆ, ಮಾಡಿಸದಾತನೇ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಪ್ರಸಾದಿ,
೬. ಆತ್ಮನಿಗ್ರಹಂಮಂ ಮಾಡದಾತನೆ ಪ್ರಸಾದಲಿಂಗ ಪ್ರಾಣಿಯನಿಸಿಕೊಳ್ಳಂ. ೨೯೩

ಮಹಾಲಿಂಗವಳಕ್ಕರು :

ಒಳಿಕ;

೧. ಲೋಕವೃತ್ತಾಂತಮಂ ನನೆಯದಾತನೇ ಮಹಾಲಿಂಗಮೋಹಿ.
೨. ಮಾರ್ವಭಕ್ತಾದಿ ಅನುಸಂಧಾನವಿಲ್ಲದಾತನೇ ಮಹಾಲಿಂಗಭಕ್ತನು.
೩. ಅಜಾಣಿಗಳೂಡನೆ ಸಂಗ ಸಂಭಾಷಣಾದಿಗಳಂ ವಾಡದಾತನೆ ಮಹಾಲಿಂಗಮೂಜಕನು.
೪. ಉತ್ಪತ್ತಿ ಸ್ಥಿತಿ ಲಯಂಗಳಲ್ಲಿಯು ಚಿಂತಿಸದಾತನೇ ಮಹಾಲಿಂಗವೀರನು.
೫. ಪಟ್ಟಿ ಭೋಜನಾದಿಕವನು ಉಳಿದಾತನೇ ಮಹಾಲಿಂಗಪ್ರಸಾದಿ
೬. ಬಾಹ್ಯದ ಅರ್ಚನೆ ಅರ್ಪಣಾದಿಕವನು ಒಲ್ಲದ ಅಂತರಂಗ ಶ್ರೀಯಾನಿಷ್ಠನೇ ಮಹಾಲಿಂಗಪ್ರಾಣಿಯನಿಸಿಕೊಳ್ಳಂ. ೨೯೪

ನೂರೊಂದು ಶ್ಲಘ :

ಬಳಿಕ, ಇಂತು ಷಟ್ಕಸ್ಥಲ ಭೇದೋಪಭೇದಂಗಳನು ಆರ್ಯದು ವರ್ತಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಿಂಡಾದಿ ಜ್ಞಾನಶಾಸ್ವಾಂತಮಾದ ಏಕೋತ್ತರಶತಸ್ಥಲ ಕ್ರಮವಾಗಿಹುದು. ಆ ನೂರೊಂದು ಸ್ಥಲಂಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲು ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ನಾಲ್ಕುತನಾಲ್ಕು ಎನಿಸಿ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ಏವತ್ತೇಳಿನಿಸಿಹೊಂಬವು. ಅವರೊಳಗೆ ಲಿಂಗಸ್ಥಲ ನಾಲ್ಕುತನಾಲ್ಕು ಭಕ್ತಾದಿ ಏಕ್ಯಾಂತಮಾದ ಲಿಂಗಸ್ಥಲವು ಆರಕ್ಕೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಹಸಿಗೆಯಾಗಿಹವು. ಮತ್ತೆ ಆ ಅಂಗಸ್ಥಲ ಏವತ್ತೇಳಿ ಆಚಾರಾದಿ ಮಹಾಲಿಂಗಾಂತಮಾದ ಆರು ಲಿಂಗಸ್ಥಲಗಳಿಗೆ ಪರಿವಿಡಿದು ವಿಭಾಗಪಡೆದು, ಶ್ರವಂದಿಂ ಭಕ್ತಾದಿ ಏಕ್ಯಾಂವಾದ ಆರು ಸ್ಥಲಂಗಳ ತನುತ್ತರ್ಯಯದ ಮೇಲೆ ಲಿಂಗತ್ತರ್ಯಾನುಗುಣಮಾಗಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಪರವು ಎಂದು ಇಂತು ಲಿಂಗಾಂಗ ಸ್ಥಲಕುಳಸಂಬಂಧ ವಿಚಾರಮುಖಿದಿಂ, ಗುರು ಲಿಂಗ ಜಂಗಮಕ್ಕೆ ತನು ಮನ ಧನಂಗಳಂ ವಂಚಿಸದಾತನಾಗಿ ಸಕಲ ಸದಾಚಾರ ಸಂಪನ್ಮೂಲನಾಗಿ ಭಕ್ತಸ್ಥಲವನು ಅಂಗಂಗೊಂದು ಇಪಾರತನೇ ವಿಶೇಷ ವೀರಶೈವನಪ್ಪಂ..

೨೨೨

ನಿರಾಭಾರವೀರಶೈವ ವಿಷಯ :

ಮರಳ, ಗೃಹಾದಿ ಸರ್ವಸಂಸಾರಸೌಖ್ಯ ಪರಿಗ್ರಹಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು, ವಿದ್ಯೆಯೇ ಸತ್ತಿ, ಸಂತೋಷವೇ ಸುತನು, ವಿರಾಗವೇ ಬಂಧು, ಕ್ಷಮೆಯೇ ಪರಿಚಾರಕನು, ಶಾಂತಿಯೇ ಸವಿನು, ಭಕ್ತಿಯೇ ಮಾತೆ, ಆಚಾರವೇ ತಂದೆ, ಸತ್ಯವೇ ಸುತ್ತ, ಶ್ರದ್ಧೆಯೇ ಸೂಸೆ, ಮೃತ್ಯಾದಿ ಸದ್ಗುಣವೇ ಹೌತರು, ಜ್ಞಾನವೇ ದೇಹ, ವಿಚಾರವೇ ಶ್ರೀತ್ರ, ಅಹಿಂಸಯೇ ದಾಸಿ, ಅಸ್ತ್ರೇಯವೇ ದಾಸನು, ಧರ್ಮವೇ ವಾಹನ, ದಯಯೇ ಆಚಾರ್ಯನು, ಮುಕ್ತಿಯೇ ದೇಶಮೆಂಬ ಈ ಪರಮಾರ್ಥಮಾದ ಕುಟುಂಬಮುಖ್ಯಾತನಾಗಿ;

ಕಂಥೆ ದಂಡ ಕಮಂಡಲು ಭಿಕ್ಷುಧಾತ್ರೆ ಭಸ್ಯಫಲಿಕೆಯಿಂಬ ಬಾಹ್ಯದ ಪಂಚಮುದ್ರೆಗಳಂ ಆಯಾ ಮಂತ್ರಮಾರ್ಪಣಕ್ಕೆ ಧರಿಸಿ, ಅಂತರಂಗದಲ್ಲಿ, ಸಮತಯೇ ಕಂಥೆ, ಜ್ಞಾನವೇ ದಂಡ, ದರುವೇ ಕವುಂಡಲು, ವೃಂಡಾಗ್ಯವೇ ಭಿಕ್ಷುಪಾತ್ರ, ಕ್ಷಮೆಯೇ ಭಸ್ಯಫಲಿಕೆಗಳುಖ್ಯಾತನಾಗಿ;

ತುರುಬು ಜಡೆ ಚೋಳು ಅಜಿನ ವಲ್ಲ ದಿಗಂಬರಾದಿ ವಿಚಿತ್ರ ಶಿವವೇಷಗಳನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ;

ನಿಯತಮಾದ ಭಿಕ್ಷುಹಾರಮಂ ಕೊಂಡು; ಭಸ್ಮೋದ್ಭೂತನ ತ್ರಿಮಂತಧಾರಣ ಶಿವಲಿಂಗಾಚರನ ಶಿವಮಂತ್ರಜಪ ಸ್ಥಲಕುಳವಿಚಾರ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಯೋಗಾದಿ ಜ್ಞಾನ ಶ್ರಿಯಾಸಂಪನ್ಮೂಲನಾಗಿ,

ರಸ-ರಸಾಯನ ವಾದ ವಶ್ಯ ಜೋತಿಷ ಶ್ರೀಯ ವಿಕ್ರಯಾದಿ ಲೋಕ ಷ್ವವಹಾರಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು, ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯ ವಿರಕ್ತನಾಗಿ;

ಬಳಿಕ ಈ ಭೂಷಾರ್ಥಾ ಮಧ್ಯದ ಲೋಭಮೆಂಬ ಪಂಕಮಂ ಮಗಡೆ, ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳಂ ರಿಪುಗಳಂ ಲಕ್ಷಿಸದೆ, ಮೋಹವೆಂಬ ಪಿಠಾಚಭಯಂದೋರದೆ, ಕ್ಷೋಧವೆಂಬ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಸಿಲ್ದುದೆ, ಮಹಿಳೆಯಿಂಬ ಸರ್ವಭೀತಿಯಿಲ್ಲದೆ, ಮನ್ಯಧನೆಂಬ ಚೋರಂಗೆ ಒಣಗಾಗದೆ, ಮದವೆಂಬ ಅಂಥಕಾರದಲ್ಲಿ ಕಣ್ಡದರೆ, ತಾಪತ್ರಯವೆಂಬ ಕುಳಿಯೊಳುಬೀಳದೆ, ವಿಪಯಂಗಳಿಂಬ ಕಂಟಕಂಗಳಿಂ ಮೆಟ್ಟದೆ, ಅಸೂಯೆಯಿಂಬ ವಿಷಲತೆಯೊಳುತ್ತೆಂದರೆ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಮದುವಿನೊಳಗಾಳದೆ, ಸರ್ವಾವಧಾನಿಯಾಗಿ ಜಂಗಮ ಸ್ಥಳವನಂಗಂಗೊಂಡು, ಸಂಚರಿಸುವಾತನೇ ನಿರಾಭಾರಿ ವೀರಶೈವನಪ್ಪಂ ೨೨೨

ಘ್ರಾಣಗಳ ತಾರತಮ್ಯ :

ಬಳಿಕ, ಈ ಪಟ್ಟಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನಿಯಾದ ವೀರಶೈವನೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮನೆಂಬಲ್ಲಿ (ಅದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಮೇನೆ): ಶ್ರಮಿ ಕೀಟ ಪಟಂಗ ಜಾತಿಯಂ ಪಶುಗಳಧಿಕ, ಆ ಪಶುಗಳಿಂಮನುಷ್ಯರಧಿಕ, ಆ ಮನುಷ್ಯರಿಂ ದ್ವಿಜರಧಿಕ, ಆ ದ್ವಿಜರಿಂ ವಿಪ್ರರಧಿಕ, ಆ ವಿಪ್ರರಿಂ ಕ್ಷತ್ರಬುಧಿಗಳಧಿಕ, ಆ ಕ್ಷತ್ರಬುಧಿಗಳಿಂ ಕರ್ತಾರರಧಿಕ, ಅವರಿಂ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಧಿಕ, ಆ ಸನ್ಯಾಸಿಗಳಿಂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಧಿಕ, ಆ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂ ಶಿವಾಚರಕರಧಿಕ, ಶಿವಾಚರಕರಿಂ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಗಿಗಳಧಿಕ, ಆ ಲಿಂಗಾಂಗಸಂಗಿಗಳಿಂ ಷಟ್ಕಾಸ್ತಿಲಜ್ಞಾನಿಗಳಧಿಕ ಆ ಷಟ್ಕಾಸ್ತಿಲಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆಯು ಮೂರುಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನವಿಲ್ಲಾಗಿ ಮುಮುಕ್ಷುಗಳಿಂದ ಆ ಷಟ್ಕಾಸ್ತಿಲಜ್ಞಾನಿಗಳಾದ ವೀರಶೈವರೇ ವಂದಿಸಲು, ಮಾಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರಹುದಂಬಿವು ಮೊದಲಾದವೆಲ್ಲವಂತಿಯಾಪಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಮಕ್ಕೂ, ೨೨೩

ಚಯಾಂಪಾದ :

ಮತ್ತಂ ಚಯಾಂಪಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಯಂತೀತ ಪವಿತ್ರಾರೋರಣ, ಉಮಾಮಹೇಶ್ವರ ಲಕ್ಷಣ, ಸ್ವಂದನಂದ್ಯಾದಿ ಗಣೇಶಾರರಲಕ್ಷಣ, ಜಪಮಾಲಾಲಕ್ಷಣ, ಸಕಲಾಶ್ರಮ ಲಕ್ಷಣಾದಿಗಳೆಲ್ಲಂ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂಗಳು, ಅವರೋಳಗೆ ಆಶ್ರಮ ಧರ್ಮಂಗಳಂ ಮರಾಣಾಗಮಾದಿ ರೀತಿಯಿಂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವೆಂ. ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ: ೨೨೪

ಆಶ್ರಮಚತುಷ್ಪಯ :

ದಧೀಚಿ ಗೌತಮ ಅಗಸ್ತ್ಯ ದೂರ್ವಾಸರೆಂಬ ಯಾಜಿಚತುಷ್ಪಯಕ್ಕೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅನುಮತವಾದ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಸೂರ್ಯ ಮಹೇಶ್ವರರೆಂಬವರೆ ಪರಿವಿಡದ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಚಾರಿ, ಗೃಹಸ್ಥ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ಯತಿಗಳಿಂಬರೆ ಚತುರಾಶ್ರಮಿಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ:

ಬ್ರಹ್ಮಚಯಾಂಶ್ರಮ :

ಶಿವಾ ಯಚ್ಚೋಪವೀತಿಯಾಗಿ, ಕಟೀಸೂತ, ಕಾಣಾಯಾಂಬರ, ಶುಭ್ರಸ್ತ, ಶೈವಾಂತನ, ಹಾಲಾಶಾದಿ ದಂಡ ಭಸ್ತಧಾರಣಾದಿಗಳಿಂ ಸೂತೋರ್ತು ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ ಧರಿಸಿ, ವಿಕಾಲಸ್ಥಾನ ಉದಯಾಸ್ತಮಾನ ಸಂಧಾರವಂದನೆ, ಪಿತೃಮಾತೃಸೇವ, ಬಂಧುಬಾಂಧವ ಮೃತೀ, ಗುರುದೇವತಾಭಕ್ತಿ, ವಿದ್ಬಜ್ಞನೋಪಾಸ್ಥ, ಮಷ್ಟಪತ್ರಾದಿಕದಿಂದಗ್ರಿಧಾಯ,

ನಿತ್ಯನೆಮತಿಕಾದಿ ಕರ್ಮ, ವಿಶಾಸಂಗಳನುಳ್ಳತನಾಗಿ. ತಾಂಬೂಲ ಜವಣ್ಣಮಂ ತ್ವಜಿಸಿ, ಕಾಮಕೋದಾಧಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು, ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿಯಲ್ಲೇ ಆಗಲಿ, ಅಲ್ಲಾಮತೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯರಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ 'ಭವತಿ ಭಿಕ್ಷಾಂ ದೇಹಿ' ಎಂದು ಭಿಕ್ಷಾನ್ವಮಂ ಯಾಚಿಸಿ ತಂದು. ಬಳಿಕ ಕರಚರನಾದಿಗಳೂ ತೋಳಿದು, ದೀರ್ಘಾಚಮನಂಗಯ್ಯು, ಮೇಲೆ ಆ ಭಿಕ್ಷಾನ್ವಮಂ ತನ್ನ ಶ್ರೀ ಗುರುವಿಂಗೆ ಸಮರ್ಪಿಸಲಿತ್ತು, ಮರಳಿ ತದನುಜ್ಞಯಿಂ ತಾನು ಮಾರ್ಪೋರ್ತ್ರದೊಳಿಂದು ದಿಬ್ಬುವಿನಾಗಿ ಹುಳಿದ್ದು "ಪಾಫಾಯ ಸ್ವಾಹಾ...." ಎಂಬುದು ಖೋದಲಾದ ಮಂತ್ರಗಳಿಂ ಕಬಿಳ ಗಣನೆಯಿಲ್ಲದೆ ಯಥೇಷ್ಟುಮಾಗಿ ಭೋಜನಂಗೈದು, ಸದಾ ವೇದಾಧ್ಯಯನತತ್ವರನಾಗಿ, ಉಳಿದ ಮಂತ್ರಾನುಪ್ಯಾನವನುಳಿದು, ಲೋಕ ವೈದಿಕ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಾದಿ ಶಾಸಾಭ್ಯಾಮವನಾದೋಡಂ ಮಾಡುತ್ತೆ, ಜತೇಂದ್ರಿಯತ್ವಾದಿ, ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ಮಾನಿ, ಗಾಯತ್ರೀಪ್ರಭುಭಾರಿ, ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮಭಾರಿ, ವೈದಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಭಾರಿ, ಸ್ವೇಷಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಭಾರಿಯೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತರನಾಗಿಪಾರ್ವತನೇ ಬ್ರಹ್ಮಭಾರಿಯಪ್ಪಂ ೨೮೦

ಗೃಹಸಾಶ್ರಮ :

- ಮತ್ತು, ಆ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಕರ್ಮಂ ಲೇಣಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಬ್ರಹ್ಮಭಾರಿಯು, ತನಗೆ ವಿರಾಗತೆಮಟ್ಟಿ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರವನಾದರೂ, ಯತ್ನಾಶ್ರಮವನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸಾದು, ಇಲ್ಲವೇ, ರಾಗಮುಕ್ತನಾದೋಡ ಆಚಾರ್ಯನ ಆಜ್ಞಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯಾಶ್ರಮವನುಳಿದು ಸ್ವಜಾತಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಕನ್ನಿಕೆಯಂ ತರುವಲ್ಲಿ ಶಕುನಾದಿಕರ್ಮಂ ಪರಿಕೀಸಿ,

೨೮೧

ಕನ್ನಾದುಲ್ಕಣಣ :

ಬಳಿಕ ಮರಪಕ್ಷಿ ತೋರೆ ತಿಪ್ಪೆ ಗಿರಿವೆಸರುಳ್ಳ, ಬಲುದೋರೋಡಲ, ಉರುಗಿದಂಗದ, ನೆರೆ ದೀರ್ಘದೇಹದ, ಕಡುಗಿಡ್ಡಿಯ, ಕೆಂಬುತೆಂಗೂದಲ, ತರಟುದೌಯ, ಬಂಗುಮೋಗದ, ಕುಳಿಕಣ್ಣ, ಕೆಂಗಣ್ಣ, ನಪ್ಪೆಮೂಗಿ, ಮೊರಗಿವಿಯ, ಜೋಲ್ಯುಟಿಯ, ಉರುಗಾಗಿ ತರಪಾದ ಹೊರಹಲ್ಲ, ಕುಸಿಗೂರಲ, ಹಚ್ಚು ಕುಂದಾದ ಕುಚದ, ನೇರವಲ್ಲದ ತೋಳ, ಕೈ ವರಳ, ಸುರೇಖಿಯಿಲ್ಲದ ಕರದ, ಜಿಬ್ಬು ಕಂಕುಳಿನ, ಉದ್ದವಾದ ಉಬ್ಬಿದ ಬೆನ್ನ, ಮೈನವಿರುಳ್ಳ ಕಾಲ ಸೆರೆಯ, ಕಾಲ್ಪರಳು ನೇರವಿಲ್ಲದ, ಕಿರುಕುಣಿಕೆ ನೆಲವಂ ಮುಟ್ಟದ ನೆಲನದಿರ ನಡೆವ, ಹೆದ್ದನಿಯ, ಉಲ್ಲಾತ ಅಳುತ್ತ ಕೊರಗುವ, ತೋಕಡಿಸುವ, ಹೀನಸ್ರಾದ ಶೀಪ್ಪೆಗೆಲಸವರಿಯದ, ಜಗಳಗಂಟಿಯ, ಜತುರತೆಯಿಲ್ಲದವಳಂ ಬಿಟ್ಟು, ೨೮೨

ಕನ್ನಾಲಕ್ಷಣ :

ಬಳಿಕ, ನೆಲೆಯಾದ ಅಸಿಯೋಡಲ, ನೀಲಗುರುಳ, ಬಟ್ಟಮೋಗದ, ಬಗಸೆಗಣ್ಣ, ನೇರಿತ್ತಾದ ನಾಸಿಕದ, ಕಿರುವಾಯ, ರಂಗುದುಟಿಯ, ಸಸಿನಮಾದ ದಂತ ಪಟ್ಟಿಯ, ಕಂಬಗ್ರೀವದ, ನಿಡುದೋಳ, ಕರತಳದಲ್ಲಿ ಅಂಕುಶ ಶಂಖ ಧ್ವಜ ಪದ್ಮಾದಿ ಸುರೇಖಿಗಳನುಳ್ಳ ಸಣ್ಣವರಗ್ಗಳ, ಸಮಾನವಾದ ಕುಚದ, ಮೈನವಿರಿಲ್ಲದ ತಳುವಸುರ

ಬಡನಡುವಿನ, ವೃತ್ತ ಜಫನದ, ಸುಷ್ಯೋದೆಯ ಚೆಲುವೆತ್ತ ಕಣಕಾಲ, ಮೃದುಪದದ, ಅಲ್ಪಾಹಾರ ಅಲ್ಪನಿದ್ರೆಗಳನುಳ್ಳ, ಶೀಘ್ರಗೆಲಸದ ಸುಸ್ಥರದ, ಕಲಹವರಿಯದ ಕಡುಜಾಕೆಯಾದ ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ಯೆಯಪ್ಪ ಸಚ್ಚರಿತಮುಳ್ಳ ಸತಿಯಂ ಸೂತ್ರೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ವಿವಾಹಮಾಗಿ, ೨೮೩

ಶೈವ ನಿತ್ಯ ಕರ್ಮವಿಚಾರ :

ಆ ಧರ್ಮಪತ್ರಿ ಸಹಿತನಾಗಿಯೆ ಸಕಲಧರ್ಮಂಗಳನಾಚರಿಸುವಲ್ಲಿ; ಶಿಶಾ ಯಜ್ಞಾಪವೀತ ವೇಣುದಂಡ ಕರುಂಡಲ ದೋತ್ತ ಬಹಿವರ್ಣಸಂಗಳನು ಉಳ್ಳಾತನಾಗಿ, ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಶಿವಸ್ವರಣಾದಿಂದೆದ್ದು, ನಿಭರ್ಯಾಯಮಾದ ನಿರ್ಜನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೌನಾದಿ ವಿಧಿಗಳಿಂ ಮಲಮೂತ್ರಗಳಿಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಗುದಗುಹ್ಯಂಗಳಿಂ ಮೃತ್ಯಿಕೆ ಜಲಂಗಳಿಂ ದುರ್ಗಂಧ ನಿವೃತ್ಯಾರ್ಥಮಾಗಿ, ಮನಃ ಶುದ್ಧಿ ಪರಿಯಂತರಂ ಶಾಚಂಗೆಯ್ದು, ಬಳಿಕ ಆಚಮನಂಮಾಡಿ ಅಪಾಮಾಗಾರದಿಗಳಿಂ ದಂತದಾವನಂಗೆಯ್ದು, ಮೇಲೆರಡುವೇಳೆ ಆಚಮನಂ ಮಾಡಿ ಇಂತು, ಮಲಸ್ವಾನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿಕಾಲದಲ್ಲಿಯೂ ವಿಧಿಸ್ವಾನಂ ತಪ್ಪದೆ ತ್ರಿಯಂಬಕ ಮಂತ್ರ, ಮೂಲಮಂತ್ರಗಳಿಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಭಸ್ಮೋದ್ಯಾಳನ ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಾರಣಂ ಮಾಡಿ, ಯದ್ವಾಕಮಾಲೆಗಳಿಂ ಮಸ್ತಕಾದಿ ಸ್ವಾನಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಧ್ಯುತ್ಕರ್ಮಾಗಿ ಧರಿಸಿ, ೨೮೪

ಗಾಯತ್ರಿ ಜಪವಿಧಾನ :

ಬಳಿಕ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ತ್ರಯಮಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಸಾಂಖ್ಯಾಯನ ಗೋತ್ರನಾದ, ಶ್ರೇತವರ್ಣಾರ್ಮಪ್ಪ, ಪ್ರಾವಮೂರ್ಖಕರ್ಮಾದ, ಭೂರಾದಿ ಸಪ್ತಸ್ವಾಹ್ಯತೀಯನುಳ್ಳ, ತದಾದಿ ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಅಕ್ಷರಗಳಿಂದಸೇವ, ಬಳಿಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತನೆ ಮಷಿ, ಗಾಯತ್ರಿ ಭಂದಸ್ಸು, ರವಿಯೇ ದೇವತೆ, ಶಿವನಧಿದೇವತೆಯಾಗಿ ಮರವ,

ಮತ್ತಂ ಆ ಸಪ್ತವ್ಯಾಹ್ಯತೀಗಳಿಗೆಯು, ಚತುರ್ವಿಂಶತಿ ಅಕ್ಷರಂಗಳಿಗೆಯೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಮಷಿ, ಭಂದ, ದೇವತೆ, ವರ್ಣ, ಮುದ್ರೆ ನ್ಯಾಸಾದಿಸಾಂಗಿಕರ್ಮಾದ ಪರಿಶಿವನೇ ತನಗೆ ಅಧರ್ಮರ್ಮಾದ, ಮರಳ ನಿತ್ಯ ಪ್ರಾತಃಕಾಲದಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಜಪರ್ಮಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಯು ಲಕ್ಷ ಜಪಮಂ ಮಾತಿ, ನಾಲ್ಯು ಸಾವಿರ ಆಜ್ಞಾಹೀತಿಯಂ, ಕಲ್ಪೋಕ್ತ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ಮರಶ್ವರಣ ಜಪಂಗೆಯ್ದು ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶ್ವೇರಾದಿ ಹೋಮ ಸಂಖ್ಯಾನಿಯತರ್ಮಾದ ಜಪಂಗಳಿಂ.

ಗಾಯತ್ರಿಪೂತ್ರ ಸ್ವರೂಪ :

ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಪ್ರದರ್ಶನದ ಬಳಿಕ ಮಗ್ನೀದ ಯಜುವೇರ್ದ, ಸಾಮವೇದ, ವೆಂಬ ಶ್ರಿಪಾದದಿಂದಸೇವ, ಮಾರ್ವ, ದಕ್ಷಿಣ ಪಶ್ಚಿಮ ಉತ್ತರ ಉಧ್ರೂ ಅಧಃ, ಎಂಬ ಆರು ಕುಕ್ಕಿಯಿಂದೊಪ್ಪವ, ಆಕಾಶವೇ ಕುಕ್ಕಿಯೊಳಗು, ಅಷ್ವಾದಶಮರಾಣಾನೇ ನಾಭಿ, ಜಗವೇಶರೀರ, ವೇದಾಂತ ಶಾಸವೇಸೂಕ್ಷ್ಮತನು, ಶಿಕ್ಷಾದೀಕ್ಷಾದಿಗಳೇ ಅಂಗರೋಮಂಗಳು,

ಧರ್ಮವೇ ಹೃದಯ, ಭಂದಂಗಳೇ ಸ್ವನಂಗಳು, ನ್ಯಾಯಸಾಂಶ್ಯೋಂಗಳೇ ಕರ್ಮದ್ವಯಂಗಳು, ಅಗ್ನಿಯೇ ಮುಖ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟ್ವಗಳೇ ನಯನಂಗಳು, ವ್ಯಾಕರಣ, ಶಿಕ್ಷೆ ಕಲ್ಪ, ನಿರುಕ್ತ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟ್ವವೆಂಬೆಡು ಶಿರಂಗಳು, ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಮೂರ್ಧ್ವ, ರುದ್ರನೇ ತಿಖಿ, ವಿಷ್ಣುವೇ ಆತ್ಮನು, ಈಶ್ವರನೇ ಅಂತರಾತ್ಮನು, ಮೀಮಾಂಸಯೇ ಲಕ್ಷಣ ಅಥವಣವೇ ಜೀವ್ಯೇಗಳಾಗುಳ್ಳ, ವೇದಮಾತೆಯಾದ ಗಾಯತ್ರಿಯಾದೊಡೆ, ೨೫೪

ಉದಯಕಾಲ ಗಾಯತ್ರಿ ಧಾರ್ಮ :

ಉದಯಕಾಲದಲ್ಲಿ ನಾಭಿಸ್ಥಾನದ ರಕ್ಷಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ರತ್ನವರ್ಣ, ರತ್ನವಸಾಭರಣ, ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾತಿ, ಚತುಮುರ್ಚಿ ದ್ವಾದಶಲೋಚನಗಳಿಂ, ದಂಡ ಕಮಂಡಲು, ಅಕ್ಷಮಾಲೆ ಸುರಭಿವಿಡಿದ ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಚತಪ್ರಯಾದಿಂ ಹಂಸವಾಹನದಿಂ, ಯಗ್ನೇದಮಯವಾಗಿ ರಜೋಗುಣಾಧಿಕೃದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವತೆಯೆನಿಸಿ, ಗಾಯತ್ರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯೆಂಬ ಪೇಸರ್ವಸೆದು, ಕರ್ಮಜಾನ್ಮಾಧರಮಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸಲು ಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದೆಂದು ಅನುಸಂಧಾನಿಸಿ, ೨೫೫

ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಗಾಯತ್ರಿ ಧಾರ್ಮ :

ಬಳಿಕ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇತಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಶ್ರೇತವರ್ಣ, ಶ್ರೇತವಸಾಭರಣ, ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾನುಲೇಪನಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ ವಿಕಮುಖ, ದ್ವಿಲೋಚನಂಗಳಿಂ, ಚತ್ರ ಅಕ್ಷಮಾಲೆ ಕಮಂಡಲು, ಸುರಭಿವಿಡಿದ ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಕರಚತಪ್ರಯಾದಿಂ ಗರುಡ ವಾಹನದಿಂ, ಯಜುವೇದಮಯವಾಗಿ, ಸತ್ಯಾಗುಣಾಧಿಕೃದಿಂ, ವಿಷ್ಣುವು ಅಧಿದೇವತೆಯೆನಿಸಿ, ಸರಸ್ವತಿ ವೃಷಭವಿಯೆಂಬ ಪೇಸರ್ವಡೆದು ಕರ್ಮಜಾನ್ಮಾಧರಮಾಗಿ, ಧ್ಯಾನಿಸಲು ಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದೆಂದು, ೨೫೬

ಸಾಯಂಕಾಲ ಗಾಯತ್ರಿ ಧಾರ್ಮ :

ಬಳಿಕ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂರುಮಧ್ಯದ ಕೃಷ್ಣಪದ್ಮಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣ, ಕೃಷ್ಣವಸ್ತುಭರಣ, ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ, ವಿಕಮುಖ ತ್ರಿಲೋಚನಗಳಿಂ, ಶಾನ ಅಕ್ಷಮಾಲೆ ಕಮಂಡಲು ಸುರಭಿವಿಡಿದ ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಚತಪ್ರಯಾದಿಂ, ವೃಷಭವಾಹನದಿಂ, ಸಾವಾವೇದವಂರುವಾಗಿ, ತವೋಗುಣಾಧಿಕೃದಿಂ ರುದ್ರಾದಿದೇವತೆಯೆನಿಸಿ, ಸಾವಿತ್ರಿ ವರಾಹೇಶ್ವರಿಯೆಂಬ ಪೇಸರ್ವಡೆದು ಕರ್ಮಜಾನ್ಮಾಧರಮಾಗಿ ಧ್ಯಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯಮಾಗಿಹುದೆಂದು ಮನಸಂಗಯ್ಯಾ, ಇಂತು ಗಾಯತ್ರಿ ಮಂತ್ರಮಂ ವಿಧ್ಯಾಕ್ರಮಾಗಿ ಜಪಂಗಯ್ಯಾ, ಬಳಿಕ ಶಿವಲಿಂಕ ಪೂಜಿಯಂ ಶುದ್ಧ ಶೈಮೋಕ್ತ ಕ್ರಮದಿಂ ವಿಸ್ತರಿಸಿ, ೨೫೭

ಯಜ್ಞಪ್ರಕ್ರಿಯಾ :

ಬಳಿಕ, ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟ್ವೋಮ ರಾಜಸೂಯ ಪುತ್ರಕಾರ್ಮೇಷ್ಟಿಕಾದಿಯಾಗ, ಅಗ್ನಿಹೋತ್ಸಾಹಿ ಯಜ್ಞಭೇದಂಗಳಿಂ ವಿವೇಕಿಸಿ, ಬಳಿಕ, ಅಗ್ನಿ, ಇಂದ್ರ, ಆಧ್ಯಯು

ಉದಗ್ಗತ್ಯ ಹೋತ್ಯ ಮೈತ್ರಾವರುಣ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾತ್ಯ, ಹೋತ್ಯ ವೇಷ್ಪರೆಂಬ ಇವರೇ ಮೊದಲಾದ ಹದಿನ್ಯೆದು ಮುತ್ತಿಕ್ಕುಗಳೊಡಗುಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಕುಶ ತುರಗಪಾಲ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ತ್ಯಾದೂರ್ವೇಯಂಬ ನಾಲ್ಕು ದಭೇಗಳಂ; ಗಂಧ ಮಷ್ಟ, ಆಜ್ಞ ಪಾತ್ರಾದಿ ಯಜ್ಞಸಾಧಕಂಗಳಂ ಸಂಗೃಹಿಸಿ; ಮರಳಿ ಚತುರಸ್ಯ ಭಗಾಕಾರ ಅರ್ಥಚಂದಾಕಾರ ಶ್ರಿಕೋನ ವೃತ್ತ ಷಡಸ್ತ, ಪದ್ಯಾಕಾರ ಅಷ್ಟಕೋನ ರೂಪಮಾದ ಎಂಟು ತೆರದಿಂದ; ಉತ್ತಮವಾದ ಕುಂಡಸ್ತಲಮೆಂಬ, ಮಧ್ಯಮವಾದ ಸ್ತಂಡಿಲವೆಂಬ, ಕನಿಷ್ಠಮಾದಿ ಶುಭಸ್ತಲವೆಂಬ ಸಾನತ್ಯರ್ತಿಯದಲ್ಲಿ; ವೇದಿಕೆ ಯೂಪಸ್ತಂಭಾದಿ ರಚನೆಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತ, ಅಲ್ಲಿ ಯೋಗ್ಯಮಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿದು ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಮಂ ಮಾಡಿ; ಯಜ್ಞಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿ,

೨೫೯

ರುದ್ರಾಗ್ನಿ ಮೂರ್ತಿ :

ಮೇಲೆ ಮಧಿತಾಗ್ನಿಯಾಗಲಿ, ಶ್ರೋತ್ರೀಯಾಗಾರಾಗ್ನಿಯಾಗಲಿ ಅದನು ಅಶ್ವತ್ತ ಪಾಲಾಶಾದಿ ಯೋಗ್ಯಮಾದ ಕಾಷಂಗಳಿಂದ ಆಯಾ ಮಂತ್ರಮೂರ್ತಿಕಮಾಗಿ, ದಕ್ಷಿಣಾಗ್ನಿ ಗಾರ್ಹಪತ್ರಾಗ್ನಿ ಆಹವನೀಯಾಗ್ನಿ ಎಂಬ ಅಗ್ನಿತ್ರಯಾತ್ಮಕಮಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿ, ಬಳಿಕ, ಧೂಮ್ರ, ಅಬ್ರಿಷ ಉಷ್ಣ ಜ್ಞಲಿನಿ ಜ್ಞಾಲಿನಿ ವಿಸ್ತುಲಿಂಗಿನಿ ಸತ್ರೀ ಸ್ವರೂಪ ಕಟಿಲ ಹವ್ಯಕವ್ಯವಹಾ ಎಂಬ ದಶಕಲಾಪತ್ರಮಾದ ಅಗ್ನಿಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಶಿರಸ್ಸಿ ಚತುರ್ಷಂಗ ಕಪರ್ ಚಂದ್ರಕಲೆ ತ್ರಿನೇತ್ರ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರ ತ್ರಿಮೇವಿಲೆ ತ್ರಿಪಾದಗಳಿಂ, ವಾಮಭಾಗಸ್ಥಿತ ಸ್ವಾಹಾತ್ಮಕಿಯಿಂ ಶತ್ಕೀ ಅಗ್ನಿ ಸೃಷ್ಟಿ ಸೃಂಗಳಳಿಂ ದಕ್ಷಿಣಕರ ಚತುಷ್ಪಯದಿಂ, ತೋಮರ ತಾಲವ್ಯಂತ ಘೃತಪಾತ್ರೀಗಳನ್ನಳ್ಳ ವಾಮಹಸ್ತ ತ್ರಯದಿಂ, ರಕ್ತವರ್ಣ ರಕ್ತಾಂಬರ ರಕ್ತಗಂಧಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ ಮೆರವ ಶಿವಾಗ್ನಿಮೂರ್ತಿಯಿಂ ಸ್ವರಿಸಿ ಬಳಿಕ, ಆ ಅಗ್ನಿಯ ಹರಿಣವರ್ಣ ಗಗನವರ್ಣಮಾದೇಳು ಜಿಹ್ವೆಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಸಮಿತ್ಯ ಸಾಸಿವ ಅರಳು ತಪ್ಪ ಹಾಲು ಅನ್ನ ಎಳ್ಳುಗಳಿಂ ಸಪ್ತ ಆಹುತಿಗಳಂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ, ಯಜ್ಞ ಮೂಜಾಯೋಗ್ಯಮಾದ ದೇವತೆಗಳಂ ವಿಷಯೀಕರಿಸಿ ಕೊಟ್ಟು ವಿಧುಕವಾಗಿ ಯಜ್ಞವನು ಇಂತು ವಿಸ್ತರಿಸಿ,

೨೬೦

ಗೃಹಿಧರ್ಮಾನುಷಾಸನ :

ಬಳಿಕ ವೇದಾದ್ಯಯನರೂಪಬ್ರಹ್ಮಯಜ್ಞ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರೂಪ ದೇವಯಜ್ಞ ಅತಿಥಿ ಮೂಜಾರೂಪ ಮನುಷ್ಯಯಜ್ಞ, ಪಿತೃತ್ವರ್ವಣರೂಪ ಪಿತೃಯಜ್ಞ ಭೂತತಬಲಿರೂಪ ಭೂತಯಜ್ಞವೆಂಬ ಈ ಪಂಚಯಜ್ಞಗಳಂ ನಡೆಸುತ್ತೆ; ಮತುಕಾಲಮಂ ಮೀರದೆ ಸಂತಾನಾರ್ಥಮಾಗಿ ವೇದಮಂತ್ರ ಸ್ತುತಣದಿಂ ಸ್ವತ್ಸೀ ಸಂಭೋಗಸುಖಿಯಾಗಿ; ಗುರುಯಾತ್ರೆ ದೇವಯಾತ್ರೆ ಶೀಥರಯಾತ್ರೆ ಯಜ್ಞಧರ್ಮಂಗಳಿಂಬ ಇವಕ್ಕಾಗಿಯೇ ದ್ರವ್ಯಾರ್ಥನೆಯಂ ಮಾಡುತ್ತೆ; ಆತ್ಮಾರ್ಥವೆನ್ನದೆ ದೇವತಾರ್ಥ ಯಜ್ಞಾರ್ಥ ಭಿಕ್ಷಾರ್ಥಮಾಗಿಯೆ ಪಾಕಪ್ರಯತ್ನಂಗೆಯ್ಯಾ; ತಾನು ಒಂದು ವೇಳೆಯಾದರೂ, ಮೇಣ ಎರಡು ವೇಳೆಯಾದರೂ, ಮುಷ್ಣಿವಾತ್ರದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ತುತ್ತಗಳಿಂ

ಬೋಜನಂಗೆಯುತ್ತೆ; ಬಳಿಕ ಸರ್ವಭೂತದಯ, ಸತ್ಯವಚನ, ಪರೋಪಕಾರ ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ ಅನುಷ್ಠಾನಾದಿ ಸದ್ಗುಣ ಸಹಿತನಾಗಿ; ವಾತಾರವೃತ್ತಿ, ಸ್ವಾಧೀನವೃತ್ತಿ, ಯಂತರಾರವೃತ್ತಿ. ವರೌನ ಸನ್ಯಾಸಿಂಹೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತೆರನಾಗಿಪಾರ ತನೇ ಗೃಹಸಾಶ್ಮಾಯಿಪ್ಪಂ.

೨೬೮

ಪಂಚಕರ್ಮ ವಿಭಾಗ:

ಮತ್ತಂ ಆ ಗೃಹಸ್ಥನಿಂದ ಅನುಷ್ಠಾನಲಕ್ಷ್ಯ ಕರ್ಮವಾದೋಡೆ : ನಿತ್ಯ, ಸೈಮಿತ್ತಿಕ, ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ, ಕಾಮ್ಯ ನಿರ್ಮಲವೆಂದು ಪಂಚವಿಧವಾಗಿಹುದು, ಅವರಲ್ಲಿ :

೧. ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಕರೇ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವೆನಿಸೂದು.
೨. ಶುಭಕಾಲದೇಶಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಳ್ಖ ವಿಧಿ ವಿಶೇಷವ ಸೈಮಿತ್ತಕ ಕರ್ಮವೆನಿಸೂದು.
೩. ಬ್ರಹ್ಮತ್ಯಾದಿ ದೋಷ ಪರಿಹಾರ ಕ್ರಿಯೆಯೇ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತಕರ್ಮವೆನಿಸೂದು.
೪. ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮೌರ್ಯ ಯಾಗಾದಿಕರೇ ಕಾಮ್ಯಕರ್ಮವೆನಿಸೂದು.
೫. ಈಶ್ವರೋಪಾಸನೆಯೇ ನಿರ್ಮಲಕರ್ಮವೆನಿಸೂದು.

೨೬೯

ನಿರ್ಮಲ ಕರ್ಮವಿವೇಕ :

ಮತ್ತಂ ಆ ನಿರ್ಮಲ ಕರ್ಮವೆಂಬುದು ಅದೊಂದೇ, ತಪಸ್ಸ, ಕರ್ಮ, ಜಪ, ಧ್ಯಾನ, ಜ್ಞಾನಮೆಂದು ಇದು ತೆರನಾಗಿವುದು.

ಅವರಲ್ಲಿ,

೧. ದೋಷ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥಮಾಗಿ ಶರೀರ ಬಾಧಾತ್ಮಕತ್ವದಿಂ ಮಹಾಕಷ್ಟಂಗಳಾದ ತಪಕ್ಕಷ್ಟ, ಮಹಾತಪಕ್ಕಷ್ಟ, ಶೀತಕ್ಕಷ್ಟ, ವಾದಕ್ಕಷ್ಟ, ಪ್ರಸಾಪಕ್ಕಷ್ಟ, ದೇವಕ್ಕಷ್ಟ, ಯಾವತಕ್ಕಷ್ಟರ, ಪರಾಕ್ರಷ್ಟಾದಿ ಅಪಕ್ರಷ್ಟಂಗಳಿಂ; ಪಕ್ಷ ಮಾಸಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನ್ನಮಂ ಪೆಚ್ಚಿ ತಗಿಸಿಕೊಂಬುದು ಮಾದಲಾದುದೇ ಲಕ್ಷಣಮಾದ, ಚಾಂದ್ರಾಯಣ, ಯುವಪಾಂದ್ರಾಯಣ, ಪಿಂಗಲಿಕಾಚಾಂದ್ರಾಯಣ, ಖಣಿಕಾಂದ್ರಾಯಣ, ಶಿಷ್ಟಾಂದ್ರಾಯಣ, ಯತಿಬಾಂದ್ರಾಯಣಾದಿ ಚಾಂದ್ರಾಯಣಾದಿಗಳಿಂ; ಪ್ರಜಾಪತ್ಯಾದಿ ಪ್ರತಿಗಳಿಂ; ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮ್ಯಮಾಗಿ ಶರೀರ ಶೋಷಣಂಗೆಯ್ಯದೇ ತಪವೆನಿಸೂದು.
೨. ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಾಂತರ ಸಾಧನಂಗಳಿಂ ಸಗುಣ ನಿರ್ಗಣಣಾದ ಈಶ್ವರಾರ್ಥನೆಯೇ ಕರ್ಮವೆನಿಸೂದು.
೩. ಪ್ರಣವಾದಿ ಮಂತ್ರಂಗಳಿಂ ಸಾಂಗಿತಮಾಗಿ ಉಚ್ಛರಿಪುದೆ ಜಪವೆನಿಸೂದು.
೪. ಹೃತ್ಕಮಲಕಣೀಕಾಮದ್ವಯದೂಳ ಈಶ್ವರಚಿಂತನೆಗೆಯ್ಯದೇ ಧ್ಯಾನವೆನಿಸೂದು.
೫. ಪ್ರತ್ಯಾತ್ಮರ ಬ್ರಹ್ಮವಿಚಾರವೇ ಜ್ಞಾನವೆನಿಸೂದು.

೨೭೦

నీతిచంగ్రహ:

మత్తం, ఆ గృహస్థును తన్న కులగురు కులదేవతారాధనేయం బిడదే మాడబేసు; మాతాపిత్యగళ మాతం మీరదిరబేసు; స్తో మత్త బంధు బాంధవాదిగళల్లి వినయ ఉపజారవంతనాగిరబేసు; సతి సుతరను అతిక్రమిసలీయదే ఆజ్ఞైయింద ఆళబేసు; తమో విద్యసంపన్ననాద సత్కారం బరలు ఆవుదనాదరూ ఇల్లేన్నదేశయబేసు; అరియల్పదర కులనామంగళుళ్ల పథశ్శాంతనాద అన్నకామనష్ట అతిథి బరలో ఆతనం సవాధా సత్కరిసబేసు. విద్యావ్యసనియాగబేసు. బుద్ధివంతనాద బాలకనాదరూ బేసగొళ్లబేసు. ఆవశాయిఫవనాదరూ తరకరదిం విచారిసి మాడబేసు. సంపత్తు బందల్లి కుసుమదంతే మృదుహృదయనాగిరబేసు. విషప్తు అడసిదల్లి శిలేయంతే కలిణజిత్తనాగిరబేసు. వృక్షాదికదంతే స్ఫూర్యాంఫవను ఉళ్లాదాదరూ పరోపకారమం మాడబేసు. సవాపూ ద్వేషాధినమేందు ఆలస్యభావదిందరదే ఘరుషప్రయత్నదింద ఉద్యోగం గెయ్యబేసు. పరగుణ పరమాణువాదరు పవాతోపసమానవాగి నుతిసబేసు. నిజగుణాతితయమం మరసబేసు. దూరవాదరూ తాను సుఖమిహిండిగే ఎయ్యబేసు. తనగే బాధేయాద వననాదరూ బిడబేసు. వ్యవహారదల్లి సత్కారంతనాగి ఇరబేసు.

బళిక, పగలు ఉత్తరముఖినాగి, రాత్రి దక్షిణముఖినాగి మలమం త్యజిసూదు. అల్లి శౌఖంగియ్య అన్నగం నుడియలాగదు, వపన త్యేలాభ్యంగన స్వానాదిగళను ఆదిత్య మంగళ బృహస్పతి శుక్రవార జన్మహారంగళన్ను బిట్టు మిక్కదినంగళులు మాపోల్ఫత్తర దిబ్బుఖినాగి కుళ్లధు అనుగొయ్యదల్లదే ఉళ్లాద దిబ్బుఖినాగే కుళ్లరులాగదు. బుధ బృహస్పతి శనివారంగళల్లి నూతన వశమం చంద్రస్ఫురదిందుట్టు మోదెవుదల్లదే. మిక్కవారంగళల్లి సూయిస్ఫురదిం మోదెదుదలాగదు. పూవా దక్షిణ పశ్చిమ ముఖినాగియే సూయిస్ఫురదిం భుంజనంగెంచుచుదల్లదే, ఉత్తరాభి వుంచినాగి చంద్రస్ఫురదిం భోజనంగెంచులాగదు. ॥౭॥

అసాక్షికనాగి ఉణలాగదు. తామ్రదల్లి గోక్షేరపానంగెంచులాగదు. ఉప్పువేరసిద పాల్పుడియబారదు. కంచెనల్లి నాళకేరాంబువం కోళలాగదు. వామకరదిం నీగుఫడియలాగదు. తజ్ఞనియిం దంతధావనంగెంచులాగదు, అడశేయనొడయదే ఎలెయిం తోళయదే సుణ్ణమం శోధిసదే తాంబూలమం స్థోకారం మాడలాగదు. వామకస్తదిం ఎలెగళిగెయం కోళలాగదు. చోణపణమం మేలలాగదు. ॥౮॥

మాడలు తెంకలు మండయాగి మలగూదల్లదే, పదువలు బడగలు మండయాగి మలగలాగదు, దివామృధున దివానిద్గళం మాడజారదు.

ದಾಸಿ ವೇಶಿಯರೊಡಗೂಡಲಾಗದು. ದೇಹಿಯೆಂದವರಿಗೆ ನಾಸ್ತಿಯೆನಲಾಗದು. ಆಪುದಾದರೂ ತನಗೆ ಬರಲುಳ್ಳದೇಬಹುದು. ಭಾರದುದನು ಏನ ಮಾಡಿದರೆಯು ಭಾರದಾಗಿ ಸ್ಥಿತಿಗಿಗೆ ಚಿಂತಿಸಲಾಗದು. ಧಸ್ತಕಯಿವನು ದ್ರವ್ಯಾಜ್ರಸೆಯನು ಗೃಹಣಿದ್ವಾವನು ತನಗಾದ ಮನ್ಯಾಂತೆಯನು ಪ್ರಕಟಿಸಲಾಗದು. ಸೂಪಕಾರನನು, ಕವಿಯನು ವೈದ್ಯನನು ಮರ್ಮಾಜ್ಞನನು ಹೋಚಿಸಲಾಗದು.

೨೫೨

ಕರೆಯದ ಆರ್ಗ್ಯಹಮಂ ಮಗಲಾಗದು. ಬೆಸಗೊಳದೆ ಏನನೂ ಹೇಳಲಾಗದು. ಆತ್ಮಸತ್ಯತ್ವತ್ತಿ ಪರನಿಂದೆಯನಾಡಲಾತದು. ಶಿವಾರಾಮ ಶಿವಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಲಮೂತ್ರಾದಿಗಳಂ ಬಿಡಲಾಗದು. ಪಂಚಸೂತಕಮಂ ಮೋದರಲಾಗದು. ಲೋಕಿಕಾಬಾರಮಂ ಮೀರಲಾಗದು. ಜಾತಿಸಂಕರಮಂ ಮಾಡಲಾಗದು, ಲೋಕ ವಾರ್ತೆಯನು ಉಪೇಕ್ಷಿಸಲಾಗದು. ದಾಸಿಭೃತ್ಯರಂ ಅಶನ ಆಜ್ಞದನಾದಿಗಳಿಂ ಸೋಯಿಸಲಾಗದು. ತೃಣ ಆಂಬುಶಯನ ಸ್ಥಲಾದಿಗಳಿಂ ಗೋರಕ್ಷಣೆಗೆ ಅಲಸಲಾಗದು. ದೀರ್ಘದೇಷಣಗಳಂ ಮಾಡಲಾಗದು. ಮೋರನ ಗಾಳಿ ಕಸಿಕಿಲುಗಳಂ ಸೋಂಕಲಾಗದು. ದುರ್ಜನರೋದನ ಆಡಲಾಗದು. ಪಾಪಕೃತ್ಯಮಂ ಮಾಡಲಾಗದು. ತನು ಧನ ವನಿತಾದಿಗಳು ಅನಿತ್ಯವಪ್ಪದರಿಂ ದೃಢಾನುರಾಗಂ ಮಾಡಲಾಗದು. ಖ್ಯಾತಿ ಲಾಭಾರ್ಥಮಾಗಿ ಪೂಜಾದಿಕಮಂ ಮಾಡಲಾಗದು ಎಂಬಿವು ಮೋದಲಾದವೆಲ್ಲಂ ಗೃಹಸ್ಥಂಗೆವಿಹಿತ ಆಜಾರಮಹ್ಯಂ.

೨೫೩

ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮ:

ಮತ್ತಂ ಆ ಗೃಹಸ್ಥಂಗೆ ವಿರಕ್ತಿಪುಟ್ಟಿ, ವಾನಪ್ರಸ್ಥಾಶ್ರಮವನಾದರೂ, ಯತ್ವಾಶ್ರಮವನಾದರೂ ಸ್ವೀಕರಿಸೂದು. ಅಲ್ಲಿ ಸತಿಸಮೇತನಾಗಾದರೂ, ಅಲ್ಲಮತ್ತೆ ವನಿತಾದಿ ಗೃಹಭಾರಮಂ ಮತ್ತಿಗೆಹಿಸಿ, ಮೇಲೆ ಸರ್ವಸಂಗ ಪರಿಶ್ಯಾಮುಂ ಮಾಡಿ ಹೋಗುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ತಪಃಕಾರ್ಯ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಮಾಗಿ ಉತ್ತರಾಯನ ಶುಲ್ಕಪತ್ರ ಶುಭತಿಧಿ ಶುಭವಾರ ಶುಭಲಗ್ಗ ಶುಭನಕ್ಷತ್ರ ಶುಭ ಮುಹೂರ್ತಂಗಳಂ ವಿಚಾರಿಸಿ.

೨೫೪

ಪ್ರಯಾಣ ವಾರಶೂಲಿಗಳ :

ಬಳಿಕ ಶನಿವಾರ ಸೋಮವಾರಂಗಳೆ ಮೂಡಲೆಯ್ದಬಾರದು. ಆದಿತ್ಯವಾರ ಶುಕ್ರವಾರಂಗಳೆ ಪಡುವಲೆಯ್ದಬಾರದು, ಬುಧವಾರ ವುಂಗಳವಾರಂಗಳೆ ಬಡಗಲೆಯ್ದಬಾರದು. ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರವೆ ತೆಂಕಲೆಯ್ದಬಾರದೆಂದು ವಾರಶೂಲವನರಿದು.

ಶುಭಶಕುನಗಳ :

ಮೇಲೆ ಹರಡೆ ಗಾದರ್ಭಗೌಳಿಗಳು ವಾಮದಲ್ಲಿಯೆ, ಹಸುಬನೆ ಬಲದಲ್ಲಿ ನುಡಿಯೆ, ಹರಿಣ ಭಾರದ್ವಾಜ ಹಂಗಂಗಳು ತಡೆಯೆ, ನರಿ ನವಿಲು ನಕುಲ ವಾಯಸಂಗಳು ತಿದೇ ಶುಭಶಕುನಗಳೆಂದಾರ್ದೆದು.

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮರೀ

ದುರ್ದರ್ಶನಗಳು :

ಮರಳ ತಕ್ಕ ತೈಲಾಷ್ಟಂಗನ ಸರ್ವ ಧೂಮವೆರಸಿದ ಅಗ್ನಿ ವಿಕವಿಶ್ವಾಸ, ಭಿನ್ನನಾಸಿಕನು, ಅಧ್ಯಾತ್ಮವಸ್ತ್ರ ಕಾಪಾಸ ಕಾಡ್ತಬಾರಿ, ಸೂತಕಿಯಾದವಿಧವೆ, ಶೂನ್ಯಫಟಕಾದಿಗಳಿಂಬ ದುರ್ದರ್ಶನಗಳಿಲ್ಲದೆ.

ಶುಭದರ್ಶನ :

ಬಳಿಕ ಕನ್ನಿಕೆ ಗೋವು ಭೇರಿ ಶಂಖ ದಧಿ ಘಲ ಕುಸುಮ ಉರಿವಾಗಿ ಅಂದಳ ವಿಪ್ರದ್ವಯ ಹಯ ಗಜ ವೃಷಭ ಸುರಾಭಂಡ ಮತ್ತು ದ್ವಯ ಸಿದ್ಧಮಾದ ಅನ್ನ, ವೇಶಾಸ್ತ್ರ ಮಾಂಸ ಶುಭವಾರ್ತೆ ಪೂರ್ವ ಕುಂಭಂಭಂಗಳಿಂಬ ಶುಭದರ್ಶನಮಾಗೆ,

ಆರಣ್ಯವಾಸ :

ಮೇಣಿ, ದೂರದಪರುಣಕ್ಕೆ ಚಂದ್ರಸ್ವರ, ಸಮೀಪದ ಪರುಣಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯಸ್ವರವಾಗಬೇಕು, ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಮಾಂಗಲ್ಯ ಸೂಚನೆಗಳಿಂ ಗೃಹಮಂ ಹೊರವೆಟ್ಟ ಪುಣ್ಯವನ ಪ್ರವೇಶವಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಪರ್ಣಶಾಲೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ವೃಕ್ಷಾಶ್ರಯದೊಳಾದೊಡಂ ನೆಲಸಿ.

ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ದೀಕ್ಷೆ :

ಜಟಾಧಾರಣ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಗಳಂ ತಳೆದು, ನವಿ ರೋಮಂಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸದೆ, ಸಕಲ ನಿಷಿದ್ಧಂಗಳಂ ಬಿಟ್ಟ, ಗ್ರಾಮಾದಿಕದೊಳು ಅನ್ನಮಂ ಯಾಚಿಸದೆ, ಶಾಖಾಮೂಲ ಘಲಾದಿಕವುಂ ಷೋಡಶ ಕಬಳದಿಂ ಭೋಜನಂಗೆಯ್ಯು, ಕಾಮಕ್ಷೋಧಾದಿಗಳಂ ತೋರೆದು, ದ್ರವ್ಯಪ್ರತಿಗ್ರಹಮಿಲ್ಲದ ತ್ರಿಕಾಲಸ್ವಾನಂ ತಪ್ಪದೆ, ಒಸ್ಮೋದ್ಭೂತಿನ ಧಾರಣಂಗಳಂ ಕುರುದಿಂ ತ್ರಿಯಂಬಕಮಂತ್ರ ಮೂಲಮಂತ್ರಗಳಂ ಮಾಡಿ, ಗಾಯತ್ರಿಜಪ ಶಿವಾರ್ಚವ ಅಗ್ನಿಹೋತ್ರ ಪಂಚಮಹಾಯಜ್ಞ ಯಮ ನಿಯಮಾದಿ ಅಪ್ರಾಂಗಯೋಗಾದಿಗಳೊಡಗೂಡಿ, ಕೃಷ್ಣ ಚಾಂದ್ರಾಯಣ ಉಪವಾಸ ಪರಯಃಪಾನ ಗೋಮಯಭಕ್ತಿ ವಾಯುಸೇವನ ಪ್ರಾಣಶನ ನಿರಾಹಾರ ಭೂಶಯನ ಶೀತವಾತಾದಿ ದ್ವಂದ್ವ ತಿಂಡಿಗಳನುಳ್ಳಾತನಾಗಿ.

೨೦೦

ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಮಧ್ಯ ತಪಸ್ಸು :

ಬಳಿಕ ದೇಹದೊಳಗೆ ಮೂಲಾಧಾರಾದಿ ಸ್ವಾಂಗಳಲ್ಲಿರ್ವ ಕಾಲಾಗ್ನಿ ವಡಬಾಗ್ನಿ ಪಾಷಾಣಾಗ್ನಿ ವೃದ್ಯುತಾಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿಯಂಬ ಸೂಕ್ತ್ಯ ಬಿಂದುರೂಪ ಪಂಚಾಗ್ನಿ ಧ್ವನಯುಕ್ತನಾಗಿ, ಹೊರಗೆ ನಿದಾಘಕಾಲಾಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯಾತಪಾಗ್ನಿ ರವಿಕಾಂತಾಗ್ನಿ ದಾವಾಗ್ನಿ ಉದರಾಗ್ನಿಯಂ ಪಂಚಾಗ್ನಿಮಧ್ಯಯಿದಲ್ಲಿ ಏಕಪಾದಸ್ಥಿ ಮೊದಲಾದವಗಳಿಂದ ತಪಸ್ಸನಾಚರಿಸುವಾತನಾಗಿ, ಜೈದುಂಬರ ವೃಪಾಸಿಕ ಪ್ರಕಾಲಿನಿ ಪೌರ್ಣಮಸೆನಂದು ಚತುರ್ವಿಧನಾಗಿಪಾರ್ವತನೇ ವಾನಪ್ರಸ್ಥನಪ್ಪಂ.

೨೦೧

ಯತ್ನಾಶಮ:

ಬಳಿಕ ವಾನಪ್ರಸ್ಥಂಗ ವೈರಾಗ್ಯಂ ಜನಿಸೆ ಯತ್ನಾಶಮಮಂ ಕೊಂಬುದು, ಆ ಯತಿಯೇ ವೃತ್ತಿ ಭೇದದಿಂ ಕುಟೀಚಕ, ಬಹೂದಕ, ಹಂಸ, ಪರಮಹಂಸರೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತರನಾಗಿರ್ವರು, ಅವರಲ್ಲಿ

ಕುಟೀಚಕ ಯತಿ:

ಶಿಖಾ ಠರ್ಯಾಜ್ಞೋವೀತಿರೂಪಾಗಿ, ಶ್ರೀದಂಡ ಕವಂಡಲು ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆ ಕಾಷಾಯಾಂಬರಗಳನುಭಾತನಾಗಿ, ಶ್ರೀಸಂಧ್ಯೇಯಲ್ಲಿಯೂ ಭಸೋಽಧ್ಯಾಳನ ಶ್ರೀಪಂಡ್ರಧಾರಣ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣ ಶಿವಲಿಂಗಾಚನ ಗಾಯತ್ರೀಜವಂಗಳಂ ವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ಮಾಡುತ್ತೆ, ಸ್ವಜಾತಿಯಾಗಲಿ ತನ್ನಮತ್ತ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲಿಯಾಗಲಿ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಮಂ ತಂದು ಭೋಜನಂಗೆಯ್ಯು ಸುಖಿಯಾಗಿರ್ವನೆ ಕುಟೀಚಕನಪ್ಪಂ.

ಬಹೂದಕ ಯತಿ :

ಮತ್ತಂ ಶಿಖಾ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಿಯಾಗಿ, ಗೋವಾಲರಚಿತ ರಜ್ಜು ಸಂಬಂಧಮಾದ ಶ್ರೀದಂಡಂಗಳಂ ಹಿಡಿದು, ಮೃತ್ಯಾತ್ಮ, ಕಾಂಶ್ಯಾತ್ಮ ದಾರುಪಾತ್ರೀಯೋಳು ಒಂದಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ, ಕಂಥೆ ಕೌಪೀನ ಆಚ್ಯಾದನ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನ ಹೊಡೆ ಪಾದಕೆ ಸೂಚಿ ಕರ್ತರಿ ಯೋಗವಟ್ಟಾದಿ ಪರಿಕರಂಗಳನುಭಾತನಾಗಿ, ಭಸೋಽಧ್ಯಾಳನ ಧಾರಣ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣ ಶಿವಲಿಂಗಾಚನ ಸಾವಿತ್ರೀಜವಂಗಳಂ ಶ್ರೀಸಂಧ್ಯೇಯಲ್ಲಿಯು ಬಿಡದೆ ಆಚರಿಸುತ್ತೆ, ವೇದಾಧ್ಯಯನವನ್ನಿಂದು ಈಶ್ವರಧಾನತತ್ವರನಾಗಿ ಏಕಾನ್ನವನೊಲ್ಲದೆ, ಬಂಧು ಮತ್ತಾದಿ ಗೃಹಮಂ ಮುಗದೆ, ಬೇರೆ ಏಣಿ ಮಾವೆಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನಮಂ ತಂದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೆ ಸಹಜಮಯನಾಗಿರ್ವಾತನೇ ಬಹೂದಕನಪ್ಪಂ.

ಹಂಸಯತಿ :

ಮತ್ತಂ ಶಿಖಾ ಯಜ್ಞೋಪವೀತಂಗಳಂ ಶ್ವಜಿಸಿ, ವೇಣುದಂಡಮೋಂದಂ ಹಿಡಿದು, ಕಮಂಡಲು ಮೃತ್ಯಾತ್ಮ ಹಾಣಿಪಾತ್ರೆ ಕಂಥೆ, ಕೌಪೀನ ಆಚ್ಯಾದನ ದೋತ್ತ ಬಹಿರಾಂಗಳನುಭಾತನಾಗಿ; ಭಸೋಽಧ್ಯಾಳನಧಾರಣ ರುದ್ರಾಕ್ಷಾಭರಣ ಶಿವಾರಾಧನ ಸಾವಿತ್ರೀಜವಂಗಳಂ ಶ್ರೀಸಂಧ್ಯೇಯಲ್ಲಿಯೂ ಬಿಡದೆ ಆಚರಿಸುತ್ತೆ; ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾನ್ನವನು ಎಂಟು ಗ್ರಾಸವನುಂದು ಅಜಿತ್ತು ಷಂಡಕ ಪಂಗು ಅಂಥಕ ಬದಿರ ಮುಗ್ಧನೆ ಷಡ್ಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿ; ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯವಾಗಿ ಕಾಮಿಸುವುದು, ಕೊಂಡಾಡುವುದಿ, ವಿನೋದಿಸುವುದು, ನೋಡುವುದು, ನುಡಿಸುವುದು, ರತ್ನಗಳಸುವುದು, ಒಡಂಬಡುವುದು, ಕೂಡುವುದು ದಂಬ ಅಷ್ಟವಿಧ ಮೈಥುನಂಗಳಂ ಶ್ವಜಿಸಿ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಚಿಂತಕನಾಗಿರ್ವಾತನೇ ಹಂಸನಪ್ಪಂ.

೩೦೭

ಪರಮಹಂಸಯತಿ :

ಮತ್ತಂ ಶಿಖಾ ಯಜ್ಞೋಪವೀತ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಾದಿಗಳಂ, ಶ್ರೀದಂಡ ಕಮಂಡಲು

ಮೊದಲಾದ ಪರಿಕರಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸಿ, ಕಂಥೆ ಕೌಟಿನ ಪಾರೀಪಾತ್ರಾದಿ ವಸ್ತುಗಳಂ, ಶಿತಾದಿಬಾಧ್ಯ ಪರಿಹಾರಾರ್ಥ ಮಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಬಳಿಕ ದಿವ್ಯಸ್ವಾನ ವಾರುಣಸ್ವಾನ ವಾಯವ್ಯಸ್ವಾನ ಮಾನಸಸ್ವಾನ ಆಗ್ನೇಯಸ್ವಾನವೆಂಬ ಪಂಚವಿದಸ್ವಾನಂಗಳೊಳಗೆ, ಆಗ್ನೇಯಮಂಬ ಭಸಸ್ವಾನವೇ ಸಕಲಸ್ವಾನಂಗಳೊಳಗೆ ಕೋಟಿಕೋಟಿ ಗುಣಾಧಿಕಮಪ್ಪದರಿಂದವು ವೇದಸಿದ್ಧಮಪ್ಪದರಿಂದವು ಆವ ಆಶ್ರಮಿಗಳಿಂದಲೂ ತ್ಯಜಿಸಲು ಯೋಗ್ಯವಲಾಗಿ ಅಗ್ನಿರತ್ಯಾದಿ ಮಂತ್ರದಿಂ ಭಸ್ಯೋದ್ಭೂಜನಮಂ ಪ್ರಾವಮಾರ್ವಕಮಾದ ಹಂಸಮಂತ್ರದಿಂ ತ್ರಿಮಂತ್ರಧಾರಣಂಗರ್ಯು; ರುದ್ರಾಕ್ಷಿಗಳಂ ಧರಿಸಿ, ಶಿವಲಂಗಾಚರನೆಯಂ ಸರ್ವಧಾ ಬಿಡದೆ ಆಚರಿಸುತ್ತ; ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೇಯಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರಾವಮಾರ್ವಕಮಾಗಿ, ಷಟ್ಕಾಣಾಯಾಮದಿಂದ ಅಷ್ಟೋತ್ತರಶತ ಪ್ರಾವಜಪಂಗರ್ಯು; ಏಕಾಂತಪಾಸಿಯಾಗಿ ಸ್ವಸ್ಥಮಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿದು, ಯಥಾತ್ಮಕಸಮಾಧಿನಿಷ್ಪಾಗಿ, ಮಾಧೂಕರ ಅಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಪ್ರಾಕೃತಿಕ ಅಯಾಚಿತ ತಾತ್ಯಾಲಿಕಮೆಂಬ ಪಂಚವಿಧಭಿಕ್ಷಂಗಳನಾದೊಡಂ ಏಕಾನ್ಯವ ನಾದೊಡಂ, ಯಥೋಷ್ಯಮಲ್ಲದೆ ಅಲ್ಲಮಲ್ಲದೆ ಯೋಗಾನಾಗುಣವಾಗಿ ಭೋಜನಂಗರ್ಯು, ಗೂರುಪಾಸ್ತಯಿಂದ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಾಭಾಸಿಯಾಗಿ; ಸ್ವಾನ, ಶೈಜ ಸತ್ಯ ಅನ್ಯತ ಕಾಮ ಕ್ಷೋಧ ಲೋಭ ಮೋಹ ಶೋಕ ಹರ್ವ ದಂಭ ದಹಾದಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟ, ಚಾತುಮಾರ್ವಸವನಾಚರಿಸುತ್ತ, ತನ್ನಿಂ ಪೂರ್ವ ರಮಾಚಾರವನುಳಿದು ಉತ್ತರಾಚಾರನಿಷ್ಪನಾಗಿಪಾರ್ವತನೇ ಪರಮಹಂಸನಪ್ಪಂ.

೫೨

ಅತ್ಯಾಶ್ಮಿ :

ಬಳಿಕ ಸೂಯೋರ್ದಯಕ್ಕೆ ಮೊದಲು ಇದು ವಿದ್ಯೋತ ಇದು ದೀಪ ಇದು ನಕ್ಷತ್ರ ಇದು ಚಂದ್ರನೆಂದು ಇಂತು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಲಕ್ಷಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರ್ದ, ಪ್ರಕಾರಾಂತರಂಗಳು, ಆ ಸೂಯೋರ್ದಯವಾಗಲೊಡನೆ, ತಾವು ಆ ಸೂಯುರ್ದಿಂಟಿಯೋಳು ಅಂತಭಾರವಮಪ್ಪಂತ, ಜಾಘನೋತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಮನುಷ್ಯ ಭಿನ್ನ ಭಿನ್ನಮಾಗಿ ಅಭಿಮಾನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಯೋಗ್ಯಮಾಗಿರ್ದ ಚತುರಾಶ್ರಮಧರ್ಮಂಗಳಿಂದ ಅಂತಃಕರಣಶ್ವನಾಗಿ ಮೇಲೆ ಸಾಧನಚತುಷ್ಪಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾಗಿ, ಬಳಿಕ ಶ್ರೀಗುರೂಪದೇಶದಿಂ ವೇದೋತ್ಸಮಾದ ಜೀವ ಪರಮರ್ಯತ್ವ ವಿಷಯಮಪ್ಪ ಸಮೃಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಅನಂತರದೋಳು, ಆ ಜಾಘನಕ್ಕೆ ಬೇರೊಂದು ಅತಿಶಯವಿಲ್ಲಾಗಿ, ತನಗೊಂದು ಆಶ್ರಮಾಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದೆ, ವಿದಿನಿಷೇಧಾತೀತನಾಗಿ ಸರ್ವ ಆಶ್ರಮಂಗಳಿಂ ತಾನೇ ಮಾಜ್ಯನಾಗಿ, ಜೀವನ್ಯಕನೆಂದು, ಬ್ರಹ್ಮಣನೆಂದು ಪ್ರಸರಿಸಿದ್ದಿರ್ವಾರ್ತನೇ ಅತ್ಯಾಶ್ಮಿಯಪ್ಪಂ.

೫೦೪

ಶಿವಯೋಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು :

ಬಳಿಕ, ಇಂತು ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ಸಕಲಶೈವರು, ವರ್ಣಾಶ್ರಮಿಗಳಲ್ಲಿ, ಶುದ್ಧವೈದಿಕರಂದು, ತಾಂತ್ರಿಕ ವೈದಿಕರೆಂದು, ಶುದ್ಧತಾಂತ್ರಿಕರೆಂದು, ವೈದಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕರೆಂದು ಜಾಘನಸ್ತಿಯಾಭೇದದಿಂದ ನಾಲ್ಕುತ್ತರದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ಇರ್ಬರು, ಅವರಲ್ಲಿ;

೧. ತಂತ್ರವಾಸನೆಮಗದೆ ವೈದಿಕನಿಷ್ಠರೇ ಶುದ್ಧವೈದಿಕರು.
೨. ವೇದ ಸ್ತುತಿಗಳೆರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿಯುಕ್ತರೇ ತಾಂತ್ರಿಕ ವೈದಿಕರು.
೩. ವೇದವಾಸನೆ ಮಗದೆ ತಂತ್ರೀಕನಿಷ್ಠರೇ ಶುದ್ಧತಾಂತ್ರಿಕರು.
೪. ತಂತ್ರ ವೇದ ಉಭಯ ಪ್ರೀತರೇ ವೈದಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕರಕ್ಕುಂ.

ಪ್ರಮಾಣ ಗ್ರಂಥ ವಿಭಾಗ :

ಮತ್ತಂ, ಅಧಿಕಾರಿಗಳೇ ಮಾರ್ಗಸಂಕರಮಾಗದಂತೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧಿ ಪ್ರತಿಪಾದಕಂಗಳು ಆವಾವೆಂದೊಂದೆ: ಸೂತಸಂಹಿತೆ, ಪಾರಾಶರ ಮರಾಣಾದಿಗಳೇ ಶುದ್ಧವೈದಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದಕಂಗಳು; ಶಿವರಾಘವ ಸಂವಾದ, ವಾಯವೀಯ ಸಂಹಿತಾದಿಗಳೇ ತಾಂತ್ರಿಕವೈದಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದಕಂಗಳು; ಶೈವ ಪಾಶುಪತ ಸೋಮ ಲಾಕುಳಮೆಂಬ ಶಾಸಂತರಂಗಳೇ ಶುದ್ಧ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದಕಂಗಳು; ಭಾಗವತ ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತಾದಿಗಳೇ ವೈದಿಕ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದಕಂಗಳಿಂದು ಪೇಳ್ಣದೇ ಚಯಾರ್ಪಾದಮಕ್ಕುಂ. ೨೦೫

ಯೋಗಪಾದ

ಯೋಗಾಚಾರ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಮಣ :

ಮತ್ತಂ ಯೋಗಪಾದದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶ್ವರನಿಂದ ಉಪದೇಶ ಪಡೆದ ಶೈತ ಸದಾವ ದಮನ ಸಹೋತ್ರ ಕಂಕ ಲೋಕಾಕ್ಷ ಜನಿಷ್ಟ್ಯ ದಧಿಪಾಹ ವೃಷಭ ಉಗ್ರ ಅತ್ಯ ಸುಬಾಲಕ ಗೌತಮ ವೇದಿತಿರ ಗೋಕರ್ಣ ಗುಹಾವಾಸಿ ಶಿವಿಂಡಿ ಜಟಾಮಾಲಿ ಅಟ್ಟಹಾಸ ದಾರುಕ ಲಾಂಗುಲಿ ಮಹಾಕಾಯ ಶೂಲಿ ಡಿಂಡಿ ಮುಂಡಿ ಸಹಿಷ್ಣು ಸೋಮವುಶ ಮರ್ಗ ಲಕುಲೀಶರೆಂಬ ಅಷ್ಟವಿಂಶತಿ ಯೋಗಾಚಾರ್ಯರಾದ ಮನೀಶ್ವರರಾದೋಡೆ, ಒಬ್ಬಿಬ್ರಿಗೆ ನಾಲ್ಕು ಶಿಷ್ಯರುಗಳಾದಿ ಶೈತ-ಶಿಖಾದಿ, ಮಿಶ್ರ ಕರಿಷ್ಯನೆಂಬಾತಂ ಕಡೆಯಾದ ನೂರಹನ್ನೆರಡು ಶಿಷ್ಯರೊಡಗೂಡಿ, ಭಸಿತ ಅಕ್ಷಯೋಗೆದಂಡ ಯೋಗಪಟ್ಟಾಂಗಿಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ, ಏಕತೀವಿ ಬಹುತೀವಿ ಪಂಚತೀವಿ ಕೇಶಪಾಶ ಮುಂಡನಂಗಳುಳ್ಳವರಾಗಿ ಶಾಂತ ತೇಜೋಮಯರಾಗಿರೆಂದು ಯೋಗಾಚಾರ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಣಂಗಳು. ೨೦೬

ಯೋಗಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಮತ್ತು ಯೋಗಭೇದಗಳು :

ಬಳಿಕ ಈಶ್ವರನಲ್ಲಿ ಬಸ್ತೆದ ವಿಕ್ರಿಯೇ ಲಕ್ಷ್ಮಣಮಾದ ಯೋಗದ, ಮಂತ್ರಯೋಗ, ಲಯಯೋಗ, ಹರಯೋಗ, ರಾಜಯೋಗವೆಂಬವೇ ನಾಲ್ಕು ಯೋಗಭೇದಂಗಳು. ಮೃದುವೆಂದು ಮಧ್ಯವೆಂದು ಅತಿಮಾತ್ರವೆಂದು ಅತಿಮಾತ್ರತರವೆಂದು ಚತುರ್ವಿಧಕ್ತಮದಿಂದ ಆ ಮಂತ್ರದಿ ಯೋಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ಬಳಿಕ ನಾಲ್ಕು ಯೋಗಾನುಕ್ರಮದಿಂದವೆ ಪ್ರಜಾವಹಂಸಾದಿ ವಿಧಿಗಳುಂ; ದಶನಾದ ದಶಬಿಂದುಲಕ್ಷ್ಮಣಗಳುಂ; ಯಮ ನಿಯಮ

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮರೆ

ಆಸನ ಪ್ರಾಣಯಾಮ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ ಧ್ಯಾನ ಧಾರಣ ಸಮಾಧಿಗಳೆಂಬ ಈ ಸಗುಣ ನಿಗುಣ ರೂಪಮಾದ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಯೋಗವಿಧಿಗಳುಂಟು.

ಅಹಿಂಸೆ ಸತ್ಯ ಅಸ್ತೇಯ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯ ಕ್ಷಮೆ ಧೃತಿ ದಯೆ ಆರ್ಚವ ಮಿತಾಹಾರ ಶೌಚಮೆಂಬ ಯಮದ ದಶಭೇದಂಗಳುಂ;

ತಪಸ್ಸು ಸಂತೋಷ ಆಸ್ತಿತ್ಯ ದಾನ ಕಾಶ್ಚರಮಾಜೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಶ್ರವಣ ಲಜ್ಜೆ ಮತ್ತಿ ಜಪ ವ್ರತವೆಂಬ ನಿಯಮದ ದಶಭೇದಂಗಳು.

ಬಳಿಕ ಯಮಾದಿಭೇದಂಗಳ ಲಕ್ಷಣವೆಂತನೆ; ಯಜ್ಞಾರ್ಥಮಾದ ಪಶುಹಿಂಸೆ ಇದೊಂದು ಹೊರತಾಗಿ, ಮತ್ತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳ್ಲಿ ಕ್ಷೇತ್ರಮಂ ಮಟ್ಟಿಸಿದಿರುವುದೇ ಅಹಿಂಸೆ ಸನಿಸೂದು.

ಗುರುದೇವತಾ ಪ್ರಯೋಜನಮಾದ ಒಂದೆಡೆಯಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಬಂದ ಆಪತ್ತಿ ಭೀತಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮಸಿಯಿದಿರುವುದೇ ಸತ್ಯವೇನಿಸೂದು.

ಚೌಂರು ದಿಂದಾದರೂ ಬಲಾತ್ಮಾರದಿಂದಾದರೂ ಪರದ್ರವ್ಯವನು ಅಪಹರಿಸಿದಿರುವುದೇ ಅಸ್ತೇಯವೇನಿಸೂದು.

ವನಿತಾದಿ ವಿಲಾಸಮಂ ಕಂಡು ಕೇಳು, ಅಲ್ಲಿ ಮನೋವಾಕ್ಷಯಂಗಳಿಂ ಮಾತ್ರವೆಂದು ಬಗೆವುದೇ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವೇನಿಸೂದು.

ಪರರು ಮಾಳ್ಳಿ ಅಪಕಾರಮಂ ತಾನು ಸಮರ್ಥನಾಗಿದ್ದು ಸ್ವೇರಿಪುದೇ ಕ್ಷಮೆಯೆನಿಸೂದು.

ಆಪ್ತಬಂಧ, ಸುತಾದಿಗಳ ಪ್ರಾಪ್ತಾಪ್ತಾಪಿಗಳಲ್ಲಿ ಹರ್ಷಶೋಕಮಿಲ್ಲದೆ ಇರುವುದೇ ಧೃತಿಯೆನಿಸೂದು.

ಯೋಗಾದಿಗಳಿಂ ಪೀಡಿತರಾದ ಶತ್ರುಮಿತ್ರಾದಿಗಳ ರಕ್ಷಣಾಭಿಮುಖ ಮಪ್ಪದೇ ದಯವೇನಿಸೂದು.

ಹರ್ಷ ಶೋಕಂಗಳಿಡೆಯಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ಕದದದಿರುವುದೇ ಆರ್ಚವವೇನಿಸೂದು.

ಅಲ್ಪವಲ್ಲದೆ ಯಥೇಷ್ಠವಲ್ಲದೆ ಯೋಗಾನುಗುಣಮಾಗಿ ಭೋಜನಂಗೆಯುಷ್ಟದೇ ಮಿತಾಹಾರವೇನಿಸೂದು.

ಸ್ವದೇಹ ಮಲವಿಮೋಚನಾರ್ಥಮಾಗಿ ಮೃತೀಕೆ ಜಲಗಳಿಂ ಮನೋಮಲ ಹರಾರ್ಥಮಾಗಿ ಮಂತ್ರಧ್ಯಾನಾದಿಗಳಿಂ ಮಾಳ್ಳುದೇ ಶೌಚವೇನಿಸೂದು. ೩೦೨

ನಿಯಮಾದಿಗಳ ಭೇದವೆಂತೆಂದೋಡೆ :

ಎನಗೇ ಸಂಸಾರವೇನುಕಾರಣ ಬಂದಿತ್ತು, ಇದು ಎಂತು ಬಿಡುವುದು ಎಂದು ಆಳೋಚಿಸಿ ತಿಳಿವುದೇ ತಪವೇನಿಸೂದು.

ತನಗೆ ಇನಿತು ದೊರಕಿದನಿತರಲ್ಲಿಯೇ ಪರಿಣಾಮಿಸಿರುವುದೇ ಸಂತೋಷವೇನಿಸೂದು.

ಮಣಿಪಾವ ಸ್ವರ್ಗನರಕಾದಿಗಳುಂಟಂದು ತಿಳಿವುದೇ ಆಸ್ತಿಕ್ಕವೇನಿಸೂದು.

ತಾನುಗಳಿಸಿದ ಅನ್ನಾದಿ ದ್ರವ್ಯಂಗಳ ಧರ್ಮಾರ್ಥಮಾಗಿ ವಿಧಿಪೂರ್ವದಿಂದೇ ಕಾಲ ಪಾತ್ರವರಿದು ಈವುದೇ ದಾನವೆನಿಸೂದು.

ಸೃಜನ ಸ್ತುತಿ ಭಜನೆಗಳಿಂದ ಮನೋ ವಾಕ್ಯಾಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಶಿವಭಕ್ತಿ ಧ್ಯಾತ್ವಮಾದುದೇ ಈಶ್ವರಪೂಜೆಯನಿಸೂದು.

ವೇದಾರ್ಥವಿಚಾರಮಂ ಮಾಳ್ಖ್ಯದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತಶ್ರವಣವೆನಿಸೂದು.

ಲೌಕಿಕ ವೈದಿಕ ವಿರೋಧಮಾದ ಮೂರ್ಗದತ್ತ ಚಿತ್ತವನು ಎರಗಲು ಈಯದೀಪುದೇ ಲಕ್ಷ್ಯಯೆನಿಸೂದು.

ವಿಹಿತಮಾದ ಸ್ವಧರ್ಮದಲ್ಲಿಯ ವಿಶ್ವಾಸವೇ ಮತಿಯೆನಿಸೂದು.

- ಪ್ರಾವ ಶತರ್ಂಧೀಯಾದಿಗಳ ಸ್ವಾಧ್ಯಾಯವೇ ಜಪವೆನಿಸೂದು.

ಧರ್ಮಾರ್ಥಮಾತ್ಕ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಮಾದ ಉಪಾಯಗ್ರಹಣವೇ ಪ್ರತವೆನಿಸೂದು.
ಇವೆಲ್ಲಂ ಅಹಿಂಸಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಂಗಳು.

೨೦೨ ಅ

ಯೋಗಾಸನಗಳ :

ಬಳಿಕ ಸ್ವಿರಸುವಿದಿಂ ನಿಶ್ಚಲಾತ್ಮಕಮಾದ ಆಸನದಲ್ಲಿ:

ಸಿದ್ಧಾಸನ ಸಿಂಹಾಸನ ಸ್ವಸ್ತಿಕಾಸನ ಸವಾಸನ ಶೂಲಾಸನ ಸುಶಾಸನ ಸರ್ವತೋಭದ್ರಾಸನ ಗೋಮುಖಾಸನ ಗರುಡಾಸನ ಮಯೂರಾಸನ ಮತ್ತೊಂದ್ರಾಸನ ಮುದ್ಗರಾಸನ ಮಂಡುಕಾಸನ ಮೃಗಾಸನ ನಾಗಾಸನ ಕುಕುಟಾಸನ ಕುಂಜರಾಸನ ಚೂಮಾಸನ ಕೈಂಬಾಸನ ಕಾಷಾಸನ ವಿದ್ವಾಸನ ಕಾಮದಹನಾಸನ ಯೋನ್ಯಾಸನ ವ್ಯಾಘಾಸನ ವೈಣಿಕಾಸನ ವಸಾಸನ ವಾಸನಾಸನ ವೀರಾಸನ ವರಾಹಾಸನ ಪರ್ಯಂಕಾಸನ ಪದ್ಮಾಸನ ಪಥಾಸನ ಪಥಾಸನ ಪಶ್ಮಮೈತಾಣಾಸನ ತ್ರಿಸದಾಸನ ಹಸ್ತಿಕಣಾಸನ ಹೃಮಾಸನ ಆಧಾಸನಾದಿ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಯಾಸನ ಭೇದಂಗಳುಂ.

ಯೋಗೈ ಫಾಟಚಕ್ರದಿವಿವೇಕ :

ಬಳಿಕ ಶರೀರ ಜಿನಿತ ವಾಯುನಿರೋಧವೇ ಲಕ್ಷ್ಯಮಾದ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ವಿಧಿಗೆ ಮೆದಲು ಪ್ರಾಕಾರ ವೇದಿಕೆ ಕೂಪ ಅಲ್ಪದ್ವಾರ ಆರಂಧ್ರ ವಿತಾನ ಸಕಲಭಾಧಾರಿಹಿತತ್ವಾದಿಸಲ್ಲಿಕೊಣ ಯೋಗಮಂಟಪ ರಚನಾಪ್ರಕಾರಮುಂ; ಕುಶ ಕೃಷ್ಣಾಜಿನಾದಿ ಯೋಗಗ್ರಹೋಪಕರಣ ಪ್ರತಾರಂಗಳುಂ; ತೈಲ ಪಿಣ್ಣಾಶಾದಿ ಯೋಗೀಶ್ವರ ನಿಷೇಧ ದ್ರವ್ಯಂಗಳುಂ; ಮುದ್ದ ಪಟೋಲಕ ಗೋದುಮಾದಿ ಯೋಗೀಶ್ವರ ಸ್ವೀಕಾರವಸ್ತು ನಿಯಮಂಗಳುಂ; ಮೇಲ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಗುರು ಸರಸ್ವತಿ ವಿಷ್ಣೇಶ್ವರ ವಿಶಾಖಾದಿ ದೇವತಾ ಮಾಜಾ ವಿಧಾನಂಗಳುಂ; ಬಳಿಕ ಸಕಲ ಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರವೇ ತಮ್ಮತಮ್ಮ ಹೊಂಬತ್ತಾರಂಗುಲದ ಉದ್ದ್ವಹಿತ, ಅಲ್ಲಿ ಗುದಸ್ಯಾನದಿಂದ ಎರಡಂಗುಲದ ಮೇಲೆ ಶಿಶ್ವ, ಶಿಶ್ವದಿಂದ ಎರಡಂಗುಲದ ಕೆಳಗೆ ಮಧ್ಯ ಒಂದಂಗುಲ ಪ್ರಮಾಣಿನ ಸ್ಥಾನವೇ ದೇಹಮಧ್ಯವೆನಿಸೂದು, ಅದೇ ಮೂಲಾಧಾರವೆಂದೂ, ಶಿಶ್ವಿಸ್ಥಾನವೆಂದೂ,

ಪವೇಕ ಚಂತಾಮನೆ

ಪೆಸರನುಳ್ಳದಾಗಿ ತ್ರಿಕೋಣಾಕಾರಮಾಗಿ ತಪ್ಪ ಸುವರ್ಚಾಕಾಂತಿಮಯವಾಗಿಹುದು. ಮತ್ತೆ ಅದರಿಂ ನವಾಂಗುಲದುದ್ದರಲ್ಲಿ ಚತುರಂಗುಲ ವಿಸ್ತಾರವಾದ ಕುಕ್ಕಣಾಂಡಾಕಾರಮಪ್ಪ ನಾಡಿಕಂದವಿಹುದು. ಅದರ ಮಧ್ಯವೇ ನಾಭಿಯೆನಿಸುದು, ಆ ನಾಡಿ ಕಂದದಿಂದ ಎರಡಂಗುಲದಕೆಳಗೆ ಹಂಡಲಿ ಸ್ಥಾನವಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಹಂಡಲಿ ಸರ್ವನು ಅಪ್ಪುಕೃತಿ ರೂಪದಿಂ ಸಪ್ತ ಕುಟಿಲಾಕೃತಿಯಾಗಿ ನಾಡಿಕಂದದ ಮಧ್ಯದ ಸುಪುಷ್ಟಿಯಂಬ ನಾಡಿ ದ್ವಾರಮಂ ತನ್ನ ಮುಖಿದಿಂ ಮುಚ್ಚಿ ಮರಸಿ ನಿರ್ದಿಶಮಾಗಿಹುದು. ಬಳಿಕ ನಾಡಿ ಕಂದದಿಂ ದ್ವಾದಶಾಂಗುಲದುದ್ದರಮಾದ ನಾಳದಿಂ ಪತ್ರಾಪ್ತಕದಿಂ ಚತುರಂಗುಲ ವಿಸ್ತಾರದಿಂ ಕರಳಿ ಕುಸುಮದಂತೆ ಅಧೋಮುಖಮಾಗಿ ಮಾರ್ವಹ್ಯದಯ ಕಮಲವಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಜೀವಹಂಸನು ಕರ್ಮಪಾಶಬಧನಾಗಿ ವಾಲಾಗ್ರ ಶತಭಾಗೀಯೊಳು ಒಂದರ ಅನಿತು ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾಗಿ ಮನದ ನಡವಲಕೆಯಂ ಗಮಿಸುತ್ತಿಹನು. ೩೧೯

ಮತ್ತೆ ನಾಡಿ ಕಂದದಿಂ ಮೊರಮಟ್ಟ ಜಾಲಸೂತ್ರಂಗಳಂತೆ ಮೇಲುಕೆಳಗೆ ಎಡಬಲಂಗಳಿಗೆಯ್ದಿ, ಮನಃಪ್ರಾಣಾದಿ ದಶವಾಯಿಗಳ ಸಂಚಾರಮಾರ್ಗಗಳನಿಸಿದ ಎಪ್ಪತ್ತಿರು ಸಾವಿರ ನಾಡಿಗಳೊಳಗೆ ಮುಖ್ಯವೆನಿಸಿದ ಚತುರ್ದಶನಾಡಿಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಸುಪುಷ್ಟಿಯೇ ಮಸ್ತಕಾಂತ ಮಾಗಿಹುದು. ವಿಷ್ಣುದೇವತೆಯಾದ ಈಡೆಯೇ ವಾಮನಾಸಾಪುಟಾಂತಮಾಗಿಹುದು. ಬ್ರಹ್ಮನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಪಿಂಗಲೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣಾಸಾ ಸಂಪುಟಾಂತ ಮಾಗಿಹುದು. ಇಂದ್ರನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಗಾಂಧಾರಿಯೇ ವಾಮನೇತ್ರಾಂತವಾಗಿಹುದು. ದಿಕ್ಷಧಿದೇವತೆಯಾದ ಪೂಷೆಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ನೇತ್ರಾಂತವಾಗಿಹುದು. ಚಂದ್ರನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಶಂಖಿನಿಯೇ ವಾಮ ಕರ್ಣಾಂತಮಾರಿಹುದು. ಪ್ರಜಾಪತಿಯಧಿದೇವತೆಯಾದ ಪಯಸ್ಸಿನಿಯೇ ದಕ್ಷಿಣ ಕರ್ಣಾಂತಮಾಗಿಹುದು. ವಿರಾಡಧಿದೇತೆಯಾದ ಸರಸ್ವತಿಯೇ ಜಿಹ್ವಾಂತಮಾಗಿಹುದು. ಭೂಮಿಯಧಿದೇವತೆಯಾದ ಲಕುಹು ಎಂಬುದೇ ಶಿಶ್ವಾಂತವಾಗಿಹುದು. ವರುಣನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಹಸ್ತಿಜ್ಯಾಯೇ ವಾಮಪಾದಾಂಗುಷ್ಠಾಂತಮಾಗಿಹುದು. ಮಾಯುದೇವತೆಯಾದ ವಾರುಣಿಯೇ ಸರ್ವಾಂಗ ಗಾಮನಿಯಾಗಿಹುದೆಂದು ಶರೀರಾಭ್ಯಾಂತರ ನಾಡಿಚಕ್ರ ವಿಚಾರಂಗಳುಂ. ೩೧೮

ಬಳಿಕ ನಾಡಿ ಶೋಧನ ಕ್ರಮಂಗಳು

ಯೋಗತಂತ್ರ ಪರಿಚಯ :

ರೇಚಕ ಮೊರಕ ಹುಂಬಕ ವಿಧಗಳುಂ; ತನ್ನ ಜಾನುವಂ ದಕ್ಷಿಣ ಹಸ್ತದಿಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಂಗ್ಯೇದು ಒಂದು ಬೆಂಬು ಬೆಂಬುಕನಿಕ್ಕಲದೇ ಮಾತ್ರೆಯಹುದಾಗಿ ಷೋಡಶಾದಿ ಮಂತ್ರಾನಿಯಮಂಗಳುಂ; ತನುಲಾಫ್ರವ ದೀಪನ ಜರರಾಗ್ನಿ ವರ್ಧನಾದಿ ನಾಡಿ ಶುದ್ಧಿ ಬೆಹ್ವಂಗಳುಂ; ಸೂರ್ಯಭೇದನ ಉಜ್ಜ್ವಲಿ ಸೀತ್ವಾರಿ ಶೀತಳಿ ಭಸ್ತಿಕೆ ಭ್ರಮರಿ ಮೂರ್ಖೆ ಕೇವಲ ಎಂಬ ಅಪ್ಪುಕುಂಬಕ ಪ್ರಕಾರಂಗಳುಂ; ಮೂಲಬಂಧ ಉದ್ಯಾಂಬಂಧ ಜಾಲಂಧರಬಂಧವೆಂಬ ಬಂಧತ್ಯಯಂಗಳುಂ; ಪ್ರಾಕೃತ ವ್ಯಕ್ತತಮಾದ ರೇಚಕ ಮೊರಕ

ಹುಂಭಕ ಉತ್ಸರ್ವ ಅಪಕರ್ವ ಶಾನ್ಯ ಉತ್ಸಾಂತಿ ಎಂಬ ಸಪ್ತ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಲಕ್ಷಣಂಗಳುಂ; ಸ್ವೇದ ಕಂಪನ ದೇಹೋತ್ಸಾನಮೆಂಬ ಕ್ರಮದಿಂ ಕನಿಷ್ಠ ಮಧ್ಯಮ ಉತ್ತಮ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ ಸಿದ್ಧಿಸೂಚನೆಗಳು; ಪಶ್ಚಿಮದ್ವಾರಗಮನ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗ್ರಂಥಿಭೇದದ ಶೀರೋಮದ್ವಗತ ಜಂದ್ರಾಮೃತ ಸೇವನಾದಿ ಕ್ರಮಂಗಳುಂ; ೨೦೯.

ಸರ್ವಯೋಗಾಂಗ ಘಲಾದಿ ಸಂಗ್ರಹ :

ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮದಿಂ ಪಾಪಕ್ಕಾಯ ರೂಪ ಶಾಂತಿ, ಅಜ್ಞಾನ ನಿವೃತ್ತಿರೂಪ ಪ್ರಶಾಂತಿ, ಜ್ಞಾನ ಪ್ರಕಾಶರೂಪ ದೀಪಿ, ಬುದ್ಧಿ ನಿಮ್ಮಲರೂಪ ಪ್ರಸಾದವೆಂಬ ಜತುವಿರ್ಭಾಸ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಅಹಮೆಂಬುದುಂ; ಬಳಿಕ ಬಾಹ್ಯಕರ್ಮಪರಿಶ್ಯಾಗದಿಂ ಚಿತ್ತವನು ಅಂತರ್ಮುರ್ಖಿಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಿಸುವುದೇ ಲಕ್ಷಣಮಾದ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರದ ಅನೇಕ ಭೇದಂಗಳುಂ; ಬಳಿಕ ಪರಶಿತನೆಂಬ ಶುಭಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಸ್ಥಾಪನವೇ ಲಕ್ಷಣಮಾದ ಧಾರಣದ ಭಾಧಾರಣಾದಿ ಬಹುಪ್ರಕಾರಂಗಳುಂ; ಮತ್ತಂ ವಿಷಯಾಂತರಕ್ಕೆರಗದೆ ಶಿಫಬಿಂತಾ ಪ್ರವಾಹರರೂಪಮಾದ ಧ್ಯಾನದ ನಾನಾವಿಧಂಗಳುಂ; ಧ್ಯೇಯ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮನೋನಿಶ್ಚಲಾತ್ಮಕಮಾದ ಸಮಾಧಿಯ ಜ್ಞಾತಾಜ್ಞಾತಾದಿ ಭೇದಂಗಳುಂ; ಬಳಿಕ ಅಣೀಮಾದ್ಯನೇಕ ಸಿದ್ಧಿಭೇದಂಗಳೇ ಘಲಂಗಳ್ಳ. ೨೧೦ಬಿ

ಯೋಗ ವಿಭಾಗಾದಿಗಳು :

ಆಲಸ್ಯ ವ್ಯಾದಿ ಪ್ರಮಾದ ಸ್ಥಾನಸಂಶಯ ಅನವಸ್ಥಿತಿ ಅಶ್ವದ್ಧ ಭಾರಂತಿದರ್ಶನ ದುಃಖ ದೌರುಸಸ್ಯ ವಿಷಯಲೋಲುಪ್ರವೆಂಬ ದಶ ಯೋಗವಿಷ್ಟಂಗಳುಂ; ಲಯ ವಿಕ್ಷೇಪ ಕಾಪಾಯಮೆಂಬ ದೋಷತ್ಯಯಂಗಳುಂ; ಅಯಾಯ ವಿಷ್ಣ ದೋಷೋಪಶಾಂತಿ ಪ್ರಕಾರಂಗಳುಂ ಅಕ್ಷ್ಯಂ. ೨೧೦ಬಿ

ಯೋಗ ಘಲಾದಿಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಯಮಾದ್ಯವ್ಯಾಂಗದೊಳಗೆ ಮೊದಲ ಯಮಾದಿನಾಲ್ಕಂಗವೇ ಬಾಹ್ಯವೆನಿಸಿಹವು. ಮಿಕ್ಕ ಪತ್ಯಹಾರಾದಿ ನಾಲ್ಕಂಗವೇ ಅಂತರಂಗವೆನಿಸಿಹವು. ಅವರಲ್ಲಿ: ಅಹಿಂಸಾದಿ ಅವಾಂತರಂಗಮ್ಮಳ್ಳ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಅಭಿಮತ ದೇವತಾ ಸಂದರ್ಶನಾದಿಗಳು.

ಸ್ವಸ್ತಿಕಾದಿ ಭೇದಮ್ಮಳ್ಳ ಆಸನಕ್ಕೆ ದೇಹಾರೋಗ್ಯ ಅನಿಲಸ್ಯಾದಿಗಳು. ರೇಚಕಾದಿ ಸಪ್ತಭೇದಮ್ಮಳ್ಳ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮಕ್ಕೆ ಸಕಲ ದೋಷ ನಿವೃತ್ಯಾದಿಗಳು. ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳನು ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಆಪರ್ವಣಂ ಮಾಳ್ಳ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರಕ್ಕೆ ವೈರಾಗ್ಯ ಲಕ್ಷಣ ವಹಿಯಿಂ ತತ್ತದ್ವಿಷಷಗ್ರವಂದಹನಾದಿಗಳುಂ, ಶುಭಾಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಬಂಧನರೂಪಧಾರಣಕ್ಕೆ ಪಾಪಕ್ಕಯಾದಿಗಳುಂ, ಸಗುಣ ನಿಗುರ್ಣಣ ಧ್ಯಾನಕ್ಕೆ ಅನೀಶ್ವರತ್ವಂ ನಿವೃತ್ಯಾದಿಗಳುಂ ಜ್ಞಾತಾದಿ ಸಮಾಧಿಗೆ ಪ್ರಜ್ಞಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾದಿಗಳೇ ಘಲಂಗಳೆಂಬುದು. ೨೧೦ಕಿ

ಅಷ್ಟಾಂಗಾಧಿಕಾರಿ ಭೇದ:

ಮತ್ತಮ ಆ ಅಷ್ಟಾಂಗದೊಳಗೆ ಯಮಾದಿ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳೇ ಕನಿಷ್ಠರು.

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮನೆ

ಆಸನಾದಿ ಷಡಂಗಾದಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳೇ ಮಧ್ಯಮರು. ಪ್ರಶ್ನಹಾರಾದಿ ಚತುರಂಗ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳೇ ಉತ್ತಮರು. ಧ್ಯಾನಾದಿ ದ್ವಯಾಂಗ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳೇ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮರೆಂಬ ಅಂಗಾಧಿಕಾರಿ ಭೇದಂಗಳನ್ನಿಂದ.

ಇಗಿ

ನಿಗುರ್ಣಾಘ್ರಾಂಗ ಯೋಗ ಲಕ್ಷಣ :

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ:

ದೇಹೇಂದ್ರಿಯಾದಿ ವೈರಾಗ್ಯವೇಯಮ, ಪರಮಾಥಾರ್ಥಿರತಿಯೇ ನಿಯಮ, ಸರ್ವವಸ್ತುವಿನೊಳು ಉದಾಸೀನವೆ ಆಸನ, ವಿಷಯಾರ್ಥಮಾದ ಇಂದ್ರಿಯ ನಿರೋಧವೇ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮ, ವಿಷಯ ವಿಮುವಿತೆಯೇ ಪ್ರತ್ಯಾಹಾರ, ಸ್ವಾತ್ಮನಿಷ್ಠೆಯೇ ಧಾರಣ, ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನೆಂಬುದೇ ಧ್ಯಾನ.

ಎಚ್ಚರಿಲ್ಲದೆ ಮರವೆಯಿಲ್ಲದ ಸಂವಿತ ಮಾತ್ರಾವಭಾಸನವೇ ಸಮಾಧಿ, ಎಂಬೀ ನಿಗುರ್ಣಾ ಅಪ್ಪಾಂಗಯೋಗ ಲಕ್ಷಣಂಗಳ್ಳಾ. ಇಗ್ನ

ಷಟ್ಕಾಚಕ್ರ ವಿಷಯ ವಿವೇಕ :

ಮತ್ತಂ, ಆಧಾರ ಸ್ವಾಧಿಷ್ಠಾನ ಮಣಿಪೂರಕ ಅನಾಹತ ವಿಶುದ್ಧಿ ಆಗ್ನೇಯವೆಂಬ ಷಟ್ಕಕ್ರಂಗಳುಂ; ಕ್ರಮದಿಂದ ಅವಕ್ಕೆ ದೇಹಮಧ್ಯ ಲಿಂಗ ನಾಭಿ ಹೃದಯ ಕಂತ ಭೂಮಧ್ಯವೆಂಬ ಆರುಸ್ಥಾನಂಗಳುಂ; ಚತುರಸ್ತ ಅರ್ಥಚಂದ್ರಾಹಾರ ತ್ರಿಕೋಣ ಷಟ್ಕೋಣ ವೃತ್ತ ವಿಚಕ್ರವಾದ ಆರು ಆಕಾರಂಗಳುಂ; ಪೃಥುವ್ಯಾದಿ ಮಾನಸಂತಮಾದ ಆರು ಭೂತಂಗಳುಂ; ಹೀತ ಶೈತ ರತ್ನ ನೀಲ ಸ್ಥಬಿಕ ಮಾನೀಕ್ಯವೆಂಬ ಆರುವರ್ಣಂಗಳುಂ; ಚತುರಳ ಷಡ್ಯಳ ದಶದಳ ದ್ವಾದಶದಳ ಹೋಡಶದಳ ದ್ವಿದಳನ್ನಿಲ್ಲಾಕಮಲಂಗಳುಂ; ವಾದಿಸಾಂತ ಬಾದಿಲಾಂತ ದಾದಿಪಾಂತ ಕಾದಿಲಾಂತ ಅದಿವಿಸಗಾರಂತ ಹಕಾರಕ್ಕಾರಂಗಳೆಂಬ ಆರು ವರ್ಗದಳಾಕ್ಷರಂಗಳುಂ; ನಕಾರಾದಿ ಪ್ರಣವಾಂತಮಾದ ಆರು ಕನಿಕ ಅಕ್ಷರಂಗಳುಂ; ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ಜೀವಾತ್ಮೆ ಅಂತ್ಯವಾದ ಅಧಾರದೇವತೆಗಳುಂ; ಮೇಲೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಕ್ರ ಶಿಖಾಚಕ್ರ ಪಶ್ಚಿಮಚಕ್ರಮೆಂಬ ಚಕ್ರತ್ರಯಂಗಳುಂ; ಕ್ರಮದಿಂದ ಅವಕ್ಕೆ ಮಾಸ್ತಕ ಶಿಖಿ ಶಿಖಾಂತವೆಂಬ ಸ್ಥಾನತ್ರಯಂಗಳುಂ; ಸಹಸ್ರದಳ, ತ್ರೀದಳ, ಶತದಳಮಾದ ಪದ್ಮತ್ರಯಂಗಳುಂ; ಜೋತಿವರ್ಣ ಮಹಾಜೋತಿವರ್ಣ ಅಪ್ರದರ್ಶನಮೆಂಬ ವರ್ಣತ್ರಯಂಗಳುಂ; ಅಕ್ಷರಾತ್ಮಕನಾದ ಅನಂತರಾತ್ಮಕನಾದ, ನಿಷ್ಟಭಮೆಂಬ ನಾದತ್ರಯಂಗಳುಂ; ಆಂತರಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಆದಿದೇವತಾತ್ರಯಂಗಳನ್ನಿಂದ.

ಇಗ್ನ

ಯೋಗವಿಧ್ಯ ಪರಿವೇಷ :

ಬಳಿಕ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯ ಅಗ್ನಿಮಂಡಲತ್ರಯ ಸಾಫಾನ ಕಾಂತಿಪ್ರಕಾರಂಗಳುಂ; ಬಾಹ್ಯ ಮಧ್ಯಮ ಅಂತಲ್ರಕ್ಕತ್ರಯಂಗಳುಂ; ಗುಣರಹಿತ್ಯಾದಿ ಆಕಾಶ ಪಂಚಕಂಗಳುಂ; ಮಾರ್ಘ ಮಧ್ಯ ಉತ್ತರಮೆಂಬ ತಾರಕತ್ರಯಂಗಳುಂ; ಷಣ್ಣಿಖಿ ಹೇಚರಿ ಶಾಂಭವಿ

ವೊದಲಾದ ಮುದ್ರಾಭೇದಂಗಳುಂ; ಉನ್ನನಿ ಮನೋನ್ನನಿ ಸಹಜಾದಿ ಅವಸ್ಥಾಕ್ರಮಂಗಳುಂ; ವಿಕ್ಸೇಪ ಗತಾಗತ ಸಂಶ್ಲಷ್ಟ ಸ್ವಲೀನವೆಂಬ ಮನೋವೃತ್ತಿ ಚಕ್ರಷ್ಯಯಂಗಳುಂ; ಬಾಲ ಉನ್ನತ ಪಿಠಾಚವೆಂಬ ಯೋಗೀಶ್ವರ ಚಿಹ್ನತ್ವಯಂಗಳುಂ; ಎಂಬಿವು ವೊದಲಾದವೆಲ್ಲಂ ಯೋಗ ಪಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೨೧೪

ಜಾನ್ನಪಾದ

ಮತ್ತಂ ಆ ಜಾನ್ನಪಾದದನ್ನಿ ಪತಿ ಪಶು ಪಾಶವೆಂಬ ತ್ರಿಪದಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾಗಿಹುದು, ಅವರಲ್ಲಿ:

"ಪತಿ" ಪದಾರ್ಥ ವಿಜಾರ :

ಅನಾದಿ ನಿರ್ಮಲ ಚಿಧ್ಯವೈಕ್ಯತ್ವದಿಂ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರ ತಿರೋಭಾವ ಅನುಗ್ರಹವೆಂಬ ಪಂಚಕೃತ್ಯ ಕರ್ತೃತ್ವವೇ ತನಗೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಧರ್ಮಮಾಗಿ ಉಳಿದೆ ಪತಿ" ಪದಾರ್ಥಮಹ್ಯಂ. ೨೧೫

ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ವರೂಪ :

ಬ್ರಹ್ಮ ಆ ಸೃಷ್ಟಾದಿ ಪಂಚಕೃತ್ಯದ ವಿವರಮೆಂತೆನೆ: ಕರ್ಣಾಕರ್ತೃತ್ವ ಸಂಕಲ್ಪಕರ್ತೃತ್ವ ಸನ್ನಿಧಾನಕರ್ತೃತ್ವಮೆಂಬ ತ್ರಿಪಿಧ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೃತ್ವದೊಳಗೆ ಕುಲಾಲಾದಿಕದಂತೆ ವಿಕಾರಾತ್ಮಕಮಾದ ಕರಣ ಕರ್ತೃತ್ವಮಂ ಬಿಟ್ಟು; ಬ್ರಹ್ಮ ಸಂಕಲ್ಪಮೆಂಬುದು ಸೃಷ್ಟಾವಿಶೇಷಮಪ್ಪದರಿಂ, ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾದಿಕದಂತೆ ಅಜ್ಞತ್ವಾದಿ ದೋಷಯುಕ್ತಮಾದ ಸಂಕಲ್ಪ ಕರ್ತೃತ್ವಮಂ ನೇತಿಗಳಿಂದ; ಮೇಲೆ ಕುಮುದ ಕುಲ ಮಥೂಭ್ರಷ್ಟ ಮೃತೀಕಗಳ ಸಂಕೊಚ ವಿಕಾಸ ದ್ರವ್ಯ ಶಿಷ್ಟಂಗಳಂಬ ಕ್ರಮ ವಿಷಯಮತಿ ವಿಕಾರಂಗಳಿಗೆ ನೀರ್ಕಾರನಾದ ಸೂರ್ಯನಂತೆ ಸನ್ನಿಧಾನ ಕರ್ತೃತ್ವಯುಕ್ತನೀಸಿ; ಬಿಂದುವಿನ ಅಧಿಕಾರ ಅವಸ್ಥೆಯ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಈಶಸಂಜ್ಞೀಯಳ್ಳಿ ಪರಕಿವನ ಸಕಲ ಕಾರ್ಯತ್ವಾದಕಮಾದ ವ್ಯಾಪಾರವಿಶೇಷವೇ ಸೃಷ್ಟಿಯಹ್ಯಂ. ೨೧೬

ಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವರೂಪ:

ಬ್ರಹ್ಮ ಆತ್ಮಗ್ರಿ ಪರಮಾನಂದ ಉತ್ಪಾದಕಮಪ್ಪದರಿಂ, ಭೋಗಾವಸ್ಥಯ ನೆಯಿದ ಬಿಂದೂಪಾದಿಯಿಂ, ಸದಾತಿವನಾಮದೇಯಮುಳ್ಳ ಪರಶಿವನ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ವಾಲನಾತ್ಮಕ ಕೃತ್ಯವಿಶೇಷವೇ ಸ್ಥಿತಿಯಹ್ಯಂ.

ಸಂಹಾರ ಸ್ವರೂಪ :

ಮತ್ತಂ, ಸಂಸಾರದಿಂ ದುಃಖಿತರಾದ ಪಶುವಿಶ್ರಮಾರ್ಥಮಾಗಿ ಶಿವನ ನಿಯಾಮಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂ ಸಕಲತ್ವ ಭುವನಾದಿ ಕಾರ್ಯವರ್ಗಂ ಸಂಕುಚಿತಮಾಗಿ ಲಯಾವಸ್ಥೆಯನೆಯಿದ ಬಿಂದೂಪಾಧಿಯಿಂದ ಈಶ ಸಂಜ್ಞಿಕನಾದ ಪತಿಯ ವ್ಯಾಪಾರ ವಿಶೇಷವೇ ಸಂಹಾರಮಹ್ಯಂ.

ತೀರೋಭಾವ ಸ್ವರೂಪ

ಮತ್ತಂ ಸರ್ವಾಶ್ವರ ಭೋಗಸಾಧನಮಾದ ಬಿಂದೂಪಾಡಿಯಂ ಕ್ರಮಾನುಸಾರದಿಂದ ಆಯಾಯ ತತ್ತ್ವಭೂವನಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇರ್ದಿಂದಿರಿಗೆ ವಾಮ ನಾಮಧೇಯವನುಳ್ಳ ಪರಶಿವನ ಕೃತ್ಯ ವಿಶೇಷವೇ ತೀರೋಭಾವಮಹುಂ.

ಅನುಗ್ರಹ ಸ್ವರೂಪ :

ಮತ್ತಂ ನಿಃಶೇಷಮಾಗಿ ನಷ್ಟವಹುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯಮಾದ ಮಲಪರಿಪಾಕ ಅನುಸಾರದಿಂದ ಅತ್ಯಂತ ಸಾಶಪರಿಕಾಮ ವಿಶೇಷಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಮಾದ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯವರ್ಗಂ ಗಭೀರಕಾರಕ್ಕೆ ಅಭಿಮುಖವಪ್ಪ ಬಿಂದೂಪಾಡಿಯಂ ಲಭ್ಯಮಾದ ನಿರಧಿಕರಣ ಸಾಧಿಕರಣ ಶಿವಧರ್ಮಿನಿಂದ ಲೋಕಧರ್ಮಿನಿಂದ ನೈಸ್ತಿಕಿ ಭೌತಿಕಿ ಸದ್ಗೌರಿನಿವಾರಣ ಶ್ರೀಯಾವತಿ ಜಾಣಿಸುವತಿ ಭಾಷ್ಯಾಂಕ ಸ್ವಾರ್ಥಿಕಿ ಮಾಂತ್ರಿಕಿ ವಾಚಕಿ ಶಾಸ್ತ್ರೀಯೋಗಿಕಿ ಹೌತ್ರಿಕಿ ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ದೀಕ್ಷಾದ್ವಾರದಿಂದ ಈಶಾನ ಸಂಜ್ಞತನಾದ ಪತಿಯ ಸ್ವಾಮ್ಯತಾರೂಪ ವಿಶುದ್ಧ ಆತಾಭಿವೃತ್ತಿಗೆ ಕಾರಣಮಾದ ವ್ಯವಹಾರ ವಿಶೇಷವೇ ಅನುಗ್ರಹವಹುದು. ೨೧೨

ಪಶು ಪದಾರ್ಥ :

ಮತ್ತಂ, ಅನಾದಿಮಲ-ರುದ್ಧ-ಜಾಣ-ಶ್ರೀಯಾಶಕ್ತಿಯತ್ತ ಜೈತನ್ಯವೇ ಪಶುವಹುಂ. ೨೧೩

ಪಶುಧೀದಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಪಶುವೇ ಮನ ಮಾಯೆ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಪಾಶತ್ರಯಸಂಬಂಧದಿಂ ಸಕಲನೆಂದು;

ಮಲ ಕರ್ಮವೆಂಬ ಪಾಶದ್ವಯ ಸಂಬಂಧದಿಂ ಪ್ರಳಯಾಕಲನೆಂದು; ಮಲಪರಿಪಾಠ ಸಂಬಂಧದಿಂ ವಿಜಾನ್ಯನ ಕೇವಲನೆಂದು ಶ್ರೀವರ್ಗಮಾಗಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಕಲ ವರ್ಗವೇ ಪಕ್ಷತ್ವಿಪಾಶರೆಂದು, ಅಪಕ್ಷತ್ವಿಪಾಶರೆಂದು ದ್ವಿವಿಧಮಾಗಿಹುದು. ೨೧೪

ಪಕ್ಷತ್ವಿಪಾಶ ಪಶುಗಳು :

ಅಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷತ್ವಿಪಾಶರೊಳಗೆ ಕಲಾಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿರ್ದ ಮಂಡಲೇಶ್ವರರು ಎಂಬು; ಗುಣಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿರ್ದ ಕ್ಷೋಧೇಶಾದಿಗಳು ಎಂಬು; ಸೂಕ್ತ ತನ್ಯಾತ್ಮವರ್ಗದಲ್ಲಿರ್ದ ಶತರುದ್ರರಿಗೆ ಏರಭದ್ರನು, ಗುಣತ್ವಾತ್ಮದಲ್ಲಿರ್ದ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುವಿಗಳಿಗೆ ಕೃಪಾದ ಶ್ರೀಕಂಠೇಶದ್ವರನು, ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ರಕ್ತಕರಾದ ಶತರುದ್ರರೆಂಬ ನೂರಹದಿನೆಂಟನೂ ಪರಶಿವನು ತಾನೆ ನಿರಧಿಕರಣ ದೀಕ್ಷೆಯಿಂ ಮಂತ್ರೀಶ್ವರರಂ ಮಾಡಿ. ಆಯಾಯ ಕೃತ್ಯಾದಿಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನಿಲಿಸಲು ಅವರೆಲ್ಲಂ ದೇಹಯಂತ್ರರಾದೊಡಂ ಆ ದೇಹವಶಂಗತರಾಗದೆ ಸರ್ವಜ್ಞರಾಗಿ ಪತಿಪದಾರ್ಥವನಿಸಿಕೊಳುತ್ತಿರ್ದು. ೨೧೫

ಅಪಕ್ಷತ್ವಾಶ ಪಶುಗಳು :

ಮತ್ತೊಂದು. ಅಪಕ್ಷತ್ವಾಶ ರೋಳಗೆ ಕೆಲಂಬರೇ ವಿಷವುಳ್ಳ ತರಂತೆ ಮಲನಿರೋಧದಿಂ ಕೇವಲಾವಸ್ಥಾಗಿದ್ದು ಮೇಲೆ ಶಿವನಿಂ ಕಲಾ ಯೋಗ ಭೋಗ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಮಲಪರಿಪಾಕಾದಿಕರುಯೋಗಿಂದೆಂದು, ಬಳಿಕ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಲವಲವಿಕೆ ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿಯ ಜಗ್ಗಾಪ್ರಯೋಗಿಂದೆಂದು, ಬಳಿಕ ಮೋಕ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಶಿವಾಗಮಂಗಳಲ್ಲಿವಿಶಾಸಂ ಮೊದಲಾದ ಚಹ್ಯಂಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿಪಾತದ ಮಂದ, ಹುಂಡತರ, ತೀವ್ರ, ತೀವ್ರತರಹುಂಬ ಭೇದಪರೀಕ್ಷೆಯಿಂ ಪರಶಿವನು ಗುರುಮೂರ್ತಿಯನು ಅಧಿಷ್ಟಿಸಿ, ಮಾಳ್ಯ ಸಾಧಿಕರಣ ದೀಕ್ಷಾತ್ಮಮದಿಂ ಶಿವಸಮಾನರೂಪ ಮೋಕ್ಷವನು ಎಯ್ಯಾತಿಕುಂಬಂ.

೨೧೧

ಅಪಕ್ಷತ್ವಾಶ ಪ್ರಳಯಾಕಲರು :

ಬಳಿಕ ಅಪಕ್ಷತ್ವಾಶ ರೋಳಗೆ ಉಳಿದವರುಗಳ ಕರ್ಮಫಲ ಭೋಗಾದಿಕದಿಂದ ಇಂತು ಮುಕ್ತರಾಗಲೋಸುಗ ಶಿವನು ನಾನಾ ಯೋನಿಯೋಳು ಪಸರಿಸೆ, ಕಿಂಚಿಜ್ಞತ್ವ ಕಿಂಚಿತ್ತತ್ವತ್ವದಿಂ ಸುಖಿದುಃಖಿ ಮೋಹಂಗಳನು ಉಳ್ಳವರಾಗಿ, ಆಯಾ ದೇಹಿಗಳಿನಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿ ಸಮಯಾಂತರ ದೀಕ್ಷಾವಿಶೇಷದಿಂ ಪಶುತ್ವ ಏಕದೇಶದಿಂ ಹಿಂಗ ಶಿವತ್ವ ಏಕದೇಶಾಭಿಪ್ರಾಯ ಪಾಟಿನಿಸಿ ಮಾಯಾಪಾಶ ವಿಮೋಚನದಿಂ ಮಲಕರ್ಮಮೆಂಬ ಪಾಶದ್ವಯ ಯುಕ್ತರಾಗಿ ಪ್ರಳಯಾಕಲ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂ ತಾಳಿಕುಂಬಂ.

೨೧೨

ಪ್ರಳಯಾಕಲರಲ್ಲಿ ವಿಧಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಪ್ರಳಯಾಕಲರೇ ಪಕ್ಷಪಾಶದ್ವಯರೆಂದು, ಅಪಕ್ಷಪಾಶ ದ್ವಯರೆಂದು ದ್ವಿವಿಧಮಕ್ಕಂ. ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಪಕ್ಷಪಾಶದ್ವಯರೇ ಪರಶಿವನ ನಿರಧಿಕರಣ ದೀಕ್ಷಾ ಸಾಮಧ್ಯದಿಂ ನಿಜ ಮೋಹವನೆಯುತ್ತಿಕರು, ಮತ್ತಂ ಆ ಅಪಕ್ಷಪಾಶದ್ವಯರೇ ಪುರುಷರು ದೇಹಯುಕ್ತರಾಗಿ ಕರ್ಮಾಧಿನಿದಿಂದ ಆಯಾಯ ಭುವನಜ ದೇಹ ಸಂಬಂಧಿಗಳಹರು. ಮತ್ತೆ ಅವರೋಳಗೆ, ಲೋಕಪಾಲಾಷ್ಟಕರು, ಗುಹ್ಯಾಷ್ಟಕರು, ಅತಿಗುಹ್ಯಾಷ್ಟಕರು ಪವಿತ್ರಾಷ್ಟಕರೆಂಬ ಪಂಚಾಷ್ಟಕರುಗಳೇ ಮಂತ್ರ ಮಹೇಶ್ವರನಾದ ಅನಂತೇಶ್ವರನಿಂದ ಅನುಗ್ರಹಿತರಾಗಿ, ಸರ್ವಜ್ಞರೆನಿಸಿ, ಭುವನ ಪತಿಗಳಾಗಿಕುಂಬಂ.

೨೧೩

ಮತ್ತಂ ಆ ಅಪಕ್ಷಪಾಶದ್ವಯರೇ ವಿಜಾನ್ಯಯೋಗದ ಸಾಧ್ಯಾಗಳಿಂ ಕರ್ಮಕ್ಕೂ ಮಾಯಿ ಮಲವಿಕಪಾಶಬಂಧದಿಂ ದರ್ಶನಾಂತರಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿಸ್ಯಾನವೆನಿಪ ಮಾಯಾತತ್ಪರ ಶುದ್ಧ ವಿದ್ಯಾತತ್ಪರದ್ವಯದ ಅಂತರಾಳಲಕ್ಷಣ ಕೈವಲ್ಯ ಪದದೋಳನಿಂದು ವಿಜಾನ್ಯ ಕೇವಲ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂ ತಾಳಿಕುಂಬಂ.

೨೧೪

ವಿಜಾನ್ಯ ಕೇವಲರು :

ಮತ್ತಂ ಆ ವಿಜಾನ್ಯ ಕೇವಲರೇ ಮಲವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿಪಾಕ ತಾರತಮ್ಯದಿಂ ಶಿವನಿಂ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿರಧಿಕರಣ ದೀಕ್ಷಾತ್ಮಶಯದಿಂ ಪಿದ್ಯೈ ಪಿದ್ಯೈಶ್ವರ ಸದಾಶಿವಾದಿ ಭೇದದಿಂದ

ಉವೇಕ ಚಂತಾಮನೀ

ಉತ್ತರೋತ್ತರಮಾದ ಅಧಿಕಾರಾವಸ್ಥೆಯಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪರಮಕ್ತರಂತೆ, ದುಃಖಿತವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ತಿಶಯ ಸಮಸ್ತ ಬೈಂದವಾನಂದವನು ಆಸ್ತಾದನಂಗ್ಯೆದು. ಬಳಿಕ ಆ ಭೋಗದೊಳ್ಳ ವಿರಕ್ತಿಪಟ್ಟಿ, ಪ್ರಯೋಜ್ಯಕರ್ತ್ವತ್ವದ ಆಯಾಸಮಂ ಬಿಸುಟು ಸಕಲ ಬೈಂದಪ್ರಾತ್ರಿಣಮಾಗಿ, ತತ್ತ್ವಾತ್ಮಿತಮಾದ ಸವಾರಭಿವ್ಯಕ್ತಿ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಶಿವಸಮಾನಲಕ್ಷಣಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀಯಾಶಕ್ತಿಯುಕ್ತ ಪರಮ ಮುಕ್ತರೆನಿಸಿರ್ವರೆಂಬುದೇ ದ್ವಿತೀಯ ಪದಾರ್ಥಮಹತ್ವಂ. ೩೨೫

ಪಾಶ ಪದಾರ್ಥ - ಪಂಚಬೇದ :

ಮತ್ತಂ ಅನಾದಿಯಿಂ ಶಿವ-ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಅಧಿಷ್ಟಿತಮಾಗಿ ಪಶುಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಪಾಶಪದಾರ್ಥಮಹತ್ವಂ, ಬಳಿಕ ಆ ಪಾಶವೆ ಮಲ ಮಾಯೆ ಕರ್ಮ ಬಿಂದು ತಿರೋದಾನವೆಂದು ಪಂಚವಿಧವಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ೩೨೬

ಮಲ ಪಾಶವೇತ್ಕ :

ಪಶುಗಳ ಬೈತನ್ಯ ಪ್ರಕಟತೆಯಂ ನಲಿಸಿ, ವಾಂಯಾಬೀಜಾಂಕುರಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಹತನದಿಂದ ಆತ್ಮರ್ಗಸ ಭೋಕತ್ವವನು ಆಪಾದಿಸಿ ತಾನೊಂದೆಯಾದೊಡಂ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಆತ್ಮರೂಪ ಆವರಿಸಿರು ಅನೇಕಶಕ್ತಿಯುಕ್ತನಾಗಿ; ತನ್ನ ಪರಿಪಾಕವಶದಿಂ ಸಂಪಾದ್ವಾದ ದೀಕ್ಷಾವಿಶೇಷದಿಂ ತೊಲಗಲುಳ್ಳ ಆಯಾ ಶಕ್ತಿಸಹಿತಮಾಗಿ; ಅಜ್ಞಾನ ಅವಿದ್ಯೆ ಅವೃತ್ತಿ ಅಂಜನ ಅಶುದ್ಧಿ ಆಂಜನ ಅನಿರ್ಮಲ ಮೃತ್ಯು ಮೂರ್ಖ ತಿರಸ್ಕರ ರುಕ್ಷ ಪಶುತ್ವವೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಪರ್ಯಾಯ ನಾಮಂಗಳನುಳ್ಳ; ಮೋಹ ಮದ ರಾಗ ತಾಪ ಶೋಷ ವಿಷಾದ ವೈಚಿತ್ರಯೆಂಬ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯನುಳ್ಳ; ಮೋಹ ಮಹಾಮೋಹ ಮಿಶ್ರ ತಾಮಿಶ್ರ ಅಂಧತಾಮಿಶ್ರ — — ಎಂಬ ಸಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯನುಳ್ಳಕೂಟಸ್ಥನು ಆದಿಯಾದ ಪಾಶವಿಶೇಷವೇ ಮಾಯೆಯತ್ವಂ. ೩೨೭

ಗುಣಕರ್ಮವಿವೇತ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮಾಯೆಗ ಕರ್ಮಾಶ್ಯಯಮೆಂತನೆ ಸಕಲಾತ್ಮರೂ ಮಾಳ್ಳ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಪತರೂಪ ಕರ್ಮವೇ ಕ್ರಮದಿಂ ಧರ್ಮ ಜ್ಞಾನ ಬಿಶ್ವಯ ವೈರಾಗ್ಯಮೆಂಬ; ಅಧರ್ಮ ಆಜ್ಞಾನ ಅನ್ಯೇಶಯ್ರು ಅವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಅಷ್ಟ ಭಾವಾತ್ಮಕತ್ವದಿಂ, ಬುದ್ಧಿಯ ಗುಣಮನಿಸಿ ಅರೂಪದರ್ಮೆಂಬ; ಪೆಸರಿಂ ಸಂಸ್ಕರಿಸಿಹುದು, ಆ ಗುಣಂಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲ ಧರ್ಮಾದಿಚತುಪ್ಯಯವೇ ಸಾತ್ತಿಕ ಗುಣಂಗಳು, ಮಿಕ್ಕ ಅಧರ್ಮಾದಿತ್ರಯವೇ ತಾಮಸಂಗಳು, ಮೇಲೆ ಅವೈರಾಗ್ಯವೇ ರಾಜಸಮತ್ವಂ. ೩೨೮

ಗುಣ ಸಂಸ್ಕಾರ ಭೇದಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಗುಣಂಗಳು ಆವೃತ್ತ ಎಂತೆಂದೊಡೆ ಸಾಂಸಿಧಿಕಮೆಂದು ವೈನ್ಯಮಿಕಮೆಂದು ಪ್ರಾಕೃತಮೆಂದು ತ್ರಿವಿಧಮಾಗಿರುವುದು. ಅವರಲ್ಲಿ :

೧. ಇಷ್ಟಮಾತ್ಯಾದಿ ಧರ್ಮ ಸಂಸ್ಕಾರಿಗಳೇ ದೇಹವಳಿದಮೇಲೆ ಜನ್ಮಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಸಂಸ್ಕಾರಂ ತಾನೇ ಉದ್ಘೋಧಮಾಗಲ್ಲ ಅದೇ ಸಾಂಸಿಧಿಕಮನಿಸೂದು.

೧. ಬಳಿಕ ದೇಹತ್ಯಾಗದಿಂ ಮೇಲೆ ಮನರ್ಚನ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಲೋಕಭುದ್ಧಿ ಗುರು ಶಾಸಾದಿಗಳಿಂ ಆಯಾಯ ಸಂಸ್ಕಾರಾನುಸಾರವಾದ ಗುಣಂದೋಪುದೇ ವೈನ್ಯಮಿಕಮೆನಿಸೂದು.

೨. ಬಳಿಕ ಸ್ವಪ್ನವೂಭಾರ್ಥದಿಕದಿಂದ ಎಚ್ಚತ್ತಾತಂಗೆ ಹಂಡೋಚಿತ ಸಂಸ್ಕಾರವಳಿಪಡುವಂತೆ, ವರ್ತಮಾನದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಆಯಾಯ ಗುಣಾಭಿವೃತ್ತಿಕುದು. ಇದೇ ಪ್ರಾಕೃತಮಹಕ್ಕು. ೩೧೯

ಬಳಿಕ ಅವರಲ್ಲಿ ಸಾಂಸಿದ್ಧಿಕಮಾದ ಧರ್ಮದಿಂ ವಶ್ಯಾದಿಗಳು, ಜ್ಞಾನದಿಂ ಧರ್ಮಪರಿಜ್ಞಾನ ಸಂಬಂಧಾದಿಗಳು, ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂ ವಿಷ್ಣುಸಮಾಹ ನಿವೃತ್ತಾದಿಗಳು, ವೈರಾಗ್ಯದಿಂ ಭೋಗಶಕ್ತಾದಿಗಳು, ಅಧರ್ಮದಿಂ ಭೋಗಶಕ್ತಾದಿಗಳು, ಅಜ್ಞಾನದಿಂ ತಿರಸ್ಕಾರಾದಿಗಳು, ಅನೈಶ್ವರ್ಯದಿಂ ವಿಘಾನಾದಿಗಳು, ಅವೈರಾಗ್ಯದಿಂ ಜನ್ಮಾಂತರಂಗಳಕ್ಕು. ೩೨೦

ಬಳಿಕ ವೈನ್ಯಮಿಕ ಪ್ರಾಕೃತಂಗಳಾದಧರ್ಮದಿಂ ಸ್ವರ್ಗಾರ್ಥದಿಗಳು, ಜ್ಞಾನದಿಂ ಮುಕ್ತಾದಿಗಳು, ಐಶ್ವರ್ಯದಿಂ ಅಷ್ಟಸಿದ್ಧಾಂತದಿಗಳು, ವೈರಾಗ್ಯದಿಂ ಪ್ರಕೃತಿಲಯಾದಿಗಳು, ಅಧರ್ಮದಿಂ ಪಶು ಪಕ್ಷಿ ಮೃಗ ಸರ್ವ ಸ್ಥಾವರಮಂಬ ಪಂಚವಿಧ ತಿರ್ಯಕ್ಸೌನಿ ಪ್ರಾಪ್ತಾದಿಗಳು, ಅಜ್ಞಾನದಿಂ ನರಕಭಯಾದಿಗಳು, ಅನೈಶ್ವರ್ಯದಿಂ ವಿಘಾನಾದಿಗಳು, ಅವೈರಾಗ್ಯದಿಂ ಬಂಧಾದಿಗಳಹವು. ಇಂತು ಸಕಲ ಕರ್ಮಸಂಸ್ಕಾರಂಗಳಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿಪುವು, ಆ ಬುದ್ಧಿಯಾದ್ಯಾದ ಪ್ರಾಳಯದಲ್ಲಿ ಮಾಯಿಯಲ್ಲಿ ಅಡಗಲೂ ಆ ಸಂಸ್ಕಾರದಲ್ಲಿದೂ ಕಾಲವಶದಿಂ ಫಲಿಸುತ್ತಿಹುದಾಗಿ ವಾಂಪೊಂದೇ ಕರ್ಮಾಶ್ಯಯವೆಂದರ್ಥಂ. ೩೨೧

ದರ್ಮಾಧರ್ಮಾದಿ ಕಾರ್ಯಗಳು :

ಮತ್ತೆ ಮನೋವಾಕ್ಯಾಯಮೆಂಬ ತ್ರೀವಿಧ ಕರಣದಿಂ ಜನಿಸಿ, ಸುಖಿದುಃಖಾದ್ಯನೇಕ ಗುಣಕ್ಕ ಕಾರಣಮಾದ ಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ಸ್ವರೂಪದಿಂ ವಿಚಿತ್ರಮಾಗಿ ಉತ್ಸೂಪ್ತಣ, ಅಪೇಕ್ಷಣ್ಣಾ, ಅಕುಂಚನ, ಪ್ರಸಾರಣ, ಗತಿಗಳೆಂಬ ಪಂಚವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಭವಮಾಗಿ; ಉತ್ಪಾದ್ಯ, ಪ್ರಾಪ್ತ, ವಿಕಾರ್ಯ, ಸಂಸ್ಕಾರ್ಯವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಫಲಂಗಳನುಳ್ಳದನಿಸಿ; ಜಾತಿಪ್ರದ ಆಯುಃಪ್ರದ ಭೋಗಪ್ರದಮಾಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಾದಿ ತ್ರಿಸಾಧನಮೆನಿಸಿ; ಸುರನರ ತ್ರ್ಯಾಗಾದಿಂಗೊನಿಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಿರ್ಯಾವಾದೋಳು ಅನುಗುಣವಾದ ಕಲಾದಿ ಮಾಯಾಕಾರ್ಯ ಜನಿಮದ್ವಾಸ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿ ಬೀಜವೃಕ್ಷ ನ್ಯಾಯದಿಂ ಪ್ರಪಾಹನಾದಿಯಪ್ಪ ಪಾಶವಿಶೇಷವೇ ಕರ್ಮವಕ್ಕು. ೩೨೨

ಭೋಗ ಲಕ್ಷಣ :

ಬಳಿಕ ಈ ಕರ್ಮ ಭೋಗಪ್ರದತ್ತಮಂಟಾಗಲು ಆ ಭೋಗ ಲಕ್ಷಣ ಮೆಂತನೇ: ಚಕ್ಷುರಾದಿ ಇಂತಿಯಂಗಳೇ ಬಾಹ್ಯದ ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳಂ ಪ್ರಕಾಶಿಸಲು ಅವರಲ್ಲಿದರ್ರ ಗುಣದೋಷಂಗಳಂ ಪರಾಮರ್ಶಂಗೆಯ್ಯಾದೇ ಮನಸ್ಸು. ಬಳಿಕ ಆ

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮ್ರಣೆ

ಬುದ್ಧಿಯಾದೊಡೆ ಆ ವಿಷಯಂಗಳಂ ನಿಶ್ಚಯಿಸುತ್ತ ಅಲ್ಲಿಯ ಲೇಸು ಹೊಲ್ಲಿಯಗಳಂ ತಾನೆ ಸುಖಿದುಃಖಿ ರೂಪದಿಂ ಪರಿಣಾಮಿಸಿ, ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಭೋಗ್ಯಮೆನಿಸಲದನೆ ಕಲೋಧ್ವರಿತ ಜ್ಯೇಷ್ಠನಾದ ಆತ್ಮನು ವಿದ್ಯಾಯೆಂಬ ಅಂತಃಕರಣದಿಂ ಕಂಡು, ಮೇಲೆ ಅಹಂಕಾರಮೆಂಬಕರಣದಿಂ ನಾನು ಸುಖಿ, ನಾನು ದುಃখಿಯೆಂದಿಂತು ಅಭ್ಯಾಸದಿಂದಾ ಭೋಗ್ಯರೂಪ ಬುದ್ಧಿಯನರಿವತನವೇ ಭೋಗ್ಯಮಕ್ಕುಂ. ೩೨೨

ಬಿಂದುಪಾಠ ಸ್ವರೂಪ :

ಅನಂತರದೊಳು ಅತ್ಯಂತ ವಿಶಿಷ್ಟಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಮಾಯೆ ಕರ್ಮಂಗಳ ಸೇಂಕೆಲ್ಲದಿಷ್ಟದರಿಂ ನಿರಂತರಮಾದ ನಿರತಿತಯ ಸುಖಾನುಭವಲಕ್ಷ್ಯ ಭೋಗಸಾಧನ ಕಾರ್ಯಜಾತಂ ಜನಿಪುರಕ್ಕೆ ಉಪಾಧಾನಕಾರಣಮಾಗಿ, ಮನಕ್ಕಿರುದೊಡೆ ತೊಲಗಲುಳ್ಳ ಆಗಂತುಕ ಪಾಶವನಿಸಿಕೊಂಡು, ಮಹಾಮಾಯೆ ಕುಟಿಲೆ ಕುಂಡಲಿ ಶ್ರೀಯಾಶ್ವತ್ಸ ಪರನಾದ ಪರಬಿಂದು ಪರಿಗ್ರಹಶಕ್ತಿ, ಪರವಿದ್ಯೆ ಶಬ್ದತತ್ತ್ವ ಶಬ್ದಬ್ರಹ್ಮ ಶುದ್ಧಮಾಯೆ ಶಿವತತ್ತ್ವ ಷಡ್ಧಬ್ರಹ್ಮಿಜ ಶಿವಲಿಂಗಪೀರ ಯೋಗಪೀರ, ಮಂತ್ರಪೀರ ವ್ಯೋಮ ವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿ ವಾಗಿಷ್ಟ್ರಾರಿ ಅನಾಹತ ಅಫೋಷವಾಕ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಪರಯಾರ್ಥಿನಾಮಂಗಳು ಉಳ್ಳದಿನಿಸಿ, ಕ್ಷಾರದಿಂ ಮೊದಲಾದ ಐವತೊಂದು ವರ್ಣಾರ್ಥಕ್ಕೆ, "ಓ ಶಿವಾಯ ನಮೋನಮಃ" ಎಂಬುದು ಮೊದಲದ ಎಂಭತೊಂದು ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ, "ಹೃದಯಾಯ ನಮಃ" ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ಏಕಾದಶ ಮಂತ್ರಾರ್ಥಕ್ಕೆ, ವ್ಯಧುವ್ಯಾದಿ ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧರೂಪ ಷಟ್ಕಿಂಶ ತತ್ತ್ವದರ್ಶಕ್, ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ಭುವನಾರ್ಥಕ್ಕೆ, ನಿವೃತ್ಯಾದಿ ಪಂಚಕಲಾರ್ಥಕ್ಕೆ, ಬಳಿಕ ವೈಶಿಖಾರ್ಥಿ ಚತುರ್ವಿಧ ವಾಕ್ಯಗಳಿಗೆಯೂ ಆಧಾರ ಪರಿಣಾಮರೂಪದಿಂ ಕಾರಣಮಾಗಿ, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಜ್ಞಾನಮೋಪೇತನಾದ ಪರಶಿವನೆಂಬ ಅಶರೀರ ಕರ್ತೃಕರ್ಮಾದ ಪರಿಮಾರ್ಣ ಪರಂಜೋತಿ ಸ್ವರೂಪಮವ್ವ ಪಾಶವಿಶೇಷವೇ ಬಿಂದುವಕ್ಕುಂ. ೩೨೪

ಚತುರ್ವಿಧ ವಾಕ್ಯಗಳು :

ಮತಂ ಆ ಬಿಂದುವ ಚತುರ್ವಿಧವಾಕ್ಯಗಳ್ಲೂ ಕಾರಣವೆಂತೆಂದೊಡೆ: ಆ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸ್ವರೂಪವೆಂತನೆ: ಪರ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮಧ್ಯಮ ವೈಶಿರಿಗಳಿಂಬವ ಚತುರ್ವಿಧವಾಕ್ಯಗಳು.

೧. ಅವರಲ್ಲಿ ಆವನಾನೋವರ ವಕ್ತೆವಿನ ವೂಲಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾದಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಆತ್ಮನೋಡನೆ ಏಕರಸವಾಗಿ ಸಮಸ್ತಕ್ಕೆ ಕಾರಣಮಾಗಿರುವ ವಾಣಿಯೇ ಪರಯೆನಿಸೂದು.

೨. ಬಳಿಕ ಅದೇ ನಾಭಿಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮಂಂಪೂರಾಂಡರಸಗತ ಪಾದ ಪಕ್ಷಾಧ್ಯವಯವಂಗಳಂತೆ ಅಧ್ಯವಾಚಕ ವರ್ಣಕ್ರಮವಿಲ್ಲದೆ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಮಾಗಿ ಉಜ್ಜ್ವಲಿಸುತ್ತಿರು ವಾಣಿಯೇ ಪಷ್ಣಂತಿಯೆನಿಸೂದು.

೩. ಬಳಿಕ ಅದೇ ಹೃದಯಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪದಾರ್ಥಂಗಳ ವಾಚಕ ವರ್ಣ ಅನುಸಂಧಾನರೂಪದಿಂ ಪ್ರಾಣವೃತ್ತಿಯೋಡಗೂಡದೆ ಸವಿಕಲ್ಪ ಮಾಗಿರು ವಾಣಿಯೇ ಮಧ್ಯಮಯೆನಿಸೂದು.

ಉ. ಬಳಿಕ ಅದೇ ಉರ ಕಂರ ಜಿಹ್ವಾಮೂಲ ತಾಲುಗೆ ಓವ್ವೆ ದಂತ ನಾಸಿಕ ಶಿರಸ್ಯೆಂಬ ಎಂಟು ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಾವಾಯ ಸಂಬಂಧಮಾಗಲು, ಅಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟುವ ಅಣ ವಣ ಬೀಜ ಲಿಂಗ ಮಾತ್ರಕೆ ಶುದ್ಧಗೆಯೆಂಬ ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಜ್ಞೆವಿಡಿದ, ಪ್ರತ್ಯೇಕ ವರ್ಣಾದಿದೇವತಾಪಳಂಗಳನ್ನಿಳ್ಳ, ಸ್ವರ ವ್ಯಂಜನಮೆಂದು ಇತ್ತೇರನಾದ ಪವತ್ತೊಂದು ಅಕ್ಷರಾಭಿವೃತ್ತೀಯಿಂ, ಇದು ಘಟ, ಇದು ಪಟಪೆಂದು ಹೇಳಿ ಪರಶ್ರವಣಗೋಚರಮಾಗಿ ಸಕಲ ಸಂಸಾರ ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣಮಾಡುವುದರಿಂ ಮುಖ್ಯ ಬಿಂದುರೂಪಮಾದ ವಾಸೀಯೇ ವೈಶಿರಿಯಕ್ಕುಂ. ೩೩೫

ವಾಗಾಧಿಕಾರಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಇವರಲ್ಲಿ ಬಾಹ್ಯದೊಳೆಂದು, ಅಭ್ಯಂತದಲ್ಲಿ ಮೂರು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವು. ಅವರೊಳಗೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ಣಿ ಶುದ್ಧಾಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಪರಿಯೆಂಬ ನಾದ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲ ಕಾರಣ ವಾಕ್ಯೇ ಮುಖ್ಯಮಾಗಿಹುದು. ಮಿಶ್ರಾಧ್ಯವಾಸಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಶ್ಯಂತಿ ಮಧ್ಯಮ ಎಂಬ ಎರಡು ಬಿಂದು ಸಂಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಕ್ಯಗಳೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವು. ಆ ಶುದ್ಧಾಧ್ಯಸ್ಥಿತರೇ ವೈಶಿರಿಯೆಂಬ ಆಣ ಸಂಜ್ಞೆಯಿಲ್ಲ ಸ್ಥಾಲವಾಕ್ಯನಿಂದವೇ ವ್ಯಾಪಕರಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೩೩೬

ವಾಗ್ಯ ವಿಭಾಗ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತಾದಿಗಳಿಗೆ ಪರೆ, ಸಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಪಶ್ಯಂತಿ, ಪಶ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಮಧ್ಯಮೆ, ಮನುಷ್ಯಗೇ ವೈಶಿರಿಯೇ ಪ್ರಥಾನಮಾಗಿಹುತ್ತಾರೆ.

ವೈಶಿರಿ ವಿಶೇಷ ಎವೇಕ :

ಮತ್ತಂ ಆ ವೈಶಿರಿರೂಪ ಶಬ್ದ ಸಮೂಹವೇ ವಾಚಕಮೆಂದು, ಲಾಕ್ಷಣೀಕರೆಂದು, ವ್ಯಂಜಕಮೆಂದು ಶ್ರಿವಿಧಮಾಗಿಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ,

೧. ವ್ಯಧ ಸಂಕೇತಮಾಗಿ ಇದು ಘಟ, ಇದು ಪಟ ಎಂದು ಮುಖ್ಯಾರ್ಥಮಂ ಗೋಚರಿಪ ಶಬ್ದಾದಿಕವೇ ವಾಚಕ ಶಬ್ದವನಿಸೂದು.

೨. ಅಟ್ಟಣೆ ಕೂಗಿತ್ತೆಂಬಲ್ಲಿ ಅಚೇನಮಾದ ಅಟ್ಟಣೆ ಕೂಗಲರಿದು ತತ್ತಂಬಂದಿಯಾದ ಮಾನವನೇ ಕೂಗಿದನೆಂದು ಅನ್ಯಾರ್ಥಮಂ ಲಕ್ಷ್ಯಿಪ ಶಬ್ದಾದಿಕವೇ ಲಾಕ್ಷಣೀಕ ಶಬ್ದವನಿಸೂದು.

೩. ಸೂರ್ಯನು ಅಸ್ತಂಗತನಾದನು ಎಂಬಲ್ಲಿ ಸುಕೃತಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ದೇವಮಾದೆ ಸಂಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಕಮಂ ಮಾಡಲಕ್ಷ್ಯದಂದು ಬೇರೋಂದರ್ಥಮಂ ಸೂಚಿಪ ಶಬ್ದಾದಿಕವೇ ವ್ಯಂಜಕ ಶಬ್ದಮುಕ್ಕುಂ. ೩೩೭

ಸಾರ್ವಜ್ಞನಾಗುರುಪರಂಪರೆ:

ಬಳಿಕಲ್ಲಿ ಘಟಾದಿ ಸಮಲ ವಿಷಯಂಗಳ ವಾಚ್ಯವಾಚಕಸಂಬಂಧ ಸಂಕೇತ ಲಕ್ಷಣ ಸಾರ್ವಜ್ಞನಾಗುರುಪರಾದೊಡೆ, ಮೌದಲು ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಕತ್ವದಿಂ ಸರ್ವವಸ್ತುವಿನ ಯಥಾರ್ಥ ಗ್ರಾಹಕನವ್ವ ಸರ್ವಜ್ಞನಾದ ಪರಮೇಶ್ವರ ಪ್ರಸಾದದಿಂದ ಅನಂತೇಶ್ವರಾದಿಗಳಿಗೆ

~ ಚೇಕ ಚಂತಾಮರೀ

ಬಂದಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಂ ರುದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ ಐದಿತ್ತು, ಮೇಣವರಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳಿಗೆ ಉಭಯಿತ್ತು, ಮರಳ ಅವರಿಂ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಒದಗಿತ್ತು. ಮತ್ತೆವರಿಂ ಖುಷಿಗಳಿಗೆ ಅಳವಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಂದ ಸ್ವಂದಾದಿ ಪಿತೃ ಹಿತಾಮಹರಿಗೆ ಸಾರಿತ್ತು, ಮಗುಳವರಿಂದ ಅಸ್ವಂದಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸಿತ್ತು ಎಂದು ಅರಿಯಲ್ಪಟ್ಟಿಂತ್ತು.

೨೨೮

ತಿರೋಧಾನ ಪಾಶಸ್ವರೂಪ :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಪೇಳ್ಳು ಮಲಾದಿ ಚತುರ್ವಿಧವಾಶವು ಅಚೇತನವಪ್ಪದರಿಂ, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರದೊಳು ತಾವೆ ಪ್ರವರ್ತಿಸಲು ಅರಿಯಾವಾಗಿ, ಆಯಾಯಾ ಪಾಶಾನುಗ್ರಹ ಲಕ್ಷಣಮಾದ, ಆಯಾಯಾ ಪಾಶವ್ಯಾಪಾರ ಅನುಸಾರಣಮಪ್ಪ ಶಿವ-ಶಕ್ತಿ ವಿಶೇಷವೇ ತಿರೋಧಾನವಹುದೆಂಬುದೇ ಶೈತೀಯ ಪದಾರ್ಥಮಕ್ಕು.

೨೨೯

ಸಿದ್ಧಾಂತ ಉಪಸಂಹಾರ :

ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ಪೇಳ್ಳು, ಇವು ಮೊದಲಾದ ಅಸಂಖ್ಯಾತಮಪ್ಪ ಅವಾಂತರ ಭೇದಯುಕ್ತಮಾದ ಪತ್ಯಾದಿ ಪದಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾದುದೇ ಜ್ಞಾನ ಪಾದವಹುದು. ಇಂತು ಶ್ರೀಯಾಪಾದಂ ಮೊದನಾದ ನಾಲ್ಕು ಪಾದಪ್ರವರ್ತಕಮಪ್ಪ ಶಿವಾಗಮ, ಶ್ರವಣ, ಪರಣ, ಗ್ರಹಣ, ಮನನ, ನಿಧಿಧ್ಯಾಸಂಗಳಿಂದ ಉತ್ಪನ್ನಮಾದ ಆತ್ಮನ ಯಥಾರ್ಥ ಜ್ಞಾನದೃಢತೆಯಿಂ ಮಟ್ಟಿದ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಾಕೃತ ಮಾಯೆಯ ಬ್ಯಂದವ ಭೋಗ ನಿಸ್ಪಾತಿಕ್ಕಾದ ಪರಮವೈರಾಗ್ಯಬಲದಿಂ ಷಡಧಾತೀತಮಪ್ಪ ಶಿವಸಾಮ್ಯ ನಾನಪ್ಪೆನೆಂಬ ನಿಶ್ಚಯಮುಳ್ಳಾತನೇ ಚರಮಕೃತಾರ್ಥನೆಂದು ಪೇಳ್ಳುದೇ ಶಿವಸಿದ್ಧಾಂತದರ್ಥ ವಿಸ್ತಾರಮಕ್ಕು.

೨೩೦

ಇತಿ ಶಿವಾಗಮಾರ್ಥ ವರ್ಣನಂ

ದ್ವಿತೀಯ ಪರಿಚೇದ

ಪರಿಸಮಾಪ್ತಂ

■ ■

ಶ್ರೀಯ ಪರಿಚ್ಛೇದ

ಕಂದ॥ ಸಕಲಾಗಮಾರ್ಥಮಂ ಸಾ
 ಧಕರರವಂತೆಯ್ಯ ವೇಳೆನಿಂತನುನಯದಿಂ
 ಪ್ರಕಟಿಸುವೆನ್ನ ಜಾಂಡಾ
 ದಿಕಮಂ ಕೊತುಕಮಿದೆಂದು ಕೇಳುಂತಿಳೆಯೋ॥

ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ :

ಆಗಮರೀತ್ಯ ಷಟ್ಪಂಶ ತತ್ವಗಳು :

ಮಾರ್ಪೋರ್ತಕೆ ಬಿಂದುವಿನ ಕಾರ್ಯಮಾದ ವರ್ಣಾದಿ ಕಲಾಂತಮಪ್ಪ ಷಡದ್ವಾ ವಿಜಾರವಾಗಮಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪ್ಪದರಿಂದವರೋಳಿಗೆ ತತ್ವಾದ್ವಾ ಭೂವನಾದ್ವಾಂಗಳಿರಿತನೇ ಜಿಲುಪಾಲು ಸಕ್ತರೆ ತುಪ್ಪಂಗಳೊಂದುಗೂಡಲತಿ ಮಧುರವಪ್ಪಂತೆ ವೇದಾಗಮ ಮರಾಣಸಮೃತಿಗೂಡಿ ವೇಳೆನ್ನು, ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ:

ಶಿವ-ಶಕ್ತಿ ಸದಾಶಿವ ಶಾಶ್ವರ ವಿದ್ಯೆ ಕಾಲ ಕಲೆ ನಿಯತಿ ಅವಿದ್ಯೆ ರಾಗ ಮರುಷ ಪ್ರಕೃತಿ ಗುಣ ಬುದ್ಧಿ ಅಹಂಕಾರ ಚಿತ್ತ ಶೈತ್ಯ ಶಕ್ತಿ ನೇತ್ರ ಜಿಹ್ವೆ ಘಾಣಾ ವಾಕ್ಯ ಪಾಠಿ ಹಾದ ಪಾಯು ಉಪಸ್ಥಿತಿ ತನಾತ್ಮೆ ಸ್ವರ್ಥ-ತನಾತ್ಮೆ ರೂಪತನಾತ್ಮೆ ರಸತನಾತ್ಮೆ ಗಂಧತನಾತ್ಮೆ ನಭ ವಾಯು ವಹಿ ಜಲ ಭೂಮಿಗಳಿಂಬ ಮೂಳೆತ್ತಾರು ತತ್ವಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮ ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿ ಗುಣ ಕರ್ಮ ಪ್ರಯೋಜನಾದಿಗಳ ವಿಸ್ತಾರವನು ಆಗಮಂಗಳಲ್ಲಿ ವಿಜಾರಂಗಿಯುತ್ತಿದ್ದು, ಅವರೋಳಿಗೆ ೩೪೧

ಶುದ್ಧಾದ್ವಾ ತತ್ವಗಳು :

ಮೊದಲ ಶಿವಾದಿ ವಿದ್ಯಾಂತಮಾದ ಪದ್ಯೆದು ತತ್ವಂಗಳೇ ಬಿಂದುಮಯವಾಗಿ ಶುದ್ಧಾದ್ವಾವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವಿಜ್ಞಾನಕೇವಲರೆಂಬ ಆತ್ಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ಶರೀರಾದಿ ಭೋಗಸಾಧನಂಗಳಾಗಿ ಇಕ್ಕೊಂ.

ಮಿಶ್ರಾದ್ವಾ ತತ್ವಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಕಾಲಾದಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಕಡೆಯಾದ ಏಳು ತತ್ವಂಗಳೇ ಮಾಯಾದಿಕಾರಮಾಗಿ ಮಿಶ್ರಾದ್ವಾವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಪ್ರಳಯಾಕಲರೆಂಬ ಆತ್ಮವರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರಣಾದಿ ಭೋಗಸಾಧನಂಗಳಾಗಿರುತ್ತಿರು.

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮರ್ಚಿ

ಅಶುದ್ಧಾಧ್ಯ ತತ್ವಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಗುಣಾದಿ ಭೂಮ್ಯಾಂತಮಾದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ತತ್ವಂಗಳೇ ಪ್ರಕೃತಿ ಕಾರ್ಯಮಾಗಿ ಅಶುದ್ಧಾಧ್ಯವೇನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಕಲರೆಂಬ ಆಶ್ಚರ್ಯಗಳ್ಕೆ ಭುವನಾದಿ ಭೋಗ ಸಾಧನಂಗಳಾಗಿಕುಂಬಂ.

ಮುಕ್ತ ತತ್ವಗಳು :

ಬಳಿಕ ಅವರಲ್ಲಿ ಕಾಲಾದಿ ಭೂಮಿ ಅವಧಿಯಾದ ಮೂವತ್ತೊಂದು ತತ್ವಂಗಳು ಆವಾವು ಎಂತೆಂದೂಡೆ: ಸೂಲ ಸೂಕ್ತಭೇದದಿಂದ ಇತ್ತರನಮ್ಮವು, ಅವರೊಳಗೆ, ಸೂಕ್ತರೂಪಂಗಳೇ ಭೂತ, ತನ್ನತೆ, ಕರ್ಮೀಂದ್ರಿಯ, ಜಾನೀಂದ್ರಿಯ, ಅಂತಃಕರಣ, ಗುಣ, ಪ್ರಕೃತಿ, ಕಲಾದಿಕ್ರಮಂದು ಎಂಟು ವರ್ಗಮಾಗಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪುರ್ಯಷಕ ಶರೀರವೇನಿಸಿಕೊಂಡು ಸೃಷ್ಟಿತೊಡಗಿ ಪ್ರಳಯ ಅವಧಿಯಾಗಾದರೂ, ಅಲ್ಲವೇ ಮೋಕ್ಷಾಂತಮಾಗಾದರೂ ಕೆಡದಿದ್ದು, ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವ್ಯಾಪಾರಮುಖಿದಿಂ. ವಿಶಾಚ ಯಿಹ ರಾಷ್ಟ್ರಕ ಗುರುತ್ವ ಇಂದ್ರ ಬ್ರಾಹ್ಮ ಸೋಮ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ಪಶು ಪಣ್ಣಿ ಸರ್ವ ಮೃಗ ವೃಕ್ಷ ಮನುಷ್ಯರೆಂಬ ಚರುವಳಿಸ್ತೇ ಯೋಗ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರತ್ಯೇಕಾತ್ಮಗ್ರಹ ಭೋಗ ಸಾಧನಂಗಳಾಗಿಕುಂಬಂ.

ಇಂಂ

ಸೂಲ ತತ್ವಂಗಳ ಪಂಚೀಕರಣ:

ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಸೂಲ ರೂಪಂಗಳು ಈ ಭುವನಂಗಳಿಗೆ ಆಧಾರಮಾಗಿವರವು, ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ: ಪರಮೀಶ್ವರ ಪ್ರೇರಣೆಯಿಂ ಬ್ರಹ್ಮನು ಪೃಥುವ್ಯಾದಿ ಸೂಲ ಪಂಚಭಾತಂಗಳನು ಒಂದೊಂದನು ಎರಡೆರಡಾಗಿ ವಿಭಾಗಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಅವರೊಳು ಒಂದೊಂದು ಭಾಗವನೇ ಮಹಾಭೂತಮಾಗಿರಿಸಿ, ಮಿಕ್ಕ ಒಂದೊಂದು ಭಾಗಮನೆ ಮತ್ತೆ ಎರಡು ಭಾಗಂಗೆಯ್ಯು, ಮೇಣ ಆ ಭಾಗದ್ವಯದೊಳಗೆ ಮೊದಲ ಮೊದಲ ಭಾಗಮಂ ಮತ್ತೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಂ ಮಾಡಿ, ಮೇಲೆ ಆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಮಂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಬೆರಸದೆ, ಮಿಕ್ಕವೆರಡು ಎರಡನೆಯ ಭಾಗದ ಒಂದಂ ಕೊಡಲು ಇಪ್ಪತ್ತೆದು ಭಾಗಮಪ್ಪದು, ಎಂತೆಂದೂಡೆ;

ಆಕಾಶ ಪಂಚೀಕರಣ:

ಆಕಾಶದ ದ್ವಿತೀಯಭಾಗವೆ ಜ್ಞಾತ್ಯವೇನಿಸೂದು. ಅನಿಲನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಬೆರೆದುದೇ ಮನಸ್ಸು, ಅನಲನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಬೆಳೆದುದೇ ಬುದ್ಧಿ, ವಾರಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಬೆರೆದುದೇ ಅಹಂಕಾರ. ಇಂತು ಐದ್ಯೆದು ಅಂತಃಕರಣಂಗಳು ಆಕಾಶದ ಪಂಚೀಕರಣಂಗಳಕ್ಕುಂ.

ವಾಯುಪಂಚೀಕರಣ :

ಬಳಿಕ ವಾಯುವಿನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗವೇ ವ್ಯಾನವೇನಿಸೂದು. ನಭದ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಕೂಡಿದುದೇ ಸಮಾನ, ವಹಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಕೂಡಿದುದೇ

ಉದಾನ, ಜಲದ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಕೂಡಿದುದೆ ಅಪಾನ, ಧರೆಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಕೂಡಿದುದೆ ಪ್ರಾಣವಿಂತು ಏದು ಮಾರುತಂಗಳೇ ವಾಯವಿನ ಪಂಚೀಕರಣಂಗಳುಕ್ಕೂ.

ಅಗ್ನಿಯ ಪಂಚೀಕರಣ :

ಬಳಕ ಅಗ್ನಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗವೇ ನೇತ್ರವನಿಸುದು. ವ್ಯೋಮದ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಒಂದಿದುದೇ ಶ್ಲೋತ್, ಸಮೀರನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಒಂದಿದುದೇ ತಪಕ್, ಸಲಿಲದ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಒಂದಿದುದೇ ಜಹ್ನ, ಅವನಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಒಂದಿದುದೇ ಘಾಣ, ಇಂತು ಪದು ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಂಗಳೇ ಅಗ್ನಿಯ ಪಂಚೀಕರಣಂಗಳಕ್ಕು.

ಆಪ್ತವಿನ ಪಂಚೀಕರಣ :

ಬಳಕ ಅಪ್ಪುವಿನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗವೆ ಪಾಯುವೆನಿಸೂದು. ಗಗನದ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಡ್ಡವರದುದೇ ಶಬ್ದ, ಪವನನ ದ್ವಿತೀಯಭಾಗದೊಡ್ಡವರದುದೇ ಸ್ವರ್ಚ, ಪಾವಕನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಡ್ಡವರದುದೇ ರೂಪ, ಧರಣೀಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಡ್ಡವರದುದೇ ಗಂಧ, ಇಂತು ಏದು ವಿಷಯಂಗಳೇ ಅಮುವಿನ ಪಂಚೀಕರಣಂಗಲಹ್ಕುಂ.

ಪ್ರಥಮವಿಯ ಪಂಚೀಕರಣ :

ಬಳಿಕ ಪ್ರಥಮವಿಯ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗವೇ ವಾಯುವನಿಸೂದು. ಅಂಬಿರದ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಎಯ್ಯಾದೇ ವಾಕ್ಯ. ಪವನನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳೆಯ್ಯಾದೇ ಪಾಠಿ. ಜ್ಞಾನನ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳೆಯ್ಯಾದೇ ಪಾದ. ಉದಕರ ದ್ವಿತೀಯ ಭಾಗದೊಳು ಯೆಯ್ಯಾದೇ ಉಪಕ್ಷತ್ವ. ಇಂತು ಏದು ಕರ್ಮೋಽಂದ್ರಿಯಂಖಳಿ ಪ್ರಥಮವಿಯ ಪಂಚೋಕರಣಾಂಗಳು.

ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವಯೋನಿಗಳು :

ಇಂತು ಪಂಚೀಕೃತ ಭೂತಂಗಳಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವು; ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದಲ್ಲಿ ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಮೊದಲ್ಲಾದ ಭುವನ; ಆ ಭುವನದಲ್ಲಿ ಅಂಡಜ ಸ್ವೇದಜ ಉದ್ಘಿಜ ಜರಾಯುಜ ಮಂತ್ರಜವವಂಬ ಐದು ಯೋನಿಭೇದಂಗಳೊಳಗೆ, ನವಲಕ್ಷ ಮನುಷ್ಯ ಜಾತಿಗಳ, ಹದಿನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ದೇವಜಾತಿಗಳ, ಹತ್ತಲಕ್ಷ ಜಲಚರಪ್ರಾಣಿಗಳ, ಹತ್ತಲಕ್ಷ ಯುಗಪಾದ ಜಾತಿಗಳ, ಹತ್ತಲಕ್ಷ ಸರ್ವಜಾತಿಗಳ, ಹತ್ತಲಕ್ಷ ಖೇಚರಜನಿಗಳ, ಒಂದುಲಕ್ಷ ಭೂಗತ ಚರಾಚರ ಜೀವಿಗಳ, ಇವುತ್ತಲಕ್ಷ ಸ್ಥಾವರ ಜಾತಿಗಳ, ಸಂಶ್ಯಾ ಭೇದದಿಂ ಎಂಭಕ್ತನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಜೀವರಾಚಿಗಳ ಸ್ಥಾಲ ಶರೀರಗಳು ಉದಿಸುತ್ತಿಕುಂ. ೩೪

ಮೌಲ್ಯರೀರುದಲ್ಲಿ ಪಂಚೀಕೃತ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಸ್ವಾಲ್ಶರೀರದಲ್ಲಿಯೆ ಪ್ರಥಮಾದಿ ಭೂತ ಪಂಚೀಕರಿಸಿರುವು,
ಅವರಲ್ಲಿ:

ಅಸ್ಥಿ ಚರ್ಮಾರ್ದಿ ಪಂಚಕಂಗಳೇ ಪೃಥ್ವಿ
ಮೂತ್ರ ರಕ್ತಾದಿ ಪಂಚಕಂಗಳೇ ಅಪ್ಸು
ಹ್ಯಾಥಾ ತೃಪ್ತಾದಿ ಪಂಚಕಂಗಳೇ ಅಗ್ನಿ
ಧಾವನ ಚಲನಾದಿ ಪಂಚಕಂಗಳೇ ವಾಯು
ಕಾಮ ಕೋಧಾದಿ ಪಂಚಕಂಗಳೇ ಆಕಾಶ ಮಕ್ಕಳಿಂ ೨೪೪

ಭೋಗ ಸಾಧನ ಸೂಕ್ತ ಸೂಳಲಂಗಳು :

ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂತು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಮಾದ ಸೂಕ್ತ ಶರೀರ, ಭುವನಜಮಾದ
ಸೂಳಲದೇಹಂಗಳೊಳಗೆ ತತ್ಪ್ರಾಂಗಳೇ ಜೀವಗ್ರಂಥಿಯೂ, ಭೋಗಾಶ್ರಯಂಗಳಾಗಿ
ಸಾಧಾರಣಂಗಳನಿಸಿಕೊಂಬವು.

ಸೂಕ್ತ ಶರೀರಂಗಳೇ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಒಬ್ಬೊಬ್ಬ ಜೀವರ ಭೋಗಕ್ಕೆಯೇ
ಸಾಧನಂಗಳಾಗಿ ಅಸಾಧಾರಣಂಗಳನಿಸಿಕೊಂಬವು.

ಸೂಳಲ ದೇಹಂಗಳೇ ಅನ್ಯಾನ್ಯ ಜೀವಗ್ರಂಥಿಯಂ ಭೋಗ ಸಾಧನಂಗಳಾಗಿ
ಸಾಧಾರಣ ಅಸಾಧಾರಣಂಗಳನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲುತ್ತಿಕ್ಕುಂ. ೨೪೫

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಾದಿ ಲಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಶೈಖಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಭುವನಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣಮೆಂತನೇ:- ಪಂಚೀಕರಿಸಿದ ಮೂಲ
ಪೃಥ್ವಿತತ್ತ್ವದ ದಶಾಂಶದ ವಿಕದೇಶದೊಳು ಬಂದು ಹೋಟಿ ಯೋಜನದಳತೆಯ
ದಟ್ಟದ ಸುವರ್ಣಾರ್ಥಿಯಾದ ಹಂಚನುಳ್ಳ, ಬಂದಬುರ್ದ ಯೋಜನ ಸೂಳಲಮಾದ
ನೂರುಕೋಟಿ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣಿನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾದ, ಒಳವಳಯಮಾದ
ಅಂಡಾಕಾರಮಪ್ಪದೇ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ. ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನೆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮಾನ
ಮಾದ ಕೊಪ್ಪರಿಗೆಯಾಕಾರದಿಂದ ಎರಡು ಹೋಳಾಗಿ ಮಾಡಿ, ತಾನು ಒಳಹೊಕ್ಕು
ಮತ್ತೆ ಕರಂಡಗೆಯ ಮುಷ್ಟಳವನು ಅಮಚ್ಚಿಸಿದಂತೆ ಮೇದಲ ಹಾಂಗೆ ಧೃಥಮಾಗಿ
ಸೇರಿಸುತ್ತ ಅದರೊಳು ಅತಿವಿಚಿತ್ರಮಾದ ಭುವನರಚನೆಗಳ ಮಾಡಿದನು. ಅದರಿಂ
ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನಿಸಿತ್ತು. ೨೪೬

ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅಂತರ್ವೇಕ:

ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಅಡಿಯಿಂ ವಿರ್ಫರದ ಒಳವಳಯದೊಳಗೆ ಘನಗಂಭೀರಮಾದ
ವಾರಿ ಮಾರಿತ ಮಾಗಿಹುದು, ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ನಿಮಿತ್ತ ದಿವ್ಯ
ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಜಲಸ್ತಂಭತತ್ತ್ವದಿಂ ಮೇವ ಆಧಾರ ಶಕ್ತಿಯಾದೊಡೆ.

ಆಧಾರ ಶಕ್ತಿ-ಕರ್ಮ- ಅಪ್ಸಿದಿಗ್ಗಿಜಗಳು:

ಹಿರಣ್ಯಾಯ ಶರೀರದಿಂ ವಿಕವಕ್ತ ಶ್ರೀಲೋಚನಂಗಳಿಂ ವರದಾಭಯ
ಕಲಶೋತ್ಸುಲವಾಂತ ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣ ಕರಚಕಪ್ಪಯಂಗಳಿಂದೆನೆದು, ಶಿವಧ್ಯಾನದಿಂ

ನಿಶ್ಚಲಾತ್ಮಕಿಯಾಗಿರ್ಬಳಿ, ಆ ಶಕ್ತಿಯ ಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಸೂರಿದ ಹೊಂದಾವರೆಯಿಂತೆ ಎನೆವ ದಶಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಅಗಲದ ಸುವರ್ಚಣಮಯ ಕೂರ್ಮನಮದು. ಆ ಕೂರ್ಮನ ಬೆನ್ನ ಉರುಗಿನೊಳ್ಳ ಇಂದ್ರಾದಿ ದಿಕ್ಕು ಎಂಟರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಪರಾವತ ಪುಂಡರೀಕ ವಾಮನ ಕುಮುದ ಅಂಜನ ಪುಷ್ಟಿರಂತ ಸಾವರ್ಚಾಮ ಸುಪ್ರಕೀಕರೆಬ ಎಂಟು ದಿಗ್ಭಾಗಗಳು, ಆದೋಡೆ ಅಭ್ಯಮು ಕಪಿಲೆ ಚಿಂಗಲೆ ಅನುಪಮೆ ತಾಮುಖೀಫ ಶುಭ್ರದಂತಿ ಅಂಗನೆ ಅಂಜನಾವತೀಯೆಂಬ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳೊಡನೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಹಾಡಿ ಭೂಮಿಯಂ ವಹಿಸಿರ್ವವು. ೨೪೨

ಅಷ್ಟಕುಲ ಘರೇಗಳು-ಮಹಾಶೇಷನು:

ಅವಕ್ಕೆ ಸ್ತಂಭಕತ್ವದಿಂ ಕೊರಳಂ ಬಳಸಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಪಡೆಗಳಿಂದಾ ಇಂದ್ರ ಅಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದೆಂಟು ದಿಕ್ಕಿನ ಭೂಮಿಯಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಹೊತ್ತು, ಅನಂತ ತಕ್ಕ ವಾಸುಕಿ ಶಂಖಪಾಲ ಪದ್ಮ ಕಹೋರ್ಚಳಕ ಕ್ಷೋಧ ಕಾಳಮೆಂಬ ಅಷ್ಟಕುಲ ಘರೇಗಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಳಿಕ ಆ ಕೂರ್ಮನ ನಡುಬೆನ್ನಮೇಲೆ ನೆಲಸಿ ಪರಮ ವಶ್ಯಯ್ಯ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾಗಿ ಮರೆವ ಆದಿಶೇಷನಾದೋಡೆ, ಒಂದೊಂದು ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರಯೋಜನದ ಅಗಲದ ಪಡೆ ಸಹಸ್ರಂಗಳಿಂದೊಷಿಪ್ರಫನು. ಅ ಗಜಫಾರೆ ಮಹಾಶೇಷನೆಂಬ ಇವರ ಒಂದೊಂದರ ಆಹಾರ ಸಮಯದೊಳ್ಳ ಉಳಿದುಳಿದಿರ್ವವೆ ಭೂಮಿಯಂ ತಳೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ೨೪೩
ದಶಲೋಕೇಶ್ವರರು :

ಮತ್ತಂ, ಇಂತು ಗಂಗಳ ಮಸ್ತಕ, ಘಣೆ ಮಹಾಶೇಷಂಗಳ ಪಡೆಗಳಮೇಲೆ ಒಂದುಕೋಟಿ ಯೋಜನದಳತೆಯ, ದಟ್ಟಮುಳ್ಳ ಅತಿ ವಿಶಾಲಮಾದ ಸರ್ವಧಾರಮಪ್ಪ ಸುವರ್ಚಣಮಯ ಭೂಮಿ ಕಂಗೊಳಸುತ್ತಿರುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮೇಲೆ ಮೇಲುಕೆಳಗೆ ಇಂದ್ರಾದಿ ದಶದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ರಮದಿಂದೆಸೆವ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅನಂತ ಈಶ್ವರ ಪಿಂಗಳ ಕಾಲ ಕ್ಷೋಧೇಶ ಜಲದ ಬಲದ ಧನದ ಶಂಕರರೆಂಬ ದಶಲೋಕೇಶ್ವರರ ಭೂವನಮಧ್ಯದೊಳ್ಳ. ೨೪೪

ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರಮಾತ್ರಾ:

ಎಕಾದಶ ಭೂವನವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರಭೂವನ ಏದುಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಅಗಲದಿಂದಿಹುತ್ತದೆ. ಅದರ ಮಧ್ಯದರಮನೆಯಲ್ಲಿ ಏರದುಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಅಗಲಿ, ಒಂದುಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಉದ್ದದಿಂ ನಾನಾರತ್ನವಿಚಿತಮಾದ ದಿವ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರದಲ್ಲಿ ಮರೆವ ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರನಾದೋಡೆ, ಮಹಾಶೇಜೋಮಯನಾಗಿ ರಕ್ತವರ್ಚಣದ ಒಂದುಕೋಟಿಯೋಜನದ ದೀರ್ಘಕರೀರದಿಂ, ಕರಾಳವದನ ಚತುಷ್ಪಯಿದಿಂದ, ದೀರ್ಘಸೃಶ್ವಗಳಿಂ, ದ್ವಾದಶಾಕ್ಷಂಗಳಿಂ, ಖಿದ್ದ ಖಿಷ್ಣಂಗ ಪಾಶ ಬಾಣ ವರಂಗಳನುಳ್ಳ ದಕ್ಷಿಣ ಪಂಚಕಸ್ತಂಗಳಿಂ, ಶೂಲ ಅಂತರ ದಂಡ ಧನು ಅಭಯವಾಂತ ವಾಮಕರ ಪಂಚಕಂಗಳಿಂದ ಎಸೆದು. ತಾನು ಉದ್ದ್ಯಮುವನಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಸಂಹಾರವಾದಪುದೆಂದು,

ಏವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಅದೋಮುಖಿನಾಗಿ ತನಗೆ ಸಮಾನಮಾದ ಕೋಟಿ ರುದ್ರಗಳಿಂದ ಆವೃತನಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆತನ ಜ್ಞಾಲೆ ದಶಕೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರು ಮೇಲೆ ಆವರಿಸಿಹುದು. ಅದರ ಧೂಮ ಏದುಕೋಟಿ ಯೋಜನಾವಧಿಯಾಗಿ ತೀವಿಕುಂ. ೩೫೦

ಯಮಲೋಕ :

ಬಳಿಕ, ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಯಮರಾಜನ ಆಜ್ಞಾಸೀಮೆಯಾದ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಒಂಭತ್ತು ಯೋಜನದ ಅಂತರಾಳವನ್ನಿಷ್ಟು, ಮೂವತ್ತುಮೂರು ಘಟಕಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಅವಕಾಶವನ್ನು, ಪಾಪಾತ್ಮಕರ ವೇದನೆಗೋಸುಗ ಅಜನಿಂ ಕಲ್ಪಿತಮಾದ ನರಕಲೋಕವಿಹುದು, ಅಲ್ಲಿ ರೌರವಾದಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಮುಖ್ಯ ನರಕಂಗಳು ಇರುವು. ಅವು ಆವಾವೆದೊಡೆ, ನಾಲ್ಕುಭಾಗದಿಂದ ಎಂಟೆಂಟನಿಸಿ ನರಕ ಮಹಾನರಕ ರಾಜನರಕ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರನರಕಂಗಳನಿಸಿಪ್ಪುವು. ಅವರಲ್ಲಿ,

ನರಕಾಷ್ಟಕ :

ರೌರವ ಧ್ಯಾಂತ ಶೀತ ಉಪ್ಪಸಂತಾಪ ಅಂಬುಜ ಮಹಾಂಬುಜ ಕಾಲ ಸೂತ್ರಂಗಳಿಂಬವೇ ಅಷ್ಟನರಕಂಗಳು. ೩೫೧

ಮಹಾನರಕಾಷ್ಟಕ :

ಸೂಚಿತೆಮುಖಿ ಕಾಲಬಿಧ್ಯ ಕ್ಷುರಧಾರೆ ಆಂಬರೀಷಕ ತಪ್ತಾಂಗಾರ ದಾಹ ಮಹಾದಾಹ ಸಂತಾಪ ಇವುಗಳಿಂಬವೇ ಮಹಾನರಕಂಗಳು. ೩೫೨

ಅಷ್ಟರಾಜನರಕಂಗಳು :

ಲಾಕ್ಷ್ಯಪ್ರಲೇಪ ಮಾಂಸಾದ ನಿರುಚಾಪ್ರಸ ಸನಿಚಾಪ್ರಸ ಯಗ್ಂಡಿ ಶಾಲ್ಲಿ ಶೋಹಪ್ರದೀಪ ಕುತ್ತಿಪಾಸಾಕ್ರಮಿಕುಂಗಳಿಂಬವೇ ರಾಜನರಕಾಷ್ಟಕಂಗಳು. ೩೫೩

ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರರಜ ನರಕಾಷ್ಟಕಂಗಳು:

ಶೋಹಸ್ತಂಭ ವಿಷ್ಣುತ್ವ ವೈತರಿಣಿನದಿ ತಾಮಿಶ್ರ ಆಂಧತಾಮಿಶ್ರ ಕುಂಭಿಪಾಕ ಮಹಾಕೌರವ ಮಹಾಪಥಾನುಗರೀಜಿಗಳಿಂಬವೇ ರಾಜರಾಜೇಶ್ವರ ನರಕಾಷ್ಟಕಂಗಳು.

ರಾಜ ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳು:

ಮತ್ತಂ ಆ ನರಕಂಗಳಲ್ಲಿ ರೌರವ ಮಹಾರೌರವ ತಮ ಶೀತ ಉಪ್ಪಂಗಳಿಂಬವೇದು ಮಂತ್ರಿನರಕಳಿಂದ ಆವೃತಮಾಗಿ. ಘೋರಮೆಂಬ ಅರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಸುದಮನ ಸತೀಕ್ಷ್ಮಾ ಪದ್ಮ ಸಂజೀವನ ಶತಮಹಾಸನವೆಂಬೇದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂ ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿ, ಸುಷೋರಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ವಿಲೋಮ ಸುಭಿಮ ಕಟಂಕಟ ತೀವ್ರ ವೇಗ್ರ ಕರಾಳವೆಂಬೇದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂ ಬಳಸಿ, ಅತಿಘೋರಮೆಂಬ ಅರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ವಿಕರಾಳ ಪ್ರಕಂಪ ಪದ್ಧ ಸುವರ್ಕ ಕಾಲವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂ ಶೂಡಿ, ಅಫೋರಮೆಂಬ ಅರಸುನರಕವಿಹುದು.

ಪ್ರಮುದ್ರನ ಸೂಚೀಮುಖಿ ಅಸುನೇಮಿ ಸುಪೀಡನ ಬಾಧಕವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂ ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿ, ಫೋರಮೆಂಬ ಅರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಕುಂಭಿಪಾಕ ಸುಪಾಕ ಪ್ರಮುಖಿ ದಾರುಣ ಅಂಗಾರಮೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂದಾವರಿಸಿ ತರಳತಾರಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ದಹನ ಅಶ್ವಪ್ರದ ತೀಕ್ಷ್ಯಾಯಸುಂಡ ಶಕ್ನಿಪಾಯಿಹ್ಯದ ಮಹಾಸುವರ್ತಕಮೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಭಯಾನಕವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ತ್ರೈ ಪೂತಿವಾಂಸ ತಪ್ತಜತುಲೇಪ ದ್ರವತಮ್ ಉಚ್ಛಾಸಮೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂದೊಂದಿ, ಕಾಳರಾತ್ರಿಯೆಂಬ ಅರಸುನರಕವಿಹುದು.

ನಿರುಚ್ಛಾಸ ಸುದೀರ್ಘ ಕಾಟಶಾಲ್ಯಲ್ಲಿ ಅರಷ್ಟ ಸುಮನವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂದೊನೆನೆ, ಭಯೋತ್ಪಂಬ ಅರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ನಾದ ಪ್ರವಾಹ ಯದ್ದು ಸುಪ್ರವಾಹ ಮೇಷವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ, ಚಂಡವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಸಕಲ ಶಲ್ಯ ಸಿಂಹ ಗಜಾನನ ವ್ಯಾಪ್ತವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳ ಮೇಳದಲ್ಲಿ ಮಹಾಚಂಡವೆಂಬ ಅರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಶುನಕ ಸೂಕರ ಅಜ ಮಹಿಷ ಆಮಿಕವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳ ನಡುವೆ ಚಂಡಕೊಳಾಹಳಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಉಗ್ರ ವೃಕಾಸ್ಯ ಗ್ರಾಹ ಕುಂಭಿ ನಕ್ತವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳ ಮೇಳದಿಂ, ಪ್ರಜಂಡನೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಸರ್ವ ಕೂರ್ಮ ವಾಯಸ ಗೃಹದ್ವಾರ್ತೆ ಉಲೂಕಮೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಗಳಿಂ ಸಂಯೋಗಿಸಿ, ಪದ್ಧವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುಸು.

ಜಲೂಕ ಮಹಾವ್ಯಾಪ್ತ ಮರ್ಕಟಿ ಕರ್ಕಟಿ, ಗಂಡಕವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳ ಸಹಾಯದಿಂ ಮಹಾಪದ್ಧಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಮೂತಿವಕ್ತ ರಕ್ತ ಮೂತಿ ಮೃತಿಕೆ ಕಣಧೂಮಮೆಂಬವೇದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂ ಬೆರೆದು ಭೀಮವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ತುಷಾಗ್ನಿ ಕ್ಷಮಿಸಂಫ ಅಮೇಧ್ಯ ಅಪ್ರಿಷಿಷಿಮೂತಪವೆಂಬೆಂದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂ ಸುತ್ತಿ ಭೀಮ ಭೀಷಣಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಮಲಭಕ್ಷಣ ಆತ್ಮಭಕ್ಷಣ ರುಧಿರಾಂಬುಭಕ್ಷಣ ಸರ್ವಭಕ್ಷಣ ಸುಧಾರಣವೆಂಬವೇದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂ ಕಲಿತಮಾಗಿ ಕರಾಳಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಆಂಬರೀಷ ಕಟ ತಪ್ತಲೋಹಶರಂಪನ ವೈತರಣಿನದಿ ಕಷ್ಟವೆಂಬೆಂದು

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮೈ

ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂ ಮುಕ್ತಮಾಗಿ, ವಜ್ರಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಸಂಕಟ ವಿಸಂಕಟ ಸುವಿಶಾಮ ಕಟಿ ವಿಕಟವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಗಳಿಂ ಮೋಹಿಸಿ ವಿಕರಾಳಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಅಸಿತಾಳವನ ಅಸಿತಿಯಂತ್ರ ಪ್ರಸೀಡನ ತಿಲಯಂತ್ರ ಇಷ್ಟಯಂತ್ರವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂ ಬೆರೆದು ತ್ರಿಕೋಣಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಮಹಾಚೂರ್ಣ ದಲಾಸಂಚೂರ್ಣ ಕೂಟವೇಷ ಪ್ರಮರ್ದನಲೋಹಮಯ. ತಪ್ತ್ಯೇಲಮಯವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳ ಸಹಚರ್ಯದಿಂ ಪಂಚಕೋಣವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಪರವತಯುಗಳ ಪರವತ ಕ್ಷುರಧಾರೆ ಮೂತ್ರ ಕೂಪವಿಷ್ಣುಕೂಪವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಾದಿಪತ್ಯದಿಂ ಸುದೀರ್ಘವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಕ್ಷುರದಕೂಪ ಅಂಧಕೂಪ ತಾತನವುಸಲ ಉಲೂಖಿಲಂಹುಂತ್ರ ಶಿಲಾಶಕಟವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂದೊಪ್ಪಿ, ಪರುಳಮೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಲಾಗೂಲ ತಾಳಪತ್ರ ಅಸಿಗಹನ ಮಶಕಮಂದಿರ ಮೋಹನವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂದಲಂ ಕೃತಮಾಗಿ, ಸಪ್ತಭೂಮವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಅಸ್ಥಿಭಂಗ ತಪ್ತಶೂಲಮಯ ತಪ್ಪಗೂಡ ಬಹುದುವಿಜ ಮಹಾದುಃಖಿಮೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿನರಕಂಗಳಿಂ ರಂಜಿಸಿ ಅಷ್ಟಭೌಮನೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಶಾಲ್ಲು ಶಕಲ ಹಾಳಾಹಳ ವಿರೂಪ ಸ್ವರೂಪವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂ ಆಢ್ಢಮಾಗಿ ದೀಪ್ತಮೆಂಬರಸುನರಕವಿಹುದು.

ಯಮಾನುಗ ಏಕಾದ ದ್ವಿಪಾದ ತೀವ್ರ ಆಚಿರಂತನವೆಂಬ್ಯೆದು ಮಂತ್ರಿ ನರಕಂಗಳಿಂ ಸಂಪನ್ಮಾಗಿ, ಮಾಯಾಖಿವೆಂಬರಸು ನರಕವಿಹುದು.

ಇಪ್ಪತ್ತಿಂಬು ಅರಸು ನರಕಂಗಳಾದೋಡ ಒಂದೊಂದುಕೋಟಿ ನಾಯಕ ನರಕಂಗಳಿಂದ ಅನೇಕ ಪರಿವಾರ ನರಕಂಗಳಿಂ ಆವೃತಮಾಗಿ ತೀವ್ರ ವೇದನಾ ರೂಪಂಗಳಾಗಿಹವೆಂದು ನಿಷ್ಟಿತಮಕ್ಕೂಂ.

ಪಾಪಸ್ವರೂಪ :

ಮತ್ತಂ ಆ ನರಕಪ್ರಾಪ್ತಿಗೆ ಹೇತುಭೂತಮಾದ ಪಾಪವಾದೊಡೆ; ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕವೆಂಬ ಶಿರಣಿನಿಂ, ಸುವರ್ಣಸ್ತೇಯಮೆಂಬ ಭುಜದ್ವಯದಿಂ, ಸುರಾಪಾನವೆಂಬ ಹೃತ್ಯೇಶದಿಂ, ಗುರುತಲ್ಲಿಗಮನಮೆಂಬ ಜಫನಯುಗದಿಂ, ಪಾತಕಮೆಂಬಂಗ ಪ್ರತ್ಯಂಗದಿಂ, ಉಪಪಾತಕಾದಿಗಳಿಂಬ ರೋಮಂಗಳಿಂ ಕಾಗ್ರತ್ತಲೆಯಂತಪ್ಪ ಕಾರೋಡಲಿಂ, ಭಯಂಕರವದನದಿಂ, ಕೆಂಡರಂತಿರ್ಫ ಕಂಗಳಿಂ, ಜುಂಜುವೆತ್ತ ಕರ್ಕಾಶಮಾದ ಮೀಸೆಗಳಿಂ, ಹಲಗೆ ವಿಡ್ಡವಾಂತ ಕರಯುಗದಿಂ, ಭಯಾನಕಮೂರ್ತಿಯಾಗಿ ಜೀವರ ವಾಮಕ್ಕುಸ್ತಿಯಲ್ಲಿರ್ಫಂ

ಅಂಗಿ

ಎವೇಕ ಚೆಂತಾಮನೆ

ದಶವಿಧಪಾಠಕಗಳು :

ಮನೋವಾಕ್ಯಯವೆಂಬ ಶ್ರೀಕರಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪಾಠಕವೆಂದು, ಅತಿಪಾಠಕವೆಂದು, ಪ್ರಾಸಂಗಿಕಮೆಂದು, ಪಾಠಕಮೆಂದು, ಉಪಪಾಠಕಮೆಂದು, ಜಾತಿಭ್ರಂಶಕಮೆಂದು ಸಂಕೀರ್ಣಮೆಂದು. ಅಪಾತ್ಮಿಕರಣಮೆಂದು, ಮಲಾವಹಮೆಂದು, ಪ್ರಕೀರ್ಣಕಮೆಂದು ದಶವಿಧವಾದ ಪಾಠಂಗಳನು ಉದ್ದ್ರೋಷಿಸುತ್ತಿರುಂದು. ಇಂದಿ

ಪಂಚಮಹಾಪಾಠಕ :

ಮತ್ತಂ, ಅವರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಹತ್ಯೆ ಸುರಾಪಾನ ಸುವರ್ಚಣಸ್ತೇಯ ಗುರುತಲ್ಲಿ ಗಮನ ವತ್ಸರೇಕತತ್ವಂಬಂಧಯೋಗಮೆಂಬವೆ ಮಹಾಪಾಠಕಂಗಳು. ಇಂದಿ

ಅತಿಪಾಠಕಂಗಳು :

ಮಾತೃ ಮತ್ತಿಯರಗಮನ, ಸೋಸೆ ಅಗ್ರಜೆಯರ ಗಮನ, ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣುದಿಮೂರ್ತಿ ಸಾಧನ ಪಾಠನಾದಿಗಳೇ ಅತಿಪಾಠಕಂಗಳು : ಇಂದಿ

ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಪಾಠಕಂಗಳು :

ಕೃತಿಯ ಸೂತರೆ ಗಭಿರಣೀ ಬಂಧುಗಳೆಂಬವರವರೆ, ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಪಸ್ಸಿಗಳ ಭೂಮಿಯ ಹರಣ, ಅತ್ತ ರಾಜಸ್ತೇಯರ ಗಮನ ಕೂಟಸಾಕ್ಷಿತ್ವಾದಿಗಳೆ ಪ್ರಾಸಂಗಿಕ ಪಾಠಕಂಗಳು. ಇಂದಿ

ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಬುಲ ಪಾಠಕಂಗಳು :

ಮಾತಾ ಸಹೋದರಿ, ಮಾತಾಸವಿ, ಸುತೆ, ಅತಿಗೆ ಸೋಸೆಯರ ಗಮನ; ಭಸ್ಯಧಾರಣವನ್ನೆಂದು, ಉದ್ಘಾಟಣಂಡತ್ರಾಂಕ ಧಾರಣ; ಅಂಪುತ ಗದಾದಂಡ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಶರೀರಾಂಕನಾದಿಗಳೇ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಬುಲ ಪಾಠಕಂಗಳು. ಇಂದಿ

ಮುಖ್ಯ ಉಪಪಾಠಕಂಗಳು :

ಆಚಾರ್ಯ ಯತ್ನಿಕ್ಷೇಪಿತ ಮಿತ್ರರ ಸ್ತೋಯರ ಗಮನ ಸ್ವಸ್ತಿಸಬೀಗಮವ ಸಗೋತ್ರ ಕನ್ನಿಕಾಗಮನ ತನ್ನಮರೆಹೊಕ್ಕ ಸ್ತೋಯರ ಗಮನ, ಆದಿತ್ಯದುಗಾರದಿ ದೇವತಾ ಪತನ ಪಾಣಂಡಿಗಳೆಂಬತ್ತಣ ಸಂಬಂಧಾದಿಗಳೇ ಮುಖ್ಯ ಉಪಪಾಠಕಂಗಳು. ಇಂದಿ

ಗುಣೋಪ ಪಾಠಕಂಗಳು :

ಮಸಿ ಹೊಂಡೆಯ ಗುರುನಿರಾಕರಣ ವೇದನಿಂದ ವೇದಾಧ್ಯಯನತ್ವಾಗ ಯಜ್ಞತ್ವಾಗ ಮತ್ತೊತ್ತಿತ್ತಿತ್ವಾಗ ಬಿತ್ಯಮಾತೃ ಸಹೋದರ ಸ್ವಸ್ತಿಸಬೀಯರ ಪರಿತ್ವಾಗ, ಅಭಿಪೂಢೆಕ್ಕಣ ಪರದ್ರವಾಪಹರಣ ಪರದಾರಾಗಮನ ಗುಲ್ಲಲತಾವನಭೇದನ ಅಭಿಚಾರಕ್ತಯೆ ಬ್ರಹ್ಮಚಯ್ಯವರಜ್ಞನ ಕುಶಾಸ್ತಾಂತಿಕ್ಕಾನ ಕುಶೀಲಕುಮತಗ್ರಹಣಾದಿಗಳೇ ಗುಣ ಉಪಪಾಠಕಂಗಳು. ಇಂದಿ

ಎವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ :

ಜಾತಿಭ್ರಂಶಕ ಪಾತಕಂಗಳು :

ಸುರೆಯವಾಸನೆ ಹೊದಯಗ್ರಂಥ ಮಹಿಳೆಯರು ಪರ್ಯಾಪ್ತಾದಿಗಳೇ ಜಾತಿಭ್ರಂಶ ಪಾತಕಂಗಳು.

ಇತಿ

ಸಂಕೀರ್ಣಪಾತಕಂಗಳು :

ಗ್ರಾಮ ಅರಣ್ಯದ ಪಶು ಮೃಗ ಹಿಂಸಾದಿಗಳೇ ಸಂಕೀರ್ಣ ಪಾತಕಂಗಳು ಇತಿ

ಅಪಾತ್ರೀಕರಣ ಪಾತಕಂಗಳು :

ನಿಂದಿತರ ದ್ರವ್ಯಗ್ರಹಣ, ನಿಂದಿತರಿಗೆ ಅನ್ವಯಾನ ಮಸಿದುಮಾಡುವ ವ್ಯವಹಾರ ಅದೀಕ್ಷಿತ ಶೂದ್ರರ ವೇದಾಧ್ಯಯನಾದಿಗಳೇ ಅಪಾತ್ರೀಕರಣಮೆಂಬ ಪಾತಕಂಗಳು.

ಇತಿ

ಮಾಲಾವಹ ಪಾತಕಂಗಳು :

ವನ ತಟಕಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿರ್ದ ಪಕ್ಷಿಘಾತಕತನ, ನಿಷಿದ್ಧಸೋಂಕಿರ ಅನ್ವ ಭಕ್ತಾದಿಗಳೇ ಮಾಲಾವಹಮೆಂಬ ಪಾತಕಂಗಳು.

ಇತಿ

ಪ್ರಕೀರ್ಣ ಪಾತಕಂಗಳು :

ಇಂತು ಹೇಳಿದ ಉಳಿದ ಸಕಲ ಪಾತಕಂಗಳೇ ಪ್ರಕೀರ್ಣ ಪಾತಕಂಗಳು.

ಮರಣ ಸೂಚನೆಗಳು :

ಮತ್ತೀ ಆ ಪಾತಕಂಗಳು ಅತಿವೀಷಮಾಗಲು ಇಹದಲ್ಲಿಯೆ ಮೂರುವರ್ಷ ಮೂರು ತಿಂಗಳು ಮೂರು ಪಕ್ಷ, ಮೂರು ದಿನಂಗಳೊಳಗೆ ಫಲಿಸಿ ಮಹಾಯಃಖಿಂಗಳ ನೀವೃತ್ತಿಹವು. ಅಲ್ಲದೆ ಮರಣವಾದ ಮೇಲೆ ನರಕಬಾಧೆಗಳಂ ಕೊಡುತ್ತಿರುವಾಗಿ ಜನಸಿದ್ದಾತಂಗೆ ಮರಣ ತಪ್ಪದು. ಆದ ಕಾರಣ ಆ ಮರಣ ಸೂಚನೆಗಳು ಎಂತೆಂದೂಜೆ:-

ಧುವನು ಆರುಂಧತಿ ಚಂದ್ರಭಯೆ ಮಹಾವರ್ಧಂಗಳಂ ಕಣದಿದೋಡಿ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಮೃತ್ಯಿ.

ರಶ್ಮಿಸಹಿತಮಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಂ ರಶ್ಮಿಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಾವಕನಂ ಕಂಡೊಡೆ ಹನ್ಮೌಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಮೃತ್ಯು.

ಸ್ವಪ್ಷದಲ್ಲಾಗಲಿ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಲಿ ಸುವರ್ಣರಜತಾದಿಗಳ ವರ್ಮನವಾಗೆ ಹತ್ತು ತಿಂಗಳ ಬಾಳುವೆ.

ಭೂತಪ್ರೇತ ಪಿಠಾಡ ಗಂಧವನಗರ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಧುಮಾದಿಗಳಂ ಕಂಡೊಡೆ ಒಂಭತ್ತು ತಿಂಗಳ ಬದುಕು.

ಆಕ್ಷಿಕದಿಂ ತನ್ನನು ಅತಿ ಸ್ಕಾಲನಾಗಿ, ಅತಿಕೃಶನಾಗಿ ಅತಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಮಯನಾಗಿ ಕಂಡೊಡೆ ಎಂಟು ತಿಂಗಳ ಸ್ಥಿತಿ.

ಮಳಲಲ್ಲಾಗಲಿ ಕೆಸರಲಲ್ಲಾಗಲಿ ತನ್ನ ಹೆಚ್ಚೆಯ ಹಿಂದಾಗಲಿ ಮುಂದಾಗಲಿ ಅರ್ಥವೇ ತೋರಿದದೆ ಏಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ದೇಹದ ಆಳಿವು.

ಕಾಗೆ ಗೂಗೆ ಕರೊಎತಾದಿ ಪಡ್ಡಿಗಳು ತನ್ನಮಸ್ತಕದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿರಲು ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪಂಚತ್ವವಹುದು.

ಮಳಲಮಳೆ ತನ್ನಮೇಲೆ ಕರೆವುದಂ, ತನ್ನ ನೆಳಲಲ್ಲಿ ಕರಚರಣ - ವಿಕೃತಿ ಮೊದಲಾದವಂ ಕಂಡೋಡೆ ಏದು ತಿಂಗಳು ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಿಧನವು.

ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಮುಗಿಲಿಲ್ಲದೆ ಮಿಂಚನು, ಉದಕರೊಳು ಇಂದ್ರಜಾಪಮಂ ಕಂಡೋಡೆ ಮೂರುತಿಂಗಳು ಎರಡುತಿಂಗಳೊಳಗೆ ನಾಶವಹುದು.

ನಿರ್ಮಲದರ್ಬಣಿದಲ್ಲಿ ತನ್ನನು ಶಿರವಿಲ್ಲದಾತನಾಗಿ ತಾನೆಯಾದೊಡಂ ಅನ್ನ ಮರುಪರಾದೊಡಂ ಕಂಡೋಡೆ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕಾಲಭೀತಿ.

ತನ್ನ ದೇಹವು ವಸ್ತು ಗಂಧಮಾಗಿ ಶವಗಂಧಮಾಗಿ ನಿಂಬಗಂಧಮಾಗಿ ಹೋರಲು ಅರ್ಥಮಾಸಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಣತ್ವಾಗವಹುದು.

ಎದೆಯೋಣಿ ಸದಾ ಕಂಪನಂ ಮಟ್ಟಿಯೋಡೆ ಹತ್ತು ದಿನಕ್ಕೆ ಅಸುವಿಯೋಗವಹುದು.

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕರಡಿ ಕಟಿಗಳೊಡಗೂಡಿ ಪಥದಲ್ಲಿ ತಾನು ದಕ್ಷಿಣದಿಬ್ಬುಖಿನಾಗಿ ಮೋಪದಂ ಕಂಡದೆ ಮರಣ ಸಮೀಪವಹುದು.

ಕೃಷ್ಣಾಂಬರಧರರಾದ ಸೀಮರುಪರೋಡಗೂಡಿ ತಾನು ದಕ್ಷಿಣದೆಸೆಗಾಗಿ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಗಮಿಸೆ ಶೀಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಮೃತ್ಯುವಹುದು.

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾಂಬರಧರನಾಗಿ ನೀಲಭತ್ತವಿಡಿದು, ದಿಗಂಬರನಾದರೂ ಕಂಡೋಡೆ ಮೃತಿ ತ್ವರಿತವಹುದು.

ಪಗಲ್ಲಿಲ್ಲಿ ಬಹುನಕ್ಷತ್ರಂಗಳು, ರಾತ್ರಿಯೋಳಿಂದ್ರಭಾಪಮಂ, ರಕ್ತವರ್ಣಮಾಗಿ ಚಂದ್ರಮನಂ, ಕೃಷ್ಣವರ್ಣಮಾಗಿ ಸೂರ್ಯನಂ ಕಂಡೋಡೆ ಮೃತ್ಯುಸಮೀಪವಹುದು.

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಬೋಳುದಲೆಯ ಮರುಪರಿಂ ಕಲ್ಲುಗುಂಡುಗಳಿಂ ತಾನು ಬಾಧವಹುವುದಂ ಕಂಡೋಡೆ ಮರಣಂ ತ್ವರಿತವಹುದು.

ಸೂರ್ಯೋದಯದಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಜಂಬುಕಂ ಧ್ವನಿಗೆಯ್ತೆ ಬಂದಡಸೆ ಶೀಷ್ಯದಲ್ಲಿಯೆ ಮೃತ್ಯುವಹುದು.

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮುಕ್ಕೇಶನಾಗಿ ಪಾದುತ್ತ ಆದುತ್ತ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿಗೆ ಎಯ್ದುತ್ತಿಕುದಂ ಕಂಡೋಡೆ ಮರಣಂ ತನುಕ್ಕಾಯಿವಹುದು.

ಒಂಟಿ ಗಾರ್ದಭಗಳೊಡಗೂಡಿ ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ತಾನು ತೆಂಕದೆಸೆಗೆ ಮೋಪದಂ ಕಂಡೋಡೆ ಶೀಷ್ಯದಲ್ಲಿ ತನುಕ್ಕಾಯಿವಹುದು.

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮನೆ

ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಶೈತವರ್ಣದ ಗಜಾದಿಗಳಂ ತಂಕದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಕಂಡೊಡೆ ಮೃತ್ಯು ಸಮೀಪವಹುದು.

ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಕುಳಿಯಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯಲ್ಲಿ ತಾನು ಬೀಳ್ಳುದಂ ಕಂಡೊಡೆ ಸಾವು ತಳ್ಳಿವಿಲ್ಲವೆಂಬು ಮೊದಲಾದ ಮರಣ ಸೂಚನೆಗಳಂ ಸೂತಸಂಹಿತೆ ಮೊದಲಾದವರಲ್ಲಿ ಪೇಳಳ್ಳಟಿಕ್ಸ್‌ಹಿಲ್

ಸ್ವರಭೇದದಿಂದ ಆಯುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವನರಿವ ಕ್ರಮ :

ಈದ ಫಿಂಗಳಪೆಂಬರದು ನಾಳಂಗಳು. ಆ ಒಂದೊಂದು ನಾಳದಲ್ಲಿ ಪೃಥ್ವಿ ಸ್ವರ, ಅಪ್ಪಸ್ವರ, ತೇಜಸ್ಸರ, ವಾಯುಸ್ವರ, ಆಕಾಶಸ್ವರ ಇಂತೀ ಪಂಚಸ್ವರಗಳು ಒಂದೊಂದು ನಾಳದಲ್ಲಿ ಏದ್ಯಾದು ಘಳಿಗೆ ಚರಿಸುತ್ತಿಹವು. ಇದು ಶತವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ ಪ್ರಮಾಣವಿನ ಕಟ್ಟಳೆ.

ಒಂದೊಂದು ನಾಳದಲ್ಲಿ ಈ ಸ್ವರವು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ನಡೆಯಲು ಆಯುಷ್ಯವು ಕ್ಷಯವಾಗಿಹುದು. ಅದು ಹೇಗೆಂದೂಡೆ :

ಒದು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ನೂರಾಯಿಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಆರು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ನೂರು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಎಣ್ಣು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ಎಂಭತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಎಣ್ಣು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ಅರುವತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಹತ್ತು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ಏವತ್ತು ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಹದಿನ್ಯೇದು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಇಪ್ಪತ್ತು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಮೂವತ್ತು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ಹದಿನ್ಯೇದು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ನಾಲ್ಕತ್ತು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ಹತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ಬಿಂತ್ತು ಘಳಿಗೆ ನಡೆದೊಡೆ ಬಿಂತ್ತು ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯ
ದಿವಾರಾತ್ರಿ ಬಂದೇ ನಾಳದಲ್ಲಿ ನಡೆದೊಡೆ ಆರು ತಿಂಗಳ ಆಯುಷ್ಯ
ಈ ಉಪಾಧಿಯಲ್ಲಿ ಆಯುಷ್ಯ ಕ್ಷಯವೆಂದರಿವುದು.

ಇಲ್ಲ

ಸ್ವರಭೇದದಿಂದ ವ್ಯಾದಿ ಮರಣ ಸೂಚನೆ :

ಸೂರ್ಯನಾಡಿ ಅಹೋರಾತ್ರಿ ಐದು ದಿನ ನಡೆದೊಡೆ ಮೂರು ತಿಂಗಳ ರೋಗ ಹಾನಿ ಮರಣ. ಹತ್ತು ದಿನ ನಡೆದೊಡೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ರೋಗಹಾನಿ, ಮರಣ.

ಹದಿನಾಲ್ಕು ದಿನ ಅಡಸಿ ನಡೆದೊಡೆ ಹದಿನ್ಯೇದು ದಿನಕ್ಕೆ ಹೊಲ್ಲೆಯಂತೋರಿತ್ತೊದರಿವುದು ಇಂತು ಸೂರ್ಯನಾಡಿ ಪ್ರಕರಣಂ ಸಮಾಪ್ತಿ.

ಬಳಿಕ ಚಂದ್ರನಾಡಿ ಐದು ದಿನ ನಡೆದೊಡೆ ಒಂದು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹಾನಿ, ರೋಗ ಹುಟ್ಟತಂದರಿವುದು. ಹದಿನ್ಯೇದು ದಿನ ಅಡಸಿ ನಡೆದೊಡೆ ಆರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ವಿಪ್ಪು

ಬಂದಿತೆಂದರಿವುದು. ಇಪ್ಪತ್ತು ಇನ ಅಡಸಿ ನಡೆದೋಡೆ ತಿಂಗಳು ಮೂರಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣು ಬಂದಿತೆಂದರಿವುದು. ತಿಂಗಳು ಅಡಸಿ ನಡೆದೋಡೆ ಕಡೆಯ ದಿನ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಯಿತೆಂದು ಅರಿವುದು. ಇಂತು ಚಂದ್ರನಾಡಿ ಪ್ರಕರಣಂ ಸಮಾಪ್ತಿ. ಖಿತ್ತೆ

ಧನಂಜಯವಾಯಿಗತಿ ಸೂಚನೆ :

ಧನಂಜಯವಾಯಿ ಬ್ರಹ್ಮರಂದ್ರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಕಣದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರ ಘೋಷಮಂ ಘೋಷಿಸಿ ಮರಣಕಾಲಕ್ಕೆ ನಿಫೋರ್ಚಮಪ್ಪುದು. ಖಿತ್ತೆ

ಮರಣಕ್ಕೆ ಶಾಧಾರಣೆ ನಿರ್ಮಿತಗಳು :

ರೋಗ ಸಂಭವಿಸಿದೋಡೆ, ಅರಸು ಕೊಪಿಸಿದೋಡೆ, ವ್ಯವಹಾರ ನಷ್ಟವಾಗುತ್ತ ಬಂದೋಡೆ, ಬಂಧುಗಳ ಕೂಡೆ ಕದನ ಹಟ್ಟಿದೋಡೆ ಕಾಲ ಬಂದಿತೆಂದರಿವುದು.

ಮರಣ ಕಾಲ ಸೂಚನೆ :

ದೇಹ ಕಾಂತಿ ಕುಂದಿದೋಡಂ, ಇಂಧಿಯಂಗಳು ಕೆಟ್ಟಿಬ್ದಂ, ಕೆಂಪುಳ್ಳವಂ ಕೆಂಪುಗೆಟ್ಟಂ, ರೂಪಿಲ್ಲದವ ರೂಪಾದೋಡಂ, ಉಗ್ರಂ ಶಾಂತನಾದೋಡಂ, ತ್ಯಾಗಿ ಭೋಗಿಯಾದೋಡಂ, ಭೋಗಿತ್ಯಾಗಿಯಾದೋಡಂ, ನೆಳಲು ಶೈತ್ಯ ಏಿತ ವರ್ಣವಾದೋಡಂ, ಬಯಲು ಕಣ್ಣಿಗೆ ರೂಪಾಗಿಕೊರ್ದರ್ದಂ, ನೆಲನು ಜದುರಂಗದಂತೆ ತೋರ್ಮೋಡಂ, ಉದಯಂಗೆಯ್ಯಿದರ್ದ ಆದಿತ್ಯ ಚಂದ್ರನಾಗಿ ತೋರ್ಮೋಡಂ, ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ರವಿಯಾಗಿ ತೋರ್ಮೋಡಂ, ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ರವಿಯಾಗಿ ತೋರ್ಮೋಡಂ, ನಂದಿದ ಸೂಡರವಾಸನೆ ಅರಿಯಬಾರದೆ ಇರ್ದರ್ದಂ, ಅರುಂಧತಿ ಧ್ರುವ ಎರಡು ನಕ್ಷತಂ ಕಾಣಬಾರದಿದೋಡಂ, ಮೃದುವಸ್ತು ದಟ್ಟತಾದೋಡಂ, ಇಂತಪ್ಪ ವಿಪರೀತ ಸಂಜ್ಞಗ್ಳಂ ಅನಭರ್ಂಗಳಂ ಕಂಡೋಡಂ ಅನಿಷ್ಟ ಮಕ್ಕುಂ

ಕನ್ನಡಿಯೇಳು ರೂಹಂ ಕಾಣಬಾರದಿರ್ದರ್ದಂ ಪಗಲಂ ಇರುಳೆಂಬರಂ, ಇರುಳಂ ಪಗಲೆಂಬರಂ, ತನ್ನ ಮುಖ್ಯ ತನಗೆ ಕಾಣಬಾರದಿರ್ದರ್ದಂ, ಒಂಭತ್ತು ದಿವಸ ಸಮುದ್ರಘೋಷಮಿಲ್ಲದೆ ಇರ್ದರ್ದಂ, ಏಳು ದಿವಸ ಬೆಕ್ಕು ಜೋತಿಯಂ ಕಾಣಬಾರದಿರ್ದರ್ದಂ, ಏದು ದಿವಸ ಮೂಗಿನ ಕೊನೆಯಂ ಕಾಣಬಾರದಿರ್ದರ್ದಂ, ಮೂರುದಿವಸ ನಾಲೀಗೆಯ ಕೊನೆಯಂ ಕಾಣಬಾರದಿದೋಡಂ ಅರಿಷ್ಟಮಕ್ಕುಂ.

ಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಯಪ್ಪುದಂ ಅರಿಷ್ಟಂ, ಕನಸಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚಲೋಹವ ಪಿಡಿವುದರಂ ಹತ್ತಿಯ ಪಿಡಿವುದರಂ, ಮದುವಪ್ಪುದಂ, ಎಣ್ಣೆಯಂ ಮಂಡೆಗೆ ಪೂಸಿ ಬರುಮಂಡೆಯಪ್ಪುದಂ, ಕುಣಿವುದರಂ ಲಿಂಗಿಯಪ್ಪುದಂ, ಹಲ್ಲಿ ಹೋಹುದಂ, ತನ್ನ ಕಟ್ಟುವುದರಂ, ಕೆಸರಮೋಗುವುದರಂ, ಕೆಳ್ಳನೆಯ ಸೀರೆಯನುಟ್ಟೆ ಕೆಳ್ಳನೆಯ ಮಾಲೆಯ ಹಾಕಿ ತಂಕ ಮುಖಿವಾಗಿ ಹೋಹುದಂ ಬಂಡಿ, ಎಮ್ಮೆ, ಹೋರಿ, ಕತ್ತ, ಒಂಟೆಯಂಬವಂ ಏರಿ ಪಯಣ ಮೋಹುದಂ, ಮಾಡವನೇರಿ ಬಿಳ್ಳಿದಂ, ಕಣ್ಣಂ ಕಾಗೆ ಕುತ್ತಿರಿವುದರಂ, ನೀಲಿಯ ಸೀರೆಯನು ಉಡುವರಂ, ಇಟ್ಟ ಮೊದಲಾದ ಕಂಟಕ ವೃಕ್ಷಂಗಳಂ, ಹೂಸ

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮರ್ಚಿ

ಮುದಕಿಗಳಂ ಅಡಗತಿಂಬವರಂ, ಆಹಾಶಗಮನಂಗೆಯ್ದರಂ ಹೇಳುದಂ ಇಂತಪ್ಪ
ದು:ಸ್ವಪ್ನಗಳಂ ಕಂಡೊಡಂ ಸಾವರು.

ಒಟ್ಟು ೨೨೭

ನರಕ ನಿವೃತ್ತಿಗುಪಾಯ :

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಿ ಕಂಡಾದರೂ, ಮನುಷ್ಯರುಗಳು ಪಾಪಕರ್ಮವನ್ನು ಉಳಿದು ಶೋಕ
ಮೋಹಾದಿಗಳಂ ಬಿಟ್ಟು, ದೃಢಚಿತ್ತರಪ್ಪದು, ಏಕೆಂದೋಡೆ : ದೇಹಾವಸಾನ
ಸಮಯದೊಳು ಆವಾತಂಗ ಆವಾವ ಭಾವನೆ ದೂರಕೊಂಬಲು, ಆಯಾಯ
ಭಾವನಾರೂಪ ಗತಿಗಳಪ್ಪವು ಎಂದರಿದು, ಬಳಿಕ ವಾರಣಾಸಿ ಶ್ರೀಶೈಲ ಮೊನ್ನಾಂಬಲಾದಿ
ಶಿವಕ್ಕೆತ್ರಂಗಳನಾಶ್ವರ್ಮೀ, ಅಲ್ಲಮತ್ತೆ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಆಶ್ರಮಂಗಳಲ್ಲಾದದು; ಶಿರವೇ ಶ್ರೀಪರ್ವತ,
ಲಲಾಟನೇ ಕೇತಾರ, ಭೂಮಧ್ಯವೇ ವಾರಣಾಸಿ, ಕುಚಸ್ವಾನವೇ ಕುರುಕ್ಕೆತ, ಹೃದಯವೇ
ಪ್ರಯಾಗವೆಂಬ ಭಾವನಾಯಕ್ಕಾಗಿ ಅನ್ನ ವಸ್ತೆ ಸುವರ್ವಾದಿ ದಾನ ಧರ್ಮಯುತರಾಗಿ
ಭಸ್ಯಾರುದ್ರಾಕ್ಷಧಾರಣಾನಿಪ್ಪರಾಗಿ, ಪಾದೋದಕ ಪ್ರಸಾದ ಸ್ವೀಕಾರಿಗಳಾಗಿ ನರಕಭಾಧೆಗಳಂ
ಜಯಿಸಿ, ಪರ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಂಗಳನೆ ಸವರ್ಧಾ ಪಡೆಯ ಬೇಕೆಂಬುದೇ ಹಿತೋಪದೇಶಮತ್ತುಂ

ಒಟ್ಟು ೨೨೯

ಕೂಷಾಂಡ ರುದ್ರಪೋಕ :

ಮತ್ತಂ ಆ ನರಕಲೋಕದತ್ತನೀರಿಂ ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರದ ಯೋಜನಾಂತರದ ಮೇಲೆ
ನವಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣಿನ ಭೂಮಿಯಪ್ರದು. ಅದಾದೋಡೆ: ನಾಲ್ಕುವರೆಲಕ್ಷ
ಯೋಜನವೆ ಸುವರ್ವಾಮಯಫಟ, ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕುವರೆಲಕ್ಷ ಯೋಜನಮುಳ್ಳ
ಅಧೋಽಫಟವೆ ಸಮಭಾಗದಿಂ ಮೃಣಾಯ ಲೋಹಮಯವಾಗಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ
ನರಕಂಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಯಮರಾಜನ ಮೇಲಿದ್ದು ಅರಕಧಿಕಾರಯಾದ
ಕೂಷಾಂಡನೆಂಬ ರುದ್ರನು ಅತ್ಯಂತ ಭೀಕರಾಕಾರದಿಂ, ಕಾಲಾನಲ ಪ್ರತಿಪ್ರತಿಪ್ರಕಾಶದಿಂ,
ಬಾಪ ಬಾಣ ಘಲಕ ವಿಧವಾಂತ ಕರಚತುಷ್ಪಿಯದಿಂ ತನಗೆ ಸಮಾನ ಭೂತಗಣ
ಕೋಟಿಗಳೊಡಗೂಡಿಪರ್ವಂ.

ಒಟ್ಟು ೨೩೦

ಸಪ್ತ ಪಾತಾಳ ಲೋಕಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದುಮಾವಿರ ಯೋಜನದಿಂದ ಉತ್ತರೋತ್ತರಮಾಗಿ,
ಪ್ರತ್ಯೇಕ ನವಸಹಸ್ರಯೋಜನ ಉನ್ನತಮಾದ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರಯೋಜನದ ಅಗಲಂಗಳನಿಸಿ
ಪಾತಾಳ, ಮಹಾತಳ, ರಸಾತಳ, ತಳಾತಳ, ಸುತಳ, ವಿತಳ, ಅತಳಂಗಳಂಬ ಸಪ್ತ
ಪಾತಾಳಂಗಳ ಕ್ರಮದಿಂ: ಸುವರ್ವಾ ರಜತ ತಾಮ್ರ ಕಾಂಸ್ಯ ಲೋಹ ವಾಲುಕ
ಮೃಣಾಯನಾದ ಭೂಮಿಗಳಳ್ಳವಾಗಿ; ಪ್ರಾಕಾರ ಮರ ಗೋಮರಾದಿ ವಿಚೆತ್ರ ರಚನೆಗಳಿಂ;
ಸರಲ ಭೋಗ ಸಾಧನಂಗಳಿಂ ಸಂಪನ್ಮಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಸಮಾನವಾಗಿಪರವು,
ಅವಕೆ : ಬಲ ಅತಿಬಲ ಬಲವಾನ್ ಬಲವಿಕ್ರಮ ಬಲೇಶ ಬಲಶಾಲಿ ಬಲಾಧ್ಯಕ್ಷರೆಂಬರೆ
ಕ್ರಮದಿಂ ಕರ್ತೃಗಳಾಗಿಕೂರ್ವಂ.

ಒಟ್ಟು ೨೩೧

ಪಾತಾಳಾಧಿಪತಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಅವಾದೋಡ ಒಂದೊಂದು ಮೂರುಮೂರು ವಿಂಡಮಾಗಿ ದೃಕ್ತರು ಭುಜಂಗರು ರಾಕ್ಷಸರು ಇವರುಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಿಂಗಳಾಗಿರುವು. ಅವರಲ್ಲಿಃ ಶಂಖಿಕಣ ಪ್ರಹ್ಲಾದ ಶಿಶುಪಾಲ ಕಹುಂದಕ ಹಿರಣ್ಯಕ ಬೃಹದ್ರಭ ಬಲಿಗಳೆಂಬವರೆ ಆ ಸಪ್ತ ಲೋಕಕೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ದೃಕ್ತಪತಿಗಳಕ್ಕುಂ. ಬಳಿಕ, ಹುಟಿಲಕ ವಾಸುಡಿ ಕಂಬಲ ಕಚೋರ್ಚಿಕ ಕಾಳಾಂಗ ದುರ್ದರ್ಶ ತಕ್ಕರೆಂಬವರೆ ಭುಜಂಗಪತಿಗಳಕ್ಕುಂ. ಬಳಿಕ ವಿಕಟ, ಲೋಹಿತಾಕ್ಷ, ಯಮ, ವಿಕಣನನ, ಭೀಮ, ನಿಹಾರದ, ಹಿಂಗಲರೆಂಬವರೆ ಪರಿವಿಡಿದು ರಾಕ್ಷಸಪತಿಗಳಕ್ಕುಂ. ಬಳಿಕ ಈ ಸಪ್ತ ಪಾತಾಳಂಗಳಲ್ಲಿಯ, ದೃಕ್ತ ಭುಜಂಗ ರಾಕ್ಷಸರೆಲ್ಲಂ ತಮ್ಮ ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದಿರು ಶಿವ, ಶಂಭು, ಶಂಕರ, ನೀಲಕಂಠ, ಉಮಾಪತಿ, ಸರ್ವೇಶ್ವರ, ಶ್ರೀನೀಲಕಂಠನಾಮಧೀಯದ ಲಿಂಗಂಗಳಂ ಮಹಾಭಕ್ತಿಯಿಂ ಭಜಿಸುತ್ತಮಿರುಂ. ೩೧೬

ಪಾಟಕೇಶ್ವರ ರುದ್ರಭುವನ :

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಭೂ ಪೃಷ್ಠಾಂತಮಾಗಿ ಎಂಭತ್ತೆಂಟುಲಕ್ಷ್ಯದಿಕಮಾದ ಎರಡು ಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಪ್ರಮಾಣಿನಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಪಾತಾಳಂಗಳಿಗೆ ಅಧಿಪತಿಯಾದ ಪಾಟಕೇಶ್ವರನೆಂಬ ರುದ್ರನು ಆದೋಡ, ಮಹಸ್ಯ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರಮಾದ ಮನೈವಿಚಿಕ ದಿವ್ಯಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇಲೆ ಕೋಟಿಕಂದರ್ವ ಲಾವಣ್ಯದಿಂದಸೆದು ಸಮಸ್ತ ಸುರ ಸಿದ್ಧರುಗಳಿಂದ ಓಲ್ಯೆಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುಂ. ೩೧೭

ಪಾತಾಳ ಪ್ರಕಾಶ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಮೂದಲು ಪಾಟಕೇಶ್ವರಾಂತಮಾದ ಸಪ್ತ ಪಾತಾಳಂಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾರ್ಯು ಭುವನ ನಿವಾಸಿಗಳ ಕಾಯಕಾಂತಿ, ರತ್ನಾಭರಣಂಗಳ ಪ್ರಕಾಶಂಗಳೇ ಸಕಲ ವಿಷಯಿಂಗಳಂ ಬೆಳಗುವವು, ಅಲ್ಲದೆ ಚಂದ್ರ ಅರ್ಕರನ್ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಅರಿಯಲ್ಪೇಳುಂ. ೩೧೮

ಅಧಃ ಕಟ್ಟಾಹ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣ :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ನೋಡಲು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅಡಿಯಿಂ ವಿರ್ಫರದ ಒಳವಳಯದ ಕಾಲಾಗ್ನಿರುದ್ರ ಭುವನವು ಒಂದುಕೋಟಿ ಯೋಜನವು. ಆತನ ಜ್ಞಾಲೆ ದಶಕೋಟಿ ಯೋಜನವು, ಅದರಧಾಮ ಏದುಕೋಟಿ ಯೋಜನವು. ಅದರ ಮೇಲೆ ನರಕಲೋಕವು, ಎರಡುಲಕ್ಷ್ಯದಿಕಮಾದ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೋಟಿ ಯೋಜನವು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಕೂಪ್ಯಾಂಡ ರುದ್ರಭುವನ ಒಂಭತ್ತುಲಕ್ಷ್ಯಮುಂ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಮುಂ, ಅದರ ಮೇಲೆ ಸಪ್ತಪಾತಾಳಂಗಳ ಅಂತರಾಳ ಸಹಿತಮಾಗಿ ಎಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನವು, ಅದರ ಮೇಲೆ ಪಾಟಕೇಶ್ವರ ರುದ್ರಭುವನಂ ಭೂ ಪೃಷ್ಠಾಂತಮಾಗಿ ಎಂಭತ್ತೆಂಟುಲಕ್ಷ್ಯದಿಕಮಾದ ಎರಡುಕೋಟಿಯೋಜನ. ಅದರಮೇಲೆ ಮುಂದೆ ಪೇಣ್ಣ ಭೂಮಿ ಒಂದುಕೋಟಿ

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಯೋಜನವು, ಅಂತು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಅಥಃ ಕಟಾಹದಿಂ ಭೂಮ್ಯಾಂತಮಾಗಿ
ಪಂಚಾಶತ್ಕೋಟಿ ಯೋಜನೋನ್ನತವೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪೇಳ್ಳುಂ. ೩೫

ಇತಿ ನಾಗಲೋಕ ಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಣನಂ
ತೃತೀಯ ಪರಿಷ್ಠೇದ

■ ■

ಚತುರ್ಭ್ರ ಪರಿಷ್ಕೀದ

ಕಂದ॥ ಗಣಸಿದೆನಜಾಂಡದೊಳಗಡಿ
ಯಣ ಖರ್ವರದಲ್ಲಿ ಮೇರವ ಭುವನಂಗಳನಿಂ
ತಣೆಯರದೋಳೀಗಳೀ ಧಾ
ರುಣೆಯ ವಿಚಿತ್ರತೆಯನೋಲಿದು ಹೇಳ್ಣನೂನಂ ॥

ಅದೆಂತೆಂದೋಡೆ :

ಭೂಲೋಕ :

ಮಾರ್ಪೋರ್ಕ ಪಾಟಕೇಶ್ವರ ರುದ್ರಭವನದಿಂ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಯೋಜನದ
ಅಳತೆಯ ದೇಹಮುಳ್ಳ ಜಂಬುಧ್ವಿಪಂ ಮೊದಲಾದ ಸಪ್ತದ್ವಿಪ, ಸಪ್ತ ಸಮುದ್ರಂಗಳಿಂದ
ಅನೇಕ ಗಿರಿ ನದಿ ನಂದನಾದಿಗಳಿಂ, ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆಯುಳ್ಳ ಭೂಲೋಕವು ಅತಿರಮ್ಮವೆನಿಸಿ
ವಂಜಿಸುತ್ತಿಹುದು, ಅದಕ್ಕೆ ೩೮೦

ಚತುರ್ಭ್ರ ಮನುಗಳು :

ಮಾರ್ವರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಯಂಭು ಸ್ವರೋಚಿಷ ರೈವತ ಚಾಷ್ಟಿಪ ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮ
ವೃಷಷ್ಟಿ ಬ್ರಹ್ಮಸಾವಣೀಕ ವಿಷ್ಣುಸಾವಣೀಕ, ರುದ್ರಸಾವಣೀಕ ಸೂರ್ಯಸಾವಣೀಕ
ತ್ಯಜಸಾವಣೀಕ ವೇದಸಾವಣೀಕ ಧರ್ಮಸಾವಣೀಕರೆಂಬ ಹದಿನಾಲ್ಕು
ಮನುಗಳೊಳಗೆ, ೩೪೧

ಭರತವಿಂಡ :

ಮೊದಲು ಸ್ವಯಂಭುಮನುವಿಂಗೆ ಉತ್ತಾನಪಾದಿಯೆಂದು, ಪ್ರಿಯವ್ರತವೆಂದು
ಈರ್ವರು ಮಕ್ಕಳು, ಮತ್ತವರೋಳು ಉತ್ತಾನಪಾದಿಗೆ ಧ್ರುವನೆಂಬುವನೊಬ್ಬನೇ
ಮಗನಾದನು. ಈತನು ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲಕ್ಕೆ ಅಧಿಕಾರತ್ವದಿಂದ ಷಾಸ್ಯಯ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾಗಿ
ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ಣಿ ಭುನಲೋರ್ಕಾಗ್ರಿಷ್ಟನಾಗಿರ್ಫಂ. ಬಳಿಕ ಪ್ರಿಯವ್ರತನೆಂಬಾತಂಗೆ ಅಗ್ನಿರಿಧ್ಯ
ಮೇಧಾತಿಧಿ ವರುಷ್ಣಂತ ಜೋತಿಷ್ಣಂತ ದೃತಿಮಂತ ಬಸವ ಎಂಭವ್ಯ ಏಳು ಮಕ್ಕಳು.
ಅವರಿಗೆ ಆ ಪ್ರಿಯವ್ರತನು ಆ ಜಂಬುಧ್ವಿಪ ಮೊದಲಾದ ಏಳು ದ್ವಿಪಂಗಳಂ

ಹಂಚಿಕೊಟ್ಟನು. ಬಳಿಕ ಅವರೋಳು ಆ ಹಿರಿಯಮಗನಾದ ಅಗ್ನಿರಧನಿಗೆ ನಾಭಿ ಕಿಂಮರುಷ ಹರಿ ಇಳಾವುತ ರಮ್ಯಕ ಹಿರಣ್ಯಕ ಉತ್ತರಕುರು ಭದ್ರಾಶ್ವ ಕೇತುಮಾಲರೆಂಬ ಒಂಭತ್ವ ಮಕ್ಕಳುಗಳು, ಅವರಿಗೆ ಆ ಅಗ್ನಿರಧನು ತನ್ನದಾದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಮಂ ನವವಿಂದಂ ಮಾಡಿಕೊಡಲು, ಅವರವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ್ಯಾ ಖಂಡಂಗಳರ್ವ. ಅವರೋಳು ಆ ನಾಭಿಯ ಮಗನೆ ವೃಷಭ, ಆ ವೃಷಭನ ಮಗನೆ ಭರತ, ಆ ಭರತನ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಈ ಭರಲಬಂಡವಾಯಿತ್ತು. ಆ ಸಕಲ ಪ್ರಪಂಚವು ಎಂತೆನ. ೩೮೨

ಜಂಬೂದ್ವೀಪ

ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ ಭೂಮಿಯ ನಟ್ಟನಡುವ ವೃತ್ತಾಕಾರಮನಿಸಿಕೊಂಡು ಲಕ್ಷ್ಯೋಜನ ವಿಶಾಲಮಾದ ವಿಚಿತ್ರ ವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಂದ ಜಂಬೂದ್ವೀಪವು ಆ ಭೂಕಾಂತಯ ನಾಭಿ ಮಂಡಲದಂತೆ ಪರಿಶೋಭಿವಡೆದು ವಿಚಿತ್ರ ವಿವರಿಸಿದ್ದು. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವೆ. ೩೮೩

ಮಹಾಮೇರು ವರ್ಣನೆ :

ಸುವರ್ಣಾಮಾಯ ಮೇರು ಪರ್ವತವು ಆ ಭೂಕಾಂತಯ ಹೃದಯಕುಲ ಕರ್ನೀಕಾಕೃತಿಯಂ ಪಡೆದು ಎಸೆವ ವೃತ್ತಮನಿಸಿ ಪದಿನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಭೂಮಿಯೋಳಿ ನಟ್ಟಿ ಎಂಭತ್ತನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ಯೋಜನೋನ್ನತಮಪ್ಪದರಿಂದ ಒಂದು ಲಕ್ಷ್ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣ ಮುಳ್ಳಿದಾಗಿ, ಮೂಲದೋಳಿ ಪದಿನಾರುಸಾವಿರಯೋಜನದ ಶೀತಲತ್ವಮನ್. ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೇರಡುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರಮಂ ತಾಳ್ಳು, ತೊಂಬತಾರು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಬಳಸು ಉಳ್ಳಿದಾಗಿರುತ್ತಿರು. ೩೮೪

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿ ದೇವಸ್ಥಳ :

ಬಳಿಕ ಆ ಮೇರುವಿನ ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಮಾನವತಿಯೆಂಬ ಹೆಸರಿನ ಚತುರ್ಭಾಗ ಸಹಸ್ರಯೋಜನದ ಅಗಲದ ರತ್ನಕೋಂಟಿ, ಮೌಕಿಕದ ತೆನೆಗಳುಳ್ಳಿದಾಗಿ, ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾದ ಸರ್ವಸುಖಭೋಗ ಪರಿಕರಗಳಿಂದ ಆಘಾತಪ್ಪ ಪಟ್ಟಣಮೋಂದು ರಮ್ಯಮನಿಸಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿಹುದು. ಅದರ ಪಟ್ಟಿಮು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಾರಾಯಣಂಗ ನಿವಾಸಮಾದ ಬೆಳ್ಳಿಯ ಕೋಂಟಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿರು. ಮತ್ತಂ ಆ ಮಾನವತಿಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಪಿತಾಮಹಂಗೆ ಸುಖಾಶ್ರಯಮಾದ ಸುವರ್ಣಾಮಾಯ ಶಿವಿರವಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿರು. ಮತ್ತಂ ಆ ಪುರದ ಈಶಾನ್ಯ ದಿಕ್ಕಿನೋಳಿ ಸರ್ವೇಶ್ವರಂಗೆ ನೆಲಿವನೆಯಾದ ರತ್ನಮಯ ಶೃಂಗವೆ ಜೋತಿಷ್ಟವತಿಯೆಂಬ ನಾಮಧೇಯದಿಂದ ಇರುತ್ತದು. ಅದರ ನಿತಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ಕೂದ ನಂದಿ ಮಹಾಕಾಳ ಗಣೇಶಾದಿಗಳ ರಮ್ಯಾಶ್ರಯಂಗಳು ಅನೇಕಂಗಗಳಂಟು. ಅದೇ ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರಾದ್ರಿ ಮುಖ್ಯ ದೇವತೆಯರಿಂದ ವಂಧ್ಯಮಾನಮಾಗಿರುತ್ತಿರು. ಮತ್ತಂ ಆ ಪುರದಗಳುಗಳಿಂಬಂತೆ ಸಿತೆ, ಅಳಕನಂದೆ, ಚಕ್ಷು ಭದ್ರಗಳಿಂಬ ನಾಲ್ಕು ದೇವನದಿಗಳಿರುತ್ತಿರು. ೩೮೫

ಮೇರು ಕಂಕಣಕ್ಯಾಯ :

ಬಳಿಕ ಆ ಮೇರುವಿನ ಅಂತರದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ರತ್ನೋಜ್ಞಲೀತಮಾದ ನೇಮಿಗಳಿನಿಂದ ವಲಯಾಕಾರಮಪ್ಪ ಕಂಕಣತ್ವಯಿವು ಒಂದೊಂದು ಮೂರುಮೂರು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಳತೆಯ ದಟ್ಟಮುಖ್ಯಾದಾಗಿ ಇವತ್ತೆಯುಸಾವಿರ ಯೋಜನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ಅಂತರಮಾಗಿಕುಂಬಿತ.

ಇಲ್ಲಿ

ಲೋಕಪಾಲಾಷ್ಟಕ ಮರವರ್ಣನೆ :

ಮತ್ತಂ ಅವರೋಳ ಉದ್ದ್ವರ್ಣಕಂಕಣದಿ ಮಾರ್ವಾದಿ ಅಷ್ಟದಿಕ್ಕಿನ ಮಿಸುನಿಯ ಕೋಡುಗಳು ಎಂಬರ ಅಗ್ನಿದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಂಗೆ ಸುವರ್ಣದ ಕೋಂಟಿ ನೀಲದತೆನೆಗಳಿಂದ ಒಮ್ಮೆ ಅಮರಾವತಿ.

ಅಗ್ನಿಗೆ ಕಮಲ ಲೋಹಿತವರ್ಣದ ಕೋಂಟಿ, ವಜ್ರದ ತನೆಗಳಿಂದಸೆವತೇಚೋವತಿ. ಯಾಮಂಗೆ ಅಂಜನವರ್ಣದ ಕೋಂಟಿ, ಮಷ್ಣರಾಗದ ತನೆಗಳಿಂಬರೆವ ಸಂಯಮಿನಿ, ನೈರ್ಯತ್ಯಂಗಿ ಕೃಷ್ಣಲೋಹಿತ ವರ್ಣದಚೋಂಟಿ, ಮೌಕ್ಕದಂಸೆಗಳಿಂ ರುಜಿಸುವ ರಕ್ಷಾವತಿ, ವರ್ಣಂಗಿ ಸುಧಾಕರ ವರ್ಣದ ಕೋಂಟಿ, ಮಿಸುನಿಯತನೆಗಳಿಂ ಕಂಗೋಳಿಪ ಶುದ್ಧವತಿ. ವಾಯವ್ಯಂಗಿ ಪಚ್ಚಿಯ ಕೋಂಟಿ, ವೈಷ್ಣಾಯಿತದತನೆಗಳಿಂ ವಿರಾಜಿಪ ಗಂಥವತಿ, ಕುಬೀರಂಗಿ ನಾನಾವರ್ಣದ ಕೋಂಟಿ, ಮುತ್ತಿನ ತನೆಗಳಿಂ ತೋಪ ಮಹೋದಯಿ. ಶಾಶಾಸ್ಯಂಗಿ ಶುಭ್ರವರ್ಣದ ಕೋಂಟಿ, ರತ್ನದ ತನೆಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾದ ಯಶೋಮತಿಯೆಂಬ ಪೆಸರಿನ ಮರಂಗಳುಂಬು, ಅವು ಎಂಟು ಮರಂಗಳ ಪ್ರತ್ಯೇಕಮಾಗಿ ಆರು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಆಗಲಂಗಳಕ್ಕುಂ. ಇಲ್ಲಿ

ಉಪ ದೇವನಗರಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಮೇಘವಿಫಾಯಾವತಿ ಸುಂದರಕಾಮಾವತಿ ಸೌವರ್ಯಸುಮತಿ ಕುಸುಮಾವತಿ ಎಂಬ ಐದು ಇಂದ್ರನ ಅಮರಾವತಿಯ ವಳಿತದ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಸುರ ಅಪ್ಸರ ಸಿದ್ಧ ದ್ವಾರಶಾದಿತ್ಯರು ಸಾಧ್ಯಾರುಗಳಿಕುಂಬಿತ.

ಬಳಿಕ ತದ್ವಿತ್ಯಾ ರ್ಯಾವತಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಅಗ್ನಿಯ ತೇಜೋವತಿಯ ವಳಿತದ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿ ಮಯಣ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾದಿಗಳಾದ ದೇವತಿಲ್ಲಗಳಿಕುಂಬಿತ.

ಬಳಿಕ ಮಾತೃನಂದ ರೋಹಿತೆ, ಗುಣಾವತಿಯೆಂಬ ಮೂರು ಯಮನ ಸಂಮಯನಿಯ ವಳಿತದ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಹಿತ್ಯಗಳು ರುದ್ರರುಗಳು ಏಕಾದಶರುದ್ರರುಗಳಿಕುಂಬಿತ.

ಬಳಿಕ ಬಿಂಗಳ ಕೃಷ್ಣವತಿ ಸುಖಾವತಿ ಗಾಂಧಾರಿಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ನೈರ್ಯತ್ಯನ ರಕ್ಷೋವತಿಯ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಕರ್ಮದೇವತೆಗಳು ಚಿಶಾಚಾದಿಗಳಿಕುಂಬಿತ.

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮನೀ

ಬಳಿಕ ಸಿದ್ಧಸೇನೆ ಹೇಮಸಂಜ್ಞೆ ಸಿದ್ಧಾವತಿ ಎಂಬ ಮೂರು ವರುಣನ ಶುದ್ಧಾವತಿಯ ವಳಿತದ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಭೂತರು, ವಸುಗಳು, ವಿದ್ಯಾಧರರುಗಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಳಿಕ ಸಿದ್ಧೆಯೆಂಬುದೊಂದೇ ವಾಯುವಿನ ಗಂಧವತಿಯ ವಳಿತದ ಪಟ್ಟಣ. ಅದರಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರರಿಹುತ್ತಾರೆ.

ಬಳಿಕ ಗಂಧವೇ ಚಿತ್ತ ಶುಭೇ ಪ್ರಮದೆ ಚತ್ರವತಿ ಎಂಬ ಐದು ಕುಬೇರನ ಮಹೋದಯೆಯ ವಳಿತದ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಚಿತ್ರರಥನು, ಶಾರದೆ, ತುಂಬುರರು ಕರ್ಮದೇವತೆಗಳಿಂ ಗುಹ್ಯಕರುಂ ಇರುತ್ತಾರೆ.

ಬಳಿಕ ವೈಕುಂಠ, ಪದ್ಮಾವತಿ, ಕಾಮಶೋಭೆಯೆಂಬ ಮೂರು ಈಶಾನ್ಯದ ಯಶೋವತಿಯ ವಳಿತದ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ಧನ್ಯಂತರಿಗಳಿರುತ್ತಾರೆ.

ದಿಕ್ಷಾಲಕರ ಸ್ವರೂಪ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಇಂದ್ರಾದಿ ಲೋಕಪಾಲಾಷ್ವಕರಾದೊಡೆ ಪೀತ ರಕ್ತ ಕೃಷ್ಣ ಧೂಮು ಶ್ಲೇಷ್ಮಾ ಧೂಮ ಶಭ್ವರಣಂಗಳಿಂ; ಕರಿ ಟಿಗರು ಹೋಣ ನರ ಮಕರ ಯರಳಿ ಹಸು ವೃಷಭವೆಂಬ ವಾಹನಂಗಳಿಂ; ವಜ್ರ ಶಕ್ತಿ ದಂಡ ಖಿಡ್ಗ ವಾಶ ಆಂಕಶ ಗದೆ ಶೂಲವೆಂಬ ಆಯುಧಗಳಿಂ ಪರಿವಿಡಿದು ಒಮ್ಮುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ನವನಿಧಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ದಿಕ್ಷಾಲಕರೊಳು ಆ ಕುಬೇರನೆ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪದ್ಮ ಶಂಖ ಮಕರ ಕಚ್ಚಪ ಮುಕುಂದ ಕುಂದ ನೀಲ ಚಚರಣಂಗಳೆಂಬ ನವನಿಧಿಗೆ ಒಡೆಯನಾಗಿ ಈಶ್ವರರಂಗ ಸವಿನಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ನಂದಿಕೇಶ್ವರನ ಸ್ಥಾನ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಈಶಾನ್ಯದಿಕ್ಷಿನೊಳು ಈಶ್ವರಿಕ್ಕೆತ್ವವೆಂಬುದು ಒಂದು ಸ್ಥಾನಮುಂಟು, ಅಲ್ಲಿ ನಂದಿಕೇಶ್ವರನಾದೊಡೆ ಕನಕವರ್ಣಮಯು ಶರೀರದಿಂ; ಏಕಮುಖ ತ್ರಿನೇತ್ರ ಚತುಭುಂಜಂಗಳಿಂ; ಶ್ರೇತವಸ ದಿವ್ಯಾಭರಣ ಗಂಧಮಷ್ಟಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ; ಶೂಲಾಯುಧವಿಡಿದು ಸನಪ್ತಮಾರಾದಿ ಸಕಲ ಶಿಷ್ಯರೂಡಗೂಡಿ ಶಿವಾರಾಧನಾ ತತ್ತ್ವರನಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸಿದ್ಧಾದಿ ಸ್ಥಾನಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮೇರುವಿನ ಮಧ್ಯಕಂಕಣದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಮನು ಮುನಿಗಳು ಮಹಾಸುಖದಿಂದ ಇಹರು. ಬಳಿಕ ಅದಃ ಕಂಕಣದಲ್ಲಿ ದನುಜ ದಿವಿಜ ಗಂಧವರ್ಣದಿಗಳುಹರು. ಬಳಿಕ ಆ ಮೇರುವಿನ ಮೂಲದ ಗುಹಾಂತರಂಗಳಲ್ಲಿ ಮರುದ್ಣಣಂಗಳಿರುತ್ತಾರೆ ಸಿದ್ಧಮಕ್ಕೂ.

కీలక పవర్తగళు :

అనంతరదోషు ఆ మేరువిన దృఢత్వకోసుగ అజనిం కల్పితమప్ప కీలక పవర్తగళు ఒందోందు ఐప్పత్తుసావిర యోజనోన్నతవేనిసి ఇహవు. అవరల్లి శ్రేతవణిద మందరపవర్తవే మేరువిగే మూడలిముదు. నీలవణిమాద విపులనగపే పడువలిముదు. పీతవణిమాద గంధమాదన శ్యులవే తెంకలిముదు. మేలేయు సదాతివనామధేయద లింగంగళం దేవతగళు ఆరాధిసుతీకుం. మత్తం ఆ మందరాది కీలక పవర్తగళ అగ్రదల్లి క్రమదిం కదంబ జంబు అశ్వత్థ పట సంజ్ఞతంగళాద విస్తారంగళం ఇంకుం.

214

జంబూవృక్ష :

మత్తం అవరోషు ఆ దక్కిణ దిక్కిన గంధమాదనమేంబ కీలక పవర్తద మేలిప్ప జంబూ వ్యక్తదల్లి మకాగజప్తమాణివ ఫలంగళు అసంఖ్యాతశగలుంటు. అల్లి మకాగజ ప్తమాణమేంతెందోడే "నరర నానూరు చొలద ఉద్దవముదు" - ఆ ప్రశారమాద ఫలంగళు ఆ గిరియ మేలుదిదుర కళితు ఉళ్ళదరసవే తేరిమసగి జంబూనదియెనిసి విశాలమాగి మేరువిన మూలమం బిళసి పరిదు, ఆ మేరువను ఆవరిసిద్య ఇశావృత పష్ట భూమియం పదినాయబళ్లద కనకమయమం మాడి, తన్ననాత్రయిసిద సకల ప్రాణిగళ శరీరంగళం సువణిశాంతిమయం మాడుతీముదు. ఆ నదియిందాద చిన్నవే దేవతగళ ఆభరణశ్శే యోగ్యమాగికుం.

215

మందరగిరియ మూలదల్లిన ద్వాది క్షేత్ర :

మత్తం ఆ మందరగిరియ మూలదల్లి నందేయెంబ నదియు కుచేరాదిగళ శ్రీదాధ్రమప్ప చ్ఛైత్రిరథమేంబ వనముం హేమాబ్ధమండికవాద అరుణోదయమేంబ కాశారముం, సురాజికతమాద తత్పరుషనామ లింగశ్శేత్ర ముం కషణ్ణోళిసుతీకుం.

216

గంధమాదన పవర్తదజియల్లి భద్రానదిక్షేత్ర :

మత్తం ఆ గంధమాదన పవర్తద అడియల్లి భద్రేయెంబ నదియు గంధవాదిగళం ఆవృతమాద నందనమేంబ ఈ వనముం మనోహరమాద మానసవేంబ సరసియుం, అమరాజికతమాద అఘోరనామ లింగశ్శేత్రముం మేరెదికుం.

217

సురభినది క్షేత్ర :

మత్తం ఆ విఘులాద్రియ అధోభాగదల్లి సురభియెంబ నదియుం

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

సురసంతతిగే ఆస్తిషమాద వ్యభిచ్ఛాపమెంబ వనముం రవికిరణ కాంతిమయివాద కంజరంజితమప్ప శీతోశకమెంబ సరోవరముం దేవాచితమాద సద్గురూజాతనామ లింగకేతముం పరితోభిసుకికుం. ३६

۲۸۵

ಸುಮನೋನದಿ ಮತ್ತು ಕೇತ್ತೆ :

ಮತ್ತು ಆ ಸುಪಾಶ್ಚ ಶಿವಿರಿಯ ಮೇದಲಲ್ಲಿ ಸುಮನೆಯೆಂಬ ನದಿಯುಂ
ಬಿತ್ತಗಳಿಂ ಸೇವ್ಯಮಾದ ಧೃತಿಮತ್ತ ಎಂಬ ವನಮುಂ, ಸುಗಂಧ ಕಮಲಗಳಿಂ
ಅಲಲುಕ್ಕತ್ತಮಪ್ಪ ಭದ್ರಕಮೆಂಬ ಕೊಳಮುಂ, ವಿಖುಧಾಚಿತಮಾದ ವಾಮದೇವನಾಮ
ಲಿಂಗಕ್ಕೆತ್ತಮು ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿಸುಂ. ೫೯

266

ದೇವ ವನಾದಿಗಳು :

ಅನಂತರದೊಳ್ಳ ಆ ಚೈತ್ಯರಥಾದಿ ನಾಲ್ಕು ವನಂಗಳ ಮುಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು
ನಾನಾರತ್ನಮಯವಾದ ಮಾಡುವೆಟ್ಟಮುಂ; ಮಂದಾರ ಪಾರಿಜಾತ ಸಂತಾನ ಕಲ್ಪವಲ್ಕೀ
ಹರಿಚಂದನವೆಂಬ ಇದು ಸುರತರುಗಳುಂ; ಕಾಮಧೇನು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಮರುಜವಣಿ
ಪರುಷದಕಣಿ ಸಿದ್ಧರಸಾದಿ ವಸ್ತುಗಳುಂ; ಅಮೃತಮಯವಾದ ವಾಸಿ ಶಾಪ ತಣಾಕ
ನದಿ ಪರಿವಶಾಲುವೆಗಳುಂ; ಕಮಲ ಕುಮುದ ಕಲ್ಲೂರಾದಿ ಕಂಪಕುಸುಮಂಗಳು;
ಚಕೋರ ಜಕ್ಕವಾಕ ಹಂಸ ರಾಜಹಂಸಾದಿ ನೀರ್ವರ್ಕಿಗಳುಂ; ಜಾಜಿ ಮೊಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ಮಾಡಿ ಮಧುಮಾತಿ ಮೊದಲಾದ ಕಲ್ಪಲತಾ ವಿತಾನಂಗಳು; ಇಕ್ಕು ಮಂತ್ರೇಷ್ಟ
ಬಾಳಿ ಕರ್ಮಾರಬಾಳಿ ತೆಂಗು ಚಿಂದೆಂಗು ಪಲಸು ಬಕ್ಕವಲಸು ಮಾವು ಇಮ್ಮಾವು
ನೇರಿಲು ಅರಸುನೇರಿಲು ಬದರಿ ರಾಮಚೋರೆ ಪೂಗ ಕರ್ಜಾರ ಕದಂಬ ಕೇಸರ
ಮಧು ಮಲಯಜ ಮಂದಾರ ಪಾದರಿ ಪಾರಿಜಾತ ಜಾಲ ಪಾಲಾಶ ದಾಡಿಮಾದಿ
ಸಕಲ ಸುವಿಮಯ ಸರ್ವಕರ್ತ್ರಕರ್ಮಾದ ತರುವಿಕರಂಗಳುಂ. ೪೧೦

३००

ದೋಹದ ವ್ಯಕ್ತಾದಿಗಳು :

ವನಿತೆಯರೂದೆದೂದೆ ಮೇಲುಗುಳಿದೂದೆ ಸೋಂಕಿದೂದೆ ನೆಕ್ಕೂದೆ ನೋಡಿದೂದೆ ಆಲಿಂಗಿಸಿದೂದೆ ನುಡಿದೂದೆ ಉಸಿರುಸೋಂಕಿದೂದೆ ಪಾಡಿದೂದೆ ಮುಖ ಪ್ರಸನ್ನತೆಗೊಂಡೂದೆ ಕುಮದಿಂ ಕುಸುಮತಂಗಳಪ್ಪ ಅಶೋಕೆ ಬುಣಳ ಚೂತ ಹೊನ್ನೆ ತಿಲಕ ಕುರವಕ ಕರ್ನೀಕಾರ ಸಿಂಧುವಾರ ಪ್ರಿಯಾಳು ಬಂಪಕಗಳಿಂಬ ದಶದೋಹಳ ವೃಕ್ಷಜಾತಿಗಳು; ಅಂತರ ಪಲ್ಲವ ದಳ ಹೋರಕ ಕುಸುಮ ಘಲ ಪಕಫಲ ಪಜಿಗಳು.

४००

ಪಕ್ಷಿಮ್ಯಗವಿಶೇಷಂಗಳು :

ಶುಕ ಪಿಕ ಮಧುಕರ ಮಯೂರ ಕಮ್ಮೋತ ಪಾರಿವ ಮರುಳ ಮೊದಲಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಪಕ್ಷಿ ಪ್ರಕರಂಗಳುಂ; ಮಗ ಕಸ್ತೂರಿಮಗ ಮರುಷಾಮಗಾದಿ ಸಾಧು ಮುಗ

ಸಮಾಹಂಗಳುಂ; ಶೈತ್ಯ ಸೌರಭ್ಯ ಮಾಂದವ್ಯಮಯ ಮಲಯ ಮಾರುತನಿಂ
ಮನೋರಹಮಾಗಿರ್ಬಂ.

ಉಂಟಿ

ದೇವ ವಿಟರು ಮತ್ತು ಗಣಿಕೆಯರು :

ಮತ್ತಂ ಆ ವನಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಜಿತ್ರಾಲೆ ಜಂದ್ರಾಲೆ ಶಿಶಿರಾಲೆ ಸುರಭಿಂತಾಲೆ
ಲತಾಮಂಬಪಂಗಳಲ್ಲಿ ತರುಗಳತ್ತೆಳ್ಳಲ್ಲಿ ಪಳುಕಿನ ಪಾಸರೆಗಳಲ್ಲಿ ಶತಿಕಾಂತ
ವೇದಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೂವಿನ ಹಾಸಿಗೆಗಳಲ್ಲಿ ಮುಳಿನಸ್ಸೆಳಂಗಳಲ್ಲಿ ತಿಳಿಗೊಳನ ತೀರಂಗಳಲ್ಲಿ
ಕೃತಕಾಚಲಂಗಳಲ್ಲಿ ನೆರೆದು ಪರಿದು, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಸಾಭರಣ ಗಂಥಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ
ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ, ಗಾಡಿಯಿಂ ಗಮಕಂಬಿತ್ತು ಸಂಚರಿಪೇ ವಿದ್ಯಾಧರ ಅಪ್ಯರ ಯಕ್ಷ ರಕ್ಷ
ಗಂಥವ್ ಕಿನ್ನರ ಪಿಠಾಚ ಗುಹುಕ ಸಿದ್ಧ ಭೂತ ಬೇತಾಳರೆಂಬ ದೇವತಾಭೇದಂಗಳಲ್ಲಿ,
ಸಕಲ ಸುರ ಶೈಪರುಗಳಲ್ಲಿ, ಕೊನಬುಗಳಾದ ಮಕರಧ್ವಜ ನಳಕೂಬರ ಜಯಿಂತ
ಅನಿರುದ್ಧ ಕೂಚಿಮಾರ ಪಾಂಚಾಲ ಪಲ್ಲವ ಪ್ರವೀಣಾದಿ ದೇವತಾ ವಿಟರುಂ; ರಂಭೆ
ಉತ್ತರಾಶಿ ತಿಲೋತ್ತಮೆ ಜಿತ್ತಲೇಖೆ ಮಂಜುಫೋಷೆ ಸುಕೇಶಿ ಮೊದಲಾದ
ದೇವಗಣಿಕೆಯರುಂ, ಸಂಗೀತ ಸಾಹಿತ್ಯಾದಿ ವಿದ್ಯಾಗೋಣಿಗಳಿಂ, ಮಲ್ಲ ಮಹಿಷಾದಿ
ಯುದ್ಧಂಗಳಿಂ, ನೆತ್ತ ಚದುರಂಗಾದಿ ದ್ಯುತವ್ಯಸನಂಗಳಿಂ ನಾನಾ ವಿನೋದಗಳಾಗಿ
ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿಕುಂ.

ಉಂಟಿ

ಕೇಸರಾಚನಂಗಳು :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಮೇರುವಿನ ಮಾವಾದಿ ನಾಲ್ಕು ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಮಂದರಾದಿ
ಕೀಲಕ ಪರ್ವತಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಕೇಸರಾಚಲಂಗಳು ಇವರ್ವೆ, ಅವು ಆವರೆಂತೆಂದೋಡೆ;
ಸಿತಾಂತ ಚಾರುಕುಂದ ಕರರಿ ಮಾಲ್ಯಾವಾನ್ನು ವೈಕಂರವೆಂಬವ್ಯೇದು ನಗಂಗಳು, ಇವು
ಮೂಡಣ ಮಂದರಗಿರಿಯ ತೆಂಕಣ ಕಂಥಮಾದನ ಶೈಲದ ನಡುವಿಹವು. ತ್ರಿಕೂಟ
ಕುರುವಿಂದ ಪತಂಗ ಖಚರ ನಿಷಧವೆಂಬವ್ಯೇದು ಗಿರಿಗಳೇ ತೆಂಕಣ ಗಂಥಮಾದನ
ಶೈಲದ ಪಡುವಣ ವಿಮಲಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿಹವು. ಶಿಖಿವಾಸ ವೈದ್ಯಾರ್ಥ್ಯ ಕಷಿಲ ಗಂಥಮಾದನ
ಚಾರುದಿಯಿಂಬವ್ಯೇದು ಮಹಿಧರಂಗಳೇ ಪಶ್ಚಿಮ ವಿಘುಲದ ಉತ್ತರದ ಸುಪಾಶ್ರದ್ಧ
ಅಂತರಾಳದಲ್ಲಿಹವು. ಶಂಖ ಕೂಟ ವೃಷಭ ಹಂಸ ಕಾಳಾಂಜನಶಿವರಿಗಳೆಂಬವ್ಯೇದು
ಗಿರಿಗಳ ಉತ್ತರದ ಸುಪಾಶ್ರದ್ಧ ಮೂಡಣ ಮಂದರದ ನಡುವಿಹವು, ಇಂತು ಇಪ್ಪತ್ತು
ಕೇಸರಾಚಲಂಗಳು ಒಂದೊಂದು ಆರುಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಉದ್ದಂಗಳನಿಸಿ ಸಮಸ್ತ
ಸುರಸಂತತಿಗೆ ಆಶ್ರಯಂಗಳಾಗಿಕುಂ.

ಉಂಟಿ

ನವವಿಂದ ವಿಚಾರ, ಸೇಮಾಗಿರಿತ್ತಯಂಗಳು :

ಅನಂತರದೊಳು ಈ ಪ್ರಕಾರ ವಾದ ವಿಚಿತ್ರ ರಜನೆಂರುಳ್ಳ
ಮಹಾಮೇರುವಂಬಳಸಿದ್ದ ನವವಿಂದ ವಿಚಾರವೆಂತೆಂದೋಡೆ; ಮೇರುವಿನ
ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನೀಲ ಶೈತ್ಯ ಶೃಂಗಂಗಳೆಂಬ ಸೀಮಾಗಿರಿತ್ತಯಂಗಳು ಒಂದೊಂದು
ದ್ವಿಸಹಸ್ರ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲಂಗಳಿಂ, ದಶಸಹಸ್ರ ಯೋಜನೋನ್ನತಂಗಳಿಂ ನವಸಹಸ್ರ

ದಕ್ಷಿಣ ಸೀಮಾ ಗಿರಿತ್ರಯಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮೇರುವಿನ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನಿಷಧ ಹೇಮಕೂಟ ಹಿಮಾದ್ರಿಗಳಂಬ ಸೀಮಾಪರ್ವತ ತ್ರಯಂಗಳು, ಆ ನೀಲಾದಿ ಗಿರಿಗಳ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣೀನ ವಿಶಾಲ ಉನ್ನತ ಅಂತರಾಳ ಆಯತಂಗಳನುಳ್ಳವಾಗಿರುವು. ಆ ಗಿರಿತ್ರಯಂಗಳ ಮೇಲೆ ವಿಚಿತ್ರವರ್ಣದ ವ್ಯಕ್ತಂಗಳಂಟು. ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಈಶಾನ ಈಶ್ವರ ಪಾರ್ವತಿಪತಿಯಂಬ ನಾಮಧೇಯದ ಲಿಂಗಳಂ ದೇವತೆಗಳು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿಕುಂ. ೪೦೬

ಪಶ್ಚಿಮ ಸೀಮಾನಗ ದ್ವಾರ್ಯಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮೇರುವಿನ ಮೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಷುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ನವಸಹಸ್ರ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಲ್ಯಾವಂತ ಗಂಥಮಾದನಮೆಂಬ ಸೀಮಾ ನಗದ್ವಯಂ ಒಂದೊಂದು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಗಲದಿಂದ್ವೆದುಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಉದ್ದದಿಂ, ದಕ್ಷಿಣೋತ್ತರಮಾತಿ ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ತ ನೀಲ ನಿಷಧಗಳಂಬ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಸೀಮಾಗಿರಿಯಂಗಳನ್ನು ಅವಲಂಬಿಸಿಹರುವು. ಆ ಗಿರಿದ್ವಯಂಗಳ ಮೇಲೆ ಬಹುವರ್ಣದ ವ್ಯಕ್ತಂಗಳಂಟು, ಅಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಮಹಾದೇವ ಮಹೇಶ್ವರ ನಾಮಧೇಯದ ಲಿಂಗಳಂ ಸಮಸ್ತ ಸುರರು ಅಚ್ಚಿಸುತ್ತಿಕುಂ. ೪೦೭

ಇಳಾವೃತ ದೇಶಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಈ ವಿಭಾಗ ಶೈಲಾಷ್ವಕಂಗಳ ಅಂತರಾಳದೇಶಂಗಳ್ಲಿ ವರ್ಣಂಗಳಂಬ ಪೇರಕ್ಕುಂ. ಅವಕ್ಕೆ ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ತಮಾದ ಇಳಾವೃತಾದಿ ನಾಮಧೇಯಮುಳ್ಳವರೆ ಕತ್ಯಾಗಳಪ್ಪರು. ಅವರ ವಿಚಾರಮೆಂತೆಂದೊಡೆ; ಮೇರುವಿನ ಉತ್ತರ ದಕ್ಷಿಣ ಮೂರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ದಿಕ್ಷುಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಿಡಿದಿರ್ ನೀಲ ನಿಷಧ ಮಾಲ್ಯಾವಂತ ಗಂಥಮಾದನಮೆಂಬ ಸೀಮಾಗಿರಿ ಚತುಷ್ಪಯದ ವಳವಳಯವೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಸಿತಾಂತ ಚಾರುಕುಂದ ಕುರಿ ಅಜಯೋತ್ತಮ ಮಣಿಶಿಲಾದ್ರಿ ವ್ಯಕ್ತವಾನ್ನು ಖಚಕ ಬಿಂದುವಾನ್ನು ಮಂದರ ಮೇಲುವಾನ್ ಮೇಘಗಿರಿ ನಿಷಧ ದೇವನಗಮೆಂಬ ಹದಿಮೂರು ಕುಲಶೈಲಂಗಳ ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ತ ಮಂದರಮೆಂಬ ಕೀಲಕಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಮೂಡಣ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಹರುವು. ಬಳಿಕ ಶೈಲೆ ದ್ವಿತೀಯಿರಿ ತ್ರಿತೀಯಿರಿ ಏಕಶ್ಯಂಗಿ ಮಹಾಶ್ಯಂಗಿ ಮಹಾಶ್ಯೇಲ ಗಡಶ್ಯೇಲ ವಿಶಾಬಶ್ಯೇಲ ಪಂಚಶ್ಯೇಲ ಶೈಲಾಸ ಹೇಮವಾನ್ನುಗಳಂಬ ದಶಹುಲಪರ್ವತಂಗಳ ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ತ ಗಂಥಮಾದನಮೆಂಬ ಕೀಲಕ ಪರ್ವತಕ್ಕ ತೆಂಕದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಹರುವು. ಮತ್ತಂ ಸುಗಂಧಿ ಶಿಖಿ ತ್ರಿಶ್ಯಂಗಿ ಮಪ್ಪಕ ಸುಪಕ್ಕ ಕಂಪಕ್ಕೆಲ ವೈಡೂಯಿ ಕಪಿಲ ಭದ್ರ ಕುಮುದ ಮಧುಮಾನ್ ಆಂಜನ ಮಸುಟ ಪಾಂದುರ ಸಹಸ್ರಿಯಿರಿ ಪಾರಿಜಾತಮೆಂಬ ಹದಿನಾರು ಕುಲಾಚೆಲಂಗಳ ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ತ

ವಿಶುಲಮೆಂಬ ಕೀಲಕ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟಿಮಿದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಹವು. ಬಳಿಕ ಶಂಖಿಕೊಟಿ ಮಹಾನಗ ಹಂಸಗಿರಿ ನಾಕ್ಕೆಲ ಕಪಿಲಾದಿ ಇಂದ್ರಿಯಿ ಸಾನುಮಾನ ಚಾರುಧಿ ಹೇಮಕೊಟಿ ನೀಲಭದ್ರ ಕಟುಶೃಂಗ ಮಷ್ಟುರಾಗ ಮೇಘಪರ್ವತ ಹೇಮಪ್ರಭ ವಹಗಿರಿ ಮಯೂರನಗ ಚಾರುಧಿಶೃಂಗೆಂಬ ಹದಿನೇಳು ಕುಲಗೋತ್ರಿಂಗಳೇ ಮಾರ್ಪಾಣಿಕ್ಕು ಸುಷೂಧ್ರಮೆಂಬ ಕೀಲಕ ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಬಡಗದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಹವು. ಇಂತು ಐವತ್ತಾರು ಕುಲಾದಿಗಳುಂ ಸುರ ಸಿದ್ಧ ಸಂತತಿಗೆ ಆಶ್ರಯಿಂಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.

೪೦೮

ಇಳಾವೃತ ನಗರಂಗಳು :

ಅನಂತರದೊಳು ಈ ಇಳಾವೃತ ವಿಷಯದಲ್ಲಿಯ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎರಡೆರಡು ಸಾವಿರಯೋಜನೋನ್ನತವಾಗಿ ತೋರುವ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಗಿರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಮಹಾಪಟ್ಟಣಂಗಳು ಉಂಟು. ಅವಾವು ಎಂತೆಂದೊಡೆ :

ಚಂದ್ರಾಂತ ಶುಕ್ರಪಾರಿಜಾತ ಕುಘುದವತಿಯೆಂಬ ನಗರತ್ವಯಂಗಳಲ್ಲಿ ದಾನವರಿಗೆ ಎಂಟುನೂರು ಪುರಂಗಳು.

ತ್ರಿಕೊಟಚಾರುಧಿಯು ಸಹಸ್ರ ಶಿಖಿರಿಯಲ್ಲಿ ನಮುಚಿ ಮಹಾನಟ ಮಹಾದಂಭ ಅಗ್ನಿಮುಖಿ ಕಾಲನೇಮ ವಿರೋಚನ ಸುಪರ್ವ ಚಪಲ ಮುಷುಕುಂದ ಸುಕುಂದರೆ ಎಂಬವರೂ ಮೊದಲಾದ ದೃತ್ಯರುಗಳಿಗೆ ಅನಂತಪಟ್ಟಣಂಗಳು,

ಶತಶೃಂಗ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಕ್ರಾವ್ಯಾದ ಮೊದಲಾದ ರಾಕ್ಷಸರುಗಳಿಗೆ ಎರಡುಲಕ್ಷ ಪುರಂಗಳು,

ಸುವೃತಮೆಂಬಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ನೀಲಾದಿ ಹಯಗ್ರೀವರಿಗೆ ತೊಂಭತ್ತಾರು ಪುರಂಗಳು ಮಹಾನೀಲಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಕಿನ್ನರರಿಗೆ ಇನೂರು ಪುರಂಗಳು.

ಶೈತ್ಯೋದಕ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಹಳಚಿ ಅಶ್ವಸ್ಕಂದ ರೇಣುವಿ ಉಲೂಕ.

ಸ್ವಾಸನರೆಂಬವರ್ಗೆ ಮೊದಲಾಗಿ ಸುಪರ್ಣಾರಿಗ್ಯಾದು ಸಾವಿರಮರಂಗಳು.

ವೇಣುಸಾನುಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾಧರರಿಗೆ ಏಳುನೂರು ಪುರಂಗಳು.

ಕರಂಜಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಗಂಥರ್ವರಿಗೆ ಅನಂತಪುರಂಗಳು.

ವಸುಧಾರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ವಸುಗಳಿಗೆ ಎಂಟು ಪುರಂಗಳು.

ರತ್ನಧಾರಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಚಾರಣಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತಪುರಂಗಳು. ೪೦೯

ಖುಡಿ ಸ್ಥಾನಂಗಳು :

ಸುಮೇಘಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಿ ಆಂಗೀರಸ ಅಗಸ್ತ್ಯ ಭಾಗ್ವತ ಭಾರದ್ವಾಜ ಭೃಗು ವ್ಯಾಸ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರ ವಶಿಷ್ಠ ಉದಂಕ ಶುಕ ಶಾಕಲ್ಯ ಸಾಲಂಕಾಯನ ಸೂತ ವ್ಯಾಸ ಶೌನಕ ಗಾಲವ ಗೌತಮ ಗಾಗ್ನ ಮರೀಚಿ ಮತಂಗ ಮೃಕಂಡ ಮಾಂಡುಕ್ಯ ಕಣ್ಣ ಕೌಶಿಕ ಕಚೀಲ ಜಮದಗ್ನಿ ಜ್ಯೇಷ್ಠಿನಿ ಜಹ್ನು ಜಾಬಾಲ ರೋಮುಜ ಪತಂಗ ಪತಂಜಲಿ

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮರೀ

ಪರಾಶರ ಮಲಸ್ಯಸಾನಂದ ಶೈತಕೇತು ಉಪಮನ್ಯ ಮೊದಲಾದ ಅಷ್ಟಾತೀತಿಸಹಸ್ರ
ಮಣಿಶ್ವರಗೆ ಅನಂತಾಶ್ಮಂಗಳು. ೪೧೦

ನಾರದ ಮೊದಲಾದಪರ ಸಾಧನಂಗಳು :

ಮಷ್ಟಕೇತುಪರ ತದಲ್ಲಿ ನಾರದ ಅಂಬುರ ಭರತ ಕೋಲಾಹಲಾದಿ ದೇವಮನಿಗಳ
ಮಹಾಮಂದಿರಂಗಳು.

ಹೇಮಕೂಟಪರವತದಲ್ಲಿ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರ ನಗರಂಗಳು.

ಪಂಚಕೂಟ ಪರವತದಲ್ಲಿ ಮಣಿಭದ್ರ ಸುವೀರ ಪಾಂಚಿಕ ವಿಭಾಂಡಕ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ
ಮೂರ್ಖಭದ್ರ ವಿರೂಪಾಕ್ಷರೆಂಬಿವರ್ ಮೊದಲಾದ ಐದುಕೋಟಿ ಯಕ್ಷರ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು.

ಹುಮುದಪರವತದಲ್ಲಿ ಪದ್ಮ ಮಹಾಪದ್ಮ ಶಂಖಕುಳಿಕಾದಿ ನಾಗಕ್ಕೆಂಗಳು
ಪಾರಿಯಾತ್ರ ಪರವತದಲ್ಲಿ ಕುಬೇರನಗರಿ

ಮಯ್ಯಾದಾ ಪರವತದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣೋಶ್ವರನಗರಿ

ಗಜೋತ್ತಂಗ ಪರವತದಲ್ಲಿ ದುರ್ಗಾಯ ನಗರಿ

ಎಕಶ್ಯಂಗ ಪರವತದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಗರಿ

ಗಿರಿಕೂಟಪರವತದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುನಗರಿ

ಶ್ರೀಕಂರಪರವತದಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನ ರಾಜಧಾನಿ ರಂಜಸುತ್ತಿಕುಂ. ೪೧೧

ಸಿದ್ಧವಟವ್ಯಕ್ತ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶ್ರೀಕಂಠಗಿರಿಯ ಸಮೀಪದ ಹೇಮಕೂಟಮೆಂಬ ಗಿರಿಯೋಳಗೆ ವಸ್ತು
ವೃಡಾಯ್ ಗೋಮೇರ ಮಷ್ಟರಾಗ ಪದ್ಮರಾಗ ನೀಲ ವಿದ್ರುಮ ಮೌಕಿಕ
ಮರಕತಂಗಳೆಂಬ ನವರತ್ನಮಯವಾದ ಹೋಡುಗಲ್ಲಿಳಂಟು. ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ
ಪ್ರಾಣವೇ ಮೂಲಭಂದಸ್ವಾದಿಗಳೇ ಶಾಶ್ವತ, ಮಗ್ನಿದವೇದಳ ಯಜುವೇದವೇ ಮಷ್ಟ
ಸಾಮವೇದವೇ ಘಲ ಅಥವಣ ವೇದವೇ ಘಲರಸ ಯಜ್ಞವೇ ಶೀತಳ ಭಾಯಿಗಳಾಗಿ
ಮುರೆವ ವಟಸಂಜ್ಞಕಮಾದ ಮಹಾಕಲ್ಪವಕ್ಷಮಿಮರ್ಮದು ಅದೆಂತಂದೊಡೆ ೪೧೨

ಶ್ರೀ ಗುರು ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ :

ಸಹಸ್ರಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ವತಮಸ್ತ ಆ ವ್ಯಕ್ತದ ಮೂಲದಲ್ಲಿ ಕನಕಮಣಿ
ಖಿಂತ ದಿವ್ಯ ಸಿಂಹಸನದ ಮೇಲೆ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿಯಾದೋಡೆ ; ಅಮೃತಮಯ
ಶರೀರದಿಂ ಜಟಾಬಂಧ ಚಂದ್ರಕಲೆ ಏಕಮುಖ ಶ್ರೀನೇತ್ರ ಘಣೆಕುಂಡಲ ನೀಲಗೀವ
ಸರ್ವಯಜ್ಞವೀತ ನಾಗಯೋಗ ಪಟ್ಟಂಗಳಿಂ ; ಮೊದಲು ಉಟ್ಟ ವ್ಯಾಪ್ತಿ
ಗಜಾಜನಗಳಿಂ; ವಿದ್ಯಾಮುದ್ರೆ ಅಕ್ಷಸೂತ್ರ ಸುಧಾ ಕಲಶ ಮಸ್ತಕಂಗಳಾಂತ ದಕ್ಷಿಣ
ವಾಮಕರ ಚತುಷಪ್ಯದಿಂ ; ಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಾಭರಣಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ವೀರಾಸನದಲ್ಲಿ
ಕುಳಿದ್ರು ಮೋಹಾಪಸ್ಯಾರನ ಮೇಲೆ ಇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ದಕ್ಷಿಣಪಾದ ಕಮಲಗಳಿಂದ ಎಸೆದು,

ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ ಗಜಾನನ ಷಟುಖಾದಿ ಗಣೇಶರರ್ಗೆ ನಾರದಾದಿ ಮುನಿಜನಂಗಳಿಗೆ, ಸಾಂಖ್ಯಾದಿ ನಾನಾ ಸಮಯ ಸಾಧಕರ್ಗೆ ವೇದಾದಿ ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಂಗಳನ್ನು ಉಪನ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ದು ಕೃತಾರ್ಥರಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೪೧೬

ಇಂದ್ರಾಂಶುತ್ವದಲ್ಲಿನ ಜನರು :

- ಬಳಿಕ ಇಂತು ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಸುಖಾಸ್ತದಮಾದ ಇಳಾವೃತ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ದಿವ್ಯ ದೇಹಾನ್ವಿತರಾದ ಜನರು ಸಾವಿರ ಬಣ್ಣಮಪ್ಪದರಿಂ, ಮಹಾಪ್ರಕಾಶಮಯವಾದ ಮೇರುವಿನ ದೀಪ್ತಿಯಿಂದವೆ ಕಾಣಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯವಿಸರಂಗಳನು ಉಳಿದರಾಗಿ ಜಂಬುವೆಂಬ ಕಲ್ಪವ್ಯಕ್ತದ ಘಲಾಹಾರಿದಿಂ ಪದಿಮೂರು ಸಾವಿರದ ಆಯುಷ್ಯವಂತರೆನಿಸಿ ಈಶ್ವರನಾಮ ಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ನಿತ್ಯಸುಖಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ೪೧೭

ಭದ್ರಾಂಶು ವರ್ಷ :

ಅನಂತರಿದೊಳು ಆ ಮೇರುವಿನ ಮೂಡಲು ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿರುತ್ತಿರುವ ಮಾಲ್ಯವಂತ ಎಂಬ ಸೀಮಾಗಿರಿವಿದಿದು, ಮೂರ್ವ ಲವಣ ಸಮುದ್ರಾವಧಿಯಾಗಿ ಚಂದ್ರಕಾಂತ ವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯಳ್ಳಿದೇ ಭದ್ರಾಂಶು ವರ್ಷನದು. ಮೂರತ್ತೆರಡು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದಳತೆಯ ಚತುರಕ್ರಿಯಾಗಿ ಜನರು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಕುಲಪರವರ್ತತಂಗಳುಂಟು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮುಚ್ಚಿದ ಮಣ್ಣನದಿಗಳುಂಟು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಶಶಿಕಾಂತಮಯ ಜನರು ನೀಲಾಭ್ಯವೆಂಬ ಕಲ್ಪಲತಾ ಘಲಾಶನದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರವರ್ಷ ಜೀವಿಗಳಾಗಿ ಮಹಾದೇವನಾವು ಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ದುಃಖಿವರಿಸಿಕುತ್ತಾರೆ. ೪೧೮

ಕೇತುಮಾಲಾವರ್ಷ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮೇರುವಿನ ಪದುವರಿ ಒಂಭತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇವರ ಗಂಧಮಾಧನಮೆಂಬ ಸೀಮಾಶ್ಲೈಚೊಡಗಿ ಪಶ್ಚಿಮ ಲವಣಸಾಗರಂ ಕಡೆಯಾಗಿ ಕನ್ನೆಯ್ಯಲು ಕಾಂತಿಮಯ ಭೂಮಿಯಳ್ಳಿದೇ ಕೇತುಮಾಲ್ಯವರ್ಷವುಂ ಅದು ಮೂರತ್ತೆರಡುಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಳತೆಯ ಚತುರಕ್ರಿಯಾಗಿ ಜನರು ಅದರಲ್ಲಿ ಸಹಕುಲಗಿರಿಗಳ, ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಹಾನದಿಗಳು ಅನಂತಂಗಳುಂಟು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ನೀಲಾಭ್ಯಾಂಶವಿಯ ಜನರು ಪನಸಮೆಂಬ ಕಲ್ಪವ್ಯಕ್ತ ಘಲಾನ್ವದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯವಂತರೆನಿಸಿ ಮಹಾದೇವನಾವು ಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ಬಲವಾನ್ವಿತಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ೪೧೯

ರಮ್ಯಕ ವರ್ಷ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮೇರುವಿನ ಉತ್ತಜದಲ್ಲಿ ನೀಲ ಶೈತಮೆಂಬ ಸೀಮಾಗಿರಿಯುಗಳದ ಅಂತರಾಳದ ನವಸಹಸ್ರಯೋಜನ ಪ್ರದೇಶಮೇ ನೀಲವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ರಮ್ಯಕ ವರ್ಷವು. ಅದು ಮೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮ ಲವಣಾಭ್ಯ ಪರ್ಯಂತರಂ ನೀಳವಹುದು.

ಅದರಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಕುಲ ಪರ್ವತಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದ ವಿಶಾಲನದಿಗಳಂಬು. ಆ ಪರ್ವದಲ್ಲಿಯ ನೀಲಾಭಜ್ಞವಿಯ ಜನರು ಇಹುವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷರಸಾನ್ವದಿಂ ಪನ್ನೆರಡುಸಾವಿರ ಪರ್ವದ ಆಯುಷ್ಯಂ ತಳೆದು ದೇವನಾಮ ಲಿಂಗಮಾಜಕರಾಗಿ ಸದಾ ಆನಂದದಿಂದಿರು.

ಉಗ್ರ

ಹಿರಣ್ಯಕ ಪರ್ವ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶೈತ್ಯಂಗಮೆಂಬ ಸೀಮಾಪರ್ವತ ದ್ವಾರ್ಯಂಗಳ ನಡುವಳಿ ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಸ್ಥಲವೆ ಧವಲ ವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹಿರಣ್ಯಕ ಪರ್ವವು. ಅದು ಮೂಡಲು ಪಡುವಲು ನೀಳಮಾಗಿ ಲವಣಸಾಗರ ಅವಧಿಯಾಗಿರುತ್ತದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಕುಲಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಜನಿತ ಮನೋಹರಮಾದ ನದಿಗಳಂಬು. ಆ ಪರ್ವದಲ್ಲಿಯ ಚಂದ್ರಪ್ರಭಾಮಯ ಜನರು ಲಾಕುಳಮೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಫಲಾಹಾರದಿಂ ಪನ್ನೆಚಾರ್ಛಾಸಿರವಷದ ಆಯುಷ್ಯಂಬದೆದು ಮಹೇಶ್ವರನಾಮ ಲಿಂಗಮಾಜಕರಾಗಿ ಸುಕ್ಕೆಮದಿಂದಿರು.

ಉಗ್ರ

ಕುರುಪರ್ವ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶೃಂಗವಿಡಿದು ಉತ್ತರ ಕ್ಷಾರೋದಧಿ ಕಡೆಯಾಗಿ ನವಸಹಸ್ರ ಯೋಜನಸ್ಥಲಮೆ ಲೋಯಿಸರದ ಮೂವಳ್ಳದ ಭೂಮಿಯನ್ನುಳ್ಳದೇ ಕುರುಪರ್ವ. ಅದು ಅರ್ಥಚಂದ್ರಾಹಾರವು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಪ್ತಕುಲಾರ್ಥಿಗಳು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪ್ರಾದುಭ್ರವಿಸಿದ ಮನೋರಮ್ಯ ನದಿಗಳಂಬು. ಆ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ತ್ರಿಯಂಗ ಲತಾಕುಸುಮದ್ಯುತಿಯ ಜನರು ಇಚ್ಛಾಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಫಲಾಹಾರದಿಂ ಮೂವತ್ತುಸಾವಿರ ಪರ್ವದ ಆಯುಷ್ಯ ಸಮೇತರನಿಸಿ ರುದ್ರನಾಮ ಲಿಂಗಮಾಜಕರಾಗಿಪಟು. ಅಲ್ಲಿಯ ಸೀಯರು ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕನ್ನಾ ಕುಮಾರರಂ ಪಡೆಯವರ್ ಅವರೇ ಮುಂದೇ ದಂಪತೀಗಳನಿಸಿ ನಿಷೇಧಮಿಲ್ಲದ ನಿಜಾನಂದಿಗಳಾಗಿರು.

ಮತ್ತಂ ಆಕುರುಪರ್ವದೊಳು ಆ ಸಮುದ್ರ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುತ್ತಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಆಳತೆಯೊಳು ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕು ಮತ್ತು ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧ ಮುನಿ ಮುಖ್ಯಗಾರಸ್ಥದಪ್ಪ ಕನ್ನೆಯಿಲ್ಲವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಚಂದ್ರಾಹಾರ ಭದ್ರಾಹಾರಮೆಂಬ ದ್ವೀಪದ್ದಯಂ ಕೂಡಿ ವರ್ತೆಸುತ್ತಿರುವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಶತಿದ್ಯುತಿ ಲೀಲಾಬ್ರಹ್ಮಾಂತಿಯ ಜನರು ಜಂಬುವೆಂಬ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಫಲಾಹಾರಿಗಳಾಗಿ ಪದಿಮೂರು ಸಾವಿರ ಪರ್ವದ ಆಯುಷ್ಯಪಡೆದು ರುದ್ರನಾಮ ಲಿಂಗಮಾಜಕರಾಗಿ ಸಂತೋಷಿಗಳಾಗಿರು.

ಹರಿಪರ್ವ:

ಬಳಿಕ ಆ ಮೇರುವಿನ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ನಿಷಧ ಹೇಮಕೂಟವೆಂಬ ಸೀಮಾ ನಗಯುಗಂಗಳ ಅಂತರಾಳದ ನವಸಹಸ್ರಯೋಜನ ಪ್ರದೇಶವೇ ರಜತವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಹರಿಪರ್ವವು. ಅದು ಮಾರ್ವ ಪಶ್ಚಿಮ ಲವಣಾಭಿ ಪರ್ಯಂತಮಾಗಿ ನೀಳವಹುದು. ಅದರೊಳು ಏಳುಕುಲಗಿರಿಗಳು. ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ದಿವ್ಯನದಿಗಳಂಬು.

ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ರಜತಪ್ರಭಾಮಯ ಜನರು ಇಹುವೆಂಬ ಕಲ್ಪವಕ್ತ ರಸಾಸ್ವದನದಿಂ
ಪನ್ನರಡುಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಅಯ್ಯಿವ್ಯಂಚೆತ್ತು ಈಶಾನನಾಮಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ
ಚಿರಸುಖಿಗಳಾಗಿಕುಂಬಿ.

୧୨୦

ಕಿಂಮರುವವರ್ತ:

ಬಳಿಕ ಆ ಹೇಮಕೂಟ ಹಿಮವತ್ತಪರ್ವತದ ಅಂತರಾಳದ ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಸ್ಥಲಮೇ ಸುವರ್ಚಾಮಯ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಳ್ಳ ಕಿಂಪುರುಪವರ್ಷವು. ಅದು ಮೂಡಲುಪಡುವಲು ನೀಳಮೇನಿಸಿ ಲವಣ ಸಮುದ್ರಾಪಧೋಯಾಗಿಹುದು. ಅದರೊಳ್ಳ ಏಷ್ಟು ಕುಲಗಿರಿಗಳು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದ ಸುರುಂಬಿರ ನಡಿಗಳುಂಟು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಹೇಮವರ್ಚಾದ ಜನರು ಘ್ರಣ್ಯವೆಂಬ ಕಲ್ಪವ್ರಕ್ಷಪಲಾಹಾರದಿಂದ ಇಷ್ಟತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯದಿಂದ ಈಶಾನಲಿಂಗನಾಮ ಮೂಜಕರಾಗಿ ಸುವಿಜೀವಿಗಳಾಗಿಹುಂಬಿ.

ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾದ ವರ್ಷಾಫ್ಲಕಗೋಳೆ ಇವರು ಜನಗೆ ಕೃತಾದಿ
ಯುಗಾನುಕ್ರಮದಿಂ ಜ್ಞಾನ ಅಯಸ್ಸು ತೇಜ ಬಲ ಸಂಪದಾದಿಗಳಿಗೆ ವ್ಯಧಿ ಕ್ಷಯಮಿಲ್ಲದೆ
ಒಂದೇ ತರದಿಂದಿಕುಂ. ೪೨

୪୮

ભારત વિષણુ:

ମୁତ୍ତିଣ ଆ ହିମପତ୍ରଫଟଦିନ ଦେଖିଲାମାଗର ପଯ୍ୟଂତମାଗି ନଵଶକ୍ତି
ଯୋଜନ ପ୍ରଦେଶମେ ନାନାବଳୀର ଭୂମିଯନ୍ତ୍ର ଭାରତପରିଷଦ୍‌ରୁ. ଅଥବା
ହେଦ୍ୟେରିସିଦ ବିଲ୍ଲନାକାରପରିଷଦୁ. ଆ ଭରତପରିଷଦରୂପେ ବହୁ
ବିନ୍ଦମାଗିପରିଷଦୁ, ଅଦେଂତେ- ୪୨୭

୬୭

ಪಟ್ಟ ಡಕ್ಟರೇಜಳು :

మావఁదల్ని కరిస్తుంద్ర నభ పురమష్ట మరూరవ సగర కాత్యావిరంబ షట్ట చక్రవర్తిగళుం; గయ అంబరీష శతిబిందు రంతి ప్యథు మరుత్వాన్ భరత సహోత దిలీప రఘు రామ, నృగ రంతిదేవ యయాతి మాంధాత్ర భగీరథరంబ హోడత మహా రాయయగళుం; తమ్మతమ్మ శితికాలంగళల్లి దాసి భృత్య మత్త బంధు వస్తే వాహన ధన ధాన్యవెంబ అష్టైశ్యాయిక్తరాగి; సతి స్వాన భోజన వస్త గంధే పుష్ట తాంబుల శయ్యింగళింబ అష్టైశ్యాగంగళిం సంపన్సరేనిసి; తటాక ధననిక్షేప బ్రుహ్ణస్థాన సురాలయ వన సత్కృతి మత్తరంబ సప్పసంతానాన్నితరాగి, ४१२

୧୨

ರಾಜಲಕ್ಷ್ಮಣ :

ಸಾಮ ದಾನ ಭೇದ ದಂಡವೆಂಬ ಚಕ್ರರೋಪಾಯಗಳು ಉಳಿವರೆನಿಸಿ; ಸಂಧಿ ವಿಗ್ರಹ ಯಾನ ಆಸನ ದ್ವೈಧಿಭಾವ ಆಶ್ರಮವೆಂಬ ಸದ್ಗುಣ ಸಮೀತರಾಗಿ; ಭೇದತಂತ್ರ ಪರೀಕ್ಷಾತಂತ್ರ ವಿಶ್ವಾಸತಂತ್ರ ವಂಚನತಂತ್ರ ಮಿತ್ರಾಯಾ ತಂತ್ರವೆಂಬ

ವಿಮೇಕ ಚಂತಾಮೈ

ಪಂಚತಂತ್ರ ಪ್ರವೀಣರೆನಿಸಿ; ಪ್ರಭುಶಕ್ತಿ ಉತ್ಸಾಹಶಕ್ತಿ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿತ್ವಯ ಸಹಿತರಾಗಿ; ಕ್ಷಯ ಸ್ಥಾನ ವೃದ್ಧಿ-ಯಜ ತೇಜ ಸುಪ್ರಭಾವ-ಪ್ರತಾಪ ಆಕ್ರೋಶ ದಂಡಜವೆಂಬ ವರ್ಗತ್ವಯ ವಿಶಿಷ್ಟರೆನಿಸಿ; ಹಸ್ತಿ ಅಶ್ವ ರಥ ಪದಾತಿಯೆಂಬ ಜರುರಂಗಬಲ ಸಮಗ್ರತೆಯಿಂದ ಅಲಂಕೃತರಾಗಿ; ವಿದ್ವಾಂಸರು ಕವಿಗಳು ಭಟ್ಟರು ಗಾಯಕರು ಪರಿಹಾಸಕರು ಇತಿಹಾಸಜ್ಞರು ಮರಾಠಿಕರೆಂಬ ಸಭಾ ಸಪ್ತಾಂಗ ಪರಿವೇಷ್ಟಿಕರೆನಿಸಿಕುಂ. ಮತ್ತಂ ಆ ಸಭಾಮಧ್ಯಸ್ಥಿತ ದಿವ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನದ ಇಕ್ಕೆಲೆದ ಓಲಗದಲ್ಲಿ ಕಕ್ಷೀರಿಗಿರಿದು ಕುಲ್ಯರ್ಥ ಮಂತ್ರಿ ಮನ್ಯಾಯ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ ಸಾಮಂತ ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ನಿಯೋಗಿ ನಿಕರಂಗಳಿಂ.

ಉತ್ತಿಳ

ಮತ್ತಂ, ಅಲ್ಲಿ: ಉತ್ತರ ಅತ್ಯುತ್ತರ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಸುಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ಗಾಯತ್ರಿ ಉಷ್ಣಿಕ್ ಅನುಷ್ಟುಪ್ ಬೃಹತಿ ಪದ್ಭ್ರಿತಿಷ್ಟುಪ್ ಜಗತಿ ಅತಿಜಗತಿ ಶಕ್ತರಿ ಅತಿಶಕ್ತರಿ ಅಷ್ಟ ಅತ್ಯಷ್ಟ ಧೃತಿ ಅತಿಧೃತಿಕ್ಕೆತ್ತಿ ಪ್ರಕೃತಿ ಅತಿಕೃತಿ ವಿಕೃತಿ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಆಕೃತಿ ಉತ್ತೃತಿ ಎಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತಾರು ಭಂದಸ್ಸಗಳನರಿದು.

ಉತ್ತಿಳ

ಅಲಂಕಾರಗಳು :

ಸಮಾನೋಕ್ತಿ ಪರ್ಯಾಯೋಕ್ತಿ ಆಕ್ಷೇಪ ವ್ಯಾಜಸ್ತುತಿ ಉಪಮೆಯೋಪಮೆ ಅನನ್ಯಯ ಅತಿಶಯೋಕ್ತಿ ಪರಿಕರ ಅಪ್ರಸ್ತುತಪ್ರಶಂತಿ ರೂಪಕ ಪರಿಣಾಮ ಸಂದೇಹ ಭಾರಂತಿಮತ್ತ ಉಲ್ಲೇಖಿನ ಅಪಹ್ಯವ ಉತ್ತೇಷ್ಟಿ ಸ್ತುತಿಸಾಮ್ಯ ಯೋಗೀತೆ ದೀಪಕ ಪ್ರತಿವಸೂಪಮೆ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಸಹೋಕ್ತಿ ವ್ಯತೀರೇಕ ನಿದರ್ಶನ ಶ್ಲೇಷೆ ಉಪಮೆ ವಿನೋಕ್ತಿ ವಿರೋಧ ವಿಭಾವನೆ ವಿಶೇಷೋಕ್ತಿ ವಿಷಮು ಅಥಾಂತರನ್ನಾಸ ಉದ್ಯೋಗ ಅಧಿಕ ಅನ್ಯೋನ್ಯ ಕಾರಣಮಾಲೆ ಪಕಾವಲಿ ವ್ಯಾಘಾತ ಸೂಕ್ತ ಉತ್ತರ ಮಾಲಾದೀಪಕ ವಾಚ್ಯಲಿಂಗ ಅನುಮಾನ ಸಾರ ಅಥಾರಪತ್ತಿ ಯಥಾಸಂಖ್ಯಾ ಪರ್ಯಾಯ ಪರಿವೃತ್ತಿ ವಿಕಲ್ಪ ಪರಿಸಂಖ್ಯೆ ಸಮಭೂತಿಯ ಸಮಾಧಿ ಪ್ರತ್ಯಾನೀಕ ಪ್ರತೀಪ ಸಮಾನ್ಯ ಸತ್ಯಸಂಗತಿ ತದ್ಗಣ ಅತದ್ಗಣ ವಿಶೇಷ ಮಿಲನ ವಾಚೋಕ್ತಿ ವಹೋಕ್ತಿ ಸ್ವಫ್ಂಬಾವೋಕ್ತಿ ಭಾವಿಕ ಉದಾತ್ಮಮಂಬ ಅರವತ್ತೇರು ಅಲಂಕಾರಗಳೊಡಗೂಡಿ.

ಉತ್ತಿಳ

ಮಹಾಕಾವ್ಯ ವರ್ಣನಾದಿಗಳು :

ಮರ ಗಿರಿ ಖುತ್ತ ನಂದನ ಸೋಮೋದಯ ಸೂರ್ಯೋದಯ ಸಮುದ್ರ ಜಲಕೇಳಿ ಮಧುಪಾನಗೋಷ್ಠಿ ಸಂಭೋಗ ವಿಪ್ರಲಂಭ ವಿವಾಹ ಮತ್ತೊತ್ಸಾಹ ಮಿತ್ರೋತ್ಸಾಹ ಮಂತ್ರ ನೃಪತಿ ದ್ಯುತ ಮೃಗಯಾನವೆಂಬ ಹದಿನೆಂಟು ವರ್ಣನೆ ಸಹಿತಮಾಗಿ; ಶ್ಲೇಷ ಪ್ರಸಾದ ಸಮತೆ ಮಾಧುಯರ್ ಸುಕುಮಾರತೆ ಅಥವಾವೃತ್ತಿ ಉದಾರತ್ವ ಓಜಸ್ಸು ಕಾಂತಿ ಸಮಾಧಿಗಳೆಂಬ ದಶಗುಣ ಪ್ರಾಣವಿಡಿದು.

ಉತ್ತಿಳ

ಕಾವ್ಯರೀತ್ಯಾದಿಗಳು :

ಗೌಡರೀತಿ ವೈದಭಿರೀತಿ ಪಾಂಚಾಲರೀತಿಯೆಂಬ ರೀತಿಕ್ರಯ ಸಮೇತಮಾಗಿ; ರಸ, ಭಾವ, ಬಿತ್ತ, ಚಮತ್ವಾರಂದೋರಿ; ಸಂಧಿ ನಾಮ ಸಮಾಸ ತದ್ವಿತ ಆಖಿಯ್ಯಾತ ಧಾತು ಅಪಭೂತ ಅವ್ಯಯಿಂಗಳಿಂಬ ಅಷ್ಟಪ್ರಕಾರಮಂ ಪ್ರವಂಚಿಸುವ ವ್ಯಕರಣದೊಪ್ಪಂ ತಪ್ಪದೆ; ಅನಧರ್ಮಕ ಶೃಂತಿಕರೋರ ವ್ಯಾಹತಾರ್ಥ ಅಲಕ್ಷಣ ಸ್ವಸಂಕೇತ ಪ್ರಕ್ರಿಯಾರ್ಥ ಅಸಮೃತ, ಅಪಕ್ರಮವೆಂಬ ಎಂಟು ಪದದೋಷಂ ಹೊರ್ದರದೆ; ಖಿಂಡಿತ ವ್ಯಸ್ತಸಮಬಂಧ ಅಸಮೃತ ಅಪಕ್ರಮ, ಭಂದೋನೀತಿ ಯತಿಭ್ರಷ್ಟ ದುಷ್ಪ ಅಸತ್ಯಿಯೆಂಬ ಎಂಟು ವಾಕ್ಯದೋಪಮಿಲ್ಲದೆ; ಶಭ್ದಪುನರ್ತ್ಯಾ ಅರ್ಥಪುನರ್ತ್ಯಾ ಅರ್ಥಶಾಂಕ್ಯ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಚ್ಯಾತಕ್ರಮ ವ್ಯವಹಿತ ವಿಸಂಧಿ ನೇಯಾರ್ಥಮೆಂಬ ಎಂಟು ಶಭ್ದದೋಷಂ ಸಮನಿಸದೆ; ಗದ್ಯ ಪದ್ಯ ಚಂಪವೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಕಾವ್ಯ ಪ್ರಬಂಧಮಂ; ಸಂಸ್ಕೃತ ಪ್ರಾಕೃತ ಅಪಭೂತ ಪೈಶಾಚಿಕಾದಿ ಬಾಷಾಬೇದಮಂ ಪೇಳ್ಳ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರಪ್ಪ ಕವೀಶ್ವರರಿಂ. ೪೨೮

ಗಮಕಗಳು :

ಮತ್ತಂ ತಾನಮಾನಂದೋರಿ ವಿಶ್ರಮಣವರಿದು ಪದನಂ ಘೈಕಿಗೆಯ್ಯು ಕೇಳ್ಳರಂ ಕಿಗೊಳಿಸಿ ಮೃದು ಮಧುರ ವಣೋರ್ಚಾರಣಂ ಮಾಳ್ಫ ಗಮಕಗಳಿಂ. ೪೨೯

ವಾದಿಗಳು :

ಮತ್ತಂ, ನ್ಯಾಯ ವೈಶೇಷಿಕ ಖಿಂಡನ ಚಿಂತಾಮಣ್ಯಾದಿ ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದರಪ್ಪ ವಾದಿಗಳಿಂ.

ವಾಗಿಗಳು:

ಮತ್ತಂ ಮಧುರ ರಸಮೋಸರ್ವ ನವೀನ ವಚನ ರಚನೆಗಳಿಂ ಕೇಳ್ಳರ ಕರ್ಣರಸಾಯನಮಾಗಿ ವಾಗಿಭವಂ ತೋರ್ವ ವಾಗಿಗಳಿಂ.

ನವರಸ ವ್ಯಾಪಾರ ಪಾರಂಗತರು :

ಬಳಿಕ, ರತಿ ಹಾಸ ಶೋಕ ಹೋಧ ಉತ್ಸಾಹ ಭಯ ಜಿಗುತ್ತೆ ವಿಸ್ತೃಯ ಶಮೆ ಎಂಬ ಕ್ರಮದಿಂ, ಶೃಂಗಾರಾದಿ ನವರಸಕ್ಕೆ ಬೀಜ ಭೂತಂಗಳಾದ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಂಗಳೆ, ದಕ್ಷಿಣಾದಿ ನಾಯಕರ್ಥದಯರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಯಿಯಾಗಿರು; ಬಳಿಕ ಸ್ವತೀಯ ಮೊದಲಾದ ನಾಯಕಿಯರೆಂಬ ಆಲಂಬನ ವಿಭಾವಂಗಳಿಂದ ಅಂಪರಿಸಿ; ಬಳಿಕ ಇಂದು ಮಂದಾನಿಲಾದಿ ಉದ್ದೀಪನ ವಿಭಾವಂಗಳಿಂ ಪ್ರಕಟಿಸಿ; ಮೇಲೆ ಪರ ಶರೀರಗತಂಗಳಾಗಿ ಆಯಾ ರಸಕಾಯರ್ಮಮ್ಮಾದರಿಂ, ರಸಾನಂತರಭಾವಿಗಳಾದ ಸ್ತಂಭ ಸ್ವೇದ ರೋಮಾಂಚ ಸ್ವರಭೇದ ಕಂಪನ ವಿವರ್ಣ ಅಶ್ರು ಪ್ರೇಳಯವೆಂಬ ಅವ್ಯ ಸ್ವಾತ್ಮಿಕಂಗಳಿಂ; ದರಹಸನ ಕಟಾಕ್ಷೇಕ್ಷಣ ಭೂಮಿಕ್ಷೇಪಕಾದಿ ಜೀವಾವಿಶೇಷಂಗಳಿಂಬ ಅನುಭಾವಂಗಳಿಂ; ಮತಿ ಲಜ್ಜೆ ಆವೇಗ ಶಂಕೆ ಮರಣ ಚಪಲತೆ ಹಷಟ ನಿವೇದಗ ದೇನ್ಯ ಸ್ತುತಿ ಮೋಹ ಆಲಸ್ಯ ಗರ್ವ ಶ್ರಮ ಮರ ಜಡತೆ ಜ್ಞಾನ ಸುಷ್ಟಿ ನಿದ್ರೆ ಧೃತಿ ತರ್ಕ ಉನ್ನಾದ ಚೋಧ ಆಮಯ

ಭಯ ವಿಷಾದ ಜಿತ್ಯುಕ್ಕ ಅಮರ್ಚ ಚೆಂತೆ ಅಸೂಯ ಅವಹಿತ್ತ ಉಗ್ರ ಅಪಸಾರವೆಂಬ ಮೂವತ್ತೊಮ್ಮೊರು ಸಂಚಾರಿ ಭಾವಂಗಳಿಂ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ; ಬಳಿಕ ಶೃಂಗಾರ ಹಾಸ್ಯ ಕರುಣ ರೋದ್ರು ವೀರ ಭಯಾನಕ ಬಿಭಿತ್ತ ಅದ್ವಿತೀಯ ಶಾಂತಂಗಳಿಂಬ ನವರಸಾವಸ್ಥೆಯಂ ಪಡೆವುತ್ತಿರುವೆಂದು ಲೌಕಿಕಮಾದ ನವರಸ ವ್ಯಾಪಾರ ಪಾರಂಪರೆಗೆತ್ತಿರಿಂ. ೪೨೦

ರತ್ನಾತ್ಮಕ ಮನೋವೃತ್ತಿ ವೈಕಲ್ಯ :

ಬಳಿಕ, ಪರಮಾರ್ಥದಲ್ಲಿಯಾದೋಡ, ರತ್ನಿಯೋಂದೇ ಆಯಾಯ ಉಪಾಧಿ ವಿಷಯಭೇದದಿಂದ ಆಯಾಯ ಸ್ಥಾಯಿಭಾವಾಂತರ ಸಂಜ್ಞೆಯಂ ಪಡೆದು, ಆಯಾಯ ವಿಭಾವ ಅನುಭಾವ ಸಾತ್ತಿಕ ಸಂಚಾರಿ ಭಾವಂಗಳಿಂದ ಆಯಾಯ ಶೃಂಗಾರಾದಿ ರಸ ಸಂಜ್ಞೆಯಂ ಪಡೆವುತ್ತಿರುವುದು, ಅದೆಂತೆಂದೋಡ: ರತ್ನಿಯೋಂದೇ ಕಾಂತಾದಿಗಳ ವಿಷಯಮಾಗಿ ರಾಗಮಯವಹಕನದಿಂ ಶೃಂಗಾರಸಂಜ್ಞೆಯಂ; ಮತ್ತಾದಿಗಳ ವಿಷಯಮಾಗಿ ಭಕ್ತಿ ವಾತ್ಸಲ್ಯನಾಮಧೀಯಮಂ; ಮತ್ತಾದಿಗಳ ವಿಷಯಮಾಗಿ ಸ್ವೇಹನಾಮಮಂ; ಬಂಧುವಿಷಯಮಾಗಿ ಪ್ರೇಮಾಹಾರ್ಯಮಂ; ನೃಪ ಗುರು ದೇವತಾ ವಿಷಯಮಾಗಿ ಭಕ್ತಿವಾಚಕಮಂ; ಆತ್ಮ ವಿಷಯಮಾಗಿ ಪರಮ ಶ್ರೀತಿವೆಸರಂ; ಅಪ್ರಾಪ್ತವಸ್ತು ವಿಷಯಮಾಗಿ ಇಚ್ಛಾಭಿದಾನಮಂ ಪಡೆದು, ಬಳಿಕ, ಹಸಿತವ್ಯ ಶೋಚ್ಯ ದ್ವೇಷ್ಯ ಪ್ರತಿಭಟ ಭೀಷಣ ಜಿಗುಪ್ಯನೀಯ ಆಶಯ, ಸೌಮ್ಯಸಂದಗಳಿಂಬ ಎಂಟು ಆಲಂಬನ ವಿಭಾವಂಗಳಿಂ; ಕ್ರಮದಿಂ, ಹಾಸ್ಯ ಕರುಣ ರೋದ್ರು ವೀರ ಭಯಾನಕ ಜಿಗುಪ್ಯ ವಿಸ್ಯಯ ಶಾಂತಂಗಳಿಂಬ ಅಪ್ಪರಸಂಗಳಹವೆಂದು ಅಲೌಕಿಕಮಾದ ನವರಸಸ್ಥಿತಿ ವಿವರಿಸಿರಿಂ. ೪೨೧

ನಾಯಕಾದಿ ಭೇದಗಳು :

ಬಳಿಕ, ಧಿರೋದಾತ್ತ ಧಿರೋಧಿತ ಧಿರಲಲಿತ ಧಿರಶಂತರೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಮಹಾನಾಯಕರಿಂ; ಅನುಕೂಲ ದಕ್ಷ ಶರ ದುಷ್ಪರೆಂಬ ನಾಲ್ಕುತ್ತರದ ಶೃಂಗಾರನಾಯಕರಿಂ; ಶತ ವೃಷ ಹಯರೆಂಬ ಪ್ರಮಾಣಮರುಷರಿಂ; ಮಂದವೇಗ ಮಧ್ಯವೇಗ ಚಂಡವೇಗರೆಂಬ ರತ್ನಿಪರಿಣತರಿಂ; ಬಳಿಕ ವಿಟ ವಿದೂಷಕ ಪೀಠಮರ್ದನ ನಾಗರಿಕರೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಭೋಗ ಸವರಿಂ.

೪೨೨

ನಾಯಕಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ, ಸ್ವಕೀಯ ಪರಕೀಯ ಪಣ್ಯೆಯರೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧನಾಯಕಯರಿಂ; ಜೀಷ್ಠೆ ಕನಿಷ್ಠೆಯರೆಂಬ ದ್ವಿವಿಧ ಗುಣವಿಶೇಷ ವನಿತೆಯರಿಂ; ಎಂಟು ಒಂಭತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು ಇಪ್ಪತ್ತು ಮೂವತ್ತು ನಾಲ್ಕತ್ತು ಪವತ್ತು ವರ್ಷಾನುಕ್ರಮದಿಂ ಮೊಳೆಜವ್ವನ ಎಳೆಜವ್ವನ ನೆರೆಜವ್ವನ ತುಂಬಿಜ್ಞನ ಮೀಟುಜಪ್ಪನ ಬಲುಜವ್ವನ ಬೀದುಜವ್ವನಂಗಳಿಂ; ಗೌರಿ ಕನ್ನಿಕೆ ಬಾಲೆ ಮುಗ್ಗೆ ವಿದಗ್ಧ ಪ್ರಗಲ್ಭ, ಇಟ್ಟಿಗಾತ್ಮಿಯರೆಂದು ಪೇಸರೆಡ ಸಪ್ತವಯೋವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾಂತೆಯರಿಂ; ಶೇಧ ಮಧ್ಯ ಘನೆಯರೆಂಬ ಆಕಾರಯಕ್ತ ಸೀಮಂತಿನಿಯರಿಂ; ಉತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮ ಜಫನೆಯರೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧಕ್ಕೋಪ ಪ್ರಮಾದ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಲಲನೆಯರಿಂ;

ಧೀರೆ ಅಧೀರೆಯರಂಬ ದ್ವಿವಿಧ ಪ್ರೌಢಾಂಗನೆಯರಿಂ, ಕನ್ನೆ ಉದ್ದೇಶ್ಯರಂಬ ಎರಡು ಪ್ರಕಾರದ ಪರಸೀಯಭೇದ ನಾರಿಯರಿಂ.

ಳಿಂಗ

ನಾಯಿಕಾ ವಿಶೇಷಗಳು :

ಸ್ತಾದ್ವೀನಪತ್ರಿಕೆ ಖಂಡಿತ ವಿಪ್ರಲಂಭೆ ಅಭಿಸಾರಿಕೆ ವಾಸಸಚ್ಚಿಕೆ ಗತಭಾರ್ತಾರಿಕೆ ಅಭಿಸಂಧಿತ ಸಮತ್ಯೆಯರಂಬ ಎಂಟುತೆರದ ಅವಸ್ಥಾಕಾಮಿನಿಯರಿಂ; ಮೋಷ್ಣಾಯಿತೆ ಬಿಂಬಿಕೆ ಲಲಿತೆ ಲೀಲೆ ಕಲಕಿಂಚಿತೆ ವಿಚ್ಚಿತೆ ವಿಳಾಸೆ ವಿಹೃತೆ ವಿಭೂಮೆ ಶುಟ್ಟಿಮತೆಯರಂಬ ದಶಕೇಳಿಭಾವ ವಿಳಾಸಿನಿಯರಿಂ; ಹಸ್ತಿನಿ ಶಂಕಿನಿ ಚಿತ್ತಿನಿ ಪದ್ಧಿನಿಯರಂಬ ನಾಲ್ಕು ಜಾತಕ ಸೀಯರಿಂ; ಹರಣೆ ಅಶ್ವೇ ಇಭಕೆಯರಂಬ ಪ್ರಮಾಣ ಪರಿಮಿತ ಪ್ರಮದಯರಿಂ; ಮಂದವೇಗಿ ಮಧ್ಯವೇಗಿ ಜಂಡವೇಗಿಯರಂಬ ರತಿಭೇದ ಕಾಂತಯರಿಂ; ದೇವಸತ್ಯ ಯಾಕ್ಷಸತ್ಯ ಗಂಧರ್ವಸತ್ಯ ನರಸತ್ಯ ನಾಗಸತ್ಯ ಕಾಕಸತ್ಯ ವಾನರಸತ್ಯ ಮುನಿಸತ್ಯ ಪಿಶಾಚಸತ್ಯ ರಾಕ್ಷಸತ್ಯ ಕಿನ್ನರಸತ್ಯ ವಿರಸತ್ಯಮೆಂಬ ದ್ವಾದಶ ಸತ್ಯಸತಿಯರಿಂ.

ಳಿಂಗ

ಸವೀಪ್ರಮುಖರು :

ಬಳಿಕ, ಸಾರಿಕೆ ಚತುರಿಕೆ ಸಹಸಂಖಾರಿಕೆ ದೂತಿಕೆಯರಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಸವಿಯರಿಂ; ಅಭಿಮಾನಪ್ರೀತಿ ವಿಭವಪ್ರೀತಿ ಸದ್ಯತಪ್ರೀತಿ ವಿಷಯಪ್ರೀತಿಯೆಂಬನಾಲ್ಕು ತೆರದ ಪ್ರೀತಿತಪ್ತರರಿಂ; ಲಕ್ಷ್ಮಿಮೋಹ ವಿಭವಮೋಹ ಕರುಣಮೋಹ ನಿಜಮೋಹವೆಂಬ ಮೋಹಚತುಷ್ಪಯ ವಿಶಿಷ್ಟರಿಂ; ಶುಮರ್ಮೋಹ ಮತ್ತುಮೋಹ ಮೃಗಮೋಹಮೆಂಬ ಮಧ್ಯ ಅಧಮ ಮೋಹಮಯರಿಂ; ಬಳಿಕ, ಬೊಟ್ಟಿ ಅಡಿ ಪರದು ಮೋಳಕಾಲು ಜಘನ ಮೋಕ್ಷಳು ಎದೆ ಕುಚ ಕಕ್ಷ ಕೊರಲು ಕದಮ ತುಟಿ ಕಳ್ಳಿ ಪಣ ನತ್ತಿಗಳಿಂಬ ಪಂಚದಶ ಕಲಾಸ್ಥಾನ ಶುಕ್ಳಪಕ್ಷಾದಿ ತಿಧಿಯೋಗ ಕ್ರಮ ವಿಚಕ್ಷಣಾರಿಂ.

ಳಿಂಗ

ಆಲಿಂಗನ ಬುಂಬನಾದಿಗಳು :

ಪುಷ್ಟರ ವಿಧಕ ದೃಷ್ಟಕ ಪೀಡನ ವೃಕ್ಷಾರೋಹಣ ಲತಾವೇಷ್ಟನ ತಿಲತಂಡುಲಾಖ್ಯ ಕ್ಷೀರನೀರ ಉಂಡುಪಗೂಡ ಜಫನೋಪಗೂಡ ಸ್ತುನಾಶೀಷ್ಣೆ ಲಲಾಟಕಮೆಂಬ ದ್ವಾದಶಾಲೀಂಗಳಿಂ; ನಿಮಿತ್ತಿಕೆ ಸದ್ಧಂಟಕ ಸ್ಥರಿತಕ ಭಾರ್ಯಂತಕ ತಿಯರ್ಕು ಅತಿಶೈಷ್ಟಕ ಉತ್ತರ ಸಂಘಟಕ ಜಿಹ್ವಾಮೇಳನ ಪ್ರತಿಭೋದ ಜಿಹ್ವೆ ಮಾದು ಜಿಹ್ವಾಯೋಗಮೆಂಬ ದ್ವಾದಶಚುಂಬನ ಸಂಭ್ರಮಗಳಿಂ.

ಳಿಂಗ

ದಂತಕ್ಕತ ನವಿಕ್ಕತಾದಿಗಳು :

ಗೋಪಗೂಡ ಅಂಪಲಯಾನಕ ಪ್ರವಾಳಮಣಿ ಮಣಿಮಾಲೆ ಖಂಡಾಭ್ರಕ ಮಂದಲಾಕೃತಿ ಹೋಡಕವಿತ ವರಾಹಚವಿತಮೆಂಬ ಅಷ್ಟವಿಧವಾದ ನವಿಕ್ಕತಾ ಲಾಕ್ಷಣಿಕರಿಂ; ಪಂಚನವಿಯೋಗ ದ್ವಾಂದ್ವಯೋಗ ಅಧರಚಂದ್ರಕ ಮಂಡಲಕ ಮಯೂರಪಥ ಶಶಪ್ರತ ಉತ್ತಳಮೆಂಬ ಸಪ್ತವಿಧ ನವಿರೋಪಹತಿ ವಿಹಿತರಿಂ; ಮದನಾಂದೋಳನ ಮದನಭತ್ತ ಮಾರ್ಣಿಂದುದ್ವಾದಿ ನಾಡಿ ಮರ್ಮಜ್ಞರಿಂ. ಳಿಂಗ

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮನೀ

ರತೆ ಚತುರರು :

ಶಯ್ಯಾಮೋರು ಕರೊ, ವಿಕೃತೋರುಕರೊ, ತಿಯ್ಯಕ್ಕರೊ ಸ್ಥಿರೀಕರೊ ಉದಾನಹಾದಿ
ಅನೇಕ ಕರಣಪರಿಣತರಿಂ; ಪ್ರಚ್ಚನ್ನಸಂಭೋಗ ಪ್ರಕಾಶಸಂಭೋಗಮೆಂಬ
ರತೆಕಲಕುಶಲರಿಂ; ಆದಿ ಮಧ್ಯ ಅಂತ್ಯಮೆಂಬ ರತೆತಂತ್ರ ಜಾತುಯರಿಂ;
ಮಾವಾಂನುರಾಗ ಮಾನಾಖ್ಯ ಪ್ರವಾಸ ಕರುಣಾತ್ಮಕಮೆಂಬ ವಿಯೋಗ ಚತುಷ್ಪಯ
ವಿಶಿಷ್ಟರಿಂ; ಪ್ರಚ್ಚನ್ನ ಪ್ರಕಾಶ ವಿಪ್ರಲಂಭವಿದಗ್ಗರಿಂ; ಕಾಶ್ಯ ಜಾಗರೊ ಸಂತಾಪನಮೆಂಬ
ಅವಸ್ಥಾತ್ರಯ ಪರಿಕ್ಷೇರಿಂ; ಉನ್ನದನ ಮದನ ಮೋಹನ ಸಂತಾಪನ ವಶೀಕರಣಮೆಂಬ
ಪಂಚಮಂತ್ರಬಾಣ ಪ್ರತಾಪ ಪ್ರವೀಣರಿಂ; ಅಶೋಕ ಅರವಿಂದ ಚೂತ ಮಲ್ಲಿಗೆ
ನೈದಿಲೆಯೆಂಬ ಪಂಚಕುಸುಮಾಸ್ತ ಕೋವಿದರಿಂ. ೪೩೮

ದಶ ಕಾಮಾವಸ್ಥೆಗಳು :

ಬಳಿಕ ಪಂಚಬಾಣಂಗಳಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಯಸಾಧಾರಣಾದ ಮಸ್ತಕ ಮುಖಿ ವಕ್ಕ ಪೃಷ್ಟ
ಹೃದಯವೆಂಬ ಪಂಚ ಅವಯವಂಗಳಿಂ; ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎರಡರಡಾಗಿ ಮಟ್ಟುವ
ಅಭಿಲಾಶ ಚಿಂತೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿ ವಿಭುಗುಣನುಡಿ ಸಂತಾಪನ ಕ್ರಿಯಾದ್ವೇಷ ವಿಕಳ ಮೌನ
ಮೂಳೆ ಮರಣಮೆಂಬ ದಶಾವಸ್ಥಾ ವಿಚಾರಪರಿಂ. ೪೩೯

ಸಂಗೀತ ವಿಚಾರ

ಸ್ವರೋತ್ತಮಾದಿ ಕ್ರಮ:

ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಆಕರ ಉಕಾರ ಮಹಾರವೆಂಬ ಮೂರು ಬೀಜಾಕ್ಷರಗಳು. ಅಕಾರವೇ
ರಚೋಗುಣಾತ್ಮಕ ಬ್ರಹ್ಮನು, ಉಕಾರವೇ ಸತ್ಯಗುಣಾತ್ಮಕ ವಿಷ್ಣುವು. ಮಹಾರವೇ
ತಮೋಗುಣಾತ್ಮಕ ರುದ್ರನು. ಮತ್ತಂ ಆ ಅಕಾರವ ವಾಮ ನಾಸಾಮುಟದ ತಂಡೆಯೆಂಬ
ಚಂದ್ರನು. ಉಕಾರವೇ ದಕ್ಷಿಣ ನಸಾಮುಟದ ಶಿಂಗಳೆಯೆಂಬ ಸೂರ್ಯನು. ಮಹಾರವೇ
ತನ್ನಧ್ಯದ ಸುಪುಮ್ಮುಯಂಬ ಅಗ್ನಿಯು. ಬಳಿಕ ಅಕ್ಷರತ್ರಯದಿ ಒಂದುಗೂಟದಿಂ ಸಕಲ
ದೇವತಾ ಮಂತ್ರಾತ್ಮಕಮಾದ ಓಂಕಾರವಾಯಿತ್ತು. ೪೪೦

ದಶವಿಧನಾದಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಓಂಕಾರಮೆಂಬ ನಾದದಿಂ, ಸ್ವರ ನಿಷೋಽಷ ನೀರ್ಣಯಿಷ್ಠನಿ ವಾಸದ್ವನಿ
ಕಹಳಧನಿ ಶಂಖಧನಿ ಮೇಘಧನಿ ಮೃದಂಗಧನಿ ಭೇರಿಧನಿ ಮಂದ್ರ ಧನಿಯೆಂಬ
ದಶನಾದಂಗಳು ಆದವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಮೋದಲ ಸ್ವರವೇ ನಾಭಿ ಉರ ಕಂಠಮೆಂಬ
ತ್ರಿಸ್ಥಾನದಿಂ ಮಟ್ಟಗ್ಗುಂ, ಅದು ಜೀವನಿಷ್ಪರ್ಮಾದ ಮಾರುತೋದ್ದಂತಿಯಂದ ಅಭಿವೃಕ್ಷಮಾಗಿ,
ಹೃದಯ ಕಂತ ಶಿರಸ್ತು ಎಂಬ ಸಾಧನತ್ರಯದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಮಧುರ ಮಂದ್ರ ತಾರವೆಂಬ
ಶ್ರೀವಿಧಸ್ವರ ಭೇದಾತ್ಮಕತ್ವಮಂ ಪಡೆಯಿತ್ತು. ಆ ಸ್ವರಗಳಿಂದವೇ ಷಡ್ಲಾದಿ
ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳಾದವೆಂದು ಪರಿಭಾವಿಸಿ. ೪೪೧

ಸಪ್ತ ಸ್ವರ್ಯೋತ್ಸತ್ತಿ ಸಾಫಿನ ಮುಂತಾದ ಗಾನ ಶಾಸ್ತ್ರ :

ಬಳಿಕ ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಳ ಉತ್ತಪತ್ತಿ ಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಪರಶಿವನ ಈಶ್ವರ ಸದ್ಯೋಚಾತ ವಾಮದೇವ ಅಷ್ಟೋರ ತತ್ವರುಪ ಈಶಾನ ನಿರಂಗಮೆಂಬ ಏಳುಮುಖಿ ಕ್ರಮವಿಡಿದು ಷಡ್ಯ ಮುಷಭಿಗಾಂಥಾರ ಮಧ್ಯಮ ಪಂಚಮ ದೃವತ ನಿಷಾದಮೆಂಬ ಸಪ್ತಸ್ವರಂಗಣಾದವು. ಬಳಿಕ ಕಂತ ತಿರಸ್ತ ನಾಸಿಕ ಹೃದಯ ಮುಖಿ ತಾಲುಗೆ ಮಾರ್ವಾಂಗಮೆಂಬವೆ ಪರಿವಿಡಿದು ಆ ಷಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರ ಜನನ ಸಾಫಿನಂಗಳು: ೪೪೨

ಸ್ವರ ಕಾಲ ಧ್ವನಿ ನಕ್ಷತ್ರಾದಿಗಳು:

ಉದಯ ಮಧ್ಯಾಹ್ನ ಅಪರಾಹ್ನ ಅಸ್ತಮಯ ಮಾರ್ವರಾತ್ರಿ ಮಧ್ಯರಾತ್ರಿ ನಿಶಾವಸಾನವೆಂಬವೆ ತರುವಾಯಿಂದ ಷಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರೋತ್ಸತ್ತಿ ಕಾಲಂಗಳು. ಮಯೂರಧ್ವನಿ ವೃಷಭಧ್ವನಿ ಅಜಧ್ವನಿ ಸಿಂಹಧ್ವನಿ ಕೋಕಧ್ವನಿ ಜಾತ್ಯಶಧ್ವನಿ ಮದಗಜಧ್ವನಿ ಎಂಬವೆ ಪರಿವಾಟಯಿಂದ ಅಪಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರಭೇದಂಗಳು; ಆದ್ರ್ಯ ಮಾರ್ವಾಪಾಡ ರೇವತಿ ವಿಶಾಖಿ ಮೂಲ ಅನೂರಾಥ ಮುಖಿ ಎಂಬವೆ ಪರಿಕ್ರಮದಿಂದ ಆ ಷಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರಜನನ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳು; ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ತ್ರಯೋದಿಶಿ ಪಂಚಮಿ ಅಷ್ಟಮಿ ಸಪ್ತಮಿ ತದಿಗೆ ನವಮಿ ಎಂಬವೆ ತರುವಾಯಿಂದ ಷಡ್ಯಾಬಿ ಸ್ವರತಿಧಿಗಳು; ಅಂಗಿರಸ ಭೃಗು ಕಶ್ಯಪ ವಶಿಷ್ಠ ನಾರದ ಅತ್ಯಿ ಕಿಲರೆಂಬವರೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಷಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರ ಮುಷಿಗಳು; ಚಾಮುಂಡಿ ಬಾಹ್ಯ ಮಾಹೇಶ್ವರಿ ಕೌಮಾರಿ ವೈಷ್ಣವಿ ವಾರಾಹಿ ಮಾಹೇಂದ್ರಿ ಎಂಬವರೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಆ ಷಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರದರೇವತೆಗಳು; ಅರುಣಾಭ್ಯ ಕಪಿಲ ಹೇಮ ನೀಲೋಲ್ಲಿಲ ಕೈಷ್ಯ ಶ್ರೀತ ಬಹುವಣಿವೆಂಬವೆ ಅನುಕ್ರಮದಿಂ ಷಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರ ವಣಿಂಗಳು; ಷಡ್ಯ ಮಧ್ಯಮ ಪಂಚಮವೆಂಬವು ಮೂರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಜಾತಿ, ಮುಷಭಿ ದೃವತವೆಂಬೆರಡು ಶ್ರುತಿಯ ಜಾತಿ, ಗಾಂಥಾರ ನಿಷಾದವೆಂಬೆರಡು ವೈಶ್ಯಜಾತಿಗಳು. ಶೃಂಗಾರ ಹಾಸ್ಯ ಕರುಣ ರೌತ್ರ ವೀರ ಭಯಾನಕ ಭೀಳತ್ವಗಳೆಂಬವೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಷಡ್ಯಾದಿ ರಸಂಗಳು, ಆಯುವ್ಯಾದಿ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಶೋಭನ ಸುವಣಿಲಾಭ ಪಾಪಕ್ಕಾಯ ಪಶ್ಚಯ ಕಾರ್ಯಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಬವೆ ಪರಿವಿಡಿದ ಆ ಷಡ್ಯಾದಿ ಸ್ವರಫಲಗಂಗಳಿಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿ. ೪೪೩

ಸ್ವರದಿಂ ಶ್ರುತಿಸಮುತ್ಪತ್ತಿ:

ಬಳಿಕ ಗಹ್ನತಿ ನಿಷ್ಪಾತಿ ಗೂಡ ಸರಳೆಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರುತಿಗಳೆ ಷಡ್ಯಸ್ವರದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದವು; ಮಧುರೆ ಮಾವಳ ವಿಕಾಸಕ್ಕರಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಶ್ರುತಿಗಳೆ ಮುಷಭಿಸ್ವರದಿಂದ ಜನಿಸಿದವು; ಜ್ಯಂಗಜಾತಿ ಪರಂಗಿತೆ ಎಂಬೆರಡು ಶ್ರುತಿಗಳೆ ಗಾಂಥಾರ ಸ್ವರದಿಂದ ಉದಯಯಿಸಿದವು; ರಂಜಿ ಮಾರ್ಣಿವ ಅಲಂಕಾರಿನಿ ವಾಂಸಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರುತಿಗಳೆ ಮಧ್ಯಮ ಸ್ವರದಿಂದಾದವು; ರೇಣುಕ ಲಲಿತೆ ವಸ್ತುವಾಂಸ ಸ್ವರವಾಂಸ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರುತಿಗಳೆ ಪಂಚಮ ಸ್ವರದಿಂದ ಒಗೆದವು; ಭಾಷಾಂಗಿ ವರ್ತಕಿ ಸಂಮಾರ್ಕೆ ಎಂಬ ಮೂರು ಶ್ರುತಿಗಳೆ ದೃವತ ಸ್ವರದಿಂದ ಜನಿಸಿದವು; ಪ್ರಸನ್ನ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಿಯೆಂಬೆರಡು ಶ್ರುತಿಗಳೆ ನಿಷಾದ ಸ್ವರದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದವು. ಇಂತು ಸಪ್ತ ಸ್ವರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿಗಳಾದವು ಎಂದು ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ. ೪೪೪

ಎವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಶ್ರುತಿಗಮಕ ದೇಶೀಗಮಕಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಸ್ಥರಿತ ಪ್ರಮಳಿತ ದೀಪರ್ಚ ಲಲಿತೋಷ್ಟದ ಗಿರುಸ್ವಿತ ಉಲ್ಲಾಸಿತ ಸೂಕ್ಷ್ಮಿತ ದೀಷರ್ಚ ದೀಪರ್ಚಲೋಲಿತ ಲೀಯೋಷ್ಟರಿತ ಲೀಯೋದೀಪರ್ಚ ದೀಪರ್ಚಲಾಲಿತ ಪ್ರಸ್ತುತ ಕಾಂದಿತ ಉಜ್ಜಿತ ಕ್ಷಿಪ್ತ ಹತ ಅಕ್ಷಿಪ್ತ ಸಮುಲ್ಲಾಸಿತ ಕೋಮನವೆಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ಶ್ರುತಿಗಮಕಂಗಳು. ಕಂಪಿತ ಸ್ಥರಿತ ಕಲಿನ ತ್ರಿಭಿನ್ನ ಸಪ್ತದ ಆಂದೋಳಿತ ಆಹತವೆಂಬವೇಳೂ ದೇಸಿ ಗಮಕಂಗಳೆಂದು ಬಗೆದು. ಖಳಿಗ್

ರಾಗೋತ್ತಮೆ ಲಕ್ಷ್ಮಣ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಪೇಳ್ಳು ಶ್ರುತಿಗಮಕಂಗಳಿಂ ಮಟ್ಟದ ಗೀತಮಾದೊಡೆ: ಸ್ವರ ಸುಸ್ವರ ಮಧುರ ಅಕ್ಷರ ಅಲಂಕಾರವೆಂಬ ಆರು ಲಕ್ಷ್ಮಣಂಗಳನ್ನುದಾಗಿಹುದು. ಆ ರಾಗೋತ್ತಮಿಗೆ ಷಡ್ಗ ಗ್ರಾಮ ಮಧ್ಯಗ್ರಾಮ ಗಾಂಧಾರಗ್ರಾಮವೆಂಬ ಗ್ರಾಮತ್ಯಂಗಳಿಂಟು ಅಲ್ಲಿ ಗಾಂಧಾರಗ್ರಾಮವೇ ದೇವಲೋಕದಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ತಿಸೂದು. ಉಳಿದೆರಡು ಗ್ರಾಮವೇ ಮತ್ತು ಲೋಕದಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ದೃವತಿ ನಿಷಾದಿನಿ ಷಡ್ಗ ಗ್ರಾಮದಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು. ಗಾಂಧಾರಿ ರಕ್ಷಣಾಂಧಾರಿ ಪಂಚಾಮೇಂದ್ರಿ ನಂದಯಿಂತಿ ಕರ್ಮವ್ಯಾಖಿಷಾರಿ ಕೌಶಿಕೆ ಎಂಬ ಹತ್ತು ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮದಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು ಅಂತು ಗ್ರಾಮದ್ವಾಯಿದಿಂ ಹದಿನ್ಯೇದು ರಾಗಂ ಮಟ್ಟದವೆಂದು ಪತಿಕರಿಸಿ. ಖಳಿಗ್

ರಾಗಜಾತಿಗಳು :

ಬಳಿಕ, ಶುದ್ಧ ಭಿನ್ನ ಗೌಡ ಅಪ್ಸಾಧಾರಣ ಸಪ್ತಸಾಧಾರಣ ಷಟ್ಕೋಸ್ವರವೆಂಬ ಆರು ಜಾತಿಗಳು ಅವರಲ್ಲಿ: ಷಡ್ಗಗ್ರಾಮ ಮಧ್ಯಮಗ್ರಾಮ ಗೌಡ ಪಂಚಮ ಕೌಶಿಕ ಸಾಧಾರಣ ಮಾಳವ ಕೌಶಿಕ ಎಂಬ ಆರು ಶುದ್ಧ ಜಾತಿಯಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು: ಭಿನ್ನಷಡ್ಗ ಭಿನ್ನತಾನ ಭಿನ್ನಕೌಶಿಕ ಮಧ್ಯಮ ಭಿನ್ನಮೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಭಿನ್ನಜಾತಿಯಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು; ಗೌಡಪಂಚಮ ಗೌಡಕೌಶಿಕ ಗೌಡಮಧ್ಯಮವೆಂಬ ಮೂರು ಗೌಡಜಾತಿಯಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು; ಷಡ್ಗಾರ ದಕ್ಷಾರಾಗ ಮಾಳವಿ ಪಂಚಮಮಾಳವಿ ಕೌಶಿಕ ದಕ್ಷಕೌಶಿಕ ಸೌಪೀರ ಹಿಂದೋಳವೆಂಬ ಎಂಟು ಅಪ್ಸಾಧಾರಣದಿಂದಾ ರಾಗಂಗಳು; ನರ್ತಕಿ ಕಹಂಭ ಷಡ್ಗಕೌಶಿಕ ಭ್ರಮಾಳ ಪಂಚಭ್ರಮಾಳ ಪಂಚಮಗಾಂಧಾರ ರೂಪಸಾಧಾರಣಮೆಂಬ ಏಳು ಸಪ್ತಸಾಧಾರಣ ಜಾತಿಯಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು; ಶಕ್ತಿ ಸೈಂಧವಿ ಪಂಚಮ ಷಡ್ಗಾವ ದೇವಗಿಪ್ತ ಗಾಂಧಾರಗಿಪ್ತ, ಕೌಟಿಕಗಿಪ್ತ ಉಪಾಂಗಮೆಂಬ ಎಂಟು ಷಟ್ಕೋ ಸ್ವರಜಾತಿಯಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು. ಇಂತು ಆರು ಜಾತಿಯಿಂ ಮೂವತ್ತೂರ್ ರಾಗಂಗಳು ಉದ್ದಿಂದವೆಂದು ವಿಧಿಸಿ. ಖಳಿಗ್

ರಾಗಾಂಗಗಳು :

ಬಳಿಕ ರಾಗಾಂಗ ಭಾಷಾಂಗ ಕ್ರಿಯಾಂಗ ಉಪಾಂಗಮೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಆಂಗಗಳು, ಅದರಲ್ಲಿ :

೧. ಮಥುಮಾಧವಿ ಶಂಕರಾಭರಣ ಹಿಂದೋಳ ಬಂಗಾಳ ಗುಂಡತ್ತಿ

ಶ್ರೀರಾಗ ಸಾಳಿಗಿ ಅಭ್ರಪಂಚಮೆ ದಿವಿ ಘಂಟಾರಾಗ

ಗುಜ್ಜರಿ ಸೋಮರಾಗ ಧನ್ಯಸಿ ದೇಶಿ ದೇಶಾಷ್ಟಿ

ಮಾಳವಶ್ರೀ ವರಾಳಿ ನಾರವರಾಳಿ ನಾಗದೀವಿ ಕನಾಟಕ

ಎಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತು ರಾಗಾಂಗದಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು.

೨. ಕೆಶಿಕ ವೇಳಾವಳಿ ಶುದ್ಧಾವಳಿ ಕಾಂಬೋದಿ ನಾಟ -

ಸೋಹರಿ ಲಲಿತೆ ಅಂದೋಳಿ ಗೌಡಿ ಸೈಂಧವಿ

ನಾಗಧ್ವನಿ ಆಹರಿ ತ್ರಾವಳಿ ಶುದ್ಧಾಹರಿ ಕಾಂಬೋಡಿ

ಶ್ರೀಕಂಠ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ದಕ್ಷಿಣಾದಿತ್ಯ ದೋಂಬಾಕ್ತಿ ಗುದಾಷ್ಟು

- ಪೌರಾಣಿ ಭಿನ್ನಪೌರಾಣಿ ಚಮ್ಮುಳಿ ಮಥುಕರಿ ಕಾಳಿಂದಿ

ಪುಳಿಂದಿ ತರಂಗಿ ಮೇಘರಂಜಿ ಕುರಂಜಿ ಶುದ್ಧಾಹಿನಿ

ಪ್ರಥಮ ಮಂಜರಿ ನಟನಾರಾಯಣಿ ಘಳಮಂಜರಿ ಸಯಶೋಧರೆ

ಎಂಬ ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕು ಭಾಷಾಂಗದಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು.

೩. ನೀಲೋತ್ಪಲೀನಿ ಏಕಭ್ರಮಿ ಜೋಹಂ ಉತ್ಪಾಲಿನಿ ಕನರಿಕೆ

ಗೀತ ರಾಯೆ ತರಂಗಿಣಿ ಗಾಂಥಾರಿ ಗೂಲ್ಲಿ

ರಕ್ಷಸಿ ನಾದೋತ್ತರಿ ವಸಂತ ಬೃಹರವಿ ಸಾಳಂಗ

ಗಂಧಿಕಾಂಬೋದಿ ಸಿಂಹಾವಳಿ ಕಾಮೋದಿ ದೇವಾಳ ನಾದತ್ತರಿ

ವಸಂತ ಬಂಗಾಳ ಉಪಾಂಗ

ಎಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತರದು ಕ್ರಿಯಾಂಗದಿಂದಾದ ರಾಗಂಗಳು

೪. ಅ. ಸಿಂಧುವರಾಳಿ ಕನ್ನಡವರಾಳಿ ದ್ರುವಿಡವರಾಳಿ ಪ್ರಥಮವರಾಳಿ ಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಪಾಂಗವರಾಳಿಗಳು.

ಆ. ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರಗುಜ್ಜರಿ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಗುಜ್ಜರಿ ದ್ರುವಿಡ ಗುಜ್ಜರಿಗಳು ದಕ್ಷಿಣಗುಜ್ಜರಿಯೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಉಪಾಂಗಗಳು.

ಇ. ಕನಾಟಕಗೋಳ ದೇಶಗೋಳ ತುರುಷ್ಕಗೋಳ ಮಾಳವಗೋಳ ಭಾಯಾಗೋಳ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಗೋಳ ದ್ರುವಿಡಗೋಳವೆಂಬ ಏಳು ಉಪಾಂಗಗೋಳಂಗಗಳು

ಈ. ಭಾಯಾತೋಂಡಿ ತುರುಷ್ಕತೋಂಡಿ ಎಂಬೆರದು ಉಪಾಂಗತೋಂಡಿಗಳು

ಉ. ಮುಲಹರಿ ಬೃಹರವಿ ಎಂಬೆರದು ಸಾಳಗೋಪಾಂಗಗಳು

ಊ. ಗೋರಿ ರಾಮಕನ್ಫ ಎಂಬೆರದು ನಾಟೆ ಉಪಾಂಗಗಳು

ಋ. ಸಾಳಗೋಟೆ, ಭುಲ್ಲಿಜಕುರಂಜಿ ಎಂಬೆರದು ಲಲಿತೆಯಪಾಂಗಗಳು

ಪರೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಎ. ಹೋಳಾಹಲ್ ರಾಮಕೃಷ್ಣೇಯೆಂಬ ಏರಡು ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಉಪಾಂಗಗಳು.

ಏ. ದೇವಕೀ ತ್ರಿಕೇಶ್ವರೀ ಭೂತಾಳಕ್ಕಿ ಎಂಬ ಮೂರು ಹೋಳಾಹಲ್ದ ಉಪಾಂಗಗಳು. ಇಂತು ಚತುರ್ವಿಧಾಂಗದಿಂ ನೂರಾರು ರಾಗಂಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ಗ್ರಾಮ ಜಾತಿ ಲಿಂಗಮೆಂಬ ತ್ರಿಖಿಧದಿಂದಾ ನೂರ್ಯೇವತ್ತೇಳು ರಾಗಂಗಳಂ ಳಳಲ ಮೂವತ್ತೇರಡು ರಾಗಂಗಳು :

ಒಳಿಕ ಈ ಸಮಸ್ತ ರಾಗಂಗಳೊಳಗೆ:

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭೂಪಾಳಿ ವಸಂತ ನಾಟಿ ಸಾಳಗ ಭೌಳಿ ಕಾಂಚೋದಿ
ಗುಜ್ಜರಿ ಭೌರವಿ ಗುಂಡತ್ತಿ ಮಲಹರಿ ಧನ್ಯಾಸಿ ಲಲಿತೆ ಫಲಮಂಜರಿ
ಬಂಗಾಳ ದೇಶಿ ಮೇಘರಂಜ ಕುರಂಜ ಆಹರಿ ಶ್ರೀರಾಗ ದೇವಗಾಂಥಾರಿ
ಪಹಡಿ ಗೋಳ ಶಂಕರಾಭರಣ ಭುಲ್ಲರಿ ದೇಶಾಷ್ಟಿ ವರಾಳಿ ಸಿಂಧುರಾಮಕೃಷ್ಣ
ದೇವಗುಪ್ತಿ ಆರಭಿ ನಾರಾಯಣೆ - - - ಮಂಗಳಕೌಶಿ
ಎಂಬ ಮೂವತ್ತೇರಡು ರಾಗಂಗಳೇ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾರಿಹುದು, ಅವರಲ್ಲಿ ಜಿಜಿಂ

ಮಿತ್ರ ರಾಗಂಗಗಳು :

ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಭೂಪಾಳಿ ವಸಂತ ನಾಟಿ ಸಾಳಗ ಚೌಳಿ ಕಾಂಚೋದಿ ಗುಜ್ಜರಿ ಈ ಮೊದಲ ಎಂಟು ರಾಗಂಗಳೇ ಮರುಷರಾಗಂಗಳು.

ಮಿಕ್ಕ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಯಾ ರಾಗಂಗಳೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಮೂರು ಮೂರು ಸೀರಾಗಂಗಳೆಂದು ಅಭ್ಯಾಸಂಗೆಯ್ದು.

೧. ವಸಂತಭೌರವಿ ಶಾಂತಮಲಹರಿ ನಾದರಾಮಕೃಷ್ಣ ಎಂಬವೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿತ್ರರಾಗಂಗಳು

೨. ಮುಖಾರಿ ಹಿಂದೋಳ ವಸಂತವೆಂಬವೆ ರಾಮಕೃಷ್ಣ ಮಿತ್ರರಾಗಂಗಳು

೩. ನಾಟಿ ಆಹರಿನಾಟಿ ಸಾಳಗನಾಟಿ ಹಮ್ಮೈರನಾಟಿ ಗುಜ್ಜರಿನಾಟಿ ಎಂಬವೆ ಪಂಚವಿಧನಾಟಿಗಳು

೪. ಸೌರಾಷ್ಟ್ರಾಳ ಮಾಳವಗೋಳ ಕೇತಾರಗೋಳ ಧಾಯಾಗೋಳ ಕನ್ನಡಗೋಳ ವಸಂತಗೋಳ ಪ್ರತಾಪಗೋಳ ಮೋಹನಗೋಳಮೆಂಬ ಅಪ್ಪೊಳಂಗಳೇ ಸಾಳಗದ ಮಿತ್ರ ರಾಗಂಗಳು.

೫. ಮೇಘಭೌಳಯ ಭೌಳಯ ಮಿತ್ರರಾಗವಹುದು.

೬ ಗುಮ್ಮುಗಾಂಚೋದಿ ತೆಲುಗಕಾಂಚೋದಿ ಎಂಬವೆ ಕಾಂಚೋದಿಯ ಮಿತ್ರರಾಗಂಗಳು

೭ ಶೋಕವರಾಳಿ ವಸಂತವರಾಳಿ ಜೋನಿಗವರಾಳಿ ಪತ್ರವರಾಳಿ ಪ್ರತಾಪವರಾಳಿ ನಾಗವರಾಳಿ ಲಕ್ಷ್ಮಣವರಾಳಿ ಎಂಬವೆ ಸವ್ತವರಾಳಿಗಳಿವು ಮೊದಲಾದ ಸಕಲ ಮಿತ್ರರಾಗಂಗಳನಾರ್ದೆಯು.

ಗಾನವೈಶಿರಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ರಾಗಂಗಳಲ್ಲಿ ಶುದ್ಧ ಮಿಶ್ರ ಸಂಕೀರ್ಣ ಭೇದಂಗಳಂ ವಿಭಾಗಿಸಿ; ಗ್ರಾಮ ವಚ್ಚಂಗಳಂ ಪರೀಕ್ಷಿಸಿ; ಜನ್ಮ ಜನಕಂಗಳಂ ಕಂಡು; ಕೌಟಳ ಬೋಂಬಾಳ ನಾರಾಟ ಮುಶ್ರಿತವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಸುಸ್ವರಂಗಳಂ ಪರುತವಿಸಿ; ಆಳಾವ ಭಡಾವಕೇ ಭಾಯಿದಪ್ಪದೇ; ನಾದಾವತಿ ನಂದಾವತಿ ಭಡಾವತಿ ವಿನಯಾವತಿ ಭೋಗಾವತಿ ಎಂಬ ಪದು ತರದಿಂದ ಆಳಾಟಿಸುವ ಪದಕ್ರಮದ; ಗೌಡಿ ವೈದಭೀರ್ ಪಾಂಚಾಲಿಯೆಂಬ ರೀತಿಕ್ರಮಂ ಕೂಡಿ; ದರು ಪರಿ ವಿಕೃತಿ ವಿಂದಾಣವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ದಂಡಿಯಲ್ಲಿ ರಂಗು ರಕ್ತ ರೀತಿದೋರಿ; ಕಂಪಿತ ಜಿಂಟಿತ ಅನುನಾಸಿಕ ಶಿರೋದ್ದೂತ ಕಂರೂಷಣ ವಿಶ್ವಿಷ್ಟ ನೀರಸ ನಿಷ್ಪಾರ ನಿಸಾರ ಚಿತ್ರಾಂತ ಶ್ರುತಿವರ್ಜಿತ ಕಾಕಸ್ವರ ಪ್ರಮಾಣೆ ಅಸಮಾನ ತಾಳಹೀನಮೆಂಬ ಪದಿನ್ಯೆದು ಸ್ವರದೂಷಣಂ ಮೊದ್ದದ ಹಾಡಿ ಮೋಹಿಸುವ ಗಾಯಕರಿಂ

ಉಖಿಗಳಿಗೆ

ವಾದ್ಯ ಭೇದಂಗಳು :

ಬಳಿಕ, ಗ. ತಂತ್ರಿಯಂ ಕಟ್ಟಿಬಾಜಿಸುವ ವೀಕಾದಿಕವೆ ತತ್ವನಿಸೂದು.

ಇ. ಚರ್ಮಫುಮಂ ಕಟ್ಟಿ ಬಾಜಿಸುವ ಆವೃಜಿ ಮೊದಲಾದವೆ ಅನಂದವನಿಸೂದು.

ಇಂ. ಉದಿ ಬಾಜಿಸುವ ವಾಸ ಮೊದಲಾದವೆ ಸುಷುರವನಿಸೂದು ಕಂಬನ ತಾಳದಿಕವೇ ಘನವನಿಸೂದು.

ಉಂತು ಚತುರ್ವಿಧವಾದ್ಯ ಭೇದಮಾದ, ಕಹಳೆ ಪಟಹ ಶಂಖಿ ಭೇರಿ ಜಯಗಂಟೆ ಎಂಬ ಪಂಚ ಮಹಾವಾದ್ಯ ವಿಚಕ್ಷಣರಿಂ

ಉಖಿಗಳಿಗೆ

ತಂತ್ರಿವಾದ್ಯಗಳು :

ಬಳಿಕ ವಿವಂಚಕೆ ಚಿತ್ರಿಕೆ ಚಿತ್ರಿಫೋರ್ಮಾವಳಿ ಲಕುಲಾಷ್ಟಿ ಕೂರ್ಮಿಕೆ ಕುಬ್ಬಿರಿ ಪರಿವಾದಿನಿ ಕಿಸ್ಸರಿ ತುಂಬುರವೀಣೆ ತಿಸತಿ ರಾವಣಹಸ್ತ ಚಕನ ವಲ್ಲಿಕೆ ಆಳಾವಲನಿ ಅನಾವಿಧ ಕಾಸ್ಯಪವೀಣೆ ಬ್ರಹ್ಮವೀಣೆ ಸಾರಂಗವೀಣೆ ಸರವೀಣೆ, ಆಕಾಶವೀಣೆ ಅಂತರವೀಣೆ ರುದ್ರವೀಣೆ ಎಂಬ ಇಪ್ಪತ್ತರದು ತರದ ತಂತ್ರಿವಾದ್ಯವೆಂಬುದು.

ದುಕ್ಕಿಡಿ ಗೀತಾನುಗಂತ ಶ್ರುತಾನುಗಂತ ಉಭಯಾನುಗಂತ ವೀಕಾನುಗಂತವೆಂಬ ವದ ತೆರನಾಗಿಕುದು, ಅವರಲ್ಲಿ ದಂಡ ಜಾತಿ ಮುಖಿ ಬ್ಯೇಸಣಿಗೆ ಮುಂತಾದವಂ ಪ್ರಮಾಣಿಸಿ ಆಯಾಯ ರಾಗಾನುಗುಣಮಾಗಿ ಮೇಳ್ಣಿಸಿ, ತಂತಿಗಳಂ ಕಳೆಯೇರಿಸಿ, ಸಪ್ತಸ್ವರ ಭೇದವನರಿದು, ಜನ್ಮ ಜನಕರಾಗಂಗಳನಾರ್ಯೆದು ಬಾಜಿಸಿ ಕೇಳ್ಳರಂ ಕಿವಿಗೊಳಿಪ ತಂತ್ರಿವಾದ್ಯ ಹೇದ್ಯರಿಂ

ಉಖಿಗಳಿಗೆ

ವಾಸ ವಿಲಾಸಗಳು :

ಬಳಿಕ ಹದಿನೆಂಟುಅಂಗುಲ ಹದಿನೇಳುಅಂಗುಲ ಹದಿನಾರುಅಂಗುಲ ಹದಿನ್ಯೆಂದುಅಂಗುಲ ಹದಿನಾಲ್ಕುಅಂಗುಲ ಹದಿಮೂರುಅಂಗುಲ ಹನ್ನರಡುಅಂಗುಲ

ಒವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ

ಹನ್ನೊಂದುಅಂಗುಲ ಆರಂಗುಲ ಒಂಭತ್ತಾಂಗುಲ ಎಂಟುಅಂಗುಲ ಏಳುಅಂಗುಲ
ಆರಂಗುಲ ಪದಂಗುಲ ನಾಲ್ಕುಂಗುಲ ಮೂರಂಗುಲ ಎರಡಂಗುಲ ಒಂದಂಗುಲ
ಪ್ರಮಾಣಿನ ಕ್ರಮವಿಡಿದು

ಜಾತಿವಾಸ ಸಜಾತಿವಾಸ ಸುಕುಮಾರವಾಸ ಪ್ರಕ್ಕವಾಸ ಭವನವಾಸ
ಶ್ರೀತವಾಸ ಆದಿತ್ಯವಾಸ ರುದ್ರವಾಸ ಹರಿವಾಸ ವಿಧಿವಾಸ
ದಿಸುವಾಸ ಖಿಷಿವಾಸ ಕುಮಾರವಾಸ ಅಫೋರವಾಸ ಬ್ರಹ್ಮವಾಸ
ಶ್ರೀಮರವಾಸ ಶಿವಶಕ್ತಿವಾಸ ಭುವನಾಧಿಪತಿವಾಸವೆಂಬ ಹದಿನೆಂಟು ತರದ
ವಾಸಂಗಳ ಲಕ್ಷ್ಮಣವರಿದು, ಆ ಜಾತಿ ಮುಖಿದ ಕಳೆಯ ಮಯಣಮಂ ಸ್ಯೇಮಾಡಿ,
ಮೂರಾಶ್ವರ ಮೌಣಿಲ್ಲ, ಆಳಾಪ ಕಾಳಾಪ ಹೆಲ್ಲಣ ವ್ಯಾಸೀ ಮುಂತಾದ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು
ತೆರದಲ್ಲಿ ಸ ರಿ ಗ ಮ ಪ ದ ನಿ ಎಂಬ ಸಪ್ತ ಸ್ವರಾಕ್ಷರಂಗಳನಾರೋಹಿ ಅವರೋಹಿ
ಮುಂತಾದ ನಾಲ್ಕುತ್ತಾರು ಭೇದವರಿದು ಆಳಾಚಿಸಿ, ಕೇಳಿಸುವ ಭಾಸುರತರ
ವಾಸವಿಲಾಸಿಗಳಿಂ.

ಉಖಿ

ಮರ್ದಣಿಕಾರರು:

ಬಳಿಕ ಶುದ್ಧ ಸಾಳಗ ಸಂಕೀರ್ಣ ತರಣೆಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಮೃದಂಗಮಂ
ಮೇಲ್ಮೈಸಿ; ಕತ್ತರಿ ಯೋಟ್ಯು ಗಡಾದಿ ಭೇದಂಗಳನು ಅನುವದಿಸಿ; ತೈಂಕ್ಯ ಆಲಿಂಗ್
ಉದ್ದ್ವಾಸಕಮೆಂಬ ತ್ರಿವಿಧ ಕ್ರಮವಿಡಿದು ನುಡಿಸುವ ಕಡುಜಾಣರಪ್ಪ ಮದ್ದಳಿಕಾರರಿಂ;

ಬಳಿಕ ಕಂಧಾವುಜ ಪಟಾವುಜ ಕುದುಪಾವುಪ ಅಡಾವುಜಮೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ತೆರದ
ಆವುಜಮನ್ ಓಜೆಯಿಂ ಬಾಜಿಸುವ ಆವುಜಕಾರರಿಂ.

ಉಖಿ

ತಾಳಪ್ರಕ್ರಿಯೆ :

ಬಳಿಕ 'ತಾ' ಕಾರವೆ ರುದ್ರನು, 'ಳ' ಕಾರವೆ ಪಾರ್ವತಿ. ಆ ಉಭಯ ಸಂಪುಟಮಾದ
ನಾದವೆ ಈಶ್ವರನಹುದು. ಆ ತಾಲವೆರಡರ ಕೂಟವೆಂಬುದು ಒಂದು ಧ್ಯವನೆಸೂದು.
ಆ ಧ್ಯವವರದು ಒಂದುಮಾತ್ರಯೆನಿಸೂದು. ಆ ಮಾತ್ರ ಎರಡೆಂಬುದು ಗುರುವನೆಸೂದು,
ಮೂರು ಮಾತ್ರಯೆಂಬುದು ಒಂದು ಘ್ರೂತವನೆಸೂದು, ಒಂದು ಘ್ರೂತ ಮತ್ತು ಘ್ರೂತದರ್ಥ
ನಾಲ್ಕುವರೆ ಮಾತ್ರಯೆಂಬುದು ಒಂದು ವಿರಾಮ ಮಾತ್ರಯೆನಿಸೂದು. ಇಂತೇ ಮಾತ್ರ
ಹೆಚ್ಚುಲು ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿಮಿಷಾರ್ಥಕ್ಕೆ ವ್ಯಂಜನಕಾಲ. ಅತೀತ ಅನಾಗತ ವರ್ತಮಾನದಿಂ
ಕ್ತಿಯಾಕಾರಮನ್ ಏಕಮಾಡಿ ತಾಳೋತ್ತಮಿ ಯಾಯಿತೆಂದು, ತಾಳೋದಯಮಂ ತಿಳಿದು,
ಬಳಿಕ ಆ ತಾಳದಿ, ಕಾಲ ಮಾರ್ಗ ಶ್ರೀಯೆ ಅಂಗ ಜಾತಿ ಗ್ರಹ ಕಳೆ ಲಯ ಯತ್ತಿ
ಪ್ರಸ್ತಾರವೆಂಬ ದಶಪೂಣಂಗಳನಾರ್ದೆದು.

ಉಖಿ

ತಾಳ ಭೇದಗಳು :

ಬಳಿಕ ಧ್ಯವ ಮರಯ ರೂಪಕ ಜಂಪೆ ತಿಪ್ಪಡೆ ಆಟ ಏಕ ಚಚೆಮುಟ ಡೊಚೆಮುಟ
ಷಡ್ಗೀತ ಪತ್ರಭ್ರದ ಸವ್ಯಾಚಿತೆ ಸಮೃತ ಎಳಜೋಬಡ ಗಾರ್ಹಡಕ್ಕೆ ಯೆಡಡಕ್ಕೆ ಸ್ವರಕರಣ

ಪಾಠಕರಣ ಪಿಂಡಕರಣ ಕ್ರೋಂಚಪದ ಕಳಹಂಸೆ ಅದಿಲಲಿತೆ ಮತ್ತೆಮಾತಂಗ ಪಳಚಕ್ರ ಆಸಾನಮಂಟಪಮಯಮಂದರೆ ಯಕ್ಕಸರ ರಚ್ಚೆ ಉತ್ತರಪಾಸೆ ಪಂಚಪಾಸೆ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ವಿಂಡ ಖಿಂಜಾಬಿಂಜ ಅಖಿಂಡಿತ ವಿಲಂಬಿತ ಕುಟೀಲ ಚತುರಾಶ್ರ ವೃದ್ಧ ಉಪವೃದ್ಧ ಸುಭದ್ರ ಸಂಗತ ಪ್ರಕ್ಷಣಾಲಯ ಭಾಚಲ್ಯಾಣ ಗೋಷ್ಠಿಯಾಣ ಧ್ವನೆಲಯ ಹರಿನೀ ಜೂಂಬಾಯರ ವಿಷಮೆ ವಿದ್ಯಾಧರ ಮಾತಂಗ ಬ್ರಹ್ಮನಂದನ ಸರಸ್ವತಿ ಕಂತಾಭರಣ ಆದಿಮರಯ ಜಂಪಮರಯ ತೆಗದಮಾನಮರಯ ಮಾರ್ವಕಂಕಣ ಕಾಮ್ಯಕಂಕಣ ಪ್ರತಿಸ್ತ ಹೋಕೆಲಪ್ರಿಯ ಸಿಂಹನಂದನ ಸಿಂಹವಿಕ್ಕೆಡಿತ ಸಿಂಹನಾದ ಸತ್ಯಮುಕ್ತಿಕ ಜಯಾಳಮೆಂಬವು ಮೊದಲಾದ ನೂರೊಂದು ತಾಳಂಗಳಾದೋಡೆ. ಭಂಗತಾಳ ಉಪಭಂಗತಾಳ ವಿಭಂಗತಾಳ ಶುದ್ಧತಾಳ ಅನುತಾಳ ದೀರ್ಘತಾಳವೆಂದು ಆರು ವರ್ಗ ಸಂಖ್ಯಾಭೇದವನಾಗಿಹುದೆಂದು ಹೇಳ್ಣ ಭರತಶಾಸ್ತ್ರ ಪ್ರವೀಣರಪ್ಪ ತೊಳಧಾರಿಗಳಿಂ.

ನೈಕ್ಯ ಭೇದಂಗಜು :

ಬಳಿಕ ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ಅಭಿನಯಿಸಲ್ಪಡು ರಸ ಭಾವ ಸಂವಿಧಾನ ಆಶಯಂಗಳೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಪ್ರಬುಂಧಾಂಶಮಂ ತಿಳಿದು; ಮುಖಿದೃಷ್ಟಿ ಹಸ್ತಪಾದಂಗಳ ಆಭಿನವ ಸಲ್ಲಕ್ಷಣಂ ತಪ್ಪದೆ, ಮೇಲೆ:

ಮುಖಿರಸವೆ ಹಾವೆ ; ನೇತ್ರವಿಲಾಸವೆ ಭಾವ

ಪದನ್ಯಾಸವೆ ವಿಲಾಸ; ಭೂತ್ವಿಕ್ಕೆಪಣವೆ ವಿಭ್ರಮವೆಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಮೋಹನಂ ಮ್ಯಾವೆತ್ತು ;

ಶುದ್ಧ ದೇಶೀಯಮೆಂಬ ಮಾರ್ಗದ್ವಯಮನ್ ಮನಂಗೊಂಡು; ತಾಂಡವ ನಾಟ್ಯ ನೈಕ್ಯ ಲಾಸ್ಸೆ ಗುಂಡಿಲು ಪೆಕ್ಕಣ ಲಚ್ಚೆಣ ಅಪರಿಪಾತ್ರ ಸುಪಾತ್ರ ಸರ್ವತೋಭರ್ವಮೆಂಬ ದಶವಿಧ ಪಾತ್ರಂಗಳಂ ತೋರಿ ರಂಜಿಸುವ ನರ್ತಕಿಯರಿಂ; ಬಳಿಕ ಇಂತು ಹೇಳ್ಣಿಗೇತಾನುಗುಣಮಾದ ವಾದ್ಯಾನುಸಾರಮಾದ ನೈಕ್ಯಮೆಂಬ ತೊಯ್ದತ್ರಯಂ ಮೊದಲಾದ ಸಂಭೂತಿಗಳಿಂದ ಇಂಬುವಡೆದು.

ಉಳಿಲ್ಲ

ರಾಜಭೋಗ :

ಅನಂತರದೋಳು ಅಂದೋಳನ ವಸ್ತೆ ಆಭರಣ ವಾಹನ ರಾಜ್ಯ ವಥು ಕರ್ಮಾರವೀಳ್ಯವೆಂಬ ತ್ಯಾಗಾಂಗಸರ್ವತ ಸಂಯುಕ್ತರೆನಿಸಿ, ಸಮಸ್ತ ಸಮುದ್ರಾಧಿಕರಾಗಿ ಪ್ರಜಾಪಾಲನಾದಿ ಸದ್ಗುಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲನಿಸಿ ದಶದಿಕ್ಷಾಭರಿತ ಮಣಿಕೀರ್ತಿಮಯರಾಗಿ ರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯಾತಿಕ್ರಿಯಾ.

ಉಳಿಲ್ಲ

ಸಗರ ಸಾಗರಾದಿವಿಷಯ :

ಮತ್ತಂ ಅವರೋಳು ಆ ಸಗರ ಚಕ್ರವರ್ತಿಗೆ ಅರುವತ್ತುಸಾವಿರ ಕುಮಾರರು ಅವರು ಒಂದು ಅಶ್ವಮೇಧಯಾಗದ ನೆವಡಿಂ ದೃಷ್ಟಿ ಸಮುದ್ರದ ತಡಿವಿಡಿದು

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮುಸೆ

ಎಂಟುಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಗಲ ಅರುವತ್ತು ಸಾವಿರ ನೀಳದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ವಪಶ್ಚಿಮವಾಗಿ ಅಗೆಯಲು ಅವರು ಅಗೆದ ಭೂಮಿಯೊಳು ಆ ಸಮುದ್ರೋದಕವು ಆವರಸಿದ್ರ ಎಡ ದಿಕ್ಕುಗಳೆ ಮಾರ್ವಾದಿಯಾಗಿ ಇಂದ್ರಧ್ವಿಪ ಕುಶಧ್ವಿಪ ತಾಮೃಪಣಿಧ್ವಿಪ ಗಭಸ್ತಿಮಾನ್ ನಾಗಧ್ವಿಪ ಸೌಪ್ಯಧ್ವಿಪ ಗಂಧರ್ವಧ್ವಿಪ ವಾರುಣಧ್ವಿಪಮೆಂಬ . ಎಂಟು ಧ್ವಿಪಂಗಳಾದವು, ಅವೆಲ್ಲಂ ಪ್ರಕ್ರೈಕ್ಮಾದ ಒಂದುಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಗಲಂಗಳನು ಉಳ್ಳವಾಗಿ ಮ್ಲೇಚ್ಚಾದಿ ಹೀನ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯಂಗಳಾಗಿಕುಂ. ೪೫೦

ಕರ್ಣಕಾ ಧ್ವಿಪಾದಿ ಶಾಫಿ :

ಮತ್ತಂ ಅವರು ಅಗೆಯದೆ ಉಳಿದ ಸಾವಿರ ಯೋಜವ ವಿಶಾಲದ ಭೂಮಿಯ ಹಿಮವರ್ತ ಪರ್ವತ ಪರಿಯಂತಂ ಕರ್ಣಕಾ ಧ್ವಿಪವೆಂಬ ಪೆಸರಂ ಪಡೆದು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ಸಕಲ ವರ್ಣಂಗಳಿಗೆ ಆಸ್ತದಮಾಗಿಕುದು ಅವರೊಳಗೆ ಮಯಾದಾ ಪರ್ವತ ಸವಾಲಕ್ಷ ಪರ್ವತ ಸಹ ಮುನ್ಮೂರು ಯೋಜವ ಸ್ಥಲಮೆ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಾಗಿ ಭರತವಿಂಡಮನಿಸಿತ್ತು. ಅದರೊಳಗೆ ;

ಮಹಾಕುಲ ಶೈಲ, ಸತ್ಯ ನದಿಗಳು :

ಮಹೇಂದ್ರ ಮಲಯ ಸಹ್ಯ ಶುಕ್ತಮಾನ್ ವಕ್ಷ ವಿಂಧ್ಯ ಪಾರಿಯಾತ್ಮವೆಂಬ ಸತ್ಯಕುಲ ಪರ್ವತಂಗಳುಂಟು; ಅವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನದಿಗಳಾವೇನೆ: ತ್ರಿಸಾಮು ಖುಷಿಕುಲಮೆಂಬರಡು ನದಿಗಳು ಮಹೇಂದ್ರ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದವು. ಕೃತಮಾಲಿನಿ ತಾಮೃಪಣಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ನದಿಗಳು ಸಹ್ಯಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದವು. ಗೋದಾವರಿ ಭೀಮರತಿ ಕೃಷ್ಣವೇಣಿಗಳೆಂಬ ಮೂರು ನದಿಗಳು ಸಹ್ಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದವು. ತಾಱಿ ಪಯೋಷಿಗಳೆಂಬರಡು ನದಿಗಳು ವಕ್ಷ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದವು. ನರ್ಮದೆ ಸುರಸೆಗಳೆಂಬರಡು ನದಿಗಳು ವಿಂಧ್ಯ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದವು. ವೇದ ಸ್ತುತಿಗಳೆಂಬರಡು ನದಿಗಳು ಪಾರಿಯಾತ್ಮ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದವು. ಶತದ್ರು ಚಂದ್ರಭಾಗೆಯೆಂಬರಡು ನದಿಗಳು ಹಿಮವರ್ತ ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದವೆಂದು ತಿಳಿದುಲ್ಪೇಳುಂ. ೪೫೨

ನದಿ ವಶೇಷಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಮಲಪ್ರಹರಿ ಮಣಿಮುಕ್ತೇ ಮಂದಾಕಿನಿ ಗೋಮತಿ ಗಂಗೆ ತುಂಗ ಗಂಡಕಿ ಕಾವೇರಿ ಕಟೀಲೆ ಕಾಂಡಲಿ ಕೌಶಿಕೆ ಕೇಸರಿ ಸರಯು ಸರಸ್ವತಿ ಸುವರ್ಣಾಮುಖಿ ಶೋಣಕೆ ವರುಣ, ಭದ್ರೇ ನಿರಂಜನೆ ಜಾಹ್ನವಿ ಮೋದಲಾದ ಮಹಾನದಿಗಳ್ಯನೂರು, ಮಹಾನಂದಿ ಮೋದಲಾದ ಮಣ್ಣೇತ್ರಗಳೊಂದು ಕೋಟಿಯು, ೪೫೩

ಅಷ್ಟ ಪಟ್ಟೀ ಕ್ಷೇತ್ರಂಗಳು :

ಶ್ರೀಶೈಲ ಸೇತು ಕೇದಾರ ಕಾಶಿ ಕಾಳಹಸ್ತಿ ಕುಂಭಕೋಣ ಕುರುಕ್ಕೇತ್ರ ಕನಕಾಚಲ ಕಕುದ್ದಿರಿ ಅಭ್ಯಸಭೆ ಅರುಣಾಚಲ ಆದಿಗ್ರಾವು ಅಗಸ್ತ್ಯನಾಥ ವಾಲ್ಯೇಕ ವೃದ್ಧಚಲ ಗಯ ಗೋಕರ್ಣ ಸೋಮೇಶ್ವರ ಭೀಮೇಶ್ವರ ಜಪೇಶ್ವರ ವೇದಾರಣ್ಯ

ಶ್ರೀತಾರಣ್ಯ ಗಜಾರಣ್ಯ ನೃಮಿಷಾರಣ್ಯ ಹಾಲಾಖ್ಯ ನೀಲಕಂಠ ಮಧ್ಯಾಜುಫ್ ನ
ಪರಶುರಾಮಕ್ಕೇತ್ತಾದಿ ಮಹಾಕ್ಕೇತ್ತಂಗಳು ಅರುವತ್ತೆಂಬು. ಉತ್ತರ

ಅಷ್ಟಾದಶಪೀಠಗಳು :

ಬಳಿಕ ವಾರಣಾಸಿಯಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ, ಕಂಚಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಮಾಕ್ಷಿ, ಲಂಕೆಯಲ್ಲಿ ಶಾಂಕರಿ
ಕೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ, ಜಾಲಂಧರೆಯಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವ, ಕನ್ಯಕುಜ್ಞಿಯಲ್ಲಿ ಕುಬಿಕೆ,
ಸಿಂಹಳದಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಿಕೆ, ಚಕ್ರವಾಟಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಣಿಕೇಶರಿ, ಸುವರ್ಣ(ಮಾಣಿ) ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ
ಮಾಣಿಕಾದೇವಿ, ಪರ್ವತದಲ್ಲಿ ಪಾರ್ವತಿ, ಶ್ರೀಶೈಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮರಾಂಬಿಕೆ, ವಿಂಧ್ಯಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ
ವಿಂಧ್ಯಾವಾಸಿನಿ, ಕಾಲಕ್ಕೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರೌದ್ರೇಶರಿ, ಯೋಗಿಣೀಮರದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಣಿ,
ಉಜ್ಜಿಯಿನಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾಕಾಳಿ, ಹಿಮಾಚಲದಲ್ಲಿ ಭೀಮರೂಪಿ, ಶ್ರೀತದ್ವಿಪದಲ್ಲಿ
ಪರ್ವತವಾಸಿನಿ, ಸುಮೇರುವಿನಲ್ಲಿ ಸುಪ್ರಭಾದೇವಿಯರೆಂಬ ಹದಿನೆಂಟು ಶಕ್ತಿಯೋಗ
ಶ್ರೀರಂಗಾಳಾದೋಡೆ, ಆ ಶಕ್ತಿದೇವಿಯರುಂ ಬಾಲಾಕ್ ತೇಜದಿಂ, ತ್ರಿಂತದಿಂ, ಪೂರ್ಣಾಂಕುಶ
ಚಾಪ ಬಾಣವಾಂತ ಕರಚತುಪ್ಯಯಿದಿಂ, ಸವಾರಲಂಕಾರಗಳಿಂದಸೆದು ತ್ರಿಸಂಧ್ಯೆಯಲ್ಲಿ
ತಮ್ಮ ಧ್ಯಾನಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ನಾವುಜಪಕಗೆ ರಾಜವಶಾದಿಸಿದ್ದಿಉತ್ತರ
ಪ್ರದಾಯಕಿಯರಾಗಿಕುಂಂ.

ಮುಕ್ತಿಕ್ಕೇತ್ತ ಸಪ್ತಕ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಅಯೋಧ್ಯೆ ಮಧುರೆ ಮಾಯಾಮರಿ ಕಾಶಿ ಕಾಂಚಿ ಅವಂತಿ
ದ್ವಾರಾವತಿಯಂಬ ಸಪ್ತಪುರಂಗಳೇ ತಮ್ಮನು ಆಶ್ರಯಿಸಿದ್ದ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ
ಮುಕ್ತಿದಾಯಕಂಗಳಾಗಿ ಇರುವು. ಅವರೋಳಗೆ ಕಾಶಿಯಿಂಬುದೊಂದೇ ವಾರಣಾಸಿ
ಕಾಶಿ ಅವಿಮುಕ್ತ ಅಂತರ್ಗೇಹಮೆಂದು ನಾಲ್ಕು ತರನಾಗಿರುವುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮರಣವಾದ
ಪಿತೀಲಿಕಾದಿ ಸಕಲ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ವಿಶೇಷಾರ್ಥನು ತಾನೇ ದಕ್ಷಿಣ ಕಣಿಕದಲ್ಲಿ ತಾರಕ
ಬ್ರಹ್ಮಾದೇಶಂಗೆಯು ಸದ್ಯೋನ್ಮತ್ತಿಯಹುದೆಂದು ಸುರಾಭಾಂಡೇಶರಾದಿ ಲಿಂಗ
ದೃಷ್ಟಾಂತಪೂರ್ವಕಮಾಗಿ ವೇದಾಗಮ ಮರಾಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಮಪ್ಪದರಿಂದ ಕಾಶಿಯೇ
ಸಪ್ರೋರ್ತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತವಹುದು. ಉಳಿದವು ಅಂತು ಅಲ್ಲವಾಗಿ ಸಾಮಾನ್ಯಂಗಳೆಂದುಉತ್ತರ
ವಿವೇಕಸಲ್ಲೇಖ್ಯಂ.

ಬವತ್ತಾರು ದೇಶಂಗಳು :

ಅಂಗ ವಂಗ ಕಳಂಗ ತೆಲುಂಗ ಕೊಂಗ ಲಾಳ ಬಂಗಾಲ ಚೋಳ ಕೇರಳ ಗೌಳ
ಪಾಂಚಾಲ ಸಿಂಗಳ ಕುಂತಳ ನೇಪಾಳ ಮಲೆಯಾಳ ಮಾಳವ ಹೈವ ಹಿಂದವ ಸ್ಯಂಧವ
ಕೊಂಕಣ ಕುರು ಕಂಭಾತಿ ಕಲಹತಿ ಕಿರಾತ ಮುಂಗಲ ಮಗಧ ಮಾರುಕ ತುರುಷು
ತಿರುಗುತ್ತಿ ತ್ರಿಗರ್ತ ಅಂಯಾರವರ್ತ ಭೋಟ ಮಹಾಭೋಟ ಆರಭಟ ಮರಹಟ ಚೇದಿ
ಚೇನ ಮಹಾಚೇನ ಪರ್ವತ ವಿರ್ವರ ಮಧ್ಯರಾಷ್ಟ್ರ ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಸೌರಾಷ್ಟ್ರ ಹೊಳಿ
ಹಮ್ಮೀರ ಕಾಶೀರ ಸಂವೀರ ಶಾಢ್ಯರು ಪಾಂಡು ಪಾಂಡಿಯ ಪಾಶೀರಕ ಯವನ
ಅಂಭಷ್ಟ ಮೈಭ್ಯ ದ್ರಾವಿಡ ಕನಾರಾಟಕಮೆಂಬ ವವತ್ತಾರು ದೇಶಂಗಳಿಕುಂ. ಉತ್ತರ

ದೇಶಾಲಂಕಾರ ರಕ್ಷಕಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಚಪ್ಪನ್ನ ದೇಶಂಗಳಾದೋಡೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಗರ ಪಟ್ಟಣ ಗ್ರಾಮ ವೇದ ವಿರ್ವಾದ ದ್ಯೋಣ ಮಡಬಾದಿಗ್ರಾಮ ಭೇದಂಗಳಿಂ; ಸ್ವಾಮಿ ಅಮಾತ್ಯ ಬಂಧು ಕೊಶ ರಾಷ್ಟ್ರ ದುರ್ಗ ಬಲಂಗಳಿಂಬ ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಸರ್ವಕಂಗಳಿಂ; ಜಲದುರ್ಗ ವನದುಗಾ ಗಿರಿದುರ್ಗ ಕೃತಕಾವೆನಿದುಗಾರಮೆಂಬ ದುರ್ಗಚತುಷ್ಪಯಂಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ ದ್ವಾದಂಯೋಜನಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ವಿಭಾಗವದೆದು, ಜಾತಿ ರೀತಿ ನೀತಿ ಮಾತು ಉದಿಗೆ ತೊಡಿಗೆ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರೀಯಾಭೇದಂಬದೆದಿಕುಂ.

ಒಂದು

ಜನಜೀವನ ಕ್ರಮ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಭರತವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಬಹುವರ್ಣದಜನರು ಕೃತಾದಿ ಯುಗಾನುಕ್ರಮದಿಂ ಜ್ಞಾನೈಶ್ವರ್ಯ ತೇಜೋಬಲಾದಿಗಳ ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದು ಉಳ್ಳವರಾಗಿ ಕೃಷಿ ಸೇವೆ ಯಾಜನೆ ಮೊದಲಾದನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದವೆ ಗಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಕವ್ವಾನ್ನ ಭೋಕ್ತುಗಳನಿಸಿ; ಅಶುಚಿ ಅನಿತ್ಯ ಅನಾತ್ಮ ಅಸುಖಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಶುಚಿ ನಿತ್ಯ ಆತ್ಮ ಸುಖಿಂದು ಮಾಯೆಯಿಂ ಮೋಹಿಸಿ; ಅವಿದ್ಯೆ ಅಸ್ತಿತ್ವ ರಾಗ ದ್ವೇಷ ಅಭಿನಿರ್ವಹಿಸಿಂಬ ಕ್ಷೇತ್ರಪಂಚಕದಿಂ ಫಾಸಿಯಾಗಿ; ಜ್ಞಾನವಿಕೃತಿಭಾವ ವರ್ತನ ವಿಕೃತಿಭಾವ ಮೋಹನವಿಕೃತಿ ಭಾವವೆಂಬ ಭಾವತ್ಯಯದಿಂ ಭೂಮಿಸಿ; ಅಧ್ಯೇತ್ಯಾ ಮತ್ತೇತ್ಯಾ ದಾರೇತ್ಯಾವೆಂಬ ಈತ್ಯಾತ್ಯಯದಿಂ ದೋಪಂ ಮಿಕ್ಕು; ಜಾತಿ ವರ್ಣ ಆಶ್ರಮ ಕುಲ ಗೋತ್ರ ನಾಮಂಗಳಿಂಬ ಷಟ್ಕಾಂತ್ರಮೆಯಿಂ ವಿಭಾಗಿಂತಿಸಿ; ಪ್ರಾಣ ಬುದ್ಧಿ ದೇಹಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂದೆದರಾದ ಅಶನ ಪಿಪಾಸೆ ಶೋಕ ಮೋಹ ಜರೆ ಮರಣಮೆಂಬ ಷಡೂರ್ವಾಯಿಂ ಪರ್ಮೇರ್ಯಾಪುಗಿ; ತನುವ್ಯಾಸನ ಮನವ್ಯಾಸನ ಧನವ್ಯಾಸನ ರಾಜವ್ಯಾಸನ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಸನ ಉತ್ಸಾಹವ್ಯಾಸನ ಸೇವಕವ್ಯಾಸನಮೆಂಬ ಸರ್ವವ್ಯಾಸನದಿಂ ಹಸಂಗೆಟ್ಟು; ಕುಲ, ಕೆಲ ಧನ ರೂಪ ಯೋವನ ವಿದ್ಯೆ ರಾಜ ತಪದೇಶ್ಯಿಂಬ ಅಷ್ಟವರದಿಂ ಮದಿಸಿ; ತುಂಡ ಶಂಪೆ ಭೀತಿ ಲಜ್ಜೆ ಜಿಗುಪ್ಪೆ ಕುಲ ಶೀಲ ಗರ್ವಮೆಂಬ ಅಷ್ಟಪಾಶದಿಂ ಬಿಗಿವದೆದು; ಭೂಮಿ ಜಲ ವಹ್ನಿ ವಾಯು ನಭ ಮನ ಬುದ್ಧಿ ಅಹಂಕಾರವೆಂಬ ಅಷ್ಟಪ್ರಕೃತಿಯಿಂ ವಿಕರಿಸಿ; ಬುದ್ಧಿ ಸುಖ ದುಃಖ ರಾಗ ದ್ವೇಷ ಯತ್ನ ನಿರಾಶ, ಧರ್ಮ ಅಧರ್ಮ ಭಾವನೆಯಿಂಬ ನವಗುಣದಿಂ ವ್ಯವಹರಿಸಿ; ಅಸುರವಾಸನ ದ್ವೇವವಾಸನ ಲೋಕವಾಸನ ಶಾಸವಾಸನ ಎಂಬೀ ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ವಾಸನೆಗಳಿಂ ಫಾಸಿಯಾಗಿ; ವಿಯದಾದಿಭೂತ ಶೋಭಾದಿಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ವಾಗಾದಿಕರ್ಮಾಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯ ಮನಸಾದ್ಯಂತಃಕರಣ ಕಾಮ ಕರ್ಮ ತಮವೆಂಬ ಅಷ್ಟಪುರದೋಳ ಚರಿಸಿ; ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ ಚಿತ್ತ ಮನ ಅಹಂಕಾರ ವಿದ್ಯೆ ವಾಕ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳಿಂಬ ಷೋಡಶಕಲೆಯಿಂ ವಿಕಲಮಾಗಿ; ಜನನ ಮರಣ ರಾಗ ದ್ವೇಷ ಜರೆ ರುಜೆ ಮೊಹ ಸ್ವೇದ ಖೇದ ವಿಷಾದ ನಿದ್ರೆ ಕಾಂಕ್ಷೆ ಕುಢ ತೃಷ್ಣೆ ಭೂಮಿ ಚಿಂತ ಕ್ಷೇತ್ರಮೆಂಬ ಪದಿನೆಂಟು ದೋಪದಿಂ ದೂಷಿತನಾಗಿ; ಪರದಾರಾಗಮನ ಪರದ್ರವ್ಯಾಪಹರಣ ಅಭಕ್ತಿಭಕ್ತಣ ಹಿಂಸೆಯಿಂಬ ಈ ನಾಲ್ಕು ಕಾರ್ಯಕ ದೋಪದಿಂ; ಚಂಡಾಲಾದ ಹೀನಯೋನಿಯನೆಂಟ್ಟು ಅನುಚಿತತ್ವ ನಿಷ್ಪರತ್ತ ಮುಸಿ ಪ್ರೇಕ್ಷಾನ್ವಯಮೆಂಬ

ಈ ನಾಲ್ಕು ವಾಚಕ ದೋಷದಿಂ; ಪಶು ಪಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ ಮಟ್ಟಿ ಜನವಿರುದ್ಧ ಕಾಯಾಪೇಕೆ ಅನಿಪ್ಪತ್ತಿಂತನೆ ಅನ್ನಸತಿ ಅನ್ನಧನಕಾಂಕ್ಷೆಯೆಂಬಿವು ನಾಲ್ಕು ಮಾನಸದೋಷದಿಂ ಕಲರಂಗಳಾಗಿ ಮಟ್ಟಿಗಳಾಗಿ; ದೇಹಾಭಿಮಾನ ಮಂದಮತಿ ಮೋಸ ಜಡಭಾವ ನಿದ್ರೆ ನಿಷೇಧಕರ್ಮ ಆಲಸ್ಯ ಬಪಲಕೆತಾದಿ ತಾಮಸಗುಣದಿಂದ ಕಾಮ ಕಪಟ ಶೋಷ ಕದನ ಕರ್ಕರ ಕಡುಶೋಕ ಲೋಭಾದಿ ರಚೋಗುಣದಿಂ ಮಧ್ಯಲೋಕಸ್ಥಮಾಗಿ; ವಿರತಿ ವಿವೇಕ ವಿರತಣ ವಿನಯ ದಯೆ ಧರ್ಮ ಧೈರ್ಯ ನಿರಭಿಮಾನ ನಿರ್ಧಾರಣಾದಿ ಸಾಕ್ಷಿಕ ಗುಣದಿಂ ಉದ್ದ್ರೋಕ್ಷಮಂ ಸಾದು. ಉತ್ತರ

ಮೂರ್ವಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತದ್ವಾತ್ ಕರ್ಮವೆ ಸಂಸ್ಕಾರರೂಪದಿಂದ ಅನೇಕಭವಂಗಳಿಗೆ ಬೀಜಮಾಗಿ ಬುದ್ಧಿಯಲ್ಲಿರು ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮವೆಂಬ, ಆ ಸಂಚಿತ ಕರ್ಮದೊಳು ಈಗಲೊಂದು ದೇಹಾಂತರವನಾರಂಭಿಸಿ ಭೋಗವನೀವ ಪ್ರಾರಂಭಕರ್ಮವೆಂಬ, ಆ ಪ್ರಾರಂಭ ಭೋಗವನುಣತ್ವೆ ಮಾಡಿದ ಹಾಪಾದಿಕವೆ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಆಗಾಮಿಕರ್ಮವೆಂಬ ಈ ಕರ್ಮತ್ರಯದಿಂದ ಉಮ್ಮೆಳಿಸಿ, ಹಾಪಕರ್ಮದೀನದಿಂ ವ್ಯಾಪುಲತೆಯಳಿ ಚಿತ್ತವೆಂಬ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕದಿಂ ಮಟ್ಟಿದ ದುಃಖರೂಪಮಾದ ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕಮೆಂಬ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಭುಜಂಗಾದಿಕಮೆಂಬ ಆದಿಭೂತ ಭಯದಿಂ ಮಟ್ಟಿದ ದುಃಖರೂಪಮಾದ ಆದಿಭೌತಿಕಮೆಂಬ, ಅನಿಷ್ಟವಾದ ಘಣಾದಿಕಮೆಂಬ ಆದಿದ್ವಿವದಿಂ ಮಟ್ಟಿದ ದುಃಖರೂಪಮಾದ ಆದಿದ್ವಿವಿಕಮೆಂಬ ತಾಪತ್ರಯದಿಂ ರೂಪಗಳು; ಎಂಭಕ್ತೋಂದು ತರನಾದ ವಾತ, ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯ ಪಿತ್ತ, ಇನ್ನೂರ ಹದಿನ್ಯೇದು ವಿಧವಾದ ಶ್ಲೇಷಭೇದದಿಂ ಮನೂರ ಅರುವತ್ತ ತರನಾದ ರೋಗರೂಪ ದೋಷತ್ರಯದೇಳ್ಳಿಯ ಬಾಳೆಟ್ಟು.

ವಿರವಾಹನವೇರಿ ಇತ್ತದಂಡಮಂ ಪಿಡಿದು, ಹೀತವರ್ಣರೂಪಮಾದ ಕಾಮದಿಂ ಗುರುದಾರಾದಿಗಳುತ್ತಿ,

ಮಹಿಷಾಹನವನೇರಿ ಡಾಣಯೆಂ ಪಿಡಿದು ರಕ್ತವರ್ಣರೂಪಮಾದ ಶೈಂಧವಿಂದ ಒಡಲೋಡವೆಗಳು ಕೆಡಿಸಿ.

ಮಾಜಾಲವಾಹನವನೇರಿ ಸುರಗಿವಿಡಿದು ತಮೋವರ್ಣರೂಪಮಾದ ಲೋಭದಿಂದ ಇಂದ ಇಹಪರಭೋಗಮಂ ನೀಗಿ.

ಶುನಕವಾಹನವನೇರಿ ಸಿಕ್ಕುಗೋಲು ಪಿಡಿದು ಬಹುವರ್ಣರೂಪಮಾದ ಮೋಹದಿಂ ನಿತ್ಯನಿತ್ಯ ವಿವೇಕಹೀನನಾಗಿ,

ಸೂತರವಾಹನವನೇರಿ ಅಂಕುಶವಿಡಿದು ಕೃಷ್ಣವರ್ಣರೂಪಮಾದ ಮದದಿಂ ಬೀತು.

ಅವಿವಾಹನವನೇರಿ ಮುಸಲವಿಡಿದು ಮೇಘವರ್ಣರೂಪಮಾದ ಮತ್ತರದಿಂ ಪರಗುಣಮಂ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತ ಇಂತು ಮನೋವಿಕಾರ ರೂಪಮಾದ ಅರಿಷದ್ಗರ್ವದಿಂ ಪರಿಭವಿಸಿ.

ಮೂರ್ವದಳದಲ್ಲಿ ಮುಣ್ಣಮತಿ, ಅಗ್ನಿರಳದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಲಸ್ಯ, ಯಮರಳದಲ್ಲಿ ಕ್ಷೋಧಬುದ್ಧಿ, ಸ್ಯೇರುತ್ಯದರಳದಲ್ಲಿ ಪಾಪಕೃತ್ಯ, ವರುಣದರಳದಲ್ಲಿ ವಿನೋದ, ವಾಯವ್ಯದರಳದಲ್ಲಿ ಗಮನ, ಕುರ್ಬೇರದರಳದಲ್ಲಿ ರತಿ ಪ್ರೀತಿ, ಈಶಾನ್ಯದರಳದಲ್ಲಿ ದ್ರವ್ಯದಾನ, ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವೆಂಬ ಹೃದಯ ಕಮಲದ ಅಷ್ಟಗಿಗಳಿಂ ತೊಳಲಿಬಳಲಿ,

ಲಿಂಗ ಈಶ ಸೂತ್ರ ವಿರಾಟ ರುದ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ವಿಷ್ಣೇಶ್ವರ ವೀರ ಕುಮಾರ ವೈಷಣ ಬ್ರೇರವ ಮೈಲಾರ ಯಿಕ್ಕ ರಾಕ್ಷಸ ಗೌರಿ ದುರ್ಗ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಶಾರದೆ ಮಾತ್ರಕೆ ಯಕ್ಷಿನಿಯೋಗಿನಿಂ ಮಾರಿ ಮಸನಿ ವಿಷ್ಟ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ವೈಶ್ಯ ಶೋಭ್ರ ಗವಾಶ್ಚ ಮೃಗ ಪಕ್ಷಿ ಫಾಟ ಸಾಲಗ್ರಾಮ ಮಸ್ತಕ ಅಶ್ವತ್ಥ ಜಲ ಪಾಣಾಣ ಕಾಷ್ಟ ಮೃತ್ಕಿ ಚಿತ್ರ ಬಾಜಿ ಗುದ್ದಲಿ ದೇಹಳಿ ತ್ಯಾಂತಾದಿ ಬಹುದೇವತಾ ಭಜನೆಗಳಿಂದ ಆಯಾಯ ಮಾಜ್ಯನುಸಾರಮಾದ ತಾರತಮ್ಯ ಗತಿವಡೆದು ಇಂತು ಸಕಲ ಸಂಸಾರಿಗಳಾಗಿರುಂ. ೪೪೯

ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಜನರು :

ಬಳಿಕ ಈ ಭರತ ಖಂಡದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಫಲಮಂ, ಮೂರೋಕ್ತಮಾದ ಇಳಾ ವೃತ್ತಾದಿ ವರಾಣಿಸ್ತಕಂಗಳಲ್ಲಿಯುಂ, ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ಣ ದೀಪಾಂತರಂಗಳಲ್ಲಿಯುಂ, ಸ್ವಾರ್ಥದ ಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿಯುಂ, ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿಹರಾಗಿ, ಇದೆ ಕರ್ಮಭೂಮಿ, ಮಿಕ್ಕವೆಲ್ಲಂ ಭೋಗಭೂಮಿಯಮ್ಮೆದರಿಂದ ಆ ಭೋಗಭೂಮಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕರ್ಮಭೂಮಿಯೆ ಕಾರಣಮಾಪ್ಮೆದರಿಂದಲು, ೪೧೦

ಬ್ರಾಹ್ಮಿಗಳ ಆಯುಸಿಣಾಯ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಕಲ ಬ್ರಾಹ್ಮಿಗಳಿಗೆ ಅಕಾಲಮರಣವಿಲ್ಲದಿದ್ದೋಡೆ ವಿಧಿಕಲ್ಪಿತಮಾದ, ಆಯುಷ್ಯವು, ಇರುಹೆಗೆ ಹದಿನ್ಯೇದು ದಿನ, ಆಡಿಗೆ ಹನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ, ಶುನಕಂಗೆ ಹದಿನ್ಯೇದು ವರ್ಷ, ಗೋವಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತು ವರ್ಷ, ಒಂಟಿಗೆ ಇಪ್ಪತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ, ಮಹಿಂಗೆ ಮೂವತ್ತು ವರ್ಷ, ಕುದುರೆಗೆ ಮೂವತ್ತೆರಡು ವರ್ಷ, ಆನೆಗೆ ನೂರುವರ್ಷ, ವಕ್ಕ ಸರ್ವಂಗಳಿಗೆ ಸಾವಿರವರ್ಷದಾಯುಷ್ಯ, ನರರಿಗೆ ಶತಾಯುವಹುದು. ೪೧೧

ಆಯುಕ್ತಾಸ ಕಾರಣಗಳು :

ಆ ಶತಾಯುವಿನೊಳಗೆ ಬಾಲ್ಯ ವೃದ್ಧಿ ಬಲ ಸೇತ್ರ ಕರ್ಮ ಮತಿ ಶ್ರೋತ್ರ ವಿಷಯ ಉತ್ತಾನ ಪತನವೆಂಬ ದಶಕಂಗಳು ಅನುಕ್ರಮದಿಂ ಹತ್ತು ಹತ್ತು ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಒಂದೊಂದು ನಷ್ಟವಪ್ಪೆದರಿಂದವೂ; ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಯ ವನಿತಾದಿ ವಿಷಯ ಜಾತಂಗಳಿಗೆ ತಾತ್ವಾಲಿಕ ಭೋಗಹೇತುತ್ವ ಪರಿಣಾಮತ್ವ, ನೀರಸತ್ತೆ ಅವಿಚಾರಿತ್ವ, ಅರಮಣೀಯತ್ವ ಕ್ಷಣಭಂಗಿರತಾದಿಗಳು ಸ್ವಷ್ಟ ಪ್ರಪಂಚದೊಡನೆ ಸಮಾನವಪ್ಪೆದರಿಂದವೂ; ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಯ ಸಕಲ ವಿಷಯಂಗಳೆಲ್ಲಂ ಸುರಬಾಪ ಸುಳಗಾಳಿ ಸಂಜೆಗಂಮ ಮಂಜು ಮಿಂಚು ತೆರೆ ನೀರಕ್ಕರ ಆಲಿಕಲ್ಲು ಬೊಬ್ಬಳಿಕೆ ದೀಪಜ್ಞಾಲೆ ಮೊದಲಾದವರಂತೆ ಸ್ಥಿತಿ ನಿಯಮವಿಲ್ಲದೆ ಕೆಡಲುಳ್ಳದರಿಂದವೂ; ಸರ್ವಥಾ ಸುಸ್ಥಿತವಲ್ಲವೆಂಬುದನು ಕಣಳ್ಳರೆ ಕಂಡು, ಕಿವಿಯಾರೆ ಕೇಳಿದ, ಎವೇಕಿಗಳು ಈ ಭರತವಿಂದರಲ್ಲಿಯೇ ಮುಂದೆ ನಿತ್ಯ ಸುಖಿರೂಪಂಗಳಾದ

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮರೆ

ಜೀವತ್ತವನೀವ ಯಜ್ಞಂಗಳಂ ಸಂಪದಗಳನೀವ ಸಾಧನಂಗಳಂ, ಮುಕ್ತಿಯನೀವ
ಸಮೃದ್ಧಿಜ್ಞಾನಂಗಳಂ ಸಮೃಕ್ಷಗಿ ಆಚರಿಸಲ್ಪೇಳ್ಣಂ ಎಂಬುದೇ ಸತ್ಯಸಲ್ಲಾಪಮಹ್ಯಂ.

ಮತ್ತಂ ಇಂತು ಹೇಳ್ಣ ಭಾರತವರ್ಣಂ ಮೊದಲಾದ ನವವಿಂಡಪು ಅವರ
ವಿಭಾಗ ಶೈಲಂಗಳ ಯೋಜನಕ್ಕಮಾದಿಂದ ಒಂದುಲಕ್ಷಯೋಜನ ವಿಶಾಲಮಾಗಿ
ಮನೋಹರಮಾಗಿ ಇರ್ಮಂದೇ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಮಹ್ಯ, ೪೨೨

ಇತಿ ಜಂಬೂದ್ವೀಪ ಶಿಥಿ ವರ್ಣನೆಂ
ಚತುರ್ಭುಷಿ ಪರಿಚ್ಯೇದ.

■■

ಪಂಚಮ ಪರಿಚೀದ

ಕಂದ್ವ॥ ಇಂಬಾಗಿರೆ ಭೂಲೋಕದ
ಜಂಬೂದ್ವಿಪವನೆ ಹೇಳಿನಿಂತೊಲಿದು ಬಳಿ
ಕ್ಷಂ ಬೇರುಳಿದ ದ್ವಿಪ ಕ
ದಂಬಂಗಳನಂಬುಧಿಗಳನಭಿವರ್ಣೀಸುವೆಂ॥

ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ :

ఆ జంబుద్దిపద పోరవళసినల్ని లవణ సముద్రం ఒందు లక్ష యోజనద విశాలమాగిముదు, ఆదొడ; కమర కట్టటిక జభూక జలశుంభి చక్కె నెక్క మశర మత్తు బిక భేషాది మహాజలచర పూర్తి హత్తులక్షజాతిగళిగ ఆర్థయమాగి, ముత్తు మాణిక పవళంగళుదిసువేడెయెనిసి, ఫేన తరంగాదిగళింద అతి ఫోంషిసుతికుFO.

ಶಾಕದ್ವಿಪ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ಲವಣ ಸಮುದ್ರದಿಂ ಹೊರಗಾವರಸಿ ಶುಭ್ರವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಂದ ಶಾಕದ್ವಿಪವು ಎರಡುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲದಿಂದಿಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೇರಾತಿಧಿ ಎಂಬವನು ಅರಸಾಗಿರುವನು, ಆತಂಗೆ ಶಾಂತಭಯ ಶಿಶಿರ ಸುಬೋಧ ಅನಂತ ಶಿವ ಕ್ಷೇಮಕ ಧ್ಯಾವರೆಂಬವಳು ಮತ್ತಿಲ್ಲ. ಬಲಿಕ ಆ ದ್ವೀಪವನು ಏಳು ಭಾಗಗೆ ಮಾಡಿಕೊಡಲವರವರ ಪೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ್ಯಾ ಖಂಡಂಗಳಿರುವು. ಅವರ ವಿಭಾಗ ಶೈಲಂಗಳ ಆವವು ಎಂದೂಡೆ; ಮೂರ್ವಾದಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ ಗೋಮೇಧಗಿರಿ ಚಂದ್ರಗಿರಿ ನಾರದಗಿರಿ ದುಂಡುಭಿಗಿರಿ ಸುವುನಸಗಿರಿ ಅಲಂಘಗಿರಿ ವೃಭೂಜಗಿರಿಗಳೆಂಬವರವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ನದಿಗಳಾವಾವೆನೆ; ಅನುತಪ್ತ ಶಿಶಿ ವಿಷಾಪೆ ತ್ರಿದೆವ ಕ್ಷಮಹರೆ ಅಮೃತ ಸುಕೃತಿಗಳೆಂಬ ಏಳುನದಿಗಳು ಆಯಾಯ್ಯಾ ಖಂಡಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ಷಮದಿಂ ಸುಳಿದು ಸಮುದ್ರಗಾಮಿಗಳಾದವು. ಆ ಖಂಡಂಗಳ ಏಳರಲ್ಲಿಯೂ ಏಳೇಳು ಕುಲಪರ್ವತಂಗಳುಂ, ಕ್ಷದ್ರಗಿರಿ, ನದಿ, ವನಾದಿ ಶೋಭನಂಗಳು ಅನಂತಂಗಳು ಉಂಟು. ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮೂರು ತಾಳುದ್ವದ್ವರಾಗಿ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಪಲಾಹಾರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯದಿಂದ ಜರೆ ರುಚಿಗಳಲ್ಲದೆ ಹರನಾಮ ಲಿಂಗಪೂಜಕರಿ ಪರಮ್ಯಶಯ್ಯಾದಿಂದ ಇಕ್ಕುಂಬಂ.

ಕ್ಷೀರ ಸಮುದ್ರ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶಾಕಧೀಪದ ಮೊರವಳಿಸಿನಲ್ಲಿ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವು ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲದಿಂದ ಇಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ: ಅಹಲೈ ಸಿರಿ ತಾರಾದೇವಿ ಸುಧೆ ಸುಧಾಂಶು ಸುರತರು ಸುರಧೇನು ಚಂತಾಮಣಿ ಮೊದಲಾದ ಮುಖ್ಯಸಂಪತ್ತಿಗಳು ಉದಿಸಿದ ಎಡೆಯೆನಿಸಿ ಹೋರಿಸುತ್ತಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲದ ಕನ್ಸಕವುಣಿ ವುಂಬುವಾದ ಅರವುನೇಂಬಲ್ಲಿ ನಾರಾಂಬಣನು ಅನಂತರಯನನಾಗಿರುತ್ತಂ.

ಒಂಬತ್ತು

ಕುಶದ್ವಿಪ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರಮಂ ಮೊರವಳಿಸಿದ ನೀಲವಣಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಂದ ಕುಶದ್ವಿಪವೇ ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಗಲವು. ಅದಕ್ಕೆ ವಮಷ್ಟಂತಸೆಂಬಾತನು ಅಧಿಪತಿ. ಆತಂಗಿ ಶ್ರೇತ ಹರಿತ ಜೀಮೂತ ತೋಂತ ವೈದ್ಯತಕ ಮಾನಸ ಸುಪ್ರಭರಂಬ ವಿಳು ಮಕ್ಕಳು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಆ ದ್ವಿಪವನು ಏಳುಭಾಗಂ ಮಾಡಿ ಕೊಡಲು ಅವರವರ ಪೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾಯು ಖಂಡಂಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸೀಮಾ ಪರ್ವತಂಗಳೇ ಮೂರಾದಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ ಕುಮುದನಗ ಉನ್ನತನಗ ವಲಾಹನಗ ಕೇತನಗ ದ್ಯುಂಜನಗ ಮಹಿಷಕ ನಗ ಕಕುತ್ತಾನಗ ಎಂಬವು. ಇವರಲ್ಲಿ ಮಬ್ಬಿದ ನದಿಗಳೇ ಯೋಗಿ ವಿತ್ಯಷ್ಟಿ ಚಂದ್ರ ಶ್ವಾಸ ವಿಮೋಚನಿ ವಿವೃತೀಯಿಂಬ ಏಳು ನದಿಗಳು ಆಯಾಯ ಪರ್ವತಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಸುಳಿದು ಸಮುದ್ರಮಂ ಬೆರಿಸಿದವು. ಆ ಖಂಡಂಗಳೇಳರಲ್ಲಿಯು ಏಳೇಳು ಕುಲಾಜಲಂಗಳುಂ, ಸಾಮಾನ್ಯಗಿರಿ ನದಿ ನಂದನಾದಿ ರಜನೆಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತಂಗಳುಂಟು, ಅಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಒಂದು ತಾಳುಉದ್ದದವರು. ಅವರು ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷ ಘಲಾಹಾರಿಗಳಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತಸಾವಿರ ಪರ್ವತ ಜೀವಿಗಳಿನಿಸಿ, ಜರೆ ರುಜೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ರುದ್ರನಾವುಕ ಲೀಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಸುಖಿಗಳಾಗಿರುತ್ತಾರು. ಅಲ್ಲಿ ತಾಳಪ್ರಮಾಣಮೆಂದೂಟೆ, ನರರ ನಾಲ್ಕುತ್ತಗೇಣುದ್ದವಹುದು ಅದರಿಂದ ಬಾದಾಲು ಉದ್ದಮಕ್ಕುಂ.

ಒಂಬತ್ತು

ದಧಿ ಸಮುದ್ರ - ಕ್ರೌಂಚ ದ್ವಿಪ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಕುಶಕ್ಕೆಪವಮಂ ಮೊರಗಾವರಿಸಿದ್ರ ದಧಿಸಮುದ್ರವೇ ನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಗಲಮಾಗಿರುತ್ತಂ. ಬಳಿಕ ಅದನ್ ಆವರಿಸಿದ ಕೆಂಪಿಲವಣಿದ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಂದ ಕ್ರೌಂಚದ್ವಿಪವು ಎಂಟುಲಕ್ಷ ಯೋಜನವಿಶಾಲವು ಅದಕ್ಕೆ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಟಂತಸೆಂಬಾತನೆ ಕರ್ತೃವು. ಆತಂಗಿ ಉದ್ದಿಜ ವೇಣುಮಾದನ್ನು ಸೈರದ ಲಂಬ ಧೃತಿ ಪ್ರಭಾಕರ ಕೆಲಿಲರೆಂಬವರೇಳು ಮಕ್ಕಳು. ಬಳಿಕವರಿಗೆ ಆ ದ್ವಿಪವನೇಣು ಭಾಗಂಗೆಯ್ಯು ಕೊಡಲು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾಯು ಖಂಡಂಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಅವರ ಸೀಮಾಪರ್ವತಂಗಳೇ ಮೂರಾದಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ ವಿದ್ಯುಮಪರ್ವತ ಹೇಮಪರ್ವತ ದ್ಯುತಿಮಾವ್ ಪರ್ವತ ಮುಷ್ಟವಾನ್ ಪರ್ವತ ಕುಶೇಷಯಪರ್ವತ ರತ್ನಪರ್ವತ

ಮಂದರಪರ್ವತಗಳೆಂಬವು ಇವರಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿದ ನದಿಗಳೇ ದೂರಪಾಪೆ ತಿವೆ ಪವಿತ್ರೆ ಸುಮತಿ ದ್ಯುತಿದಂಜೆ ಮಹಿಳೆಚೆ ಸರ್ವಪಾಪಹರಗಳೆಂಬ ಏಳು ನದಿಗಳು ಆಯಾಯಾ ವರ್ಷಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಚರಿಸಿ ಸಮುದ್ರಮಂ ಶಾಂತಿದವು. ಆ ಖಂಡಂಗಳ ಏಳರಲ್ಲಿಯು ಏಳೇಳು ಕುಲಗೋತ್ತಂಗಗಳುಂ ಸಾಧಾರಣ ಗಿರಿ ನದಿ ವನಾದಿ ಪರಿಕಲ್ಪಿತಗಳು ಅನಂತಗಳುಂಬು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮೂರುತಾಳು ಉದ್ದರವರಾಗಿ ಕಲ್ಪವೃತ್ತಾಹಾರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತುಸಾವಿರವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯವಂತರನಿಸಿ ಜರೆ ರುಜೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸಾಂತುಸ್ಥಾನಾಮ ಲೀಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ಸದಾ ಆನಂದಿಗಳಾಗಿಕುಂಂ.

೪೪

ಘೃತಸಮುದ್ರ - ಶಾಲ್ಯಲಿ ದ್ವೀಪ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಕ್ರೌಂಚದ್ವೀಪದ ಮೂರೆಗ ಆವರಿಸಿದ ಘೃತಸಮುದ್ರವು ಎಂಟುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಗಲಮಾಗಿಕುಂಂ. ಬಳಿಕ ಅದನ್ನು ಆವರಿಸಿದ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನುಳ್ಳ ಶಾಲ್ಯಲಿದ್ವೀಪವೇ ಹದಿನಾರುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಳವಿ, ಅದಕ್ಕೆ ದ್ಯುತಿಮಂತನೆಂಬಾತನೆ ರಾಜನು. ಆತಂಗ ಕುಶಲ ಮನೋಹರ ಉಲ್ಯೋಷ್ಣ ಪ್ರವರ ಅಂಧಕಾರ ಮುನಿ ವರಿಷ್ಠರೆಂಬವರು ಏಳು ಮಕ್ಕಳು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಆ ದ್ವಿತೀಯನು ಏಳು ಭಾಗಂಗೆಂಯ್ಯು ಕೊಡಲು ಅವರವ ಪೆಸರಿವಲ್ಲಿ ಆಯಾಯಾ ಖಂಡಂಗಳಿರುವು. ಅವರ ಸೀಮಾಪರ್ವತಗಳ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ ಕ್ರೌಂಚನಗ ನಾಮನಗ ಅಂಧಕಾರಶೈಲ ವಿವಾವ್ಚಾಪರವರ್ತ ವಿವಿಧಶಿವಿರ ಪುಂಡರೀಕಾದ್ರಿ ದುಂದಭಿಗೋತ್ತಮೆಂಬವು ಇವರಲ್ಲಿ ದೇವಗಂಧರವರು ಇರ್ಫರು. ಅಲ್ಲಿ ಜನಸಿದ ನದಿಗಳೇ ಗೌರಿ ಕುಮುದ್ವತಿ ಸಂಧ್ಯಾರಾಗೆ ಮನೋಜವ ಖ್ಯಾತಿ ಪುಂಡರೀಕ ಪುಣಿವತೀಗಳೆಂಬ ಏಳು ನದಿಗಳು ಆಯಾಯಾ ಖಂಡಗಳಲ್ಲಿಯ ಏಳೇಳು ಕುಲಗೋತ್ತಂಗಗಳುಂ, ಸಾಮಾನ್ಯ ಗಿರಿ ನಂದನಾದಿ ವಿಚಿತ್ರಗಳುಂಬು. ಆ ವರ್ಷಂಗಳಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮೂರುತಾಳು ಉದ್ದರವರು. ಕಲ್ಪವೃತ್ತಾಹಾರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯದಿಂ ಜರೆ ರುಜೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಭೀಮೇಶ್ವರನಾಮ ಲೀಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ಸುಖಿಸ್ತರೂಪರಾಗಿಕುಂಂ.

೪೫

ಇಕ್ಕೆ ಸಮುದ್ರ - ಗೋಮೇಧಿಕ ದ್ವೀಪ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಶಾಲ್ಯಲಿ ದ್ವೀಪದ ಮೂರಗಾವರಿಸಿದ ಇಕ್ಕೆರಸ ಸಮುದ್ರವೇ ಹದಿನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಗಲಮಷ್ಟಂ. ಬಳಿಕ ಅದನು ಆವರಿಸಿದ ರಕ್ತವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನುಳ್ಳ ಗೋಮೇಧಿಕ ದ್ವೀಪವೇ ಮೂವತ್ತೆರಡುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಗಲವು. ಅದಕ್ಕೆ ಭವ್ಯನೆಂಬಾತನೆ ವಲ್ಲಭನು. ಆತಂಗ ಜಲದ ಕುಮಾರಕ ಮಣಿಚೆಕೆ ಸುಕರ ಉತ್ತಮ ತೌಡಾಕಿ ವಿಶಿಷ್ಟರೆಂಬವರು ಏಳು ಮಕ್ಕಳು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಆ ದ್ವೀಪವನು ಏಳು ಭಾಗಂ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಅವರ ಪೆಸರಿವಲ್ಲಿ ಆಯಾಯಾ ಖಂಡಂಗಳಿರುವು. ಅವರ ಸೀಮಾಪರ್ವತಗಳ ಪೂರ್ವದ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ, ಉದಯಾಚಲ ಜಲದಾಚಲ ರೈವತಕ ಮಹಿಂದ್ರ ಶಾಮಾದ್ರಿ ಅಂಚೋದ್ರಿ ರಮ್ಯಕಾದ್ರಿಗಳೆಂಬವು, ಇವರಲ್ಲಿ

ಜನಿಸಿದ ನದಿಗಳು: ಪಾಪಭಯ ಮಣಿ ಕುಮಾರಿ ಸುಕುಮಾರಿ ನಳಿನಿ ವೇಣುಕೆ ಜಯೆ ಎಂಬ ಏಳು ನದಿಗಳು ಆಯಾಯ ಖಂಡಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಪರಿದು ಸಮುದ್ರಗಾಮಿಗಳಾದವು. ಆ ಖಂಡಂಗಳ ಏಳರಲ್ಲಿಯೂ ಏಳೇಳು ಕುಲಗಿರಿಗಳಂ ಕ್ಷುದ್ರಗಿರಿಗಳಂ, ನದಿವನಾದಿಗಳು ಅನಂತಂಗಳುಂಟು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮೂರು ತಾಳುದ್ದದವರು. ಅವರು ಕಲ್ಲವೃಕ್ಷ ಘಲಾಹಾರಿಗಳಾಗಿ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯದಿಂ ಜರೆ ರುಚೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ವಿಶ್ವಶ್ವರನಾಮ ಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ಸ್ವಷಟ್ಟಿತರಾಗಿರುಂ. ೪೯

ಸುರಾ ಸಮುದ್ರ- ಮಷ್ಟರದ್ವೀಪ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಗೋಮೇಧ ದ್ವೀಪದ ಹೊರಗಾವರಿಸಿದ ಸುರಾ ಸಮುದ್ರವೇ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಗಲಮಕ್ಕುಂ. ಬಳಿಕ ಅದರ ಹೊರವಳಿಸಿದ ಧವಲವರ್ಣದ ಭೂಮಿಯನ್ನಿಂದ ಮಷ್ಟರ ದ್ವೀಪವು ಅರುವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಳವಿಯು. ಅದಕ್ಕೆ ಸವನೆಂಬವನೆ ನ್ಯಾಪನು ಆತಂಗಿ: ಧಾತಕಿ ಸುಖೋತ್ಸರರೆಂಬರು ಈವರು ಮಕ್ಕಳು. ಬಳಿಕ ಅವರಿಗೆ ಆ ದ್ವೀಪವನು ಎರಡು ಭಾಗಗಂ ಮಾಡಿಕೊಡಲು ಅವರವರ ಪೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಆಯಾಯ ಖಂಡಗಳಿರುವು. ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಾಕಾರಮಾದ ಮಾನಸೋತ್ಸರವೆಂಬುದೊಂದು ಪರ್ವತವಿಹುದು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಯಿಕ್ಕ ರಕ್ಷ ಗರುಡ ಗಂಧವಾರ್ದಿಗಳ ಪಟ್ಟಣಂಗಳು ಅನಂತಂಗಳುಂಟು. ಆ ಗಿರಿಯಿಂದ ಉತ್ತರಭಾಗವೇ ಧಾತಕಿ ಎಂಬಾತನದು. ಆ ಖಂಡದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾನದಿಗಳು ಕ್ಷುದ್ರ ಗಿರಿ ನಂದನಾದಿ ನಾನಾ ರಂಜನೆಗಳುಂಟು. ಆ ವರ್ಷದಲ್ಲಿಯ ಜನರು ಮೂರುತಾಳು ಉದ್ದದವರು. ಕಲ್ಲವೃಕ್ಷ ಘಲಾಹಾರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತು ಸಾವಿರ ವರ್ಷದ ಆಯುಷ್ಯದಿಂ ಜರೆ ರುಚೆಗಳಿಲ್ಲದೆ ಸೋಮೇಶ್ವರನಾಮ ಲಿಂಗಪೂಜಕರಾಗಿ ನಿತ್ಯ ಸುಖಿಂದಿರುಂ. ೫೦

ಸ್ವಾಧೂದಕ ಸಮುದ್ರ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮಷ್ಟರ ದ್ವೀಪಲಮಂ ಹೊರಗೆ ಆವರಿಸಿದ ಸ್ವಾಧೂದಕ ಸಮುದ್ರವು ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಕುಲಕ್ಷ ಯೋಜನದ ಅಗಲಮಾಗಿ, ಸಮಸ್ತ ಮೇಘಮಾಲೆಗಳಿಗೆ ಉದಕವನಿತ್ತ ಸಕಲ ಲೋಕೋಪಕಾರಮಾಗಿರುಂ. ಬಳಿಕ ಅದರ ಹೊರವಳಿಸಿ ಸರ್ವದೇವತಾ ಶ್ರೀದಾಧರಮಾದ ಹಿರಣ್ಯಾಯಭಾಮಿ ದಶಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಅಗಲದಿಂ ಜಂಫಾಮಾತ್ರ ಪ್ರಮಾಣೀನ ಜಲಮಯವಾಗಿ ನಿರ್ಜರ ಪ್ರಬೇಶಮಾಗಿರುಂ. ೫೧

ಲೋಕಾಲೋಕ ಮಹಾಗಿರಿ :

ಮತ್ತಂ, ಅದನಾವರಿಸಿದ ಸುರಸಂತತಿಗೆ ಆಸ್ವದವಾದ ಸೂರ್ಯನ ರಥಸಂಚರಣದ ಎಡೆಯೆನಿಪ ತನ್ನ ಲಕ್ಷಣಭಾಗಮಾದ ಕಡೆಯೊಳು ಆ ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರಕಾಂ ಪ್ರಮೇಶವಿಲ್ಲದಾಗಿ ತಮಸ್ಸುಗಳು ಉಳ್ಳಿದರಿಂ ಲೋಕಾಲೋಕ ಪರ್ವತವೆಂಬ ಪೆಸರ್ವಡೆದಿಹುದು. ಆ ಮಹಾಗಿರಿಯೆ ಕೋಣಟಿಯಂತೆ ಅ ಹಿರಣ್ಯಾಯ ಭಾಮಿಯಂ

ಎಚ್‌ಕ ಚೆಂತಾಮಡಿ

ತಪ್ಪೋಭೂಮಿ :

ಮತ್ತಂ ಅದರಾಚಯಲ್ಲಿ ಬರಿಯ ತಮಸ್ಸಮಸುಕಿಹ ಭಾವಿ ಮೂವತ್ತೆದು ಕೋಟಿಯಂ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷಮ್ಯಂ ನಾಲ್ಕುತ್ತಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣವು. ಅದರಲ್ಲಿ ನಿಶಾಚರಜಾದಿ ರಾಕ್ಷಸರಿಕ್ರಿಯೆಗಳು.

ಗಭೋರದಕ ಸಮುದ್ರ :

ಮತ್ತಂ ಅದರಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಗಭೋರದಕ ಸಮುದ್ರವು ಒಂದು ಕೋಟಿ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು
ಲಕ್ಷ್ಯೋಜನ ವಿಶಾಲದಿಂದಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಬಲಮುರಿಯ ಶಂಖದಗಿರಿಯುಂ; ತಿಮಿತಿ
ತಿಮಿಂಗಿಲಾದಿ ವುಹಾಜಲಚರ ಪ್ರಾಣಿಗಳುಂ; ಆ ತಿಮಿತಿಮಿಂಗಿಲಮೇಂಬ
ಮೀನಳನೊಂದೊಂದನೀಕ್ಕಿಸಿ ಬೆರಸಿ ಸಂಯೋಗ ಮಥನದಿಂದ ಆ ಗಭೋರದಕ
ಸಮುದ್ರಂ ತುಳುಂಕಿ ಮೇರಗಳಿಂದು, ಸಮಸ್ತ ದ್ವೀಪಂಗಳನೊಳಕೊಂಡು, ಜಲಪ್ರಳಯಂ
ಅಗದಂತೆ ಅವರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಹಾಪರವತಾಕಾರಮಾದ ಕಮರಪ್ರಾಂದು ಮರೆಯಾಗಿ
ಮರೆಯುತ್ತಿಕುಂ. ಮತ್ತೆ ಅದರಾಚೆಯಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಕಟ್ಟಾಹಾಂತಮಾದ ಬಯಲು
ಒಂದು ಕೋಟಿ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲಮಾಗಿಕುಂ. ೪೪೨

ಭೂಲೋಕ ಯೋಜನ ಸಂಖ್ಯೆ :

ಬಳಿಕ ಈ ಕ್ರಮದಿಂ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣವನು ಎಣಿಸಿನೊಡೆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಂ ಮೊದಲಾದ ದ್ವೀಪ ಏಳಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೋಟಿಯುಂ ಇವ್ವತ್ತೇಳು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣವಹುದು.

ಕ್ವಾರಾದಿ ಸಮುದ್ರವೇಳಕ್ಕೆ ಒಂದು ಕೋಟಿಯುಂ ಇಪ್ಪತ್ತೇಶುಲಕ್ಕ ಯೋಜನೆ ಪರ್ವತಗಳ ಮೇಲೆ ನಡುವುದು.

ಆ ಹಿರಣ್ಯ ಭೂಮಿಯ ದಶಕೋಟಿ ಯೋಜನಪ್ರಮಾಣವಹುದು.

೨೯ ಕಾಲ್ಯೋಕ ಪರ್ವತವೇ ಹತ್ತಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣವಹುದು.

ಆ ತಮೋಭೂಮಿಯೆ ಮೂವತ್ತೇದು ಕೋಟಿಯ ಹತ್ತೊಂಬತ್ತು ಲಕ್ಷ ನಾಲ್ಕತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನ ಪರ್ಮಾಣವಹುದು.

ಅದರಾಚೆಯ ಗಭೋರದಕ ಸಮುದ್ರಂ ಒಂದು ಕೋಟಿಯುಂ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ಪರ್ಮಾಣವಹುದು.

ಮತ್ತಂ ಅದರಾಚೆಯ ಬಯಲು ಒಂದುಕೋಟಿ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣವಹುದು. ಇಂತು ಪವತು ಕೋಟಿಯುಂ, ಪವತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಕೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಪ್ರಮಾಣಮಾದ, ಆ ಜಂಬೂದ್ವೀಪಕ್ಕೆ ಮೇರು ಮಧ್ಯಸ್ಥವಾದ ಕಾರಣದಿಂ, ಮೇಲಣ
ಷವತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಮಂ ಕಳೆದು, ಮೇರುವಿನ ಅರ್ಥದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ
ಕಟ್ಟಾಹಾಂತಮಾದ ಭೂಮಿ ಪರಂಜಾತಕೋಟಿ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣವಹುದು. ಈ
ಕ್ರಮದಿಂ ಅ ಮೇರುವಿನ ಮಾರ್ಗ ಪಶ್ಚಿಮ ದಕ್ಷಿಣ ಉತ್ತರದೊಳು ನೋಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ
ಆಯತಂ ನೂರು ಹೊಟಿ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣಮೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಷ್ಟಂ. ಉಲ್ಲಜ

ಇತಿ ಮತ್ಯಾಲೋಕ ಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಣನಂ
ಪರಂಚಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ

■ ■

ಷಟ್ಕಮ ಪರಿಚೀದ

ಕಂದ ॥ ಅನುನಯದಿಂ ಭೂಲೋಕದ
ಷನತೆಯನುಸುದೇನೂಧ್ವ ಲೋಕಂಗಳನೇ ।
ಜನವರಿದಜ್ಞರಿವದುವಂ
ತನಿವಾತುಗಳಿಂದ ಪೇಣ್ಣನೀಗಳನೊನಮ ॥

ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ,

ಭುವಲೋಕ ವಾಯುಗತಿ :

ಭೂತಳದಿಂ ಧ್ವವಮಂಡಲ ಪರಿಯಂತಮಾಗಿ ಪದಿನ್ಯೇದುಲಕ್ಷ ಯೋಜನ
ಪ್ರಮಾಣಮಪ್ಪದೇ ಭುವಲೋಕವು. ಅದರಲ್ಲಿ ವಾಯುವು ಆಧಾರಮಾದ ಸಮಸ್ತ
ಮೇಘಂಗಳಂ, ಸಿದ್ಧಗಂಧವಾದಿಗಳ ಆಶ್ರಯಂಗಳಂ ಸೂರ್ಯಾದಿ ನವಗ್ರಹಂಗಳಂ
ತ್ರುಮದಿಂದ ಉತ್ತರ್ಯೋತ್ತಮಾಗಿಪ್ರಾವು. ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ : ಮೊದಲು ತನ್ನಾಯಿವು ಈ
ಭೂತಳದಿಂ ವೇಲೆ. ಉನ್ನತ ಇವತ್ತು ರೋಜನ ಪರಿಯಂತಮಾಗಿ
ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದು.ಭೂಮಿಯ ಸಕಲ ಜಿಷ್ಣಧಿಗಳಂ ವಾಯುವು ಈ ಧರೆಯಂ
ವ್ಯಾಪಿಸಿ ಸಮಸ್ತಗೆ ದೀಪನಂ ಪುಟ್ಟಿಸಿ, ದನುಜರ ಗಮನಕ್ಕೆ, ಪಕ್ಷಿಗಳು ಹಾರುವುದಕ್ಕೆಯು
ಆಧಾರಮಾಗಿ ಸುಖಿಂಕರಮಾಗಿಹುದು. ಮತ್ತು ಆ ವಾಯುವಿನೊಳು ಉದಯಿಸಿದ
ಪ್ರಚೀತಸನೆಂಬ ವಾಯುವು, ತಾನೊಂದು ವೇಳೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯಾಗಿ ಬೀಸಿ ವ್ಹಾಂಗಳಂ
ಮುರಿದು, ಪಾವಕನೆಬ್ಬಿಸಿ, ಗೃಹಂಗಳಂ ದಹಿಸಿ, ಸಮುದ್ರದ ವಡವಾಗ್ನಿಯಂ
ಪಟುಮಾಡಿಕೊಂಡಿಹುಂ. ಉತ್ತರಾಂಶ

ವರ್ಣಪ್ರದವಾಯು :

ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಸೇಚನೀಯಮೆಂಬ
ವಾಯು ಮಿಂಬುವಣಿದ ಮೂಕಮೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಂ ಸಾಂಕೋದಕ ಸಮುದ್ರಕ್ಷಾದರೂ
ಲವಣಸಮುದ್ರಕ್ಷಾದರೂ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡುಹೋಗಿ ಆ ಸಮುದ್ರೋದಕಂಗಳಂ ಮೊಗೆದೆತೆ
ಮೇಘಂಗಳಂ ತುಂಬಿ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ನೂರ್ಯೇವತ್ತು ಯೋಜನಾಂತರದೊಳು
ಆ ಮೇಘಂಗಳಂ ತೆಪ್ಪದಂತೆ ತೇಲಿಸಿ ತಂದು ಧರೆಮ ಮೇಲೆ ಹರಿದಾರಿಯ ಹವಸೆನೊಳು
ಆ ಮೇಘಂಗಳಂ ನಿಲಿಸಿ, ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿರ್ದ ಉದಕಮಂ ಚಳಯಂಗುಹುವಂತೆ ಕೆದರಿ
ಚೆಲ್ಲಿ ವೃಷ್ಣಿಗಳಾಗಿ ಕರೆದು. ಮತ್ತು ಆ ಮೇಘಂಗಳಂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ಮೊದಲಂತೆ

ತೇಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮೋಗಿ, ಗಿರಿ ವನ ಕ್ಷೇತ್ರ ಗ್ರಾಮಾದಿ ಯೋಗ್ಯಮಾದ ನೇಲವ ಸಸಿನಕ್ಕೆ ಇಳುಹಿ ತಂದು, ಮೊದಲ ಹವಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ನಿಲಿಸಿದೊಡೆ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯೇ ಮಳೆಗಳಪ್ಪವು. ಆ ಮೇಘಂಗಳ ಅಂಗಕ್ರಾಂತಿಯ ಏಂಚು ವಾಯು ವಹ್ನಿ ಜಲಸಂಬಂಧದಿಂ ಪಾರಿಕಲ್ಲುಗಳಕ್ಕೂ. ಮತ್ತೊ ಆ ಸ್ವಾದೋದಕಂ ಎಂತು ಭೂಮಿಯ ಸಂಬಂಧದಿಂ ರಸವಿಚಿತ್ರಮಪ್ಪಂತೆ. ಲವಣ ಸಮುದ್ರಮಾದರು ಆಯಾಯಾ..ಬಹುವಾಸನಾ - ಮೇಘಸಂಪರ್ಕದಿಂ. ವಾಯುವಶದಿಂ ಸ್ವಾದೋದಕಮಕ್ಕೂ.

ಮತ್ತೊ ಆ ಮಳೆಯಾಗಿವಲ್ಲಿಯುಂ, ಭೂಮಿಯ ಮೇಲೊಂದು ಹರಿಹಾದಿಯ ಹವಣಿನಲ್ಲಿಯೇ ಮೇಘಂಗಳು ಎರಗಿ ನಿಂದಿಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಲೋಳ್ಳುಂ.

ಮತ್ತೊ ಆ ನೂರ್ಯೇವತ್ತುಂಯೋಜನದಿಂ ವೇಲೆ ಉನ್ನತ ನೂರು ಯೋಜನಾನಂತರದೊಳು ಆ ಸೇಚನೀಯವೆಂಬ ವಾಯುವೇ ಸತ್ಯವಹಮೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ತಂದ ಉದಕದಲ್ಲಿ ಮಂಡೂಕ ಮತ್ತ್ಯ ಶಾಮಾವೇರಸಿದ ಮಳೆಗಳಿಂ ದುರ್ದಿನಂಗಳಕ್ಕೂ.

ವಾಯುವನಿಂ ವೈಷ್ಣಿ ಭೇದ :

ಮತ್ತೊ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ಐವತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿರ್ ಮೇಘವೆಂಬ ವಾಯು ರೌಷದಮೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ತಂದ ಜಲಂವೈಷ್ಣಿಯಾಗಿ ಧರೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆ ತಜ್ಜಲಪಾನಾದಿಗಳಿಂ ದುಃಖಂಗಳಕ್ಕೂ.

ಮತ್ತೊ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ್ಯೋನ್ನತ ಐವತ್ತುಯೋಜನಾಂ ತರದಲ್ಲಿರ್ ಅಮೋಫವೆಂಬ ವಾಯು ಮಾರಕವೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ತಂದ ಜಲಂ ಮಳೆಯಾಗಿ ಧರೆಯ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಆ ಜಲಪಾನಾದಿಗಳಿಂ ಮರಣಂಗಳಕ್ಕೂ.

ಮತ್ತೊ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ಐವತ್ತುಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿರ್ ವೈಷ್ಣಿತವೆಂಬ ವಾಯು ಘಟ್ಟಾಂಗಮೆಂಬವಾಯು ಘಲಕಾಹ್ಯಯಮೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ತಂದ ಜಲಂ ಕರೆಯೆ ಭೂಮಿಯ ಸಕಲ ವೈಕ್ಷಣಿಕಮೆಲ್ಲಂ ಪಲ್ಲವ ಕುಸುಮ ಘಲಭರಿತಂಗಳಕ್ಕೂ.

ಮತ್ತೊ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ಐವತ್ತು ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿರ್ ವೈಷ್ಣಿತವೆಂಬ ವಾಯು ವೈಷ್ಣಿತವೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಆ ಧ್ವನಿಯೆ ಗುಡುಗು, ಭೂಮಿಗೆ ನಾನೂರ್ಯೇವತ್ತು ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಟ್ಟಿಕ್ಕೆರು.

ಮತ್ತೊ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ಐವತ್ತು ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿರ್ ರ್ಯಾವತಕಮೆಂಬ ವಾಯು ಮಟ್ಟಿವಹಮೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ತಂದ ಜಲಂ ವರ್ಷಮಾಗ ತಜ್ಜಲ ಪಾನಾದಿಗಳಿಂ ಧರೆಯ ಜನಗೆ ಮಟ್ಟಿಗಳಕ್ಕೂ.

ಮತ್ತೊ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ಐವತ್ತು ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿರ್ ಸಂವರ್ತಕಮೆಂಬ ವಾಯು ದೋಷದಮೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ತಂದ ಜಲಂ ಧಾರೆಯಾಗೆ, ತಜ್ಜಲ ಪಾನಾದಿಗಳಿಂ ಧರೆಯ ಜನಗೆ ವ್ಯಾಧಿಗಳಕ್ಕೂ.

ಪರ್ವತ ಚಿಂತಾಮನೀ

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂ ಮೇಲೆ ಉನ್ನತ ಪವತ್ತು ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿದೆ ವಿಸಂಪತ್ರಮೆಂಬ ವಾಯುಕ್ಷೋಧಮೆಂಬ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ತಂದ ಜಲಂ ಸೋನೆಮಾಗೆ ತೆಜ್ಜಲ ಪಾನಾದಿಗಳಿಂ ಭೂಮಿಯ ಜನರ್ಗೆ ಕ್ಷೋಧ ಯುಥ್ಯಂಗಳಷ್ಟು. ಆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದವೆ ರಾಕ್ಷಸ ಸಂಹಾರಮಷ್ಟು.

ಬಳಕ ಇಲ್ಲಿ ಧೂಮ ಜ್ಯೋತಿ ಸಲೀಲ ಮಾರುತಂಗಳ ಒಂದು ಗೂಟವೆ ಮೇಘಂಗಳು, ಆ ಮೇಘಂಗಳಿಂ ಮತ್ತಿಗರೆವವು ಅಲ್ಲಿ. ೪೮

ಜ್ಯೋತಿಶ್ಕ - ರಾಶಿ- ಗ್ರಹಗಳು :

ಮೇಷ ವೃಷಭ ಮಿಥುನ ಕಟಕ ಸಿಂಹ ಕನ್ಕ ತುಲ ವೃಜಿಕ ಧನಸ್ಸು ಮರಕ ಕುಂಬ
ಮೀನಮೆಂಬ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳುಂ,

ಅಶ್ವಿನಿ	ಭರತೀ	ಕೃತಿಗೆ	ರೋಹಿಣಿ	ಮೃಗತಿರ
ಆದ್ರ್ಯ	ಮನವಸು	ಮಷ್ಟಿ	ಆಶ್ಲೇಷ	ಮಾವಿ
ಮಚ್ಚೆ	ಉತ್ತರ	ಹಸ್ತ	ಚಿತ್ತ	ಸೂಪಿ
ವಿಶಾಖಿ	ಅನುರಾಧ	ಜ್ಯೇಷ್ಠ	ಮೂಲ	ಪೂರ್ವಾಷಾದ
ಉತ್ತರಾಷಾದ	ಶ್ರವಣ	ಧನಿಷ್ಟ	ಶತಭಿಷ	ಪೂರ್ವಾಭಾದ್ರ
ಉತ್ತರಾಭಾದ್ರ	ರೇವತಿ			

ಎಂಬವು ಇಪ್ಪತ್ತೇಲು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳುಂ. ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಮಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುವು. ಅದರೊಳು ಒಂದೊಂದು ನಕ್ಷತ್ರಕೆ ನಾಲ್ಕು ನಾಲ್ಕು ಪಾದವಾಗಿ, ಮೇಣಾದಿ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳೊಂದೊಂದಕ್ಕೆ ಒಂಭತ್ತು ಪಾದವನ್ನಿಸಿ, ಅಶ್ವಿನಿ ಮೊದಲಾದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಲು ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳುಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಹಸುಗೆಯಾಗಿರುವು. ಅಲ್ಲಿ : ೪೫

ವಷ್ಟ ಯೋಗ :

ಮೇಂಡಾದಿ ರಾತಿಗಳ ಉದಯವೇ ಲಗ್ಗಿ, ಆ ಲಗ್ಗಿದ ಶುಭಾಶುಭರೂಪದಿಂ
ಹೊಣೆಯಾದ ನಕ್ಕತ್ಯಂಗಳಿಂ ದೇಶ ಕಾಲ ಕರ್ಮವಶದಿಂ ಸುವೃಷ್ಟಿ ಅಲ್ಲವೃಷ್ಟಿಗಳಾಗಿ,
ಭೂಲೋಕದ ಜನಗೆ ಅನ್ವಾದಿ ಭೋಗಸಾಧನಂಗಳಿಂ ವರ್ಷಕರಕಾಧಾರವು
ಇಂದ್ರನಾಣತಿಗಳಿಂ ನಡವುತ್ತಿದ್ದವು. ಇಂತು ವಾಯು ಮೇಂಡ ಮಳೆ ಮಿಂಚು ಮೋಳಿಗಿ
ಆಲಿಕಲ್ಲಿ ಅಧಿಪತಿಗಳಾದವನಂ ಅರಿಯಲ್ಪೇಜ್ಜುಂ. ಉಲ್ಲೇಖ

ಸಪ್ತ ಪವನಾಧಾರಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಒಂಭತ್ತು ಸಾವಿರದ ದೊಸ್ಯಾರು ಯೋಜನೆ ಪ್ರಮಾಣೀನೊಳಗಾಗಿ ಮೋಫ್, ಅಮೋಫ್ ವರ್ಜ್‌ತ್ರಾಂಗ ವೈದ್ಯತ ರೈವರ್‌ಟೆಕ್ ಸಂವರ್ತಕ ವಿಸಂವರ್ತಕ ಮೆಂಬ್ ಏಳು ಹವನಾಥಾರದಿಂದ ಉತ್ತರೋತ್ತರವಾದ ವಿಚಿತ್ರ ಮೇಘಾಶ್ರಯಂಗಳಾದ ಪಟ್ಟಣಂಗಳಲ್ಲಿ ಇರ್ವ ವರು ಆರಾರಂದೊಡೆ.

ಅಷ್ಟ ನಗರ ನಿರ್ವಾಹಿ ಬಾಲಗ್ರಹ ದೇವತೆಗಳು :

ಮೊದಲು ಮೋಷವೆಂಬ ಪವನಾಧಾರದ ಮೇಘಾಶ್ರಯದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತು ಸಾವಿರ ರೌದ್ರಮೂರ್ತಿಗಳಪ್ಪ ಕಾಮರೂಪಿಗಳಾದ ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಗಳನಿಸುವ ಭೂಮಾಡಿ ಸಕಲಲೋಕ ಸಂಚಾರಿಗಳನಿವ ಷಣ್ಣಿವನನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತಿರು ಪಿಠಾಜ ದೇವತೆಗಳುಂ;

ಧನದೇ ಭೀಷಣ ಕಾಳಿಕೆ ಭೀಮರೂಪಿ ಹಂಗಿನಿ ಮಾತನಿ ಮುಕ್ತಕೇಶೀ ಹಾಹಾಸಿನಿ ಹರಿಕೆ ರೋಧಿನಿ ಶಕುನಿ ಭೂಮಾಳಿ ಉತ್ತಮ ಓಂಗಳಿಗೇಕರ್ಣಿ ಪಂಕಚೆ ಶ್ರೀಮುಖಿ ಜನಿ ಕುಂಭಕರ್ಣಿ ತಾಪಿತೆ ಕಾಳರಕ್ಷಿ ನಂದಿನಿ ಕ್ಷೋಧಿನಿ ಧನೆ ಶಾಕಿನಿ ಪಂಚಳೆ ಕಾಮನಿ ಮೇಧಿನಿ ನಳಿನಿ ಮಹಾಕುಂಭಿನಿ ಹರಿ ಹಾಹಾಕರ್ಣಿ ವಾಯವಿ ಚಿಕ್ಕಣಿ ಸುಗಂಧಿನಿ ವನದೇವಿ ಕುಂಭಣಿ ಎಂಬ ಪೇಸರಿನ ದೇವತೆಗಳಿರು, ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿನ ಹತ್ತುರ್ತಿನ ಹನ್ಸೇಂದ್ರ ತಿಂಗಳು ಹದಿನಾರು ವರ್ಷದ ಬಾಲಕರಂ ಕ್ರಮದಿಂ ಗ್ರಹಂಗಳಾಗಿ ಪಿಡಿದು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ವಿಕಾರಂಗಳಂ ಸೂಚಿಸಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಲಿ ಭೋಗಜನಂಗೊಳ್ಳತ್ತಿರು.

ಉಲ್ಲೇಖ

ವಿನಾಯಕರು :

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಅಮೋಷಮೆಂಬ ಎರಡನೆಯ ಪವನಾಧಾರೋ ಮಾಘಾಶ್ರಯದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಯದ್ವಿಂ ಮಟ್ಟಿದ ನೀಲಾಂಜನ ಭಾಯಿಯ, ಸ್ಥೂಲಕಾಯದ, ವುಹೋದಂದ ಗಜವಕ್ಕೆ ಸಪಾಂಭರಣನಾದ ವುಂವತ್ತುಸಾವಿರಕೋಟಿ ವಿನಾಯಕರಿರು ಮತ್ತೆ ಲೋಕದ ದುರ್ಘಾಗಿಗಳು ಮಾಲ್ಯ ಸತ್ಯಮ್ರಫಲವನು ಅಪಹರಿಸುತ್ತೇ ಮಹಾಬಲವಂತರಾಗಿಹರು.

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ವಜ್ರಾಂಗಮೆಂಬ ಮೂರನೆಯ ಪವನಾಧಾರೋ ಮೇಘಾಶ್ರಮದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಂಜನ ಕಾಂತಿಯ ಭೀಮ ಕಾಯದ ಕೊಟ್ಟಾನುಹೋಟಿ ವೀರರಿಹರು, ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈ ಭೂ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯ ಸುದುಗಾಡಿನಲ್ಲಿ ವೀರಗಲ್ಲ ರೂಪಿನಲ್ಲಿ ಬಲಿಗೊಳ್ಳತ್ತಿಹರು.

ಉಲ್ಲೇಖ

ವೀರಸ್ವರ್ಗ :

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ವೈದ್ಯತಮೆಂಬ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪವನಾಧಾರದ ಮೇಘಾಶ್ರಯದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಸುರಪನ ಆಣತಿಯ ಅಪರರೆನಿಸುವ ದೇವತೆಗಳಿಹರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಈ ನರಲೋಕದ ಕಮ್ಮಿರಿ ಅಗ್ನಿ ಜಲ ಸಂಗ್ರಾಮ ಗೋಗ್ರಹಣಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪರಾಕ್ರಮದಿಂದ ಅಳಿದವರನು ಅಲ್ಲಿಯ ದೇವ ಕನ್ನೆಯರು ಅನಂತ ಸಂಭ್ರಮದಿಂ ಮಣಿವಿಂಚಿತ ವಿಮಾನದಿಂದ ಒಯ್ಯಿರು. ಅದೇ ವೀರಸ್ವರ್ಗಮಹ್ಯಂ.

ಉಲ್ಲೇಖ

ಸಧ್ವಿದ್ಯಾಧರಾದಿ ಲೋಕಗಳು :

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಮ ಮೇಲೆ ರ್ಯಾವತಕಮೆಂಬ ಐದನೆಯ ಪವನಾಧಾರದ ಮೇಘಾಶಯದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮಹಾಸಿದ್ಧರಿಹರು ಅಲ್ಲಿಗೆ ಧರೆಯ ಕೆಲವು ಮಂತ್ರಸಿದ್ಧ

ಸೂಧಕರ್ಯದ್ಯತ್ತಿಹರು.

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಸಂವರ್ತಕಮೆಂಬ ಆರನೆಯ ಪವನಾಧಾರದ ಮೇಘಾಶ್ರಯದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಮೂರು ಕೋಟಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥರರೆ ಮಹಡ್ಯಾಶ್ರಯಾರ್ಥಿಂದಿಹರು. ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ವಿಸಂವರ್ತಕಮೆಂಬ ಏಳನೆಯ ಪವನಾಧಾರದ ಮೇಘಾಶ್ರಯದ ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ವೀಕಾವಾದ ತಂತ್ರಿಧರಾದ ಪಟ್ಟಿಕುಲವಿರ್ವತ್ತ. ಇಂತು ಏಕು ಪವನಾಧಾರದ ಮೇಘಾಶ್ರಯದ ಸ್ಥಿತರ ಭೇದಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೪೯

ದಶಮೇಷ ಸ್ಥಾನಂಗಳ ವಿಚಾರಂ :

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ನೂರು ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಮಾರುತಾಧಾರದಿಂ ಮೇರವ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ಪಿಯ ದಶಮೇಷ ಸ್ಥಾನಂಗಳು ಉತ್ತರೋತ್ತಜಮಾಗಿರ್ವತ್ತ. ಅಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಕಶ್ಯಪಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸಿದ ಬೇರೆ ಮಳೆ ಮಿಂಚು ಸಿಡಿಲ್ಲಳಿಗೆ ಕಾರಣಮಾದ ಸುರಪವಾಣತೀಯ ಹತ್ತುಕೋಟಿ ವಾರಿಧರ ಮೇಘಂಗಳಾದ್ಯಡೆ ಬಿಂಗದ ಹೊರೆಗಳಂತೆ ಒಡಗೂಡಿರ್ವತ್ತ. ಆ ವಾರಿಧರ ಮೇಘಂಗಳುಂ ಸ್ವತಂತ್ರ ಗಮನವಿಲ್ಲಾಗಿ ವಾಯುಗಳೆ ಸಾಗಿಸಿ ತಂದು ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ಭೂಲೋಕಕ್ಕೆ ಮಳಿಗರಸಿ. ಗಾಳಿಪಟದಂತೆ ತೇಲಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಮೊದಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇರಿಸುತ್ತಿರ್ವತ್ತ. ಆ ವಾರಿಧರ ಮೇಘಂಗಳಿರ್ವತ್ತ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವು ಈ ಭೂಮಿಗೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರಮಕ್ಕುಂ. ೪೯೩

ಗಂಧವರ ಭೇದ :

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದ ದ್ವಿತೀಯ ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಲಕಾಯದ ಜೀಮೂತರನಿಪ ವಿದ್ಯಾರ್ಥರುಂ ಗಂಧವರುಂ ವಿಶಾಲ ಜಿತ್ರಗ್ರಹಂಗಳಲ್ಲಿ ಇರ್ವರು. ಆ ಗಂಧವರೆ ದೇವಗಂಧವರೆಂದು ಮತ್ತುಗಂಧವರೆಂದು ದ್ವಿವಿಧಪ್ರಕಾರವಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮಾರ್ವಯಿಗದಲ್ಲಿಯ ಮಣಿಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಈ ಸೃಷ್ಟಿ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿಯೇ ತಪ್ಪದ್ವರ್ತಾದವರು ಹಳೇ ದೇವಗಂಧವರುಗಳು. ಬಳಿಕ ಈ ಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಜನಿಸಿ ವೇಲೆ ಪುಣ್ಯಾಧಿನಿರ್ದಿಂದ ಆ ಪದವನೆಯ್ಯಾದವರುಗಳೇ ಮತ್ತುಗಂಧವರುಗಳಕ್ಕುಂ. ೪೯೪

ಸಪ್ತಮಾತ್ರಾ ಮತ್ತು ಯೋಗಶಕ್ತಿಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದ ಮೂರನೆಯ ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕಾರ ವಾಹನ ಆಯುಧಾದಿಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಅಗ್ನಿಕನ್ನಿಕೆಯರಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಿ ಮಾಹೇಶ್ವರಿ ಕೌಮಾರಿ ವೈಷ್ಣವಿ ವಾರಾಹಿ ಮಾಹೇಂದ್ರಿ ಚಾಮುಂಡಿಯರೆಂಬ ಸಪ್ತಮಾತ್ರಕೆಯರುಂ, ಕೆಲವರು ರುದ್ರಕನ್ನಿಕೆಯರುಂ, ಸಾಮಧ್ಯಸಿಧರುಂ ಇರ್ವರು. ದೇವಿ ದಿವ್ಯಯೋಗಿನಿ ದೊರ್ಜಣಿ ಧೂಮಾಕ್ಷಿ ಧ್ವಂಸಿನಿ

ದಂಡಧಾರಿಣಿ ಮೇಧಿನಿ ಮಾರಿ ಮಹಾಯೋಗಿನಿ ಶುಷ್ಕಾಂತಿ ಸೌಂದರಿ ಶಾಂಕರಿ
ಸಿದ್ಧಯೋಗಿನಿ ಮಾರಿಕ ಕಾಳಿ ಪ್ರೇತಾಶನಿ ಪ್ರಸಾದಿನಿ ಸರ್ವೇಶಿ ಕ್ಷೋಧಿನಿ ಪ್ರೇತಭೂಷಣಿ
ಕಂಕಾಳಿ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಪರಮೇಶ್ವರಿ ಕಾಳರಾತ್ರಿ ಕಿಂಕಿಣಿ ಕಪಾಲಿ ಕಲಹಣಿಯೆ ಕಾಕರ್ದೃಷ್ಟಿ
ಉಗ್ರಿ ಏರಕೊಮಾರಿ ಕಾಮರೂಪಿ ವೀರಭದ್ರೆ ವಿಶಾಲಾಕ್ಷಿ ವಿರೂಪಾಂಕ ವಿಶ್ವರೂಪಿ
ತುಷ್ಣಿ ವಿಷಲಂಘಿನಿ ಧನುಧರ್ಮಿ ಉದ್ರೂಪಕೇಶಿ ತಾಟಕ ತ್ರಿಪಲುರಾಂತಕಿ ವಾರಾಹಿರೋದ್ರಿ
ತ್ರಿಪುಂಡ್ರಧಾರಿಣಿ ಭೂತಶಂಕ ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ ಭಯಂಕರಿ ರೋದ್ರುವೇತಾಳಿ ರಾಕ್ಷಸಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ
ಲಂಬೋಷ್ಟಿ ನಿಶಾಚರಿ ಭೈರವಿ ಭೇಸುರಿ ಭೀಷಣಿ ನರಫೋಜನಿ ಘೋರೆ ಅಧೋಮುಖಿ
ಡಾಕಿನಿ ಗಣೇಶಿ ಚಂಡಿ ಯಕ್ಷಿಣಿ ಈಶಿ ಹೂಂಕಾರಿಯಂಬ ಚೌಷಣಿ ಯೋಗಿಣಿಯರುಂ
ತಮ್ಮ ನಾಮೋಚ್ಚರಣ ಮಾತ್ರದಿಂ ಗ್ರಹಗಚ್ಛಾಟನಾದಿ ಸಮಸ್ತ ವಿಘ್ನಂಗಳಂ
- ಪರಿಹರಿಸುತ್ತಿರುಂ..

ಉಂಗಳಿ

ಬತ್ತೀಸ ಅಯುಧಪಾಣಿ ದೇವತೆಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರಯೋಜನಾಂತರದ ನಾಲ್ಕನೆಯ
ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ, ವಿಢ್ಣ ಕರಾಚೂರಿ ಕಕ್ಷದ ಕಡುಗತ್ತಿ ಸೆಂಗೆಗತ್ತಿ
ಸಬಳ ಇಟ್ಟಿ ಬಾಳ ಇದಿರುಗತ್ತಿ, ಚಕ್ರ ಚೆಂಡು ನರಾದಿ ಚೆಲ್ಲೆಹ ಬಲ್ಲೆಹ ಶೂಲ ಶಿಲಾದಿ
ಗದೆಯ ಕಬ್ಬಿನಕ್ಕಾಲು ಬಾಕು ಪೋತಿ ಚೂರಿ ಕಿರಸೆ ಚಿಕ್ಕತಾರಿ ಪರಶು ಪಾಶ
ಪಟ್ಟಿಯ ಅಂಕುಶ ಮಟ್ಟಿ ಜವದಾಡೆ ಅಂಕುಚೂರಿ ವಂಂತಿ ತೌಡಿಯಂಬ ಬತ್ತೀಸಾಯುಧ
ಪಾಣಿಗಳಾದ ಘನ ದೇವತೆಗಳಿರುಂ.

ಉಂಗಳಿ

ಬಿರಾವತ - ಗರುಡ - ದೇವಗಂಗಿ :
ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದ ಪಂಚಮ
ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರನ ಬಿರಾವತಾದಿ ಗಜಗಳಿರುಂ.

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಉನ್ನತ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದ ಸಪ್ತಮ
ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ದೇವಗಂಗೆ ದಶಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಸ್ತಾರದಿಂ
ವಿಬೀಕ್ತಿ ವಣಿದ ಕಮಲ ಕುಮುದ ಹಂಸಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾಗಿ ದೇವ ಮನು
ಮನಿ ನಿಧ್ಯ ಗಂಧವಾದಿಗಳಿಗೆ ತನ್ನ ದರ್ಶನ ಸ್ವರ್ಥನ ಸಾನುಪಾನಾದಿಗಳಿಂ ಪರಮ
ಪಾವನತೆಯನು ಈವೃತ್ತಿರುಂ.

ಉಂಗಳಿ

ನಂದಿಕೆಷ್ಠರ :

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನಾಂತರದ ಎಂಟನೆಯ
ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಗಣನಿಕರದಿಂ ಶೂಡಿ ನಂದಿಕೆಷ್ಠರನಿರ್ವಣಂ,
ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಮಾರುತಾಧಾರದ
ಮೇಘಾಶ್ರಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಇರ್ದವರ ಲಿಂಗಕಾಂತಿ ರತ್ನಾಭರಣಾದಿ ದೃತಿಗಳಿಂದ
ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ವಿಷಯ ಪ್ರಕಾಶವಲ್ಲದೆ ಸೋಮ ಸೂರ್ಯದೀಪಿಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ
ಎಂದರಿಯವೇಳ್ಳಂ.

ಉಂಗಳಿ

ವಿಕಾದಶರ್ಯದ್ರ ಗಣಾದಿಸ್ಥಾನಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಹತ್ತು ಸಾವಿರದ ಯೋಜನಾಂತರದ ಹತ್ತನೆಯ ಮಾರುತಾಧಾರದ ವಿಮಾನ ಸ್ಥಾನವೆನಿಸುವ ಸೂರ್ಯನ ಭುವಲೋರ್ಕವಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಮಹೇಶ್ವರನ ಮಾನಸೋದ್ಧವರಾದ ಏರಭದ್ರ ಶಂಭು ಗಿರಿಶ ಅಂ ಏಕಪಾತ್ರ ಅಂಧಬುರ್ಡು ಪಿನಾಕ ಸ್ಥಾನ ಪಶುಪತಿ ಭವ ತ್ವಿಪಾಂಪತಿಗಳಿಂಬ ವಿಕಾದಶ ರುದ್ರರು ಅತಿಪೊಜ್ಯರಾಗಿರು. ಅಲ್ಲಿಯ ಧಾತ್ರದಿ ಪ್ರಭವಾಂತಮಾದ ಅಷ್ಟಮನುಗಳಿಂ ದಾಖಿಶಾದಿತ್ಯರು ಮೌದಲಾದರೆಲ್ಲಂ ಕೊಡಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರು. ೪೬

ಸೂರ್ಯರಥ ಪರಿಮಾಣ ಗತಿಸ್ಥಿತಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಸ್ಥಾನವು ಭೂಮಿಗೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಪ್ರಮಾಣವಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಆ ಭುವಲೋರ್ಕಾಧಿಶ್ವರನಾದ ಸೂರ್ಯನು ರಥಾರೂಢನಾಗಿ ಮಹಾಮೇರು ಪರವತಮಂ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಮಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಭೂಲೋಕದ ದಿವರಾತ್ರಿಗಳಂ ನಡಸುತ್ತಿರು. ಆತ್ಮರಥಕ್ಕೆ ಒಂದೇ ಗಾಲಿ ಎಪ್ಪತ್ತಿಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಗಲವು, ಅದರ ನೇಮವತ್ತಿಗೆಯೇ ಸಾವಿರಯೋಜನ ವಿಶಾಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಬದುಮೋಳಿ. ಆ ಗಾಲಿ ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಮಂದ. ಆ ಗಾಲಿ ತಿರುಗುವ ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಳತೆಯ ವಜ್ರವೇದಿಕೆಯಂಬು. ಆ ಗಾಲಿ ಮಾವೋರ್ಕ್ತ ಭೂಮಿಯ ಲೋಕಾಲೋಕ ಪರವತದ ಮೇಲೆ ಆಳುವೇರಿಯಲ್ಲಿ ತಿರುಗುವಂತೆ ಚರ್ಚಿಸಬಂತಿಹುದು. ಅದರ ನಾಭಿಯೋಳು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ ವಜ್ರಮಯವಾದ ಅಷ್ಟು ಹದಿನಾಲ್ಕುಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ನೀಳವಹುದು. ಗಾಣದ ಕತ್ತರಿಯಾಕಾದಿಂ ಮೇರುವಿನ ತಿರುಗುಣಿಯ ಶಂಖಕ್ಕೆ ಅಮರಿಹುದು. ಆ ಅಷ್ಟಿನ ಮೇಲುವಲಗಿಯೇ ಮಿಗೆ ವಿಶಾಲವಾದ ಎರಡು ಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ಅಳತೆಯ ದಟ್ಟವು, ಆ ಹಲಗೆಮ ಮೇಲೆ ಅಷ್ಟಿನ ಮದ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮ ನಿರ್ಮಿತಮಪ್ಪ ಮಹಾವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾದ ವಿಮಾನವೇ ನವರತ್ನಮಯ ಸ್ತಂಭಂಗಳಿಂ ಪತಾಕಾದಿ ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆಗಳಿಂ ಸಿಂಗರಂ ಬೆತ್ತು ಕಷ್ಟೋಳಿಸುತ್ತಿಹುದು. ೫೦೦

ರವಿ ಕಲಾಕಾರಿಸಾದಿಗಳು :

ತಪಿನಿ ತಾಬಿನಿ ಧಾರ್ಮಿ ಮರೀಚಿ ಜ್ಞಾಲಿನಿ ರುಚಿ ಸುಷುಪ್ತಿ ಬೋಗದಾ ವಿಶ್ವಮೋಧಿನಿ ಧರಣೆ ಕ್ಷಮಾ ಪ್ರಭಾ ಎಂಬ ದ್ವಾದಶಕಲಾವೃತನಾಗಿ ಹಿಮಕಿರಣ ಮುನ್ಮೂರ ಮೂವತ್ತುಮೂರು, ಉಷ್ಣಕಿರಣ ಮುನ್ಮೂರ ಮೂವತ್ತು ಮೂರು, ವರ್ಷಕಿರಣ ಮುನ್ಮೂರ ಮೂವತ್ತುಮೂರು, ಬೀಜ ಭೂತಕಿರಣ ಒಂದು, ಅಂತು ಸಹಸ್ರರನಸಿಸಿ ಕಾಲಕ್ರಮಾತ್ಮಕನಾಗಿ, ಹಿರಣ್ಯಾಯಕೇಶ ಮುಖಲೋಮಗಳಿಂ, ಕಮಲಾದಿಕವಿದಿದ ಚತುಭುರ್ಜಗಳಿಂ, ಕೀರೀಟ, ಕೀರ್ಯಾರ, ಕುಂಡಲ್ಯಾಧ್ಯಾಧರಣ ವಸ್ತು ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತಮಾದ, ಸಿಂಧಾರವಣದ ಒಂಭತ್ತುಸಾವಿರ ಯೋಜನದ ದೀಪರ್ ಶರೀರದಿಂದ ಇಪ್ಪತ್ತೇಳುಸಾವಿರದ ಯೋಜನ ಅಗಲಮಾದ ತನ್ನ ಪ್ರಭಾಮಂಡಲಂಗೂಡಿ, ಮೂವತ್ತುರುಸಾವಿರ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲದಿಂದ ಎಸೆದಿರ್ಫಂ.

ಮತ್ತಂ ಆ ಸೂರ್ಯನ ರಥದ ಈಶಾದಂಡದ ತುದಿಯನೊಗದ ಮೃದುದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಕುದುರೆ. ಆ ನೋಗದ ಎಡಬಲದ ಕಡೆಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಮೂರು ಮೂರು ಕುದುರೆಗಳು, ಇಂತು ಏಳು ಪಾರುವ ಕುದುರೆಗಳೆ ಸರ್ವರಜ್ಞವಿನಿಂ ಬಿಗಿದು, ಕುಲಾಲ ಚಕ್ರ ಭೂಮಣಿದಂತೆ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣಾಘಾಗಿ ತಿರುಗಿ ಬರುತ್ತಿರ್ವಾವು. ಆ ರಥವು ನರರ್ತ ಉಣಿಸ್ತು ಒಂದಕ್ಕೆ ಇಪ್ಪತ್ತೊಂದು ಸಾವಿರದ ಆರು ನೂರು ಯೋಜನಂ ನಡೆವುದು. ಫಳಿಗೆ ಒಂದಕ್ಕೆ ಎಪ್ಪತ್ತೇಳು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಎಪ್ಪತ್ತಾರು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಂ ನಡೆವುದು. ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಇರುಳಂಪಗಲಿಂದ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ನಲ್ಲಿತ್ತಾರು ಹೋಟಿಯುಂ ಅರುವತ್ತೇರು ಲಕ್ಷಮುಂ ಮೇಲೆ ಅರುವತ್ತು ಸಾವಿರ ಯೋಜನಂ ನಡೆವುದು. ೫೦೧

ಅಹೋರಾತ್ ಕಲ್ಪನೆ :

ಇಂತು ನಡೆದು ಪಗಲೊಂದರಲ್ಲಿ ಮೂರಾರ್ಥಿಯಿಂ ವಶಿಮಾಡಿಗೆ ಎಯ್ಯಲು, ಆ ಮೇರು ಮರೆಯಾಗಿ ವಶಿಮ ಗಡಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಭಾಗವೆಲ್ಲಂ ಕತ್ತಲೆಗವಿದು ರಾತ್ರಿಯಹುದು. ಬಳಿಕ ಆ ಮೇರುವಿನ ಉತ್ತರ ಭಾಗವೆಲ್ಲಂ ಬೆಳಕಾಗಿ ಹಗಲಹುದು, ಇಂತು ನಡೆದಲ್ಲಿ ಮೂರಾರ್ಥಿಗೆಯ್ಯಲು ಆ ಮೇರು ಮರೆಯಾಗಿ ಮೂರಾರ್ಥಿ ವಶಿಮಾ ಗಡಿಯಾರ ಉತ್ತರ ಭಾಗವೆಲ್ಲಂ ಕತ್ತಲೆ ಮುಸುಂಕಿ ರಾತ್ರಿಯಹುದು. ಬಳಿಕ ಆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾಗವೆಲ್ಲಂ ಬೆಳಕಾಗಿ ಮೌದಲಂತೆ ಪಗಲಕ್ಕು. ೫೦೨.

ಅಹೋರಾತ್ ಸಂಧಾರ್ಸ್ತರೂಪ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಪಗಲಿರುಳಿನ ಸ್ವರೂಪಮಾವುದನೇ: ಪ್ರಥಮ ಸ್ಯಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಓತಾಮಹನು ತಮೋಮಯವಾದ ದೇಹಮಂ ಧರಿಸಿ ರಾಕ್ಷಸರಂ ನಿರ್ವಿಷುತ್ತಾ ದೇಹಮಂ ಬಿಡಲು ಅದೇ ಮತ್ತ್ಯಗೇರ್ ರಾತ್ರಿಯಾಯಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನು ಸತ್ಯಮಯಶರೀರಮಂ ತಳೆದು ದೇವತೆಗಳಂ ಸ್ವಜಿಸುತ್ತಾ ಶರೀರಮಂ ಬಿಡಲು, ಅದೇ ಮತ್ತ್ಯಗೇರ್ ದಿವಸ ಸ್ವರೂಪವಾಯಿತ್ತು. ಮತ್ತಂ ಆ ಚತುರ್ಮುಖಿನು ಸ್ವಾತಿತನುವಂ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ ಪಿತೃಗಳಂ ಪಡೆದು ಆ ತನುವಂ ಬಿಡಲು ಅದೇ ಪಗಲ ಸಂಧಾರೂಪಮಾಯಿತ್ತು. ಮತ್ತಂ ಆ ಕೆಮಲಜನು ರಾಜಸಕಾಯಮಂ ಕೈಕೊಂಡು ನರಕಮಂ ಕಲ್ಪಿಸುತ್ತಾ ಆ ಕಾಯಕಮಂ ಬಿಡಲು ಅದೇ ನರಗೇ ರಾತ್ರಿಯ ಕೌಮುದಿ ಸ್ವರೂಪಮಾಯಿತ್ತು. ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾದ ದಿವರಾತ್ರಿಗಳಂ ನಡೆಸುತ್ತ ಸೂರ್ಯನು ತನಗೆ ಅಡ್ಡ ಬರ್ವ ಮಂದೇಹರೆಂಬ ಮಹಾರಾಕ್ಷಮನಿಕರಮಂ ಸಂಹರಿಸುತ್ತೆ, ಸಂಚರಿಸಲಾಗುವ ಫಳಿಗೆ ದಿನ ಪಕ್ಷ ಮಾಸ ವಶರ ಯುಗಂಗಳ ಲಕ್ಷಣಮಂ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ಣಿನು. ೫೦೩

ರವಿಯಾನಗತಿಕ್ರಮ ವಿಚಾರ ಮತ್ತು ಪರಿವಾರ :

ಆ ಸೂರ್ಯನು ತಿರುಗುವಲ್ಲಿ ಜೈತ್ತಾದಿ ಹನ್ನೆರಡು ಮಾಸಂಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಬ್ಬಾಬ್ಬರಿಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ, ಆ ರಥ ಸಿಂಹಾಸನವೇರಿ ಚರಿಸುವ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರನು ಅವರವರ ಸಹ ಚಯುರ ನಾಮತ್ಕಮ ವರ್ಣನವು ಎಂತೆಂದೊಡೆ: ಧಾತ ಅರಿಯಮ ಏತ್ತ ವರುಣ ಇಂದ್ರ ವಿವಸ್ತಾನ್ ಪರ್ವತನ್ ಮಾಷ ಅಂಶಮಾನ್ ಗಭಸ್ತಿಮಾನ್ ತ್ವಷ್ಟ್

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮನೆ

ವಿಷ್ಣುಗಳಿಂಬವರೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು. ಮಲಸ್ತ್ರು ಮಲಹ ಅತ್ಯಿ ವಶಿಷ್ಟ ಆಂಗಿರಸ ಭೃಗು ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೌತಮ ಕಶ್ಯಪ ಕ್ರತು ಜಮದಗ್ನಿ ಶಾಶಿಕರೆಂಬ ದ್ವಾದಶ ಮುಣಿಗಳೆ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅವರಿವರಿಂ ಕೀರ್ತಿಸುವರು. ವಾಸುಂ ಕಂಕವೀರ ತತ್ತ್ವಕ ನಾಗ ಏಲಾಪತ್ರ ಶಂಖವಾಲ ವೀರಾವತ ಧನಂಜಯ ಮಹಾಪದ್ಮ ಕರ್ಣಾಟಕ ಕಂಬಲ ಅಶ್ವತರೆಂಬ ದ್ವಾದಶ ಸರ್ವಾಂಗಳೇ ಪಿರಿವಿಡಿದು ಆ ವಾಜಿ ಬಂಧಾಧಿಕಾರಿಗಳು. ಮಂಬಿರ ನಾರದ ಹಾಹಾ ಹೂಹೂ ವಿಶ್ವಾಸು ಅಗ್ನಸೇನ ವಸುರುಚಿ ಸರ್ವಾಸು ಚಿತ್ರಸೇನ ಉನಾರ ದೃತರಾಷ್ಟ ಸೂರ್ಯವಚ್ಯಾರೆಂಬ ದ್ವಾದಶಗಂಧರ್ವರೆ ಪರಿಪಾಟಿಯಿಂ ಪಾಡುವರು. ಕೃತಸ್ಥಲೆ ಮಂಜತಸ್ಥಲೆ ಮೇನಕೆ ಸಹಜನ್ಯ ಪ್ರಮೋಚಂತಿ ಅನುಮೋಚಂತಿ ವಿಶ್ವಾಚಿ ಘೃತವಾಚಿ ಉವರ್ಚಿ ಪೂರ್ವಚಿತ್ತ ತಿಲೋತ್ತಮೆ ರಂಭೇಯರೆಂಬ ದ್ವಾದಂ ಅಪರಸ್ಯೀಯರು ತರುವಾಯ ನೃತ್ಯವನಾಡುವರು. ರಭಭ್ರಹ ರಭಾಜ ರಭಚಕ್ರ ರಭಾಶ್ಚ ವೃತ್ತ ಅರುಣ ಸುಷೇಣ ಸೇನಚಿತು ತಾಕ್ಷ್ಯ ಅರಿಷ್ಟನೇಮಿ ರುತಜಿತು ಸತ್ಯಜಿತುಗಳಿಂಬ ದ್ವಾದಶಗಾಮಿಗಳೇ ಪರಿಕ್ರಮದಿಂ ಸಾರಧಿಗಳು. ಪ್ರಕೇತಿ ಪೌರುಜ್ಞೀಯ ವಧ ದರ್ವ ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಕೂರ ಆಪಸ್ತ ವಾತ ವಿದ್ಯಾತ್ಮ ದಿವಾಕರ ಬ್ರಹ್ಮವೇತ ಯಜ್ಞವೇತರೆಂಬ ದ್ವಾದಶ ರಾಕ್ಷಸರೇ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅವರವರ ಮೈಗಾವಲವರು, ಅಂಗಿಷ್ಠಮಾತ್ರದ ಸೂರ್ಯಕಿರಣಿಗಳಂ ಸೇವಿಸುವ ಗೋವಿನ ಪಾದಾಂಕಿತಸ್ವಲದ ಪರಮ ಪವಿತ್ರ ಶಿದಕದಿಂ ಸಾನಪಾನಾದಿಗಳನ್ನು ಮಹಾಮಣಿಶ್ಶರರಾದ. ಅರವತ್ತೇ ಸಾವಿರ ವಾಲಬಿಲ್ಲರೇ ಸಾಮಾನ್ಯದಿಂ ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರ ಸಭಾಸದರುಗಳು, ಮೇಲೆ ದ್ರುವನು ಪ್ರವಾಹಮಂಬ ವಾಯುರಜ್ಞವಿನಿಂ ಪಿಡಿದು ಆ ರಥಮಂ ನಡಸುತ್ತಿರ್ವನೆಂಬುದೇ ಸೂರ್ಯಸಿದ್ಧಾಂತಮಕ್ಕುಂ. ೫೧೪

ಸಪರಿವಾರ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ ಕಲಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಸೂರ್ಯನಿಂ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಚರಿಯೋಕವಾಸಿಗಳಾದ ಕ್ರತು ದಕ್ಷ ಪರಮಸ್ತು ಸತ್ಯಕಾಮ ಕಾಲ ದ್ವನಿರುಚ ಮರೂರವ ಆದ್ರ್ಯವರೆಂಬ ವಿಶ್ವದೇವತೆಗಳೊಡನೆಯುಂ, ಅಗ್ನಿಶ್ವಂತ ವೋದಲದ ಪಿತೃದೇವತೆಗಳೊಡನೆಯುಂ ಹೊಡಿರ್ವ ಚಂದ್ರನಾಮೋಡೆ ಅಮೃತ ಮಾನದ ಮಾಣಾ ತುಷ್ಣಿ ಮುಷ್ಣಿ ರತಿ ದ್ವಾತಿ ಶತಿನಿ ಚಂದ್ರಿಕಾ ಕಾಂತಿ ಜೋತ್ಯಾತ್ಮಾ ಶರರೀ ಅಂಗದಾ ಮಾರ್ಣಿ ಮಾಣಾಮೃತ ಕಾಮದಾಯಿನಿಯೆಂಬ ಮೋಡಶ ಕಲಾಭರಿತನಾಗಿ, ಧವಲ ವರ್ಣಮಯ ಶರೀರದಿಂ, ಸಕಲೋಷಧಿಶ್ಶರನಾಗಿ ರಂಜಸುತ್ತಿರ್ವನು. ಆತನ ರಥಕ್ಕೆ ರಜತದ ಮೂರು ಗಾಲಿ, ಮೂರತ್ತುಮೋಳಿ, ಹತ್ತು ಬಿಳಿಯ ಕುದುರೆ, ಸಣಿಕರಜತಮಯಮಾಗಿರ್ವ ಆ ರಥಮಾಮೋಡೆ ಸೂರ್ಯನ ವಿಮಾನಕ್ಕೆ ದ್ವಿಗುಣವಹುದು, ಆ ಮಷ್ಟಕಾರೂಢನಾದ ಚಂದ್ರನ ಕಿರಣಗಳ ಅಮೃತಮಂ ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಂ ಮೋದಲ ಅಮಾಸೇ ಪರ್ಯಾಂತಮಾಗಿ ಅಗ್ನಿಮುಖ್ಯ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳುಂ, ಪಿತೃಗಣಗಳುಂ ಪಾನವಮಾಡೆ, ಕ್ಷಯವಾದ ಕಲೆಗಳಂ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಸುಷಮ್ಯೆಯೆಂಬ ಕಿರಣಸೂತ್ರದಿಂದ ಆ ಚಂದ್ರನಂ ಶುಕ್ರ ಪಕ್ಷದ ಪಾಡ್ಯಂ ಮೋದಲು ಹುಣಿಮೆ ಪರಿಯಂತರಂ ದಿನದಿನಕ್ಕೆ ವರ್ಧಿಸುತ್ತಿಹನು.

ಮೇಲೆ ಆ ಚಂದ್ರನ ರಥಮಂ ಧುವನು ಸಂಪಾಹಮೆಂಬ ವಾಯುರಜ್ಞವಿಂ ಹಿಡಿದು
ನಡಸುತ್ತಿಹನು. ಖಿಂಖಿ

ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲ :

ಬಳಿಕ ಆ ಚಂದ್ರನಿಂ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಯೋಜನಾಂಶರದಲ್ಲಿ ಮೊಲ್ಲೆಯ
ಹೂವಿನೋಪಾದಿಯ ಬಿಳಿದಾದ, ಚಂದ್ರನೋಪಾದಿಯ ಶಾಂತಿಮರುವಾದ
ಪುಷ್ಟಕಾರೂಢ ಮಾಗಿರ್ವ ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲವಿಹುದು. ಆ ನಕ್ಷತ್ರಮಂಡಲಮಂ ಮೇಲೆ
ಧುವನು ವಿವಹಮೆಂಬ ವಾಯುಸೂತ್ರದಿಂ ಹಿಡಿದು ನಡಸುತ್ತಿಹನು. ಖಿಂಖಿ

ಕುಜಾದಿ ಪಂಚಗ್ರಹಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ನಕ್ಷತ್ರ ಮಂಡನದಿಂ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಯೋಜನಾಂಶರದಲ್ಲಿ
ಪದ್ಮರಾಗವರ್ಣದ ಮಂಗಳನಿಹನು. ಆತಂಗೆ ಪವಳದ ವಿಮಾನ, ಅದಕ್ಕೆ ಪವಳದ
ಗಾಲಿನಾಲ್ಯ, ಎಂಟು ಕುದುರೆಗಳಿಕ್ರಂ.

ಬಳಿಕ ಮಂಗಳನಿಂ ಮೇಲೆ ಎರಡುಲಕ್ಷ ಯೋಜನಾಂಶರದಲ್ಲಿ ಕುಂಕುಮ ವರ್ಣದ
ಬುದನಿಹನು. ಆತಂಗೆ ರತ್ನದ ವಿಮಾನ, ಅದಕ್ಕೆ ಪಚ್ಚೆಯ ಗಿಲಿ ನಾಲ್ಯ, ಹಿಂಗಳ
ವರ್ಣದ ಹತ್ತು ಕುದುರೆಗಳಿಕ್ರಂ.

ಬಳಿಕ ಆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಂ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಾಂಶರದಲ್ಲಿ ತಪ್ತಕಾಂಚನವನ್ನು
ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಹನು. ಆತಂಗೆ ಸುವರ್ಣರಥ ಅದಕ್ಕೆ ಮಾಣಿಕ್ಯದ ಗಾಲಿ ನಾಲ್ಯ ಕುಂಕುಮ
ವರ್ಣದ ಎಂಟು ಕುದುರೆಗಳಿಕ್ರಂ.

ಬಳಿಕ ಆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯಿಂ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಾಂಶರದಲ್ಲಿ ಕುಂದವರ್ಣದ
ಶುಕ್ರನಿಹನು. ಆತಂಗೆ ರಜತವಿಮಾನ, ಅದಕ್ಕೆ ವೈಷ್ಣೋಯಿದ ಗಾಲಿ ನಾಲ್ಯ ಜಿತವರ್ಣದ
ಹತ್ತು ಕುದುರೆಗಳಿಕ್ರಂ.

ಬಳಿಕ ಆ ಶುಕ್ರನಿಂ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಾಂಶರದಲ್ಲಿ ಭಿನ್ನಾಂಜನವರ್ಣದ
ಕೌಶಿಧಿಸ್ತ್ವಯಿನ್ಯಾಂಭಯಂಕರಿ ಮೂರ್ಕೆಯಾದ ಶನಿಶ್ವರನಿಹನು. ಆತಂಗೆ ಕರ್ಮಾನ್ನ
ವಿಮಾನ. ಅದಕ್ಕೆ ನೀಲದ ನಾಲ್ಯ ಗಾಲಿ. ಕೃಷ್ಣವರ್ಣದ ಎಂಟುಕುದುರೆಗಳಿಕ್ರಂ.

ಬಳಿಕ ಈ ಮಂಗಳಾದಿ ಪಂಚಗ್ರಹಗಳಿಂ ಮೇಲೆ ಧುವನು ಪರಾಹಮೆಂಬ
ವಾಯುರಜ್ಞವಿಡಿದು ರುಜುಗತಿ ವಕ್ರಗತಿಗಳಾಗಿ ನಡಸುತ್ತಿರ್ವಂ. ಖಿಂಖಿ

ರಾಹು-ಕೇತುಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಶನಿಶ್ವರ ಮಂಡಲದಲ್ಲಿಯ ಕ್ರಮದಿಂದಂಜನ ವರ್ಣದ ಧೂಮ್ಮ
ವರ್ಣದ ರಾಹು ಕೇತುಗಳಿಹವು. ಅವಕ್ಕೆ ಉಕ್ಕಿನ ರಥ. ಅದಕ್ಕೆ ಪಜ್ಞದ ಗಾಲಿಗಳಂಟು.
ಕುದುರೆಗಳಂಟು. ಆ ರಾಹುಕೇತುಗಳಿರದನು ಮೇಲೆ ಧುವನು ಪರಿವಹಮೆಂಬ
ವಾಯುಸೂತ್ರದಿಂ ಹಿಡಿದು ನಡಸುತ್ತಿರ್ವಂ. ಖಿಂಖಿ

ಗ್ರಹಮಂಡಲ ಪರಿಣಾಮ :

ಬಳಿಕ ದಿವ್ಯ ದೇಹಾನ್ವಿತರಾದ ಸಮಸ್ತಗ್ರಹಂಗಳೊಳಗೆ ಮೊದಲು ಹೇಳ್ಣಿ ಸೂರ್ಯಮಂಡಲಕೆ ಇಮ್ಮುಡಿ ಚಂದ್ರಮಂಡಲ. ಅವರೀರ್ವರ ಸಮಾನವೇ ರಾಹು ಮಂಡಲ. ಆ ಚಂದ್ರಮನ ಷೋಡಶಾಂತಿಕವೆ ಶುಕ್ರಮಂಡಲ. ಆ ಶುಕ್ರನ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗೊಳಗೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಹೀನವಾದುದೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಂಡಲ, ಆ ಶುಕ್ರನ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗೊಳಗೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಹೀನವಾದುದೇ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ಮಂಡಲ, ಆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯ ನಾಲ್ಕುಂಶದೊಳಗೆ ಒಂದಂಶ ಹೀನವಾದುದೇ ಶನಿಮಂಡಲ. ಅದರ ಸಮಾನವೇ ಮಂಗಳನ ಮಂಡಲ. ಅದರ ನಾಲ್ಕು ಭಾಗಗೊಳಿಂದು ಭಾಗ ಹೀನವಾದುದೇ ಬುಧನ ಮಂಡಲ. ಆ ಬುಧನಿಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಉಳಿದ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳೊಳಗೆ ನೂರುಯೋಜನ, ಎಂಭತ್ತುಯೋಜನ. ಐವತ್ತುಯೋಜನದ ಅಗಲದ ಮಂಡಲಗಳನುಳ್ಳವಲ್ಲದೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆಯಾದ ನಕ್ಷತ್ರಂಗಳಲ್ಲವೆಂದೆ ಕಾಣಲ್ಪೇಳ್ಣುಂ.

ಇಂ

ಸೂರ್ಯ ಚಂದ್ರಗ್ರಹಣಂಗಳು :

ಬಳಿಕ ಆ ಗ್ರಹಂಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯ ಗ್ರಹಣಂಗಳು ಎಂತನೆ; ಆವ ಸಂವತ್ಸರದಲ್ಲಿ ಆವ ಮಾಸದಲಾದರೂ, ಹುಣ್ಣಿಮೆ ಅಮಾವಾಸೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೇಷಾದಿ ಹನ್ನೆರಡು ರಾಶಿಗಳೊಳಗೆ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರಿದ್ವ ರಾಶಿಗೆ ರಾಹು ಒಂದು ಯೋಗ ಮಾಡುಡೆ ಆಯಾಯ ಗ್ರಹಣಂಗಳಪ್ಪವು. ಆ ರಾಶಿಗಳಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ವ ಅಶ್ವಿನಿ ಮೊದಲಾದ ನಕ್ಷತ್ರಂಗ ಒಂದುಪಾದ, ಏರಡುಪಾದ, ಮೂರುಪಾದ ನಾಲ್ಕುಪಾದ ಕ್ರಮದಿಂದ ಒಂದಂಶಗ್ರಹಣ, ಏರಡಂಶಗ್ರಹಣ, ಅಂಶತ್ರಂಯಗ್ರಹಣ ಮಾರ್ಣವಗ್ರಹಣವುದೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಮಷ್ಟುಂ.

ಇಂ

ಸಪ್ತಷ್ಟಿ ಮಂಡಲ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಶನಿಶ್ವರನಿಂ ಮೇಲೆ ಏರಡು ಲಕ್ಷಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ, ಮರೀಚಿ ಅತ್ಯಾ ಅಂಗೀರಸ ಪುಲಸ್ಯ ಮುಲಹ ಕ್ರಮ ವಶಿಷ್ಟರೆಂಬ ಸಪ್ತಷ್ಟಿ ಮಂಡಲ ಮಿಕ್ಕಂ. ಬಳಿಕ ಇಂತು ಹೇಳ್ಣಿ ಭೂತೋಕದಿಂ ಮೇಲೆ ಭುವಲೋಕದ ಸಪ್ತಷ್ಟಿಚಂಡಲದ ಪರ್ಯಾಯಂತರಂ ವಿಚಿತ್ರಮಾಗಿರ್ವ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಲ್ಲಂ ಮಾರುತಾಧಾರದ ಮೇಘಾಶ್ರಯಂಗಳು. ಬಳಿಕ ಸಪ್ತಷ್ಟಿ ಮಂಡಲದಿಂ ಮುಂದೆ ಹೇಳ್ಣಿ ದುರ್ಭಿಕ್ಷೆ ಪರ್ಯಾಯಮಾಗಿ ತೋರುವ ಸ್ಥಾನಂಗಳಿಲ್ಲಂ ಪವನಾಧಾರದ ವಿಮಾನಂಗಳಿಂದೇ ವಿವರಿಸಲ್ಪೇಳ್ಣುಂ.

ಇಂ

ಭುವಲೋಕದ ಶಿಂಶುಮಾರ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಸಪ್ತಷ್ಟಿ ಮಂಡಲದಿಂ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಶೀಂಶುಮಾರ ಚಕ್ರವಿಹುದು. ಆ ಶೀಂಶುಮಾರನು ಮೊಸಳೆಯಾಕಾರದ ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪನಮ್ಮೆದರಿಂ ಮಹಾ ವ್ಯಷಭನೆನಿಸಿಕೊಂಬನು. ಅದರ ಶೀರವೇ ಶಶಿರನು, ಧರ್ಮವೇ ಮೂರ್ಖಿ, ಬ್ರಹ್ಮನೇ ಉತ್ತರಾಹನು. ಯಜ್ಞವೇ ಅಧರ, ವಿಷ್ಣುವೇ ಹೃದಯ,

ಸಂಪತ್ತರವೇಗಭ್ರ, ಅಶ್ವಿನಿದೇವತೆಗಳೇ ಮಾರ್ವಪಾದದ್ವಯಂಗಳು. ಅತ್ಯಿಯೇ ಮಧ್ಯ, ಏತ್ತಾ ವರುಣರ ಅಪರ ಪಾದದ್ವಯಂಗಳು. ಅಗ್ನಿಯೇ ಬಾಲದಮೋದಲು, ಇಂದ್ರನು ಆ ಬಾಲದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರಜಾಪತಿಯೇ ಆ ಬಾಲದ ಅಗ್ನಿ, ಅಭಯವು ಆ ಬಾಲದ ಶುದಿಗಳಾಗಿರುವು. ಬಾಲದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಸೃಂಭಕ್ಕೆದ ಸೂತ್ರಮಂ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಂ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಆ ಧ್ಯಾವನಲ್ಲಿರು ಮೊದಲು ಪೇಣ್ಣ ವಾಯು ಸೂತ್ರಂಗಳಂ ತಿಡಿದು ಆಗ್ರಹ ತಾರಗಳಂ ನಡೆಸುತ್ತಿರು. ಖಿಂಬಿ

ಸ್ವಲ್ಪೋರ್ಚಕದ ದೇವಂಧನು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಪ್ರಕಾರದ ಭುವಲೋರ್ಚಕದಿಂ ಮೇಲೆ ಎಂಭತ್ತೈದುಲಕ್ಷ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪೋರ್ಚಕವಿಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಕರ್ತೃವು ಆ ಇಂದ್ರನಾದೋಡ, ಹಿರಣ್ಯಯ ಶರೀರದಿಂ ಏಕಮುಖ ಚತುಭುಜ ಸಹಸ್ರ ಲೋಚನಂಗಳಂ ವಸ್ತೆ ಆಭರಣ ಗಂಥ ಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ದಧಿಚಿ ಮಷಿಶ್ವರನ ಬೆನ್ನೆ ನೆಟ್ಟಿಲುವೆನಿವ ಪ್ರಜಾಯಿಧವಿಡಿದು, ಶರಿದೇವಿಸಹಿತನಾಗಿ ಸಕಲ್ಯಾಷಯ್ರ ಸಂಪನ್ಮೂಲನಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಮನು ಮನಿ ದೇವತೆಗಳಂದ ಓಲ್ಯೆಸಿಹೊಳುತ್ತಿರು. ಖಿಂಬಿ

ದೇವತಾ ಭೇದಂಗಳು :

ಮತ್ತಂ ಆ ದೇವತೆಗಳಾದೋಡ ಆಜಾನ ದೇವತೆಗಳಂದು, ಕರ್ಮ ದೇವತೆಗಳಂದು ಎರಡಕತೆರನಲ್ಲಿ ಸೃಷ್ಟಿಪ್ರಾರಾಂಭದೊಳು ಆ ಪದವನೆಯಿದ್ವರುಗಳೇ ಆಜಾನ ದೇವತೆಗಳು, ಮನುಷ್ಯರಾಗಿ ಜನಿಸಿ ಬಳಿಕ ಅಶ್ವಮೇಧಾದಿ ಯಜ್ಞ ಇಷ್ವಾಫ್ರ ಘರಿತಾದಿ ಕರ್ಮಗಳಂದ ಆ ಪದಮಂ ಪಡೆದವರುಗಳೇ ಕರ್ಮದೇವತೆಗಳು. ಇಂದ್ರ ಅಗ್ನಿ ಯಮ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ಮೊದಲಾದವರುಗಳೇ ಆಜಾನರೆಂದು ಅರಿಯಲ್ಪೇಳ್ಳುಂ. ಖಿಂಬಿ

ದೇವತೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಸಕಲ ದೇವತೆಗಳು ಅಮೃತಮಯ ಶರೀರದಿಂ, ಕಂದರ್ವಸಮಾನ ರೂಪಣ್ಣದಿಂದ ಅನಿಮಿಷಲೋಚನದಿಂ, ಮಹದೈಶ್ವಯಂದಿಂ, ಸುರಸೀಯರ ಸಂಭೋಗದಿಂ ಮಹಾಸುಖಿದಿಂ ಇರ್ವರು. ಅವರು ಉಂಡ ಸುಧ ಮೊದಲಾದ ಆಹಾರವೆ ಮದನಾಂಬಿವಾಗಿಯೇ ಹೋಮುದಲ್ಲದೆ ಮುಲ ಮೂತ್ರವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಲ್ಪೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪೇಳ್ಳುಂ. ಖಿಂಬಿ

ಮಹಲೋರ್ಚಕದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುಣಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಸ್ವರ್ಗಲೋರ್ಚಕದಿಂ ಮೇಲೆ ಎರಡು ಕೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಮಹಲೋರ್ಚಕವಿರುತ್ತದು. ಅದಕ್ಕೆ ಮೃಕಂಡುವಿನ ಆತ್ಮಜನಾದ ಮಾರ್ಕಂಡೇಯ ಮುನೀಶ್ವರನು ಅಧಿಪತಿಯಗಿ, ಮರೀಚಿ ಮುಂತಾದ ಮುನಿಳೋಡಗೂಡಿ ಪರಮೇಶ್ವರಾರಾಧನೆಯ ಬಲದಿಂ ನಿತ್ಯತ್ವಮಂ ಪಡೆದು ಸುವಿಸ್ತರೂಪನಾಗಿರು. ಖಿಂಬಿ

ಒವೇಕ ಚಂತಾಮರ್ಮ:

ಜನಲೋಕ (ಪಿತ್ಯಲೋಕ) :

ಮತ್ತಂ ಆ ಮಹಲೋಕದಿಂ ಮೇಲೆ ಎಂಬುಕೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜನಲೋಕವಿಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ವಶಿಷ್ಠಾದಿ ಮಣಿಶ್ವರರು ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಪಿತ್ಯಲೋಕವೆನಿಸಿ, ಶಿತ್ಯ ಜಹು ಜನಂಗಳೊಡಗೂಡಿ ತಮೋರಾಜ್ಯಂಗೆಯ್ಯತ್ವಿರ್ವರು. ಅಲ್ಲಿಯೆ ಖಣಿಗಳ ಪಿತ್ಯಪಿತಾಮಹರೆ ಭೂಲೋಕದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಗೋತ್ರವಪ್ಪದರಿಂದವೇ ಪಿತ್ಯಲೋಕವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರ್ವಂ.

ಇಂಥಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗಳಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ತಪೋಲೋಕ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಜನಲೋಕದಿಂ ಮೇಲೆ ಹನ್ಸರಡು ಕೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ತಪೋಲೋಕವಿಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಮಾನಸ ಪುತ್ರರಾದ ಸನಕ ಸನಂದ ಸನಾತನ ಸನತ್ಸುಜಾತ ಸನತ್ಸುಮಾರರೆಂಬ ಐವರು ರಾಜಷ್ರೀಶ್ವರರು ಅಧಿಪತಿಗಳಾಗಿ ಯೋಗ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರ್ವಂ.

ಇಂಥಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗಳಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಸತ್ಯಲೋಕ - ಚತುಮುಖ ಬ್ರಹ್ಮನು :

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ಮೇಲೆ ಹದಿನಾರು ಕೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯಲೋಕವಿಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ರಜೋಗುಣದಿಂ ಜಗದುತ್ತತ್ವ ಕರ್ತೃವಪ್ಪ ಪಿತಾಮಹನೆ ಕರ್ತೃವು. ಆತನಾದೂಡ ಸುವರ್ಣಕಾಂತಿಮಯ ಶರೀರದಿಂ ಚತುಮುಖ ಲೋಚನಾಷ್ಟಕ ಯಜ್ಞಸೂತ್ರಂಗಳಿಂ, ಅಕ್ಷಮಾಲೆ ವಾಶ ದಂಡ ಕಮಂಡಲಂಗಳುಳ್ಳ ವಾಮ ದಕ್ಷಿಣಕರ ಚತುಷ್ಪಯದಿಂ, ದಿವ್ಯ ವಸಾಭರಣಗಂಧ ಮಾಷಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಸರಸ್ವತಿ ಸಹಿತನಾಗಿ ಮೂರ್ತಿವೆತ್ತು ವೇದಪುರುಷರಿಂ, ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ನವಬ್ರಹ್ಮರಿಂ, ಸಕಲ ಮುನಿಜನಂಗಳಿಂ, ವಾಸವಾದಿ ಸುರಸಂತತಿಗಳಿಂದ ಓಲೈಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರ್ವಂ.

ಇಂಥಿಗಳನ್ನು ಸಿದ್ಧಿಗಳಾಗಿ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

ಅರುವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸಿದ್ಧಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರ್ಥಿವ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಬು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಅರುವತ್ತು ನಾಲ್ಕು ಸಿದ್ಧಿಗಳುಂಟು. ಅವಂಪೇಣ್ಣ ನೆವದಿಂ, ಪಿಶಾಚಾದಿ ದೇವತೆಗಳ ಅಂತರಂಗಳ ಪದವಿಗಳ ತಾರತಮ್ಯಮಂ ತೋರ್ವೆನು, ಅದೆಂತೆಂದೂಡ:

ಸೂಲನಾಗುರ್ವ ಸೂಕ್ಷ್ಮನಾಗುರ್ವ ಬಾಲನಾಗುರ್ವ ಯೋನವಾಗುರ್ವ ವೃದ್ಧನಾಗುರ್ವ ನಾನಾ ಜಾತಿರೂಪನೆಯ್ಯಹ, ಪ್ರದ್ವಿ ಮೌರತಾಗಿ ಏಕ್ಷ ಭೂತಚತುಷ್ಪಯದಿಂದಲೆ, ದೇಹಮಂ ಧರಿಸುವ, ನಿತ್ಯಸುಗಂಧಮಂ ಸೇವಿಸುವಹ ಎಂಟು ಪಾರ್ಥಿವ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಪಿಶಾಚರ ಗುನಾಂಗಕ್ಕುಂ.

ಅಪ್ರಾ ತತ್ತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಬು :

ಬಳಿಕ ಜಲನಿರಸನಮಂ ಮಾಡುಹ, ಭೂಸದೃಶ ಜಲಗಮನಮಂ ಮಾಡುಹ, ಅನಾತುರ ಸಮುದ್ರ ಪಾನಮಂ ಮಾಡುಹ, ನಿರ್ಜಲ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಜಲದರ್ಶನಮಂ

ಮಾಡುಹ, ಶಿಲಾದಿತಾಡವನದಿಂ ಪ್ರಾವಿಲ್ಲದಿರುಹ, ಕರಪುಟದಲ್ಲಿ ಸಮುದ್ರಮಂ ಧರಿಸುವ, ನೀರನ ವಸ್ತುವಂ ಸುರಸಂ ಮಾಡುಹ, ಅಪ್ಪು ಹೊರತಾಗಿ ಮೇಲಣ ಮಾರು ಭೂತಂಗಳಿಂದವೆ ದೇಹಮಂ ಧರಿಸುಹವೆಂಟು ಅಪ್ಪು ಸಿದ್ಧಿಗಳವರೊಡನೆ ಮಾರ್ಪೋರ್ಕ್ತ ಗುಣಂಗಳು ಎಂಟೂ ಕೂಡಿ ಹದಿನಾರು ರಾಕ್ಷಸರ ಗುಣಂಗಳಕ್ಕುಂ.

ತೈಜಸ ಸಿದ್ಧಿಗಳಂಟು :

ಬಳಿಕ ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ನಿಮಾರ್ಚ, ಅಗ್ನಿಭಯವರ್ಚನ, ಜಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿ ಸಾಪನ, ಪಾಣಿಯಲ್ಲಿ ಪಾವಕಧಾರಣ, ಅನ್ನಾತಿಪಚನ, ಅಪ್ರಯತ್ನ ಜಗದ್ಧಕನ, ಅಗ್ನಿ ಹೊರತಾಗಿ ಮೇಲಣ ಬೂತದ್ವಯದಿಂದವೆ ದೇಹಧಾರಣವೆಂಬ ಎಖಂ, ಬೇರೆ ಅತಿ ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಮರೆಯಾಗಿರ್ಫ ಅತೀತ ಅನಾಗತವಸ್ತು ವಿಸರಮಂ ಯಥಾರ್ಥಮಾಗಿ ಅರಿವತೆನವೆ ಪ್ರತಿಭೇದ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ದೂರ ಶರ್ವಗುಹಣವೆ ಶ್ರವಣ. ಸಕಲ ಜನ ವೃತ್ತಾಂತ ವಿಷಯ ಜ್ಞಾನವೆ ವಾರ್ತೆ, ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲದೆ ದಿವ್ಯದರ್ಶನವೆ ದರ್ಶನ, ದಿವ್ಯರಸಾಸ್ವಾದನವೇ ಅಷ್ಟದನ, ಸಕಲ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯ ದಿವ್ಯ ಗಂಧಾದಿಗಳನರುವುದೇ ವೇದನೆ ಎಂಬಿವೆ ಷಟ್ಕಾ ಉಪಸರ್ಗಂಗಳಿನಿಸಿಕೊಂಬುವನು ಉಳ್ಳಿದೊಂದು, ಇವೆಂಟು ತೈಜಸ ಸಿದ್ಧಿಗಳು. ಇವರೊಡನೆ ಮೊದಲ ಹದಿನಾರು ಗುಣಂ ಕೂಡಿ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಯ್ಯಕ್ಕರ ಗುಣಂಗಳಕ್ಕುಂ

ವಾಯುಸಿದ್ಧಿಗಳಂಟು :

ಬಳಿಕ ಮನೋಜವತ್ತ ಭೂತಾಂತಿಕಪ್ರವೇಶನ, ಪರವತಾದಿ ಭಾರಾಭರಣ, ಗುರುತ್ವ, ಲಘುತ್ವ, ಹಸ್ತಾನಿಲಧಾರಣ, ಅಗ್ರಾಂಗುಲಿ ಭೂತಕಂಪನ, ವಾಯು ಹೊರತಾಗಿ ಗಗನಮಾತ್ರದಿಂ, ದೇಹಧಾರಣಮೆಂಬ ಎಂಟೂ ಮಾರುತ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಇವರೊಡನೆ ಮೊದಲ ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕು ಗುಣಂಗೂಡಿ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಗಂಧರ್ವರ ಗುಣಂಗಳಕ್ಕುಂ ೫೨೦

ಅಂಬರ ಸಿದ್ಧಿಗಳಂಟು :

ಬಳಿಕ, ಭಾಯಾವಿಹೀನತೆ ಇಂದ್ರಿಯ ಅದೃಶ್ಯತೆ, ಹೇಚರತೆ, ಯಥೇಷ್ಟ ವಿಷಯ ಸಂಗತಿ, ಶೈಲಲಂಘನ, ಶೈಲಗಭೀರ್ಚರಣ ಆಕಾಶ ಚಿಂಡಿಕರಣ, ಅಶರೀಜಮೆಂಬವೆಂಟೂ ಅಂಬರ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಇವರೊಡನೆ ಮೊದಲ ಮೂವತ್ತೆರಡು ಕೂಡಿ ನಾಲ್ಕುತ್ತ ಇಂದ್ರನ ಗುಣಂಗಳಕ್ಕುಂ. ೫೨೧

ಮಾನಸ ಸಿದ್ಧಿಗಳಂಟು :

ಬಳಿಕ, ಯಥಾಕಾಮೋಪಲಭ್ಜಿ, ಯಥಾಕಾಮನಿಗರ್ಮನ, ಸರ್ವತಿರಸ್ಕರಣ, ಸರ್ಕಲಗುಹ್ಯಾರ್ಥದರ್ಶನ, ಕರ್ಮಾನುಗುಣನಿಮಾರ್ಚ, ವಶಿತ್ವ, ಪ್ರಿಯದರ್ಶನ, ಸಂಸಾರದರ್ಶನವೆಂಬ ಎಂಟು ಮಾನಸ ಸಿದ್ಧಿಗಳು. ಇವರೊಡನೆ ನಾಲ್ಕುತ್ತ ಗುಣಂಗಳಂ ಕೂಡಿ ನಾಲ್ಕತ್ತೆಂಟು ಸಾಮಾನ್ಯ ಗುಣಂಗಳಕ್ಕುಂ ೫೨೨

ಒಮ್ಮೆ ಚಂತಾಮೋಹಿ

ಅಹಂಕಾರ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಟು :

ಬಳಿಕ, ಭೇದನ ತಾಡನ ಬಂಧನ ಮೋಚನ, ಗ್ರಹಣಸಂಸಾರಪರಿವರ್ತನೆ ಪ್ರಸಾದ ಮೃತ್ಯುಕಾಲ ಜಯಮೆಂಬ ಎಂಟು ಅಹಂಕಾರ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಇವರೊಡನೆ ಮೊದಲ ನಾಲ್ಕುತ್ತೆಂಟು ಗುಣಂ ಗೂಡಿ ಐವತ್ತಾರು ಪ್ರಜಾಪತಿಯ ಗುಣಂಗಳಷ್ಟುಂ. ಆಗಿ

ಬುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳೆಂಟು :

ಬಳಿಕ, ಜಗಜ್ಞನನಿ, ಜಗದ್ರಕ್ಷಣ, ಜಗತ್ತಂಹರಣ, ಅಭಿಮತ, ಇಷ್ಟಾಧಿಕರಣ, ಲೋಕಪ್ರವರ್ತನ, ಅಸದ್ಯಶನಿಮಾಣ, ಅಶುಭಕರಣವೆಂಬ ಎಂಟು ಬುದ್ಧಿ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಇವರೊಡನೆ ಮೊದಲ ಐವತ್ತಾರು ಗುಣಂಗೂಡಿ ಅರುವತ್ತನಾಲ್ಲು ಗುಣಂಗಳಂ ಸಂಪನ್ಮಾನಿ ಸತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ವಂ. ಆಗಿ

ಚತುಮುಖಿಯ ಸಿದ್ಧಿಗಳ ಪರ್ಯಾಯವಾನೆ :

ಇಂತು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಂಬ ಮೊದಲು ಬುದ್ಧಿ ಕಡೆಯಾದ ಎಂಟು ತತ್ತ್ವ ಜಯದಿಂದಾದ ಸಿದ್ಧಿಗಳನುಳ್ಳ ಹಿಶಾಚಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂತಮಾದ ದೇವತೆಗಳ ಪದವು ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾಗಿ, ಮುಂದೆ ಪ್ರಕೃತಿ ತತ್ತ್ವಾಧಿಗಳ ಜಯದಿಂದಾದ ಸಿದ್ಧಿಗಳನುಳ್ಳ ವಿಷ್ಣ್ವಾಧಿಗಳ ಮಹಾ ಪದಂಗಳನು ಎನ್ನೆಸಲು ಅಳವಲ್ಲಿಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಪ್ರೇಚ್ಚುಂ

ಆಗಿ

ನವಬ್ರಹ್ಮರುಗಳ ಉತ್ಸತ್ತಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಂದ ಅಶಿಲ ದೇವದಾನವಾದಿಗಳುತ್ತೀ ಕುಮವಾವುದು ಎಂದೋಡೆ: ಪ್ರಥಮ ಸೃಷ್ಟಿಯೋಳು ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ನೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಮರಿಚ ಮಟ್ಟಿದನು. ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಮಲಸ್ತನು ಮಟ್ಟಿದನು. ವ್ಯಾನವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಮಲಹ ಮಟ್ಟಿದನು. ಅಪಾನವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ಕ್ರತು ಮಟ್ಟಿದನು. ಸಮಾನ ವಾಯುವಿನಲ್ಲಿ ವಶಿಷ್ಟನು ಮಟ್ಟಿದನು. ಸಂಕಲ್ಪದಲ್ಲಿ ಧರ್ಮದೇವತ ಮಟ್ಟಿತ್ತು. ಬಳಿಕ ಮರೀಚ್ಯಾದಿ ವಶಿಷ್ಟಾಂತಮಾದವರುಗಳೇ ನವಬ್ರಹ್ಮರೆನಿಸಿಕೊಳುತ್ತಪರಂ.

ಆಗಿ

ಮರೀಚಿಬ್ರಹ್ಮನಿಂ ಕಶ್ಯಪ ಸಂತತಿ :

ಮತ್ತಮ ಆ ಮರೀಚಿಗೆ ಕಶ್ಯಪ ಬ್ರಹ್ಮನಾದನು. ಆತಂಗೆ ದಕ್ಷಬ್ರಹ್ಮನ ಮತ್ತಿಯರಾದ ದಿತಿ ಅದಿತಿ ಧನು ಕಾಲೆ ಅನಾಯ ಸಂಹಿತೆ ಮುನಿ ಪ್ರವಾಹೆ ಅರಿಷ್ಟೆ ವಿನತೆ ಕಚಿಲೆ ಕದುವೆ ಕ್ರೋಧಿಯರಂಬ ತ್ರಯೋದಶ ಸ್ತ್ರೀಯರುಗಳು ಅವರೊಳಗೆ

ಆಗಿ

ಅದಿತೇಯರಾದ ದೇವಕಳ ಸಂತತಿ :

ಅದಿತಿಗೆ ಧಾತ್ರ ಮೊದಲಾದ ವಿಷ್ಣು ಕಡೆಯಾದ ದ್ಯಾದಶಾದಿತ್ಯರುಂ ಇಂದ್ರಾದಿ ವರೂವತ್ತುವರೂರುಕೋಟಿ ದೇವತೆಗಳುಂ ಪುಟ್ಟಿದರು. ವಾತ್ತಂ ಆ ಸೂರ್ಯನಾರಾಯಣಂಗೆ ವೈವಸ್ತತಮನು ಜನಿಸಿದನು. ಅವನಿಗೆ ಇತ್ಯಾಕುವೇ ಮೊದಲಾದ ಸಂತಾನಪರಂಪರೆಯಿಂ ರಾಮ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಭರತ ಶತ್ರಘ್ನರು ಕಡೆಯಾದ ಸಮಸ್ತ

ಕ್ಷತ್ರಿಯ ರಾಜವರ್ಗಂ ಜನಿಸಿತ್ತು. ಮತ್ತಂ ಆ ವೈಪುಸ್ತತಮನುವಿನ ಮತ್ತಿಯಾದ ಇಳೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಚಂದ್ರನ ಸುತನಾದ ಬುಧಂಗೆಯು ಮರೂವವಂ ಜನಿಸಿದನು. ಆತಂಗೆ ಆಯುವೆಂಬಾತ ಮೊದಲಾಗಿ ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಜನಮೇಜಯನೇ ಕಡೆಯಾದ ಸಕಲ ಕ್ಷತ್ರಿಯ ಜಾತಿ ಜನಿಸಿತ್ತೇಂದರಿವುದು. ಖಿಲ್

ದೃಕ್ ಸಂತತಿ :

ಬಳಿಕ್ ಎರಡನೆಯ ದಿತಿಗೆ ಇವತ್ತಾರು ಕೋಟಿ ರಾಕ್ಷಸರು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ, ಹಿರಣ್ಯ ಕಶಿಪುವಿಂಗೆ ಪ್ರಕೂದ ಸಹ್ಯಾದ ಅನುಹ್ಯಾದ ತಿಳಿ ಭಾಷ್ಯಾಭರಂಬ ಇವರು ಮತ್ತರಾದರು. ಅವರೊಳಗೆ, ಪ್ರಕೂದಂಗೆ ವಿರೋಜನ ಕುಂಭ ನಿಕುಂಭರಂಬ ಮೂವರು ಮಕ್ಕಳು. ಅವರಲ್ಲಿ ವಿರೋಜನಂಗೆ ಬಲೀಂದ್ರನಾದನು. ಆತಂಗೆ ಬಾಣಾಸುರಂ ಮೊದಲಾದ ಶತಕುಮಾರರಾದರು, ಎಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಘಂಕುಂ ಖಿಲ್

ದನು ಕಾಲೇಯರಿಂ ರಾಕ್ಷಸ ಸಂತತಿ :

ಬಳಿಕ ಮೂರನೆಯ ದನುವೆಂಬಾಕೆಗೆ ನಾಲ್ಕುತ್ತು ಕೂರ ದಾನವರ್ದು ಮಟ್ಟಿದರು. ನಾಲ್ಕುನೆಯ ಕಾಲೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ನಿವಾತ ಕವಚಾಸುರರು ಮಟ್ಟಿದರು. ಖಿಲ್

ಅಸುರ ಸಂತತಿ :

ಬಳಿಕ ಪದನೆಮ ಆಯುವೆಂಬಾಕೆಗೆ ವೃತ್ತಾಸುರಂ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕುತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಜನಿಸಿದರು. ಆರನೆಯ ಸಂಹತೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ರಾಹು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕುರು ಮಕ್ಕಳು ಮಟ್ಟಿದರು. ಖಿಲ್

ರತ್ನ ಗಂಥವ ಅಷ್ಟರೋ ಗಣಾದಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ :

ಬಳಿಕ ಏಳನೆಯ ಮುನಿ ಎಂಬಾಕೆಗೆ ನವರತ್ನಗಳುಂ ದೇವಗಂಥವರುಂ ಮಟ್ಟಿದರು. ಎಂಟನೆಯ ಪ್ರವಾಹಿಗೆ ಚಿಂತಾಮನೆ ಪರಷ ಸಕಲಲೋಹಂಗಳು, ಏಳು ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳು, ಹತ್ತು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮಟ್ಟಿದರು. ಬಳಿಕ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಅರಿಷ್ಟೆಗೆ ಹತ್ತು ಅಪ್ಸರ ಸ್ತ್ರೀಯರು ತುಂಬುರು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕುರು ಗಂಡು ಮಕ್ಕಳು ಮಟ್ಟಿದರು. ಖಿಲ್

ವಿನತೆಯಂ ಪಕ್ಷಿ ಸಂತತಿ :

ಬಳಿಕ ಹತ್ತನೆಯ ವಿನತೆಗೆ ಗರುಡ ಅರುಣ ವಜ್ರ ಸಿಡಿಲು ವರುಣಾದಿ ಜಲದೇವತೆಗಳುಂ ಮಟ್ಟಿದರು. ಅವರಲ್ಲಿ ಸಿಡಿಲು ಗರುಡನೊಡನೆ ಮಟ್ಟಿದರಿಂ ಸರ್ವವೈರಿಯಾಯಿತ್ತು. ಜಲದೇವತೆಗಳೊಡನೆ ಮಟ್ಟಿದ ಕಾರಣದಿಂ ಮಳಗಳಾಗುವಲ್ಲಿ ಬಂದು ಘರ್ಜಣಿಸಿ ವೈವಹರಿಸುತ್ತಿಕುರ್ಬಾ. ಖಿಲ್

ಒಮ್ಮೆ ಸಂತಾಮರ್ಮ :

ಕವಿಯೆಂ ಅಮೃತ ಗೋ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಂತತಿ :

ಬಳಿಕ ಹನ್ಮೊಂದನೆಯ ಕವಿಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಅನಂತ ತತ್ವಕ ವಾಸುಕಿ ಮೊದಲಾದ ಸಾವಿರ ಮಹಾನಾಗಕೆಳು ಮಟ್ಟಿದರು. ಜಿಜಿಜಿ

ಮೃಗ ಪಶು ಪರ್ವತಾದಿಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ :

ಬಳಿಕ ಹದಿಮೂರನೆಯ ಹೈಂಡಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಪರ್ವತಗಳುಂ, ಲೋಕಭಾಧಕರಾದ ಕೆಲರು ಕ್ಲೂರಾತ್ಕರುಂ, ದ್ಯಾದಶಪುತ್ರಿಯರುಂ ಪುಟ್ಟಿದರು. ಅವರೇಳಗೆ ಭದ್ರಾಮುದ್ರೆಯಂಬವಳಲ್ಲಿ ಐರಾವತಂ ಜನಿಸಿತ್ತು. ಸಿತೆಯೆಂಬವಳಲ್ಲಿ ಉಳಿದ ದಿಗ್ಭಂಗಗಳು ಉದಿಸಿದವು. ಮಾತಂಗೆಯಲ್ಲಿ ಮಿಕ್ಕ ಗಜಂಗಳು ಉದಿಸಿದವು. ಗಾಂಥಯೆಯಲ್ಲಿ ಕುದುರೆಗಳು ಉದಿಸಿದವು. ಶಾದ್ರೂಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಂಹಗಳಾದವು. ಹರಿ ಎಂಬಾಕೆಯಲ್ಲಿ ವಾನರಂಗಳು ಒಗೆದವು. ಮೃಗೆಯಲ್ಲಿ ಮೃಗಂಗಳು ಉದ್ದೇವಿಸಿದವು. ಮೃಗಮದೆಯಲ್ಲಿ ಕರಡಿಗಳುಂ ಚಮರೀಮೃಗಂಗಳು ಉಂಟಾದವು. ಸುರಸೆಯಲ್ಲಿ ಸರ್ವಜಾತಿ ಜನಿಸಿತ್ತು. ನರೆಯೆಂಬವಳಲ್ಲಿ ಮಷ್ವವಿಲ್ಲದೆ ಫಲಿಸುವ ಅಶ್ವತ್ಥಾದಿ ಮರಂಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದವು. ಕುಹೆ ಎಂಬಾಕೆಯಲ್ಲಿ ಮಷ್ಘಳಂಗಳುಳ್ಳ ಮರಂಗಳು ಮಟ್ಟಿದವು. ವಿರೋಧೆಯಲ್ಲಿ ಲತೆ ಗುಲ್ಬ ನಾನಾತ್ಯಾಳಾದಿಗಳು ಉದಯವಾದವು. ಇಂತಿವೆಲ್ಲಂ ಮರೀಚಿಯ ಸಂತಾಲಮಕ್ಕು. ಜಿಜಿಇ

ಭೃಗುಬ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಭೃಗುವಿಂಗೆ ಕವಿಯೆಂಬ ಮಗನಾದನು. ಆತಂಗೆ ಶುಕ್ರಮಂದಿರವಿಸಿ ದೃತ್ಯಗೇ ಗುರುವಾಗಿರ್ವಂ. ಜಿಜಿಲ್

ಆಂಗಿರೋಭ್ರಹ್ಮ ಸೃಷ್ಟಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆಂಗಿರಸನಿಗೆ ಬೃಹಸ್ಪತಿಯು ಜನಿಸಿ ಸುರಿಗೆ ಆಚಾರ್ಯನಾಗಿರ್ವಂ.

ಮಲಸ್ಯ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಮಲಸ್ಯಂಗೆ ವಿಶ್ವಾವಸು ಮಟ್ಟಿದನು. ಆತಂಗೆ ಕುಬೇರನುಂ ಕಿನ್ನರರುಂ ಜನಿಸಿದರು. ಮತ್ತೆಂ ಆ ವಿಶ್ವಾವಸುವಿಂಗೆ ರಾಕ್ಷಸಮತ್ತಿಯಾದ ಕೈಕನೆ, ಮಷ್ಣೋತ್ಸಂಪುಟೆ ಎಂಬ ಕುರ್ಬಾನು ಸೀಯರು. ಅವರೋಳಗೆ ಕೈಕನೆ ಎಂಬಾಕೆಗೆ ರಾವಣ ಕುಂಭಕರ್ ವಿಭಿಂಜಣಾರೆಂಬ ಮೂರವರು ಮತ್ತರಾದರು. ಮಷ್ಣೋತ್ಸಂಪುಟೆಯೆಂಬಾಕೆಗೆ ಖಿರ ದೂಷಣ ತೀರಿರೆಂಬ ಮೂರವರು ತನೂಜರೂ, ಶೂರವನವಿಯೆಂಬ ಮತ್ತಿಯು ಮಟ್ಟಿದಳು. ಜಿಜಿಇ

ಮಲಕ್ರಂಬಿಭ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಮಲಹಂಗೆ ಕಿಂಪುರುಷ ಜಾತಿಯುಂ ವ್ಯಾಘಾದಿ ಮೃಗಗಳುಂ ಜನಿಸಿದವು. ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಕ್ರತುವಿಂಗೆ ಸೂರ್ಯಾಗ್ನಿ ತೇಜಸ್ಸನಮಳ್ಳಿ ಕೆಲ ಯಷಿಗಳುಡಿಸಿದರು. ಜಿಜಿಇ

ದಕ್ಷ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ದಕ್ಷನಿಗೆ ಪವತ್ತೂ ಮತ್ತಿಯರುದಿಸಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ, ಕೀರ್ತಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಧೃತಿ ಮೇಧ ಮಣಿ ಶರ್ದೀ ಶ್ರೀಯೆ ಬುದ್ಧಿ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮತಿಯೆಂಬ ಹತ್ತು ಮಕ್ಕಳನೆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸಂಕಲ್ಪ ಜನಿತನಾದ ಧರ್ಮ ದೇವತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಅದಿತಿ ಮೊದಲಾದ ಹದಿಮೂರು ಮಕ್ಕಳನು ಮಾರ್ವೋರ್ಕ್ ಕಶ್ಯಪ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟನು.

ಬಳಿಕ ಆ ಧರ್ಮದೇವತೆಗೆ ತಮ ಕಾಮ ಹರ್ಷರೆಂಬ ಮೂವರು ಮತ್ತರು, ಅವರೊಳಗೆ ಶಮಂಗೆ ಶ್ರೀತಿ, ಕಾಮಂಗೆ ರತಿ, ಹರ್ಷಂಗೆ ಆನಂದಿಯರೆಂಬ ಶ್ರೀಯರುಗಳು ಅವರೇ ಜಗತ್ತಿನ ಧರ್ಮಂಗಳಿಗೆ ಸಹಾಯಂಗಳಕ್ಕುಂ ಶಿಳ್ಳಿ

ಅತ್ಯಿಭ್ರಹ್ಮನ ಸಂತತಿ ಮತ್ತು ವಶಿಷ್ಠ ಸಂತತಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಅತಿಗೆ ದೂರಾಸದ ದತ್ತಾತ್ರೇಯ ಚಂದ್ರರೆಂಬ ಮೂವರು ಮತ್ತರಾದರು. ಆ ಚಂದ್ರಂಗೆ ಬುಧನು ಜನಿಸಿದನು.

— ಅನಂತರದೊಳು ಆ ವಶಿಷ್ಠಗೆ ಶಕ್ತಿ ಪರಾಶರ ವ್ಯಾಸ ಶುಕಾದಿ ಮಣಿ ಸಂತಾನವು ಉದಿಸಿತ್ತು. ಅದೇ ನವ ಬ್ರಹ್ಮರಿಂದಾದ ಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮಮಕ್ಕುಂ ಶಿಳ್ಳಿ

ಚತುಮುಖನಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿಸಂತತಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಬ್ರಹ್ಮನಿಗೆ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಮಟ್ಟಿದನು. ಆತಂಗ ಧರ ಧ್ವನಿ ಸೋಮ ಆಪ ಅನಿಲ ಅನಲ ಪ್ರಕೂಷ ಪ್ರಭಾಸರೆಂಬ ಅಷ್ಟ ವಸುಗಳು ಜನಿಸಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ : ಧರನಿಗೆ ಪ್ರವೀಣನೆಂಬ ಮಗನೂ, ಧ್ವನಂಗ ಕಾಲನೆಂಬ ಮಗನೂ, ಸೋಮನಿಗೆ ಸುವಚ್ಛನೆಂಬ ಮಗನೂ, ಆಪನಿಗೆ ಶಾಂತನೆಂಬ ಸುತನೂ, ಅನಿಲಂಗೆ ಮರೋಚನನೆಂಬ ಆತ್ಮಜನೂ, ಅನಲಂಗ ಜ್ಯೋತಿಯೆಂಬ ತನಯನೂ, ಪ್ರತ್ಯೂಪಂಗೆ ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಯೆಂಬ ಶ್ರೀಯಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನು ಜನಿಸಿ ದೇವತೆಗಳ ಬಡಗಿಯಾದನು.

ಮತ್ತಂ ಆ ವಿಶ್ವಕರ್ಮನ ಮಗಳು ವಡಬೆಯೆಂಬ ವಥುವಿನಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯಂಗೆ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳು ಮತ್ತಂ ಆ ಅಶ್ವಿನಿ ದೇವತೆಗಳಿಂ ಗುಹ್ಯಕರೆಂಬ ದೇವಜಾತಿಯುಂ, ಸಕಲೋಷಧಿಗಳಿಲ್ಲಂ ಜನಿಸಿದವು. ಶಿಳ್ಳಿ

ಧಾತ್ರೇ ವಿಧಾತ್ರೇ ಸಂತತಿ :

ಅನಂತರದೊಳು ಆದಿ ಬ್ರಹ್ಮಂಗ ಧಾತ್ರೇವೆಂದು ವಿಧಾತ್ರೇವೆಂದು ಈಶ್ವರರು ಮಕ್ಕಳಿಗಳು, ಅವರು ಇ ಲೋಕದ ಮಣಿಪಾವಂಗಳಿಂ ನಡೆದುತ್ತಿರು. ಅವರಿಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಯೆಂದು, ಜೀವಾದೇವಿಯೆಂದು ಒಡಮಟ್ಟಿದರು. ಅವರೊಳಗೆ ಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ ಜಾತ್ಯಕ್ಷಂಗಳು ಜನಿಸಿದವು. ಜೀವಾದೇವಿಗೆ ಶತ್ರಾದೇವಿ ಎಂಬ ಮಗಳಾದಳು, ಅವಳಿಂ ಗೌಡಿ ಪೈಟ್ಟಿಪೂರ್ವಿಯಂ ತ್ರಿವಿಧಸುರೆ ಮಟ್ಟಿತ್ತು. ಆ ಸುರಿಯಿಂದ ಧರ್ಮ ಜನಿಸಿದನು,

ಆತಂಗ ಭಯನೆಂದು ಮಹಾಭಯನೆಂದು, ಅಂತಕನೆಂದು ಮೂವರು ಪುತ್ರರುಗಳುಂ, ಮತ್ತೆ ಕೆಲವು ಸುತೆಯರುಗಳುಂ ಪುಟ್ಟಿದರು. ಅವರಿಂದವೇ ಕ್ರಿಂಚ ವಾಯಸ ಹದ್ದು ಗಿಡುಗ ಹಂಸ ಗಿಳಿ ಕೋಗಿಲೆ ಚಕ್ರವಾಕ ಬಕಾದಿ ನಾನಾ ಪಕ್ಷಿ ಜಾತಿ ಪುಟ್ಟಿತ್ತಂದು ನಿಶ್ಚಿತಮಹಸ್ಯಂ. ಖಿಳಳ

ಸುಖಿತಾರತಮ್ಯ :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಹೇಳ್ಣ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಅವಿಲ ಜಗಜ್ಞನಕನಾದ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸುಖಾತೀಶಯಂ ಎಂತೆಂದೂಡೆ :

ಶ್ರೀಮಿ ಕೀಟಿ ಪತಂಗ ಪಶು ಮೊದಲಾದ ಜೀವಜಾತಿಗಳಿಗೆ ಏನಿಗೆ ವಿಶಿಷ್ಟಮಾದುದೇ ನರಜನಸ್ವ.

ಅದರಲ್ಲಿ ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ಕುಲಬಲ ಪರಾಕ್ರಮ ರೂಪ ಯೌವನ ವಿದ್ಯಾತೀರ್ಥ ಸಂಪದಾದಿ ಸೌಭಾಗ್ಯದೊಳ್ಳಾಂದುಂ ಕೊರತೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರದ ಅಧೀಶ್ವರನಾದ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾದ ಆತಂಗ ಸರ್ವನರರಿಂ ನೂರು ಮಡಿ ಸುಖವು.

ಅವನಿಂ ನೂರುಮಡಿ ಮನುಜ ಗಂಥರ್ವರ ಸುಖವು.

ಅವರಿಂ ನೂರುಮಡಿ ದೇವತಾ ಗಂಥರ್ವರ ಸುಖವು.

ಅವರಿಂ ನೂರುಮಡಿ ಪಿತೃಗಳ ಸುಖವು.

ಅವರಿಂ ನೂರುಮಡಿ ದೇವತಾ ಕನಿಷ್ಠರ ಸುಖವು.

ಅವರಿಂ ನೂರುಮಡಿ ದೇವತಾ ಮಧ್ಯರ ಸುಖವು.

ಅವರಿಂ ನೂರುಮಡಿ ದೇವತಾ ವಿಶಿಷ್ಟರ ಸುಖವು

ಅವನಿಂ ನೂರುಮಡಿ ಇಂದ್ರನ ಸುಖವು.

ಅವನಿಂ ನೂರುಮಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ತಂಧ ಸುಖವು.

ಅವನಿಂ ನೂರುಮಡಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸುಖವು, ಇಂತು ಮಹಾಸುಖ ಸ್ವರೂಪನಾಗಿ ಸತ್ಯಲೋಕದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನಿರ್ಬಂ. ಖಿಳಳ

ವೈಕುಂಠ ಲೋಕ :

ಬಳಿಕ ಆ ಸತ್ಯಲೋಕದಿಂ ಮೇಲೆ ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ವೈಕುಂಠ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಅಂತರ ತಮೋ ಬಹಿರ್ ಸತ್ಯಗುಣದಿಂ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಶಿಫಿತಿ ಕರ್ತೃವರ್ಪ ನಾರಾಯಣನಾದೂಡೆ, ನೀಲವರ್ಣಮಯ ಶರೀರದಿಂ; ಏಕಮುಖಿ ದ್ವಿಲೋಚನಗಳಿಂ; ಶಂಖಿ ಚಕ್ರಗದ ಶಾಂತಿಂಗಳನ್ನಿಂಬಿ ವಾಮ ದೃಷ್ಟಿ ಕರಚತುಷ್ಯಯಿದಿಂ; ವನಮಾಲೆ ಉಪವೀತ ಪೀಠಾಂಬರ ಕೀರ್ತಿ ಕೌಸ್ತಳಾದ್ಯಲಂಕಾರಗಳಿಂ; ದಿವ್ಯಗಂಧ ಮಷ್ಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅತಿಸಿಂಗರಂಬಡೆದು; ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಯೋಡಗೂಡಿ, ಜಾನ್ಮನ, ಶತ್ರು ಬಲ ಪಶ್ಚಿಮ ತೇಜ ವೀರ್ಯಗಳಿಂಬ ವೈಷ್ಣವೋಕ್ತ ಷಡ್ಗಳ ಸಹಿತನಾಗಿ; ಮತ್ತು ಕೂರು ವರಾಹ ನಾರಸಿಂಹ ವಾಮನ ಭೃಗುರಾಮ ರಘುರಾಮ ಯದುರಾಮ ಬೌದ್ಧ ಕಲ್ಯಾಂಬ

ଦଶାଵତାରଯୁକ୍ତନିଃ; ଅନିରୁଦ୍ଧ ରୁକ୍ଷାଂଗଦ ପ୍ରକ୍ଳାଦ ନାରଦ ଅଂବରୀକ
ମୁଂଦରୀକ ଗଜୀଂଦ୍ର ମୁକ୍ତ ଲାଦ୍ଧବ ସଂକେତ ବିଭୀଷଣ ବୀଷ୍ଟ କ୍ଷଦାପାଦ
ଭାଗପତରିଂ ମୋଜ୍ଞନାଗି; ଏକଦଂକି ଦିଦଂକି ତ୍ରିଦଂକି ମେଦଲାଦ ତେନୁ ଭକ୍ତିରୀଂ,
ବ୍ରହ୍ମାଂଦ୍ରାଦି ଦେଵତେଗଳିଂଦ ଛିଲ୍ଲେସିକେଳଙ୍ଗତିପରିବର୍ତ୍ତଣ ।

ಷಣ್ಣ ತೋಕ :

ବଳିକ ଅଲ୍ଲିନଦଂ ମେଲେ ବିଂଦୁ କୋଟି ଯୋଜନାଂତରଦଲ୍ଲି ଷ୍ଟେଚିନ ପୋକିଲିମୁଦୁ.

ಉಮಾಶೋಕ :

ಮತ್ತಂ ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಉಮಾಲೋಕವಿಹುದು.

ಕಾಮದೇನು ಯೋಗ :

ಮತ್ತೊಂದು ಅಲ್ಲಿಂದ ಮೇಲೆ ಒಂದು ಹೋಟಿ ಯೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಕಾಮದೇವನು ತೋರುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ.

ರುದ್ರ ತೋಕ :

ಬ್ರಿಕ ಅಲ್ಲಿಂದಂ ವೇಲೆ ವೂರುಕೋಟಿ ರೋಜನಾಂತರದಲ್ಲಿ ಜ್ಯೋತಿಮ್ಯಾಯವಾದ ಮುಕ್ತಿಸ್ಥಾನಮಪ್ಪ ರುದ್ರಲೋಕವಿಹುದು. ಎಂತೆಂದೊಡೆ; ಕೈಲಾಸವೆಂದೂ, ಪ್ರಮಥಲೋಕವೆಂದೂ ಪರಸರ್ವಡೆದು ಅತಿಶೋಭನ ಅತಿಭಿತ್ರ ಅತ್ಯಾಶ್ಚಯ ಅತಿಮಂಗಲಮಯವಾಗಿ ಕಂಗೊಳಿಸುತ್ತಿರು. ಅಲ್ಲಿ ಅಂತಸ್ಕರ್ಮ ಬಹಿಸ್ವಮೋಗುಣದಿಂ ಜಗತ್ತಿನ ಸೃಷ್ಟಿ ಸ್ಥಿತಿ ಸಂಹಾರ ಕೃತ್ಯವಪ್ಪ ರುದ್ರಾದೊಡೆ : ಗೋಕ್ಕೂರಧವಲ ದ್ಯುತಿಮಯಶರೀರದಿಂ; ಜಡಾಮಸುಟ, ಚಂದ್ರಕಲ, ಏಕಮುಖಿ ತ್ರಿನೇತ್ರ ನೀಲಗ್ರೀವಂಗಳಿಂ; ಪರಶು ಮೃಗ ವರದ ಅಭಯಂಗಳನ್ನಳ್ಳ ವಾಮದಕ್ಷಿಣ ಕರಚತಪ್ಪಯಿದಿಂ; ಸ್ವಾತಾರಾಮನಪ್ಪದರಿಂ ಬಾಹ್ಯವಿಷಯ ವ್ಯಾಮೋಹವಿಲ್ಲಾಗಿಯುಂ; ದುಷ್ಣಿಗ್ರಹತ್ವಮಂ ಸೂಜಿಸಲೀಸುಗಮಾಗಿಯುಂ; ಮೊದಲು ಉಟ್ಟಿಗೆ ವ್ಯಾಘಾತದ ಸಪಾರಭರಣ ಭಸ್ಯೋದ್ಯಾಳನ ಅಕ್ಷಮಾಲೆ ಶಿರೋಮಾಲಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ; ಗಿರಿಜಾರಮಣಾನಾಗಿ ಸಮೇತನಾಗಿ; ಸಕಲ ದೇವತಾ ಸಾವಭೌಮನಿಸಿ; ಸತ್ಯ ಕ್ಷಮೆ ಧೃತಿ ಅಧಿಷ್ಟತಿ ಆತ್ಮಭೋಧ ಸೃಷ್ಟಿ ವಿರಾಗ ತಪಸ್ಸ ಮತಿ ಕಾಶ್ಚರತ್ತಮೆಂಬ ದಶಕಲ್ಯಾಣಗುಣಯುಕ್ತನಾಗಿ; ಸವಜ್ಜತ್ವದಿ ಷಡಂಗ ಜ್ಞಾನಾದಿ ಷಡ್ಯಂಗಳಿಂ ಅಂಶಮಾದಿ ಮಹದೃಶ್ಯಯಂಗಳಿಂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಿಸಿ ಗಂಗವಾಳುಕ ಸಮಾರುದ್ರಿಂ, ಬ್ರಹ್ಮ ಇಂದ್ರ ಉಪೇಂದ್ರ ಮನು ಮನಿ ಸುಮನಸಾದಿ ಸಕಲ ದೇವತ್ವಾಷರಿಂದ ಓಲ್ಯೇಸಿಕೊಳ್ಳತ್ತಿರ್ವಂ.

ಅಗಮಾದಿಗಳ ಲಕ್ಷಣ :

ಮತ್ತಂ ಅಣಿಮಾ ಮಹಿಮಾ ಲಭಿಮಾ ಗರಿಮಾ ಪ್ರಾತ್ಯಿ ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ ಈಶತ್ತ ವಶಿತ್ತಂಗಳೆಂಬವೆ ಅಣಿಮಾದಿ ಅಷ್ಟಿಸಿದ್ದಿಗಳು. ಅವುಗಳ ಲಕ್ಷಣಮೆಂತನೆ :

೧. ಅತ್ಯಂತ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಆಶದಿಂ ಪ್ರವೇಶಿಸುವ ತನವೇ ಅಣಿಮೆ
೨. ಬುಹಾಂಡಾದಿ ಶಿವಾಂತಮಾದ ಮೂವತ್ತಾರು ತತ್ತಂಗಳ ಹೊರಗೆ ವ್ಯಾಪಿಸಿ ವರ್ತಿಸುವಹ ತನವೇ ಮಹಿಮೆ.
೩. ಮಹಾಮೇರು ಪರ್ವತಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ಶರೀರಮಳ್ಳಿತನುಂ ಮೇಲಕ್ಕೆ ನೆಗಹುವ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ಪರಮಾಣುವಿಗೆ ಸದ್ಯಶವಹ ತನವೇ ಲಭಿಮೆ
೪. ಪರಮಾಣೀವಿಗೆ ಸದ್ಯಶಮಾದ ದೇಹಿಯನು ಉದ್ದಕ್ಕೆ ಸಿಗಹುವ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ, ಸುಮೇರುವಿನೋಪಾದಿಯ ಭಾರವಹ ತನವೇ ಗರಿಮೆ.
೫. ಸ್ವಸ್ಥಾನದೊಳಿದು ಸಮಸ್ತಲೋಕ ಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆ ಪ್ರಾತ್ಯಿ
೬. ಸ್ವೇಚ್ಛೆಯಿಂದ ಆಕಾಶ ಗಮನಾದಿ ಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಯು, ಸ್ವಶರೀರ ಪ್ರಕಾಶದಿಂ ಸರ್ವಪರಾಧಂಗಳಂ ಬೆಳಗುವತನಮಾದೊಡೆ ಪ್ರಾಕಾಮ್ಯ.
೭. ಸ್ವೇಚ್ಛಾ ಮಾತ್ರದಿಂ ಜಗದುತ್ತಾದಿ ಕೃತ್ಯ ಕರಣಮುಂ ಸೂರ್ಯಾದಿಗಳಂ ಪ್ರೇರಿಸುವತನಮುಂ ಈಶತ್ತ.
೮. ಸಕಲ ದಿಕ್ಷಾಲಕರೂಡಗೂಡಿದ ಜಗಮಂ ತನ್ನ ಅಧಿನಮಾಗಿ ನಡೆಸುವ ತನವೇ ವಶಿತ್ತಮೆಂಬುದು ನಿಶ್ಚಿತಮಕ್ಕುಂ

ಶಿವಲೋಕವಿಸ್ತಾರ :

ಮತ್ತೆ ಆ ರುದ್ರ ಲೋಕದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಶಾಂತಿಕಣಾಹಾಂತಮಾಗಿ, ಒಂದುಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಅಳವಿಯಿಸ್ತಂ. ಅನಂತರದೊಳು ಆ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಹೊರವಳಿಯದ ಅಗ್ರ ಪ್ರದೇಂದರಲ್ಲಿ ಮೂವತ್ತೇರಡುಕೋಟಿಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾಗಿ ಶಿವಲೋಕವಿಹುದು. ಅದಕ್ಕೆ ಜೋತಿವುಂರುವಾದ ಕೋಂಬೆಯು ಮೂವತ್ತೇರಡುಕೋಟಿಯೋಜನ ವಿಸಾರಮಪ್ಪದು. ಅದಕ್ಕೆ ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆಯಿಲ್ಲ ಎಂಟುಬಾಗಿಲುಗಳು. ಅವನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಾಗಿ ಕಾಯ್ದಿರು ಭ್ರೇರವರ ಲಕ್ಷಣಮೆಂತನೆ :

ಅಷ್ಟ ಭ್ರೇರವರ ಲಕ್ಷಣ :

೧. ಮೌದಲು ರಕ್ತ ವೆಣಿಮಯ ದೀಪರ್ವತಶರೀರದಿಂ, ತ್ರಿನೇತ್ರದಿಂ ದಂಡಕಮಂಡಲು, ಹಾಶ ಜಪಮಾಲೆವಿಡಿದ ಕರಚತುಷ್ಪಯಿದಿಂ ; ಬ್ರಾಹ್ಮಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿ ಸಮ್ಮೇಳನದಿಂ; ಹಂಸವಾಹನದಿಂ ತನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಭಟರು ಪಳುಕೋಟಿಯಿಂದ ಒಟ್ಟಿ ಮೂಡಣ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಮಹಾಷ್ಟೇರವನಿರ್ವಂ.

೧. ಬಳಿಕ, ಹಿರಣ್ಯಸೂಲಕಾಯದಿಂ, ನೇತ್ರತಯದಿಂ ಶೂಲ ದಮರುಗ ಖಡ್ಗ ವಿಚ್ಛಾಂಗವಿಡಿದ ಕರಚತಪ್ಪಯದಿಂ, ತನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಹದಿನಾರು ಕೋಟಿ ಭಟರಿಂದೆಸೆದು ಅಗ್ನಿದೇಸೆಯ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ರುದು ಭ್ಯಾರವನಿರ್ವಂ.
೨. ಬಳಿಕ ಕೋಣ ವರ್ಣಾಮಯ ಮಹಾಮೂರ್ತಿಯು ಲೋಚನತ್ಯಯದಿಂ ಗಿಳಿ ವಪ್ಪ ಶಕ್ತಿ ಶೂಲವಿಡಿದ ಕರಚತಪ್ಪಯದಿಂ ಕಾಮಾರಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿ ಸಮ್ಮೀಳನದಿಂ ಮಯೂರವಾಹನದಿಂ, ತನಗೆ ಸಮಾನಮಾದ ಭಟರು ಪದುಕೋಟೆಯಿಂ ಮೆರೆದು ತೆಂಕಣ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಚಂಡಭ್ಯಾರವನಿರ್ವಂ.
೩. ಬಳಿಕ ಸುವರ್ಣಕಾಂತಿಮಯ ಭಾರುಶರೀರದಿಂ ನಯನತ್ಯಯದಿಂ ಶಂಖ ಚಕ್ರ ಗದೆ ಶಾಙ್ಕವಿಡಿದ ಪಾಣಿಚತುಪ್ಪಯದಿಂ, ವೈಷ್ಣವಿ ಎಂಬ ಶಕ್ತಿ ಸಮ್ಮೀಳದಿಂ ಗರುಡವಾಹನದಿಂ, ತನಗೆ ಸಮಾನರಾದ ಭಟರು ಪದುಕೋಟೆಯಿಂ ರಂಜಸಿ ನೈರುತ್ಯದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಹೋಧಭ್ಯಾರವನಿರ್ವಂ.
೪. ಬಳಿಕ ಮಯೂರವರ್ಣಾಮಯವಾದ ಉನ್ನತಗಾತ್ರದಿಂ ಅಕ್ಷಿತ್ಯಯದಿಂ ಶಂಖ - ಫಲಕ ಶೇಷಕ ಮುಸಲಪಿಡಿದ ಹಸ್ತಚತುಪ್ಪಯದಿಂ; ವಾರಾಹಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿ ಸಮ್ಮೀಳನದಿಂ ಮಹಿಷವಾಹನಂ ತನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ಭಟರು ಆರುಕೋಟೆಯಿಂ ಪರಿಶೋಧಿಸಿ ಪದುವಣ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಭ್ಯಾರವನಿರ್ವಂ.
೫. ಬಳಿಕ ಮಾಣಿಕ್ಯ ವರ್ಣಾಮಯ ಭೀಕರಾಕಾರದಿಂ ದೃಷ್ಟಿತ್ಯಯದಿಂ, ವಪ್ಪ ಶಕ್ತಿ ಧನು ಶರವಿಡಿದ ಕರಚತಪ್ಪಯದಿಂ ಮಾಹೇಂದ್ರಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿಸಮೇಳದಿಂ, ಗಜವಾಹನದಿಂ, ತನಗೆ ಸಮಾನಮಾದ ಮೂರು ಕೋಟಿ ಭಟರಿಂ ವಿರಾಜಸಿ ವಾಯವ್ಯದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಕಪಾಲಿ ಭ್ಯಾರವನಿರ್ವಂ.
೬. ಬಳಿಕ ಧೂಮ್ರ ವರ್ಣಾಮಯ ಭಯಂಕರ ತನುವಿನಿಂ ಚಕ್ಷುತ್ಯಯದಿಂ ಶೂಲ, ದಮರುಗ, ಗಂಟೆ, ಕಪಾಲವಿಡಿದ ಕರಚತಪ್ಪಯದಿಂ ಭಾಮುಂಡಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿ ಸಮೇಳದಿಂ, ಕಾಕವಾಹನದಿಂ, ತನಗೆ ಸಮಾನವಾದ ದ್ವಾದಶಕೋಟಿ ಭಟರೊಡಗೂಡಿ ಬಡಗೊಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಭೀಷಣ ಭ್ಯಾರವನಿರ್ವಂ.
೭. ಬಳಿಕ ಹೇಮವರ್ಣಾಮಯ ಪ್ರಜಂಡವಿಗ್ರಹದಿಂ ಕಾಕ್ಷಣತ್ಯಯದಿಂ, ಖದ್ಗ ಗದ ಶೇಷಕ ಫಲಕವಿಡಿದ ಕರಚತಪ್ಪಯದಿಂ ಮಹಾಕಾಳಿಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿಸಮೇಳದಿಂ, ಮೂಷಕವಾಹನದಿಂ, ತನಗೆ ಸಮಾನಮಾದ ಭಟರು ಎಂಟುಕೋಟೆಯಿಂ ತೋರೆವೆತ್ತು ಈಶಾನ್ಯದ ಬಾಗಿಲಲ್ಲಿ ಸಂಹಾರ ಭ್ಯಾರವನಿರ್ವಂ. ಜಿಜಿಂ

ಶ್ರೀ ಶಿವನಗರ :

ಮತ್ತು ಇಂತು ತಮ್ಮ ಸೃಂಗಾರಮಾತ್ರದಿಂ ಸಕಲವಿಷ್ಟಾಂಗಳಂ ನಿವಾರಿಸುವ ಅಷ್ಟೇರವರ ಕಾವಲ ಬಾಗಿಲಂ ಕಳೆದು, ಒಳಗೆ ಹೊಕ್ಕು ನೋಡೆ ಕಣ್ಣ ಮಂಗಳಮಾಗಿ ಮನಕ್ಕೆ ಮನೋಹರಮೆನಿಸಿ, ನುಡಿಗೆ ನವೀನಮಾಗಿ, ಮಯಣ ಮಾಂಡವ್ಯ ವಿಶ್ವಕರ್ಮಾದಿ ಶಿಲ್ಪಿಗಳ ಕಲ್ಪನೆಗಳಂ ಕೀಳ್ಜಿಸಿ, ಮಂಜುಳಮಯ ರಂಜನೆವೆತ್ತು ತರತರಂಗೊಂಡು ಮೆರವ ಚಿಂತಾಮನೆಗೆಲಸದ ಕರುಮಾದ, ಕೋಟ್ಯಾನು ಕೋಟಿಗೆ ಅಳವಟ್ಟ

ಉಪೇಕ್ಷಿತಾಮಣಿ

ಸುವರ್ಣ ಕಳಸಂಗಳಿಂದ ಎಸೆವ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ವುಹಾಗಣಂಗಳ ವಾಂದಿರಂಗಳಿಂದಾಲ್ಲಿಂದು, ಸೋಮಾಸೂರ್ಯರ್ವೀದಿ ಸಹಸ್ರಂಗಳಿಂದ ಅಪರಿಮಿತಮಾದ ಶಾಪವೀರಿಗಳಿಂ. ಪನ್ನೀರ ಚಳಯಂಗಳಿಂ; ಕಸ್ತಾರಿಯ ಸಾರಣೆಗಳಿಂ; ಕುಂಕುಮದ ಕಾರಣೆಗಳಿಂ; ಮುತ್ತಿನ ರಂಗವಲ್ಲಿಗಳಿಂ; ತಳಿರುತೋರಣ, ಮಕರಶೋರಣ ಗುಡಿತೋರಣಾದಿ ರಚನೆಗಳಿಂ; ವೃಷಭದ್ವಜ ಪತಾಕೆಗಳಿಂ ; ಕುಸುಮ ವಸ್ತಿಗಳಿಂ ಧೂಪಧೂಮಂಗಳಿಂ ವೇದಾಗಮಶಾಸ್ತ್ರ ಘೋಷಂಗಳಿಂ ನಾನಾವಾದ್ಯಧ್ವನಿಗಳಿಂ ಸಂಚರಿಪ ಸಕಲಗಣೇಶ್ವರರ ಸಂದರ್ಭಾಗಳಿಂ ಶೃಂಗಾರಲಾವಣ್ಯ ಸುಕುಮಾರತೆಗಳೆ ಶರೀರಂಬಡೆದು ಎಡೆಯಾಡುವಂತಿದ್ದ ರುದ್ರಗಳಿಕೆಯರಿಂ, ಸಕಳ ಸುರಭೋಗ ಪರಿಕರಗಳಿಂ ಸಂಪನ್ಮಾಗಿಪೂರಿಸಿದ್ದಿಂದ ಅತ್ಯಾಶ್ವಯ ಅದ್ಭುತ ಅತಿಕೊಂಡ ಅತಿಕೊಂಡ ಅತಿರಮ್ಮ ಅತಿವಿಲಾಸಮಾಗಿಪೂರಿಸಿದು. ಆಗಿ

ಮಹಾದೇವನ ಅರಮನೆ :

ಆ ಮರದ ಮಧ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಹಾದೇವನ ಅರಮನೆ ಪಂಚವಿಂಶತಿಕೋಟಿಯೋಜನ ವಿಶಾಲವು, ಅದಕ್ಕೆ ಚತುರ್ಬುರ್ಗರಂಗಳು, ಅವರಲ್ಲಿ ಮೂರ್ವದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರದ ಗೋಪರವೆ ಯುಗ್ಮದಮಯವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಲಕ್ಷ ಯೋಜವ ವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾಗಿ ಧವಲಾಕಾರಮಾಗಿಪೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಆ ಬಾಗಿಲಂ ನಾಲ್ಕುಬುರ್ಗದ ಕೂಣ್ಣಂಡ ಗಣೇಶ್ವರರು ಒಂದು ಗೂಡಿ ವೇತ್ತ ಹಸ್ತನಾದ ನಂದಿಕೇಶ್ವರಂ ಕಾಯ್ದಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದು. ಮತ್ತಂ ಆ ದಕ್ಷಿಣದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರಗೋಪರವೆ ಯಂತುವೇದ ದವುಯಂತುವೆನಿಸಿ ಲಕ್ಷ್ಯಂಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾಗಿ ನೀಲವರ್ಣದಾಕಾರಮಾಗಿಪೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಆ ಬಾಗಿಲನು ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರೋಮಜಗಣೇಶ್ವರರು ಸಹಿತನಾಗಿ ವೀರೇಶ್ವರಂ ಕಾಯ್ದಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದು. ಮತ್ತಂ ಆ ಪಶ್ಚಿಮದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರಗೋಪರವೆ ಸಾಮರ್ಥೆದಮಯವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತವೆನಿಸಿ ಶುಭ್ರಾಕಾರಮಾಗಿಪೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಆ ಬಾಗಿಲನು ಅಗಸೆತ ರುದ್ರಗಣಂಗಳ ಒಡಗೂಡಿ ನೀಲಲೋಹಿತಂ ಕಾಯ್ದಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದು. ವಾತ್ತಂ ಉತ್ತರದಿಕ್ಕಿನ ದ್ವಾರಗೋಪರವೆ ಅಧವರ್ಣವೇದಮಯವಾಗಿ ಲಕ್ಷ್ಯಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತವೆನಿಸಿ ಕುಂಕುಮ ವರ್ಣದ ಆಕಾರಮಾಗಿಪೂರಿಸುತ್ತಿದ್ದು. ಆ ಬಾಗಿಲನು ಅಪರಿಮಿತ ಪ್ರಮಥಗಣಸಮೀತನಾಗಿ ಮಹಾಕಾಳಂ ಕಾಯ್ದಿರುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದು. ಆಗಿ

ಶಿವನ ಸಭಾಸ್ಥಾನ :

ಬಳಿಕ ಆ ನಾಲ್ಕೆಸೆಯ ಬಾಗಿಲನು ಒಳಹೊಕ್ಕು ನಿರೀಕ್ಷಿಸೆ ದೃಷ್ಟಿಗೆ ಅಚ್ಚರಿದೋರಿ, ವರ್ಣನಗೆ ಅನುಪಮವಾಗಿ, ಸವೇರ್ವಶ್ವರನ ಸಭಾಮಂಟಪಂ ಪರಿಶೋಭಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದು. ಅದರ ನಟ್ಟನಡುವ ಶೋಟಿ ಸೂರ್ಯ ಪ್ರಕಾಶಮಂ ಕೇಳುಡಿಸುವ ದಿವ್ಯ ಸಿಂಹಾಸನಂ ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನ ವಿಶಾಲೋನ್ನತಮಾಗಿ ರಂಜಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಿದ್ದು. ಆ ಸಿಂಹಾಸನಾಗ್ರದಲ್ಲಿ, ಗುಣತ್ವಯಾತೀತನಾದ, ಪ್ರಣವದಧರಮಾದ ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಮೂರ್ತಿಗಳಿಂ, ಧೈಯ ಮಾನನಾದ, ತನಗೊಂದು ವಸ್ತ್ರಾಂತರ ಧ್ಯಾನಮಿಲ್ಲದೆ, ತ್ರಿಮೂರ್ತಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ

ಪುರುಷನಾದ ಪ್ರತಿಕಾರಿಗ್ಯದಂತೆ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದಾತ್ಮಕ ಬ್ರಹ್ಮದ ಸಾಕ್ಷಿತ್ವಾರಮಾದ ಶಿವ ರುದ್ರ ಮಹಾದೇವ ಮಹಾಲಿಂಗ ಮಹಾಭಸ್ಯಾದಿ ಪರ್ಯಾಯ ಸಂಜ್ಞೆಕನಾದ ಸೃಷ್ಟಾದಿ ಪಂಚಕ್ಯತ್ವಕ್ಯತ್ವವಾದ, ಸತ್ಯಕಾಮ, ಸತ್ಯಸಂಕಲ್ಪಾದಿ ಕಲ್ಯಾಣಗುಣಮರ್ಗೆಸಿಂಥುವಾದ ಸಕಲ ದೇವತಾ ಸೀಕರಂಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರಸ್ಯಾಯಿಯಾದ, ಸ್ವಸ್ಥರೂಪಾನುಸಂಧಾನ ಪ್ರಮೋದದಿಂ ನರ್ತನ ಶೀಲನಾದ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾದ, ಸರ್ವಕಾರಣನಾದ, ಮಾಯಾವಿಯಾದ, ಸ್ವರೂಪವಾತ್ರದಿಂದ ಅಶಿಳಪಾಪಕ್ಷಯಂ ವಾಡಿ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಪ್ರದನಾದ, ಸಾಂಬಳಿವನಾದೊಡೆ, ಸ್ವಾಸ್ಥಿವರ್ವಣಾಮಯ ಶರೀರದಿಂ, ಚಂದ್ರಾರ್ಥಮಂಡಿತ ಮುಸ್ತಕರಿಂ ಪ್ರಸನ್ನವದನದಿಂ, ಅನಂತಕೋಟಿ ಕಂದರ್ಪಲಾವಣ್ಣದಿಂ, ತ್ರಿನೇತ್ರದಿಂ, ನೀಲಗ್ರೀವದಿಂ, ವರದಾನುಭಯ ಕರದ್ದಯದಿಂ ಧವಲಯಜ್ಞಸೂತ್ರದಿಂ, ಉಮಾಸಮೇತನಾದ ವಾವೂರಾಗಂದಿಂ ಪೂದೆದು ಉಟ್ಟಿ ವ್ಯಾಘ್ರಗ್ರಜಜ ವರ್ವಾರ್ಫಂಬರದಿಂ, ಮೃದುಪಾದಪದ್ಧದ್ಯಯದಿಂ, ಕಟಕ ಶೇಯೂರ ಕುಂಡಲಾದಿ ಸರ್ವಾಭರಣ ಗಂಧ ಮಷಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ ಮಹೇಶ್ವರನೋಪ್ತ್ವಿರಲು, ಆ ಸಿಂಹಾಸನದ ಕೆಳಗೆ ಎಡಬಲದಲ್ಲಿ ಕುಳ್ಳಾರ್ಥ ಗುಹಗಣಪರಿಂ, ಸೂಳರಿದು ಇಕ್ಕೆಲದೊಳಿಕ್ಕುವ ಚಾಮರ ಸೀಗುರಿಕಾರರಿಂ, ಕೊಂಡಾಡುವ ಚಂಡಕೀರ್ತಿಗಳಿಂ, ನುತ್ತಿಸುವ ಸಕಲವೇದ ಶಾಸಂಗಳಿಂ ಹೊಗಳುವ ಮುನಿಜಗಳಿಂ ಕೈವಾರಿಸುವ ಮನುಗಳಿಂ, ಹೊಡಮಡುವ ಹಕ್ಕಿ ಅಜ ಇಂದ್ರಾದಿ ದೇವತೀಷ್ಠರಿಂ. ಪರಸುವ ಪ್ರಸೂತಿ ಕೂತಿ ಖ್ಯಾತಿ ಸಂಭೂತಿ ಧೃತಿ ತ್ರೀತಿ ಕ್ಷಮೆ ಸನ್ನತಿ ಅನಸೂಯೆ ದೇವಮಾತೆ ಅರುಂಧತಿಯಿರಂಬ ಏಕಾದಶ ಪತಿಪ್ರತೆಯರಿಂ, ಮುದ್ರಿಸುವ ಭಕ್ತಿ ಕಾಂತೆಯರಿಂ, ಕರೆಕರೆದು ಸಮುದ್ರಿಂಗೆಯ್ಯ ಸಾವಿತ್ರ್ಯದಿ ಮಂತ್ರತ್ಸ್ತಿಯಿರಂ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ ಪರಿಚಯಂಗಳಿಂ ಮಾಳ್ಳ ಸಿರಿ ಸರಸ್ವತಿ ಶಚಿದೇವಿಯರಿಂ, ಪಾದುವ ತುಂಬಿರನಾರದಾದಿಗಳಿಂ, ನರ್ತಿಸುವ ರಂಭಾದಿ ದೇವಗಣೇಕಯರಿಂ, ಪರಿವೇಷ್ಟಿಸಿದ್ವ ಪ್ರಮಥಗಣ ದೇವಗಣ ಭಕ್ತಮಹಾಗಣಂಗಳಿಂ ಕಿಕ್ಕಿರಿಗಿರಿದು ಹೋಳಾಹಲಂಬರಸಿ ಮತಿಗೆ ಮಂಗಳಕರವಾಗಿರುತ್ತದು. ಅಲ್ಲಿ ಜಿಜಿಲ

ಮೂಡಣಸಭಾಶಾಂಕ :

ನಂದಿಕೇಶ್ವರ ಭೃಗಂಗೀಶ್ವರ ಸ್ವಂದ ಮಹಾಕಾಳ ಶಿರಿಟಿ ಫಂಟಾಕಾಲ ವೀರಭದ್ರ ಫಂಟಾಕಣ ಸುಫೋಟ ದಂಡಿ ಕಾಶಾನ್ಯರೆಂಬ ಏಕದಶಮುಖ್ಯ ಗಣೇಶರರ ಪರಿವಿಡಿದು ಅವರೊಡನೆ ಅನಂತ ಗಣಸಂಭ್ರಮದಿಂ ಮೂಡಣದೆಸೆಯ ಓಲಗಂ ಒಪ್ಪಿಕುರ್ಂ. ಜಿಜಿಳ

ತಂಕಣ ಸಭಾಶಾಂಕ :

ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮನು ಮುನಿಗಳು ಕಲಾಗ್ರಿರುದ್ರ ವೀರಭದ್ರ ತಿನಾಕಿ ಕಾಲಕಂತ ಅಂಷ್ಟಿ ಕರಾಳ ಶೇಶಕರಾಳ ಮುಖಕರಾಳ ನೇತ್ರಕರಾಳ ಶೈಲೇತ್ರಕರಾಳ ಮುಂಡಮಾಲಾಧರ ತ್ರಿಶಾಲಿ ವಿಶ್ವಮಾಲಾಪತಿ ಅಂಡಾದಿನಾಧ ಕಾಲಾಂತರ ಲಕುಲೀಶ ಮಯೂರಾನನರೆಂಬ ಪದಿನೆಂಟು ಮುಖ್ಯ ಗೌವರರ ಪರಿವಿಡಿದು ಅವರೊಡನೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಗಣಸಂಕುಳದಿಂ ತಂಕಣದೆಸೆಯ ಓಲಗಂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿಕುರ್ಂ. ಜಿಜಿಳ

ಬಡಗಣ ಸಭಾಸ್ತಾನ :

ಬ್ಲಿಕ್. ನಾರಾಯಣನುಂ ದಿಕ್ಕಾಲಕರುಂ ಏಕಾದಶರುದ್ದರುಂ ಅಷ್ಟವಸುಗಳುಂ ಪ್ರಭಾವ ಮುಷ್ಟರ ಆಪಾಡಿ ಡಿಂಡಿ ಅಮರೇಶ ಸ್ನೇಹಿತ ಅನಾಕುಲರೆಂಬ ಏಕಾದಶ ಮುಖ್ಯ ದೇವತೆಗಳ ಪರಿವಿಡಿದು ಅವರೊಡನೆ ಅಪರಿಮಿತ ದೇವತಾ ಸಮೂಹದಿಂ ಬದಗಳ ದೇಸೆಯ ಓಲಗಂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿಕುದು. ಇಂತು ಹೇಳ್ಣ ಶಿವಲೋಕದ ಸಭಾಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಕಲ ವರಪ್ರದನಾಗಿ ಸರ್ವೇಶರನಾದ ಸಾಂಬಂಧಿವನೊಮ್ಮಿರ್ವಂ. ಜ್ಯೋತಿ

ದೇವತೆಗಳ ತಾರತಮ್ಯ :

ಬುಕ್ ಈ ಪೂರ್ವೋಕ್ತ ದೇವತಗಳ ತಾರತಮ್ಯ ಕ್ರಮವೆಂತಿಂದೂಡೆ : ಭೂಮಾದಿ ಅಚ್ಯೇತನಂಗಳಿಂ ಚೇತನ ಪ್ರಾಣಿಗಳು ವಿಶೇಷವು. ಮನುಷ್ಯರಾತಿ ಅವರಿಂ ವಿಶೇಷವು. ಮನುಷ್ಯರಿಂ ದ್ವಿಜರು ವಿಶೇಷವು, ದ್ವಿಜರಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು ವಿಶೇಷವು, ಅವರಿಂ ಗಂಧರ್ವರು ವಿಶೇಷವು, ಅವರಿಂ ದೇವ ಗಂಧರ್ವರು ವಿಶೇಷವು, ಅವರಿಂ ಸುರಪತಿ ವಿಶೇಷವು, ಆತನಿಂ ಬೃಹಸ್ಪತಿ ವಿಶೇಷವು. ಅವನಿಂ ಪ್ರಜಾಪತಿ ವಿಶೇಷವು. ಅವನಿಂ ಬ್ರಹ್ಮನು ವಿಶೇಷವು. ಆತನಿಂ ವಿಷ್ಣು ವಿಶೇಷವೆಂದು ಸ್ತುತಿ ಮರಾಣ ಸಿದ್ಧಾಂಶುಷ್ಟಂ. ಜಿಜಿಲ

ದೇವತಾ ಮೂರ್ಚಾಭೀದ :

ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಗುಣಾಭಿಮಾನಿಯಾದ ಸಕಲದೇವತಾ ವಲ್ಲಭನಾದ ರುದ್ರನು, ಗುಣಾತೀತನಾದ ಮಾಯಾವಿಯಾದ ಮಹೇಶ್ವರನೆಂಬ ಈರ್ವರಿಗೂ ಲಿಂಗಲಕ್ಷ್ಮಿಮಾದ ವಿಕಾದಿಕರಣ ಮೂಡಿಸಲ್ಪಡು. ಅದರಿಂ ಪ್ರಥಾವ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಮಂತ್ರಂಗಳು ಆ ಉಭರ್ಯು ಮೂಡಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಸಮಾನವಹುದು. ಆ ಮೂಡಿ ಪಂಚವಿಧವಹುದು ಅದರಲ್ಲಿ

೮. ಕೇವಲ ರುದ್ರ ಮಾಜೆಯೇ ಕಿಂಪ್ಪಬೇನಿಸೂದು.
 ೯. ಅವರೀರ್ವರೊಳಗೆ ರುದ್ರಪ್ರಧಾನವಾದ ಮಾಜೆಯೇ ಮಧ್ಯಮವೇನಿಸೂದು.
 ೧೦. ಈ ಶಿವ ರುದ್ರರ ಸಮಪ್ರಧಾನವಾದ ಪೂಜೆಯೇ ಉತ್ತಮಾಧಮವೇನಿಸೂದು.
 ೧೧. ಕೇವಲ ಶಿವಪ್ರಧಾನವಾದ ಮಾಜೆಯೇ ಮಧ್ಯಮೋತ್ತಮವೇನಿಸೂದು.
 ೧೨. ಆ ವಹಣೇಶ್ವರನ ನಿರುಪಾಧಿಕವಾದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪೂಜೆಯೇ ಉತ್ತಮವೇನಿಸೂದು.

ఈ లుక్కమోత్తమ పూజయే తివ్వుటికరమస్తుం. ఒళిక వహ్ని సూయి ఇంద్ర బ్రహ్మ విష్ణు మొదలాద దేవతగిలగి తివ్వసాడన ఎకాధికరణ పూజయిల్లాగి, భిన్నాధికరణా, భిన్నమంత్ర భిన్నమోజిగణి క్షేత్రపుందు ఘరాణోక్మస్తుం. జిబిఎ

ಶ್ರೀಮದ್‌ಭಾಗವತ ಕಾರಣ :

ಒಲ್ಲಕ ಅಗ್ನಿ ಸೂರ್ಯೇಂದ್ರಾದ್ಯಾದಿ ದೇವತಾ ಭಜನೆಯಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಪೂಜೆ ದೊರಕೊಂಬಡು. ಬ್ರಹ್ಮಪೂಜೆಯಿಂ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅರ್ಚನೆದೊರಕೊಂಬಡು. ವಿಷ್ಣುವಿನ ಅರ್ಚನೆಯಿಂ ರುದಾರಾಥನೆ ದೊರಕೊಂಬಡು. ಯದಾರಾಥನೆಯಿಂ ಶಿವಭಕ್ತಿ ದೊರಕೊಂಬಡು.

ಶಿವಭಕ್ತಿ ಪ್ರಾಶ್ನೆ :

ಶಿವಭಕ್ತಿಯಿಂದವೆ ಇಹಪರ ಭೋಗಳುಂ ಪರಾಪರ ಮುಕ್ತಿಗಳುಂ ಸಿದ್ಧಿಸುತ್ತಿಹವಾಗಿ ಶಿವಭಕ್ತಿಯೇ ಸರ್ವೋತ್ತಮಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗಿದೆ ನಿರ್ಧರಿಸಲ್ಪ್ರಯೋಜನಾಂ.

ಉಧ್ವಾಂಡ ಕಟಾಹದ ಲೋಕ ಪರಿಮಿತಿ :

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಹೇಳ್ಣ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಎಣಿಸಿನೋಡೆ ಭೂಲೋಕಂತೊಡಗಿ ಧ್ಯಾವ ಮಂಡಲ ಪಯ್ಯಂತಮಾದ ಭುವಲೋಕವೆ ಹದಿನ್ನೆಡು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನವು. ಅದರ ಮೇಲೆ ಸ್ವಲೋಕವು ಎಂಬತ್ತೇದು ಲಕ್ಷ ಯೋಜನವು. ಉಭಯ ಯೋಜನವು. ಉಭಯಂಗೂಡಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಯೋಜನವು.

ಆ ಮಹಲೋಕವು ಎರಡು ಕೋಟಿ ಯೋಜನವು

ಅ ಜನಲೋಕವು ಎಂಟುಕೋಟಿ ಯೋಜನವು

ಆ ತಪೋಲೋಕವೆ ಹನ್ನರದು ಕೋಟಿ ಯೋಜನವು.

ಆ ಸತ್ಯಲೋಕವು ಹದಿನಾರು ಕೋಟಿ ಯೋಜನವು

ಆ ವಿಷ್ಣುಲೋಕವು ನಾಲ್ಕು ಕೋಟಿ ಯೋಜನವು

ಆ ಸುಮಾರಾದಿ ಲೋಕಸಹ ರುದ್ರಲೋಕವು ಆರು ಕೋಟಿ ಯೋಜನವು.

ಆ ರುದ್ರಲೋಕಾದಿಮ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ಉಧ್ವಾಂಡಕಟಾಹಾಂತಮಾಗಿ ಒಂದು ಕೋಟಿ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣವಹುದು.

ಇಂತು ಭೂಮಾದಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಉಧ್ವಾಂಡಕಟಾಹ ಪರಿಯಂತಮಾಗಿ ಇವತ್ತು ಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಅಳವಿಯಿಸ್ತುಂ.

ಬಳಿಕ ಅದಃ ಕಟಾಹಾದಿ ಭೂ ವ್ಯಷ್ಟಿ ಪರಿಯಂತಮಾಗಿ ಇವತ್ತುಕೋಟಿ ಯೋಜನದ ಅಳತೆಯಹುದು. ಅಂತು ಉಭಯಂಗೂಡಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗೋಳಕಂ ನೂರು ಕೋಟಿಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣೋನ್ನತಮೆಂದು ವಿವೇಕಿಸಲ್ಪ್ರಯೋಜನಾಂ. ೫೬೦

ಅನೇಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಗಳ ನಿರ್ದರ್ಶನ :

ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಸರಣದಿಂ ವಿಚಿತ್ರ ರಚನೆಯಿಳ್ಳ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡದ ಒಳವಳಯದ ಮೂರಾಂತರ ದಿಕ್ಕೆಂಟರೊಳು ಇಂದ್ರಾದಿಲೋಕ ಪಾಲಾಷ್ವಕರು ಇದು ಅದಂ ರಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರು. ಇಂತಪ್ಪ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಂಗಳ್ಳ ಅನಂತಕೋಟಿಗಳು ಉಂಟಿಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪ್ರಯೋಜನಾಂ. ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಯಾತ್ಮರ ಸಂಬಂಧ, ಲಕ್ಷಣ, ಕಾಲ ತತ್ವವೆಂಬ ಜೀದುಂಬರ ವ್ಯಕ್ತಮೋಳ ಒಂದೇ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಜನಿಸುತ್ತಿರು ಜನಿಸಿದ ಜನಿಸಿ ಕೆಡುತ್ತಿರು ತಮ್ಮಾಳು ಒಂದೊಂದರ ವೃತ್ತಾಂತವನು ಒಂದೊಂದರಿಯದಿರು ಸಕಲ ವ್ರಾತೀಗಳಿಂಬ ಮಸಕ ವಿಸರಂಗಳೊಳು ಎಸೆವ ಅಜಾಂಡಂಗಳಿಂಬ ಫಲಂಗಳು ಅಸಂಖ್ಯಾತಂಗಳಿಂಟು ಎಂಬುದು ಉಪಮಾನಮಹುಂ.

೫೬೧

ಯೋಜನ ಲಕ್ಷಣ:

ಅನಂತರದೊಳು ಈ ಯೋಜನ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದವೆ ಸಮಸ್ತತಪ್ಪ ವ್ಯಾಪ್ತ ವ್ಯಾಪಕ

ಏಕೆ ಚಂತಾಮಣಿ

ಸ್ಥಿತಿ ಮೊದಲಾದವನು ಅರಿಯಲ್ಪಡುದಾಗಿ, ಯೋಜನ ಲಕ್ಷಣಮಂ ಹೇಳ್ಣಿನು, ಆದೆಂತಂದೂಡೆ :

ಎಂಟು ಪರಮಾನು ಕೂಡಲು ಒಂದು ತ್ರಸರೇಣುವೆನಿಸುಗುಂ, ಅದೇ ಗವಾಕ್ಷ ಮಧುಗತ ಸೂರ್ಯರಶೀಯಲ್ಲಿ ತೋರ್ಚ ರಜಸ್ಸನಿಸುಗುಂ. ಆ ತ್ರಸರೇಣುಗಳು ಎಂಟಾಗಲು ಒಂದು ವಾಲಾಗ್ರವೆನಿಸುಗುಂ. ಆ ವಾಲಾಗ್ರವು ಎಂಟಾಗಲು ಇಂದು ಅಕ್ಕೆ ಸನಿಸುಗುಂ. ಆ ಲಿಕ್ಕೆ ಎಂಟಾಗಲು ಒಂದು ಯೂಕವೆನಿಸುಗುಂ. ಆ ಯೂಕಂ ಎಂಟಾಗಲು ಒಂದು ಯವ ಎನಿಸುಗುಂ. ಆ ಯವಂ ಎಂಟಾಗಲು ಒಂದು ಉತ್ತಮ ಮಾನಾಂಗುಲವೆನಿಸುಗುಂ. ಏಳರಿಂ ಮಧ್ಯಮ ಮಾನಾಂಗುಲವೆನಿಸುಗುಂ, ಮೂರರಿಂದ ಆಧಮ ಮಾನಾಂಗುಲವೆನಿಸುಗುಂ, ಇದೇ ಮಾನಾಂಗುಲದ ವಿವರಮಕ್ಕುಂ.

ಬಳಿಕ ಮಾತ್ರಾಂಗುಲಮೆಂತನೆ : ಕರ್ತೃವಿನ ಮಧ್ಯಮಾರ್ಗಲೀಯ ನಡುವಳ ಪರವದ ದೀರ್ಘವೆ ಮಾತ್ರಾಂಗುಲವೆನಿಸುಗುಂ. ಅದಕೊಂಡು ಕಾಲುಭಾಗ ಕಡಿಮೆಯಾಗ ಮಧ್ಯಮ ಮಾತ್ರಾಂಗುಲವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುಂ.

ಇನ್ನು ದೇಹ ಲಬ್ಧಾಂಗುಲಮೆಂತನೆ : ತನ್ನಿಂ ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪ್ರತಿಮೆಯ ದೀರ್ಘವನೆ ಆಯಾಯ ತಾಲಂಗುಲದ ಸಂಖ್ಯೆಯಿಂದ ಒಂದೊಂದು ಇಷ್ಟ ಭಾಗೆಯೆಂದು ವಿಭಾಗಿಸೂದೇ ದೇಹಲಬ್ಧಾಂಗುಲಮಕ್ಕುಂ.

ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ ಉಪ್ಪರಿಗೆ ಮೊದಲಾದವನೆ ಮಾನಾಂಗುಲದಿಂದ ಮಾಡುವುದು. ಕುಂಡ ಮೊದಲಾದವನು, ಗೃಹೋಪಕರಣಾದಿಗಳನು ಮಾತ್ರಾಂಗುಲೀಯಂ ಮಾಡೂದು. ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಅಂಗುಲಿ ಭೇದವನರಿವುದು.

ಇನ್ನು ಹಸ್ತ ಭೇದಮೆಂತನೆ: ಮಾರ್ಪೋರ್ಕತ್ತ ಮಾನಾಂಗುಲವು ಇಪ್ಪತ್ತನಾಲ್ಕಾದರೆ ಒಂದು ಕಿಷ್ಕಿಹರ್ಷಸ್ವವೆನಿಸೂದು. ಅದು ಇಪ್ಪತ್ತೆದಾರೆ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ಹಸ್ತವೆನಿಸೂದು. ಆದು ಇಪ್ಪತ್ತೆಜಾದರೆ ಧನುಗ್ರಹಣಿ ಹಸ್ತವೆನಿಸೂದು. ಅದು ಇಪ್ಪತ್ತೆಜಾದರೆ ಧನುಗ್ರಹ ಹಸ್ತವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುಂ. ಬಳಿಕಲ್ಲ ಮಂಬಾದಿಕವನೆ ಕಿಷ್ಕಿಹರ್ಷಸ್ವದಿಂ ಮಾಡೂದು ಹೃಷಣಾದಿಕವನೆ ಧನುಮೂರ್ಷಿ ಹಸ್ತದಿಂ ಮಾಡೂದು. ಮನ ದೇವಾಲಯ ಲಿಂಗಾದಿಗಳನೆ ಪ್ರಜಾಪತ್ಯ ಹಸ್ತದಿಂ ಮಾಡೂದು; ಕ್ಷೇತ್ರ ಪ್ರಮಾಣವನೂ ಯೋಜನವನೂ ಧನುಗ್ರಹಹಸ್ತದಿಂ ಮಾಡೂದು. ಮತ್ತಂ ಆ ಧನುಗ್ರಹಹಸ್ತವು ನಾಲ್ಕಾಗಲು ಒಂದು ಧನುವೆನಿಸೂದು. ಆ ಧನುವರಡಾಗಲು ಒಂದು ದಂಡವೆನಿಸುಗುಂ. ಆ ದಂಡವ ಎರಡು ಸಾವಿರಮಾಗಲು ಒಂದು ಕ್ರೋಶವೆನಿಸುಗುಂ. ಆ ಕ್ರೋಶವರಡಾಗಲು ಒಂದು ಗವ್ಯಾತ್ಮಿ ಎನಿಸುಗು, ಆ ಗವ್ಯಾತ್ಮಿ ಎರಡಾಗಲು ಒಂದು ಯೋಜನವೆಂದು ಪ್ರಮಾಣೇಸಲ್ಪೆಳ್ಳುಂ.

ಇತಿ ದೇವಲೋಕ ಸ್ಥಿತಿ ವರಣನಂ
ಷಷ್ಟಮ ಪರಿಷ್ಟೇದ

■■■

ಸಪ್ತಮ ಪರಿಚೀದ

ಕಂದ॥ ವಿದಿತಮೇನ ಕಮಲ ಜನ್ಮಾಂ
 ದದೊಳುಳ್ಳವಿಳ ಪ್ರಪಂಚಮಂ ಹೇಳಿದೆನಿ ।
 ನ್ನದರ ಬಹಿಭಾಗದ ಸಂ
 ಪದಮಂ ಸಾರ್ಥ್ಮಂಡು ಸರ್ವರರಿವಂತುಸುವ್ರೋಂ॥

ಅದೆಂತೆಂದೋಡೆ :

ಆವಾತನಿಂದ ಆವಾತನು ಅಧಿಕಮಾದ ಜ್ಞಾನ ತೇಜೋಬಲ ಐಶ್ವರ್ಯಾದಿ
 ಸೂಳವಿಶಿಷ್ಟನು ಅವನು ಉದ್ಘಾ ಲೋಕ ಸ್ಥಿತನೆಂಬ ಆಗಮ ಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಅಲ್ಲಿಂದಂ
 ಹೇಳೆ ಹೇಳ್ಣ ಭುವನಪತ್ತಿಗಳನು ಉತ್ತರೋತ್ತರ ಸುಃ ಭೋಗಿಗಳೆಂದು
 ಅರಿಯಲ್ಪಕ್ಕಾದಾಗಿ, ಮೂರ್ಮೋರ್ಕ ಪಾಂಚಭೋತಿಕ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವನುಳಿದು ಅದರ
 ಬಹಿಭಾಗದ ಕೇವಲ ಪ್ರೀತತ್ವದ ಇಂದ್ರಾದಿ ದಶದಿಕ್ಷಿನೋಳಿದ್ರ, ಇಂದ್ರಾದಿಗಳಿಗೆ
 ನಿಯಂತ್ರಗಳಾಗಿ, ಪರಮೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ಮಾರಾಗಿ ತಮ್ಮಾಡನೆ ವಿಚಿತ್ರ ವೇಷಧಾರಿಗಳಾದ
 ಮಹಾಪರಾಕ್ರಮಿಗಳಪ್ಪ ನಾನಾ ಶಸ್ತರಾಣಿಗಳಾದ, ಗಂಗವಾಳುಕ ಸಮಾನ
 ರುದ್ರಮೋಡಗೂಡಿ ತದ್ದ ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡ ರಕ್ಷಕರಾದ ಶತರುದ್ರರ ನಾಮಧೇಯಂಗಳು
 ಆವಾವು ಎಂತೆಂದೋಡೆ : ಇತಿ

ಶತರುದ್ರರ ನಾಮಧೇಯ :

ಕಪಾಲೀಶ ಅಜ ಬುದ್ಧ ವಜ್ರದೇಹ ಪ್ರಮುದ್ರನ ಪ್ರಭೂತೆ ಅವ್ಯಯ ಶಾಸ್ತ ಹಿನಾಕೆ
 ತ್ರಿದಶವಂದಿತರೆಂಬ ದಶರುದ್ರರ ಇಂದ್ರದಿಕ್ಷಿನಲ್ಲಿಹರು.

ಅಗ್ನಿರುದ್ರ, ಕುತಾತಿ ಹಿಂಗಲ ಬಾಧಕ ಹರ ಜ್ಞಲನ ದಹನ ಬಫ್ಫು ಭಸ್ಯಾಂತರ
 ಕ್ಷಯಾಂತಕರೆಂಬ ದಶರುದ್ರರ ಅಗ್ನಿ ದಿಕ್ಷಿನಲ್ಲಿಹರು.

ಯಾಮ್ಯ ಮೃತ್ಯುಹರ ಧಾತ್ರೆ ವಿಧಾತ್ರೆ ಕತ್ಯು ಕಾಲ ಧರ್ಮ ಅಧರ್ಮ
 ಸಂಯೋತರೆಂಬ ದಶರುದ್ರರ ಯಮನದಿಕ್ಷಿನಲ್ಲಿಹರು.

ನೈರುತ್ಯ ಮಾರಣ ಹಂತ್ಯ ಕುರರದ್ವಷ್ಟಿ ಭಯಾನಕ ಉದ್ಘಾತೇಷ, ವಿರೂಪಾಕ್ಷ
 ಧಾಮು ಲೋಹಿತ ದಂಷ್ಟಗಳೆಂಬ ದಶರುದ್ರರ ನೈರುತ್ಯದಿಕ್ಷಿನಲ್ಲಿಹರು.

ವಿವೇಕ ಚೆಂತಾಮ್ರೈ

ବଲ ଅତିବଳ ପାଶକସ୍ତ ମହାବଳ ଶୈର ଜୟଭଦ୍ର ଦିଫନ୍ଦିବାକୁ ଜ୍ଵଳାଂତର ବଦବାମୁଖି ଭିମରେଣିବ ଦଶରଥରେ ବରୁଣାଦିକ୍ଷିନ୍ତିକରୁ.

ಶ್ರೀಪ್ರಾ ಲಘು ವಾಹುವೇಗ ಸೂಕ್ತ ತೀಕ್ಷ್ಣ ಕ್ಷಯಾಂತಕ ಪಂಚಾಂತಕ ಪಂಚಶಿವಿ ಕಪದಿ ಮೇಘವಾಹನರೆಂಬ ದಶರುದರೆ ವಾಯವ್ಯದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿಹರು.

ଜଟାମୁଖୁଟଧାର ନାନାରତ୍ତ୍ଵଧର ନିଧିଶ ରୂପବାନ୍ ଧନ୍ୟ ଶୈମ୍ବଦେହ
ପ୍ରସାଦକ୍ଷତ୍ର ପ୍ରକାଶ ଲ୍କ୍ଷ୍ମୀବାନ୍ କାମରୂପପରେବ ଦଶରତ୍ରେ କୁଚେରଦିକ୍ଷିନଳ୍ଲିହରୁ.

ଏହାର ଜ୍ଞାନଧର ସଫଳ ଏଦପାରଗ ମାତୃପୁତ୍ର ପିଂଗଳାକ୍ଷ ଭୂତପଲୁ
ବଲିଷ୍ଠିୟ ସଫଳାଧୀନକୁ ସୁଖଦିଃବିକରିଂବ ଦଶୁଦ୍ଧର କଣାନ ଦିକ୍ଷନ୍ତିହୁ.

ಅನಂತ ಧೀರ ಪಾಲಕ ಪಾತಾಳೇಶ ವ್ಯಷಭ ವ್ಯಷಧರ ಸುವೀಯ್ ಹ್ರಸನ ಶುಭ ಯೋಹಿತರೆಂಬ ದಶರುದರು ಆ ಒಹಾಂಡದ ಅಧೋಭಾಗದಲ್ಲಿಹರು.

ಶಂಭು ವಿಭುಗುಣ ಅಧ್ಯಕ್ಷ ತತ್ವ ಶ್ರೀದಶವಂದಿತ ಸಂವಾಹ ವಿವಾಹ ಉಗ್ರನಭೋಲಿಷ್ಟ ವಿಚಕ್ಷಣರೆಂಬ ದಶರುದ್ದರು ಉದ್ದ್ವಪ್ಪದೇಶದಲ್ಲಿಹರು.

ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂದ ಇಂದ್ರಾದ ಲೋಕಪಾಲಾಷ್ಟಕರಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಷ್ಟತೆರಿಂ ದಿಕ್ಷರಿವಿಡಿದು ಮಾಜ್ಯರಾದ ತಮ್ಮ ನಾಮೋಚ್ಯಾರಣ ಆರಾಧನೆಗಳಿಂದ ಇವ್ವಾರ್ಥ ಪ್ರದರ್ಶಾದ ಸರ್ವಜ್ಞರಾದ ಶತರುದ್ರಿಗೆ ಕರ್ತೃವಾದ ವೀರಭದ್ರನಾದೋಡೆ; ಅಂತ ಶತರುದ್ರಪತಿ ವೀರಭದ್ರ :

ನೀಲವರ್ಣಮಯ ಶರೀರದಿಂ ಜಟಾಮಹಕುಟದಿಂ ಏಕಮುಖ ತ್ರಿನೇತ್ರದಿಂ,
ದೀಪದಂಷ್ಟಂಗಳಿಂ, ಬಿಡ್ಡ ಫಲಕ ಚಾಪ ಬಾಣಂಗಳಾಂತ ವಾಮದಕ್ಷಿಣಿ
ಕರಚತಪ್ಪಯದಿಂ, ವಸ್ತುಗಂಧ ಮಾಲ್ಯಾಭರಣಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಭದ್ರಕಾಳಿ
ಸಹಿತನಾಗಿ, ದುಷ್ಪನಿಗ್ರಹ ಶಿಷ್ಟಪ್ರತಿಪಾಲಕನೆನಿಸಿ ಪೃಥುವಾಯಾದಿ
ಸೂರಕ ಭೂತವರ್ಗದಲಿಪಂ. ಶಿಂಹಿ

ತತ್ತ್ವಗಳಿಗೆ ಅಭಿಮಾನಿ ರುದ್ರರು :

ಅನಂತರದೊಱ� ಆ ಸ್ಥಳಲರೂಪ ಪ್ರಯೋತ್ತಪ್ಪದತ್ತರೇಂದ್ರಿಯ ದಶಗುಣ ಅಧಿಕಮಾಗಿ ಅವರಿಸಿದ್ದ ಅಪ್ಪು ತತ್ತಪ್ಪದಲ್ಲಿ, ಅಮರೇಶ ಪ್ರಭಾಸ ನೈಮಿಷ ಮಷ್ಟಿರ ಆವಾಡಿ ಡಿಂಡಿ ಭಾರಭೂತಿ ನಾಕುಲರಂಬ ಗುಹ್ಯಾಷಕರಿಹರು.

ಮತ್ತಂ ಆ ತೇಜಸ್ವಕೃದತ್ತಣಿಂ ದಶಗುಣಾಧಿಕಮಾಗಿ ಆವರಿಸಿದರ್ ವಾಯುತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ ಗಯಿ ಕುರುಕ್ಕೆತ್ತ ನಾಕಲಂಡ ಖಿಲ ವಿಮಲ ಅಟ್ಟಹಾನ ಮಹೇಂದ್ರ ಭೀಮರೆಂಬ ಗುಹಾದ್ಯಹ್ಯಾಪಕರಿಹರು.

..... మత్తు ఆ ప్యోమి తక్కు ద్వారా దశగుణాధికమాగి ఆవరిసిద్ధ

..... అషట్కరికరు.

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಮೊರ್ಕೋಫ್‌ಕ್ರೆ ಲೋಕಪಾಲಾಷ್ಟಕರೊಡಗೂಡಿದ ಈ ಪಂಚಾಷ್ಟಕರಾದ ನಾಲ್ಕುತ್ತು ಭುವನ ಪತಿಗಳೆ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಸರ್ವ ಕರ್ತೃತ್ವ ಸಹಿತರಾಗಿ ಭೂತೋಕದೊಳು ಆಯೂಂಯ ನಾಮಧೇಯಂಗಳಿಂದ ಅವಶರಿಸಿ, ಸಕಲ ಲೋಕಾಭಿಮತ ಘಲಬ್ರದಾಯಕರಾಗಿಕುಂಬಿ.

ಖಿತ್ತೆ

ಪಂಚತನಾತ್ಮರುದ್ರರು :

ಮತ್ತಂ ಆ ಪೃಥ್ವಿವ್ಯಾದಿ ಪಂಚಮಹಾತಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಕಾರಣಮಾದ ಗಂಧಾದಿ ಪಂಚತನಾತ್ಮಂಗಳಿಂಬೆದರಲ್ಲಿ ಪರಿವಿಡಿದು, ಮಂತ್ರರೂಪಿ ಸುಬಾಹು ಭಾಸುರ ಸರ್ವವಿತ್ರ ಅಗಜೀಶ್ವರರೆಂಬ ಪಂಚ ಭುವಪತಿಗಳೊಡನೆ ಗಂಧಾಂಗ ಜಲೋಧರ ಭಾಸುಮಾನ್ ಬಲವತ್ತರ ಸೂಕ್ಷ್ಣಾದರೆಂಬ ರುದ್ರರುಗಳು ಆ ಕ್ರಮದಿಂದಹರು.

ಕಮೇಂದ್ರಿಯ ಜಾನ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ರುದ್ರರು :

ಮತ್ತಂ ಆ ತನ್ನತ್ತೇಗಳಿಂ ಮೇಲೆ ವಾಗಾದಿ ಕಮೇಂದ್ರಿಯ ಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ ಕಾಲದಂತ್ಯ ಪಿಂಗಳಾಕ್ಷ ರೌದ್ರ ಜಟಿಲ ವಿಶಾಲರೆಂಬ ಪಂಚಭುವನಪತಿಗಳೊಡನೆ ದುಂದುಭಿ ಸಮಾಧಾನ ಶಾಂತಿಕ ರುದ್ರಪೂರ್ವ ಫಾನಾನಂದರುಗಳಿಂಬ ರುದ್ರರುಗಳು ಆ ತರುವಾಯಿಂದ ಇಹರು.

ಬಳಿಕ ಕಮೇಂದ್ರಿಯದಿಂ ಮೇಲೆ ಶ್ರೋತ್ತಾದಿ ಜಾನ್ಯೇಂದ್ರಿಯ ಮನಸ್ಸುಗಳಿಂಬ ಆರರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ, ಕಾಮರೂಪಿ ಹುತಾಶನ ಪ್ರಜಾಪತಿ ಫೋರಕ ವಿಧೂಕರ ಅನುಪಮಗುಣಯತರೆಂಬ ಆರು ಭುವಪತಿಗಳೊಡನೆ, ವ್ಯೋಮಾಭಾರ ಸರ್ವಾಂಗ ಪ್ರಕಾಶಕ ಮಹಾವತ್ತ ನಿಲುಂಪಕ ಸಂಕಲ್ಪರೆಂಬ ರುದ್ರರುಗಳು ಆ ಪರಿವಿಡಿಯಿಂದ ಇಹರು.

ಖಿತ್ತೆ

ಅಹಂಕಾರಭುವನ ರುದ್ರರು :

ಬಳಿಕ ಆ ಗಂಧತನಾತ್ಮಾದಿ ಮಾನಸಾಂತಮಾದ ಷೋಡಶ ವಿಕಾರಂಗಳಿಗೆ ಕಾರನಮಾಗಿ, ಮೊರ್ಕೋಫ್‌ಕ್ರೆಮಾದ ಆಕಾಶದತ್ತಣಿಂ ದಶಗುಣಾಧಿಕಮಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಅಹಂಕಾರ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ, ಭಾಗಲಂಡ ದುರಂಡ ಮಾರೋಟಿ ಮಂಡಲೀಶ್ವರ ಕಾಳಾಂಜನ ಶಂಖಿಕಣ ಸ್ವಲ್ಪೀಶ್ವರ ಸ್ವಲ್ಪೀಶ್ವರರೆಂಬ ಸಾಫ್ಲೊವಷ್ಟಕರಿಹರು.

ಖಿತ್ತೆ

ಬುದ್ಧಿತತ್ವ ಗುಣತತ್ವ ರುದ್ರರು :

ಬಳಿಕ ಅಹಂಕಾರ ತತ್ತ್ವದಿತಣಿಂ ದಶಗುಣಾಧಿಕಮಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಬುದ್ಧಿತತ್ವದಲ್ಲಿ: ಪಿಶಾಚ ರಾಕ್ಷಸ ಯಕ್ಷ ಗಂಧರ್ವ ಇಂದ್ರ ಸೌಮ್ಯ ಪ್ರಜೀತ ಬ್ರಹ್ಮರೆಂಬ ದೇವಾಷ್ಟಕರಿಹರು.

ಬಳಿಕ ಬುದ್ಧಿತತ್ವದತ್ತಣಿಂ ದಶಗುಣಾಧಿಕಮಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಗುಣ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ: ಅಕೃತ ಕೃತ, ಭೈರವ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ಕುವಾರ ಉವೆ ಶ್ರೀಕಂಠರೆಂಬ ಯೋಗಾಷ್ಟಕರಿಹರು.

ಖಿತ್ತೆ

ప్రకృతి తత్త్వరుద్రు : :

బళిక ఆ గుణతత్త్వదత్తంజం దలగుణాధికమాగి ఆవరిసిద్ధ ప్రకృతితత్త్వదల్లి క్షోధించ చండ సంవర్ణ జ్యోతిషింగళ సూరగ పంచాంతర వికవీర శిషేధరెంబ మహాదేవాష్టకింపరు.

జిఱం

మరుషతత్త్వ రుద్రు : :

మత్తం ఆ ప్రకృతి తత్త్వదత్తానిం నూరుమడియాగి ఆవరిసిద్ధ మరుషతత్త్వదల్లి సవేఎంద్రియ సవాతను సవాంతికరణాత్మయిరెంబ రుద్రరిపారు, అల్లి మరుషనాదొడె నిత్యవ్యాపక చైతన్యమయినాగి కాయిరూపనల్లదొడం ముందే వేళ్ళరాగాది కాలంతమాదపంచశంబుకయుక్తనప్పదరింద ఉపచారదిం తత్త్వంగళోళగ గణనేగ బహనాగి భువనాత్మయనల్లు, మతేననే; గంగయిల్లి కళ్ళయిద్దితెంబుదరంతె, లక్ష్మావృత్తియిం, తత్త్వసమీపద ప్రకృతి మస్తకదోళు ఆ భువనంగళహందు విభాగిసల్చేఖ్యం. (పంచశంబుక= రాగ, విద్యా, నియతి, కలా, కల)

జిఱం

రాగ విద్యా నియతితత్త్వ రుద్రు : :

బళిక ఆ మరుషతత్త్వదత్తానిం నూరుమడియాగ ఆవరిసిద్ధ రాగ తత్త్వదల్లి వామదేవ భీమ ఉగ్ర భవ సవేశాన వికవీర ప్రచండ ఈళ్ళర ఉమాభృత్య, జయ అనంత వికశివరెంబ రుద్రరుగళింపరు.

బళిక రాగతత్త్వదత్తానిం సావిరమడియాగి ఆవరిసిద్ధ విద్యాతత్త్వదల్లి మహాతేజ మహాదేవ భవ ఉద్ధవ జ్యోతి పింగేళ్ళా ఈలాన భువనేత్తర అంగుష్ఠమాత్రరెంబ రుద్రరుం; సంహృష్ట సుహృష్ట సురూప రూపవధన మసోన్నసరెంబ తిష్పంచశంగూడి; మహావీయ కల్యాణ పింగళ బభువీర ప్రభవ మేధాతథి మందశ దాహక శాసకారకరెంబ ఆజాయిదలమికుం.

మత్తం ఆ విద్యాతత్త్వదత్తానిం లక్ష్మమడియాగ ఆవరిసిద్ధ నియతి తత్త్వదల్లి; శూలధర వఛరుద్ర బలభుకో నీలలోహిత జ్యోతిరూప పరమేశ్వర పరమ పింగేళ్ళా వామదేవ సవ భవ ఉద్ధవ వజ్రదేవ ప్రభు క్రుమ విక్రుమ సుప్రభరెంబ రుద్రరు; స్వాపక, వాలుకాశ యమ త్రితిర చిరముట్టగళెంబ తిల్లిరుద్రరుగలు వావరుం ఈజగత్తినల్లి అసి మసి కృషి వాసిష్ట దేవనిమాణమెంబ పంచకృత్య నియామకరాగికుం.

జిఱం

కలాతత్త్వ కాలతత్త్వ మాయాతత్త్వ రుద్రు : :

మత్తం ఆ నియతి తత్త్వదత్తానిం లక్ష్మమడియాగి ఆవరిసిద్ధ కలా తత్త్వదల్లి; మాయీయ కాలాహల క్షోధన ఒడచాముఖి ఉచ్చాష్టలూజైర చండమాతంగ

• ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಫೋರರ್ನಪ ಶುದ್ಧ ಬುದ್ಧ ಪ್ರಬುದ್ಧ ಪ್ರಶಾಂತ ಪರಮಾತ್ಮೆ ಶಿವ ಸುಶಿವ ಬಭು
ಅಕ್ಷರಾಚ್ ಶಂಖಗಳೆಂಬ ರುದ್ರರಿಹರು.

ಮತ್ತಂ ಆ ಕಲಾತ್ಮಕದತ್ತಣಿಂ ದಶಲಕ್ಷಗುಣಾಧಿಕಮಾಗಿ ಆರವಿಸಿದ್ರ ಕಾಲ
ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ; ಅಹನೇಶ ಸಾಧ್ಯ ವಿಷ್ಣು ಹರ ದಶೇಶಾನ ಮಹಾವೀರ್ಯ ತ್ರಿಕಲಾ
ಗೋಪತಿಗಳೆಂಬ ರುದ್ರರಿಹರು.

ಮತ್ತಂ ಆ ಕಾಲತ್ಮಕದತ್ತಣಿಂ ಕೋಟಿಗುಣಾಧಿಕಮಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಮಾಯಾ
ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ; ಅನರಂತ ತ್ರಿಕಲ ಗೋಪ್ತ್ವ ಕ್ಷೇಮೀಶ ಬ್ರಹ್ಮಪತಿ ಧ್ವನ ತೇಜೋಧಿಪ ಸಹನೇಶರೆಂಬ
ರುದ್ರರಿಹರು. ೫೨

ರುದ್ರ ಪ್ರಪಂಚ :

ಮತ್ತಂ ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾದ ಪೃಥುಪ್ಯಾದಿ ಮಾಯಾಂತಮಾದ ಸಮಸ್ತ ತತ್ತ್ವಂಗಳಲ್ಲಿ
ಇರ್ವರೆಂದು ಹೇಳ್ಣ ರುದ್ರರುಗಳ ನಾಮಧೆಯಂಗಳಿಂದವೇ ಅಲ್ಲಲ್ಲಿಯ ಭುವನಂಗಳಿರ್ವತ್ತಿ.
ಆ ಭುವನಂಗಳು ಅಸಂಖಾತಂಗಳು ಅಪ್ಪವು. ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯ ಭುವನಂಗಳೆ ಹವಣಿಸಿ
ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವು. ಆ ಭುವನಂಗಳೆಲ್ಲಾಂ ವಿಚಿತ್ರನದಿ ನಂದನ ಸರಸಿ ಪುರ ಪ್ರಾಕಾರ ದ್ವಾರ
ವೀರಿ ಮಂದಿರ ಪ್ರಸಾದಾದಿ ರಚನೆಗಳಿಂ; ಗೀತವಾದ್ಯ ನೃತ್ಯಂಗಳಿಂ; ವನಿತಾದಿ ಸಕಲ
ಸುಖಭೋಗ ಸಾಧನಂಗಳಿಂ ಸಂಪನ್ಮೂರುಗಳಾಗಿ ಯಜ್ಞ ದಾನ ತಪ ವೃತ ಸತ್ಯಿಯಾ
ನಿವ್ಯಾರಿಂದ ವಾದಲ್ಕುವಾಗಿರುಂ. ೫೩

ಇತಿ ಉದ್ದ್ಯಾಲೋಕ ಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಣನಂ

ಸತ್ಯಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ

ಅಷ್ಟಮ ಪರಿಚೀದ

ಕಂದ॥ ಈ ತೆರದಿನಧೋ ಮಾಯಾ
 ಜಾತ ಪದಾರ್ಥ ಪ್ರತಾನಮಂ ತಿಳುಪಿದೆನಿ।
 ಸ್ನೇಹಾರ್ಥಪ್ರಕೃತಿಯನಾ
 ದಾ ತತ್ತ್ವದಿಕವನಸುವೆನರಿವಂತಿಳೆಯೋ॥

ಅದೆಂತೆಂದೊಡೆ :

ಖಧವಿದ್ಯಾತತ್ವ ರುದ್ರರು :

ಮಾರ್ವೋರ್ಕ ಮಾಯಾತತ್ವದತ್ತಣಿಂ ದಶಕೋಟಿ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಅವರಿಸಿರ್ದ
 ರುದ್ರವಿದ್ಯಾತತ್ವದಲ್ಲಿ; ವಾಮ ಜೀವ್ಯ ರುದ್ರ ಕಾಲ ಕಲವಿಕರಣ ಬಲವಿಕರಣ
 ಒಲಪ್ರಮಧಃ ಸರ್ವಭುತದಮನ ಮನೋನ್ಯನ ತ್ರಿಗುಣ ಬ್ರಹ್ಮವೇತಾಳ ಸ್ಥಾಣಮತಿ
 ಆಂಬಿಕ ರೂಪಿಣಿ ನಂದಿನಿ ಜಾತಿ ವಿದ್ಯಾಧಿಪತಿಯಂಬ ರುದ್ರರುಂ, ಅವರ
 ಭೂವನಂಗಳಲ್ಲಿ ಇವರು. ಅಲ್ಲಿ ಕಾಮಿಕಾದ ವಾತಳಾಂತಮಾದ ಇಪ್ಪತ್ತಿಂಟು
 ಆಗಮಂಗಳುಂ, ಮನನತ್ರಾಣಮುಳ್ಳ ಜಾನಪತ್ರಿ ಅಧಿಕಮಾದ, ಕ್ರಿಯಾಶಕ್ತಿ ನ್ಯಾನಮಾದ
 ಸಪ್ತಕೋಟಿ ಮಹಾ ಮಂತ್ರಂಗಳು ಇವರವು. ಅವರೊಳಗೆ ಮೂರುವರಕೋಟಿ
 ಮಂತ್ರಂಗಳೇ ಪರಮೇಶ್ವರನ ನಿರಧಿಕರಣ ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಾಧನಂಗಳಾಗಿಹವು. ಮಿಕ್ಕ
 ಮೂರುವರಕೋಟಿ ಮಂತ್ರಂಗಳೇ ಗುರಸ್ವರೂಪನಾದ ಈಶ್ವರನ ಸಾಧಿಕರಣ
 ದೀಕ್ಷೆಗೆ ಸಾಧನಂಗಳಾಗಿಕುಂಂ. ಅಂತಿಮ

ವಿದ್ಯಾತತ್ವ ರುದ್ರರು:

ಮತ್ತಮ ಆ ವಿದ್ಯಾತತ್ವದಲ್ಲಿಯ ಶ್ರೀಕಂಠ ಅನಂತ ಸೂಕ್ತ ಶ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಅಮರೇಶ್ವರ
 ಅಂಧ್ರೋಶ ಭಾರಭಂತಿ ಶ್ರಿಧೀಶ ಸ್ಥಾಣಕ ಹರ ರ್ಯಾಂಟೀಶ ಭೌತಿಕ ಸದೇಶ್ವಜಾತ
 ಅನುಗ್ರಹೇಶ್ವರ ಅಕೂರ ಮಹಾಸೇನ ಕ್ಷೋಧೀಶ ಚಂಡೀಶ ಪಂಚಾಂತಕ ಶಿವೋತ್ತಮ
 ಏಕರುದ್ರ ಕೂಮರ ಏಕನೇತ್ರ ಅಜೇಶ ಜತುರಾನನ ಸರ್ವ ಸೋಪೇಶ್ವರ ಲಾಂಗುಲಿ
 ದಾರುಕ ಅರ್ಥನಾರೀಶ್ವರ ಉಮಾಕಾಂತ ಆಷಾಡಿ ಡಿಂಡಿ ಅತ್ರಿ ಏನ ಮೇಷ
 ತೋಂಹಿತ ಶಿವಿ ವಿದ್ಗೀಶ ಶೂಲಿ ಸ್ಥಗಲಂಡ ದ್ವಿಲಂಡ ಮಹಾಕಾಳ ವಾಲಿ ಭುಜಂಗೀಶ
 ಚಿನಾಕೇಶ ಬಕಶೀಶ ಭೃಗು ಲಕುಲೀಶ ಶಿವ ಸಂವರ್ತಕರೆಂಬ ಅಕಾರಾದಿ
 ಕ್ಷಕೂರಾಂತಮಾದ ಪವತ್ತೂಂದು ಮಾತೃಕಮೂರ್ತಿಗಳಪ್ಪ ರುದ್ರರುಗಳಾದೊಡೆ;

ಮಾನೋದರಿ ವಿರಜೆ ಶಾಲ್ಲಿ ಲೋಲಾಡ್ ವರುಳಾಡ್ ದೀಪನಾಸಿಕೆ ದೀಪಮುಖಿ ಗೋಮುಖಿ ದೀಪಚಿಹ್ನೆ ಹಂಡೋದರಿ ಅರ್ಥಕೇಶಿ ವಿಕೃತಮುಖಿ ಜ್ಯಾಲಾಮುಖಿ ಶ್ರೀಮುಖಿ ಉಲ್ಲಾಸಮುಖಿ ವಿದ್ಯಾಮುಖಿ ಮಹಾಕಾಳಿ ಸರಸ್ವತಿ ಸರಸ್ವತಿ ಸಮನ್ವಯತ್ವ ಗೌರಿ ತ್ರೈಲೋಕ್ಯವಿಧ್ಯ ಮಂತ್ರತಕ್ತಿ ಆತ್ಮತಕ್ತಿ ಭೂತಮಾತೆ ಲಂಬೋದರಿ ದ್ರಾವಿಣಿನಗರಿ ಹೇಚರಿ ಮಂಜರಿ ರೂಪಿಣಿ ವಿರಾಜೆ ಕಾಲೋದರಿ ಮೂತಿನಿ ಭದ್ರಕಾಳಿ ಯೋಗಿಣಿ ಶಂಖನಿ ಘಟನಿ ಕಾಳರಾತ್ರಿ ಕುದ್ರನ್ಯೆ ಕಪದಿನಿ ವಾಜ್ಞಯಿ ಜಯಿ ಸುಮುಖ್ಯಶಯಿ ರೇವತಿ ಮಾಧವಿ ವಾರುಣಿ ವ್ಯಾಪಿನಿ ರಕ್ಷೋವಧಾರಿಣಿ ಸಹಸ್ರ ಲಕ್ಷ್ಮಿ ಮಾಯಾನ್ವಿತೆಯರೆಂಬ ಐವತ್ತೊಂದು ಶಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಕ್ರಮದಿಂಕೂಡಿ ರಕ್ತಾಂಗಭೂವಿಯಳ್ಳವರಾಗಿ ಶೂಲ ಕಪಾಲ ಪಾರೀಗಳನಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಮೂರ್ತಿಧ್ಯಾನ ನಾಮೋಷ್ಠರಣ ಮಾತ್ರದಿಂ ಸರಸಿದ್ಧಿ ಪ್ರದಾಯಕರಾಗಿಕುಂಂ. ೫೨೬

ಈಶ್ವರತತ್ತ್ವ ಅಷ್ಟವಿದ್ಯೇಶ್ವರರು :

ಮತ್ತಂ ಆ ವಿದ್ಯಾತ್ಮತದತ್ತಣಿಂ ನೂರುಕೋಟ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಈಶ್ವರ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ; ಅನಂತ ಸೂಕ್ತ ಶಿವೋತ್ಮ ಏಕನೇತ್ರ ಏಕರುದ್ರ ಶ್ರಿಮೂರ್ತಿ ಶ್ರಿಕಂಠ ಶಿವಿಂದಿಗಳೆಂಬ ಭವನಂಗಳಿಪ್ಪವು. ಅವರಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಆಯಾಂಯ ನಾಮಧೆಯಂಗಳನ್ನಿಳ್ಳ ಜ್ಯಾನಶಕ್ತಿನ್ಯಾನ ಶ್ರಯಾಶಕ್ತಿಭಾಹುಳ್ಳ ಮೊದಲಾದಮ್ಮೆ ವಿದ್ಯೇಶ್ವರರಿಪರ್ವರು. ಅವರೊಳಗೆ : ವೋದಲ ಅನಂತನೆಂಬಾತನೆ ಅಧೋಮಾಯಾಷ್ಟೋಭಕನಾಗಿ, ಸಕಲಾತ್ಮಕ ಭೋಗಮೋಕ್ಷ ಪ್ರದನಾಗಿಕುಂಂ.

ಮತ್ತಂ ಆ ಈಶ್ವರ ತತ್ತ್ವಮೆಂಬ ಬಿಂದುವಿನ ಅಧಿಕಾರಸ್ಥಾಪಾಧಿಯಿಂ, ಪರಿಶವನು ತಾನೆ ಜಗದ್ವಿತಾರ್ಥಮಾಗಿ ಜೋತಿಮರ್ಯ, ಮಂತ್ರಮಯ ಶರೀರದಿಂ, ಜಟಾಮಹುಟ ಏಕವುಖಿ ಶ್ರಿನೇತ್ರಂಗಳಿಂ ವರದಾಭಯಹಸ್ತಂಗಳಿಂ, ದಿವ್ಯವಸಾಭರಣ ಗಂಧಮಾಲ್ಯಾದಿಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಅಂಬಿಕೆಯೆಂಬ ಶಕ್ತಿ ಸಹಿತನಾಗಿಕುಂಂ.

೫೨೭

ಮಹೇಶ್ವರ ತತ್ತ್ವಷ್ಟರೂಪ - ಶಿ ಲೀಲೆಗಳು :

ಬಳಿಕ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ತೋಪ, ಸೋಮಧಾರಿತ್ವ ಉವರಾಸಮೇತತ್ವ ವ್ಯಷಭಾರಾಥತ್ವ ನೃತ್ಯವಿಲಾಸಿತ್ವ ವಿವಾಹೋತಾಹಿತ್ವ ಭಿಕ್ಷಾಟನತ್ವ ಕಾವಾರಿತ್ವ ಕಾಲಾರಿತ್ವ ಚಕ್ರಪ್ರದಾನರೂಪತ್ವ ಶ್ರಿಮರಾರಿತ್ವ ಕಂಕಾಳಧಾರಿತ್ವ ಜಲಂಧಾರಿತ್ವ ಅಜಾರಿತ್ವ ಏರಭದ್ರಾವತಾರಿತ್ವ ಹರಿಧ್ವಂಸಿತ್ವ ಅರ್ಥನಾರಿತ್ವ ಕೀರಾತರೂಪತ್ವ ಚಂಡೇಶಾನುಗ್ರಹತ್ವ ವಿಷಾಪಹಾರಿತ್ವ ವಿಷ್ಣೇಶ್ವರ ಪ್ರದಾಭಿವುಖಿತ್ವ ಉವಾಕುಮಾರಸಹಿತ್ವ ಏಕವಾದತ್ವ ಸುಖಿಪ್ರದತ್ವ ದಕ್ಷಿಣಾಮೂರ್ತಿ ಸ್ವರೂಪತ್ವ ಮಹಾಲಿಂಗ ಸ್ವರೂಪಂಗಳೆಂಬ ಪಂಚವಿಂಶನ್ಯಾತ್ರಿ ಲೀಲಾಧರನೆನಿಸಿ; ಸಕಲನು ಅಧಿಕಾರಿ, ಅಧೀಶ್ವರನು, ಪ್ರವೃತ್ತನು, ಪ್ರಭಾವನುಂ ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಜಗತ್ತಿನ

ಎಚ್‌ಕೆ ಚಂತಾಮರ್ಹೆ

ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಹಾರಂಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತೇ ತನ್ನ ಧ್ಯಾನ ಮೂಜಾಸ್ಥಿತರ್ಗೆ ಭೋಗಮೋಕ್ಷ ಪ್ರದನಾಗಿ ವೂಹೇಶ್ವತತ್ಪ್ರವನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರ್ಹಂ. ಜೀಲ್

ಸದಾಶಿವ ತತ್ತ್ವಸ್ವರೂಪ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಈಶ್ವರತತ್ಪ್ರದತ್ತಣಂ ಸಹಸ್ರಕೋಟಿ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಸದಾಶಿವ ತತ್ತ್ವದಲ್ಲಿ; ನಿವೃತ್ತಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠೆ ವಿದ್ಯೆ ಶಾಂತಿ ಶಾಂತ್ಯಾತೀತ ಪವಿತ್ರಾಗ ಸಾದಾಕ್ಯ ದ್ವಿನಿ ಪತಿಗಳಂಬ ಭೂವನಂಗಳಿರ್ಹಂ. ಅವರಲ್ಲಿ: ಜಾಜ್ಞನ ಕ್ರಿಯಾ ಶಕ್ತಿಸಮಾನರಾದ ನಿತ್ಯಸುಖಿಗಳಾದ ಅನುಸದಾಶಿವರಿರ್ಹರು. ಆ ಸದಾಶಿವತತ್ಪ್ರವಂಬ ಬಿಂದುವಿನ ಭೋಗಾವಸ್ಮೋಪಾಧಿಯಂ ಪರಶಿವನು ತಾನೇ ಯೋಗಿಗಳ ಧ್ಯಾನ ಮೂಜಾಧರ್ಮಾಗಿ, ಸಚಿವರ್ಣಾಮಯಿಕರಿಂದಿಂ, ಪಂಚಜಾಮಾಪುಟಂಗಳಿಂ, ಚಂದ್ರಕಲೆಯಂ, ಪಂಚಮುವಿ ಪಂಚದಶಲೋಚನಂಗಳಿಂ ಶೂಲ ಪರಶು ಖಿಡ್ ಆಭಯಂಗಳನುಳ್ಳ ವಾಮ ಪಂಚಕರಂಗಳಿಂ, ಸರ್ವಲಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾಗಿ, ದಿವ್ಯವಸಾಭರಣ ಗಂಥಮಾಲಾದಿಗಳಂದ ಅಲಂಕೃತನಾಗಿ, ಮನೋನ್ವನ್ಯಾ ಎಂಬ ಶಕ್ತಿಸಹಿತನಾಗಿ, ಸದ್ಯೋಜಾತಾದಿ ಮೂಲವರ್ತಿಯ ಕಲಾನ್ವಿತನೆನಿಸಿ, ಕರ್ತೃ ಸಾದಾಖ್ಯ ಕರ್ಮ ಸಾದಾಖ್ಯ ಮೂರ್ತಿ ಸಾದಾಖ್ಯ ಅಮೂರ್ತಿ ಸಾದಾಖ್ಯ ಶಿವಸಾದಾಖ್ಯವಂಬ ಪಂಚಮೂರ್ತಿ ಭೇದಂಗಳಂ ಧರಿಸಿ, ಸಕಲ ನಿಷ್ಪಲ ಭೋಗಿ ಅಭೋಗಿ ಉದ್ಯುಕ್ತನು ಅಮೂರ್ತಿಎನಿಸಿಕೊಂಡು, ಮೂರ್ತಿಯನಿಸಿಕೊಂಡು ತನ್ನ ಧ್ಯಾನ ಮೂಜಾನ್ವಿತರ್ಗೆ ಧರ್ಮ ಅರ್ಥ ಕಾಮ ಮೋಕ್ಷಾದಿಗಳಂಬ ಚತುರ್ವಿಧ ಪುರುಷಾಧರಂಗಳಂ ಕೊಡುತ್ತ ಸದಾಶಿವ ತತ್ತ್ವವನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರ್ಹಂ. ಜೀಲ್

ಶತ್ತಿ ತತ್ತ್ವ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಸದಾಶಿವ ತತ್ತ್ವದತ್ತಣಿಂದ ಒಂದಬೂದ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಶಕ್ತಿತತ್ಪ್ರದಲ್ಲಿ: ಇಂದಿಕೆ ದೀಪಿಕೆ ರೋಚಿಕೆ ಮೋಚಿಕೆ ಉದ್ದ್ರಾಗಾಮೆ ಪ್ರೌಮರೂಪೆ ಎಂಬ ಭೋಗಿಗಳಾದ ಅಪರ ಮುಕ್ತರಾದ ಶಿವರುಗಳಿರ್ಹಂ. ಜೀಲ್

ಶಿವತತ್ಪ್ರ :

ಮತ್ತಮ ಆ ಶಕ್ತಿತತ್ಪ್ರದತ್ತಣಿಂದ ಅಸಂಖ್ಯಾತಂ ಮಿಗಿಲಾಗಿ ಆವರಿಸಿದ್ರ ಪರಶಿವಂಗೆ ನಿತ್ಯ ಆಧಿಕ್ಷೇಯವಾದ ಶಿವತತ್ಪ್ರವನಿಸಿಕೊಂಬ ಬಿಂದುವಾದೊಡೆ : ಪರಿಪೂಜ್ಣ ಪರಂಜೋತ್ತಿ ಸ್ವರೂಪಮಾಗಿರ್ಹಂ. ಆ ಬಿಂದುವಂಬ ಲಯಾವಸ್ಮೋಪಾಧಿಯಂ ಪರಶಿವನು ತಾನೇ, ಶಿವ ಪರಾತ್ಮರ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ನಿತ್ಯ ಸರ್ವಗತ ಅವ್ಯಯ ಅನಿಂದಿತ, ಅನೈಪಮ್ಯ ಅಪ್ರಮಾಣ ಅನಾದಿಮಯವಂಬ ದಶನಾಮಧೇಯಂಗಳಿಂ; ಪರ ಗೂಡ ಶರೀರಸ್ಥ ಲಿಂಗಕ್ಕೇತ್ರ ಅನಾದಿವರ್ತೆಂಬ ಪಂಚಸಂಜ್ಞೆಯನುಳ್ಳ ಲಿಂಗಸ್ವರೂಪನಿಸಿ; ನಿಷ್ಪಲನು ಲಯಶಕ್ತನು ಈಶನು ತತ್ತ್ವನುಂ ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಸರ್ವಕಾರಣಕ್ಕೆ ತಾನೇ ಮೂಲ ಕಾರಣನಾಗಿ ಶಿವತತ್ಪ್ರವನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರ್ಹಂ. ಜೀಲ್

ಷಡಂಗ ಸ್ವರೂಪಿನೇ ಚಿಕ್ಕತ್ವೆ :

ಮತ್ತಂ ಬಿಂದುವನೊಳಕೊಂಡು, ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ನಿತ್ಯತ್ಪತ್ತಾ ಅನಾದಿಸಿದ್ಧಬೋಧತ್ವ ಸ್ವತಂತ್ರತ್ವ ಅಲುಪ್ರಶ್ನಿಕ್ಕ ಅನಂತಶಕ್ತಿಕ್ಕಮೆಂಬ ಷಡಂಗ ಸ್ವರೂಪಿನೇಯಾಗಿ ಪರಮ ಪ್ರಕಾಶಮಾದ ಚಚ್ಚೈಯಾದೂಡೆ, ಪರಶಿವಂಗ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶರೀರ ಇಂದ್ರಿಯ ಅಂತಃಕರಣಾಶ್ರಯಾದಿಕಂ ತಾನೆನಿಸಿ, ಅಗ್ನಿ-ಅಗ್ನಿಯೂಷ್ಠದಂತೆ, ಸೂರ್ಯ-ಸೂರಂಗ-ಕಿರಣದಂತೆ ಪರಶಿವನೊಡನೆ ತಾದಾತ್ಯೈ ಸಂಬಂಧದಿಂದೆಸೆದು ತಾನೊಂದೆಯಾದೂಡಂ, ಜ್ಞಾನಕ್ರಿಯಾಶ್ರಾದಿ ವಾಯಾಪಾರೋಪಾಧಿ ಭೇದದಿಂ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಜ್ಞಾನಶಕ್ತಿ ಶ್ರೀಯಾಶಕ್ತಿ ವಾಮ ಜೀಷ್ಟೇ ರೌದ್ರ ಕಾಲಿ ಕಲಬಿಕರಣ ಬಲವಿಕರಣ ಬಲಪ್ರಮಧಿನಿ ಸರ್ವಭೂತದಮನಿ ಮನೋನ್ನನಿ ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಅನೇಕ ನಾಮಧೇಯಂಗಳನು ಉಳ್ಳದೆನಿಸಿ ಭಕ್ತವತ್ಸಲೆಯಾಗಿರುಂ. ೫೮೨

ಸರ್ವಾಶ್ರಯ ಶ್ರೀ ಶಂಭುಲಿಂಗ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಚಿಕ್ಕತ್ವೆಯಂಬ ತೇಜೋಮಂಡಲ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯ ಶುದ್ಧ ಸ್ವಯಂ ಪ್ರಕಾಶ ಚಿನಾತ್ಮ ಸ್ವರೂಪಮಪ್ಪ ಶ್ರೀ ಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗಂ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುಂ.

ಬಳಿಕ ಇಂತು ಪೇಣ್ಣ ಸಕಲ ದೇಹಾದಿ ವಿಷಯಂಗಳೇ ಕಾಲಾಗ್ನಿ ಮೊದಲಾದ ಭುವನಂಗಳನಾಶ್ರಯಿಸಿಹವು. ಆ ಭುವನಂಗಳೇ ಭೂಮಾದಿ ತತ್ತ್ವಂಗಳನಾಶ್ರಯಿಸಿಹವು. ಆ ತತ್ತ್ವಂಗಳೇ ನಿವೃತ್ಯಾದಿ ಕಲೆಗಳನಾಶ್ರಯಿಸಿಹವು. ಆ ಕಲೆಗಳೇ ಬಿಂದುವನು ಆಶ್ರಯಿಸಿಹವು. ಆ ಬಿಂದುವ ಚಿಕ್ಕತ್ವೆಯನಾಶ್ರಯಿಸಿಹುದು. ಆ ಚಿಕ್ಕತ್ವೆಯೇ ಶ್ರೀಗುರುಶಂಭುಲಿಂಗವನಾಶ್ರಯಿಸಿಹುದು. ಆ ಶಂಭುಲಿಂಗವೇ ಸರ್ವಾಶ್ರಯಂ ತಾನಾಗಿ, ತಾನು ಒಂದನೂ ಆಶ್ರಯಿಸದೆ ನಿರ್ವಿಕಾರಸ್ವರೂಪದಿಂ ಸರ್ವಾಶ್ರಗ್ರೇ ಸುಖಿಕರಮಾಗಿ ವಿರಾಜಿಸುತ್ತಿರುಂ. ೫೮೩

ಇತಿ ಶುದ್ಧ ಭುವನಸ್ಥಿತಿ ವರ್ಣನಂ

ಅಷ್ಟಮ ಪರಿಚ್ಯೇದಃ

ನವಮ ಪರಿಚೀದ

ಕಂದ॥ ಇಂತಹಿಳ ಭುವನ ಪದ್ಧತಿ
 ಯಂ ತಿಳುಸಿದೆನಿನ್ನ ಜೀವರಾ ಭುವನವನೋ ।
 ರಂತಯ್ಯ ಕರ್ಮಫಲಮಂ
 ಸಂತತಮನುಭವಿಸುವಂದಮಂ ವಿವರಿಸುವೆಂ ॥

ಅದೆಂತೆಂದೂಡೆ :

ಮೂರ್ಧತ್ವದಿಂ ನಾಸಿಕ್ಯ ಬುದ್ಧಿ :

ಅನ್ನೆಬರಂ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮಾನಾತ್ಮವಿವೇಕ ಶೂನ್ಯರಾದ ಮೂರ್ಧಜನಾಂಗಗಳಾದ್ದು, ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾದುದನೆ ಒಡಂಬಟ್ಟು ಅನುಮಾನ ಆಗಮಾದಿಪಮಾಣಂಗಳನು ಉದಾಸೀನಂ ಮಾಡಿ, ನಾನು ಹೆಸ್ತನು, ನಾನು ದೀರ್ಘನು, ನಾನುಕೆಂಚನು, ನಾನು ಬದವಾದೆನು ನಾನು ತೋರವಾದೆನು ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ತಮ್ಮಾನನುಭವಗಳಿಂ, ಬಳಿಕ ಈದೇಹಮಂ ಸೀಳನೊಡಿದಡೆಯೂ ಒಳಗೊಂಬ್ಬ ಆತ್ಮನಂಕಾಣಬಾರದು ಎಂಬಿವು ಮೊದಲಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದವೂ, ಆ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನೆಂದುಬಗೆದು, ಬೆಳಗುತ್ತಿರ್ದ ದೀಪಂ ಕೆಟ್ಟಮೇಲೆ, ಅದಕ್ಕೆ ಮರಳಿ ತೋರ್ಕೆಯಿಲ್ಲದಂತೆ, ದೇಹವಳಿದರಡೆ ಬೇರೊಬ್ಬತ್ತನಿಲ್ಲಾಗಿ ಸ್ವರ್ಗನರಕಗಳನೆಯ್ಯಿ ಮರಳಿ ಜನಿಸುವತನವಿಲ್ಲ. ಅದರಿಂ ದೇಹವೇ ಆತ್ಮನು, ಮರಣವೇ ಮೋಕ್ಷ, ಸುಖವೇ ಸ್ವರ್ಗ, ದುಃಖವೇ ನರರಕಜಂತಲ್ಲದೆ ಬೇರೊಂದು ತರನಿಲ್ಲಾಗಿ, ವಿಧಿ ನಿಷೇಧ ಮಣಿ ಪಾಪವಿಲ್ಲವೆಂದು ನಾಸ್ತಿಕಬುದ್ಧಿಯಂ ಗಳಹುತಪರ್ವರ್ತ ಅದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರಮೆಂತನೆ. ಶಿಲ್ಪಿ

ವಿಚಾರದಿಂದ ಅಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿದ್ಧಿ :

ತೋಕದೊಳು ಒಂದರೊಳು ಒಂದಿಲ್ಲದ ಬಾಲ್ಯ ಯಾವೆನ ವಾರ್ಡಿಕ್ಸ್‌ಕ್ಯಂಗಳಿಂಬ ನಾನಾವಸ್ಥೆಯನೆಯ್ಯವ ಈ ದೇಹದೊಳು ಆತ್ಮನೋರ್ವನು ಎಂಬುವ ಬಾಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಿದ್ರ ಅರ್ಥಮಂ, ವಾರ್ಡಿಕ್ಸ್‌ಕ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಸ್ಕೃಸ್ತಿಪೂರ್ವದರಿಂದ ಅನುಭವಿತ್ತೀ ಸ್ತೃತ್ಯವೊಬ್ಬನೆ ಅಕ್ಕಂ ಅದಾಗಿ, ಪ್ರತ್ಯಭಿಜಾನ ಪ್ರಮಾಣ ಸಿದ್ಧಮಪ್ಪದು. ಅದು ಎಂತು ಅಂತೆ.

ಪಿತ್ಯಾನ-ಸರ್ವಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ :

మత్త దేహాన్వాత్మన నిత్యపూపక చైతన్యరూపనాదోదం తన్న అజ్ఞానబలది, కమాదినదిం, ఈశ్వరప్రేరణయిం ఘటకాకాతదంతే సూక్ష్మ శరీరద ఎడయాటవే తన్న ఎడయాటవా, సకల లోకదల్మియ సువిధఃఅగం ముక్తయప్పన్నబరం అనుభవిసుత్తిపఁచెంబుదే సత్కావు, అదెంతెందోడే:

ಕರ್ಮಭೂಮಿ ಎನಿಸುವ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅರವೆ ಕೂಪ, ತಡೆಕಾದಿ ಮಾತ್ರ-ಪೆಂಬ ಪೆಸರನ್ನಿಂದ ಮಣಿವಿಶೇಷದಲ್ಲಿ ತತ್ತ್ವರರಾದ ಲೋಕಗ್ರಯಾ; ಜೋತಿಷ್ಮೌರ್ಯ, ಅಶಮೇಧಯಾಗದಂತಹ ಇಷಟೆಂಬ ಪೆಸರನ್ನಿಂದ ಕರ್ಮನಿಷ್ಟೆಯಾ; ವಾಮ

ನಾಸಾಮಟದ ಈಡೆಯಂಬ ನಾಡಿಮಾರ್ಗದಿಂ ಪ್ರಾಣತ್ವಾಗಮಾಗೆ, ಮೊದಲು ಧೂಮವನೆಯ್ದು, ಧೂಮದಿಂ ರಾತ್ರಿ, ರಾತ್ರಿಯಂ ಕೃಷ್ಣಪದ್ಭಕ್ತ, ಆ ಕೃಷ್ಣಪದ್ಭಕ್ತದಿಂ ದಕ್ಷಿಣಾಯನ, ಆ ದಕ್ಷಿಣಾಯನದಿಂ ಸಂಪತ್ತರ, ಆ ಸಂಪತ್ತರದಿಂ ಪಿತೃಲೋಕ, ಆ ಪಿತೃಲೋಕದಿಂ ಆಕಾಶ, ಆ ಆಕಾಶದಿಂ ಚಂದ್ರ, ಆ ಚಂದ್ರನಿಂದ ಅಡರಿ ಮೇಲೆ ಈ ಕ್ರಮದಿಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕ ಪ್ರಾತ್ತಿಯಕ್ಕುಂ.

ಶಿಲ್ಪ

ಮೂರ್ಕಾಯದಿಂ ಮನರಾಘೃತ-ಮಲೋತ್ತಮಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಸ್ವರ್ಗದೊಳು ಇಂದ್ರನ ಸಾಲೋಕ್ಯ ಸಾಮಿಃಪ್ಯಾದಿ ಪದಸ್ಥರಾಗಿ, ಬಳಿಕ ಅಲ್ಲಿ, ಪ್ರಿಯವಿಷಯ ಭೋಗ, ಮೋಕ್ಷಕ್ಯಯದುಃಖಿ, ಅನ್ವರಾತಿಶಯ ಸುಖಮಂ ಸೈರಿಸದ ದುಃಖಿ, ಪತನಭಯದುಃಖಿಂಬ ದುಃಖತಯಮಂ, ಬಂದು ಬಂದಡಿಗಡಿಗೆ ಮುಸುಕ್ತಿದರ್ಥ ವನಿತಾದಿ ಮಹಾಸುಖಿ ಭೋಗಿವನುಂಡು, ತೀರೆ ಮನರಾಘೃತಿ ಫಾಟಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯು, ಮೊದಲು ಗಗನ, ಆ ಗಗನದಿಂ ವಾಯು, ಆ ವಾಯುವಿನಿಂ ಧೂಮ, ಆ ಧೂಮದಿಂ ಮೇಘ, ಆ ಮೇಘದಿಂ ವೃಷ್ಣಿ, ಆ ವೃಷ್ಣಿಯಂ ಶಾಲ್ಯಾದ್ಯನ್ನವು, ಆ ಅನ್ವರೂಪದಿಂದ ಈ ಕ್ರಮದೊಳಿಯ್ದಿಬರೆ, ಬಳಿಕ ಆ ಪಂಚಭೂತಾತ್ಮಕವಾದ ಅನ್ವವೆ, ಭಕ್ತ ಭೋಜ್ಯ ಲೇಹ್ಯ ಚೋಹ್ಯ ಪಿಂಚಲ ಪಾನೀಯವೆಂದು ಷಡ್ದಿಧವಾಗಿವುದು. ಅದನೆ ಜಾಯಾಪತಿಗಳು ಭೂಂಜಸಲು ಆದಾದೋಡೆ ಉದರಾಗ್ನಿಯಂ ಪಚಿಸಿ ಕಿಟ್ಟವೆಂದು ರಸವೆಂದು ಇತ್ತೆರನಹುದು. ಆ ಕಿಟ್ಟವೆ ಮಲಮೂತ್ರವೆನಿಸಿ ಗುದಗುಹ್ಯದಾರದೊಳು ಅಪಾನವಾಯು ವ್ಯಾಪಾರದಿಂ ಮೊರಮಟ್ಟಿ ಪೋಹುದು. ಮತ್ತಂ ಆರಸವನೆ ನಾಭಿ ಸ್ವಾನದಲ್ಲಿದರ್ಥ ಸಮಾನವಾಯು ಸರ್ವಾಂಗಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೊಡಲು ಆ ರಸವು ಅಲ್ಲಲ್ಲಿ ಪಚಿಸಿ ಮತ್ತೆ ಕಿಟ್ಟಮೆಂದು, ರಸಮೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಹುದು. ಆ ಕಿಟ್ಟವೆ ಕಫ ಸ್ವೇದ ಮಲ ಮೂತ್ರ ಜಿಹವ್ಯಮಲ ದಂತಮಲ ನಾಸಾಮಲ ನೇತ್ರಮಲ ಶ್ರೋತ್ರಮಲ ಗುಹ್ಯಮಲ ನವಿಮಲಗಳೆಂಬ ದ್ವಾದಶವಿಧಿ ಮಲ ರೂಪದಿಂದ ಓಸರಿಸಿ ಮೋಹುದು. ಉಳಿದ ರಸವೆ ಸೂಳಲರಸ ಸೂಕ್ಷ್ಮರಸವೆಂದು ದ್ವಿಪಿಧವಹುದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ಷ್ಮರೂಪರಸದಿಂ ಪ್ರಾಣ ಇಂದ್ರಿಯ ಅಂತಃಕರಣಾದಿಗಳಿಲ್ಲಂ ಪರಿಮೋಷಿಸುತ್ತಿಹುವು. ಶಿಲ್ಪ

ಪಿಂಡೋತ್ತಮಿ :

ಮಿಕ್ಕ ಸ್ವಾಲರೂಪರಸದಿಂ ರುಧಿರ ಮಾಂಸ ಮೇಧಸ್ಸು ಸ್ವಾಯು ಅಸ್ತಿ ಮಜ್ಜಿ ಶುಕ್ತವೆಂಬ ಸಪ್ತಧಾತುಗಳು ಕ್ರಮದಿಂ ವರ್ಧಿಸಲು, ಆ ಜೀವನು ಆದೋಡೆ ಆಯಾಯ ಧಾತುಮಯನಾಗಿ ಮರುಷನ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮಾಂಸತ್ರಯಮಿದುರ್ ಮೇಲೆ ಸೀ ಮರುಷರ ಸಂಭೋಗ ಸಮಯದೊಳು ಆ ಪಿಂಡವೆ ಕಾಲಕರ್ಮವಶದಿಂ ಶುಕ್ತ ಸಂಬಂಧದಿಂದಿಳಿದು ಸೀ ಮತುಮತಿಯಾದ ದಿನಂ ತೊಡಗಿ ಹದಿನ್ಯದುದಿನ ಪರಿಯಂತರಂ ತುರುವೆಯೆ ಕುಸುಮದಂತೆ ವಿಕಸಿತಮಾಗಿದರ್, ನಿದೋಂಷಮಾದ ಗರ್ಭಶ್ರಾಯಮಂಬ ಕೋಶಮಂ ವಾಯುವಶದಿಂ ಪ್ರವೇಶವಹುದು. ಆ

ವಾಯುವಿಕಾರದಿಂದ ಶುಕ್ತವೇರಡಾಗಿ ಜರಾಯುಜವೆಂಬ ಮಾಂಸಕೂಪಾರಸಮನ್ ಅಶ್ರಯಿಸಿ. ಜವಳಿ ಹಿಂಡವು ಉದಿಸುತ್ತಿಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಉದರಾಗ್ನಿಯಿಂದ ಅನ್ನಾದಿಕವೆಲ್ಲ ಪಚಿಸಿ ಮೋಗುತ್ತಿರಲು ಆ ಶುಕ್ತಹಿಂಡಂ ಸುಸ್ಥಿತಿ ಮಾಗಿಹುದು. ಎಂತೆನಲು, ಆ ಶುಕ್ತಮಯ ಹಿಂಡಕ್ಕೆ ವಹ್ನಿಸ್ಕೆ ಸೋಂಕದಂತೆ ಮೇಲೆ ನೀರ ಮೊಟ್ಟಣಾವಿಹುದು. ಅದರವೇಲೆ ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಉಧ್ವರಿಸುವುದು ವಾಗಿಯನ್ನು ವಾಯು ನಿರೋಧಿಸಿಕೊಂಡಿಹುದರಿಂ, ಕೆಳಗಿರ್ದ ಶುಕ್ತಹಿಂಡಂ ಬೆಂದು ಕೆಡದೆ ಶುಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಿರ್ದ ಸ್ವಾತಿರುದಕ ಬಲಿದು ಮುತ್ತಾಗುವಂತೆ, ಆ ಹಿಂಡಮಯವಾದ ಮುರುಷನ ವೀರ್ಯಂ ಸಿರಕ್ಕದೊಡವೆರೆದು ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಕಲಲವಹುದು. ಐದುದಿನಕ್ಕೆ ಬೊಬ್ಬಿಳಿಕೆಯುಹುದು, ಹತ್ತುದಿನಕ್ಕೆ ರಕ್ಖಾತ್ಕವಹುದಿ, ಹದಿನ್ಯೈದುದಿನಕ್ಕೆ ಮಾಂಸಮಯವಾದ ಅಂಡಾಕಾರವಹುದು, ಇದಕ್ಕೆ ಬಲಿಕೆಯುಹುದು,

- ಇಪ್ಪತ್ತೆದುದಿನಕ್ಕೆ ಅಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಂಕುರ ಸೀಮೆದೋಹರ್ವ. ತಿಂಗಳೊಂದಕ್ಕೆ ಶಿರಸ್ ಪುಟ್ಟಾದ್ದು, ತಿಂಗಳಿರಡಕ್ಕೆ ಭುಜಂಗಭುದಿಸುತ್ತಿಹಬ್ಬ. ಮೂರು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಪಾದಾಂಕುರ ಕೇಶ ಗುಹ್ಯಾದಿಗಳಹಬ್ಬ. ನಾಲ್ಕು ತಿಂಗಳಿಗೆ ನಾಸಾಕ್ಷಿ ಶ್ರೋತ್ರಾದಿ ರಂದ್ರಾಗಳಹಬ್ಬ; ತಿಂಗಳ್ಯಾದಕ್ಕೆ ಸ್ವಂದ ಜರರಾದಿಗಳಹಬ್ಬ. ತಿಂಗಳಾರಕ್ಕೆ ಗುದ ಪಾದಾಂಗುಲಿಗಳಹಬ್ಬ. ಏಳು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಸರ್ವಾಂಗ ಸಂಧಿ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾಗಿ ಜೀತನಂಪಟ್ಟಿ, ಮಾತೆಯುಂಡ ಅನ್ನರಸಮಂ ನಾಭಿ ಸೂಕ್ತದಿಂದ ಉಣಿತ್ತಿಹುದು. ಎಂಟು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಆ ಗಭಾರ್ಶಯಮೆಂಬ ರೂರವ ನರಕದ ಮಲ ಮುತ್ತಾದಿಗಳ ಹೇಸಿಕೆಯೆಂಬ ಬಚ್ಚಲು ಪುಳುವಿನಂತೆ ಮಹಾದುಃಖವನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ನೋಡಿ, ಮುನ್ನ ನಾನು ಅಜ್ಞಾನಬಲದಿಂ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಹೀನನಾಗಿ ಇಂತು ನಾನಾಜನ್ಮಂಗಳಲ್ಲಿ ತೊಳಿಬಳಿದೆನು. ಇನ್ನು ಈ ಗಭಾರ್ಶಯದಿಂದ ಎಂತಕ್ಕೆ ಮೋರಿಮಟ್ಟು ಶ್ರೀಗುರುವನೆಯ್ದು ಶಿವಭಕ್ತಿ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಶಿವಧ್ಯಾನ ಶಿವಾಚನ ಶಿವಪ್ರತ ಶಿವಮಾಹೇಶ್ವರ ಸಂಸಗರದಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಾಗಿ ಜನ್ಮಜರಾಮರಣರೂಪ ಸಂಸಾರಸಾಗರಮಂ ದಾಂಟುವೆನೆಂದು ತನ್ನ ಮೂರಾರ್ಪರ ಸ್ಥಿತಿಗಳಂ ಗಭೋರಪನಿಷತ್ತಾ ಸಮೃತದಿಂ ನೆನನೆವೃತ್ತಿಹುದು.

ಬಳಿಕ ಆ ಮಾತೆಯುಂಡ ಮಧುರ ಆಘ್ಯ ತಿಕ್ತ ಕಟು ಕಷಾಯ ಲವರೀಮೆಂಬ ಪಡ್ಡಿರಸಾನ್ನ ಪರಿಣಾಮ ಫೇದದಿಂ; ಶ್ವೇತ ಪೀತ ಕಮೋತ ಹರೀತ ಕೃಷ್ಣ ಮಾಂಜಿಷ್ಟೆಂಬ ಷಟ್ಕಣಾವಾಂತು; ಶುಕ್ಲಾಧಿತ್ಯದಿಂ ಪುರುಷನು, ಶೋಣೇತಾಧಿಕ್ಷದಿಂ ಸ್ತಿಯು, ಶುಕ್ಲಾಂಶೋಣಿತ ಸಮೃತದಿಂ ನಮಂಸಕನೆನಿಸಿ; ಶುಭಕರ್ಮದಿಂ ಸಲ್ಲಕ್ಷ್ಯಾ ಶರೀರಂದಳಿದು, ಹೀನ ಕರ್ಮದಿಂ ಬದಿರ ಅಂಧ ಪಂಗುಳನಾಗಿ; ಬಳಿಕ ಆ ಶುಕ್ತ ಶೋಣಿತಂಗಳಿಗೆ ಕ್ರಮದಿಂ ಮೂರುಮೂರಾದ ರೋಮು ನಾಡಿ ಅಸ್ಥಿ ರಕ್ತ ವಾಂಸ ಕ್ರಮಗಳೆಂಬ ಷಟ್ಕಣಿತಿಕಯುಕ್ತಮಾದ; ಅಂಗ ಪ್ರತ್ಯುಂಗಾದಿಕವೆಲ್ಲಂ ಸಂಪೂರ್ಣಮಾಗಿ; ಆಯುಷ್ಯ ಕರ್ಮ ದ್ರವ್ಯ ವಿದ್ಯೇ ಮರಣವೆಂಬ ಐದು ನಿಯತಮಾದ ವಿಧಿಲಿಖಿತಂಬಡೆದು, ಅಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಾಂಯಾಸಂಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರೆ, ನವಮಾಸಂ ತುಂಬೆ, ಮೇಲೆ ಒಂದುಕೊಣಿ

ಮುದ್ದರವೆರಸಿದಂತೆ ಮೊಡೆದು ಕೆಡಪುವ ಸೂತಿವಾಯವಿನ ಫಾತಿಯಿಂ ದಿಮ್ಮುದಿರುಗಿ, ದಿಗ್ಂಂತಿ ಮಟ್ಟಿ, ಮೊದಲ ವಿವೇಕಂ ಕೆಟ್ಟು ಉಪಮಿಸಬಾರದ ವೇದನೆಯಿಂ ಕಬೋನ್ನು ಸರಿಗೆಯಪ್ಪಂತೆ, ಯೋನಿದ್ವಾರದಿಂ ಹೊರಮಟ್ಟಿ, ಮೂಳಿಂಸಿ, ಮೆಲ್ಲಮೆಲ್ಲನೆ ಜೀತರಿಸಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಆಯಾಯ ಜಾತಿ ಸಂಸ್ಥಾರವಳಪಟ್ಟಿ, ಕೆಂಬರ ಈರಲು ಗುಳಿ ಬಾಲಗ್ರಹಾದಿ ಕಂಟಕಂಗಳಂ ಕಳಿದು, ಬಾಲಲೀಲೆ ಮುಂತಾದ ವಿನೋದಂಗಳಂ ನಟಿಸಿ, ವೃದ್ಧಸಂಕೇತದಿಂದ ಆಯಾಯ ಜಾತಿ ಭಾಷೆಗಲಿತು, ಬಳಿಕ ಆ ಗಭ್ರದೋಳಗೆ ಮೂರು, ಹೊರಗೆ ಮೂರು ವರ್ತೆಸುವ ಜಾಯತೆ, ಅಸ್ತಿತೆ, ಮರಿಣಾಮತೆ, ವಿವರ್ಧತೆ, ಅವಕ್ಕತೆ ವಿನಶ್ಯತೆ, ಎಂಬ ಪಡ್ಡಾವ ವಿಕಾರಮಳ್ಳಾತನೆನಿಸಿ, ಮಣ್ಣೀಷದಿಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾದಿ ವಿಶಿಷ್ಟೆ ಜನ್ಮಿ, ಪಾಪಶೇಷದಿಂ ಶುನಕ ಸೂಕರಾದಿ ಹೀನ ಯೋನಿಜನೆನಿಸಿ, ಮತ್ತೆಂ ಆ ಕರ್ಮವೈತಿತ್ತದಿಂ ಮರುಷನೆ ಸ್ಥಿಯಾಗೆ, ಸ್ತೀಯ ಮರುಷನಾಗಿ ಮಟ್ಟಿ, ಬಳಿಕ ಇಲ್ಲಿ ಮಾಳಿ ಮಣ್ಣದಿಂ ದೇವತ್ವಮಂ, ಪಾಪದಿಂ ಸ್ಥಾವರತ್ವಮಂ, ಮಣ್ಣಪಾಪ ಸಮಾನದಿಂ ಮನುಜತ್ವಮಂ ಮುಂದೆ ಪಡೆಯಲು ಉಳಾತನಾಗಿ ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಾದಿಕವನೆಯ್ದು ಮರಳಿ ಇಂತು ಜನಿಪುದೆ ಔತ್ಯಂಯಾನಮಕ್ಕಂ. ಆರ್ಥ ದೇವಯಾನ :

ಬಳಿಕ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರಾದಿ ಸಗುಣದೇವತಾಮೂರ್ತಿ ಉಪಾಸಕರಾಗಿರು, ಆಯಾಯ ಭಕ್ತಿಗೆ ದಕ್ಷಿಣಾಸಾಸಾಮುಟದ ಹಿಂಗಲೆಯೆಂಬ ನಾಡಿ ಮಾರ್ಗದಿಂ, ಪೂರ್ಣ ಮಿಯೋಗಮಾಗೆ, ಮೊದಲು ಜ್ಞಾಲೆಯನೆಬ್ಬಿ, ಜ್ಞಾಲೆಯಿಂ ದಿವಸ, ಆ ದಿವಸದಿಂ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷ, ಆ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷದಿಂದ ಉತ್ತರಾಯಣ, ಅದರಿಂ ಸಂವತ್ಸರ, ಆ ಸಂವತ್ಸರದಿಂ ವಾಯು, ವಾಯನಿನಿಂ ಸೂರ್ಯ, ಆ ಸೂರ್ಯನಿಂ ಸುಧಾಂಶು, ಆ ಸುಧಾಂಶುವಿಂ ಮಿಂಚು, ಮಿಂಚನಿಂದ ಇಂದ್ರ, ಆ ಇಂದ್ರನಿಂದ ಅದರಿ ಮೇಲೆ ಈ ಕ್ರಮದಿಂದ ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿಷ್ಣು ರುದ್ರಾದಿ ದೇವತಾ ಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಹುದು. ಅಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನ ಕಾಮಧೇನು, ವಾಹನ ಹಂಸಾದಿಗಳಿಂತಂತೆ, ಆಯಾಯ ದೇವತಾ ಲೋಕದಲ್ಲಿಹತನವೇ ಸಾರ್ಯಾಙ್ಕವೆನಿಸಾದು. ಮತ್ತು ಆ ಬ್ರಹ್ಮ ಸಂಬಂಧಮಾದ ಸಾವಿತ್ರ್ಯದಿ ಮಂತ್ರತ್ವಗಳಿಂತು ಅಂತೆ ಆಯಾಯ ದೇವತೆಗಳತ್ಯಂತ ಸಮೀಪಸ್ಥಿತಿಯೇ ಸಾಮಿಷ್ಯವೆನಿಸಾದು. ಮತ್ತಂ ಆ ವಿಷ್ಣು ಸಂಬಂಧಮಾದ ಶಿಶುಪಾಲಾದಿಗಳು ಎಂತು ಅಂತೆ ಆಯಾಯ ದೇವತೆಗಳಿಂದನೆ ವಿಕರ್ದೇಹಲಕ್ಷಣವೇ ಸಾಯುಜ್ಯವೆನಿಸಾದು. ಮತ್ತಂ ಆ ಶಿವಸಂಬಂಧಮಾದ ನಂದಿಶ್ವರಾದಿಗಳಿಂತು ಅಂತೆ ಆಯಾಯ ದೇವತಾ ಸಮಾನಮಾದ ಪಶ್ಯಯು ವೇ ಸಾರೂಪ್ಯವೆನಿಸಾದು. ಬಳಿಕ ಈ ಪ್ರಕಾರಮಾದ ಏದು ಪದ ತಾರತಮ್ಯದಿಂದಾದ ಅಯಾಯ ದೇವತಾಲೋಕಂಗಳಲ್ಲಿ ಮಹ ಸುಖದಿಮುದ ಇರು, ಬಳಿಕ. ಅಲ್ಲಿಯ ಪ್ರಳಯಕಾಲದೋಳಗೆ ಆಯಾಯ ದೇವತೆಯೊಡಗೂಡಿಯಾದೂದಂ, ಅಲ್ಲ ಮತ್ತೆ ಅಲ್ಲಿ ವೃಂಡಾಗ್ನಿದಿಂದಾದೂಡಂ ಸಮೃಜಣ್ಣನಬಲದಿಂ ನಿಜಮೋಕ್ಷಮಕ್ಕಂ.

ಬಳಿಕ ಎತ್ತಲಾನು ಅಲ್ಲಿಂದ ಇಲ್ಲಿಗೈತಂದರೂ ಪುನರಾವೃತ್ತಿ ಲಕ್ಷಣ ಸಂಸಾರವೋಹಕವಿಲ್ಲದೆ ಜಗದ್ವಿತಾರ್ಥವೆನಿಸಿ ಉಭಯರೂಪಶಂಧಾದಾದ

ಶ್ರೀಮಾನ್ಯಗಳಗಳು ದಲ್ಲಾದರೂ, ಸಂಪೂರ್ಣಾಯಿಸಿದ್ದರಾದ ಆಚಾರ್ಯರು ಕುಲದೋಳಾದೊಡಂ ಜನಿಸಿ. ಮೇಲೆ ಜ್ಞಾನ ಶ್ರೀಯಾ ಸಂಪನ್ಮಾರ್ಗಿ ಸಹಜ ಕ್ಷೇವಲ್ಯಂ ಬಡೆವರು. ಇದೇ ದೇವಯಾನಮಹುಂ.

ಶಿಫ್ಟ್ ೧೯೦

ಯೋಗ ಸಿದ್ಧರ ಗತಿ :

ಬಳಿಕ ಯಮ ನಿಯಮಾದಿ ಅಷ್ಟಾಂಗಯೋಗ ಸಿದ್ಧರಾದ ಯೋಗೀಶ್ವರರ್ಗೆ, ರೇಚಕಾದಿ ಸಪ್ತಪ್ರಥಾಯಾಮ ಬಲದಿಂ ಸುಷುಪ್ತಿ ನಾಡಿಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಶಿಯೋರಂದ್ರದಿಂ ಪ್ರಾಣೋತ್ಸಾಂತಮಾಗೆ, ಮಹಾಮದಿಂ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಲೋಕ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ನಿಷ್ಣಾಮದಿಂ ಬ್ರಹ್ಮಲೋಕಾದಿ ವ್ಯವಧಾನಮಿಲ್ಲದೆ, ತತ್ತ್ವತೀರ್ಥಮಾದ ಶಿವತತ್ವ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಹುಂ.

ಶಿಫ್ಟ್ ೧೯೧

ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಗತಿ :

ಬಳಿಕ ವಿಶಿಷ್ಟಜ್ಞಾನ ದೀಕ್ಷಾಸಂಪನ್ಮಾರ್ಗೆ ಜೀವನ್ಯಾಸಿ ಸಿದ್ಧಿಸಿತ್ತಾಗಿಯುಂ, ಪೂರ್ಣಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಗಗನದಂತ ಗಮನಾಗಮನವಿಲ್ಲಾಗಿಯುಂ, ನಾಡಿ ವಾಗ್ರಾಂತಿಕಾಗಿ ವಿಲ್ಲದ ಶಾಶಿಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೀನಾಶ್ರಯದಲ್ಲಾಗಲಿ, ಅರಿವು ಮರವೆಗಳಿಂದಾಗಲಿ, ಆವ ಪ್ರಕಾರದಿಂ ಪ್ರಾಣ ಪ್ರಯಾಣಮಾದರೂ ಮೇಲೆ ನಿಜಮೋಕ್ಷ ವಹುದುದೆಂಬುದೇ ಸಿದ್ಧಮಹುಂ.

ಶಿಫ್ಟ್ ೧೯೨

ಪಾಠಿಗಳಗತಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಕರ್ಮ ಭಕ್ತಿ ಯೋಗ ಜ್ಞಾನಾದಿ ಪುಣ್ಯಕೀನರಾದ ಪಾಪಾತ್ಮಗೆ ತೈಳಜಳಕನ್ಯಾಯದಿಂ, ಯಾತನಾಶರೀರವಿದಿದು, ಗುದಗುಹ್ಯಂಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಣಂ ಮೇರಮಟ್ಟಿ ಹೋಗೆ, ಮೇಲೆ ನೀಲಾದ್ರಿಯಂತ ಕಾರೋಡಲ ಕಂಗಣ ಕೋರೆದಾಡೆಯ ಪಾಶದಂಡಕರದ ರಕ್ತವಸ ರಕ್ತಭರಣ ರಕ್ತಚಂದನ ರಕ್ತಮಷ್ಟಗಳಿಂದ ಅಲಂಕರಾದ ಉಗ್ರಕಂತಕ ಅಪ್ಯಾಸುರಕಂತಕ ಉಗ್ರಚಂದ ಸಮಗ್ರ ಉದುಂಬಲಾದಿ ಯಮದೂತರು ಅತಿಭಯಂಕರ ಮಾರ್ಗದೋಳಿಂದು ಒಯ್ದು, ದಂಡಧರನ ಸನ್ವಿಧಿಯಲ್ಲಿ ನಿಲಿಸಿ ಚಿತ್ರಗುಪ್ತರಾಣತಿಯಿಂದ ಆಯಾಯ ಪಾಪಾನುಸಾರಮಾದ ಮಹಾ ಬಾಧೆಗೋಳಿಸಿ, ಮಾವೋರಕ್ತ ನರಕಾಣವದಲ್ಲಿ ಕಡಹುತ್ತಿಹರೆಂಬುದು ಸತ್ಯಮಹುಂ.

ಶಿಫ್ಟ್ ೧೯೩

ಪ್ರಾಣ ವಿಯೋಗ ಕ್ರಮಗತಿ :

ಬಳಿಕ ಉಳಿದ ಸಾಮಾನ್ಯ ಜೀವಜಾಲಕ್ಕೆ ಗುದಗುಹ್ಯಂಗಳಿಂ ಪ್ರಾಣವೆಯ್ದು ಖಿತಾಚಪದಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಶೈತ್ಯತ್ವದಿಂ ಪ್ರಾಣ ಶ್ವಾಸ ವಿಯೋಗಮಾಗೆ ಹಿತ್ಯಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಜೆಹ್ಯಾಯಂ ಪ್ರಾಣ ವಿಯೋಗಮಾಗ ದೃತ್ಯಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ನೇತ್ರದಿಂ ಪ್ರಾಣಪ್ರಯಾಣಮಾಗ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ನಾಸಿಕದಿಂ ಪ್ರಾಣಂ ಗಮಿಸ ಮತ್ತುಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ಸ್ವನಂಗಳಿಂ ಪ್ರಾಣಂ ಹೋಗ ಕಾಮಧೇನು ಲೋಕಪ್ರಾಪ್ತಿಗಳಹುಂ.

ಶಿಫ್ಟ್ ೧೯೪

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮನೆ

ಸಮಯಾಂತರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳ ಗತಿಭೇದ :

ಮತ್ತು ಈ ಪ್ರಕಾರದಿಂ, ಕೊಳಿಯಾಮಳಾದಿ ಮತಾಂತರಾಭಿಯಾನಿಗಳಿಗೆ ಪಿಶಾಚಪದ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಚಾವಾರಕ, ಜೋತಿಷೀ, ಮಾರ್ವ ಮೀರಾಂಸಕರುಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಾಲ ಭವಾಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸಾತ್ರರಿಗೆ ತನ್ನಾತ್ಮಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಇಂದ್ರಿಯ ಜೈತನಿಕರಿಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಮನಶ್ಚೈತನಿಕರಿಗೆ ಮನಃಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಆಹಂಕಾರ ಜೈತನಿಕರಿಗೆ ಮತ್ತು ವ್ರಾಣಚೈತನಿಕರಿಗೆ ಅಹಂಕಾರತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಬೌದ್ಧಸ್ಯೇಯ್ಯಾಯಿಕ ವೈಶೇಷಿಕಗೆ ಬುದ್ಧಿತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅಹರತರಿಗೆ, ಸತ್ಯ ಸಂಭೋಗವಾದಿಗಳಿಗೆ ಗುಣತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪಂಚರಾತ್ರರಿಗೆ ಪ್ರಕೃತಿತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಸಾಂಖ್ಯಗೆ ಪ್ರಕೃತಿಮಸ್ತಕದಲ್ಲಿಯ ಭುವನಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಅದ್ವೈತಿಗಳಿಗೆ ಪುರುಷತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪೌರಾಣಿಕರಿಗೆ ರಾಗತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಕಾಪಾಲಿಕರಿಗೆ ಕಾಲ ತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಪಾಶಪತರಿಗಿಯೂ, ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಸಾಮ್ಯವಾದಿಗಳಿಗಿಯೂ ಆವೇಶಸಾಮ್ಯ ವಾದಿಗಳಿಗಿಯೂ ಮಾಯಾ ತತ್ತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಮಹಾಪುರಿಗೆ ಶುದ್ಧವಿದ್ಯಾ ತತ್ತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ, ಶಿವಪ್ರಯೋಜ್ಞ ಕರ್ತೃತ್ವವಾದಿಗಳಿಗಿಯೂ, ಈಶ್ವರ ಉದಾಸಿನ್ಯಮತ್ತ ಕರ್ತೃತ್ವವಾದಿಗಳಿಗಿಯೂ ಈಶ್ವರತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಗಾರುಡ ದಕ್ಷಿಣವಾಮ ಭೂತತಾಂತ್ರಿಕರಿಗೆ ನಿವೃತ್ಯಾದಿ ಭುವನಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಶುದ್ಧ ಶಾಸ್ತರಿಗೆ ಶಕ್ತಿತತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ. ಶೈವಗೆ ಪರಶಿವ ಸಮಾನತ್ವಪ್ರಾಪ್ತಿ.

ವೇದ ವೇದಾಂತ ಆಗಮ ಮರಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರತರಮನಿಸಿದ ಅತಿ ರಹಸ್ಯಾರ್ಥ ಪ್ರತಿಪಾದಕಮಾದ ವೀರಶೈವ ಮಾರ್ಗದಿಂ ಲಿಂಗಾಂಗ ಸಂಬಂಧಿಗಳಾದ ಪಟುಸ್ಥಲ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮಷಂಕಾರ ಅವಿರಳ ಶಿಷ್ಯೇಕ್ಷ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಹುದೆಂದು ವಿವೇಕಿಸಲ್ಪೇಣಂ.

ಇತಿ ಭುವನಾಂತರ ಪ್ರಾಪ್ತಿ ವರ್ಣನಂ

ನವಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ

ದಶಮ ಪರಿಚ್ಯೇದ

ಕಂದ ॥ ಮತವೆನೆ ಜೀವಗ್ರಹಪರ
ಗತಿಗಳ ನಿಂತಸುದ್ರೇಸೂಲಿದು ಬಳಿಕಮವಗಾರಿ
ಸ್ಥಿತಿಕಾಲ ಕ್ರಮಮಂ ನಿ
ಶ್ರೀತಮಿದೆನಿಪ್ಪಂದದಿಂದ ಪೇಳ್ಣನಮೋಫಂ ॥

ಕಾಲಸ್ವರೂಪ ಭೇದಂಗಳು :

ಅದೆಂತೆಂದೋಡೆ : ಆ ಕಾಲಮೆಂಬುದೇ ಮಾಯಾಕಾರ್ಯಮಪ್ಪುದು ಅದು ಸ್ವಾಲಕಾಲವೆಂದು ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಲವೆಂದು ದ್ವಿಪ್ರಕಾರವಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕವೆ ಸ್ವಾಲಕಾಲವೆಂದು ದ್ವಿಪ್ರಕಾರವಹುದು. ಅವರಲ್ಲಿ ಲೌಕಿಕವೆ ಸ್ವಾಲಕಾಲವನಿಸೂದು. ಅಧ್ಯಾತ್ಮಕಾಲವೆ ಸೂಕ್ಷ್ಮಕಾಲಮಪ್ಪುಂ.

ಮತ್ತಂ ಆ ಕಾಲವೆ ಮನುಷ್ಯರ ಹಿತ್ಯಗಳ ದೇವತೆಗಳ ಬ್ರಹ್ಮಾಧಿಗಳ ಸಂಬಂಧದಿಂ ಬಹು ವಿಧಮಾಗಿ ಸಕಲಾತ್ಮಕಗ್ರಂಥಾನಾರ್ಥ ವ್ಯವಹಾರಂಗಳನಿಸಿ ಕೊಡುತ್ತಿಹುದು.

ಆ ಸ್ವಾಲವಾದ ಲೌಕಿಕಾಲದ ಲಕ್ಷಣವೆಂತನೆ : ಒಮ್ಮೆ ಕಣ್ಣವೆಯನಿಕ್ಕುವ ಅನಿತರ ಭಾಗಯೊಳಗೆ ಒಂದು ಭಾಗವೆ ತೈಟಿಯೆನಿಸುಗುಂ, ಅದು ಎರಡಾಗಲು ಒಂದು ಲವವೆನಿಸುಗುಂ. ಅದು ಎರಡಾಗಲು ಒಂದು ಕಾಷ್ಟಯೆನಿಸುಗುಂ, ಅದು ಮೂವತ್ತಾಗಲು ಒಂದು ಕಲೆಯೆನಿಸುಗುಂ, ಅದು ಹದಿನ್ಯೇದು ಆಗಲು ಒಂದು ಕ್ಷಣವೆನಿಸುಗುಂ, ಅದು ಎರಡಾಗಲು ಒಂದು ಮೂಹೂರ್ತವೆನಿಸುಗುಂ ಅದು ನಾಲ್ಕಾಗಲು ಒಂದು ಘಳಿಗೆಯಕ್ಕೂಂ.

ಮತ್ತಂ ಆ ಘಳಿಗೆ ಎಂಟಾಗಲು ಒಂದು ಜಾವವಹುದು. ಜಾವಷೋಂದಕ್ಕೆ ಜೋಎತಿಷದಲ್ಲಿ ಏಳುವರೆ ಘಳಿಗೆ ಸಲ್ಲುದು. ಆ ಜಾವಮೆಂಟಾಗೆ ಪಗಲಿರುಳಿನ ಅರವತ್ತು ಘಳಿಗೆಗೆ ಒಂದು ದಿನವಹುದು. ಆ ದಿನವೇ ಆದಿತ್ಯವಾರ ಸೋಮವಾರ ವುಂಗಳವಾರ ಬುಧವಾರ ಬೃಹಸ್ಪತಿವಾರ ಶುಕ್ರವರ ಶನಿವಾರಮೆಂದು ಏಳುತೆರನಾಗಿಹುದು.

ಖಿ

ಆ ವಾರ ಹದಿನ್ಯೇದಾಗಲು ಒಂದು ಪಕ್ಷಮಪ್ಪುಂ ಮತ್ತಂ ಆ ಪಕ್ಷವೆ ಶುಕ್ರಪಕ್ಷವೆಂದು ಕೃಷ್ಣಪಕ್ಷವೆಂದು ಇತ್ತೇರನಹುದು. ಆ ಪಕ್ಷಂಗಳೊಳಗೆ.

ಮಹೇಕ ಚೆಂತಾಮ್ಲ

ಅಗ್ನಿ ಅಧಿದೇವತೆಯಾದ ಪಾಡ್ಯ, ಸೂರ್ಯನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಬಿದಿಗೆ,
 ಕುರ್ಬೆರನಧಿದೇವತೆಯಾದ ತದಿಗೆ, ವಿನಾಯಕನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಚತುರ್ಥಿ,
 ಲಕ್ಷ್ಮೀಯಧಿದೇವತೆಯಾದ ಪಂಚಮಿ, ಷಣ್ಣವಿನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಷಟ್ಕೀ,
 ರಾವಿಯಧಿದೇವತೆಯಾದ ಸಪ್ತಮಿ, ರುದ್ರನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಅಷ್ಟಮಿ,
 ದುರ್ಗಾಯಧಿದೇವತೆಯಾದ ನಂಬಿ, ಮನುವಧಿದೇವತೆಯಾದ ದಶಮಿ
 ಇಂದ್ರನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಏಕಾದಶಿ, ವಿಷ್ಣುವಧಿದೇವತೆಯಾದ ದ್ವಾದಶಿ
 ಕಾಮನಧಿದೇವತೆಯಾದ ತ್ರಯೋದಶಿ ಈಶ್ವನಧಿದೇವತೆಯಾದ ಚತುರ್ದಶಿ
 ಚಂದ್ರನಧಿದೀವತೆಯಾದ ಪೌರ್ಣಿಮೆ ಎಂಬ ಶುಭಾಶುಭರೂಪಮಾದ ಹದಿನ್ಯೇದು
 ತಿಥಿಗಳನುಳ್ಳದೇ ಶುದ್ಧವೆನಿಸಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷವಹುದು.
 ಈ ಕ್ರಮದಿಂದವ ಮರಳ ಪಾಡ್ಯಂ ಮೊದಲಾಗಿ
 ಪಿತೃದೇವತೆಯಾದ ಅಮಾವಾಸ್ಯೆ ಪರ್ಯಂತಮಾಗಿ ಹದಿನ್ಯೇದು ತಿಥಿಗಳನು
 ಉಳ್ಳದೇ ಒಹುಳವೆನಿಸಿ ಶುಕ್ಲಪಕ್ಷಮಹಿಂ ಶಿಂ

ರಾಶಿ - ನಕ್ಷತ್ರ- ಯೋಗ ವಿಜಾರ :

ಮತ್ತು ಆ ಪಕ್ಷದ್ವಯದಲ್ಲಿಯ ಮೇರಾದಿ ಹನ್ನೆರಡು ರಾತಿಗಳಂ ಅಥವಿ ಮೊದಲಾದ ಇವತ್ತೇಕು ನಕ್ತಗಳಂ,

ವಿಷ್ಣುಭ	ಶ್ರೀತಿ	ಅಯುಷ್ಮಾನ್	ಸೌಭಾಗ್ಯ	ಶೋಭವ
ಅತಿಗಂಡ	ಸುಕಮ್	ಧೃತಿ	ಶೂಲ	ಗಂಡ
ವೃದ್ಧಿ	ರ್ಯಾವ	ಎಸ್ಯಾಪಾತ	ಹಂಡಣ	ವಜ್ರ
ಸಿದ್ಧಿ	ವೃತ್ತಿಪಾತ	ವರ್ಯಾಷ್ಟ	ಪರಿಷ	ಶಿವ
ಸಿದ್ಧಿ	ಸಾಧ್ಯ	ಶುಭ	ಶುಲ್ಕ	ಬ್ರಹ್ಮ
ಇಂದ್ರ	ವೆದ್ಯಾತಿಗಳಿಂಬ	ಇಪತ್ತೇಳು	ಯೋಗಂಗಳಿಂ	

ಶಕ್ತಿ ಚಡುವು ನಾಗ ಕಿಂಸುಪ್ಪಮೆಂಬ ನಾಲ್ಕು ಸ್ವಿರಕರಣಾಂಗಳುಂ.

ಬವ ಬಾಲವ ಕೊಲವ ತೈತಿಲ ಗರಜೆ ಒಣಜೆ ಭದ್ರಗಳಂಬ ಏಳು ಚರಕರಣಂಗಳು,

ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಕ್ರಮದಿಂದ ಅರುವತ್ತು ಘಳಗೆಗೆ ಒಂದನೇಸಿ ಕ್ಯಾಟ್‌ಹಾಮ್‌
ವೃದ್ಧಿಗಾಮಿಗಳಾಗಿ ಶುಭಾಶುಭರೂಪದಿಂ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹನು. ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರ ಕರಣಂಗಳೇ
ಚತುರ್ವರ್ತಿ ಹುಸ್ತಿಮೇ ಅಮಾವಾಸ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿಯೇ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹವು. ಮಿಕ್ಕ ಉರಕರಣಂಗಳೇ
ಮೂವತ್ತು ಘಳಗೆಗೆ ಒಂದನೇಸಿ ದಿನಕ್ಕೆ ಏರದೆರಡು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವು. ಇಂತು ತಿಧಿ
ವಾರ ನಕ್ಕೆ ಯೋಗ ಕರಣಮೆಂಬ ಪಂಚಾಂಗಯುತ್ತಮಾದ ಪಕ್ಷದ್ವಯದಿಂದ ಒಂದು
ಮಾಸಮುಕ್ಕುಂ. ಜೀರ್ಣ

ಮಾಸ - ಮತ್ತು - ಅಯಿನಾದಿಗಳು :

ಬಳಿಕ, ಮಾಸವೇ : ಚೈತ್ರ ವ್ಯಾಶಾವಿ, ಜೀವ್ಯ ಆಷಾಧ ಶ್ರಾವಣ ಭಾದ್ರಪದ ಆಶ್ಟೀಜ ಕಾತೀರ್ ಮಾರ್ಗ ಶಿರ ಮಷ್ಟ ಮಾಘ ಪಾಲ್ಯಾಣಮೆಂದು ಹನ್ಸೆರಡು ತೆರನಾಗಿಹುದು.

ಆ ಮಾಸವೆರಡಕ್ಕೆ ಒಂದು ಮತ್ತುವಹುದು. ಆ ಮತ್ತುವೇ : ಹಿಮ ಶಿಶಿರ ವಸಂತ ಗ್ರೀಷ್ಮ ವರ್ಷ ಶರದ್ಯತುಗಳೆಂದು ಆರು ತೆರನಾಗಿ, ಮಾರ್ಗ ಶಿರ ಮೊದಲಾಗಿ ಎರಡೆರಡು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಒಂದೊಂದು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು. ಆ ಮತ್ತು ಮೂರಾಗಲು ಒಂದು ಅಯಿನವೆನಿಸೂದು. ಆ ಅಯಿನವೇ ದಕ್ಷಿಣಾಯನಮೆಂದು, ಉತ್ತರಾಯನಮೆಂದು ಎರಡು ತೆರನಾಗಿಹುದು. **ಜೀರ್ಣ**

ಸ್ವಂಪತ್ಸ್ವರ ವಿಭಾಗ :

ಮತ್ತಂ ಆ ವರ್ಷವೇ :

ಪ್ರಥಮ	ಏಷವ	ಶುಕ್ರ	ಪ್ರಮೋದೂತ	ಪ್ರಸೋತ್ಸತ್ಯ	ಅಂಗೀರಸ
ಭಾವ	ಶ್ರೀಮುಖ	ಯುವ	ಧಾರು	ತ್ಯಾಗ	ಬಹುಧಾನ್ಯ
ಪ್ರಮಾಧಿ	ವಿಕ್ರಮ	ವಿಷು	ಚಿತ್ರಭಾನು	ಸ್ವಭಾನು	ತಾರ್ಣಾ
ಪಾರ್ಥಿವ	ವೃಷಿ	ಸರ್ವಜಿತು	ಸರ್ವಧಾರಿ	ವಿರೋಧಿ	ವಿಕೃತಿ
ಖಿರ	ನಂದನ	ವಿಜಯ	ಜಯ	ಮನ್ವಧಿ	ದುಮುಖಿ
ಹೇವಿಳಂಬಿ	ವಿಳಂಬಿ	ವಿಕಾರಿ	ಶಾರ್ವರಿ	ಪ್ಲವ	ಶುಭಕೃತು
ಚೋಭನಕ್ಯತು	ಕ್ಷೋಧಿ	ವಿಶ್ವಾಸು	ಪರಾಭವ	ಪ್ಲವಂಗ	ಕೇಲಕ
ಸೌಮ್ಯ	ಸಾಧಾರಣ	ವಿರೋಧಿಕ್ಯತು	ಪರಿಧಾವಿ	ಪ್ರಮಾದೀಜ	ಆನಂದ
ರಾಕ್ಷಸ	ನಳ	ಬಿಂಗಳ	ಕಾಳಾಯುಕ್ತಿ	ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಿ	ರೌದ್ರಿ
ದುರ್ಮತಿ	ದುಂದಭಿ	ರುಧಿರೋಬ್ಬಾರಿ	ರಕ್ತಾಕ್ಷಿ	ಕ್ಷೋಧನ	ಕ್ಷಯ

ಎಂದು ಅರುವತ್ತು ತೆರನಾಗಿಹುದು. ಅವಾದೋಡೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಶುಭಾಶುಭ ಫಲಂಗಳ್ಳಾವಾಗಿ ಕ್ರಮದಿಂದ ಉತ್ತಮಂಬಿಸಿಗೆ, ಮಧ್ಯಮಂಬಿಸಿಗೆ, ಕನಿಷ್ಠಂ ಬಿಸಿಗೆಗಳನಿಸಿ ಇವತ್ತಿಪತ್ತು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಕುಂ.

ಮತ್ತಂ ಆ ದಿನ ಪಕ್ಷ ಮಾಸ ಮತ್ತು ಅಯಿನ ವರ್ಷಂಗಳೆಲ್ಲಂ ಮನುಷ್ಯರ್ ಹೂವೋಕ್ತ ಸೂರ್ಯನ ಎಡೆಯಾಟದಿಂದವೇ ಪ್ರವಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಹವು. ದೇವತೆಗಳಿಗನರ ಈಡ ಬಿಂಗಳಯೆಂಬ ಚಂದ್ರ ಸೂರ್ಯರ, ರೇಚಕ ಮರೆಕಮೆಂಬ ಎಡೆಯಾಟದಿಂದವೇ ಲಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿಕುಂ.

ಮತ್ತಂ ಈ ಲೋಕಕರಾದ ಮನುಷ್ಯರ ಒಂದು ಮಾಸವೇ ಹಿತ್ಯಗಳಿಗೆ ಒಂದು ದಿನವಹುದು: ಆ ದಿನ ಮನುಷ್ಯರ ಅರುವತ್ತೆದೂಡೆ ಒಂದು ವರ್ಷವಹುದು. ಅಕ್ರಮದಿಂದ ಅವಗ್ರ ಶತಾಯುಷಮೆಂದರಿಯಲ್ಲೇಳ್ಳುಂ. ಮತ್ತಂ ಆ ಸೂರ್ಯನ ದಕ್ಷಿಣಾಯನವೇ ದೇವತೆಗಳ ರಾತ್ರಿ, ಉತ್ತರಾಯನವೇ ದಿವಸವು. ಅಂತಹ ದಿನರಾತ್ರಿಗಳ ಕೂಡಲೋ ಒಂದು ದಿನ, ಆ ದಿನ ಮನುಷ್ಯರ ಅರುವತ್ತಾಗಲು ಆ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ

ಒಂದು ದಿವ್ಯ ವರ್ಣ, ಅಂತಪ್ಪ ದಿವ್ಯ ವರ್ಣ ನೂರು ಪರ್ಯಂತರಂ ಅವರ ಸ್ಥಿತಿಯಕ್ಕುಂ. ೬೦೦

ಯುಗ ಪರಿಮಾಣ ಮತ್ತು ಧರ್ಮ :

ಬಳಿಕ ಆ ಮನುಷ್ಯರ ವರ್ಣನುಕ್ರಮದಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಕೃತಾದಿಯಗಂಗಳು ಪ್ರವರ್ತಿಸುತ್ತಿರುವು. ಅದೆಂದೆ :

ಕೃತಯುಗವೆ ಹದಿನೇಳುಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಇಪ್ಪತ್ತಿಂಟು ಸಾವಿರವರ್ಣ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು.

ತ್ರೀತಾಯುಗವೆ ಹನ್ನರಡುಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ತೊಂಭತ್ತಾರುಸಾವಿರ ವರ್ಣ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು.

ದ್ವಾಪರಯುಗವೆ ಎಂಟುಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಅರವತ್ತನಾಲ್ಕುಸಾವಿರ ವರ್ಣ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು.

ಕಲಿಯುಗವೆ ನಾಲು ಲಕ್ಷದ ಮೇಲೆ ಮೂವತ್ತೇರಡು ಸಾವಿರ ವರ್ಣವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು.

ಈ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮದಿಂ, ನಾಲ್ಕು ಪಾದ ಮೂರು ಪಾದ ಎರಡು ಪಾದ ಒಂದು ಪಾದವಾಗಿ ಧರ್ಮವು ವರ್ತಿಸುತ್ತಿಹುದು.

ಮತ್ತಂ ಆ ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಯೋಗ, ತ್ರೀತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಜಾನ

ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಯಜ್ಞ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ದಾನ ಶಾಶ್ವರಕ್ಕೇತ್ಯಾತ್ರೇಗಳೇ

ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಭೋಗಮೋಕ್ಷ ಸಾಧನಂಗಳಾಗಿರುಂ. ೬೦೧

ಯುಗಭೇದದಿಂ ಕರ್ಮಸಿದ್ಧಭೇದ :

ಮತ್ತಂ, ಆ ಯುಗಗಳಲ್ಲಿ :

ಕೃತಯುಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಶಿಧಿಸುವ ತಪಸ್ಸ ಮೌದಲಾದ ಸತ್ಯಮರ್ಮವೇ

ತ್ರೀತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಶಿಧಿಸೂದು.

ತ್ರೀತಾಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದುವರ್ಣಕ್ಕೆ ಶಿಧಿಸೂದು ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಶಿಧಿಸೂದು.

ದ್ವಾಪರಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ತಿಂಗಳಿಗೆ ಶಿಧಿಸುವ ತಪಸ್ಸ, ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿ ಒಂದು ದಿನಕ್ಕೆ ಶಿಧಿಸುವುದು.

ರಾಗಾದಿ ದೋಷವಿಲ್ಲದ ಮನಸ್ಸು, ಅನೃತಾದಿ ದುಷ್ಪತ್ವಿಲ್ಲದ ವಾಕ್ಯ, ಹಿಂಸಾದಿ ಕಲುಪಮಿಲ್ಲದ ಕಾಂತವೆಂಬ ತ್ರಿಕರಣ ಶುದ್ಧರಾದ ಮಹಾಪರುಪಗ್ರ ಈ ಕಲಿಯುಗದಲ್ಲಿಯೇ ಶೀಘ್ರಪೂರ್ವಾಗಿ ಭೋಗಮೋಕ್ಷಂಗಳಕ್ಕುಂ ೬೦೨

ಚತುರ್ಯುಗ ದಿವ್ಯ ಪರಿಮಿತಿ :

ಮತ್ತಂ ಆ ಚತುರ್ಯುಗಗಂಗಳ ಆಯಾಯ ಗಣನೆಗಳಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಕ್ಕೆ ಮುನ್ಮೂರಾರವತ್ತರಿಂ ಕಳೆದು, ಗುರೀಸಿನೋಡೆ, ನಿಂದುದೇ ದೇವತೆಗಳ ದಿವ್ಯ ವರ್ಣವಹುದು. ಹಾಗಾಗಿ :

ಕೃತಯುಗವೆ ನಾಲ್ಕುಸಾವಿರದ ಎಂಟುನೂರು ದಿವ್ಯವರ್ಷವಹುದು.

ತ್ರೈತಾಯುಗವೆ ಮೂರುಸಾವಿರದ ಅರುನೂರು ದಿವ್ಯವರ್ಷವಹುದು.

ದ್ವಾಪರಯುಗವೆ ಎರಡುಸಾವಿರದ ನಾನೂರು ದಿವ್ಯವರ್ಷವಹುದು.

ಕಲಿಯುಗವೆ ಸಾವಿರದಇನ್ನೂರು ದಿವ್ಯವರ್ಷವಹುದು.

- ಇಂತೆನೀಸಿ ಹನ್ನೆರಡು ಸಾವಿರ ದಿವ್ಯವರ್ಷಂಗಳಾದ ಕೃತಾದಿ ನಾಲ್ಕು ಯುಗಂಗಳು ಕೂಡಲು ಒಂದು ದಿವ್ಯ ಯುಗವನಿಸೂದು. ಆ ದಿವ್ಯಯುಗಂಗಳೇ ವಪ್ಪತೊಂದು ಆಗಲು ಒಂದು ಮನ್ಸಂತರವನಿಸೂದು. ಆ ಮನ್ಸಂತರಂಗಳು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಆಗಲು ಒಂದು ಸೃಷ್ಟಿಕಲ್ಲವನಿಸೂದು. ಆ ಸೃಷ್ಟಿಕಲ್ಲವೆ ದಿವ್ಯಯುಗ ಸಾವಿರಮಪ್ಪದರಿಂ - ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಒಂದು ದಿವಸ. ಆ ದಿವಸ ಒಂದರೋಳಗೆ ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮನುಗಳಿಗೆ, ಅನೇಕರಾದ ಇಂದ್ರರುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉದಿಸುತ್ತಿಕುಂಂ. ೪೦೩

ಬ್ರಹ್ಮಾದಿಗಳ ಪರಿಮಿತಿ :

ಬಳಿಕ ಅಂತಪ್ಪ ದಿವ್ಯಯುಗವೆ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಒಂದು ರಾತ್ರಿಯಹುದು. ಆ ಸಂಹಾರಕಲ್ಪವು ಅಂತಪ್ಪ ದಿವರಾತ್ರಿಗಳುಂಟಿದ ದಿನ, ಮುನ್ನುರಲುವತ್ತಾಗಲು ಒಂದು ವರ್ಷ, ಅಂತಪ್ಪ ವರ್ಷ ನೂರುವರ್ಯಂತರ ಅ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ಥಿತಿ. ಆ ಸ್ಥಿಯೋಳಗೆ ಅನೇಕ ಮನುಗಳಿಗೆ, ಅನೇಕ ಶಕ್ತರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉದಿಸುತ್ತಿಕುಂಂ.

ಬಳಿಕ ಆ ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ವಿಷ್ಣುವಿಗೆ ಒಂದು ಮಾಸವಹುದು. ಆ ಮಾಸ ಒಂದರಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಂಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೋಭ್ರ ಅಧಿಕಾರ ಉದಿಸುತ್ತಿರ್ವರ್ಷನು. ಅಂತಪ್ಪ ಮಾಸ ಹನ್ನೆರಡಾಗಲು, ಒಂದು ವರ್ಷ, ಅಂತಪ್ಪ ವರ್ಷ ನೂರು ಪರಿಯಂತರಂ ಆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂಬುದೇ ರುದ್ರಂಗೊಂದು ಮಾಸ. ಆ ಮಾಸ ಒಂದರಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣುವಿಂಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ, ಬೇರೋಭ್ರ ಅಧಿಕಾರ ಉದಿಸುತ್ತಿರ್ವರ್ಷನು. ಅಂತಪ್ಪ ಮಾಸ ಹನ್ನೆರಡಾಗಲು ಒಂದು ವರ್ಷ, ಅಂತಪ್ಪ ವರ್ಷ ನೂರು ಪರಿಯಂತರ ರುದ್ರನ ಸ್ಥಿತಿ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯೋಳಗೆ ಅನಂತ ನಾರಾಯನಾರಿಂಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉದಿಸುತ್ತಿಕುಂಂ.

ಬಳಿಕ ರುದ್ರನ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂಬುದೆ ಶಿಶ್ರೂರಂಗೆ ಒಂದು ದಿನ, ಆ ದಿನವೇಂದರೋಳಗೆ ರುದ್ರಂಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೋಯ್ಯ ಅಧಿಕಾರ ಉದಿಸುತ್ತಿರ್ವರ್ಷಂ. ಅಂತಪ್ಪ ದಿನ ಮುನ್ನುರಲುವತ್ತಾಗಲು ಒಂದು ವರ್ಷ. ಅಂತಪ್ಪ ವರ್ಷ ನೂರು ಪರಿಯಂತರಂತಹ ರುದ್ರನ ಸ್ಥಿತಿ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯೋಳಗೆ ಅಸಂಖ್ಯಾತ ರುದ್ರರುಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉದಿಸುತ್ತಿಕುಂಂ.

ಬಳಿಕ ಆ ಶಿಶ್ರೂರನಮನ ಸ್ಥಿತಿಯೆಂಬುದೆ ಸದಾಶಿವಂಗೆ ಒಂದು ನಿಮಿಷವು. ಆ ನಿಮಿಷದೋಳಗೆ ಶಿಶ್ರೂರಂಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಷ್ಟಿಯಾಗಿ ಬೇರೋಭ್ರಅಧಿಕಾರಿಯು

ಉದಿಸುತ್ತಿರುವುದು. ಈ ಕ್ರಮದುಂ ಹೆಚ್ಚಿದ ಫಳಿಗೆ ಜಾವ, ದಿನ, ಪಕ್ಷ, ಮಾಸ, ವರ್ಷಂಗಳು ಅಂತಹ ವರ್ಷ ನೂರು ಪರಿಯಂತರಂ ಆ ಸದಾಶಿವನ ಸ್ಥಿತಿ. ಆ ಸ್ಥಿತಿಯೊಳಗೆ ಅನೇಕ ಈಶ್ವರಗಳ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ಬಳಿಕ ಆ ಸದಾಶಿವನ ಸ್ಥಿತಿ ಎಂಬುದೆ ಬಿಂದುವಾಧಿಯಂ ಮಂತ್ರ ಮೂರ್ತಿತ್ವಮುಂ, ಮುಮುಕ್ಷುಗಳ ಧ್ಯಾನ ಮೂಜಾರ್ಥಿವಾಗಿ ತಳೆದು, ಸಕಲ, ಸಕಲ-ನಿಷ್ಠಾ, ನಿಷ್ಠಾವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಿರು ಮಹೇಶ್ವರ ಸದಾಶಿವ ಶಿವಸ್ವರೂಪನಾದ ಪರಶಿವಂಗೆ ಒಂದು ಶೃಂಗಮಾತ್ರದ ಅನಿತೆಂಬ ಆರೋಪಿತವಹುದು. ಅನಿತರೊಳು ಅನಂತ ಸದಾಶಿವಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಸಮಾಪ್ತಿಯಾಗಿ ಬೇರೆ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಉದಿಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೬೦೪

ಮಹಾಸಂಹಾರಕ್ರಮ :

ಬಳಿಕ, ಪಂತಾಗಲು, ಆ ಸಂಹಾರಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಸ್ವರ್ಗ ಮತ್ತು ಪಾತಾಳವೆಂಬ ಲೋಕತ್ವಯ ಸಂಹಾರವೇ ಅಧವ ಪ್ರಭಾಯವನಿಸೂದು. ಅಲ್ಲಿ ಮೇಲಣ ಮಹಲೋರ್ಕಾದಿಗಳ ಸ್ಥಿತಿಯಂಟಾಗಿಹುದು. ೬೦೫

ಮತ್ತಂ ಆ ಪ್ರಘಾವ್ಯಾದಿ ಪ್ರಕೃತ್ಯಂತಮಾದ ತತ್ತ್ವಂಗಳ ಸಂಹಾರವೇ ಮಧ್ಯಮ ಪ್ರಭಾಯವನಿಸೂದು. ಬಳಿಕ ಪ್ರಘಾವ್ಯಾದಿ ಶಿವತತ್ವಂತಮಾದ ಸಕಲ ತತ್ತ್ವ ಅಧಾರಿ ಇಡರ್ಧವನೊಳಕೊಂಡು ಬಿಂದು ನಿಂದ ಅವಸ್ಥೆಯೇ ಮಹಾಪ್ರಭಾಯಮಹ್ಯಂ.

ಮತ್ತಂ, ಆ ಮಹಾಪ್ರಭಾಯದಲ್ಲಿಯೂ ಪರಶಿವನು ಮಲವಿಶಿಷ್ಟ ಪರಿವಾಕ ತಾರತಮ್ಯ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂ ಬೋಧಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರೂಪ ಅನುಗ್ರಹ ಏಕರಸಿಕ ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರದಿಂ ಬೋಧಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿ ಸಂಸ್ಕರಿಸಲ್ಪತ್ತಂ, ನಿಬಿಡತರ ಮಲಪಾಶದಿಂ ದೋಧಿಸಲು ಯೋಗ್ಯರೂಪ ಅನುಗ್ರಹ ಅನುಗ್ರಹ ಏಕರಸಿಕ ಶಕ್ತಿ ಮಾತ್ರದಿಂ ಬೋಧಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸಲಾಗಿ, ಶ್ರೀಯಾಶಕ್ತಿಯಿಂ ಪಚನಂಗೆಯ್ಯಾತ್ತಂ, ಶಾಂತಮಾದ ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ ಮಾಯಾಶಕ್ತಿಗಳಂ ಸ್ವಷ್ಟಿ ವಿಷಯಮಾದ ಅಭಿಖ್ಯಾತಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಂಗಳನ್ನ ಆಗು ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಂತು ಪ್ರಕಾರಾಂತರದಿಂದ ಅಖಿಷ ಕಾರ್ಯಂಗಳಂ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ. ೬೦೬

ಮತ್ತಂ, ಆ ಬಿಂದುವನು ಅತಿಕ್ರಮಿಸಿರು ಶುದ್ಧ ನಿಷ್ಟಲ ಚಚ್ಛಕ್ತಿಯ ಅಗ್ರದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗುತ್ತಿರು ಶ್ರೀಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗದಲ್ಲಿ ಕಾಲದೇಶಾದಿ ಕಲ್ಪನೆ ಒಂದುಂ ಇಲ್ಲ, ಅದರಿಂದ ಆ ಶ್ರೀಗುರು ಶಂಭುಲಿಂಗನೆ ನಿತ್ಯ ನಿರ್ಮಲ ನಿರಾವರಣ ನಿರ್ಮಾಯ ನಿಗುರ್ಣ, ನಿಷ್ಟಮರ್ ನಿಷ್ಟಾ ನಿಃಪ್ರಪಂಚ ನಿರಭ ನಿಲೇರ್ಪ, ನಿರಾಮಯ ನಿರವಧ್ಯ ನಿಸ್ಸಂಗ ನಿಧ್ಯಂದ್ದ ನಿರಾಕುಳ ನಿರಾತಂಕ ನಿರುಪಮ ನಿರತಿಶಯ ನಿತ್ಯಮತ್ತ ಸತ್ಯಾನಂದ ಸ್ವರೂಪದಿಂ ವಿರಾಜಸುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ.

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಬಳಿಕ ಇಂತಾಗಲು ಇನ್ನೇನೆಂತೆಂದೊಡೆ, ಆಯುರಾರೋಗ್ಯ ರೂಪ ಯೌವನ
ಲಾವಣ್ಯ ಲಕ್ಷ್ಯ ಸತ್ಯಲ ಸಾಹಸ ವನಿತಾವಿಲಾಸ ಪ್ರತಿಪೋತ್ರ ಬಂಧು ಭಾಂಧವ ಧನ
ಧಾನ್ಯ ಬಲ ಪರಾಕ್ರಮ ವಿದ್ಯಾವಿಶರಣ ನಯವಿನಯಾದಿ ಸಕಲ ಸೌಭಾಗ್ಯ ಸಮಗ್ರತೆ
ಸಹಿತಮಾಗಿ ಸಪ್ತಸಮುದ್ರ ಮುದ್ರಿತ ವಸುಧಾದಿಪತ್ಯ ಸಂತೋಷಸಂಜನಿತ ಸುವಿಮಂ
ಸುಕ್ಕೇಮದಿಂದ ಇಹದೊಳು ಅನುಭವಿಸಿ ಮೇಲೆ ಸವೋರ್ಕ್ರಾಫ್ಟ್‌ಮಾದ ಶ್ರೀಗುರು
ಶಂಭುಲಿಂಗದೊಡಗೂಡಿ ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಸರ್ವಕರ್ತೃತ್ವದಿಂ ಸತ್ಯಾನಂದ ಸ್ವರೂಪರಾಗಿರ್ಬ
ಭೋಗಮೋಕ್ಷಂಗಳಿಂದಂ ಏಕಾಗ್ರಸ್ಥಿತ್ವದಿಂ ಕೇಳಿ ತಿಳಿದರ್ಗೆ ಆಗಲೆಂಬ ಆಶೀರ್ವಾದ
ಲಕ್ಷ್ಯ ಮಂಗಳಾಚರಣದಿಂದ ಈ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ಪ್ರಕರಣಂ
- ಪರಿಮಾಣಮಕ್ಕುಂ ॥೧೦೮॥

ಇತಿ ಕಾಲಕ್ರಮ ವರ್ಣನಂ
ದಶಮ ಪರಿಭ್ರೇದ:

ಶ್ರೀಮದನಂತರೂರಿಜನ ಸಮೃತದಿಂದಸೇವೀ ವಿವೇಕಚಿಂ
ತಾಮಣೆಯೆಂಬ ಸತ್ಯ ತಿಯನಾಲಿಸದರ್ಗೆಡೆಗೊಂಡ ಸಂಶಯ
ಸೈತ್ಯಮವಡಂಗಿ ಬೇರೆ ಬಹುಶಾಸ್ತ್ರವನೋದುವ ಬಾಧೆ ತಿಂಗಿ ನ
ತ್ಯೇಮದೋಳಕ್ಕುಮಿಷ್ಟಫಲಸಿದ್ಧಿ ಸಮುನ್ನತಿ ಶಂಭುಲಿಂಗದಿಂ ॥

■ ■

ಅನುಭಂಧಗಳು

ಅನುಭಂಧಗಳು - ೮

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯ ಭಾಷಾಂತರಗಳು

ಕನ್ನಡ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮನೆಯು ಮರಾಠಿಭಾಷೆಗೂ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಕ್ಕೂ ಭಾಷಾಂತರವಾಗಿರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಿಷಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ತಮಿಳಿಗೂ ಅನುವಾದವಾಗಿದೆಯಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ತಮಿಳನ ಭಾಷಾಂತರಕ್ಕಿಂತ ನಮಗೆ ಇನ್ನೊಮ್ಮೆ ತಿಳಿದು ಬಂದಿಲ್ಲ.

~

೧. ಮರಾಠಿ ಭಾಷಾಂತರದ ಅಲ್ಪ ಪರಿಚಯ ೦

ತೇ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಶಾಸ್ | ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷಾವಿಸ್ತರ
ಸಾಂಗಿಜೀಲ ಮ್ಯಾತ್ ಶಾಂತೇಶ್ವರಿ ಜಗ ಸ್ವಹಿತ ನಿಮಿತ್ತೇ
ಆಶ್ರಮ ವಿಸ್ತೃಜಿತ | ನಿಜಾನಂದ ಸ್ವಾನಂದಶಕ್ತ
ಚಿತ್ತೋಚಿತ ಶಾಂತಲಿಂಗ ಶಿವಯೋಗೀ ವಿರಚಿತ |

ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ ||

ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ 'ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆ'ಯ ಅನುವಾದವು ಮೌಲ್ಯವಾದ ಕಾಳಿಕೆಯಾಗಿದೆ. ಅನುವಾದಕನ ಹೆಸರು ಶಾಂತಲಿಂಗ ಶಿವಯೋಗೀ ಆಫಿವಾ ಶಾಂತೇಶ್ವರ ವಿವೇಕ ಚಿಂತಾಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವತಃ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ನಿರ್ದೇಷಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ನಿಜಗುಣಾನೇನಿ ಯೋಗೇಶ್ವರೇ | ಜೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಂಭೂಬ್ಯಾಮತ್ತೇ
ತಯಾಚೇ ಚರಿತ್ ಅಪಾರೇ | ಸಾಂಗಿತಲೇ ಆಸೇ
ತಯಾಚಿಯೇ ಯುಕ್ತವಾರೇ | ಮೇ ಪ್ರಾಕೃತ ಭಾಷಾ ಚೋಲಿಯೋ ವೈಶಿರಿ |
ತೇ ಪ್ರೀತಿ ಪಾಪೋ ಸವೇಽಶ್ವರಿ | ಶ್ರೀ ಶಂಭೋ ನೀಳಕಂಠೀ |

ನಿಜಗುಣಾನೇನಿಯ ಕೃತಿಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತಾನು ಇದನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತಿರುವುದಾಗಿ ಕವಿಯು ಸ್ವಷ್ಟಪಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅಲ್ಲದೆ ನಿಜಗುಣರನ್ನು ಯೋಗೇಶ್ವರೇ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ಶಂಭೂಬ್ಯಾಮತ್ತೇ ಎಂದು ಭಕ್ತಿಮೂರ್ತಕವಾಗಿ ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾನೆ.

೧. ಕನಾರಿಕ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪುಟ ೨.

೭. ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷಾಂತರದ ಸೂಕ್ತ ಪರಿಚಯ :

ಸಂಸ್ಕೃತದ ಭಾಷಾಂತರವು ನಂಜನಗೂಡು ತಾಲ್ಲೂಕು ಹುರ ಎಂಬ (ಅಗ್ನಾಮ) ನಗರದಲ್ಲಿ ರಾಜನಾಗಿದ್ದ ಲಿಂಗರಾಜನಿಂದ 'ಲಿಂಗರಾಜೀಯ' ಎಂಬ ಹಸರಿನಲ್ಲಿ ರಚಿತವಾಗಿದೆ.

ಕೃತಿಯ ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ :

ತ್ಯಮುಚಿತೇ ವಿಜಾನಮಾಭಿಯತೇ
ವಿದ್ವತಮೈತಿವೇಕಪದಯುಕ್ತಿಂತಾಮಣಿ: ದೀಪ್ತಿಮಾನ,
ಶ್ರೀಕಣಾಟಕ ಭಾಷಾಯ ನಿಜಗುಣ ಶ್ರೀ ಯೋಗಿನಾ ನಿಮಿತ್ತಂ
ಗೀರ್ವಾಣವಚೋ ಮುಖೇನ ವಿವೃತಂ ಕುವೇರ ಪ್ರಣಮ್ಯಾಂಬಿಕಾಮ್ |

ಶ್ರೀ ಲಿಂಗರಾಜೀಯಮುಮಾಧವಸ್ತು
ಮುದಾಹಂ ಪಂಡಿತಭಾವನೀಯಮ್ |
ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ ತಂತ್ಸಾರೇ
ನೃಸಿಂಹಸೂರಿಗ್ರಧಿತಂ ಲಿಖಾಮಿ ||

ಕೃತಿಯ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ :

ಎವಂ ವಿಶ್ವತ ನಂಜರಾಜತನುಜಂ ಶ್ರೀಲಿಂಗರಾಜೋ ಮಹಾನ
ವಿದ್ವದ್ವಾಷಿತ ವಾಗ್ವಿವೇಕ ಪದಯುಕ್ತ ಜಿಂತಾಮಣೀರಥಗಮ
ಗೀರ್ವಾಣವೋಕ್ತ್ವಭಿರಂಜಿತಂ ವಿವರಣಂ ಕೃತ್ಯ ವಿವೇಕಂಪದಮ
ನತ್ವಾಚೇತಸಿ ಶಂಭುಲಿಂಗಮನಫಂ ನಿತ್ಯಂ ಮುದಾರಾಜತೇ

ಮುಣ್ଡಕ :

ಸ್ವಸ್ತಿ ಸಮಸ್ತ ದಿವ್ಯಾಯುದಾನಿ ಕೃಧ್ಯನೇಯಕಾಯ
ವಿಜಯ ನಿರಸ್ತಗತ್ವಾಯ ಪ್ರಚಯ ಜಯಾಭ್ಯಾದಯಯುತ
ನಿರಾಮಯಾದಿತೇಯ ಮಜನೀಯ.....
ವಚೋವಚಕ್ಷಣ....ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿ ನಿಮಿತ್ತ
ಕಣಾಟಕ ಭಾಷಾಮಯಿ ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ
ವಿವರಕೇ ಲಿಂಗರಾಜೀಯೇ ^

ಈ ಮೇಲಿನ ಪದ್ಯಗಳಿಂ ತಿಳಿದು ಬರುವ ಅಂಶವೆಂದರೆ :

ನಂಜರಾಜವ ಮಗನಾದ ಲಿಂಗರಾಜನು, ಕಣಾಟಕ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ
ನಿಜಗುಣತಿವಯೋಗಿಯ ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿಯನ್ನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ
'ಲಿಂಗರಾಜೀಯ' ಎಂಬ ಹಸರಿನಲ್ಲಿ ರಚಿಸಿರುತ್ತೇನೆ - ಎಂದು ಹೇಳಿರುತ್ತಾನೆ.

ಅನುಬಂಧ - ೨

ಸಂಶ್ಲಷಣೆ ಸೂಚಿ - ಪದದ ಮುಂದಿನ ಸಂಖ್ಯೆ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿನ ಪ್ರಾರಾಸಂಖ್ಯೆ.

ಅಗ್ನಿತಯ	೨೦	ದಶವಿಧ ಪಾಠಕ	೩೫೯
ಅಪ್ಯಂಭ	೨೦೯	ದಶಾಂಗಗಳು	೨೪೯
ಅಪ್ಯಕೃತ್ಯ	೨೧೯	ದ್ವಾತ್ರೀಂಶದುಪಚಾರ	೨೪೯
ಅಪ್ಯರ್ವಣ್ಯ	೨೪೯	ದ್ವಾದಶ ಮುಂಗಳು	೩೦೯
ಅಪ್ಯಗಂಧ	೨೪೯	ದ್ವಾದಶ ಸರ್ವಂಗಳು	೩೦೯
ಅಪ್ಯಾತ	೪೪೯	ದ್ವಾದಶಾದಿತ್ಯರು	೩೦೯
- ಅಪ್ಯಮರ	೪೪೯	ದ್ವಾರ್ತಾಚತುಷ್ಪಯ	೪೪೯
ಅಪ್ಯಪ್ರಕೃತಿ	೪೪೯	ದ್ವಾರ್ತಾ ದ್ವಿವಿಧ ಪ್ರಣಾವ	೨೧೧
ಅಪ್ಯಪ್ರಮಾಣಗಳು	೫೨	ನವಗುಣ	೪೪೯
ಅಪ್ಯಫೋಗ	೪೨೨	ನವನಾಥ ಸಿದ್ಧರು	೨೯
ಅಪ್ಯಮರ	೪೪೯	ನವವಿಧ ಭಕ್ತಿ	೨೪೯
ಅಪ್ಯವಿಧಭಕ್ತಿ	೧೮೨	ನಾಲ್ಕುಕಾಯಕ ದೋಷ	೪೪೯
ಅಪ್ಯವಿಧ ಮೈಘನ	೨೦೨	ನಾಲ್ಕು ತರದ ಅಪ್ಯಜ	೪೫೯
ಅಪ್ಯಶೈಯ್	೪೨೨	ನಾಲ್ಕು ಮಾನಸ ದೋಷ	೪೪೯
ಆರುಕಲೆಗಳು	೨೬೪	ನಾಲ್ಕು ವಾಚಕ ದೋಷ	೪೪೯
ಆರುದೋಷಗಳು	೨೦೦	ಪಂಚಕಂಚುಕಗಳು	೩೨೯
ಆರುಪದಾರ್ಥಗಳು	೧೮೮	ಪಂಚಕೃತ್ಯಕರ್ವ	೨೧೯
ಇಪ್ಪತ್ತ ನಾಲ್ಕು ಕೀರ್ತನೆಗಳು	೨೯	ಪಂಚಕ್ರಿಯೆ	೧೮೯
ಕಾರ್ಣಾತ್ಯ	೪೪೯	ಪಂಚತಂತ್ರ	೪೪೯
ಎಂಟುದ್ವಿಪಂಚಗಳು	೪೬೦	ಪಂಚಧಾನ್ಯ	೨೫೯
ವಿಕಾದಶಪತೀವ್ರತೆಯರು	೫೫೨	ಪಂಚಮಹಾವಾದ್ಯ	೪೫೨
ಕ್ಷೇತಪಂಚಕ	೪೪೯	ಪಂಚಯಜ್ಞ	೨೯೯
ಗಭರ್ತ್ಯ	೨೨೮	ಪಂಚಲಕ್ಷ್ಮಿ	೪೧
ಚತುರ್ವಿಧಪ್ರಬಂಧ (ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ)	೪೫೮	ಪಂಚವರ್ಣ	೨೧೧
ಚತುರ್ವಿಧ ಸಿದ್ಧಿ	೨೧೦೮	ಪಂಚವಿಧಭೂತಿ	೧೮೯
ತಾಗಾಂಗ ಸಪ್ತಕ	೪೫೯	ಪಂಚವಿಧ	೨೧೯
ದಶಕಲ್ಳಾಣಗುಣ	೫೬೨	ಪಂಚಸೂತಕ	೨೫೯
ದಶಪ್ರಾಣಗಳು (ತಾಳದಲ್ಲಿ)	೪೫೯	ಪಂಚವ್ಯಾಪಾರ	೨೨೨
ದಶಯೋಗ ವಿಫ್ಫು	೨೧೦೮	ಪಂಚಾಗ್ನಿ	೨೧೧
ದಶವಾಯು	೮೮	ಪಂಚಾಚಾರ	೨೫೯
ದಶವಿಧ ಪಾತ್ರಗಳು (ನೃತ್ಯದಲ್ಲಿ)	೪೫೮	ಪಂಚಾಣವ್ರತ	೨೯

ವಿವೇಕ ಚಂತಾಮಣಿ

ಪಾದ್ಯದ್ರವ್ಯ	೨೪೬	ಫೋಡಶ ಕಲೆ (ಚಂದ್ರನಲ್ಲಿ)	೫೦೫
ಪಾಶತ್ರಯ	೨೮೯	ಫೋಡಶ ಕರ್ಮಗಳು	೧೬
ಬಂಧತ್ರಯ	೨೦೯	ಸದ್ಗುಣಾಚದುಷ್ಯಯ	೧೨೦
ಮಂಗಳಾಚರಣತ್ರಯ	೨೯	ಸತ್ತಾತ್ರಯ	೬೪
ಮುತ್ತಿಸೋಂಪಾನ ಸಪ್ತಕ	೨೫೩	ಸಪ್ತ ಆಹುತಿ	೨೬೦
ರಾಜ್ಯಾಂಗ ಸಪ್ತಕ	೪೪೮	ಸಪ್ತಮುಖಿಗಳು	೫೧೧
ವೇದಧಾಕ್ಷತ್ತಿವಿಧ	೧೬೧	ಸಪ್ತಕುಲಪರವರ್ತಗಳು	೪೬೭
ವ್ಯಾಖ್ಯಾನ ಪಂಚಕ	೪೧೦	ಸಪ್ತಧಾತು	೫೮೮
ಶಕ್ತಿತ್ರಯ	೪೨೪	ಸಪ್ತಮರಗಳು	೪೬೬
ಷಟ್ಕುಮ್ರ	೨೫೬	ಸಪ್ತವ್ಯಾಸನಗಳು	೪೬೮ಅ
ಷಟ್ಪದಾರ್ಥಗಳು	೨೯೯	ಸಪ್ತಸಂತಾನ	೪೨೪
ಷಟ್ಪದಾರ್ಥಗಳು	೧೮೯	ಸಭಾಸಪ್ತಾಂಗ	೪೨೪
ಷಟ್ರೋ ಪಲ್ಲವ	೨೦೮	ಹತ್ತೊಂಭತ್ತು ಧರ್ಮ ಶಾಸ್ತ್ರ	೧೪
ಷಡ್ಯಮುಗಳು	೪೪೯ಅ	ಹದಿನಾಲ್ಕು ವಿದ್ಯೆಗಳು	೩೬
ಷಡ್ಯಂಗ	೧೦	ಹದಿನೆಂಟು ಉಪರಾಣಗಳು	೨೪
ಷಡಂಗ	೨೦೮	ಹದಿನೆಂಟು ತರದ ವಾಸಗಳು	೪೫೪
ಷಡೂರ್ಮಿಗಳು	೪೪೯ಅ	ಹದಿನೆಂಟು ದೋಷಗಳು	೪೬೮
ಷಡ್ವಿಧ ಸಜ್ಜನ	೨೫೩	ಹದಿನೆಂಟು ಮರಾಣಗಳು	೨೨
ಫೋಡಶ ಕಲೆ	೪೪೯ಅ	ಹನೊಂದು ಉತ್ಸಾಹ	೧೬೪

ಅನುಬಂಧ - ೩ ಕೆಲವು ಪದಗಳ ಅರ್ಥ

ಅಂಬು	= ನೀರು	ನಗ	= ಪರ್ವತ, ಬೆಟ್ಟೆ
ಅಪಾರ್ಮಾಗ್ರ್ಹ	= ಉತ್ತರಾಂಶಿಗಿಡ	ಪಿತ್ರಿಭ್ರ	= ಹಿತ್ತಾಳಿ
ಅವಿ	= ಕುರಿ	ಮತ್ತುಜೀವಿ	= ಓಷಧಿ ಸಸ್ಯ
ಉಣಿನಾಭಿ	= ಜೀಡರ ಮುಖು	ಬಾಲಾರ್ಕ	= ಬಾಲರವಿ
ಕಟಾಹ	= ಕಡಾಯಿ		ಬಾಲಸೂರ್ಯ
ಕಬಳ	= ಕೈಮುಟ್ಟಿ, ತುತ್ತು	ಬಾಸಣಿಸಿ	= ಹೊದಿಸಿ
ಕಮರ	= ಆಮೆ	ಭುಜಂಗ	= ಹಾವು
ಕರವೀರ	= ಕೆಂಪಕಣಗಲೆ	ಮಂಡೂಕ	= ಕಪ್ಪೆ
ಕುಲಾಲ	= ಕುಂಬಾರ	ಮಸಕ	= ಸೋಳ್ಳೆ
ಕುರಂಗಮುದ್ರೆ	= ಹೆಚ್ಚೆರಳು ಮತ್ತು ಉಳಿದ ನಾಲ್ಕು ಬೆರಳ ಮಧ್ಯದ ಎರಡು ಬೆರಳುಗಳಿಂದ ಹಿಡಿಯುವ ರೀತಿ (ಹಸ್ತ ಮುದ್ರೆ)	ಮಹಿಳರ	= ಪರ್ವತ
ಕೂರ್ಮ	= ಆಮೆ	ಮುಕುಳಿತ	= ಮುಚ್ಚಿದ
ಶಿರ	= ಕತ್ತೆ	ಮೃತ್ಯಿಕೆ	= ಮಣ್ಣ
ಘಟ	= ಮಡಕೆ, ದೇಹ	ಮಾಜಾಲ	= ಬೆಟ್ಟು
ಚೋಕ	= ಚೆನ್ನಿ, ಚೆಡ್ಡಿ	ರುಜೆ	= ಕಾಯಿಲೆ, ರೋಗ
ಚಳಿಯ	= ಬಿಮುಕಿಸು, ಚಳಿ	ವಳಿತರ್ವವ ಪಟ್ಟಣ	=
ಜರೆ	= ಮುಪ್ಪು		ಉಪರಾಜಧಾನಿ
ದಧಿ	= ಮೊಸರು	ವಾಸ	= ಕೊಳಲು
ಧೃತಿ	= ಪ್ರೂಢಿ	ವಿಷಯ	= ದೇಶ
		ಶೋಣಿವಣಿ	= ಕೆಂಪುಬಣಿ
		ಸರಿಗೆ	= ಲೋಹದ ದಾರ
		ಶತ	= ನೂರು
		ಶುನಕ	= ನಾಯಿ
		ಸೂಕರ	= ಹಂದಿ

ಅನುಭಂಗ -೪

ಆಕರ್ಣಂಫಳಳು:

1. ಕನಾಂಟಿಕ ಕವಿಚರಿತೆ, ದ್ವಿತೀಯ ಸಂಪುಟ
ರಾ.ಆರ್. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್
ಪ್ರ: ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪರಿಷತ್, ಬೆಂಗಳೂರು.
2. ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಚರಿತ್ರೆ
ದಾ. ರಂ. ಶ್ರೀ ಮುಗಳಿ
ಪ್ರ: ಉತ್ತಾ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು
3. ನಿಜಗುಣ ತಿವಯೋಗಿ ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೃತಿಗಳು
(ಒದು ಉಪನ್ಯಾಸಗಳು)
ಕನಾಂಟಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ, 1966
4. ಕನಾಂಟಿಕ ಮತ್ತು ಮರಾಠಿ ಸಾಹಿತ್ಯ
ಪಂ. ಅವಳೀಕರ
ಅನು : ಎಸ್.ಫಿ. ಹಾಟೀಲ್
ಪ್ರ: ಕನಾಂಟಿಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಧಾರವಾಡ 1977
5. ವೀರಶ್ವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ
ದಾ. ಅ.ನ.ಕೃಷ್ಣರಾಯ,
ಪ್ರ: ಶಾರದಾ ಮುದ್ರಣಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು 1959
6. ಶರಣ ಚರಿತಾಮೃತ
ಸಿದ್ಧಯ್ಯ ಮರಾಠಿಕ
ಪ್ರ: ಸಂಸ್ಥಾನದ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ, ಮೈಸೂರು 1964
7. ಪರಂಜ್ಯೋತಿಯತಿ ವಿರಚಿತ ಅನುಭವಮುಕುರ
ಸಂ: ಕ.ಆರ್. ಶೇಷಗಿರಿ
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆ, ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, 1978

ಎವೇಕ ಚಂತಾಮನೆ

8. ನಿಜಗುಣರ ಸಮಗ್ರ ಕೃತಿಗಳು, ಭಾಗ -೨
ಶಂ. ಡಾ. ಎಸ್. ವಿದ್ಯಾಶಂಕರ, ಕನಾರ್ಚಿಕ ಸಹಾರ
9. ನಿಜಗುಣತೀವಯೋಗಿಯ ತತ್ವದರ್ಶನ
ಡಾ.ಎಲ್. ಬಸವರಾಜು,
ಪ್ರ : ಜಗದ್ವರ್ದು ಶಿವರಾತ್ರೀಶ್ವರ ಗುಂಧಮಾಲೆ, ಮೈಸೂರು 1991
10. History of Kanarese Literature
By E.P. Rice, Second edn. 1920

-

ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ಕನ್ನಡ ಪುಸ್ತಕೋಂದ್ಯಮದ
 ಅಜವ್ಯಾಧಿಗಾರ ಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿದೆ. ವಿಶೇಷವಾಗಿ
 ಜನ್ಮಿಯ ಪ್ರಾರಂಭ ನೇಲದ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿ,
 ಜನನಾಮಾನ್ಯರೆ ಸುಲಭ ದರದಿಳ ತಲುಪಿಸಬೇಕೆನ್ನುವುದು
 ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಅಳಯವಾಗಿದೆ. ಸ್ವಜನತೀರ್ಥ ನಾಹಿಕ್ಯಪ್ರಾರಂಭಕ್ಕೆ
 ನೇಲದ ಕೃತಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ಹೆಚ್ಚಿಲವಾದರೂ,
 ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದ್ದು ಮೌಳಕವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ಉತ್ತರಂತೆ ಬಿಮರ್,
 ಜಂಪನಹಲತೆ, ಶಾಸ್ತ್ರಿಷಯ ಕುಲತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳು,
 ನಮ್ಮಾಜಣಾತ್ಮಕೆ ಸಂಖಂಧಿಸಿ ಕೃತಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲಾಗಿದೆ.
 ಹಕ್ಕಗಳನ್ನಡ ನಾಹಿಕ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಖಂಧಿಸಿದಂತೆ ಹೇಳುವುದಾದರೆ
 ಕುಪೂರವ್ಯಾಷ ಭಾರತವನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿದರೆ ಇತರೆ
 ಯಾವುದೇ ಪ್ರಾಜಿನ ನಾಹಿಕ್ಯಕೃತಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವಳಿ
 ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗೆಂಬೆಂದು, ಅಕಾಡೆಮಿಗಳಾಗೆಂಬೆಂದು ಈವರೆಗೆ ಪ್ರಯತ್ನ
 ಮಾಡಿದಂತಹ ಕನ್ನಡ ನಾಹಿಕ್ಯದ ಪ್ರಾಜಿನಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು
 ಈವರೇಗೂ ಹೆಚ್ಚಿ ಪ್ರಕಟಿಸಿರುವುದು ರಾಜ್ಯದ
 ವಿಶ್ವಾಸ್ಯಾಲಯಗಳೇ ಎನ್ನಬಹುದು.

ಕನ್ನಡಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಜಿನ ಕನ್ನಡ ಗಂಡ್ಯಕೃತಗಳು ಸುಲಭ
 ದರದಿಳ, ಪರಿಶುದ್ಧ ರಚನಾತ್ಮಕ ಯೋಜನೆಗಳಿಂದ
 ಅಳಯದಿಂದ ಹಕ್ಕಗಳನ್ನಡ, ನಮ್ಮಗಳನ್ನಡದ ಹತ್ತು ಕೃತಗಳನ್ನು
 ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನ್ವಯಿತಿನಲಾಲುತ್ತಾರೆ. ನಾಜಿನ ಹಿಂದಿನ
 ವಿಶ್ವಾಂಪರಾದ ಡಾ. ಎಂ.ಎಂ. ಕಲಬುಗಿ ಅವರು ಈ
 ಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದನಕಾರ್ಯದ ನೇತ್ಯಕ್ಕೆ ವಹಿಸಲು
 ಒಸ್ತಿಕೆಂಬು, ಸಕಾಲದಿಳ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯನ್ನು ಅಷ್ಟುಕಡ್ಡಾಗಿ
 ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಡಾ. ಸಿದ್ಧಾಂತಯ್ಯ
 ಅಂದ್ರಕ್ಕರು

ಕನ್ನಡ ಮುಸ್ತಕ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ